KOZMİK ODA

2020 KPSS ÖABT TAMAMI PDF ÇÖZÜMLÜ

TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ

SORU BANKASI

ÇÖZÜM KİTABI

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TAMAMI PDF ÇÖZÜMLÜ
KOZMİK ODA
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ
SORU BANKASI

Editör: Selim IŞIK

Yazar: Adem ÇELİK

BASKI

KOZMİK ODA YAYINCILIK

Yıldıztepe Mah. Gülpınar Cad. No:33/A Altındağ / ANKARA

Tel: (0552) 518 06 06

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika Numarası: 45130

kozmikodakitap@gmail.com

www.kozmikoda.com.tr

BU KİTAP T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI BANDROLÜ İLE SATILMAKTADIR.

© COPYRIGHT KOZMİK ODA YAYINCILIK

Yayım Hakkı

Bu kitabın her türlü yayım hakkı Kaplan Akademi Yayıncılık'a aittir. Bu kitabın baskısından 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası hükümleri gereğince kaynak gösterilerek bile olsa alıntı yapılamaz, herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, genel ağ ve diğer elektronik ortamlarda yayımlanamaz.

Kozmik Oda Yayıncılık bir Kaplan Akademi Yayıncılık Eğitim Öğretim Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti. markasıdır!

İÇİNDEKİLER

ANLAMA VE ANLATMA TEKNİKLERİ	5
DİL BİLGİSİ VE DİL BİLİM	19
ÇOCUK EDEBİYATI	73
TÜRK HALK EDEBİYATI	87
ESKİ TÜRK EDEBİYATI	133
YENİ TÜRK EDEBİYATI / EDEBİYAT BİLGİ VE KURAMLARI	173
ALAN EĞİTİMİ	247

PDF ÇÖZÜMLER İÇİN QR KOD

www.kozmikoda.com.tr

1. Tahmin ederek okumada amaç, öğrencileri okuma sürecinde etkin kılmak için metinde geçen duygu, düşünce ve olaylarla ilgili merak uyandırmaktır.

Öğrencilere, metinde geçen bazı kelime ve ifadelerin metnin devamı hakkında fikir verebileceği açıklanır. Tahmin ederek okuma çeşitli yollarla yapılabilir:

Metnin verilen kısmı öğrenciler tarafından okunur. Öğretmen, öğrencilerden "metinde gelişen ve gelişebilecek olayları" iki ayrı sütuna listelemelerini ister. Metnin kalan bölümü öğretmen tarafından okunduktan sonra metindeki olayların nasıl sonuçlandığı ayrı bir sütuna yazılır. Bunun için öğrencilere her bölümle ilgili düşüncelerini yazmaları için üç sütundan oluşan çalışma kâğıdı verilir.

Öğretmen metnin bir kısmını sesli okur. Öğrencilerde merak uyandıran ifadeler ve bunlarla ilgili sorular tahtaya yazılır. Metnin devamında soruların cevapları bulundukça üstleri çizilir.

Öğretmen, öğrencilerden metni okumaya başlamadan önce, metnin başlığı ve görsel unsurlardan hareketle metnin içeriğine yönelik tahminlerde bulunmalarını ister. Sesli okuma sırasında duraklamalar yaparak "Sizce bundan sonra ne olabilir?", "Metnin devamında olayların tahmin ettiğiniz gibi gelişmesinin sebebi nedir?" gibi sorularla öğrencinin dikkatini metne yoğunlaştırır

(Cevap E)

2. İşaretleyerek okumada amaç, konuyu anlamaya yardımcı olacak anahtar kelime ve kavramlar ile önemli görülen yerlerin belirlenmesidir. Not alma yönteminden farklı olarak öğrenciler, önemli gördükleri yerleri metin üzerinde işaretler. Öğrenciler altını çizdikleri veya çeşitli işaretlerle belirledikleri bölümleri, kendi cümleleriyle ifade ederek anlamlı bir metin oluştururlar. Böylece, metin ana hatlarıyla kavranmış olur.

(Cevap D)

3. Katılımsız Dinleme/izleme sürecinde öğrencilerin dinledikleri üzerinde düşünmelerini sağlayarak zihinsel faaliyetlerini etkin kılmaktır. Dinlenilen metnin bir süreçten mi bahsettiği, yoksa bir açıklama mı getirdiği belirlenir. Metnin türüne ve metinden elde etmek istenilenlere uygun olarak zihinde "Kim, ne, nereye, ne zaman, nasıl?" gibi sorulara cevap bulmaları için öğrenciler yönlendirilir.

(Cevap E)

4. Katılımsız Dinleme/izleme sürecinde öğrencilerin dinledikleri üzerinde düşünmelerini sağlayarak zihinsel faaliyetlerini etkin kılmaktır.

Dinlenilen metnin bir süreçten mi bahsettiği, yoksa bir açıklama mı getirdiği belirlenir. Metnin türüne ve metinden elde etmek istenilenlere uygun olarak zihinde "Kim, ne, nereye, ne zaman, nasıl?" gibi sorulara cevap bulmaları için öğrenciler yönlendirilir.

(Cevap E)

5. Not alarak dinlemede amaç, dinlenenlerin/izlenenlerin daha kolay anlaşılmasını ve hatırlanmasını sağlamaktır. Öğrencilerden dinleme/izleme amaçlarına göre notlar almaları istenir. Not alınırken dikkat etmeleri gereken noktalar (ana fikrin, önemli ifadelerin, güzel sözlerin not alınması; özgün ifadelerin kullanılması vb.) hatırlatılır. Öğrencilere not alabilecekleri çalışma kâğıtları da verilir.

Not tutarak dinlemenin yararlar:

1. Uyanık kalmayı sağlar

2. Unutmayı önler. …

Aşamaları: 1. işitmek, 2. dinlemek, 3. anlamak, 4. analiz, 5. seçmek, 6. yazmak

(Cevap B)

6. Etkili bir konuşmada dinleyiciyle konuşmacının göz göze gelmesi önemli bir eylemdir. Başınızı önünüze eğerek dinlemek etkili bir dinleme eylemi de değildir.

(Cevap C)

7. Empatik dinlemede amaç, dinleyicinin kendisini konuşmacının yerine koyarak onun neler hissettiğini, sözlerinin hangi deneyimleri yansıttığını, kendini ve dünyayı nasıl algıladığını anlamaktır. Öğrencilerden konuşmacının veya dinledikleri/izlediklerindeki varlık ve şahıslardan birinin yerine kendilerini koyarak olayları, duygu ve düşünceleri anlamaları istenir. Bu yöntemle yapılan dinleme/izleme diğer kişi ile aynı fikri paylaşma anlamına gelmez. Bir süre için kendi duygu ve düşüncelerinden sıyrılarak olaylara ve durumlara karşısındakinin bakış açısıyla bakmayı ve onu anlamayı gerektirir. Öğrenci, kendini karşısındakinin yerine koyarken o kişiyi iyi-kötü, onun duygu ve düşüncelerini de doğru-yanlış olarak değerlendirmekten kaçınmalıdır; çünkü ön yargılı yaklaşım karşımızdakini anlamamızı engeller.

(Cevap D)

8. Empatik dinlemede amaç, dinleyicinin kendisini konuşmacının yerine koyarak onun neler hissettiğini, sözlerinin hangi deneyimleri yansıttığını, kendini ve dünyayı nasıl algıladığını anlamaktır. Öğrencilerden konuşmacının veya dinledikleri/izlediklerindeki varlık ve şahıslardan birinin yerine kendilerini koyarak olayları, duygu ve düşünceleri anlamaları istenir. Bu yöntemle yapılan dinleme/izleme diğer kişi ile aynı fikri paylaşma anlamına gelmez. Bir süre için kendi duygu ve düşüncelerinden sıyrılarak olaylara ve durumlara karşısındakinin bakış açısıyla bakmayı ve onu anlamayı gerektirir. Öğrenci, kendini karşısındakinin yerine koyarken o kişiyi iyi-kötü, onun duygu ve düşüncelerini de doğru-yanlış olarak değerlendirmekten kaçınmalıdır; çünkü ön yargılı yaklaşım karşımızdakini anlamamızı engeller.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. Yaratıcı dinlemede amaç, öğrencilerin dinlediklerini/izlediklerini yorumlaması ve bunlardan yeni fikirler üretmesidir. Bu yöntem iki şekilde uygulanabilir:

I. Katılımsız dinleme/izleme yapılarak konuşmacının sözlerinden yeni düşünce ve hayaller üretilir.

II. Katılımlı dinleme/izleme yapılarak konuşmacının sözlerinden üretilen düşünce ve hayaller ifade edilir. Konuşmacının daha rahat ve yaratıcı düşünmesini sağlamak için yönlendirici sorular sorulur veya cesaret verici sözler söylenir.

(Cevap C)

10. Seçici dinlemede amaç, dinlenenlerin/izlenenlerin içinden ilgi ve ihtiyaca yönelik olanların seçilerek dinlenmesi/izlenmesidir.

Seçici dinleme/izleme aşağıdaki şekillerde uygulanabilir:

I. Önceden hazırlanmış sorular dağıtılarak öğrencilerden bunların cevaplarını bulmaya yönelik olarak dinlemeleri/izlemeleri istenir.

II. Dinleme/izleme amacına veya ilgi alanına yönelik olarak dinlenenlerden/izlenenlerden bir veya birkaç bölüm/ konu seçilerek yalnızca bu kısımlar dikkatle dinlenir/izlenir.

Örneğin; hazırlanan bir karşılıklı konuşmada (öğretmen-öğrenci, doktor-hasta, satıcı-müşteri vb.) tarafların birbirlerinin konuşmalarından seçme yapmaları ve bunları sınıfta değerlendirmeleri istenir.

(Cevap E)

11. Seçici dinlemede amaç, dinlenenlerin/izlenenlerin içinden ilgi ve ihtiyaca yönelik olanların seçilerek dinlenmesi/izlenmesidir. Seçici dinleme/izleme aşağıdaki şekillerde uygulanabilir:

I. Önceden hazırlanmış sorular dağıtılarak öğrencilerden bunların cevaplarını bulmaya yönelik olarak dinlemeleri/izlemeleri istenir.

II. Dinleme/izleme amacına veya ilgi alanına yönelik olarak dinlenenlerden/izlenenlerden bir veya birkaç bölüm/ konu seçilerek yalnızca bu kısımlar dikkatle dinlenir/izlenir.

Örneğin; hazırlanan bir karşılıklı konuşmada (öğretmen-öğrenci, doktor-hasta, satıcı-müşteri vb.) tarafların birbirlerinin konuşmalarından seçme yapmaları ve bunları sınıfta değerlendirmeleri istenir.

(Cevap A)

12. Eleştirel dinlemede amaç, öğrencilere dinledikleri/izledikleri hakkında soru sorma alışkanlığı kazandırarak konu hakkında düşünmelerini; konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla, tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirmelerini sağlayarak kendi doğrularını buldurmaktır. Sunulan bilginin konuşmacının kişisel duygu ve düşüncelerini mi yansıttığı, yoksa bilimsel verilere ve gözlemlere mi dayandığı hızlı bir şekilde analiz edilmelidir. Bunun için öğrencilerin konuya yönelik olarak aşağıdaki soruları sorma becerisini kazanmış olmaları gerekmektedir.

- Konuşmacının amacı nedir?
- Konuşmacı konuyla ilgili yeterli bilgi ve birikime sahip mi?
- Verilen bilgiler güncel ve geçerli midir?
- Konu tarafsız bir bakış açısıyla mı ele alınıyor? Eleştiriler doğru mu?
- Alternatif çözüm önerileri sunuluyor mu?
- Çözüm önerileri bilimsel mi?

(Cevap C)

13. Eleştirel konuşmada amaç, belirli bir konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla ve tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirerek yorum yapma, fikir ve çözüm üretme becerilerini geliştirmektir. Konuşmacı, seçip sınırlandırmış olduğu konu ile ilgili konuşmasını hiçbir eksik kalmayacak şekilde dinleyicilerin bilgisine sunar. Beğeni ve tepkilerini tarafsız ve bilimsel verilere dayanarak ortaya koyar ve alternatif çözüm önerileri teklif eder.

(Cevap B)

14. Katılımlı konuşmada amaç, dinleyicileri konuşma sürecine katarak konunun anlaşılmasını kolaylaştırmak ve konuya farklı bakış açıları getirmektir. Dinleyicileri konuşma sürecine katmak amacıyla konuşma yer yer kesintiye uğratılarak dinleyicilerin duygu, düşünce ve sorularını iletmeleri sağlanır. Bu amaçla konunun ilgi çekici yönleri üzerinde durulmalı, sorular sorularak dinleyicinin konu üzerinde düşünmeleri sağlanmalıdır.

(Cevap C)

15. Katılımlı konuşmada amaç, dinleyicileri konuşma sürecine katarak konunun anlaşılmasını kolaylaştırmak ve konuya farklı bakış açıları getirmektir. Dinleyicileri konuşma sürecine katmak amacıyla konuşma yer yer kesintiye uğratılarak dinleyicilerin duygu, düşünce ve sorularını iletmeleri sağlanır. Bu amaçla konunun ilgi çekici yönleri üzerinde durulmalı, sorular sorularak dinleyicinin konu üzerinde düşünmeleri sağlanmalıdır.

(Cevap: C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşmada amaç, öğrencilerin öğrendikleri kelime, kavram, atasözü ve deyimleri anlatımlarında kullanmalarını sağlayarak söz varlıklarını ve ifade güçlerini zenginleştirmektir. Öğretmen tarafından kelime ve kavramların yer aldığı bir havuz oluşturulur. Öğrenciler konuşma konularına bağlı olarak bu havuzdan seçtikleri kelime ve kavramları kullanarak bir konuşma yaparlar.

(Cevap D)

2. Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşmada amaç, öğrencilerin öğrendikleri kelime, kavram, atasözü ve deyimleri anlatımlarında kullanmalarını sağlayarak söz varlıklarını ve ifade güçlerini zenginleştirmektir. Öğretmen tarafından kelime ve kavramların yer aldığı bir havuz oluşturulur. Öğrenciler konuşma konularına bağlı olarak bu havuzdan seçtikleri kelime ve kavramları kullanarak bir konuşma yaparlar.

(Cevap D)

3. Yaratıcı konuşmada amaç, öğrencilerin konuşma yeteneklerini ve yaratıcılıklarını geliştirmektir. Öğrencilere bir konu verilir. Her öğrenci bir önceki arkadaşının konuyla ilgili söylediklerinden hareketle konuşarak konuya farklı bir bakış açısı getirir.

(Cevap C)

4. Hafızada tutma tekniğinin amacı konuşmanın kesintiye uğratılmadan kurallarına uygun olarak yapılmasını sağlamaktır. Konuşmanın içeriği düşünce sıralamasına göre düzenlenir. Cümleler düşünce gruplarına göre sınıflandırılır ve oluşturulan kelime listeleri bir kâğıda yazılır. Hayal gücü, benzetme, abartma, mizah vb. den yararlanılarak seçilen kelimelerle küçük bir hikâye oluşturulur.

(Cevap E)

5. Göz atarak okumada amaç, konunun ayrıntılara girilmeden, ana hatlarıyla kavranmasıdır. Metnin içeriğini anlamak ve istenen bilgiye ulaşmak için önce metnin başlığına bakılır; uzunluğu ve biçimi incelenerek metin şekil bakımından değerlendirilir. Metnin konusunu anlamak için gözler hızla metin üzerinde gezdirilir. Zihinde oluşan soruların cevabı olabilecek cümleler bütün olarak okunur. Böylece ayrıntılar atlanarak ana fikre ulaşılmış olur. Öğretmen, verilen metnin ana fikrinin bulunması için belirli bir süre verir. Bu süre sonunda öğrencilerin verdikleri cevaplar tartışılır ve ana fikir söylenir.

(Cevap C)

6. Hafızada tutma tekniğinin amacı konuşmanın kesintiye uğratılmadan kurallarına uygun olarak yapılmasını sağlamaktır. Konuşmanın içeriği düşünce sıralamasına göre düzenlenir. Cümleler düşünce gruplarına göre sınıflandırılır ve oluşturulan kelime listeleri bir kâğıda yazılır. Hayal gücü, benzetme, abartma, mizah vb. den yararlanılarak seçilen kelimelerle küçük bir hikâye oluşturulur.

(Cevap E)

7. Sessiz okumada amaç, öğrencilerin akıcı ve hızlı okumalarını sağlamaktır. Sessiz okuma, göz hareketleri ve beyinde meydana gelen okuma sürecine dayanmaktadır. Sesli ve sessiz okuma arasındaki en önemli fark, sesli okumanın sadece anlamayı değil, anlatmayı da kapsamasıdır.

   Sessiz okuma, her gün veya haftada bir defa uygulanabilir. Öğrenciler, sınıfta okunacak olan herhangi bir metni veya kendi istedikleri bir kitabı öğretmenin belirlediği bir sürede okurlar. Bütün sınıf sessiz okuma sürecine katılırken, öğretmen de sessiz okuyarak öğrencilere örnek olur. Bu süreçte öğrencilerin başkalarını rahatsız etmeden okumalarına dikkat edilir.

   Sessiz okuma sürecinin sonunda, sınıfça veya grup içinde metinle ilgili tartışmalar yapılır. “Bu kitabı neden seçtiniz?”, “Kitapta ilginizi çeken noktalar nelerdir?”, “Bu kitabı arkadaşlarınıza tavsiye etmenizin sebebi nedir?” gibi sorular sorularak öğrencilerin kitapla ilgili görüşleri alınır.

   Öğrenciler, metinde ilgilerini çeken veya anlamadıkları bölümleri, metni okurken neler hissettiklerini yazılı veya sözlü olarak ifade ederler.

(Cevap D)

8. Sesli okumada amaç, öğrencilerin okunan metinde geçen kelimelerin nasıl telâffuz edildiğini ve hangi bağlamda kullanıldığını anlamalarını sağlamaktır. Sesli okuma, öğrencilerin okuma seviyesini belirlemeye yardımcı olurken, dinleyenlerin zihinsel faaliyetlerinin gelişmesine de katkı sağlar. Öğrencilerin düzgün konuşma yeteneğini geliştirir. Sesli ve güzel okuma, dinleyicilerin konuya ilgi duymasını sağlar ve okuma zevki uyandırır.

   Sesli okuma farklı şekillerde yapılabilir. Birinci yol, öğretmenin açık ve anlaşılır bir biçimde, herkesin duyacağı bir ses tonuyla örnek okuma yaptıktan sonra, öğrencilere metni kavramaya yönelik sorular sorması ve etkinlikler yaptırmasıdır. İkinci yol, öğretmenin örnek okumasından sonra bir öğrencinin sesli okumasıdır. Üçüncü yol ise, yine öğretmenin örnek okumasından sonra öğrencilerin gruplara ayrılarak her gruptan bir öğrenci veya grubun tamamının sesli olarak okumasıdır. Sesli okumanın en önemli şartı, kelimeleri doğru telâffuz etmek, okuma zevki uyandırmak ve konuşur gibi okumaktır. Sesli okumada hızlı okumaktan çok, uygun yerlerde duraklama yapmak önemlidir. Ses tonu, metindeki duygu ve düşüncelere bağlı olarak ayarlanmalıdır. Okunan metin dikkatle dinlenmeli, okuma süreci kesintiye uğratılmamalı, düzeltmeler ve açıklamalar okumanın sonuna bırakılmalı, aynı parça sebepsiz yere tekrar okutulmamalıdır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. Empatik konuşmada, karşısındakinin değer yargılarını, duygu ve düşüncelerini anladığını hissettirerek etkili bir iletişim kurmaktır. Bir sorunu çözmek, doğruyu aramak veya karşısındakinin sevinçlerine ve sıkıntılarına ortak olmak gibi olumlu iletişim becerilerini geliştirmek için konuşma ortamı oluşturulur. Her hafta bir konu belirlenerek karşısındakini anlama etkinliği yaptırılır.

(Cevap C)

10. Empatik konuşmada, karşısındakinin değer yargılarını, duygu ve düşüncelerini anladığını hissettirerek etkili bir iletişim kurmaktır. Bir sorunu çözmek, doğruyu aramak veya karşısındakinin sevinçlerine ve sıkıntılarına ortak olmak gibi olumlu iletişim becerilerini geliştirmek için konuşma ortamı oluşturulur. Her hafta bir konu belirlenerek karşısındakini anlama etkinliği yaptırılır.

(Cevap C)

11. Göz atarak okumada amaç, konunun ayrıntılara girilmeden, ana hatlarıyla kavranmasıdır. Metnin içeriğini anlamak ve istenen bilgiye ulaşmak için önce metnin başlığına bakılır; uzunluğu ve biçimi incelenerek metin şekil bakımından değerlendirilir. Metnin konusunu anlamak için gözler hızla metin üzerinde gezdirilir. Zihinde oluşan soruların cevabı olabilecek cümleler bütün olarak okunur. Böylece ayrıntılar atlanarak ana fikre ulaşılmış olur. Öğretmen, verilen metnin ana fikrinin bulunması için belirli bir süre verir. Bu süre sonunda öğrencilerin verdikleri cevaplar tartışılır ve ana fikir söylenir.

(Cevap C)

12. Özetleyerek okumada amaç, konunun ana hatlarının kavranmasını sağlamaktır. Metni okumaya başlamadan önce, tahtaya "Metinde geçen şahıs ve varlıklar kimlerdir?", "Olaylar nerede ve ne zaman geçmektedir?", "Metnin giriş ve sonuç bölümlerinde ne tür değişiklikler olmuştur?" gibi sorular yazılır. Öğrencilerden metni dinlerken veya okurken bu soruların cevaplarını bulmaya çalışmaları istenir. Okuma süreci zaman zaman kesintiye uğratılarak öğrencilere okunan bölümün özetini çıkarmaları için süre verilir. Okuma bittikten sonra, her bölümün özetini bir veya iki cümle ile yeniden ifade etmeleri ve bu cümleleri birleştirerek tek bir paragrafa dönüştürmeleri istenir. Metin ikinci kez okunur ve öğrenciler gerekli düzeltmeleri yaparlar.

(Cevap B)

13. Not alarak okumada amaç, Öğrencileri okuma sürecinde etkin kılmak, onların önemli bilgi, düşünce ve olayları hatırlamalarını sağlamaktır. Sesli ve sessiz okuma sırasında öğrencilerden, okuma amaçlarına göre not almaları istenir. Bunun için öğrencilere farklı çalışma kâğıtları verilebilir. Sesli okuma öncesinde öğrencilere, metnin türü ve konusu hakkında bilgi verilerek not alma sırasında dikkat etmeleri gereken noktalara değinilir. Öğretmen, önemli cümleleri veya bölümleri ikinci kez okuyarak öğrencilerin dikkatini çeker. Okuma sonunda öğrencilerin aldıkları notlar değerlendirilir.

Sessiz okuma sırasında öğrenciler, kartlara veya kâğıtlara önemli gördükleri yerleri not ederler.

(Cevap E)

14. Metin üretiminde öğrenme alanları başlığı altında geçen okuma yazma, dinleme ve konuşma becerilerinden konuşma ve yazma anlatma etkinliğinin becerileri olarak sayılır.

(Cevap C)

15. Türkçede, öğrenme alanları ya da dil becerileri diye ifade edilen kavramlar dörde ayrılır: Konuşma, dinleme, okuma ve yazma. Buna göre E seçeneğinde verilen anlatım temel bir dil becerisi değildir.

(Cevap E)

16. Belirli bir konuda bilgi vermek amacıyla düzenlenen ve halkta coşku uyandırmayı amaçlayan konuşmalara söylev adı verilir. Bu tür konuşmalarda konuşmacının hatipliğini göstermek için süslü cümleler kurması ve ses tonunu alçaltıp yükselterek dinleyiciyi etkilemesi gerekir.

(Cevap B)

17. Sempozyum diğer adıyla bilgi şöleni, uzmanlar tarafından bilimsel bir konuda bilgi vermek amacıyla yapılan konuşmalardır. Sempozyumlarda konuşmacı metnini önceden dinleyicilere dağıtır. Bu metne bildiri adı verilir. Konuşmacılar kurul yönlendirmesiyle peş peşe konuşmalarını sunarlar. Amaç bilgi vermek olduğu için sempozyumlarda tartışma yoktur.

(Cevap E)

18. Açıkoturum, herhangi bir konuda o konuyla ilgili kişilerin dinleyiciler önünde yaptığı tartışmalardır. Açıkoturumu bir başkan yönetir ve konuşmacılara adaletli şekilde söz hakkı verir. Açıkoturumun amacı karşıdaki tartışmacının fikirlerini çürütmektir. Aynı zamanda görüşün doğruluğunu ortaya çıkarmak amaçlanır.

(Cevap D)

19. Konuşma türleri ikiye ayrılır:

- Amacına göre konuşmalar
- Hazırlanma biçimine göre konuşmalar

(B), (C), (D) ve (E) şıkları hazırlanma biçimine göre konuşmalardır. Ancak (A) şıkkı amacına göre konuşmalardandır.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. "Sindirerek okuma, özümseyerek okuma" ifadesi anlayarak okuma demektir. Bir yazıda neler anlatıldığını, ne demek istendiğini kavrama anlayarak okumadır.

(Cevap C)

2. Anlayarak okumada en önemli şey iyi okuma yapmaktır. İyi okuma, insanın okuduğunu, anlamasını yani konuyu kavramasını sağlar. Bu yüzden boşluğa "kavramaktır" kelimesi gelmelidir.

(Cevap A)

3. Dil eğitiminin temel amacı "anlama ve anlatmayı" kolaylaştırmaktır. İyi bir dil eğitimi okuduğunu "anlama"yı ve anladığını da "anlatma"yı gerektirir.

(Cevap B)

4. Basılı ve yazılı simgelerle iletişim kurma, onları dile getirme yani "okuma" etkinliğidir.

(Cevap E)

5. Bir yazıda veya konuşmada neler anlatıldığını, ne demek istendiğini kavramaya "anlamak" denir.

(Cevap D)

6. Anlayarak okumada üç aşama vardır.

İyi okuma,

Kavrama,

Anladığını değerlendirme.

(Cevap D)

7. Edebi değer taşıyan şiirlerin, duygu ve düşünce özelliklerini yansıtacak biçimde yüksek sesle okunmasına, eski terimle "inşat" deniyordu. Yüksek sesle şiir okumada, sesin tonu, vurgu, jest ve mimikler abartıya kaçmadan iyi ayarlanmalıdır.

(Cevap E)

8. Ayrıntılı inceleme ve değerlendirme gerektiren okuma türü "eleştirel okuma"dır.

(Cevap C)

9. Anlayarak okumada, ezbere yer yoktur. Ezberin anlamakla bir bağlantısı yoktur.

(Cevap C)

10. Anlayarak okumada izlenmesi gereken yollar şunlardır: Yazıda ele alınan konuyu belirlemek, anlamı bilinmeyen sözcükleri anlaşılmayan cümle ve paragrafları saptamak, ana düşünceyi araştırıp bulmak, yardımcı düşünceleri incelemek, yazının kurgusun çıkarmak.

(Cevap D)

11. İnsan olarak duygularımızı, düşüncelerimizi, tasarılarımızı, sezgilerimizi, görüşlerimizi dışa vurmak zorundayız. Bütün yazılı etkinliklerimizin özünde bu gerçek vardır. Yazma kişisel olduğu kadar toplumsal bir zorunluluktur. Bu nedenle çevremizdekilerle sürekli ilişkiler kurarız. (D) şıkkında verilen "Varlığımızı belirlemek" ifadesi yazmanın amaçları arasında yoktur.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

12. Yazmadan önce yapacaklarımız, yazımızın sağlam bir iskeletinin olmasını sağlayacaktır. Yapacaklarımızı kafanızda tasarlayabiliriz ama tasarladıklarımızı başlıklar halinde küçük notlarla belirlersek vakit kaybetmemiş oluruz. Yazmaya başlamadan önce yapacaklarımızı şöyle sıralayabiliriz;

Konumuzu seçme ve sınırlandırma

Amacımızı belirleme

Söyleyeceklerimizi saptama

Yazını iskeletini oluşturma

(Cevap A)

13. "Yüzünde bir yara yeri var." cümlesindeki "yer" sözcüğünün anlamı (C) şıkkındaki "iz"dir.

(Cevap C)

14. "Gözleri dönmek, ifrit olmak, barut kesilmek, küplere binmek" öfkelenmek, sinirlenmek anlamında deyimlerdir. Ancak (D) şıkkında "baş koymak" deyimi sinirlenmek anlamında değil, "bir şeyin uğuruna, yoluna canını vermek" anlamındadır.

(Cevap D)

15. Dayanışma ve yardımlaşmanın önemini anlatan atasözü (C) şıkkında verilen "Ağaç yaprağıyla gürler" ifadesidir.

(Cevap C)

16. "----. Nedir o elmaslar, yakutlar, akikler, zümrütler, şunlar bunlar?..." ifadesiyle ilgiyi çekmek için soru soruyor.

(Cevap E)

17. Giriş, yazıya açılan bir tür pencere gibidir. Yazıların girişinde okurun ilgisini çekmek, konuyu etkili bir biçimde sergilemek için değişik yollara başvurulur: Sorulara bağlama, betimlemelerden yararlanma, bir alıntıyla girme, bir öykücükten yararlanma… Verilen paragrafta doğrudan giriş görülmektedir.

(Cevap B)

18. Yaratıcı anlatım, yazarın amacına ve dili kullanım biçimine bağlı olarak iki ana biçimde toplanır: Yaratıcı yazma ve öğretici yazma.

Yaratıcı yazma, hayal ürünü yazmadır. Roman, öykü, şiir, oyun gibi türler yaratıcı yazmanın kapsamına girer. Mektup, dilekçe, rapor, araştırma ve inceleme yazısı ise öğretici yazma türlerindendir.

(Cevap D)

19. Neyi ele alacak, neyi anlatacağız? Üzerinde duracağımız olay, olgu, durum, sorun nedir? Yazmaya başlamadan önce bunu belirlememiz gerekir. Belirleyeceğimiz yazı ya da seçeceğimiz olay, olgu, durum ya da soruna konu denir. Şıklara baktığımızda konu sınırlandırması yapılmayan "Türkçe öğretimi"dir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Temel dil becerileri iki etkinlikte incelenir:

1) Anlama: Okuma, Dinleme

2) Anlatma: Konuşma, Yazma

(Cevap B)

2. Konuşma bir iletişim yöntemidir. İletişimde iki temel unsur "gönderici ve alıcıdır". Bir kişi konuşma yöntemiyle duygu ve düşüncelerini alıcıya yani dinleyiciye iletir. Şıklara baktığımızda dinleyici durumu sadece (D) şıkkında vardır.

(Cevap D)

3. Bilgilendirme amaçlı konuşmalar; yapılmış, görülmüş, duyulmuş yani bilgi sahibi olunmuş bir konuda yapılır. Siyasi bir parti liderinin yapacaklarını, icraatlarını anlatması bilgi sahibi olunan bir konu olmadığı için yani yapacakları gerçekleştirilmediği için bilgilendirme amaçlı değildir.

(Cevap E)

4. Kompozisyon; bilgi, gözlem, duygu, düşünce ve hayallerin güzel, etkili ve planlı bir şekilde sözle veya yazıyla anlatılması demektir.

(Cevap D)

5. Anlatımın özellikleri: Akıcılık, yalınlık, açıklık, duruluk, özlülük, özgünlük, tutarlılık, sürükleyicilik, doğallıktır.

Anlatımın özellikleri arasında nesnellik yoktur.

(Cevap D)

6. Yazı konusuyla ilgili duygu ve düşünceler ortaya koyma "buluş" demektir. Buna konuyla ilgili madde ve malzemelerin toplanması da denir.

(Cevap A)

7. Zihinde canlandırılan yazı malzemesinin sıralanması, bir düzene konması "düzenleyiş" demektir.

(Cevap B)

8. Duygu ve düşüncelerimizi dile getirme, ifade etmeye "anlatış" denir. Bu aşamaya anlatım da denir.

(Cevap C)

9. İyi bir yazılı anlatım olması için yazan kişinin zengin bir sözcük dağarcığına (kelime hazinesine) ve dil bilgisi kurallarına hakim olması gerekir. "Örnek metin" yazılı anlatım uygulamasına doğrudan etki eden bir öge değildir. Bir metin örnek alınması açısından bir yazı üzerinde dolaylı olarak etkiye sahiptir.

(Cevap E)

10. Planlamada şu soruları göz önünde bulundurmalıyız:

– Ne söyleyeceğim?

– Niçin söyleyeceğim?

– Ne zaman söyleyeceğim?

– Nasıl söyleyeceğim?

– Kime söyleyeceğim?

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Yaratıcı yazma, yazma sürecinin ilkelerinden olan buluş, düzenleyiş ve anlatış basamaklarında daha üretken olmalarını sağlayan bir yazma yaklaşımıdır. Yaratıcı yazmanın yazma sürecine en önemli katkısı kişiyi yazma eylemine hazır duruma getirmesi ve onu yazmaya güdülemesidir

(Cevap C)

12. **Yaratıcı yazma etkinlikleri şunlardır:**

- Metnin devamını yazarak sonunu tamamlamak
- Metne yeni bir son yazmak
- Bakış açısını değiştirmek
- Mekanı, zamanı, kişileri ve olayları değiştirmek
- Bilinen bir öyküden yola çıkarak çeşitleme yazmak
- Bir türden başka bir türe dönüşüm
- Bir metinden yola çıkarak yeni bir metin kurgulamak

(Cevap E)

13. Yazma öğretiminde önemli bir yere sahip olan yaratıcı yazma çalışmaları; kişinin yaşantılarını, gözlemlerini, duygu, düşünce ve hayallerini daha özgün biçimlerde sunmasına olanak sağlayan etkinlikleri içerir. (D) şıkkında verilen "Kişinin dikte becerisini geliştirmesi" yaratıcı yazmanın sağladığı olanaklar arasında yoktur.

(Cevap D)

14. İkna amaçlı konuşmalar; dinleyenlerin inançlarını, düşüncelerini veya eylemlerini etkilemek amacıyla yapılan konuşmalardır. Bu tür konuşmalar, özellikle herhangi bir konuda neyin gerçek veya yanlış olduğu, neyin yapılıp yapılmaması gerektiği konusunda dinleyenlerin görüş, düşünce ve eylem yönlerini etkilemek ve belirlemek amacıyla yapılır. (A) şıkkında verilen "Tarih araştırmacısının belgelerle geçmişte yaşanmış bir olayı anlatması" bilgilendirme amaçlı konuşmalara örnektir.

(Cevap A)

15. Konuşma aile ve çevre yoluyla kazanılır. Eğitim kurumları yoluyla da geliştirilir.

(Cevap C)

16. Konuşma sürecinin üç temel ögesi vardır: Konuşan, dinleyen, ileti (mesaj).

(Cevap A)

17. İyi bir konuşma sesinin nitelikleri şunlardır: İşitebilirlik, akıcılık, anlamlılık, açıklık, esneklik, tını.

(Cevap B)

18. Güzel konuşma becerisi, her şeyden önce öğrencinin duyacağı güzel örneklerle öğrenciye kazandırılmalıdır. Bu nedenle öğretmen, Türkçeyi doğru ve güzel kullanarak öğrenciye örnek olmalıdır. Ayrıca öğrenme ortamında güzel konuşma örnekleri öğrenciye dinletilmelidir.

(Cevap D)

19. Yazma becerilerinin gelişimi sürekli ve planlı bir biçimde aşamalılık özelliğine sahip etkinliklerle geliştirilebilir. Bu etkinliklerde öğrencilerin hatalarını ve doğrularını görmeleri önemli bir role sahiptir. Hiçbir ön hazırlık ve ortak çalışma yapmadan öğrencilerden yazmalarını istemek, öğrencilerin yazmaya karşı olumsuz tutum geliştirmelerine yol açmaktadır.

(Cevap C)

20. Tek kişilik konuşmalar şunlardır: Konferans, demeç, söylev (nutuk), açış konuşması.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Küme konuşmaları şunlardır: Açık oturum, forum, münazara, sempozyum, kurultay.

(Cevap E)

2. Vurgu ve tonlama sözlü iletişimde önemlidir. Yazılı anlatımda vurgu ve tonlamanın önemi yoktur.

(Cevap D)

3. Düşüncenin kolay anlaşılır olması konuşmacının onu anlaşılır bir şekilde anlatılmasıyla olur. Ancak düşüncenin kolay anlaşılırlığı konuyla ilgilidir; konuşmacıyla değil.

(Cevap D)

4. Şıklara baktığımızda (A), (B), (C) ve (D) şıklarının doğru olduğu görülür. Ancak (E) şıkkında ifade yanlıştır. Çünkü ünlülerde genişlik ve darlık dilin durumuna göre değil, dudakların durumuna göredir.

(Cevap E)

5. (B),(C),(D) ve (E) şıkları vurgunun anlam boyutuyla ilgilidir. Ancak (A) şıkkındaki vurgu ile ilgili ifade söyleyiş (telaffuz)'la ilgilidir.

(Cevap A)

6. Hazırlıklı konuşma için;

- Bir bilgi birikimi
- Bir plan içinde sunum
- Dikkat
- Ön hazırlık
- Dilin kurallarını iyi bilmeyi gerektirir.

(D) şıkkında "Ön hazırlık gerektirmez." İfadesi yanlıştır. Hazırlıklı konuşma ön hazırlık gerektirir.

(Cevap D)

7. Bir metni anlamanın veya öğrenmenin en önemli yolu onu somut hale getirmektir. Bir metni somutlaştırmanın yolu da "Dramatize" etmektir.

(Cevap B)

8. Okuma çok amaçlı ve hedefli bir eylemdir. Kişi; vakit geçirmek, zihni dinlendirmek, yeni duygu ve düşüncelere ulaşmak, genel kültürünü geliştirmek gibi amaçlarla okur. İnsan seçmeksizin okuma yapabilir. Okuma zevkini geliştirmek, kendini tatmin etmek ve araştırmaya yönelik okuma da yapabilir ancak bilgi birikimini pekiştirici okuma yapamaz.

(Cevap E)

9. İlk edinilen dil becerisi "dinleme" dir. Çünkü duymayan konuşamaz, konuşamayan okuyamaz, okuyamayan yazamaz.

(Cevap A)

10. Okuma, bir yazıyı bütün ögeleriyle görme, algılama, anlama ve kavrama sürecidir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Sessiz okuma, gözle algılanan sözcüklerin zihinde anlamlandırılmasıdır. Sessiz okumada amaç, bireyin akıcı ve hızlı okumasını sağlamaktır. Göz hareketlerine ve beyinde meydana gelen okuma sürecine dayanır.

(Cevap C)

12. İki ayrı kavram gibi görünen okuma ve anlama birbiriyle yakından ilişkili iki kavramdır. (A),(B),(C) ve (E) şıkları okuduğunu anlamanın özelliklerindendir. Ancak (D) şıkkındaki "yazma süreci" okuduğunu anlama ile ilgili bir özellik değildir.

(Cevap D)

13. Temel dil becerilerinin doğru kazandırılması ve bir davranış haline getirilmesinde okuma alışkanlığının payı büyüktür. Okuma alışkanlığı edinmeyi etkileyen faktörler şunlardır: Bireysel etkenler, çevre, aile, okul.

(Cevap B)

14. Eleştirel okuma, eleştirel düşünme yaklaşımının okuma eyleminde uygulanmasıdır. Metnin konusunu, ana düşüncesini, yazarın bakış açısını kavramak, metinde sunulanları önceden bilinenlerle ve konuyla ilgili sağlam kaynaklardan alınan bilgilerle ilişkilendirmek, ön yargıdan uzak bir şekilde zihinsel süreçlerden geçirerek yeniden yapılandırmak, sorgulamak, yorumlamak ve değerlendirmektir.

(Cevap A)

15. Dinleme sürecinde, bir konuşmacıya, bir dinleyiciye ihtiyaç vardır. Bu iki kişi arasında konuşma (mesaj) ve geri bildirim olması gerekir. Dinleme sürecinde bir yazara ihtiyaç yoktur.

(Cevap E)

16. Dinleme sürecinde konuşma temelli faktörler şunlardır:

Mesajda kullanılan sözcükler, terimler, yanlış anlaşılmaya yol açacak cümle kuruluşları, yanlış vurgu ve tonlama

- Konuşma bozuklukları
- Konuşma hızı
- Ses tonu
- Jest ve mimikler
- Bilgi birikimi
- Konuyla ilgili yapılan hazırlık
- Konunun sunuş şekli

(B) şıkkında verilen "ısı" çevre ve ortam faktörüdür.

(Cevap B)

17. Not alarak dinleme, dinlenenlerin daha kolay anlaşılması, hatırlanması amacıyla önemli görülen bölümlerin kısa notlar alınması yoluyla yapılan dinlemedir. Bu dinlemede dinleyici ana düşünceyi; önemli bölümleri, dikkat çeken sözleri daha sonra kolay hatırlamak amacıyla kısa notlar alarak kaydeder.

(Cevap A)

18. Dinleme türleri şunlardır: Aktif dinleme, pasif dinleme, not alarak dinleme, grup halinde dinleme, empatik dinleme, yaratıcı dinleme, amaçlı dinleme, sorgulayıcı dinleme, seçici dinleme, eleştirel dinleme.

(Cevap C)

19. Tonlama konuşmanın fizyolojik durumuyla ilgili değildir. Tonlama konuşulan ya da okunan şiir veya metnin yapısıyla ilgilidir. Konuşmacı sadece metne veya şiire göre o tonlamayı yapmalıdır.

(Cevap E)

20. Hazırlıksız konuşmalar günlük hayatta en çok karşılaşılan genellikle iki kişi arasında geçen ve karşılıklı konuşma olarak da adlandırılan konuşmalardır. Bundan dolayı (E) şıkkı hazırlıklı konuşmayı gerektirir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Sözcük içerisinde hecelerin sesletiminde alçalan veya yükselen tona karşılık, cümle düzeyinde sözcüklerin, sözcük gruplarının da alçalan ve yükselen tonda sesletilmesine ezgi denir. (D) şıkkında verilen "ezgi" kavramının açıklaması yanlış verilmiştir. (D) şıkkında verilen tanım "sıklık/frekans" ın tanımıdır.

(Cevap D)

2. Beden dili; sözlü iletişim sürecinde dinleyicinin algısını etkileyen el, kol, baş, yüzdeki her bir uzuv ve diğer vücut azalarının hareketleridir**.** Bu hareketler sözle iletişimde bir tamamlayıcıdır. Bu açıdan her konuşmada aynı hareketleri yapmak uygun değildir. Konuya göre bu hareketler yapılmalıdır.

(Cevap C)

3. Parçada verilen bilgiler "konferans"'ın özellikleridir. "Konuşmanın uzmanı bir kişi" ifadesinden dolayı (A),(B) ve (E) şıklarını eleriz. (D) şıkkında verilen "nutuk" un özellikleri de parçayla uyuşmamaktadır.

(Cevap C)

4. Hazırlıklı konuşmalar "Öngörülmeyen zamanlarda konuşmak" değildir. Hazırlıklı konuşma planlanan bir zamanda yapılır.

(Cevap B)

5. 2018 Türkçe Öğretim Programına göre "Okuma" şu alanları kapsamaktadır: Anlama, akıcı okuma, söz varlığı.

(Cevap C)

6. 2018 Türkçe Öğretim Programı içerisinde öğrenme alanları şu şekilde yer almaktadır:

Dinleme – konuşma – okuma – yazma

(Cevap A)

7. 2018 Türkçe Öğretim Programına göre "Okuma" öğrenme alanını oluşturan başlıklar şunlardır: Anlama, akıcı okuma, söz varlığı.

(Cevap E)

8. Sözlü iletişim, "konuşma ve dinleme" alanlarını içerisine almaktadır.

(Cevap D)

9. 2018 Türkçe Öğretim Programına göre "anlama, akıcı okuma ve söz varlığı" "okuma" alanı içerisinde yer alır.

(Cevap A)

10. Bir taslak oluşturmak, düşünceyi geliştirme yolların kullanmak, gerekçeleri mantıksal bir sıra içerisinde vermek "yazma" alanının kazanımları içerisindedir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Konuşma veya okuma sırasında bir kelimeyi veya bir heceyi diğerlerinden baskılı söylemeye veya okumaya "vurgu" denir.

(Cevap E)

12. Etkin dinlemede dinleyici göz temasıyla veya baş hareketleriyle konuşmacıya katıldığını veya katılmadığını anlatır. Etkin dinlemeye katılımlı dinleme de denir.

(Cevap B)

13. Düşünce hızından yararlanmak etkili dinlemeyi engellemez. Aslında etkili dinlemeye fazlasıyla yardımcı olur.

(Cevap D)

14. Her sınıf seviyesi için öğrencilerin dinleme süresi vardır:

4. sınıflarda –15 dk

5. Sınıflarda –20 dk

6, 7. ve 8. sınıflarda –30 dk

şeklindedir.

(Cevap A)

15. İşitme ve dinleme bir zevk alma yolu değildir. Fakat bazı dinlemelerde zevk alma olabilir: şiir, türkü gibi.

(Cevap E)

16. Her sınıf seviyesi için öğrencilerin dinleme süresi vardır:

4. Sınıflarda 15 dk

5. Sınıflarda 20 dk

6, 7. ve 8. Sınıflarda 30 dk

(Cevap B)

17. Doğru cevap I ve II'dir. III. Madde "Okuma" alanının "akıcı okuma" alt başlığı ile ilgilidir.

(Cevap C)

18. "Anlamını bilmediği sözcük ve sözcük gruplarının anlamını belirler." kazanımı "okuma" alanının söz varlığı alt başlığı ile ilgilidir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. “Dilin ses, şekil ve söz dizimi kurallarına uyarak okur. “kazanımı” “okuma” alanının alt başlığı “akıcı okuma” ile ilgilidir.

(Cevap E)

2. (B), (C), (D) ve (E) şıkları konuşmacıda olması gereken özelliklerdir. Ancak (A) şıkkında verilen “Dinleyicileri yakından tanır.” ifadesi konuşmacıda olması gereken bir özellik değildir. Her konuşmacı hitap ettiği kişileri tanımayabilir.

(Cevap A)

3. (B), (C), (D) ve (E) şıkları topluluk karşısında şiir okumanın kurallarındandır. Ancak (A) şıkkında verilen “sürekli bakarak okuma” ifadesi bu kurallardan değildir. Çünkü devamlı metne bakarak okuma olmaz.

(Cevap A)

4. (E) şıkkında verilen “düzen” konuyla değil, şekille alakalıdır.

(Cevap E)

5. Burada bize konu olarak hangisi daha sınırlandırılmıştır denmektedir. Buna göre “0–2 yaş arası çocukta zihinsel gelişim” konu olarak daha sınırlandırılmıştır.

(Cevap D)

6. **Bir yazının konusunu bulmak için şu sorular sorulur:**

- Bu yazıda vurgulanan nedir?
- Bu yazıda anlatılmak istenen nedir?
- Bu yazıda ne üzerinde duruluyor?
- Bu yazı neyi anlatıyor?

(Cevap A)

7. **Bir yazıda ana fikri geliştirme yolları şunlardır:**

- İstatistik
- Gözlem
- Deney
- Alıntı
- Tümden gelim
- Tümevarım

(Cevap E)

8. “Soluk almak ve vermek konuşmanın kısalığına ya da uzunluğuna göre ayarlamalıdır.” ifadesi başarılı bir konuşmanın oluşumuna katkı sağlayan bir etken değildir. Soluk alma ve verme konuşmanın uzunluğuna göre değil vurgu, tonlama ve durak yerine göredir.

(Cevap C)

9. Metinde öğrenciler arasında bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışmalar karşılaştırılmış ve bir sonuca varılmıştır. Bu da bize öğrenciler üzerinde bir “deney” yapıldığını göstermektedir.

(Cevap C)

10. Hikâye etme anlatım biçiminin ögeleri şunlardır: Olay, zaman, mekân (yer), kişi’dir.

(Cevap D)

11. Deneme bir düşünce yazısıdır. Bunu hikâyeleştirerek anlatmak sıkıntılıdır. Ancak, Oyun, öykü, roman ve biyografiyi hikâyeleştirerek anlatabiliriz.

(Cevap B)

12. Bir duyguyu veya düşünceyi mantıksal bir sıraya koymak planlamaktır.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

13. Bir türün diğer türlerden farkını biçimsel, içeriksel, dilsel ve anlatımsal özelliklerinden anlayabiliriz. Yazara bakarak türünü ayırt edemeyiz. Yazar her türlü eser vermiş olabilir.

(Cevap E)

14. İnsandan tüm canlılara bağladığı için bir tümevarım örneğidir.

(Cevap D)

15. Durağanlık iyi bir anlatımda bulunması gereken özellik değildir.

(Cevap E)

16. İletişimdeki iletiler şifrelenerek aktarılır. Gönderici, iletisini konuşmanın yanı sıra yazıyla, resimle, rakamla ya da hareketlerle anlatmayı deneyebilir. Bu tür iletişim şekillerine kodlama (şifre) denir. Öğrenim alanına uyguladığımızda "yazma ve dinleme" birer kodlamadır.

(Cevap E)

17. İletişimdeki iletiler şifrelenerek (kodlanarak) aktarılır. Öğrenme alanlarında "yazma ve dinleme" kodlama; "konuşma ve okuma" kod açma (kod çözme)" 'dır. Bir konuyu yazarak harflerle kodluyorsunuz, bir konuşmayı dinleyerek kafanızda kodlamış oluyorsunuz. Bir metin okuyarak kodu çözüyorsunuz, bir konuda konuşarak konunun kodunu çözmüş oluyorsunuz.

(Cevap A)

18. Tartışmada amaç, öğrencilerin bir konu üzerinde olumlu veya olumsuz fikirler yürüterek benimsedikleri fikirleri savunma becerisini geliştirmektir. Tartışılacak konu öğrenciler tarafından seçilir ve konuyla ilgili gerekli kaynaklar taranarak elde edilen bilgi ve görüşler düzenlenir. Seçilen konu, düşündürücü ve tartışmaya uygun nitelikte olmalı, belirli bir sürede ele alınmalıdır. Sınıfta herkesin düşündüğünü söyleyebileceği serbest bir ortam oluşturulmalıdır. Oluşturulan jüri tarafsız olmalıdır.

(Cevap D)

19. (D) şıkkında verilen "konuyu seçme" metin olma koşullarından değildir. Konuyu seçme bir ön hazırlıktır.

(Cevap D)

20. "Metinde Türkçeyi kullanırken dikkatli ve özenli davranmak" ifadesi (A) şıkkında verilen "yabancı sözcükler de kullanmak" ifadesiyle çelişmektedir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. İletişimde, kendisine bilgi gönderilen kişi "Alıcı" olarak ifade edilir. Soru öncülünde boş bırakılan yere "Alıcı" kavramının getirilmesi gerekir.

(Cevap A)

2. Dil bilimin önemli bir sahası olan metnin bağlaşıklık görünümleri başlığı altında yer alan ön gönderimsel ilişki, genel metin içinde daha sonra ayrıntılı anlatılacak bir kişi, durum ya da nesnenin anlatının başlarında kısaca geçmesidir. Buna göre E seçeneğinde kullanılan "bunu" kelimesi daha sonraki cümlede açıklandığı için ön gönderimsel ilişkiye girer.

(Cevap E)

3. Art gönderimsel ilişki, metinde belirtilen bir ögeden sonra gelerek önceki ögeye yapılan göndermeyle geriye doğru sağlanan bağlaşıklık ilişkisidir. Şıkları bu veri ekseninde değerlendirdiğimizde C seçeneğinin ikinci cümlesinde "zavallıcık" sözcüğü ile kediden bahsedilmektedir. Bu durum art gönderimselliğe örnektir. Aynı şekilde A seçeneğindeki "tazesini" sözcüğü, D seçeneğindeki gizli özne, E seçeneğindeki "orada" sözcükleri bu duruma örnektir.

(Cevap B)

4. Dil bilimde metin üretme evrelerinde düşünce ve duygunun belirlenmesi ilk başta gelen evredir. Bu da iletiyi belirleme olarak adlandırılır.

(Cevap A)

5. Dil biliminin metinsellik ölçütleri şunlardır: Bağdaşıklık, tutarlılık, amaçlılık, bilgisellik, durumsallık, kabuledilebilirlik, metinlerarasılık. Buna göre B seçeneğinde bu ölçütlerden ikisine yer verildiği için doğru yanıt B seçeneğidir.

(Cevap B)

6. İnsanlar arasındaki iletişimde temel yapı unsurları vardır: Verici, kanal, alıcı… Burada kodlamayı yani gönderiyi verici, kod çözme işlemini de alıcı üstlenir.

(Cevap C)

7. İletişimde, metnin kullandığı somut araca kanal adı verilir. Dil ise iletişimin bir tür kodudur. Ana ögelerin bilinmesi iletişim soruları için elzemdir.

(Cevap A)

8. Bir metinde sözcükler arasında mantıksal bir bağlantı söz konusudur. Zaten mantıksal bağlantılar eğer metinde yoksa metnin taşıdığı mana alıcıya ulaşmaz. Dolayısıyla metnin yazılma amacı yerine gelmez. Metindeki bu mantıksal bağlantıya tutarlılık adı verilir.

(Cevap D)

9. Dil bilimin ilgilendiği metin bilgisinde metinsellik ölçütleri adı altında başlıklar vardır. Bu başlıklar bağdaşıklık, tutarlılık, amaçlılık, bilgisellik, durumsallık, kabuledilebilirlik ve metinlerarasılık. Bu bilgiye göre D seçeneğinde yer alan konu seçme bu ölçütlerden biri değildir.

(Cevap D)

10. Bağdaşıklık, metinsellik ölçütlerinden biridir. Bağdaşıklık cümlede ya da cümlelerde kullanılan kavramların anlamsal bağlantısıdır. Değiştirim ise birinci yargıda verilen anlamın ikinci yargıda değiştirilmesi demektir. Buna göre E seçeneğinde ikinci cümlede kullanılan "öyle yaptı" ifadesi birinci cümledeki anlamın değiştirimine örnektir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Seçeneklerdeki kavramların tanımları şöyledir:

Şifre (Kod): İletişimde, iletinin gönderilme biçimidir. Yazı, resim, söz veya hareket olabilir.

Bağlam: Sözcük ya da cümlelerin anlamsal bir bütün içinde bulunmasıdır.

Jargon: Belli bir grup arasında kullanılan yapay bir dildir. Jargon, iletişimde bulunması gereken ögelerden biri değildir.

Kanal: İletinin alıcıya aktarılmasında kullanılan her çeşit iletişim biçimidir.

Filtre: İletinin alıcı tarafından nasıl algılandığının belirtilmesidir.

Bu tanımlardan da anlaşıldığı gibi, iletişimde bulunması gereken ögeler arasında jargon yoktur.

(Cevap C)

12. Anlatımları yönüyle cümleler temelde iki gruba ayrılır: Öznel (Subjektif) anlatım ve nesnel (objektif) anlatım. Kişisel kanıların cümledeki varlığına göre çeşitlenen bu iki türden öznel anlatımda kişiden kişiye değişen yorum taşıyana ve kanıtlanamayan kişisel duygu ve kanılar verilir. Nesnel anlatımda ise kanıtlanabilen ve yorumsuz cümleler hâkimdir.

(Cevap A)

13. Özellikle gözleme dayalı türlerde olayların başkası ağzından aktarımı söz konusudur. Bir kişiye ait durumu, sözü başka kişinin ağzından nakletmeye dolaylı anlatım denir.

(Cevap C)

14. Sözlü anlatımın da yazılı anlatımın da temel özellikleri; okuyanı sıkmaması, akıcı olması yani dile sürçen kelimenin olmaması, gereksiz sözcüğün bulunmaması (duruluk) ve özellikle de sade ve süsten uzak olmasıdır. Ama anlatım durağanlaştı mı okuyucu metinden kopar. Bu yüzden iyi bir anlatımda durağanlık yoktur.

(Cevap E)

15. Duruluk: Gereksiz sözün bulunmaması.

Akıcılık: Dile sürçen kelimenin olmaması.

Açıklık: İfadelerin net ve anlaşılır olması

Yalınlık: Sadelik ve süsten uzak anlatımdır.

(Cevap D)

16. Yazılı anlatım için; konu hakkında yeterli bilginin olması (C) sözcük dağarcının zenginliği (E), değerlendirme kabiliyeti (B), fikirlerin açık-seçik ifadesi (A) gereklidir. Ama vurgu ve tonlamanın bir önemi yoktur, çünkü bu kavramlar yazıda değil konuşmada kendini gösterir.

(Cevap D)

17. Okuyucuya bilgi verme amaçlı yazılan paragraflarda nesnel anlatım hâkimdir. Senli benli üslubun yer almadığı bu tip anlatım türüne açıklayıcı anlatım denir. Açıklayıcı anlatımdan ders kitaplarında, makalelerde konferans ve bildiri metinlerinde yararlanılır.

(Cevap A)

18. Yazarın kendi düşüncelerini benimsetmek varsa okuyucunun yanlış kanılarını çürütmek ve değiştirmek amacıyla yazılan yazılarda tartışma anlatım biçimi kullanılır. Tartışmada ağırlıklı olarak kişisel üslup ve senli benli ifadeler yer alır.

(Cevap D)

19. Bir yazarın günlük olaylar arasından seçtiği bir konuyla ilgili görüşlerini fazla derine inmeden karşısındakilerle konuşuyormuş gibi anlattığı yazı türüne söyleşi denir. Söyleşi ile ilgili A, C, D, E seçeneklerinde verilen bilgiler hatalıdır. Ama söyleşide verilen bilgilerin kesinlikle doğru olması gerekir ki bu yüzden doğru yanıt B seçeneğidir.

(Cevap B)

20. Konferans, bilimsel veya güncel bir konuda konuya vâkıf olan kişilerce yapılan açıklayıcı öğretici konuşmalardır. Konuşmacı uzman olduğu için konuya hâkim olmalıdır. (A) Konuşmacının aktarımı için diksiyona hâkim olmalıdır. (B) Konferans, ayakta ve kürsüde verilmelidir. (C) Konuşmacı söyleyeceklerini önceden hazırlamış olmalıdır. (E) Dinleyicinin konudan kopmamaları için sık sık göz teması kurulmalıdır. Ancak konuyu uzun uzadıya anlatarak dinleyicileri sıkmamalıdır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Çekimsiz biçim birim, fiillerin zaman ve şahıs eki almamış şeklidir. Şıklara baktığımızda çekimlenmemiş fiil örnekleri (B) şıkkında "gelen, giden" kelimeleridir. Fiilimsi eki almışlardır ancak zaman eki alarak çekime girmemişlerdir.

(Cevap B)

2. Bir kişinin kullandığı sözcük toplamına söz varlığı (kelime hazinesi) denir.

(Cevap C)

3. Türkçede sadece iki tane geniz ünsüzü vardır. Onlarda "m, n" harfleridir.

(Cevap A)

4. Anlambilim, geniş anlamda ve modern çağda dilbilimin önemli alt başlıklarından biridir. Anlambilimde sözcüğün cümle içindeki tüm anlam ayrıntıları ele alınır. A, B, C, E seçenekleri anlam bilimin konusudur. Ama D seçeneğinde verilen öbeklerin yapısı Türkçede söz dizimi ile alakalıdır.

(Cevap D)

5. Türkçede kelime çeşitleri anlamlı kelimeler ve görevli kelimeler olarak iki gruba ayrılır. Zamirler, edatlar, bağlaçlar görevli kelimelerdir yani tek başına anlamı olmayan cümle içinde anlam değeri kazanan kelimelerdir. Geriye kalan isim, sıfat, zarf, fiil gibi kelime türleri ise anlamlı kelimelerdir. Şıkları değerlendirdiğimizde A, B, D seçenekleri edat ve bağlaç grubunda E seçeneği zamir grubundadır. Yalnız sözcüğü ise edat ya da bağlaç olabileceği gibi isim olarak da kullanılabilir o yüzden tam anlamlıdır.

(Cevap C)

6. Prototip, anlam bilimde, belirli bir kategoride ele alınabilecek somut nesne, varlık ve olgunun geri kalanlar için örnek teşkil edebilecek ilk türevidir. Buna göre şıklarda verilen "hamsi" kelimesi Türkiye'de Karadeniz için prototiptir.

(Cevap B)

7. Şıkları eş yazışlılık ve eş adlılık olarak değerlendirdiğimizde şiş, dağ, çay ve al kelimelerinde her iki bağlam karşılanmaktadır. Bu örneklerde dağ kelimesi kafanızı karıştırabilir ama bir coğrafi şekil olan dağ vardır bir de ateş ile bir şeye iz vermek vardır. Harp kelimesinde böyle bir kullanıma uygunluk yoktur.

(Cevap D)

8. Şıkları zıtlık bakımından değerlendirdiğimizde bütün seçeneklerde bir zıt anlamlılık sezilmektedir. Ama A, B, C, E seçeneklerinde verilen örnekler sözcüksel zıtlık iken D seçeneği zıt anlamlı kelime olmadığı halde anlamsal olarak birbirinin zıddı gibi algılanır. Bu duruma anlamsal zıtlık ya da ilişkili zıtlık adı verilir.

(Cevap D)

9. Verilen örnekte saat kavramı ile asıl kastedilen gerçekten koldaki saati kaybetmek anlamında değil zamanın boşa gitmesi anlamındadır. Bu duruma geleneksel Türkçede ad aktarması (düz değişmece) adı verilirken dil bilimde metonimi adı verilir.

(Cevap B)

10. Verilen örnekleri incelediğimizde genelden özele bir sıralama söz konusudur. Bu sıralamalara dil bilim çalışmalarında alt anlamlılık-üst anlamlılık ilişkisi adı verilmektedir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Bütün dillerde aynı şekilde varlık gösteren bir hadisedir bu anlatılan anlam olayı. Oğlan kelimesinin ilk kullanımdaki anlamıyla günümüz kullanımdaki anlamı arasında bir darlaşma söz konusudur. Bu duruma anlam daralması adı verilmektedir.

(Cevap E)

12. Verilen örnek cümlede üzülmek eylemi insana ait bir özellik iken taşa yüklenmiş ve kişileştirme yapılmıştır. Cümleyi anlamsal olarak değerlendirmek mümkün değildir çünkü cümlede mecaz yani soyutluk söz konusudur. Bu tür anlatımlara dil biliminde alışılmamış bağdaştırma adı verilir ve bu bağdaştırmalarda bağlantılar mantıksal değer taşımaz.

(Cevap B)

13. Türkçe kökenli kelimeler, "j, p, h, n, z, m, ğ, l, c, f, r" ünsüzleri ile başlamaz. Bu bilgiye bakılarak A, B, C, D seçenekleri elenir. Ayrıca B seçeneğinde verilen "nazik" kelimesi büyük ünlü uyumuna uymadığı için de Türkçe değildir denilebilir çünkü kelimenin Türkçe olduğunu anlamanın ikinci yolu da ünlü uyumlarına bakmaktır.

(Cevap E)

14. Her harf bir ses birimini ifade eder. Ancak cümlede verilen sözcüklerde tekrar eden sesler bir tane sayılır. Cümleye baktığımızda kullanılan ses birimler şunlardır:

b, ir, r, t, ü, l, s, z, e, n, m, a, k, ç, d, g → 16

(Cevap B)

15. Monemler; anlamlı monemler ve anlamsız monemler olmak üzere ikiye ayrılırlar. Tek başlarına anlam ifade eden kelimeler anlamlı monem; tek başlarına anlam ifade etmeyen edat, bağlaç ve ekler anlamsız monemdir. Verilen cümleye baktığımızda;

çocuk - lar
- lar → anlamsız
- çocuk → anlamlı

bahçe - de
- de → anlamsız
- bahçe → anlamlı

oyun - a - yor - lar
- lar → anlamsız
- yor → anlamsız
- a → anlamsız
- oyun → anlamlı

(Cevap B)

16. Tümleme ve tümleyen arasına bir niteleyen girerse; "karma tümleme olur. Örneğin;

"Okulun kırık kapısı"

okulun kapısı → belirtili isim tamlaması

kırık kapı → sıfat tamlaması

(Cevap C)

17. Sesletme organlarından sesin en son çıktığı yer dudaklardır. Bundan dolayı da en son görevi dudaklar üstlenir.

(Cevap D)

18. Sözcük türetme iki şekilde görülmektedir. Bunlardan birincisi yapım ekleri yoluyla, diğeri de sözcüğe yeni anlam kazandırma yoluyla oluşmaktadır.

(Cevap C)

19. İnsan dili üzerindeki (dil bilim) çalışmalar 19. yüzyılda F. Saussure ile başlar.

(Cevap D)

20. Paragraflar, bir yazıyı ya da sözlü anlatımda birbiriyle alakalı cümleler topluluğunu ifade eder. Paragraflar, metnin giriş, gelişme, sonuç ve geçiş bölümleri şeklinde dizayn edilerek okuyucuya yansıtılır. Bu bilgiye göre paragraflarda çözümleme paragrafı diye bir paragraf türü yoktur.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Verilen paragrafı dikkatle incelediğimizde göze hitap eden kavramların, renklerin sıfatların fazla kullanıldığı aşikârdır. İnsan zihninde tablo ya da portre oluşturmayı amaçlayan bu tip paragraflara "betimleme paragrafı" denir.

(Cevap B)

2. Dil bilimde, bilginin değeri varsayılan tanıdıklık alanına göre sınıflandırılır. Sözce içerisinde kullanılan sözcükler tanıdıklık varsayımına göre ifade edilir. "Sana bu konuda güveniyorum." örnek cümlesinde sen kişisi kullanıldığına göre bilinen bir söylem söz konusudur. Yani hitap edilen kişi önceden tanınmaktadır. Ya da aynı örnekte "bu kitap" ifadesi konuşanla arasında kitabın daha önceden tanındığını ifade eder. Buna göre iliştirilmiş yeni bilgi, bilinen bir söylem varlığına iliştirilmiş yeni bilgi taşıyan söylem varlığını ifade eder. Buna göre D seçeneğinde kullanılan "ben" zamiri bilinen söylem varlığı iken "bir arkadaşım" öbeği yeni bilgi olarak iliştirilmiş yepyeni bilgidir.

(Cevap D)

3. Karşıtsallık, bir öge benzeri olan bir diğer ögeye göre ya da bir kümede bulunan diğer benzer seçeneklere göre karşıtsallık oluşturur. Örneğin "Bugün sinemaya mı gidelim yoksa yüzmeye mi?" soru cümlesinde sinemaya gitmek ve yüzmek eylemleri karşıtsaldır. Buna göre B seçeneğinde sen ve kardeşin özneleri karşıtsallık ilişkisi taşır.

(Cevap B)

4. Odak: sözcede iletişim açısından en yeni bilgiyi taşıyan ve vurgu alan ögedir. Odak, yeni bilgi taşıdığı için soru tümcelerindeki soru sözcükleri ve onlara verilen yanıt odak ögeleridir. Soruda verilen örneği incelersek A'da kim sorusuna karşılık B'de Mehmet yanıtı yeni bilgiyi oluşturan öge olduğu için odak Mehmet'tir.

(Cevap B)

5. Verilen cümlede "bir kitap" kelime grubu yeni bilgi olduğu için vurgulu olmalı ve yükleme yaklaştırılmalıdır. Ancak bu söylediğimiz yapıldığında cümle mantıksal çerçeveye girmiş olur. Buna göre yeni bilgi, bilgisellik açısından eski bilgiden önce söylendiği için mantıksal sorun ortaya çıkmıştır.

(Cevap E)

6. Duygudaşlık ilkesi, dilde kibarlık ögelerinden biridir. Bu ilkeye göre karşımızdaki kişi ile karşıt olan duygularımızı azaltıp aradaki bağı güçlendirmek söz konusudur. Karşımızdaki kişiyi anladığımızı ifade eden sözler bu gruba girer. Buna göre B seçeneğinde verilen kutlama ifadesi aynı duyguları paylaştığını ifade ettiğinden doğru yanıttır.

(Cevap B)

7. Yüz, kişilerin psikolojik boyutunu yansıtan önemli unsurlardandır. Olumsuz yüz tehdit edici edim, başkaları ile araya mesafe koyma ve üzerinde baskı oluşturulmaması için yapılan edimlerdir. Yaş ya da mertebe olarak büyük olan birine "sen" diye hitap etmek buna girer ki doğru yanıt C seçeneğidir. B seçeneği sizi yanıltmasın. Çünkü kişi yaşça konuşurken küçükse tehdit edicilik ortadan kalkar.

(Cevap C)

8. Yüz tehdit edici edim, bir kişinin diğer bireylere bağlanma, ilgi görme yakınlık kurma gibi olumlu yüz isteklerine bağlanma gibi olumlu yüz isteklerine karşı geliştirilen dildir. Seçenekleri bu bağlamda değerlendirdiğimizde B, C, D, E seçeneklerinde herhangi bir yüz tehdit edici durum yok iken A seçeneğinde vardır.

(Cevap A)

9. Dilbilimde edimler kayıtlı ya da kayıt dışı olarak gerçekleştirilir. Olumlu-olumsuz yüz tehdit edici edimler duygudaşlık ilkesi nezaket ilkesi… gibi kavramlar kayıtlı edimler iken açıkça dile getirilmeyen sadece sezdirim kullanılan ifadeler kayıt dışı edime girer. Örneğin dolmuşa arkadaşıyla binen birinin "Eyvah, yanımda hiç para yok." demesi kayıt dışı edimdir. Burada dolmuş ücretinin diğer kişice verilmesi talebi sezdirim yolu ile aktarılmıştır. Buna göre D seçeneği kayıt dışı edime örnektir, çünkü araba doğrudan istenmemektedir.

(Cevap D)

10. Verilen örnekte, kişinin kabul görmediği, onun bir etkinlikten dışlandığı ya da onun yaptıklarına karşı umarsız tavır takınılmıştır. Bu da olumlu yüze saldırı ile adlandırılır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Edimbilim, konuşucunun niyetine ve bağlama dayalı anlamdır. Edimbilimin, anlambilimden ayrılan yönü önermeleri incelemesidir. Bağlama dayalı anlam unsurlarını ele alan edimbilim iletişimde kullanılan anlamları inceler.

(Cevap A)

12. Söylem modeli, dili kullanarak okurun ya da dinleyicinin bilişinde belli bir söylem modeli ya da bilişsel bağlam oluşturmayı sağlar. Bu bağlamda söylem varlıkları (kişi, olay, varlıklar…) onlara atfedilen özelliklere ilişkin bilişsel modeli oluşturur. Bundan dolayı bu modele bilişsel bağlam da denir.

(Cevap B)

13. Dilbilimde Grice tarafından geliştirilen işbirliği ilkesinin alt başlıkları vardır. İşbirliği ilkesi konuşma esnasında iletişimin birbiriyle alakasını ortaya koyan ilkedir. Her konuşur sözlediği ifade nispetince konuşmaya katkıda bulunur. Verilen örnekte Güneş'in Dünya çevresinde döndüğü gerçek bir bilgidir. Gerçek bilgi, konuşmaya doğru katkıda bulunduğu için nitelik ilkesi olarak adlandırılır.

(Cevap B)

14. Verilen örnekte Serap'ın söylediği söz ile Aysun'un söylediği söz arasında bir bağlantı olmadığı için bağıntı ilkesi çiğnenmiştir denilebilir.

(Cevap E)

15. Yukarıdaki konuşmada Mehmet'in yanıtı dolaylı olarak Seda'yı terk etmek istemediğini bildirmektedir. Bu şekilde verilen dolaylı dilbilimde sezdirim olarak ifade edilir.

(Cevap A)

16. Austin tarafından ortaya atılan edimsel eylemler kendi içinde üç gruba ayrılır: Düzsöz eylemi, edimsöz eylemi, etkisöz eylemi. Düzsöz eylemi, bir sözceyi dilbilgisel kurallarla dile getirme edimi. Edimsöz eylemi sözceyi kullanarak gerçekleştirilmek istenen amaca denir. Etki söz eylemi ise sözceyi dile getirme sonucunda ortaya çıkan etkidir. Buna göre B, C, D, E seçenekleri söz eylem özelliği gösterirken A seçeneği edim özelliği gösterir.

(Cevap A)

17. Verilen örnekte kurulan emir cümlesine karşı Ali'nin kapıyı açması bir sözceyi dile getirme sonucunda ortaya çıkan etki olduğu için etkisöz olarak ifade edilir.

(Cevap C)

18. Edimsöz, sözceyi kullanarak gerçekleştirilmek istenen amacı veren cümlelerdir. Edimsözler, iletişimsel edincin bir parçasıdır. Edimsözler iddia ifadeleri (Belirtici), Yönlendirici, yükümleyici, yansıtıcı, ilan edici (bildirici) olarak sınıflandırılır. Bir kişiye dilekçe yazmak, bir kişinin bir iş yapmasını sağlamayı hedeflediği için yönlendirici nitelik taşır.

(Cevap A)

19. Sözce anlamı, herhangi bir tümce belli bir bağlamda bağlamın gerektirdiği gönderim ve doğruluk koşulları açısından tanımlandığında ortaya çıkan anlamdır. Sözce anlamı bağlam anlamlıdır. Gönderim bilgisi ve hangi koşullarda sözcenin geçerli olabileceği bilgisini gerektir. Buna göre doğruluk koşulları sözcenin anlam özelliğidir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Verilen iki önerme örneğinde ikinci önerme, birinci önermenin içinde var olan bir önerme olduğu için önvarsayımsal önermedir. Önvarsayım, konuşmacının sözcesinde dinleyenin önceden bildiğini varsaydığı bilgiyi çıkarımsal olarak sunmasıdır.

(Cevap C)

2. Açıklama, iki önerme arasındaki gerektirim çift yönlü olduğunda aralarındaki ilişki açıklama ilişkisidir. Örneğin Ahmet, Mustafa'nın babasıdır cümlesi Ahmet'in oğlu Mustafa'dır anlamsal yapısı bakışmalı bir karşıtlık ilişkisidir ve dolayısıyla bu tür yapı taşıyan önermeler arasındaki ilişki çift yönlüdür. Buna göre E seçeneğinde verilen tümce çift yönlü ilişkiye sahip olduğu için açıklama içerir.

(Cevap E)

3. Önvarsayım, konuşmacının sözcesinde dinleyenin önceden bildiğini varsaydığı bilgiyi çıkarımsal olarak sunmasıdır. Önvarsayımsal ilişkinin tespiti için olumsuzluk testi gerekir. Verilen sözcenin olumsuzu düşünülebiliyorsa ilişki önvarsayımsal ilişki kabul edilir. Bu ilişkide çıkarım yolu ile arka plan bilgisi sunulur. Var olma bildirimi yapan bu ilişkide olgusal eylemler bu ilişkiyi tetikler. Fakat önvarsayımsal ilişkide yanlışlık söz konusu olamayacağından D seçeneği doğru yanıttır.

(Cevap D)

4. Dil bilimde öznelerin, nesnelerin anlamsal rolleri vardır. Etkilenen rolü normal şartlarda nesnenin anlamsal rolüdür. Fakat tümcede kullanılan eylemin anlamsal ayrıntısına göre özne de etkilenen rolü üstlenebilir. Şıklarda altı çizili sözleri incelediğimizde sadece D ve E seçeneklerinde verilen sözler özne konumundadır ve D seçeneğinde verilen gemi öznesi batma işini gerçekleştiren ve işten etkilenen konumunda olduğu için doğru yanıttır.

(Cevap D)

5. Görünüş, bir işin bitip bitmediğine dair verilen bilgidir. Görünüş kuramına göre eylemler dört anlam özelliği içerir: Durum, edim, erişme, tamamlama. Tamamlama eylemi bir mektup yazmak, bir şişe şarap içmek, karşı kıyıya yüzmek gibi işi tamamlama ve nihayete erdirme anlamları taşır. Buna göre A seçeneğinde verilen fiil bir tamamlama eylemidir.

(Cevap A)

6. Durum eylemleri durağandır, ne edimler gibi süreklilik ne de erişim ve tamamlama eylemleri gibi bitimlilik taşırlar. Bu yüzden sevmek, hoşlanmak beğenmek gibi eylemler bu sıfata girer.

(Cevap C)

7. Sentetik önerme, duruma bağlı olarak doğru ya da yanlış değer alabilen önermelerdir. C seçeneğinde verilen önerme duruma göre değişebilen bir değer taşıdığı için sentetik önermeler grubuna girer.

(Cevap C)

8. B, C, D, E seçeneğinde verilen özellikler ünsüzlerle alakalı iken A seçeneği ünlülerle alakalıdır. Ünlülerden dilin ağız içindeki konumuna göre adlandırma yapılır. Dilin ağzın ön kısmına itilmesiyle oluşturulan ünlülere ön ünlüler (e, i, ö, ü) arka konumu çekilmesiyle oluşturulan ünlülere arka ünlüler (a, ı, o, u) denir.

(Cevap A)

9. Dilbilimde ünsüzler oluşma noktalarına göre patlamalı, sürtünmeli, genizsil akıcı, kayıcı, patlamalı, sürütmeli olarak altı gruba ayrılır. Bu tasnife göre A seçeneğinde verilen d, t ünsüzleri patlamalı ses grubuna girer. Patlamalı ses, alt ve üst oluşturucuların birleşip hava akımını tamamen engellemeleri sonucu oluşur.

(Cevap A)

10. Oluşma noktaları bakımından sözcükler patlamalı, sürtünmeli, genizsiz, akıcı, kayıcı, patlamalı-sürtünmeli olarak altı gruba ayrılır. C seçeneğinde verilen m ve n ünsüzleri genizsil ünsüz grubuna girer. Bu ünsüzler hava akımının burun boşluğundan dışarı çıkmasıyla oluşur. Hava akımının engellenme noktası, patlamalı ünsüzler gibi ağız boşluğundadır. Genizsil ünsüzlerin oluşumunda art damak inik durumdadır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Dilbilim için son zamanlarda atak yapan metindilbilim çalışmalarında iletişim esnasındaki metinlerin anlam ayırtıları incelenmektedir. Bu açıdan bir metni metin yapan iki özellik söz konusudur: Tutarlılık ve bağlaşıklık.

(Cevap D)

12. Hışırtılı sesler oluşturulurken ıslığı andıran hışırtılı yüksek frekanslı bir sesle oluşturulan ünsüzlerdir. Türkçe'deki s, z, ç gibi sesler hışırtılı seslere girer.

(Cevap D)

13. Patlamalı-sürtünmeli sesler iki evrede incelenir. Bir evre başlangıç evresidir, ikinci evre bitiş evresi. Başlangıç evresinde hava akımı patlamalı seslerde olduğu gibi tamamen engellenir, ancak oluşturucuların birbirinden ayrılması sırasında hava akımı birden değil sürtünmeli ünsüzlerin oluşumunda olduğu gibi daha yavaş hızla çıkar. ç ünsüzü patlamalı sürtünmeli ünsüzdür.

(Cevap B)

14. Hem art damağın hem de geniz özelliği gösteren sesin Türkçedeki karşılığı nazal n'dir. Bu sesin daha iyi ifadesi Çağatay Türkçesindeki hali olan $\hat{n}g$ şeklidir.

(Cevap D)

15. Türkçede a, ı, o, u kalın ünlüleri arka ünlü ya da art ünlü e, i, ö, ü ünlüleri ise ön ünlü adıyla anılır. Türkçede a, e, ı, i düz ünlüler o, ö, u, ü ise çıkış noktasına göre yuvarlak ünlülerdir. Buna göre hem ön hem de düz ünlü içeren ses "e" sesidir.

(Cevap C)

16. Bürünsel özellikler, bir ünlü ya da bir seslemin diğerlerine göre daha belirgin ve kuvvetli olduğunu belirten vurgu, konuşurken ses perdesinin düzeyini belirten ezgi ve seslerin oluş sürelerini belirten uzunluk gibi parçalarüstü ses olgularıdır. Buna göre vurgu, ezgi ve uzunluk bürünsel özelliklerdir.

(Cevap C)

17. Kullanılan dil ile dünya gerçekliği arasında kavramların olması anlam olarak sunulanları tanımlamamızı sağlar. Eğer dilde verilen ifadelerin dünya gerçekliğinde kavramlar olarak bir karşılığı yoksa anlam tanımlaması olmaz. Örneğin "pegasus" bu dünyada var olmadığını bildiğimiz kanatlı attır. Dünyada kavramsal karşılığı olmayan bu hayvanın dünya gerçekliği açısından anlam tanımlaması yapılamaz.

(Cevap A)

18. Dilde anlam, tek bir özellikte değil birden çok özelliğin birleşimiyle meydana gelir. Sözcüklerin, öbeklerin, tümcelerin anlamının dilbilgisi, biçim, söz dizimi gibi farklı özelliklerin belirli ilkelerle bir araya gelmesi sonucunda oluşur. Buna da birleşimsellik ilkesi denir.

(Cevap A)

19. Burada verilen tanımsala göre sözü sarf eden kişinin daha önce köpekle ilgili olumlu yaşantı geçirdiği söylenebilir. Uyanan bu olumlu anlama karşılık bu sözceyi sarf eden kişi için köpek her zaman çağrışımsal olarak olumlu olacaktır. Dolayısıyla bireysel ya da kültürel deneyime bağlı olarak değer kazanmış bir ifade verilmiştir. Bu da çağrışımsal anlama girmektedir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. İşçi ile işveren arasında bir karşıtlık söz konusudur. Bu karşıtlık dil bilimde çeşitli alt gruplara ayrılmıştır. Burada kullanılan karşıtlık bakışımlı karşıtlıktır. Bakışımlı karşıtlık, iki sözcük arasında birbirinin karşıtını içerme ilişkisi olan karşıtlıklardır. Örneğin: "Ahmet Ali'ye borç verdi." cümlesi aynı zamanda: "Ali Ahmet'ten borç aldı." anlamını da içermektedir. Bu duruma göre işçi ile işveren arasında da bu tarz bir ilişki söz konusudur.

(Cevap C)

2. Alt anlamlılık, genel-özel anlam kapsamında değerlendirdiğimiz bir dil bilim konusudur. Sözcükler birbirleriyle aynı cinsten olma açısından benzerlik taşır. Örneğin kuş-serçe sözcüklerinde serçe kuşunun bir alt anlamını ifade etmektedir. Buna göre B seçeneğinde verilen semizotu bitki sözcüğünün alt anlamını ihtiva eder.

(Cevap B)

3. Kafam karıştı örneğinde kafa karışacak bir kavram olmadığı için beyindeki bilgiler yerine kullanılmıştır. İki kavram arasında, bir kavram diğeri üzerinden benzetme ile ifade ediliyorsa bu, eğreltilemedir. Eğreltileme söz sanatı olarak tanımlanır. Aslında dilde anlam yaratan önemli özelliklerden biridir.

(Cevap A)

4. Çok anlamlılık, bir sözcükten benzetme yoluyla başka anlamlar türetilebiliyorsa o sözcükler arasındaki ilişkiye denir. Şıkları bu bilgi ekseninde değerlendiğimizde B seçeneğinde altı çizili söz gerçek anlamından uzak kullanıldığı için çok anlamlılık özelliği taşımaktadır.

(Cevap B)

5. Gösterge: Kendi dışında başka bir şeyi ifade eden kavram ve olgulardır.

Gösteren: Kavramı oluşturan harflere denir.

Gösterilen: Varlığın zihnimizde uyandırdığı karşılığa denir.

Simge: Duyularda ifade edilemeyen bir şeyi belirten somut nesne veya işaret semboldür.

İkon: Herhangi bir nesneyi simgeleyen küçük resimlerdir.

(Cevap B)

6. Gösterge, kendi dışında başka bir şeyi gösteren, düşündüren onun yerini alabilen sözcük, nesne veya olgulara, gösterge denir. "Kuş" kavramının "k-u-ş" ile herhangi bir bağlantısı yoktur. "Kuş" kavramına "k-u-ş" harflerinin verilmesinde bir neden olmamasından dolayı "nedensizlik"tir.

(Cevap D)

7. "Adsıl çekim" unsurları, isimlerin alabildiği ekleri ve özellikleri ifade etmektedir.

Çoğulluk – (-lar/ler) isimlere gelir.

Cinslik – isimler cins isim ve özel isim olarak ikiye ayrılır.

Durumluluk – durum – hal ekleridir. İsimlere gelir.

Somutluk – isimler somut ve soyut isim olabilirler.

"zamanlılık" ifadesi fiillerin aldığı zaman eklerini ifade etmektedir.

(Cevap B)

8.

KARŞILIKLI OLAN ÜNSÜZLER							
Yumuşak Ünsüzler	b	c	d	g	j	v	z
Sert Ünsüzler	P	ç	t	k	ş	f	s

KARŞILIĞI OLMAYAN ÜNSÜZLER					
–	l	m	n	r	y
h	–	–	–	–	–

(Cevap E)

9. Verilen örnekleri dikkatlice incelediğimizde ünsüz düşmesi gibi bir yanlışlık akla gelebilir. Ancak sesbilgisel kısımda ":" işareti ile işaretlenen bir sesin varlığı ses düşmesi cevabını yanlış kılar. Burada sadece harfin özellik değiştirmesi söz konusudur. Çünkü ilk örnekte verilen "y" harfleri değişerek bir uzatmaya dönüşmektedir.

(Cevap E)

10. Verilen örneklerde söz ortasında "y" seslemi düşerken kendinden önce gelen ünlüyü de uzatmaktadır. Günlük kullanıma bu şekilde aktarılan ses olayının doğru açıklaması D seçeneğinde yapılmıştır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Verilen örneklerde kelimenin orijinali ile günlük kullanımındaki söyleniş biçimi arasında ünlü düşmesi görülmektedir.

(Cevap A)

12. Anlatı söylemi, geçmişle ilgili bir dizi olayın, belirli bir zaman sırasına göre aktarıldığı bir söylem türüdür. Bu tanımdan yola çıkarak denilebilir ki anlatı söyleminin temel özelliği bitmiş bir olayın zamana bağlı kalınarak anlatılmasıdır.

(Cevap C)

13. Anlatı metinlerinin yapısını inceleyerek olursak özet, yönlendirme, karmaşık olaylar dizisi, değerlendirme bu yapının temel ögeleridir. Bu ögeler içinde karmaşık olaylar dizisi zorunlu kurucu üyedir. Çünkü zamanda sıralanan bir olay örgüsü olmadan anlatılar ortaya çıkmaz.

(Cevap E)

14. Anlatı metinlerinde özet girişte verilir ve olup bitenin kısa bir özetidir. Yönlendirme, hem anlatılan yer, zaman hem de kişiler hakkında bilgi verilen bölümdür. Karmaşık olay bölümü, zamanda sıralanarak aktarılan olayların bütününün verildiği bölümdür. Değerlendirme ise sonuç kısmında yer alır ve anlatılanların sonuca bağlandığı kısımdır. Buna göre verilen parçada olay akışı ardalandığı için doğru yanıt D seçeneğidir.

(Cevap D)

15. Anlatı söylemine göre, değerlendirme dört türdür: Dış değerlendirme, eylem aktarımı yoluyla değerlendirme, içe yerleşik değerlendirme, olayların geciktirilmesi yoluyla değerlendirme. Verilen örneğe baktığımızda anlatıcı zaman akışını durdurarak öyküyü neden anlattığından bahsetmektedir. Bu tür değerlendirmeler dış değerlendirme grubuna girer.

(Cevap D)

16. Toplam dil bilim: Toplumsal veri olarak konuşucunun durumunu söz durumunu, etnik kökenlerini, yaşam düzeyini ele alan bilimdir.

Budun bilim: Dil ile kültür ve dil ile toplum arasındaki ilişkileri araştıran bilim dalıdır.

Uygulamalı, dil bilim: Dil bilimsel araştırmaların ortaya koyduğu kavram, ilke ve yöntemleri değişik alanlarda farklı amaçlarda kullanan bilim dalıdır.

Çeviri bilim: Çeviri metinlerin gözlenebilir özelliklerini betimleyen, değerlendiren, sınıflandıran, dizgileştiren çeviri sürecinin bilişsel boyutunu araştıran bilidir.

(Cevap A)

17. Dilbilimde anlatı iki temel işleve sahiptir: Gönderge işlevi ve değerlendirici işlev. Gönderge işlevi, metnin alıcısını ek alınan konuda bilgilendirmeyi amaçlar. Değerlendirici işlev ise anlatıcının belirli olayları belirli bir düzen içinde ve belirli bir amaç doğrultusunda anlatması olayı nasıl yorumladığını anlatısında sunmasıdır.

(Cevap B)

18. Soruda verilen örnekte Ali'ye ait söz hiç değişikliğe uğratılmadan aynen nakledildiği için geleneksel dil bilgisinde doğrudan aktarım cümlesi, dilbilimde ise bağımsız konuşma aktarımı adıyla verilir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Öngöndörim bağıntısı, gönderim bağı kurulurken metnin akışından gönderim aracı önce, göndergesi sonra geliyorsa bu iki sözce ya da tümce arasında ki bağıntıdır. Buna göre B seçeneğinde birinci tümcede "onlar" zamiri ikinci cümledeki "Kaz Dağları"nın öngönderimi olduğu için doğru yanıt B seçeneğidir.

(Cevap B)

2. İlişkilendirilmiş gönderimsel bağıntı, metin içinde gönderimin iyelik ilişkileri gibi yollarla çağrışımsal olarak bağıntılanmasıdır. D seçeneğinde ikinci cümlede öğretmenleri sözcesinde yer alan "-i" iyelik takısı bu ismin Tolga ile bağıntısını kurar ki bu ilişkilendirilmiş gönderim bağıntısıdır.

(Cevap D)

3. Verilen metinde ilk tümcede kullanılan "Ali" ad öbeği ikinci tümcenin gizli öznesi konumunda olduğu için boş adıl ile, üçüncü tümcede annesi sözcüğünde kullanılan iyelik eki ile, dördüncü tümcede ise yine gizli özne boş adıl ile gönderim bağıntısı kurulmuştur. Bu örnekte Ali göndergesi başta art gönderimleri sonda olduğu için bağıntının adı artgönderim bağıntısıdır.

(Cevap C)

4. Sözcüksel bağlaşıklık metin bağlaşıklıklarında sözcükler arasında kurulan bağlar yolu ile sağlanan yinelemelerde önem kazanır. Birbirini izleyen metin tümcelerinin sözcükleri arasındaki anlam ilişkilerine dolaylı gönderimle birbirine bağlanmasıdır. Bu bağlar aynı sözcüklerle parça-bütün ilişkisi kuran sözcüklerle sağlanabilir. Buna göre verilen metinde bağıntı, küçük istavrit, çapari, balıkçı ve olta sözcükleri ile sağlanmıştır.

(Cevap D)

5. Verilen parçayı incelediğimizde herhangi bir anlatısallık ya da öğreticilik kaygısı taşımadığı âşikardır. Aynı zamanda karşılıklı diyalog ya da röportaj özelliği de göstermez. Metin kurgusal bir eserden alıntılandığı için imgeleyici anlatı sınıfına girer.

(Cevap D)

6. Dilbilimin estetik metinlerinde temel olarak ±uzaklık, ±bakış açısı, duyuşsallık ve akılcılık söz konusudur. Estetik metin ön tiplerinde +kurmaca, +sembolik olma özellikleri baskındır.

(Cevap A)

7. Verilen parçada Tanzimat edebiyatımızın dolayısıyla yenileşme döneminin kurucusu Şinasi hakkında bir biyografi metni sunulmuştur. Biyografiler dilbilimde metin ön tiplerinden genel anlatısal açıklamaya girer. Yani doğru yanıt B seçeneğidir. A ve D seçenekleri kafanızı karıştırabilir. Öğretici açıklamadan herhangi bir konuda bilgi verilir. Bilimsel açıklamada ise akademik tanıtma ve değerlendirme yazıları verilir.

(Cevap B)

8. Akademik çalışmalarda dil farklı ölçütler kullanılarak tanımlanmaya çalışılır. Özetle dil insana özgüdür. İletişim aracıdır, seslerden oluşur, toplumsal bir olgudur, zamanla yeni anlamlara ihtiyaç duyulduğu için sürekli değişir, üretkendir. Bu özelliklere bakıldığında söylenenlerle D seçeneği çelişmektedir.

(Cevap D)

9. Standart Türkçenin ortaya çıkışı sanılanın aksine oldukça yenidir. İletişimin yaygınlaşması sonucu 1940'lı yıllarda ihtiyaca binaen ortaya çıkmıştır.

(Cevap D)

10. Standart dil, bir ağızdan ortaya çıkacak eğitim, basın-yayın, edebiyat, tv, gibi iletişim araçları sayesinde yaygınlık kazanan bölgeler üstü bir geçerlilik kazanmış dil demektir. Türkiye için standart dil İstanbul ağzından ortaya çıkmıştır. Bu bilgilere bakılarak A, C, D, E seçenekleri standart dil ile ilgilidir. Ama B seçeneğinde verilen her konuşurun kendine özgü standart dili var cümlesi yanlıştır çünkü standart dil ortak üründür.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. İletişim, ulaşım, iç göç, eğitim, basın-yayın ve televizyonlar standart dilin yayılmasında ve işleklik kazanmasında önemli paya sahiptir. Ama ağız araştırmalarının standart dile herhangi bir katkısı yoktur.

(Cevap C)

12. "Tarih ve Ziraat" kültürü oluşturan unsurlardır. Ancak, "Göç" kültürü oluşturan ögelerden değildir. Belirli dönemlerde kültür üzerinde etkili olur.

(Cevap C)

13. Anlatımda cümlelerin dil kurallarına uygun olması, cümlelerin "doğru" kullanımıyla ilgilidir.

(Cevap C)

14. Metin üretmenin bu evresi, dilsel gösterenlerin seçimi evresiyle eş zamanlı gerçekleştirilen işlemdir. Üretilen metnin türüne göre metnin üreticisi, içerik şeması içerisindeki bilgileri bu türe göre planlar.

(Cevap B)

15. İnsanlar ana dilini öğrenmek için özel çaba sarf etmezler. Ana dil, aile ve sosyal çevre yoluyla kendiliğinden öğrenilir.

(Cevap A)

16. Kişisel duyulara ve kanılara yer vermeyen, akla ve mantığa bilimsel verilere ve gözleme dayalı anlatım "nesnel" anlatımdır.

(Cevap E)

17. Dil, insanlar, arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir varlıktır. Bildirişimi sağlayan her türlü göstergeler dizgesi olarak da tanımlanır. İnsan varlığı beş duyusuyla algılar. Dolayısıyla beş duyunun her biriyle saymaca bir dil sistemi yaratmak mümkündür. Bu diller, göz dili, kulak dili, burun dili, ten dili, şeklinde adlandırılır.

(Cevap E)

18. Etkili bir konuşmanın;

- Konumanın bir amacının olması
- İnandırıcı olması
- Doğru ve sağlam bilgilere dayandırılması
- İlginç olması

gibi ilkeleri vardır. Ancak (C) şıkkında verilen "çelişkili düşünceler içermesi" ifadesi bu ilkelerden değildir. Etki bir konuşmada çelişki olmaz.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Konuşma organlarının akciğerden gelen soluğa biçim vermesine "ses" denir.

(Cevap A)

2. İki şekil anlatım vardır: 1. Sözlü anlatım 2. Yazılı anlatım. Yazılı anlatımın kendine has kuralları vardır. Sözlü anlatım doğal geliştiğinden fazla kurallara bağlı değildir. (B) şıkkında verilen "Yöresel söyleyiş özellikleri yazılı anlatımın değil, sözlü anlatımın özelliğidir.

(Cevap B)

3. Paragrafta verilen,

- Bilimi oluşturan verilerin ve bilgilerin işlenmesi
- Deneysel

ifadeleri "Bilim dili"nin tanımı olduğunu göstermektedir.

(Cevap A)

4. (A), (B), (C), (D) şıklarında verilen ifadeler dilin özellikleridir. Ancak (E) şıkkında verilen "İlkel dil, gelişmiş dil diye bir ayrım vardır." ifadesi yanlıştır. "İlkel dil, gelişmiş dil" ayrımı yerine "yaşayan dil, ölü dil" ayrımı yapılmaktadır.

(Cevap E)

5. (B), (C), (D), (E) şıkkında erilen ifadeler kültürel değişime neden olabilir. Ancak (A) şıkkında erilen "ahlak anlayışı" kültürel değişimin nedeni değil sonucu olur.

(Cevap A)

6. (A), (C), (D) ve (E) şıkları dilin özelliğidir. Ancak, (B) şıkkında ifade edilen "dil yapay bir araçtır" ifadesi yanlıştır. Dil doğal bir vasıtadır.

(Cevap B)

7. Türkçenin en fazla sözcük aldığı diller Arapça, Farsçadır. Çünkü İslamiyet'in kabulüyle bu dillerin etkisi edebiyatımızda fazla hissedilmeye başlanmıştır. Fransızcanın etkisi daha çok Tanzimat döneminde görülmüştür. Ancak Arapça ve Farsça kadar değildir.

(Cevap B)

8. Ses bilimin alanları şunlardır:

- Söyleyiş Ses Bilim
- Titreşim (Akustik) Ses Bilim
- İşitsel Ses Bilim

"Görsel Ses Bilim" bu alan içerisinde yoktur.

(Cevap C)

9. Sözcüklerin başına konan yıldız işaretinin iki temel işlevi vardır. Eğer etimoloji yapılıyorsa önüne yıldız konan sözcük, "tarihi kaynaklarda belgelenmemiş ama öyle olması gerektiği" varsayılan biçimi gösterir. Yıldız işaretinin ikinci işlevi de kabul edilemez biçimleri gösterir.

(Cevap B)

10. Ağız, bir dilin bölgelere ve yörelere göre gösterilmiş olduğu söyleyiş farklılığıdır. Buna bir dilin yerel konuşma biçimi de diyebiliriz. Sözlü gelenekte görülen bir söyleyiş özeliğidir. Etkileşim dolayısıyla kullanıldığı bölgenin dışında da görülebilir. Yerel ağız kullanımının eğitim seviyesiyle bir alakası bulunmamaktadır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. (A), (C), (D) ve (E) şıkları hazırlıksız konuşma örneğidir. Ancak (B) şıkkı "Nutuk" bir topluluk karşısında konuşma şeklidir ve hazırlık gerektirir.

(Cevap B)

12. Sözlü dil yazılı dilden önce vardı. Gelenek ve görenekler geleceğe bu dil yoluyla aktarılıyordu. Yazı dili sonradan öğrenilir. Sözlü dil doğal yollarla öğrenilir. Bu nedenle sözlü dil önceliklidir. Ancak, (B) şıkkında verilen "İnsanlar işaretlerle de anlaşabilir" ifadesi sözlü dilin önceliği değil işaret dilinin önceliğidir.

(Cevap B)

13. Anlamlı biçim birimler tek başlarına bir anlam ifade eden kelimelerdir. Verilen cümleye baktığımızda;

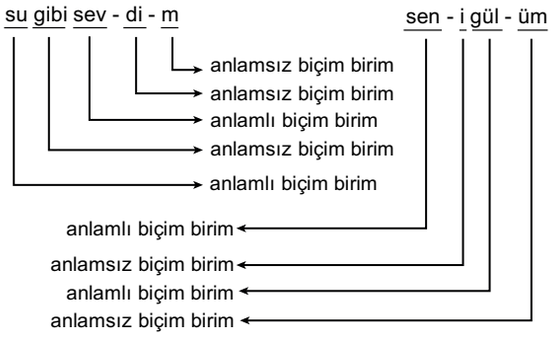

(Cevap A)

14. "Bitmemiş eylem" ifadesi, eylemin herhangi bir zaman eki almamış olmasıdır. (A) şıkkına baktığımızda "susmak", "konuşmak" filleri isim fiil eki olan "-mek/-mak" ekini almışlardır. Bu fiiller zaman eki almadıklarından "bitmemiş eylem" kullanımındadırlar.

(Cevap A)

15. Bağdaştırmalar ikiye ayrılır: Alışılmış bağdaştırma, alışılmamış bağdaştırma. Alışılmış bağdaştırma, günlük hayatta çok kullanım alanı bulan kalıplaşmış ifadelerdir. Alışılmamış bağdaştırma ise günlük hayatta çok kullanılmayan ifadelerdir. Sıklara baktığımızda, (A), (B), (C) ve (E)'de alışılmış bağdaştırma varken (D) şıkkında "mesut odalar" ifadesi alışılmamış bağdaştırmadır.

(Cevap D)

16. İletişimde metin somut bir araçtır. Bu da iletişim ögelerinden "kanal"la ifade edilir. Dil açısından yazılan metin bir "kodlama"dır. Konu ise "kod açma" kavramıyla açıklanır.

(Cevap A)

17. Konuşmada sesin ezgilendirilmesine "tonlama" denir.

(Cevap E)

18. İroni, söylenenin tam tersinin ifade edildiği ifadedir. Söylenen ya da yapılan eylem, ciddi görüntüsü altında, karşıt söylenceyi ya da eylemi çelişki noktasına çekmeyi hedefler. Mizahtan farklı olarak ironi daha eleştirel yaklaşır. Metinde anlatılanda bir ironi örneğidir.

(Cevap C)

19. Dilbilgiselleşme, eskiden sözcük halinde bulunan bazı kavramların zamanla ekleşmesi hadisesidir. Türkçeden örnek göstermek gerekirse "-yor" eki eskiden yorur sözcüğü idi. Ya da zamir menşeli şahıs ekleri ya da turur sözcüğünün zamanla "-dır" ek-fiili haline gelmesi gibi.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Konuşmanın açık olmasının "dil içi ve dil dışı" olmak üzere iki nedeni vardır. Dil içi nedenler dilin özellikleriyle ilgilidir. Vurgu ve tonlamalar dilin bir özelliğidir.

(Cevap C)

2. Türkçede aktarma çeşitleri şunlardır; ad aktarması, duyu aktarımı, doğadan insana aktarım, insandan doğaya aktarım, doğadan doğaya aktarım. Şıklara baktığımızda,

(A) Tilki adam → doğadan insana aktarım

(B) Bu işin kurdu → doğadan insana aktarım

(C) Melek kadın → doğadan insana aktarım

(E) Aslan çocuk → doğadan insana aktarım

(D) şıkkında verilen "Çocuğun ayağı" kelimesinde bir aktarım yapılmamıştır.

(Cevap D)

3. "Aktarılabilirlik" ifadesi bir yerden bir yere ya da bir kişiden bir kişiye aktarma işinin yapılabilmesini gösterir. (B), (C), (D), (E) şıklarında aktarılabilirlik yoktur. Ancak (A) şıkkında "Çocuğun kitabı" ifadesinde "kitap" kişiden kişiye aktarılabilir.

(Cevap A)

4. Dil bilimine göre diller zaman olarak ikiye ayrılır:

Ana zamanlar: Geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman.

Ara zamanlar: Ana zamanlar dışında kalan zamanlara da ara zamanlar denir.

Şıklara baktığımızda,

----- okudum → geçmiş zaman

----- geleceğim → gelecek zaman

----- atmış → geçmiş zaman

----- çalışıyorum → şimdiki zaman

Ancak, (E) şıkkında "----- çal-ar → geniş zaman"

(Cevap E)

5. Anlak genişlemesi bir sözcüğün zamanla yeni anlamlara da gelebilmesidir.

(B) kişi: Erkek, koca

(C) don: alt giysi, iç çamaşırı

(D) alım: ticari anlamda bir malın alımı

(E) dal: bölüm, ağaç dalı

(Cevap A)

6. Dil bilimine göre diller zaman olarak ikiye ayrılır:

Ana zamanlar: Geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman.

Ara zamanlar: ana zamanlar dışında kalan zamanlardır.

okudum → geçmiş zaman

okumuş → geçmiş zaman

okuyacak → gelecek zaman

okuyor → şimdiki zaman

Ancak, (B) şıkkında "okurum" fiili geniş zaman eki almıştır.

(Cevap B)

7. Tasvir fiili, kurallı bileşik sıfatları ifade eder. Kurallı bileşik fiiller; tezlik fiili, yeterlilik fiili, sürerlilik fiili ve yaklaşma fiillerinden oluşmaktadır. Şıklara baktığımızda (B) şıkkında "geliver" tezlik fiilidir.

(Cevap B)

8. Gönderim, ardışık metin cümlelerindeki sözcükler arasında kurulan ve bu tümceler boyunca aynı metin varlığının farklı dil ögeleriyle doğrudan ya da dolaylı olarak yinelenmesini sağlayan bağıntıdır. Gönderim, "art gönderim ve ön gönderim" olmak üzere ikiye ayrılır. Şıklara baktığımızda;

(A) Ali'yi ----- gittim. Onu ----- gördüm (art gönderim)

(B) Boşuna ----- esmedi. Boşuna ----- sürmedi (art gönderim)

(C) (O) doğdu, (O) bitirdi, (O) evlendi, (O) sahibi oldu. (art gönderim)

(D) And ----- And ----- And ----- (art gönderim)

(E) ----- o idi. ----- Ali'ydi. (ön gönderim)

(Cevap C)

9. Artık anlatım, gereksiz sözcük kullanımı, "sayın, sevgili" gibi ifadelerin kullanımı ve unvanların kullanımı şeklinde gerçekleşmektedir.

(B) ----- aşağı sarkıtmak,

(E) "Arkadaşımla" derken gereksiz sözcük kullanımı yapılmıştır.

(C) ve (D) şıkkında "sayın, Atatürk" ifadeleri, hitap ve unvan şeklinde artık kullanımdır. Ancak (A) şıkkın artık kullanım yapılmamıştır.

(Cevap A)

10. Aykırılaşma, iki ünsüzden birinin başkalaşması olayına denir.

(A) şıkkında, "muşamma > muşamba" → "m – b" →aykırılaşma

(B) şıkkında "tepme > tekme" → "p – k" →aykırılaşma

(C) şıkkında "aşçı > ahçı" → "ş – h" → aykırılaşma

(D) şıkkında "tannur > tandır" → "n – d" → aykırılaşma

Ancak (E) şıkkında verilen "penbe > pembe" ifadesindeki "n – m" gerileyici benzeşme örneğidir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Gönderim, ardışık metin cümlelerindeki sözcükler arasında kurulan ve bu tümceler boyunca aynı metin varlığının farklı dil ögeleriyle doğrudan ya da dolaylı olarak yinelenmesini sağlayan bağıntıdır. Gönderim türleri "metiniçi gönderim, metindışı gönderim" olmak üzere ikiye ayrılır. Şıklara baktığımızda;

(B) Ali ----- gelmedi, o hastaymış → metiniçi (art gönderim)

(C) O ----- gelmedi, Ali hastaymış → metiniçi gönderim (ön gönderim)

(D) Ali ----- hastaymış, onu ziyaret ettik → metiniçi (art gönderim)

(E) Ali ----- hastaymış, o, okula gelmedi → metiniçi (art gönderim)

Ancak (A) şıkkında, "bugün gelemdi, hastaymış" ifadesinde "O"nun karşılığı cümlede geçmediği için "metindışı gönderim olmaktadır.

(Cevap A)

12. Bir sözcüğün sözlük biriminin, sözcük biçimi demek, anlamını ve türünü değiştirecek ek almamış olmasıdır. Bir sözcüğün anlamını ve türünü değiştiren ek yapım ekidir. Şıklara baktığımızda,

(A) Kitap-lık → yapım eki almış

(B) yol-cu → yapım eki almış

(C) çiçek-li → yapım eki almış

(D) tat-lı-cı → yapım eki almış

Ancak (E) şıkkında "ev-de" kelimesi çekim eki almıştır.

(Cevap E)

13. Şıklardaki kavramlara baktığımızda;

Gösterge: Kendisi dışında başka bir şeyi ifade eden kavram veya olgulara denir.

Gönderge: Dil biliminde dil ile ifade edilebilecek her varlık göndergedir.

Gösteren: Sözcüğü oluşturan harflere denir.

Dil edimi: Bir anadili konusunun içselleştirmesidir.

Gösterilen: Varlığı karşılayan anlam yönüne, varlığın zihnimizde uyandırdığı karşılığa denir.

(Cevap C)

14. iki ünsüzden birinin başkalaşması olayına aykırılaşma denir. Yakın aykırılaşma, bir harfin kendisinden sonra harfi kendisine benzetmesidir.

(A) berber > belber → uzak aykırılaşma

(B) kehribar > kehlibar → uzak aykırılaşma

(C) hamal > hambal → yakın (ilerleyici) aykırılaşma

(D) birader > bilader → uzak aykırılaşma

(E) fincan > filcan → uzak aykırılaşma

(Cevap C)

15. İki ünsüzden birinin başkalaşması olayına aykırılaşma denir. Bir harfin kendisinden sonra gelen harfi kendisine benzetmesine ilerleyici aykırılaşma denir.

(A) kınnap > kırnap → uzak (gerileyici) aykırılaşma

(B) aşçı > ahçı → uzak (gerileyici) aykırılaşma

(C) attar > aktar → uzak (gerileyici) aykırılaşma

(D) tepme > tekme → uzak (gerileyici) aykırılaşma

(E) muşamma > muşamba → yakın (ilerleyici) aykırılaşma

(Cevap E)

16. Biçim birimler kendi içerisinde ikiye ayrılır: Anlamlı biçim birimler, anlamsız biçim birimler. Anlamlı biçim birimler tek başlarına anlam ifade eden kelimelerdir. Anlamsız biçim birimler ise tek başına anlam ifade etmeyen edat, bağlaç gibi kelimeler ve eklerdir. Cümleye baktığımızda,

Ali → anlamlı biçim birim

defter - e
- e → anlamsız biçim birim
- defter → anlamlı biçim birim

bir → anlamlı biçim birim

çocuk → anlamlı biçim birim

resim - i
- i → anlamsız biçim birim
- resim → anlamlı biçim birim

çiz - di
- di → anlamsız biçim birim
- çiz → anlamlı biçim birim

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

17. I. Ali, Ayşe'nin babasıdır.

II. Ayşe, Ali'nin evladıdır.

Cümleleri arasında "açıklama" anlam ilişkisi vardır. I. önermedeki zorunlu olarak II. önermeyi de taşırsa bu gerektirimdir. İki önerme arasındaki gerektirim çift yönlü olduğunda aralarındaki ilişki açıklama ilişkisidir. Önermelere baktığımızda çift yönlü bir ilişki vardır.

(Cevap D)

18. Dil aktarımları, metinlerde olay aktarımının yanı sıra konuşma ve düşüncenin sunumu sırasında ortaya çıkan dilsel düzenlemelerin tümüdür. Düşünce aktarımında ana eylem düşünce eylemidir. Ancak düşünce eyleminin yanında bu eylemin anlamını içinde bulunduran merak ettirmek, sormak, aklından geçirmek gibi eylemlerde kullanılabilir. Şıklara baktığımızda (C) şıkkında aklında geçirmek, içinden geçirmek gibi ifadelerin anlam özelliklerini görmekteyiz.

(Cevap C)

19. Söyleyiş sırasında, dil seslerinin çıkarılışı, çıkış biçimleri, hece, vurgu, ton gibi kavramları araştıran ses bilim dalına söyleyiş ses bilim denir.

(Cevap A)

20. Boğumlama: İnsanın çıkardığı seslerin sözcük seslerine dönüşmesi

Gerileme: Sesletme sürecinde konuşma organlarının istenen sesi çıkarma durumuna geçmesidir.

Çözümleme:

Titreşim:

Sesletim: Bireyin konuşmada yer alan organlarının ardışık uyumlu hareketleriyle belirli bir dile ait konuşma seslerini doğru telaffuz etme becerisidir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Dil okulları kendi içerisinde ikiye ayrılır:

1. Sosyolojizm Okulları: Cenevre ve Paris Dilcilik Okulları
2. Yapısalcılık Okulları:

Prag Yapısalcılık Okulu

Kopenhag Yapısalcılık Okulu

Amerika Yapısalcılık Okulu

(Cevap D)

2. Yapısalcılık akımı okullarının ortak özelliği dil incelemesinde "eş zamanlı" incelemeyi ön plana çıkarmalarıdır.

(Cevap A)

3. Şıklara baktığımızda, Paris Dilcilik Okulunun temsilcilerinin yanlış verildiğini görmekteyiz. "Vilem Mateziusun, B. Gawranek" Prag Yapısalcılık Okulunun temsilcileridir. Paris Dilcilik Okulunun temsilcileri "Antoine Meillet ve J. Vandriyes" tir.

(Cevap B)

4. Metinde geçen, "çizgisellik, iki insan arasında gerçekleşmesi, mesaj ve eş zamanlılık" ifadeleri F. Saussur'un Konuşma Devresi Modeli'nin doğru cevap olduğunun kanıtıdır.

(Cevap C)

5. Prag dilcilik okulunun programının temelini "SİSTEM ve FONKSİYON" oluşturur.

(Cevap E)

6. Şıklarda verilen kavramların anlamları şunlardır:

A) Fonetik - Sesleri inceler.

B) Etimoloji - Kökeni inceler.

C) Sentaks - Cümlelerin biçim ve yapısını inceler.

D) Semantik - Anlam bilimi

E) Morfoloji - Sözcüklerin yapısını inceler

(Cevap B)

7. İnsanların etnik gruplara ayrılışını, kökenini, yeryüzüne yayılışını, dil ve kültür niteliklerini inceleyip karşılaştıran "Budun Dil Bilimidir.".

(Cevap A)

8. Öncülde verilen "…. dilin cümlelerini tanımlamak, …. Söz dizim,….sonsuz bir kümenin ögelerinin tanımlanması" ifadeleri "Üretici - dönüşümsel dil bilgisinin konusudur. Üretici - dönüşümsel dil bilgisinin temsilcisi de" N. Chomsky'dir.

(Cevap D)

9. Öncüldeki, "…bütün cümleleri tasvir etme, … bir dil bilgisi modeli" gibi ifadeler "Üretici - dönüşümsel dil bilgisinin özellikleridir.

(Cevap D)

10. Türkiye'de dil bilimin kurucusu Doğan Aksan'dır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Kendisi dışında başka bir şeyi gösteren, düşündüren, onun yerini alabilen sözcük, nesne, görünüş veya olgulara GÖSTERGE denir.

(Cevap E)

12. Doğal göstergeler doğada kendiliğinden meydana gelen göstergelerdir. (A) şıkkında verilen "Yaprakların sararması", sonbaharın geldiğini göstergesidir ve kendiliğinden meydana gelir.

(Cevap A)

13. "Türkçenin Grameri" , Tahsin Banguoğlu'na aittir. Diğer eserler Doğan Aksan'a aittir.

(Cevap D)

14. Bir gerçeği doğrudan doğruya aktaran bütün şekil, fotoğraf, çizim, resim gibi görsel unsurlara İKON denir.

(Cevap E)

15. "Her yönüyle Dil - Ana Çizgileriyle Dil Bilim" adlı eser Türk dil biliminin kurucusu Doğan Aksan' a aittir.

(Cevap E)

16. Yapısalcılık akımına bağlı okullar şunlardır:

- Prag yapısalcılık okulu
- Amerikan yapısalcılık okulu
- Kopenhag yapısalcılık okulu

(Cevap B)

17. Sosyolojizm akımı okulları şunlardır:

- Cenevre dilcilik okulu
- Paris dilcilik okulu

(Cevap A)

18. Yabancı dil öğretimi, konuşma terapisi ve konuşma bozukluğu, çeviri gibi alanlarda çalışmalar yapan dil bilim alanı UYGULAMALI DİL BİLİM' dir.

(Cevap D)

19. N. Comsky'e göre sözdiziminin iki yapısı vardır. bunlar "derin ve yüzeysel" yapıdır.

(Cevap E)

20. Dile bir gösterge bilimsel sistem olarak bakan Kopenhag Dilcilik Okuludur.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. kser → Türkçede kelime başında iki ünsüz kullanılmaz.

sülr → Türkçe kelime sonunda iki ünsüz kullanılmaz.

tawil → Türkçede "w" harfi yoktur.

üstök → Türkçede "ö" sesi sadece ilk hecede bulunur.

(Cevap B)

2. Ödünçleme, bir dilden diğer dile geçen kelimelere denir.

varoş → Macarcadan alınmıştır.

lider → Fransızcadan alınmıştır.

limon → Rumcadan alınmıştır.

kaptan → İtalyancadan alınmıştır.

ayak → Türkçedir.

(Cevap E)

3. I. Önermedeki ifade zorunlu olarak II. önermenin anlamını taşırsa bu gerektirimdir. "Emrah İstanbul'da doğdu" cümlesi zorunlu olarak (A) Emrah'ın Türkiye'de doğduğunu; (B) Emrah isminin erkeklere verilmesinden dolayı erkek olduğunu; (C) Emrah isminin verilmesinden dolayı insan olduğu; (E) Emrah'ın doğması onun canlı bir varlık olduğunu gösterir. Ancak (D) şıkkında verilen "Emrah Türk'tür" ifadesi yanlıştır. Çünkü İstanbul'da doğan herkesin Türk olmadığından cevap (D) şıkkıdır.

(Cevap D)

4. Konuşmacının cümlesinde dinleyicinin önceden bildiğini varsaydığı bilgiyi çıkarımsal olarak sunmasıdır.

(A) Sigarayı bıraktığıma pişmanım → önceden sigara içtiğine,

(B) Arabam bozuldu → bir arabası olduğuna

(C) Sigarayı bıraktığıma pişman değilim → önceden sigara içtiğine

(D) Murat'ın kedisi sarışındır → Murat'ın bir kedisi olduğuna önvarsayımdır. (E) şıkkındaki "masa yuvarlaktır" ifadesinin önvarsayımı yoktur.

(Cevap E)

5. Türkçede konuşma diliyle yazı dili arasında fark vardır. Yazı dili özelliklerinin hepsini yansıtmaz. Çünkü ağız farklılıkları yörelere ve bölgelere göre değişiklik gösterir.

(Cevap A)

6. "Ahlak anlayışı, dünya görüşü, inançlar ve davranış kalıpları" manevi kültür ve özgü ögelerdir. Ancak (A) şıkkında verilen "Geleneksel kıyafetler" maddi unsurlardandır.

(Cevap A)

7. Dilbilimde bilgi yapısını oluşturan üç bileşen vardır: Konu, odak, karşıtsallık. Konu, bir sözcede hakkında konuşulan, yorum yapılan ya da hakkında bir şey sorulan varlıktır. Konu genellikle eski bilgidir. Ancak eski bilgi olması konu için yeterli ve tek ölçüt değildir. Buna göre (B) seçeneğinde Ahmet (D) seçeneğinde verilen ben, (D) seçeneğinde verilen Serap, (E) seçeneğinde verilen Yasemin konudur. Ama A seçeneğinde hiç kimse söylemi konu içermez çünkü kişi belirgin değildir.

(Cevap A)

8. Dil göstergesi, evrensel olan bir kavramın uzlaşımsal olarak kabul görmüş olan bir ses dizimi ile ifadesidir. Dil göstergesinde kavram "gösterilen" ses dizimi ile "gösteren" konumundadır. Gösterilen belli bir dilde sistematik olarak aynı ses dizimi ile verilir. Aynı zamanda somut ya da soyut tüm varlıklar için kullanılır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. Sözce, bir cümlenin iletişim amacıyla sesletilmesi; tümce ise sözcelerden soyutlayarak oluşturduğumuz dilbilgisel bütünlüktür. Tümce anlamı birleşimseldir. Sözce ile tümce arasındaki temel fark ise önermedir. Öyleyse sözceleri bağlamdan soyutlayarak tümceye, tümceleri dilbilgisellikten soyutlayarak önermelere ulaşırız. Dolayısıyla sözcenin bir gönderimi, mesajı varken tümcenin dilbilgisel gösterimi vardır.

(Cevap A)

10. Gönderim, ardışık metin tümcelerindeki sözcükler arasında kurulan ve bu tümceler boyunca aynı metin varlığının farklı dil ögeleriyle doğrudan ya da dolaylı olarak yinelenmesini sağlayan bağıntıdır. Buna göre B seçeneğinde "odaları" sözcüğü ev ile; E seçeneğinde "teyzem" sözcüğü ikinci tümce için yalnız yaşamayı tercih etti ifadesi ile; D seçeneğinde "annesi" ifadesi ile; E seçeneğinde de "ona" kelimesi ile iki cümle arasında gönderim bağıntısı kurulmuştur.

(Cevap A)

11. Artgönderim bağıntısı ardışık tümcelerden ikincisinde birinci tümceye gönderimde bulunmadır. Örneğin Ali, bugün gelmedi; o çok hastaymış sıralı tümcesinin ikinci kısmında bulunan "o" sözcüğü artgönderimsel bağıntıya girmektedir. Buna göre şıkları değerlendirdiğimizde B seçeneğinin ikinci tümcesinde bulunan gizli özne artgönderimsel bağıntıya örnektir. Bu gizli özne ilk cümledeki müdür beyi simgeler.

(Cevap B)

12. Örnek cümlede "söylenenlere göre" ifadesi bu anlatının belirsiz diğerleri tarafından aktarıldığını ortaya koymaktadır. Çünkü başkasının söylencesine dayalı aktarılan bu cümlede verilenler netliğe sahip değildir.

(Cevap B)

13. Örnekte, altı çizili kısımda ifade edilenler mantık yürütme ve çıkarımda bulunma ile elde edilebilecek yapıya sahip olduğu için burada kullanılan tanıt türü akla vurmadır.

(Cevap E)

14. Metne dil aktarımları açısından baktığımızda, aktarılan içeriğin, yani iletinin anlatıcı biçimde sunulduğu; anlatıcının tüm sözcelerde anlatı aktarımı yaptığı görülmektedir. Aktarımda konuşma ve düşünceyi belirten hiçbir eylem yoktur. Bu nedenle metin alıcısı bu anlatıda tek bir sesle yani anlatıcı sesi ile karşı karşıyadır. Dolayısıyla hakimi ses anlatıcısı sesidir.

(Cevap B)

15. Analitik önermeler, her durumda doğruluk taşıyan önermelerdir. Önermenin doğru olamayacağı hiçbir durum bulunamaz. Bu yüzden bu önermeler zorunlu doğruluktur denilebilir. Örneğin; "Güneş doğudan doğar." önermesi her koşulda doğrudur. Bu bir analitik önermedir. Bu bilgi ve örneğe bakılarak E seçeneği doğru yanıttır.

(Cevap E)

16. Verilen örnekte "o anda düşündüm işte" diyerek düşünce aktarımı yapmakta ve aktarımı yaparken dolaylı aktarım biçimini kullanmaktadır. Yani bu cümlede aktarım eylemini (… düşündüm) ile yansıtmıştır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Verilen seçenekleri değerlendirdiğimizde A, C, D, E seçeneklerinde verilen sözcüklerden sonra ünlü ile başlayan bir ek gelirse sonda bulunan ötümsüzler ötümlüleşir. Fakat B seçeneği bu kurula istisnadır. Taşıtı şeklinde yazılmak zorundadır.

(Cevap B)

2. Birleşik zaman, basit zamanlı bir eyleme hikâye(idi), rivayet(imiş) ve koşul(se/sa) eklerinin getirilmesiyle yapılır. Buna göre;

A'da düşü-yor-du → şimdiki zamanın hikâyesi

C'de aç-mış-tı → öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi

E'de içil-miş-ti → öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi

Birleşik zamanlı eylemlerdir.

otur-du
getir-di ⟩ sadece kip eki almıştır.

(Cevap D

3. Yükleme diğer adıyla belirtme hal eki "-ı, -i, -u, -ü" dür. Bu ek, eklendiği isme işaret anlamı katar. Bu ek Türkçede sadece "-y" kaynaştırma ekiyle kullanılır. Yükleme eki, eklendiği sözcüğü her zaman nesne yapmakla görevlidir.

(Cevap E)

4. Birleşik isim gruplarında unvan ya da meslek adları özel addan önce gelir ve ismin sıfatı olarak görev yapar. A, B, C, D seçenekleri bu duruma örnektir. E seçeneğinde ise özel ad önce, unvan sonradır. Bu durum birleşik isim grubu değil unvan gurubunun özelliğidir.

(Cevap E)

5. Öznenin yaptığı işten etkilenen ögeye nesne denir. E seçeneğinde "Özlem'in gözlerini" sözcük grubu isim tamlamasıdır. Cümlede bu isim tamlaması nesne görevinde yer almıştır.

(Cevap E)

6. A, B, D, E seçeneklerinde her iki sözcüğe de hal eki getirilerek şekillendirilmiştir. C seçeneğindeki tekrar grubunda ise sadece ikinci sözcük hal eki almıştır.

(Cevap C)

7. Fıkra anlatma, kitap tanıtma, öykü/olay anlatma, tartışma konuşma becerisini geliştirmeye yöneliktir. Ancak (C) şıkkında verilen, "bulmaca çözme"nin konuşma berecisiyle bir alakası yoktur. "Bulmaca çözme" zihinsel bir faaliyettir.

(Cevap C)

8.

al	-	dır	-	ma	-	dı
Fiil Kök		Fiildel Fiil Yapım Eki		Olumsuzluk Eki		Görülen Geçmiş Zaman Eki

Bu fiilde -dır yapım eki ya da çatı eki olarak geçer, ayrılmaz.

(Cevap A)

9. O ünlüsü dudakların durumuna göre yuvarlak ünlüdür. Dil ağız içinde yayvan olduğu için geniş ünlüdür. Dilin arka tarafı yumuşak damağa doğru kabarık olduğu için art damak ünlüsüdür.

(Cevap E)

10. Verilen sözcüğün ikisi hecesinde bulunan "ü" harfi dar bir ünlüdür. Bu harf "e" harfine dönüşerek genişlemiştir. Dolayısıyla ünlü genişlemesi söz konusudur.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Dolaylı tümleç fiile "kime? kimde? kimden? nereye? nerede? nereden?" soruları sorularak bulunur.

Şıklara baktığımızda "kitap" kelimesi;

(A) şıkkında, "özne"

(C) şıkkında, "yüklem"

(D) şıkkında, "özne"

(E) şıkında, "nesne" görevlerinde kullanılmıştır.

Ancak (B) şıkkında;
"Çocuk, sınavda çıkan soruyu kitapta buldu."
Dolaylı Tümleç — Yüklem

(Cevap B)

12. A, B, C ve D seçeneklerindeki "bir" sözcüğü herhangi bir anlamında kullanılmış ve belgisiz sıfattır. E seçeneğindeki "bir" ise asıl sayı sıfatı olarak kullanılmıştır.

(Cevap E)

13. Metindeki sözcüklerin ve cümlelerin birbirlerine aşamayla eklenmesine bağdaşıklık denmektedir.

- Eksiltili anlatım
- Gönderim (ön gönderim/art gönderim)
- Değiştirim
- Bağlama öğeleri

Sorumuzda doğru cevap D şıkkıdır.

Verilen öncülde;

"Annemin yemekleri çok güzel.

Aneannemin de öyle değil mi?"

ifadesinde geçen "çok güzel yerine değiştirim yapılarak "öyle değil mi?" ifadesi kullanılmıştır.

(Cevap D)

14. Diller yapısı bakımından üç gruba ayrılır: Tek heceli diller, çekimli diller ve eklemeli diller.

Türkçe yapı bakımından "eklemeli" diller grubuna girer.

(Cevap A)

15. Dilimizde soru anlamlı cümleler ya soru sözcükleriyle ya da "mi" soru edatıyla kurulur. Soru sözcükleriyle kurulan cümlelerin cevapları soru sözcükleriyle yine aynı türdedir. B ve C seçeneği soru zamiriyle, D seçeneği soru zarfıyla, E seçeneği "-mi" soru edatıyla kurulmuştur. A seçeneğinin soru anlamı ise soru sıfatıyla sağlanmıştır. Çünkü cevabı yine bir sıfattır.

(Cevap A)

16. Türkçede bir sözcüğün yüklem olabilmesi için fiilse kip ve kişi, isimse ek-fiil alması gerekir. Ayrıca cümleleri ögelerine ayırırken kelime grupları göz önünde bulundurulmalıdır.

Şimdi cümleyi ögelerine ayıralım:

Birbirini çelmeleyen adımlarla, / istediği hâlde koş
Zarf Tümleci — Zarf Tümleci

maya muvaffak olamayarak / sokağa / yürüdü."
Yer — Yüklem Tamlayıcısı

(Cevap D)

17. "-e bak, -e dur, -i ver, -e yaz, -e kal" sözcükleri tasvir fiili yani kurallı birleşik eylemlerdir. "Bakakalırım", "uzanıverse", "çıkıvermiş", "yanayazmışım" sözcükleri tasvir fiili ile kurulmuş birleşik fiillerdir. B seçeneğinde tasvir fiili bulunmadığı için doğru yanıt "B" dir.

(Cevap B)

18. Yüklemi bulunmayan cümlelere eksiltili cümle denir. "C seçeneğinde yüklem bulunmayıp "ki" bağlacıyla bitirilmiştir.

(Cevap C)

19. Cümle içerisinde başka bir cümlenin kullanılması o cümleyi yapıca iç içe birleşik cümle yapar. Bu özelliklere sahip olduğu için doğru yanıt "B" seçeneğidir.

(Cevap B)

20. Cümle ögeleri bulunurken yüklem doğru tespit edilmeli ve bütün sorular yükleme sorulmalıdır. Ayrıca bulunan ögenin doğruluğundan emin olmak için öge ile yüklem tek başına okunabilmeli. Bu bilgiler ışığında cümleyi ögelerine ayıralım:

Dün akşam, / ışıltılı yollardan, mavi suların parıldadığı altın
Zarf Tümleci — Zarf Tümleci

oyalı sahillerden geçerek / ülkemizin tarihi en eski şehrine
Dolaylı Tümleç (Yer tamlayıcısı)

/ geldik.
Yüklem

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. U ünlüsünü inceleyelim. Dudağın durumuna göre yuvarlak bir ünlüdür. Aynı zamanda dar ünlüdür. Dilin art damağa doğru kabarıp art damakta sesi kısması ise art damak ünlüsü olduğunu gösterir. Damak meselesine yumuşak damak ünlüsü de denilebilir. Doğru yanıt A seçeneğidir.

(Cevap A)

2. Küçük ünlü uyumunu kısaca tablolaştıralım:

İlk hece		Diğer heceler
a, e, ı, i	→	a, e, ı, i
o, ö, u, ü	→	a, e, u, ü

Bu tabloya göre A, B, D, E seçeneklerinde ilk hecede a bulunduğu için ikinci hecede u nun bulunması uyuma aykırıdır. Ama C seçeneğinde böyle bir aykırılık söz konusu değildir.

(Cevap C)

3. Soru kökünde verilen "isig" sözcüğünün ünlüleri, ince yani ön damak örtüsü iken "ısı" sözcüğünün ünlüleri, kalın yani art damak ünlüsüdür. Bu nedenle sözcükte artdamaksılaşma ses olayı görülmektedir.

(Cevap D)

4. Son zamanlarda sıkça kullanıp sıkça yanlış yapılan sözcüklerden biri de A seçeneğidir. Sözcük "insiyatif" şeklinde değil "inisiyatif" şeklinde yazılmalıdır. C ve D seçeneklerindeki tek "l" harfine dikkat edilmelidir.

(Cevap A)

5. Atasözleriyle karıştırılan ve cümleye anlam inceliği katan kalıplaşmış ifadelere "deyim" denir. Deyimler atasözlerinden farklı olarak "bir yargı bildirmezler"

(Cevap B)

6. Doğru cevap (E) şıkkıdır. Diğer şıklara baktığımızda;

(A) Genç adamı evire çevire dövdü. } Anlam karışıklığı (virgül)
Genç, adamı evire çevire dövdü.

(B) Çalışanların birbiriyle uygunluk } Karıştırılan sözcükler
Çalışanların birbiriyle uyum

(C) Yeni eve girmiştim ki telefon çaldı. } Anlam karışıklığı (virgül)
Yeni, eve girmiştim ki telefon çaldı.

(D) Hiç kimse okula gelmedi, tatile gitti. } Özne eksikliği
Hiç kimse okula gelmedi, (herkes) tatile gitti.

(Cevap E)

7. Doğru cevap (D) şıkkıdır.

(A), (B), (C) ve (E) şıklarında verilen özellikler "Yeni Türk Dili"nin özelliklerini ve onun üzerinde yapılan çalışmaları doğru olarak ifade etmektedir. Ancak, (D) şıkkında verilen, "Şeyh Galip'in şiirleri bu dilin kullanıldığı ilk metinlerdir" ifadesi yanlıştır.

(Cevap D)

8.

ışı	çok	um	kan	büyü
E.K	İ.K	E.K	E.K	E.K

Görüldüğü üzere A, C, D ve E'de fiil kökü, B'de isim kökü kullanılmıştır.

(Cevap B)

9. Kamu kurum ve kuruluşların kendi aralarında ya da özel, tüzel kişi ve kuruluşlarla yaptıkları yazışmaların tümüne "resmi yazı" denir. Resmi yazışmalar, konularına ve özeliklerine göre: dilekçe, öz geçmiş, rapor, tutanak (zabıt), karar form yazıları, sözleşme, şartname, tezkere, müzakere, mazbata, genelge, vekâletnamedir. Ancak C şıkkında verilen "Mektup" özel yazışmalardandır.

(Cevap C)

10. Türkçe, "Göktürk, Uygur, Arapça, Latin, Kiril alfabeleri başta olmak üzere 10'dan fazla alfabe ile yazıya geçirilmiş bir dildir. (D) şıkkında verilen "Finike"yi Türkler kullanmamıştır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Doğru cevap (E) şıkkıdır.

(A), (C) şıklarına, "Yüzlerce binler at, hepsi eğersiz…",

(B), (D) şıklarına, "…Ovanın yüzü köpürmüş bir deniz sanki…"

Örnek cümlelerdir. Ancak (E) şıkkında ifade edilen karşılaştırma parçada yer almamaktadır.

(Cevap E)

12. (A) Bulduğunuz kalem, benim kaybettiğim kaleme
Yan Cümle
Dolaylı Tümleç
benziyor.
Temel cümle

(B) Derste yaptıklarınızı / hiç beğenmedim
Yan cümle — Nesne
Yüklem — Temel Cümle

(C) Söylediklerinizin / hiçbirine katılmıyorum.
Yan cümle — Dolaylı Tümleç
Yüklem

(D) Bu konu benimle ilgil ideği. (Yan cümle yok)

(E) Televizyona daldı mı / gözü hiçbir şeyi görmez.
Yan Cümle — Zarf Tümleci
Yüklem

Yan cümle içinde fiilimsi bulunan ögedir.

(Cevap B)

13. Anlam bakımından olumlu olarak kurulan bazı cümlelerde olumsuzluk eki (-me, -ma) olmasına rağmen cümle olumludur. Aynı "A" seçeneğindeki "bilmez miyim" sözcüğünde "-mez" olumsuzluk eki olmasına rağmen cümlede "bilirim" anlamı vardır. Yani anlamca olumludur.

(Cevap A)

14. Yüklemler, "etmek, olmak, vermek" yardımcı eylemler birleşik fiil oluşturabilir. "yer ver", "kör olsun", "tebelleş olmuştu" seyretmek yüklemleri yardımcı eylemlerle kurulmuştur. Ancak E seçeneğinin yüklemi "çiziyordu" bileşik fiil değil, bileşik zamanlı bir fiildir.

(Cevap E)

15. B seçeneğinde "korkmaz" ve "utanır" sözcükleri yüklem olduğu için bu cümle sıralı bir cümledir. "Adam" sözcüğü her iki yüklem için özne görevinde, "adamdan" sözcüğü her iki yüklem için yer tamlayıcısı görevindedir. B seçeneği öznesi ve yer tamlayıcısı ortak sıralı cümledir.

(Cevap B)

16. "ki'li" birleşik cümlelerde "ki" bağlaç görevinde olup, iki cümleyi ya da iki yargıyı birbirine bağlar. Bu yüzden "ki" den sonraki kısım açıklama olduğu için temel cümle "ki" den önceki kısımdır.

(Cevap C)

17. I. sözcük "tap-", IV. sözcük "tanı-", V. sözcük ise "bak-" türemiştir ve gövde hâlindedirler. II ve III. sözcükler ise çekim eki aldıkları için kök hâlindedirler.

(Cevap D)

18. Şiirde ahengi ve akıcılığı sağlamak için ünsüzle biten kelimeden sonra ünlü ile başlayan bir kelime getirilerek kesintisiz okuma şekline **ulama** denir. Dörtlükte "düdük öttü" ve "bir adam" kelimeleri arasında ulama vardır.

(Cevap A)

19. "Bölme" kelimesinde vurgunun yeri değişirse kelimenin anlamı da değişir.

- 1. anlam: Böl-me → Vurgu "böl-" hecesinde olursa olumsuzluk anlamı verir.
- 2. anlam: Böl-me → Vurgu "-me" hecesinde olursa bölme işleminin anlamı olur.

(Cevap E)

20. Unvan grupları, ikinci sözcüğü özel adın unvanı şeklinde kurulan yapılardır. Buna göre A seçeneğindeki unvan grubu dolaylı tümleç B ve C seçeneğindeki unvan grubu özne görevindedir. E seçeneğindeki unvan grubu isim tamlamasıdır. D seçeneğinde kullanılan "Hamdi Hocayı" unvan grubu ise nesne görevinde kullanıldığı için doğru yanıt D seçeneğidir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. "Neden" sözcüğü genelde zarftır, "bir" sözcüğü "herhangi bir" anlamında kullanılırsa belgisiz sıfat olur. III. sözcük Türkçede benzetme edatı olarak kullanılır. V. sözcük ise "budur, şudur" şeklinde cevaplanabileceği için zamirdir. IV. sözcük "bakış" sözcüğünü nitelediği için sıfattır, isim değil.

(Cevap D)

2. Ek-fiil isim soylu sözcüklere gelerek onları yüklem yapar. Bu nedenle A, B, C seçeneğindeki ekleri kesinlikle almaz. Çünkü bu ekler isme değil fiile gelir. E seçeneği isim çekim ekidir, ancak ek-fiilden sonra gelemeyeceği için bu da yanlıştır. Ek-fiil ancak çokluk eki alabilir.

(Cevap D)

3. Seçeneklerin tamamında bağlama grubu vardır. A seçeneğindeki bağlama grubu yüklem, B seçeneğindeki bağlama gurubu dolaylı tümleç, C seçeneğindeki bağlama grubu nesne, E seçeneğindeki bağlama grubu özne görevindedir. D seçeneği ise zarf tümleci olduğu için doğru yanıttır.

(Cevap D)

4. İyelik gruplarında iyelik eki belirtilen objenin kime ve neye ait olduğunu bildirir. Ancak C seçeneğinde "gönlümün sultanı" tamlamasında "benim" sözcüğü yazılmadığı için tamlayanı düşmüş bir iyelik grubu vardır.

(Cevap C)

5. A, B, C, E seçeneklerinde bulunan ikilemeler birbirinin zıttı iki sözcükten oluşmuş ikilemelerdir. Ancak D seçeneğindeki "yazı mazı" ikilemesinin ikinci sözcüğü, birinci sözcüğün yansımasıyla ortaya çıkmış ikileme grubudur.

(Cevap D)

6. Tekrar grubu ikileme demektir. Şıklara baktığımızda;

(A) ……ağır ağır geçiyor
Zarf Fiil

(B) Şıkında ikileme verilmemiştir.

(C) Kör topal yaşayacağız.
Zarf Fiil

(D) ……yavaş yavaş ikiye parçalandı.
Zarf Fiil

(E) İrili ufaklı taşlar
Sıfat İsim

(Cevap E)

7. Doğru cevap, (D) şıkkıdır.

"Duymamıştır bu kadar hüznünü yıldızla ayın" ifadesinde "ile" bağlama grubu,

"yıldız ile ayın hüznü" → Belirtili İsim Tamlaması
Tamlayan Tamlanan

(Cevap D)

8. Şıklarda verilen kelimeler Türkçe değildir. Hepsinin özelliği iki heceli olması ve ikinci hecesinin dar ünlü olmasıdır. Bu kelimelerin asıllarında dar ünlü bulunmamaktadır. Türkçeye girdiklerinde bizler o kelimelere dar ünlü ekliyoruz. Aslında verilmeyen (A) şıkkındaki "tohum" kelimesidir. "Tohm > tohum" olmuştur.

(Cevap A)

9. Tekrar grubu, ikilemelerin oluşturduğu söz öbeğidir. İkilemeleri oluşturan kelimelerin birbirleriyle ilişkisine göre iki tip tekrar grubu vardır, Osmanlı Türkçesinde: Zıt anlamlı sözcüklerle kurulanlar, eş veya yakın anlamlı sözcüklerle kurulanlar. Tekrar gruplarının arasına herhangi bir noktalama işareti veya bağlaç girmez. Bu bilgilere bakılarak E seçeneğinin tekrar grubu olmadığını söyleyebiliriz.

(Cevap E)

10.

	ÖTÜMLÜ			ÖTÜMSÜZ	
	Sürekli		Süreksiz	Sürekli	Süreksiz
	akıcı	sızıcı	patlayıcı	sızıcı	patlayıcı
Çift-Dudak	m		b		p
Diş-Dudak		v		f	
Diş	n	z	d	s	t
Diş-Damak		j	c	ş	ç
Ön-Damak	l		g		k
Art-Damak	l	ğ	g		k
Gırtlak				h	
Çarpmalı	r				
Yarı ünlü	y				

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Özne-yüklem uyumu iki yönden incelenir: Tekillik-çoğulluk uyumu, olumluluk-olumsuzluk uyumudur. B seçeneğinde "sorunlar" insan dışı varlık ve çoğul özne olduğu için yüklemin tekil olması gerekir. Bu durum tekillik-çoğulluk uyumsuzluğudur.

(Cevap B)

12. Soruda "melez bir dil" kelime grubu bir sıfat tamlaması olduğu için tamlamaların arasına herhangi bir noktalama işareti girmez.

(Cevap B)

13. A seçeneğinde "ev de ev" söz öbeğinde de pekiştirme anlamlı bir bağlaçtır, bu yüzden ayrı yazılmalıdır. B seçeneğinde sayıya gelen ekin kesme işaretiyle ayrılması gerekir. C seçeneğindeki mademki kalıplaşmış bağlaçtır –ki birleşik yazılır. E seçeneğinde herkes sözcüğü z ile yazılmaz, yanlıştır. D seçeneğinde herhangi bir yanlışlık yoktur.

(Cevap D)

14. Zarf fiil grubu, bir zarf fiil ile onu anlam bakımından niteleyen, açıklayan veya tamamlayan kelimelerin bir araya gelmesiyle oluşan kelime grubudur.

Şıklara baktığımızda;

(A) Sönmeden yurdumun üstünde…

(B) Bu yeni konuyu öğrenerek işe …

(D) Hiçbir şey duyup hissetmeden…

(E) ……bütün sevincimizi unuturup…

Ancak (C) şıkkında, zarf fiil grubu değil, "……yaşatmak…" şeklinde isim fiil grubu vardır.

(Cevap C)

15. (A) kepçe kulak → Sıfat tamlaması

(B) karga burun → Sıfat tamlaması

(C) Cam kavanoz → takısız isim tamlaması

(D) Edirnekapı (Edirne kapısı) → İyelik eki düşmüş
Tamlayan Tamlanan

(E) parmak çocuk → Takısız isim tamlaması

(Cevap D)

16. İ ünlüsü ağzın yapısına göre dar ünlüdür. Dil yayvan vaziyette olduğu için düz ünlüdür. Damak açısından ele alındığında dilin ön tarafı kabarık ve kısılma ön damakta gerçekleştiği için ön damak ünlüsüdür.

(Cevap A)

17. Birinci örnekte verilen "hat" sözcüğüne ünlü bir ek gelince sondaki ünsüz ikizleşmiştir. Arapça kökenli sözcüklerde görülen bu ses olayının çağdaş Türkçedeki adı da ünsüz ikizleşmesidir. Dolayısıyla tek olan ünsüz ikiz ünsüzle nöbetleşmiştir.

(Cevap D)

18. A, B ve D seçeneklerinde standart dilde olmayan uzun ünlüler vardır. Bu yüzden doğru yanıt olamaz. C seçeneğinde birinci sözcüğün nispet "î" si almaması standart dile uygun değildir.

(Cevap E)

19. Ünlü düşmesine,

(A) ……gönlünü (gönül)

(B) ……karnına (karın)

(C) ……göğsüne (göğüs)

(E) ……çevrildi (çevir-)

kelimelerinde görülmektedir. Ancak (D) şıkkında ünlü düşmesine uğrayan sözcük yoktur.

(Cevap D)

20. Parçada tanımı yapılan kavram "dil"dir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Ö ünlüsü söylenirken dudak yapısı yuvarlak olduğunu gösterir. Aynı zamanda ö ünlüsü dar değil geniş ünlüdür çünkü söylenirken dil ağız içinde yayvandır ve dilin ön tarafı kabararak ön damağı kıstığı için ön damak ünlüsüdür.

(Cevap A)

2. Verilen öncüle baktığımızda;

"Güneş karşı tepeden ovaya süzüldü."

tepe-den → ayrılma hali

ova-(y)-a → yönelme hali

Buda (A) şıkkında verilmiştir.

(Cevap A)

3. Öncüllere baktığımızda,

I. ……yüzsüzlükle…… (utanmazlık anlamında mecaz)

III. Saygısızlıkta sınır tanımıyorsun (haddini aşmak anlamında mecaz)

diğer öncüllerde verilenler gerçek anlamlıdır.

Doğru cevap: I - III'tür.

(Cevap B)

4. Kol, sözcüğünün sözlükteki ilk anlamı yani ortaya çıkış anlamı, insan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölümdür.

(Cevap C)

5. İletişim ögeleri vardır: "Gönderici - Alıcı - Mesaj (ileti) - Kanal - Bağlam (ortam) - Dönüt"

A şıkkında verilen "Bağdaşıklık" iletişimin ögeleri arasında yer almamaktadır.

(Cevap A)

6. Betimleme, görüleni resmetmektir. Şıklara baktığımızda

(A) … Bu ne pislik…

(C) …On, on beş yaşlarında ya vardı…

(D) Bir ahır üstünde zemini hasır yayılı…

(E) Kısacık boylu…

ifadeleri betimleyici özelliklerdir. Ancak (B) şıkkında betimleyici özellik yoktur. Görülmeyen soyut bir durum olan kişilikten söz etmektedir.

(Cevap B)

7. Soru edatı "mi, hani, acaba, ya" sözcükleriyle kurulan soru cümleleridir. Diğer soru anlamlı sözcükler soru edatı değildir. Seçeneklere baktığımızda "kim", "ne zaman", "hangi", "nasıl" sözcükleri soru anlamlı sözcüklerdir. Ancak "D" seçeneğinde bulunan "hani" sözcüğü soru edatıdır.

(Cevap D)

8. Cümlenin yüklemi bulunurken iki kavrama dikkat edilir. Birincisi yargı taşıması, ikincisi söz öbeği olup olmadığıdır. Bu doğrultuda döküldü, gelme, derim, isterim kip ve kişilerle çekimlenmiş yüklemlerdir.

Şiirin ikinci dizesinde tutmasın sözcüğü bizi yanıltabilir. Bu söz yüklemdir ama temel cümlenin değil yan cümlenin yüklemidir.

B seçeneği ciddi bir çeldiricidir. Burada kullanılan yaymak isterim bir kelime grubu gibi düşünülürse hata yapılır.

(Cevap D)

9. İsim tamlamalarında tamlayan ve tamlanan isimden oluşur. A seçeneğinin yüklemi "kanat germiş bir kartaldır." söz grubudur. Bu söz grubu isim tamlaması değil sıfat tamlamasıdır.

(Cevap A)

10. Bazı cümlelerde bir sözcük, bir bölüm hakkında bilgi verilir veya açıklama yapılabilir. Bu kısımlara **ara söz** denir. Bu açıklamaya göre A seçeneğinde böyle bir kısma yer verilmemiştir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Yan cümle “Bu ezanlar ki” bölümüdür. “şehadetleri” sözcüğü cümlenin öznesidir. Yan cümle de özneyi nitelediği için öznenin sıfatı görevindedir.

(Cevap B)

12. Türkçede iki tip yüklem vardır. Birincisi fiil yüklemler ikincisi isim yüklemlerdir. Fiiller yüklem olacaksa kip ve kişi eki alarak yüklem olur. Bunlara çekimli fiil denir. İsimler yüklem olacaksa ek eylem (idi, imiş, ise, dır) alarak yüklem olur. Soruda yüklemin isim olduğu cümleyi bulmamız isteniyor. D seçeneğinde yer alan pırıl pırıl bir gemiydim kısmı “idi” ek eylemini almış bir isim yüklemdir.

(Cevap D)

13. (A), (B), (C) ve (D) şıklarında verilenler parçanın özelliğini göstermektedir. Ancak, (E) şıkkında verilen, “Hicaz’ın kutsallığı ve ulaşılmasının zorluğu ile ilgili bir bilgi yoktur.

(Cevap E)

14. İşlevi bakımından dendiğinde öncelikle ekin yapım eki mi, yoksa çekim eki mi olduğuna bakacaksınız.

Şıklara baktığımızda;

(A) …dök - üm
F.İ.Y.E.

(B) …ölç - üm
F.İ.Y.E.

(C) …öl - üm
F.İ.Y.E.

(D) İç - im sıkıdı birden.
F.K. Çekim eki (İyelik eki)

(E) Bak - ım …
F.İ.Y.E.

Farklı olan şık (D) şıkkıdır.

(Cevap D)

15. İsim fiil eki (-ma/-me – -ış/-uş/-üş- - mak/-mek) ekini alan kelimeler diğer kelimelerle kaynaşmasıyla oluşur. Şıklara baktığımızda;

(A) …… kamaştır-an → (Sıfat fiil grubu)

(B) …… çık-an → (Sıfat fiil grubu)

(C) Destanlara destan kat-an … → (Sıfat fiil grubu)

(D) …… bul-unca → (Zarf fiil grubu)

(E) durumu geçiştir-mek → (İsim fiil grubu)

Soru isim fiil grubunu sorduğu için doğru cevap (E) şıkkıdır.

(Cevap E)

16. A ve D seçeneğinde verilen “baş etmek ve fark etmek” sözcüğünde ses olayı olmadığı için ayrı yazılır. C seçeneğinde verilen “hiçbir” belirsizlik anlamlı bir sözcüktür birleşik yazılır. E seçeneğinde “hammadde” sözcüğünde ham sözcüğü sıfat iken birleşerek isim görevi yüklenmiş birleşik yazılır. “Gel gelelim” sözcüğü birleşik yazılmalıydı.

(Cevap B)

17. A seçeneğinde iki noktadan önceki kısımda açıklanacak kavramların sayısı verildiği ve bu özellik iki noktadan sonra eksiksiz söylendiği için cümlenin sonuna üç nokta değil nokta gelir. Bu nedenle doğru yanıt A seçeneğidir. D ve E seçeneklerinde yüklem olmadığı için üç noktanın kullanımı doğrudur. C seçeneğinde örnekler devam edeceği için üç nokta doğrudur. B seçeneğinde söylenmek istenmeyen sözün yerine üç nokta konmuş, doğrudur.

(Cevap A)

18. Doğru cevap D seçeneğidir, çünkü bu cümlede kravat ve elbise giymeleri tamlamasında kravat ve elbise sözcükleri aynı tamlanana bağlanamaz. Kravat giyilen bir nesne değil takılan bir şeydir. Cümlede tamlama yanlışlığından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır.

(Cevap D)

19. Bilimsel çalışmalarda, ekler gösterilirken ekin bünyesine dahil olmayan sesler Parantez ( ) ile gösterilir. Örnek; -(y)i / -(y)ı …gibi.

(Cevap E)

20. Türkçe kökenli sözcük başında bulunmayan ünsüzleri şu şekil kodlayabiliriz. “LaZ CaFeR JaPoN HaŞiM”

Şıklara baktığımızda bu harflerin çoğunluğu (D) şıkkında verilmiştir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Ek biçimindeki zamirler şunlardır:

İyelik zamirleri: bir varlığın kime ya da neye ait olduğunu anlatan eklere iyelik zamiri denir. İyelik eki olarak da adlandırılan ektir.

1. Teklik kişi: kalem-im
2. Teklik kişi: kalem-in
3. Teklik kişi: kalem-i
1. Çokluk kişi: Kalem-imiz
2. Çokluk kişi: Kalem-iniz
3. Çokluk kişi: Kelam-leri

İlgi zamiri: Adın yerini tutan "ki" ekidir.

(Cevap B)

2. Ad olmadıkları halde adların yerine kullanılan sözcük ve eklere zamir denir. Zamirler, adlar gibi çekim, çokluk, iyelik eklerini alabilirler. Zamirler, cümle içerisinde anlam kazanırlar ve bu kelimeler başka bir dilden alınamazlar. Her dilin kendine ait zamirleri vardır. Zamirler kelime ve ek biçiminde olmak üzere ikiye ayrılmaktadırlar.

(Cevap A)

3. Eylemleri, eylemsileri, sıfatları ve zarfları niteleyen ya da belirten kelimelere "zarf" denir. Zarflar, eylemleri, eylemsileri, durum, miktar, zaman, yön bakımından belirtirken zarfları ve sıfatları derecelendirmek amacıyla kullanılırlar. Zarflar durum, iyelik ve çokluk eklerini almazlar. Eğer cümlede bu eklerden birisini alırlarsa ad olarak kullanılırlar.

(Cevap C)

4. Dönüşülük zamiri; kişi zamirlerinden daha güçlü bir anlam taşıyan, onları anlamca katmerli kılan zamirdir. Dönüşülük zamiri olan kendinin iyelik ekleriyle çekimi yapılmaktadır. Kendim, kendin, kendi, kendisi, kendimiz, kendiniz, kendileri.

(Cevap D)

5. Belirtme sıfatları; varlıkları işaret, sayı, belgisizlik, soru yoluyla belirten sıfatlardır. Belirtme sıfatları dört grupta incelenmektedir:

İşaret sıfatları: Adları işaret yoluyla belirten sıfatlardır. Adlara sorulan hangi sorusuna yanıt verirler.

Sayı sıfatları: Varlıkların sayısını belirten kelimelerdir.

- Asıl sayı sıfatları: iki ekmek, üç defter…
- Sıra sayı sıfatları: ikinci yol, üçüncü yol…
- Üleştirme sıfatları: Üçer elma, beşer kişi…
- Kesir sayı sıfatları: Yarım elma, yüzde beş, çeyrek ekmek…
- Topluluk sayı sıfatları: İkiz kardeş, üçüz bebekler…

Belgisiz sıfatlar: Varlıklar hakkında kesin bilgi vermeyen sıfatlardır. Bazı öğrenciler, bütün sınıf, birçok kadın, çoğu insan, her çocuk…

Soru sıfatları: Varlıkları soru yoluyla belirten sıfatlardır.

(Cevap A)

6. Durum zarfları; eylemlerin ve eylemsilerin durumunu, nasıl yapıldıklarını bildiren kelimelerdir. Durum zarfları cümleye; benzerlik, yakınlık, dilek, görecelik, zıtlık, beraberlik, karşılaştırma, kesinlik, pekiştirme, olasılık, sebep, sınırlama, tekrarlama, yaklaşıklık gibi anlamlar katmaktadır.

(Cevap B)

7. Ad tamlamaları; birden fazla adın bir araya gelerek kurduğu tamlamadır. Bu adlardan birincisi, diğerini daha ayrıntılı anlatmak, onu açıklamak üzere bu grupta bulunur. Birinci isme, diğerini çeşitli açılardan tamamladığı için tamlayan, diğerine de tamlanan adını veriyoruz.

(Cevap E)

8. **Kurallı birleşik eylemler: Dört başlıkta incelenmektedir.**

Yeterlik eylemi: Eyleme getirilen "-a bil-" eki, yeterli olma, rica etme, olasılık, izin verme, dilek gibi anlamlar katar.

Tezlik eylemi: Eyleme getirilen "-ı/ -uver-" eki, çabukluk bir anda olma anlamı katar.

Sürerlilik eylemi: Eyleme "-(y)-a, -(y)-ı veya –(y)-ıp üzerine dur-, gel-, kal-, gör-, koy- yardımcı eylemlerinin getirilmesiyle oluşturulur ve eyleme sürme anlamı katar.

Yaklaşma eylemi: Eyleme getirilen "-ayaz-" eki ile az kalsın, neredeyse gibi anlamlar katar.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. Çekimli eylemden oluşan yüklemin, nesne ve özneye göre gösterdiği özelliklere "çatı" denir.

Öznelerine göre eylemler:

Etken eylemler: Öznesi belli olan eylemlerdir. Eyleme getirilen "-l veya n" ekleriyle yapılır.

Edilgen eylemler: Öznesi belli olmayan veya nesnesi özne gibi görünen eylemledir. Eyleme getirilen "-l veya-n" ekleriyle yapılır.

Dönüşlü eylemler: Öznenin hem işi yaptığı hem de işten etkilendiğini ifade eden eylemlerdir. Eyleme getirilen "-l, -n, -ş" ekleriyle yapılır.

İşteş eylemler: Öznenin işi başkalarıyla ortaklaşa ya da karşılıklı gerçekleştirmesidir. Eyleme getirilen "-ş" ekiyle yapılır.

(Cevap D)

10. Duygu ve seslenme bildiren kelimelere ünlem denir. Ünlemler şu şekilde sınıflandırılmaktadır.

Seslenme ünlemleri: haydi, yahu, hu…

Gösterme ünlemleri: İşte, hah…

Sorma ünlemleri: Acaba, yoksa…

Cevap ünlemleri: Evet, hayır, hay hay, yok, yo, olur…

İnsan, çeşitli anlaşma araçlarını (mimik, jest vb.) kullanarak iletişim sağlayabilir; ancak, bunların hiçbiri, dil kadar gelişmiş ve toplumun malı olmuş bir araç değildir.

(Cevap D)

11. Sıfat-eylem (sıfat-fiil, ortaç): Eylemlere getirilen kendi ekleriyle oluşturulan kelimelerdir.

Sıfat-eylem ekleri şunlardır;

- -(y)an: (Geniş zaman)
- -(a/ı)r: (Geniş zaman)
- -miş: (Geçmiş zaman)
- -dik: (Geçmiş zaman)
- -(y)acak: (Gelecek zaman)
- -maz: (Olumsuz geniş zaman)
- -(y)asl: (Gelecek zaman)
- -dı: (Geçmiş zaman)

(Cevap A)

12. **Görevleri bakımından edatlar:**

- Aitlik ve ilgili olma ilişkisi kuranlar: İlişkin, üzerine…
- Benzerlik, denklik ilişkisi kuranlar: Gibi, üzere…
- Başkalık ilişkisi kuranlar: Başka…
- Beraberlik, vasıta ilişkisi kuranlar: birlikte, yanı sıra…
- Miktar, derece ilişkisi kuranlar: Kadar, denli…
- Uygunluk ilişkisi kuranlar: Göre, oranla…
- Sebep, hedef, amaç ilişkisi kuranlar: İçin, diye, dolayı, üzere, dolayısıyla…
- Zıtlık ilişkisi kuranlar: Rağmen, karşın…
- Yön gösterme ilişkisi kuranlar: Aşağı, kadar, değin, doğru, karşı…
- Öncelik, sonralık ilişkisi kuranlar: Önce, evvel…

Pekiştirme, şüphe ilişkisi kuranlar: ki

(Cevap B)

13. Cümle bağlayıcı özellikteki bağlaçlar: Bu bağlaçlar açılama, amaç, benzerlik, olasılık, istek, merak, sebep, sıralama gibi anlamlar katar. Anladığım kadarıyla, elbette, işin kötüsü, kuşkusuz, sanıyordum ki, şimdiyse, belli ki, sonuçta, bakmış ki, nedense, yoksa, asıl, böyle de olsa, dahası, hele, baktım ki, demek, ne var ki, aksine, buna karşı, evet ama'dır.

(Cevap E)

14. Düzeltme (inceltme-uzatma) işareti (^), Batı dilleri, Arapça ve Farsçadan dilimize geçen birtakım kelimelerdeki inceliği ve uzunluğu göstermek için kullanılmaktadır. Bu işaretin dört ayrı kullanımı mevcuttur.

Dilimizde yazılışları aynı, anlamları farklı kelimeleri birbirinden ayırt etmek için bu işaret kullanılır.

• Adet (görenek)	Adet (sayı)
• Âşık (tutkun, vurgun)	Aşık (kemik)
• Yar (sevgili)	Yar (uçurum)

Dilimize Arapça ve Farsçadan geçen kelimelerdeki g ve k ünsüzlerinin ince okunacağını göstermek için bu seslerden sonraki a ve u ünlüleri üzerine bu işaret konulur: kağıt, dükkan, sükut, dergah, şura vb.

Dilimize Arapça ve Farsçadan geçen kelimelerdeki i ünsüzünü ince okutmak için de bu işaret kullanılır: hilal, istiklal, lale gibi.

Herhangi bir nesneye veya varlığa ait olmayı bildiren nispet "i"lerini yazarken düzeltme işareti kullanılır: dini, insani, ruhi vb.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

15. Ek olan "ki" isimlere üç şekilde eklenir:

Doğrudan isim köklerine:

Dünkü, önceki…

İsmin bulunma hali eki (-da/-ta) üzerine:

Evdeki, gelecekteki…

İsmin ilgi hali eki üzerine:

Seninki, kendininki…

(Cevap C)

16. **Türkçenin ses özellikleri şunlardır;**

- Türkçenin seslerle ilgili en önemli özelliği ünlüler arasında büyük ve küçük ünlü uyumlarının varlığıdır.
- Türkçe kelimelerde ünsüzler arasında yumuşaklık, sertlik bakımından bir uyum söz konusudur.
- Türkiye Türkçesinde uzun ünlü yoktur. Ama, mana gibi uzun okunan kelimeler yabancıdır.
- Türkçede c sesi ile kelime başlamaz. Coş- ve türevleri istisnadır. Tabiatta var olan seslerin alınmasıyla ortaya çıkan yansıma kelimeler de Türkçedir: cız cız.
- "f" ünsüzü Türkçe kökenli kelimelerin yerinde bulunmaz.
- Türkçe yumuşak "g (ğ)" ile hiçbir kelime başlamaz.
- "h" ünsüzü ile Türkçe kelime başlamaz. Ancak, aslı "k" ile olan bazı Türkçe kelimeler bugün h'lidir. "hangi, hatun, hani" vb. tabiat taklidi olanlar istisnadır.
- "j" ünsüzü Türkçe kelimelerin hiçbir yerinde bulunmaz.
- "l" ünsüzüyle Türkçe kelime başlamaz. Tabiat taklidi olanlar istisnadır. lak lak.
- "m" ünsüzü ile Türkçe kelime başlamaz. Mutlu kelimesi ile "mi" soru eki ve tabiat taklidi olanlar istisnadır: mız mız.

(Cevap C)

17. Ünlü uyumlarına aykırı kelimeler şunlardır; Anne, kardeş, elma, şişman, inanmak, hadi, haydi, hangi, dahi.

(Cevap D)

18. Ses yolundan çıkarken herhangi bir engelle karşılaşmayan seslere "ünlü" denir. Türkçe de ünlüler söylenişlerine göre üç grupta incelenmektedir.

Dilin durumuna göre ünlüler

Kalın (art) ünlüler: a, ı, o, u

İnce (ört) ünlüler: e, i, ö, ü

Dudakların durumuna göre ünlüler

Düz ünlüler: a, e, ı, i

Yuvarlak ünlüler: o, ö, u, ü

Çenenin durumuna göre ünlüler

Dar ünlüler: ı, i, u, ü

Geniş ünlüler: a, e, o, ç

(Cevap A)

19. Hecenin oluşabilmesi için en temel şart, mutlaka bir ünlünün var olmasıdır. Her ünlü tek başına bir hece sayılırken ünsüzler ancak ünlülerle birlikte hece olabilirler. Ünlü ile biten hecelere açık hece, ünsüz ile bitenlere kapalı hece denir. Açık hecelerin söylenişinde ses yolu açıktır. Kapalı hecelerin söylenişinde, ses yolunda bazı engellere rastlanır.

(Cevap B)

20. Sorulara verilen yanıtları tamamlarsak yanıtın hangi öge olduğunu öğrenebiliriz:

- **Dürüstlüğü**ydü. / yüklem
- **Durakta** bekleyecekmiş. / dolaylı tümleç
- **Sorarak** öğrendim. / zarf tümleci
- **Kardeşi**ymiş. / yüklem
- **Boru anahtarı** arıyordum. / nesne

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Numaralanmış sözcükleri tek tek incelediğimizde II, III, IV ve V numaralı sözcükler için söylenenler doğrudur. I. sözcük için kullanılan sayı sıfatı ifadesi yanlıştır. Bir sözcüğü herhangi bir anlamında kullanılırsa belgisiz sıfat olur. Sayı bildirirse sayı sıfatı olur. Buradaki "bahane" herhangi anlamında kullanılmıştır.

(Cevap A)

2. Sorunun II. öncülünde "toprak kokan yağmur damlası" benzetme sanatına, III. öncülünde "satırlar arasından dökülür okuyucunun duygu dünyasına" mecazlı söyleyiş, IV. öncülde önceki cümle ile ilişki kurarak kişileştirmeye, V. öncülde ise tam olmasa da tecahü'l-ü arif sanatına başvurulmuştur. I. ve VI. öncülde ise herhangi bir sanatlı söyleyiş yoktur.

(Cevap B)

3. Bir sözü benzetme amacı güdülmeden başka bir anlamda kullanmaya mecaz-ı mürsel denir. Soruyu incelediğimizde salatalıklar benzetilmeksizin badem denilerek salatalık akla getirilmek istenmiştir. Özel olan badem söylenerek tablada bulunan genel salatalık söylenmiştir.

(Cevap E)

4. Seçenekleri incelediğimizde her sözcükte "-de, -da" bulunma eki varmış gibi görünmektedir. Bu durum sizi şaşırtmasın. A ve D seçenekleri kök halindedir. Bulunma eki yoktur. B seçeneği fiil olduğu için "-ende" eki zarf-fiil ekidir. E seçeneğinde de "-de" eki bulunma anlamı yansıtmakta, kalıplaşmıştır. C seçeneğinde bulunma hal eki vardır.

(Cevap C)

5. Şıklarda verilen "-lık, -cı, -lı, -sız" çok işlek isimden isim yapım ekleri iken "-rak" eki şu anda ya da Osmanlı Türkçesi döneminde çok seyrek olarak kullanılmıştır.

(Cevap B)

6. Unvan gruplarında özel ad başta, unvan sonda yer alır. Buna göre A, B, D, E seçeneklerinde verilen gruplar unvan grubudur. Yalnız C seçeneğinde özel ad sonda unvan başta yer aldığı için bu gruba birleşik isim grubu adı verilir.

(Cevap C)

7. Şıklarda verilen tüm örnekler bağlama grubudur. Ama B, C, D, E seçeneklerinde bağlanan özel adlar basit sözcüklerdir. Yani bu kelimelerde herhangi bir yapım eki ya da birleşik kelime özelliği yoktur. Ancak A seçeneğinde verilen hem Sercan özel adı hem de Gür-kan özel adı birleşik kelimelerden oluşmuştur.

(Cevap A)

8. "hanımeli", "aslanağzı", "el feneri", "bit pazarı" sözcükleri, iki sözcüğün bir araya gelerek başka bir sözcüğü anlam yönüyle karşılayarak oluşan birleşik yapılı sözcüklerdir. "yolun sonu" sözcük grubu ise hem iyelik hem ilgi eki almış bir isim tamlamasıdır.

(Cevap D)

9. "yakacak", "geçmiş", "biçerdöver", "roketatar" sözcüklerindeki sıfat-fiil ekleri zamanla kalıplaşarak türetme eki olarak kullanılmıştır. "yürüyen" sözcüğünde sadece sıfat-fiil eki bulunmaktadır.

(Cevap E)

10. Sorudaki açıklamaya göre seçenekleri incelediğimiz zaman C seçeneğindeki "altı yüz" sözcüğü sıfat görevindedir. "altı yüz yılın yorgunluğu" tamlamasında "altı yüz yılın" sıfatı tamlayan görevi yapmıştır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Yanıt gerektiren cümlelerin sonuna soru işareti konur. B, C, D, E seçeneklerindeki sorulara yanıt verebildiğimiz için sonlarına soru işareti konur. Ama A seçeneğine konmaz, çünkü "neden" sözcüğü temel cümlenin yüklemini değil yan cümlenin (fiilimsinin) yüklemini etkilemektedir.

(Cevap A)

12. "mini mini", "yavaş yavaş", "birer birer", "ufak ufak" ikilemeleri yapı bakımından birbirinin tekrarı sözcüklerle oluşmuş ikilemelerdir. C seçeneğindeki "soy sop" ikilemesi ise bir anlamlı bir anlamsız sözcükten oluşmuş ikilemedir.

(Cevap C)

13. Hal eklerinden -de, -da eki aynı zamanda bulunma grubunu oluşturur. Seçeneklere baktığımızda "yükte hafif" sözcüğünde -de ekinin olduğunu görüyoruz. Yani, bulunma grubudur.

(Cevap B)

14. "j" harfi Türkçe bir kelimede bulunmaz.

(Cevap D)

15. (A) …Er geç → zıt anlamlı

(B) …bire bir → aynı kelimenin tekrarı

(C) …gizli mizli → biri anlamlı biri anlamsız

(E) …apayrı → pekiştirme

(D) şıkkında verilen "derli toplu" eş anlamlı sözcüklerle kurulmuş ikilemedir.

(Cevap D)

16. Kelime gruplarından ünlem grubunda temel öge olan ünlem başta, yardımcı öge olan isim sonda olur. (B) şıkkında verilen "Ey Türk gençliği" bir ünlem grubudur. Temel öge olan "Ey" ünlemi başta kullanılmıştır.

(Cevap B)

17. Türkçe kökenli sözcüklerin sonunda bulunan ünsüz çiftleri şunlardır:

(A) -lç, -lk, -lp, -lt, -ns, -yk: ölç, kalk, kulp, alt

(B) -nç, -nk, -rp, -rs, -rt: dinç, denk, turp, örs, ört

(C) -st, -ht, -ls, -nç, -nk, -rp: ast, ant, sevinç, denk, sarp

(D) -yk, -yn, -yt, -rp, -rs, -rt:

(E) şıkkında verilen ünsüz çiftleri Türkçe bir sözcüğün sonunda bulunmaz.

(Cevap E)

18. Söz sonunda yan yana gelen ünsüzler: -lç - lk, -lp, -lt, -nç, -nk, -nt, -rç, -rk, -rp, -rs, -rt, -st" şeklindedir. Soruya bir örnekle açıklık getirdiğimizde;

Türk → "-rk" → "r" : akıcı

→ "k" : patlayıcı

Şıklara baktığımızda doğru cevap (C) şıkkıdır.

(Cevap C)

19. Türkçe yapı bakımından "eklemeli" dillerdendir. Eklemeli dillerden de "sondan eklemeli"dir.

Örneğin; "göz - cü - ler - de"
Kök Ek Ek Ek

(Cevap C)

20. Verilen öncül cümlede olumluluk-olumsuzluk bakımından özne-yüklem uyumsuzluğu söz konusudur. "Hiç kimse" olumsuz öznesi bir olumlu bir olumsuz yüklemi bulunan sıralı cümle için ortak kullanıldığından kaynaklanmıştır anlatım bozukluğu. Bu yüzden ikinci cümleye olumlu bir belgisiz zamirin özne olarak getirilmesi anlatım bozukluğunu giderecektir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Ü ünlüsünü inceleyelim. Dudak yapısına ve dilin yayvanlık durumuna göre dar ve yuvarlak ünlüdür. Damak yapısına göre ise ses ön (sert) damakta dil ile kısıldığı için ön damak ünlüsüdür.

(Cevap E)

2. Ötümlülük-ötümsüzlük uyumu günümüzde ünsüz benzeşmesi olarak adlandırılır. Buna göre f s t k ç ş h p ile biten sözcüklere c, d, g ile başlayan bir ek gelirse ekin başı ç, t, k olur. A, B, C, E seçeneklerinde bu kurala göre uyum söz konusu iken D seçeneğinde ç den sona g geldiği için yazım yanlış doğmuştur.

(Cevap D)

3. Tepme > Tekme verilen örnekte ölçünlü ses olaylarından biri olan aykırılaşma söz konusudur. Diğer ses olaylarından farklı olduğu için bu adla anılmıştır.

(Cevap B)

4. Şıklarda verilen bütün sözcükler günlük yaşamda sıkça kullandığımız yanlışlardan seçildiği için sorunun çeldiricileri çok kuvvetlidir. Örneğin günlük yaşamda dinazor, döküman, ekzoz, develüasyon şeklinde kullanılan sözcüklerin doğru şekilleri A, B, C, D seçeneklerinde verilmiştir. Ama E seçeneği elaman değil eleman olmalıdır.

(Cevap E)

5. Öncüllerin hepsi dilin özelliklerini göstermektedir.

(Cevap E)

6. … idari (,) askeri … tarihi bilgileri (;) (burada örneklerin türü değişiyor) … kıyafetler (,) kumaşlar (,) kitaplar…

Doğru cevap (,) (;) (,) (,)

(Cevap B)

7. A, B, D ve E seçeneklerinde herhangi bir anlatım bozukluğu yoktur. C seçeneğinde ise sözcüğün yanlış anlamda kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Burada "fiyat" değil "ücret" sözcüğü kullanılmalıydı. Fiyat; mal karşılığı, ücret; hizmet karşılığı ödenen paradır.

(Cevap C)

8. Duruluk, gereksiz sözcük kullanmamaktır. insan gereksiz sözcük kullanımını iki şekilde yapar:

1. Eş anlamlı sözcükleri bir arada kullanmak
2. Anlamca birbirini kapsayan sözcüklerin bir arada kullanılmasıdır.

Bazen Türkçe sözcüğün yanında eş anlamlısı olan yabancı kökenli sözcüğüde kullanarak duruluğa aykırı cümle kurmaktayız.

(Cevap E)

9. Parçada görülenler durağan bir şekilde tasvir edilmektedir. Göze hitap eden bu tip anlatımlarda amaç okuyucunun zihninde resim oluşturmaya çalışmaktır.

(Cevap B)

10. B seçeneğinde "nasıl", C seçeneğinde "neye", D seçeneğinde "neden", E seçeneğinde "ne" sözcükleri cümleye soru anlamı katmıştır. A seçeneği ise "mi" soru edatıyla soru anlamı sağlanmıştır. Diğerlerinden farklı biçimde soru anlamı sağlandığından doğru yanıt "A" seçeneğidir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Birden fazla yüklemi bulunan ve tek cümle halinde yazılan cümlelere sıralı cümle denir. “C” seçeneğinde birden fazla yüklem olduğu için sıralı cümledir. “onlar” sözcüğü her iki yüklem için de gizli özne görevinde olduğu için öznesi ortak sıralı bir cümledir.

(Cevap C)

12. Belirtili nesne yükleme sorulan “neyi ve kimi” sorularının yanıtıdır. Bir sözcüğün belirtili nesne olabilmesi için “-ı, -i, -u, -ü” belirtme hal ekini alması gerekir. D seçeneğinde kullanılan “bizleri” kelimesi “kimi” sorusuna yanıt verdiği için belirtili nesnedir.

(Cevap D)

13. Tek kişinin, dinleyici önünde, onları bilgilendirmek, daha çok da coşturmak amacıyla yapılan uzun konuşmalara “Nutuk (Söylev)” adı verilir.

(Cevap C)

14. Şıklardan hareketle;

(A) –”Van Gölü günün her anında yunup arınıyor.” ifadesi - (Kişileştirme)

(B) –”Turnalar katar katar geçiyordu.” ifadesi - (Görsel Öge)

(D) “Bir bakmışsın göl bir orda som turuncu… Bir bakmışsın morşimşek…” ifadeleri - (Doğa değişimine örnek

(E) Van Gölü etrafında olan olaylar ayrıntılı olarak verilmiştir.

Ancak (C) şıkında verilen “işitsel ögelere yer verilmiştir” ifadesi yanlıştır. Çünkü işitsel ögelere yer verilmemiştir.

(Cevap C)

15. Bir kavramın veya varlığın adı olmak üzere en az iki kelimenin ek almaksızın bir araya gelerek oluşturduğu kelime grubudur. Bir araya gelişte amaç, özel bir isim oluşturmaktır. Bu özel isim kişi adı olabileceği gibi yer adı da olabilir.

Akrabalık isimleri ve unvan bildiren kelimeler, kelime grubunun birinci ögesi olarak başa getirildiği takdirde birleşik isim meydana gelir ve akrabalık ismi veya unvan, o kişinin bir ismi durumuna geçer. (B), (C), (D) ve (E) şıkkındaki ifadeler buna örnektir. (A) şıkkında verilen, “Kerem Yüzbaşı” ifadesindeki “yüzbaşı” bir kişinin ismi yerine geçmemiştir.

(Cevap A)

16. (B) …… kapısına gel-<u>en</u> (Sıfat fiil grubu)

(C) ……elinde şamdanl<u>a(ile)</u> (Edat grubu)

(D) ……elin-<u>de</u>… (Bulunma grubu)

(E) <u>Arslan Bey</u>…… (Unvan grubu)

Ancak (A) şıkkında verilen “zarf-fiil grubu” öncülde yoktur. Çünkü parçada zarf fiil eki bulunmamaktadır.

(Cevap A)

17. B, D, E seçeneklerinde tırnak işareti özellikle vurgulanmak istenen kelimelerde kullanılmıştır, doğrudur. C seçeneğinde herhangi bir yanlışlık yoktur. A seçeneğinde ise demiş sözcüğü yüklem Montaigne sözcüğü öznedir; ikisinin arasında virgül olması gerekirken noktalı virgülün konması noktalama yanlışıdır.

(Cevap A)

18. Sözcüklerin doğru yazımı şu şekildir.

(A) “Kültür ateşesi” değil, “Kültür ataşesi”dir.

(B) “meyva” değil “meyve”dir.

(C) “müdail” değil, “müdahil”dir.

(E) “insiyatif” değil, “inisiyatif”dir.

Ancak (D) şıkkında verilen “kurdele” kelimesinin yazımı doğrudur.

(Cevap D)

19. Ek dar bir ünlüye ve ünsüz uyumuna giren ünsüze sahipse;

Örneğin, “dı” eki

1.	-dı	1.	-tı
2.	-di	2.	-ti
3.	-du	3.	-tu
4.	-dü	4.	-tü

Toplam “8” farklı biçimde kulanılabilir.

(Cevap E)

20. (A) ……ana → anne

(B) ……şişmen → şişman

(C) ……kardeş → karındaş

(D) ……inan- →

(E) şıkkında verilen “imkan” kelimesi yabancı kökenlidir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Türkçede ünlüler sınıflandırılırken üç ölçüt baz alınır: Dilin ön tarafının kabararak aradaki açıklığı daraltması sonucu oluşan ünlülere ön damak ünlüsü ya da ön ünlü denir. Bu ünlüler; e, i, ö, ü ünlüleridir. Dilin arka tarafı kabararak yumuşak damakla aradaki açıklığı daraltması sonucu oluşan ünlülere art damak ünlüsü ya da art ünlü denir. İkinci kural dudakların durumuna göredir. Düz ünlüler ve yuvarlak ünlülerdir. Üçüncü kural genişlik-darlıktır. Burada a, e, o, ü geniş ı, i, u, ü dar ünlülerdir. Bu bilgilere göre a ünlüsünü zikrederken ağız geniş ve düzdür. Damak ise art damakta kısılma olduğu için art ünlüdür.

(Cevap A)

2. Günümüz Türkçesinde ekler sözcüğün son hecesinde bulunan ünlüye göre gelir. Büyük ve küçük ünlü uyumu buradan hasıl olmuş bir konudur. Şıkları incelediğimizde A, B, C, D seçeneğinde kullanılan sözcüklerin son hecelerinde art damak ünsüzleri bulunduğundan bunlara gelen ekin de böyle olması gerekir. Ama E seçeneğine gelecek ek son ünlüye uyacağı için ön damak ünlüsü olmak zorundadır.

(Cevap E)

3. "Yabız" sözcüğünde iki ses olayı birden vardır. Birincisi çift dudak ünsüzü olan b nin diş-dudak ünsüzü olan v ye dönüşmesi hadisesi vardır. İkincisi ise ı ünlüsünün u ünlüsüne dönüşmesidir. Buna ünlü yuvarlaklaşması denir.

(Cevap E)

4. B, C ve E seçenekleri bu soruda önemli çeldiricilerdir. Toplumda çoğu kişi "hoşça kal" sözcüğünün ayrı yazıldığını bilmez. C seçeneğindeki yalnız sözcüğünün kökünün yalın olduğunu bilmeyen kişi bu sözcüğün yazımını karıştırabilir. E seçeneğinde ise kirpik sözcüğü, halk ağzında kiprik olarak yayılmıştır. Ama sözcüğün kökü kırpmak olduğu için kirpik doğru yazımdır. D seçeneğindeki yanlışlık ise işten sözcüğündedir. Bu sözcüğün "içten" olması gerekir.

(Cevap D)

5. Cümlede vurgu her zaman yüklemden bir önceki ögededir. Vurgulanmak istenen öge veya sözcük yükleme yaklaştırılır. Seçeneklere baktığımızda "seni" kelimesi (D) şıkkında yüklemden hemen önce kullanılarak vurgulanmıştır.

Öğretmen sabahleyin okulda beni değil, seni aramış.
Yüklem

(Cevap D

6. Soru öncülünde işteş çatılı fiil sorulmuştur. İşteş çatılı fiillere –ş ekiyle iş ya karşılıklı ya da birlikte yapılma anlamı katar. C seçeneğindeki "tartıştılar" ifadesinde birbirleriyle tartıştılar anlamı çıkmaktadır.

(Cevap C)

7. A, B, D, E şıkları zıt anlamlıdır. Ancak C şıkkında verilen "almak-götürmek" zıt anlamlı değildir. "Almak-vermek/götürmek-getirmek" zıt olur.

(Cevap C)

8. (A) ve (E) şıklarında isim tamlaması yoktur.

(B) …Okulun bahçesinde oynuyor.
Belirtili İsim Tamlaması — Yüklem
Dolaylı Tümleç

(C) …gücünün yettiğince koştu.
Belirtili İsim Tamlaması — Yüklem
Zarf Tümleci

(D) …arabanın kapısını açık bırakmış.
Belirtili İsim Tamlaması — Yüklem
Belirtili Nesne

(Cevap D)

9. İyi bir konuşmacıdan (B), (C), (D) ve (E) şıkkında verilen davranışlar beklenmez. Ancak (A) şıkkında "Bağırarak konuşmama" ifadesi iyi bir konuşmacıdan beklenilecek bir davranıştır.

(Cevap A)

10. Kelime grupları ve cümlelerden yıpranma veya kalıplaşma yoluyla ortaya çıkan gruplardır. Örneğin: Karnı tok (olan) → Bu yapıda olan fiilimsisi düşmüş ve kısaltma grubu oluşmuştur. Bu açıklamaya göre C seçeneğinin yüklemi "zararsız bir adamım" olması gerekirken "zararsızım" sözcüğü yazılarak kısaltma grubu oluşturulmuştur.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Türkçede kullanılan tek soru eki "mi" soru edatıdır. Bu da cümleye soru anlamı dışında başka anlamlarda katabilir. "mi" soru edatı cümleye zaman anlamı katarsa "mi" yi cümleden çıkarıp yerine "zaman" sözcüğü getirilebilir.

(Cevap D)

12. Cümle ögelerinde tamlamalar, ikilemeler, deyimler, birleşik eylemler, kelime grupları ayrılmaz. Bu açıklama ile cümleleri ögelerine ayıralım.

- Sana soru soran hangi çocuktu.
  Özne Yüklem
- Derslerin en dikkatli dinleyicisidir.
  Yüklem
- El, elden üstündür.
  Ö. D.T. Y.
- Özge, kimin kız kardeşidir.
  Özne Yüklem
- Üniversitedeyken çalışkan bir öğrenci miydi?
  Zarf Tümleci Yüklem

(Cevap C)

13. Şıklardan hareketle;

(A) ara sıra (yakın anlamlı)

(B) yorgun yorgun (yakın anlamlı)

(D) yiyip içmek (yakın anlamlı)

(E) aç susuz (yakın anlamlı)

Ancak "zaman zaman" ikilemesi aynı sözcüğün tekrarıyla oluşturulmuştur.

(Cevap C)

14. I. sözcük fiilin durumunu belirttiği için zarftır.

III. sözcük ismi nitelediği için sıfattır.

IV. sözcük benzetme edatıdır.

V. sözcük "dahi" anlamında bir bağlaçtır.

II. söz öbeği iki isimden oluştuğu için belirtisiz isim tamlamasıdır, sıfat tamlaması değildir.

(Cevap B)

15. Olmayası şart cümlesi, yardımcı cümledeki işin gerçekleşmediği veya gerçekleşmeyeceği için temel cümledeki işin de gerçekleşmediğini veya gerçekleşmeyeceğini bildiren şart cümleleridir. Örnek verelim: "Sen eğer benim elime geçseydin seni zindanlarda çürütürdüm." Bu cümle olmayası şart cümlesidir. Açıklamaya uygun seçenek D seçeneğidir.

(Cevap D)

16. İyelik eki Türkçede isim çekim eklerinde bahsi geçen önemli bir konudur. İye (sahip) sözcüğünden türeyen iyelik eki, eklendiği ismin kime ve neye ait olduğunu bildiren ektir. Eski Türkçeden günümüze kadar çok işlek biçimde kullanılmıştır.

(Cevap A)

17. A, C, D, E seçeneklerinde bulunan sözcükler tamamen birleşik isim gruplarını oluşturmaktadırlar. B seçeneğindeki "İkinci Mahmut" sözcüğünde sıfat olduğu için yapıca diğerlerinden farklıdır.

(Cevap B)

18. İyelik ekleri ismin kime ve neye ait olduğunu bildiren eklerdir. Bu ekler "-ı, -i, -u, -ü, -im, -iniz, -imiz"dir. C seçeneğinde "senin" sözcüğü "televizyonun" kime ait olduğunu belirtmektedir.

(Cevap C)

19. Bir kelimenin yer tamlayıcısı olabilmesi için -e, -de, -den hal eklerinden birini alması gerekir. Buna göre, A seçeneğinde "karı kocaya", C seçeneğinde "ayan beyan, D seçeneğinde "ete kemiğe", E seçeneğinde "saçını başını" sözcükleri tekrar grubudur, ama yüklem olarak kullanılmamıştır. B seçeneğindeki "beyaz beyazdı" sözcüğü tekrar grubudur ve yüklem görevindedir.

(Cevap B)

20. Bu soruda sıfat ögesini yapısı yönüyle (basit, türemiş, birleşik) ele almak gerekiyor.

(A) …kısa (Sıfat) boy → kıs (Fiil) - a (F.F.Y.E.) → Türemiş

(B) …uzun boy → uz (F.K.) - un (F.F.Y.E.) → Türemiş

(B) …nemli göz → nem (İ.K.) - li (İ.İ.Y.E.) → Türemiş

(D) …ince çizgi → in (İ.K.) - ce (İ.İ.Y.E.) → Türemiş

(E) …hangi çocuk → hangi → Basit

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Bir sözü temel (gerçek, hakiki) anlamının da kastedilmiş olması mümkün olmakla birlikte temel anlamı dışında kullanılmasına "kinaye" denir. Yani kinayeli söz bir açıdan hakikat, bir açıdan mecazdır. Örneğin "Mustafa'nın evinin kapısı herkese açıktır." ifadesi onun misafirperver olduğunu göstermek için kullanılır.

(Cevap E)

2. Bir kipin kendi anlamı dışında bir başka kipin anlamını verecek bir biçimde kullanılmasına eylem kipinde anlam ya da zaman kayması denir. I ve III. cümlelerde "-yor" yerine "er", V. cümlede "-dü" yerine "-miş" kipleri kullanılmalıydı. II. ve IV. cümlelerde herhangi bir kip (zaman) kayması yoktur.

(Cevap B)

3.

Otur	-	makta	-	y	-	__
Fiil Kökü		Şimdiki Zaman Eki		Kaynaştırma Harf		3. Tekil Kişi Eki

Bu tahlil "B" seçeneğinde vardır.

(Cevap B)

4. Verilen açıklamaya göre B, C, D, E seçeneklerinde Ali Kemal, Dilara Gönül, Mehmet Kaan, Ahmet Hamdi birleşik isim grubu iken unvan alarak unvan grubu oluşturmuştur. Ancak A seçeneğinde Gülfidan zaten yapıca birleşik isim olduğundan birleşik isim grubu olamaz.

(Cevap A)

5. "çelik tencere", "altın bilezik", "yün çorap", "kerpiç duvar" sözcükleri tamlananın neyden meydana geldiğini belirttiği için birer takısız isim tamlamasıdır. Ancak E seçeneği "onun süt annesi" dediğimizde "annesi" sözcüğündeki ekin düştüğünü görüyoruz ve "sütanne" olarak yazılmıştır.

(Cevap E)

6. İsmi belli belirsiz bir ifadeyle tamamlayan sözcüklere belgisiz sıfat denir. Seçeneklerde verilen "hangi" ve "kaçıncı" sözcükleri soru sıfatı, "dörder" sözcüğü sayı sıfatı, "o" sözcüğü işaret sıfatıdır. "her" kelimesi belirsizlik anlamı teşkil ettiği için doğru yanıt C seçeneğidir.

(Cevap C)

7. "alt üst", "bomboş", "baş göz", "tertemiz" sözcükleri ikileme ya da pekiştirme sözcüklerdir. "tertip" sözcüğü tek başına bir isimdir. Yani açıklamaya aykırı bir örnek olduğu için doğru yanıt D seçeneğidir.

(Cevap D)

8.

(A) Yirmi yedi yılı (Nesne, Neyi?) geride bıraktık. (Yüklem)

(B) Sekizi beş geçe (Zarf Tümleci, Ne Zaman?) sınavınız biter. (Yüklem)

(C) ……yetmiş beş bin altı yüz elli dörttü. (Yüklem)

(D) Bin dokuz yüz elli ikiden (Yer Tamlacısı, Neyden?) bahsediyorum (Yüklem) ben.

(E) Göçlerden sonra altmış sekiz kişi (Zarf Tümleci, Ne kadar?) kaldık. (Yüklem)

(Cevap D)

9. Türkçede genelde sözcükler okunduğu gibi yazılır. Yabancı kelimeler kurala dahil değildir. Şıklarda verilen sözcüklerin yazılışları ve okunuşları şöyledir.

	Yazılışı		Okunuşu
(A)	kent	→	(kent)
(B)	beysbol	→	(beyzbol)
(C)	master	→	(mastır)
(E)	blender	→	(blendır) şeklindedir.

(Cevap A)

10. Soru köküne baktığımızda heceleme sorulmuyor, aldığı eklerin ayrımı soruluyor.

(A) gel (F.K.) - ecek (Gelecek Zaman Eki)

(C) dur (F.K.) - gun (F.İ.Y.E.) - du (Zaman Eki)

(D) zor (İ.K.) - la (İ.F.Y.E.) - ma (Olumsuzluk Eki) - dı (Zaman Eki) - k (Şahıs Eki)

(E) bil (F.K.) - giç (F.İ.Y.E.)

Ancak; (B) şıkkında ayrım yanlış yapılmıştır.

Doğru şekil şu şekilde olmalıydı:

al (F.K.) - dır (F.F.Y.E.) - ma (Olumsuzluk Eki) - dı (Zaman Eki)

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Ünlülerin toplusunu şu şekilde gösterebiliriz:

	Art		Ön	
	Düz	Yuvarlak	Düz	Yuvarlak
Geniş	a	o	e	ö
Dar	ı	u	i	ü

Tabloya göre "u" ünlüsünün özellikleri: "dar-yuvarlak-art" şeklindedir.

(Cevap C)

12. (A) "namert" → Farsça

(B) "gayrimenkul" → Arapça

(D) "hemcins" → Farsça

(E) "mabeyn" →

Ancak (C) şıkkında verilen "yönelim" sözcüğü "yön-el-im! şeklinde Türkçedir.

(Cevap C)

13. Sözcüklerin cümle içinde anlamına en uygun yerde kullanılması gerekir. Aksi takdirde yanlış anlamlara yol açar ki bu da anlatım bozukluğu olur. E seçeneğinde "hiç" sözcüğü "ticaret" kelimesinin önünde kullanılarak yer yanlışlığına neden olmuştur. Hâlbuki "hiç" miktarla ilgili bir sözcüktür, fiilin önünde kullanılması gerekir. Cümlenin doğru şekli "Ticareti hiç sevmiyorum" şeklinde olmalıdır.

(Cevap E)

14. Çok sözcüklü kurum adları, sözcüklerin baş harfi alınarak kısaltılır. Araya nokta konmaz ve gelen ekler, kısaltmanın açılışına göre değil kısaltılmış haline göre gelir. A seçeneğinde ek kısaltmanın açılmış haline göre geldiği için yazım yanlışıdır. Doğru yazımı TDK'nin şeklindedir.

(Cevap A)

15. Öncülde verilen; "Ey beni ayıplayan, gel beni aşktan kurtar" ifadesindeki, "Ey beni ayıplayan" unvan grubu "ayıpla-(y)-(an)" fiilindeki sıfat fiil ekinden dolayı sıfat-fili gurubu da sayılmaktadır.

(Cevap B)

16. Yapım ekinin iki görevi vardır:

1. Bir kelimeden yeni kelime türetmek
2. Geldiği sözcüğün türünü değiştirmek

Şıklarda bulunan altı çizili kelimeleri incelediğimizde;

(A) Kışlıklar – kış - lık - lar
İ. K. İ.İ.Y.E. Çoğul Eki

(B) Tarağı – tara - k - ı
F. K. F.İ.Y.E. Hal Eki

(D) yalanlamak – yalan - la - mak
İ. K. İ.F.Y.E. F.İ.Y.E

(E) Suçlu – Suç - lu
İ. K. İ.İ.Y.E.

"altta kelimesinde yapık eki kullanılmamıştır.

alt - ta
İ. K. Hal Eki

(Cevap C)

17. Özneyi bulduran sorular ne ve kim soruları olduğuna göre cevap da "D" seçeneğidir.

(Cevap D)

18. Bazı birleşik cümleler şarta bağlı olarak kurulabilir. Böyle bir cümle kurmak için şart anlamı sağlanır ya da şart eki (-se, -sa) kullanılır. A seçeneğindeki cümlede şart anlamı ve "canlanırsa" sözcüğünde şart eki vardır.

(Cevap A)

19. (A) Ağacın meyvesi → Belirtili İsim Tamlaması

(C) Elin hastası → Belirtili İsim Tamlaması

(D) El kapısı → Belirtisiz İsim Tamlaması

(E) Deniz suyu → Belirtisiz İsim Tamlaması

Olmak üzere birer tamlama olduğunu görüyoruz. Ancak (B) şıkkında,

"Keçinin eceli" → Belirtili İsim Tamlaması

"Çobanın sopası" → Belirtili İsim Tamlaması

olmak üzere iki tane tamlama vardır.

(Cevap B)

20. Yüklemde olumsuzluk eki olmadığı için - olumlu

Yüklemi sonda olduğu için - kurallı

Yüklemi isim soylu olduğu için - isim

Cümle yapısına göre - basit

(E) şıkkında verilen "olumlu-kurallı-isim" ifadesi doğrudur.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Türkçe bazı ünsüzler, ancak ikincil yani başka seslerin değişmesi yoluyla kullanılmıştır. Bu ünsüzler h, f, c ünsüzleridir.

(Cevap B)

2. Türkçenin önemli ses olaylarından birisi de küçük ünlü uyumudur. Bu kurala göre, ilk hecede düz ünlü varsa ikinci hecede de düz ünlü; ilk hecede yuvarlak ünlü varsa ikinci hecede ya dar-yuvarlak ya düz-geniş bulunması gerekir. Bu kurala göre o, u dan sonra a, u ünlüleri gelmelidir.

(Cevap E)

3. Eski Türkçeden Orta Türkçeye dönerken en çok görülen ses olayıdır. Hatta Eski Anadolu Türkçesine geçişte çok daha fazla görülür. Kelimenin baş harfi f, s, t, k, ç, ş, h, p ötümsüzlerinden biri iken g ye dönüşmüştür. Yani ünsüz ötümlüleşmiştir. k ve t ile başlayan birçok sözcükte görülür.

(Cevap C)

4. A, B, D, E seçeneklerinde verilen sözcüklerin yazımı doğru iken C seçeneğindeki sözcüğün yazımı yanlıştır. Sözcük "müteahhit" şeklinde yazılırsa doğru olur.

(Cevap C)

5. İkilemeler çeşitli yollarla oluşturulur:

(A) …yalan yanlış… (yakın anlamlı)

(B) …güçlü kuvvetli… (eş anlamlı)

(D) …aşağı yukarı… (zıt anlamlı)

(E) …iyi kötü… (zıt anlamlı)

Ancak (C) şıkkında "mırın kırın" iki anlamsız sözcüğün bir arada kullanılmasıyla oluşturulmuştur. "mırın ve kırın" ifadeleri tek başlarına kullanılmaz. Bu yüzden doğru cevap (C) şıkkıdır.

(Cevap C)

6. altın şafak, kimsesiz gönüller → Sıfat tamlamaları

sıkılıyordu → Çekimli eylem

altın şafak gülleri ufuklarda solarken → Bağ - fiil grubu

sıkılıyordu → Yüklem

kızgın demirden eller → Özne

gizlice → Zarf tümleci

altın şafak gülleri ufuklarda solarken → Zarf tümleci

Yabancı alemlerden, saadetlerden, emeller, ihtiraslar bekleyen kimsesiz gönülleri → Belirtili nesne

(Cevap A)

7. Dil varyantları arasında, standart dil, edebi dil, yazı dili, milli dil gibi adlarla da anılan kuralcı standart varyantın özel bir yeri vardır. Standart varyantı diğerlerinden ayıran bir takım özellikler bulunmaktadır:

- Kodlaşmışlık
- Sosyal prestij
- Sosyal ve yerel iz taşımamak
- Yön gösterici
- Varyasyon azlığı
- Geniş geçerlilik alanı
- Geniş işlev alanı
- Bağlayıcılık
- Kurumsallaşmış olma

D şıkkında verilen ifade "Yerel ve sosyal izler taşıma" ifadesi yanlıştır. Doğrusu, "Yerel ve sosyal izler taşımama" olmalıydı.

(Cevap D)

8. İç portre, insanın duygu ve düşüncelerini içermektedir. (A), (B), (D) ve (E) şıklarında dış görünüşten söz edilmektedir. Ancak (C) şıkkında, "Dinlemeyi bilirdi, çok az konuşurdu. Hep kibar ve nazikti." ifadesi duygu ve düşünceyle ilgili olduğu için iç portredir. Bu teknik de yine betimlemeye girmektedir.

(Cevap C)

9. "noktalama" konuşma dilinin değil yazı dilinin özelliğidir.

(Cevap C)

10. Cümlenin yüklemi "gülü hâr olsun" ifadesi emir kipiyle çekimlenmiştir. Aynı zamanda "hâr", "ateş" anlamına geldiği için beddua anlamı taşımaktadır.

(Cevap D

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Fiile zaman eklerinden sonra gelen ekeylem ekleri (-idi, -imiş, -ise) birleşik çekimli eylemi oluşturur. D seçeneğindeki "biliyordum" sözcüğü hem şimdiki zaman eki (-yor) hem ekeylem (-idi) eki almıştır. Bu yüzden birleşik çekimli eylemdir.

(Cevap D)

12. Bu beyitte birinci cümle yan cümle ikinci cümle temel cümledir. Birinci cümlenin niçin gerçekleşmesi gerektiği yazılmıştır. "niçin" sorusunun karşılığı zarftır.

(Cevap B)

13. Bu soru iki basamaklı bir soru tipidir. Hem iyelik ekini hem özneyi sorgulamaktadır. Bu tip sorularda ya önce özneyi bulup iyelik eki alanı aramalıyız ya da iyelik ekinden hareket etmeliyiz. Özne "ne, kim" sorularına yanıt verir. İyelik eki sahiplik bildirir. A seçeneğinde yer alan "kardeşi" sözcüğü hem cümlenin öznesidir hem de "-i" iyelik ekini almıştır. Ama diğer tüm cümlelerin özneleri gizli öznedir.

(Cevap A)

14. (A) Sesteş sözcükler: "ben/yavru/bit-"dir.

(B) Ünlemler: "Hey, oynayan yavrular
Ağaçta kuş yavrular"

(D) Belirtili ad tamlaması: "Herkesin derdi"

(E) Benim derdim yavrular(dır)
Özne Yüklem

Ancak, belirtisiz ad tamlaması örneği yoktur.

(Cevap C

15. (A) Çocukların, gençlerin hayali
Tamlayan Tamlayan Tamlanan
Tamlayan (2)

(C) Bulutların ve gökyüzünün rengi
Tamlayan Tamlayan Tamlanan
Tamlayan (2)

(D) Konuşulanların ve konuşulmayanların sonuçları
Tamlayan Tamlayan Tamlanan
Tamlayan (2)

(D) Martıların, karabatakların dalgalarla dansı
Tamlayan Tamlayan Tamlanan
Tamlayan (2)

Ancak (B) şıkkında durum bunların tam tersi

(B) Devletin geçmişi ve geleceği
Tamlayan Tamlanan Tamlanan
Tamlanan (2)

B seçeneğinde tamlanan birden fazladır.

(Cevap B)

16. A seçeneğinde verilen art arda kelimesi, bir ikilemedir; her zaman ayrı yazılır. B seçeneğinde verilen km uluslararası ölçü birimidir bu yüzden nokta kullanılmaz. D seçeneğinde verilen birçok belgisiz sıfatı birleşik yazılır. E seçeneğinde verilen güpegündüz bir pekiştirmedir. Pekiştirmeler her zaman birleşik yazılır. C seçeneğinde herhangi bir yazım yanlışı olmadığı için doğru yanıt "C" seçeneğidir.

(Cevap C)

17. Şıklardan hareket ettiğimizde;

(A) …Çift dudak ünsüzleri: (b, m, p)

(B) …Ön damak ünsüzleri: (l, g, k)

(C) … Art damak ünsüzleri: (ğ, g, k)

(E) … Gırtlak ünsüzleri: (h)

(D) şıkkında verilen "alt dudak ünsüzleri" ünsüz sınıflandırması içerisinde yer almamaktadır.

(Cevap D)

18. Düz bir ünlünün çeşitli nedenlerle dudak ünlüsüne dönüşmesine yuvarlaklaşma denir.

Orijinal biçimi		Günümüz Türkçesi
…mümkin	-	mümkün
…müdir	-	müdür
…müfti	-	müftü
… tevbe	-	tövbe

(Cevap A)

19. Tekrar grubu dediği ikilemedir.

(A) şıkkında; …Hudut-tan hudu-da
Hal Eki Hal Eki

(B) şıkkında; …dev-ler dev-i
Çoğul Eki İyelik Eki

(C) şıkkında; …derin-den derin-e
Hal Eki Hal Eki

(D) şıkkında; …bulut-tan bir bulut-a
Hal Eki Hal Eki

(E) şıkkında; …dağ-dan dağ-a
Hal Eki Hal Eki

farklı ek alan ikileme (B) şıkkında verilmiştir.

(Cevap B)

20. "-le, -la" eki almış bir ismin başka bir isimle oluşturduğu kelime grubuna vasıta grubu denir. Bu nedenle "C" seçeneğindeki "konuyla ilgili" sözcükleri vasıta grubunu oluşturmaktadır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Ünlemler cümle ögelerine dahil edilemeyen kavramlar olduğu için içinde ünlem bulunan ünlem grupları da cümle dışı unsur olarak alınır.

(Cevap A)

2. Bağlama grupları bir bağlaçla sıralanan söz öbekleridir. Şıkların tamamında son kelime edat olduğu için hepsi edat grubudur. Bağlama grubu ise D seçeneğinde verilen Nedret veya Necdet isim öbeğidir. İki özel ad "veya" bağlacı ile bağlandığından doğru yanıt D seçeneğidir.

(Cevap D)

3. Yapım eki almış her sözcük türemiş yapılı bir sözcüktür. A seçeneğindeki "kaygılı" kelimesi "-lı" yapım eki olarak türemiştir.

(Cevap A)

4. (A), (B), (D), (E) şıklarında "sıcak" kelimesi gerçek anlamda kullanılırken; (C) şıkkında mecaz anlama gelecek şekilde kullanılmıştır.

(Cevap C)

5. Tekrar grupları yani ikilemeler her zaman ayrı yazılır ve araya da herhangi bir noktalama işareti almaz.

(Cevap E)

6. (A) …Gülün yanağı… → (Belirtili İsim Tamlaması)

(B) …muhabbet hastası… → (Belirtisiz İsim Tamlaması)

(C) …gecelerimin tesellisi… → (Belirtili İsim Tamlaması)

(D) …Ayın yirmi dördü… → (Belirtili İsim Tamlaması)

(E) …Şükredebilmenin eni… → (Belirtili İsim Tamlaması)

(Cevap B)

7. Eklenme sırasında bir ünlünün kaybolması durumuna düşme değil sıfırla nöbetleşme olarak adlandırıyoruz. Çünkü söz konusu ünlü, sözcük yalın haldeyken korunmaktadır.

(A) …kayın / kayın-ı → kaynı

(B) …kayın (ağaç) / kayını (kayın ağacını)

(C) …oğul / oğul-u → oğlu

(D) …hacim / hacim-i → hacmi

(E) …uğur / uğur-una → uğruna

Görüldüğü gibi (B) şıkkında sıfırla nöbetleşme görülmemektedir.

(Cevap B)

8. Ötümlülük - Ötümsüzlük uyumunda ötümlü önsüzle (b, c, d, g) ile başlayan ekler ötümsüz ünsüzle biten bir sözcüğe (f, s, t, k, ç, ş, h, p) geldiğinde ötümsüzleşir. Şıklara baktığımızda,

(A) … ağaç-da → ağaçta

(B) … seç-gin → seçgin

(C) …iş-ci → işçi

(D) …baş-ga → başka

(E) …iç-den → içten

(Cevap B)

9. Kültürü oluşturan başlıca ögeler;

- Gelenek, görenek
- Ahlaki değerler
- Davranış kalıpları
- Halk dansları (halk oyunları)
- Dini inanışlar

(B) şıkkında verilen "Tercih edilen meslekler" ifadesi kültürün başlıca ögeleri arasında yer almamaktadır.

(Cevap B)

10. C seçeneğinde "-ce" yapım ekidir. Özel ada gelen yapım ekleri ve bu eklerden sonra gelen çekim ekleri kesmeyle ayrılmaz. Bu kural ihlal edildiği için C seçeneği yazım yanlışıdır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. İsim fiil eki (-ma/-me – -ış/-iş/-uş/-üş – -mak/-mek) alan sözcüğün diğer kelimelerle kaynaşmasıyla isim fiil grubu oluşur. Şıklara baktığımızda, sadece (B) şıkkında isim fiil eki kullanılmıştır. "… görmek mümkündür." ifadesindeki "gör-mek" kelimesinde isim fiil eki vardır.

(Cevap B)

12. Konuşma sırasında beden dilinin kullanılması konuşmayı daha canlı bir hale getirir ve dinleyici üzerinde daha çok etki bırakır. Bu yüzden doğru cevap (B) şıkkıdır.

(Cevap B)

13. Cümle ögelerinde açıklayıcı sözlere **ara söz** denir. Ara sözler çift virgül ya da kısa çizgi içinde verilir. Şıkları ara söz açısından incelediğimizde sadece A ve B seçeneklerinde ara söz vardır. A seçeneğindeki ara söz kim ile sorusuna yanıt verdiği izin zarf tümlecidir. B seçeneği ise yer tamlayıcısıdır.

(Cevap B)

14. B, C, D, E seçeneklerindeki cümlelerde birden fazla yüklem bulunduğu için sıralı cümledir. A seçeneğinde tek yüklem kullanıldığı için basit cümledir.

(Cevap A)

15. Diğer şıklarda verilen kelimelerin doğru yazılışı şu şekildedir.

(A) eylence → eğlence

(B) sorucak → soracak

(D) başlıyan → başlayan

(E) söyliyecek → söyleyecek

şeklindedir.

(Cevap C)

16. Büyük ünlü uyumu: Bir sözcüğün ilk hecesinde ince ünlü varsa diğer hecelerdeki ünlülerde ince olacak. Bir sözcüğün ilk hecesinde kalın ünlü varsa diğer hecedeki ünlülerde kalın olacak.

Küçük ünlü uyumu: Bir sözcüğün ilk hecesinde düz ünlü (a, e, ı, i) varsa diğer hecelerdeki ünlülerde düz ünlü olmalıdır.

Bir sözcüğün ilk hecesinde yuvarlak ünlü (o, ö, u, ü) varsa, diğer hecelerdeki ünlüler ya dar yuvarlak (u, ü) ya da doz geniş (a, e) olmalıdır.

Büyük ünlü uyumuna uyanlar sadece (B) şıkkında verilmiştir. Diğerleri büyük ünlü uyumuna uymamaktadır.

(B) şıkkında,

"Yağmura" → Küçük ünlü uyumuna uymaz.
↓ ↓↓
(D) (Y)(D)

"Çamura" → Küçük ünlü uyumuna uymaz.
↓ ↓ ↓
(D) (Y)(D)

(Cevap B)

17. İlk örnekte verilen "küçük" kelimesine -cık küçültme eki eklendiği için sonraki -k ünsüzünü kaybetmiştir. Buna çağdaş Türkçede ünsüz düşmesi, akademik literatürde ünsüzün sıfırla nöbetleşmesi denir.

(Cevap C)

18. Eski Türkçedeki oñurka sözcüğünün n harfi m ye yani çift dudak ünsüzüne dönüşmüştür. Bu duruma dudaksıllaşma denir.

(Cevap A)

19. Adlar, sıfatlar, zamirler ve çok heceli birleşik olmayan eylem gövdelerinde vurgu doğrudan son hecededir. Bebek boyun tavuk bırak …

(Cevap D)

20. B seçeneğinde "öpülesi", C seçeneğinde "sürtüşen", D seçeneğinde "kaçırır", E seçeneğinde "uğrayacak" sözcüklerinde sıfat fiil eki vardır. Ama "A" seçeneğinde "dalıp" sözcüğü zarf-fiil eki aldığı için diğerlerinden farklıdır.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Türkçede söz başında bulunabilen ünsüz sayısı diğer pozisyonlara göre oldukça sınırlıdır. Türkçe kökenli kelimelerde söz başında m, ğ, l, ş, n, r, z ünsüzleri bulunmaz.

(Cevap A)

2. Verilen iki sözcük arasında sadece ünlüler bakımından bir farklılık söz konusudur. "Yana" sözcüğünde bulunan ünlüler kalın yani art damak ünlüsü iken "yine" sözcüğündeki ünlüler ince yani ön damak ünlüsüdür. Dolayısıyla bu sözcükte öndamaksılaşma hadisesi vardır.

(Cevap C)

3. II. cümlede "Saat 12:00'de" ifadesi "saat 12.00'de" olmalıydı. (saat ve dakika arasına nokta kullanılır.)

III. cümlede "madem ki" ifadesi "mademki" olmalıydı. ("ki bağlacı" madem kelimesiyle kalıplaşmıştır.)

Doğru cevap II ve III'tür.

(Cevap C)

4. III. cümlede mantık hatasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Eğer kadın anne olmuşsa zaten çocuk sahibi olmuştur. Cümle şu şekilde düzeltilmeliydi: "Çocuk sahibi olmak her kadının hakkıdır."

(Cevap C)

5. Verilen cümle virgüllerle ayrıldığı için bir sıralı cümledir.

… gider (,) …dönerlerdi.

Özneleri de ortak "çocuklar" olduğu için "bağımlı sıralı" cümledir.

(Cevap B)

6. Şıkların yüklemlerine baktığımızda;

(A) …örterseniz, örnüt… (ört- → fiil)

(B) …açarlar, …bilmez… (aç-/bil- → fiil)

(C) …getirin. (getir- → fiil)

(D) …benzer (benze- → fiil)

(E) …öğretmeniyim, …bir bahçıvanım. (öğretmen ve bahçıvan → isim soylu sözcüktür.)

(Cevap E)

7. Bazı cümlelerin yüklemleri olumsuzluk eki (-me, -ma) almış olmasına rağmen anlamca cümle olumlu olabilir. Ya da olumsuzluk eki (-me, -ma) almamış olmasına rağmen anlamca cümle olumsuz olabilir. "E" seçeneğinde cümlenin anlamında "dönmez" kavramı olmasına rağmen olumsuzluk eki kullanılmamıştır.

(Cevap E)

8. Cümleler özne-yüklem ilişkisi bakımından etken, edilgen, dönüşlü, işteş olmak üzere dörde ayrılır. Dönüşlü cümleler de işi yapan belli ve yapılan işten etkilenme vardır, yüklem aynı zamanda –l veya –n çatı eklerinden uygun olanını alır. C seçeneğine baktığımızda yapılan işten etkilenme ve "alınmıştı" sözcüğünde –n çatı eki vardır.

(Cevap C)

9. A seçeneğinde "Atılan", B seçeneğinde "giden", C seçeneğinde "kesilirken", D seçeneğinde "çekmeyen" sözcüklerinde fiilimsi eki bulunduğu için bu seçeneklerdeki cümlelerin yapısı "birleşik cümle" dir. E seçeneğinde "ağartır", "karartır" sözcükleri yüklem görevinde olduğu için bu cümlenin yapısı "sıralı cümle" dir.

(Cevap E)

10. Cümle ögelerinde yer tamlayıcısı (dolaylı tümleç) eylemin yapılış yerini ve yönünü bildirir. Bir sözcüğün yer tamlayıcısı olabilmesi için "-e, -de, -den" hal eklerinden birini alması gerekir. Soruları ise yine bu eklere göre şekillenir: "Nereye, nerede, nereden, "kime, kimde, kimden". Şıklara baktığımızda A seçeneğinde yer alan "En umulmadık yerde" sözü ve "karşımıza" sözcükleri "-e, -de, -den" aldığı için yer tamlayıcılarıdır.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. "Fıkra, makale, deneme, eleştiri" gibi türler düşünce yazılarıdır. O yüzden (E) şıkkında verilen, "düşünsel plan" uygulanır.

(Cevap E)

12. Öncülden hareketle;

(A) Siyasi parti başkanı ⇒ (Sıfat tamlayanı gelmiş)
Sıfat Tamlaması Tamlanan
Belirtisiz İsim Tamlaması

(B) Yerel seçimlerin sonu ⇒ (Sıfat tamlayanı gelmiş)
Sıfat Tamlaması Tamlanan
Belirtisiz İsim Tamlaması

(C) Uzun kış geceleri ⇒ (İsim tamlamasının sıfatı olmuş)
Sıfat Belirtisiz İsim Tamlaması

(E) Yeni bir gömlek ⇒ (Sıfat tamlamasıdır)
Sıfat Sıfat İsim

(D) Elif'in mahçup edaları ⇒ (Tamlanan sıfat almıştır)
Tamlayan Sıfat Tamlanan

Buna göre doğru cevap D seçeneğidir.

(Cevap D)

13. Edat grubu bir isimle "edat soylu" sözcüğün kaynaşmasıyla oluşur. Şıklara baktığımızda;

(A) …güzelle… (güzel ile)
Edat
(B) Dayımın kızı ile… (ile)
Edat
(C) İki eleriyle… (elleri ile)
Edat
(D) Derin düşüncelerle… (düşünceler ile)
Edat

edat gruplarını görmekteyiz.

Ancak (E) şıkkında edat soylu bir sözcük yoktur.

(Cevap E)

14. "Birçok" sözcüğü iki kelimeden oluşan ve belirsizlik anlamı taşıyan bir kelimedir. Bu yüzden birleşik yazılır.

(Cevap A)

15. A seçeneğinde tarihler arasına virgül konmaz, noktalama yanlışıdır. B seçeneğinde "özellikle de çınar" ifadesi ara sözdür. Ara sözlerin başında ve sonunda virgül, kısa çizgi ya da parantez olur. Noktalı virgül yanlıştır. C seçeneğinde "İzmirli" sözcüğünde "-li" eki yapım ekidir, kesmeyle ayrılmaz. D seçeneğinde ise "Yesevi" sözü özellikle vurgulanmak istenen kelime olduğu için parantezle değil tırnakla gösterilir. E seçeneğinde herhangi bir yanlışlık yoktur.

(Cevap E)

16. B seçeneğinde "düşüncelerini" sözcüğü "katılmadığımız" fiilimsisine uymamaktadır. Sözcük "düşüncelerine" şeklinde değiştirilmelidir. C seçeneğinde "arkadaşlarını" sözcüğü sıralı cümlenin iki cümlesi için ortak kullanılmıştır. Ama bu sözcük ikinci cümlenin yüklemine uymamaktadır. Cümlenin düzeltilmesi için ikinci cümleye dolaylı tümlecin (arkadaşlarına) eklenmesi gerekir. D seçeneğinde tamlama yanlışlığı söz konusudur. Virgüllerle ayrılan kısımların aynı tamlanana bağlanması mümkün olmadığı için anlatım bozukluğu vardır. E seçeneğinde ise yüklemin ortak kullanılması anlatımı bozmuştur. Çünkü sıralı cümlelerin özneleri farklıdır.

(Cevap A)

17. Eklerin bilimsel çalışmalarda gösterilmesinin bir yolu da eklerin bütün varyantlarını yazmak yerine hepsini temsilen semboller kullanmaktır. Burada alışılmış uygulama, değişken seslerin temsilen büyük harfle verilmesidir. Buna göre,

(A) …K = k, g değil, K = k̟ , k (olmalıydı)
(B) …İ : ı, i
(C) …U : u, ü
(D) …C = c, ç
(E) …D = d, t

(Cevap A)

18. "Saç-ı-n-a", "O-n-a" "senin-ki-n-de" gibi yapılardaki "n"ler eski bir zamir kalıntısıdır.

(Cevap B)

19. (E) şıkkında verilen;

son gece → Sıfat tamlaması
Sıfat İsim

son gecenin hüzün senfonisi
Tamlayan Tamlanan

(Cevap E)

20. Konuşma sırasında ton değişmelerine "ezgi" denir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. A, B, C, D seçenekleri sayı sıfatlarından oluştuğu için vurgu son hecededir. E seçeneğinde verilen sözcük yabancı kökenli olduğu için vurgu ikinci hecede değil ilk hecede olmalıdır.

(Cevap E)

2. Eski Türkçedeki edgü sözcüğünün günümüz Türkçesinde iyi olmasında birkaç hadise vardır. Önce d > y nöbetleşmesi gerçekleşmiş ve g harfi düşmüştür. Sonra son harfte bulunan ü > i'ye dönüşmüş eyi olmuş. En son olarak da e > i nöbetleşmesi gerçekleşmiştir. Kelime başındaki e geniş ünlüsü i harfine dönüşerek ünlü daralması gerçekleşmiştir.

(Cevap A)

3. A seçeneği, pantolon değil "pantolon"; B seçeneği pardesü değil "pardösü"; D seçeneği pehriz değil "perhiz" E seçeneği ise yumuşak g siz yani "program" şeklinde olmalıdır.

(Cevap C)

4. Bu tür sorularda hemen içinde bağlaç olan bir cümle yazılıp yorum yapılabilir. A, B, D ve E seçeneklerindeki ifadeler doğrudur. Fakat C'deki ifade yanlıştır. Bağlaçlar tek başına cümle ögesi sayılamazlar. Mutlaka öbek oluşturur.

(Cevap C)

5. "İş işten geçti" deyiminin anlamı "gerekli olan bir şeyin zamanında gelmediği"dir. Aynı anlama gelen deyim (A) şıkkında kullanılmıştır. "Saç tava geldi, hamur kalmadı; akıl başa geldi, ömür kalmadı" deyimi "iş işten geçti" anlamına gelmektedir.

(Cevap A)

6. Korkma, şaşırma, hayret ifadesi olan cümleler, sesleniş ve haykırma anlamı bildiren cümlelerin sonuna ünlem işareti getirilir. Bu açıklamaya göre "E" seçeneğinde hiçbir ünlem belirten sözcük bulunmadığı için ünlem işareti konulmaz.

(Cevap E)

7. D seçeneğinde "sesinden tanıdım" kısmı arasöz olarak, açıklayıcı bir cümle olarak verilmiştir. Cümlenin ögesi olarak kabul edilemez.

(Cevap D)

8. Cümle dışı unsur, yükleme sorulan hiçbir soruya cevap vermeyen ara söz ya da hitap-seslenme sözleridir. A seçeneğinde "sesinden tanıdım", B seçeneğinde "dinle bakalım", C seçeneğinde yer alan "âh", D seçeneğinde yer alan "emin ol" sözleri cümle dışı unsurdur, E'de yoktur.

(Cevap E)

9. Şıklardaki sıfat tamlamaları ve görevleri şöyle:

(A) Tekerlekler yollara birşeyler anlatıyor.
Sıfat Tamlaması — Yüklem
Nesne

(B) Alaca bir karanlık sarıyordu her yeri
Sıfat Tamlaması — Yüklem — Sıfat Tamlaması
Özne — Nesne

(C) Bu geçit sanki yazdan kışı ayırıyordu.
Sıfat — Yüklem
Özne

(D) Son macerayı dinlememiş varsa ayırın.
Sıfat Tamlaması — Yüklem
Nesne

(E) Kaç yanık yolcuya su verdi?
Sıfat Tamlaması — Yüklem
Dolaylı Tümleç

(Cevap E)

10. Bu soruda "Bazı arkadaşların dediği gibi" kısmı alıntı olduğu için tırnak içine alınır. "Hangi arkadaş" cümlesi soru anlamı ihtiva ettiği halde sonuna soru işareti konmaz, virgül atılıp ikinci soru cümlesinin sonuna soru işareti konur. Çünkü bu bir sıralı soru cümlesidir. Ayrıca birinci sorudan sonra soru işaretinin gelmemesinin ikinci nedeni ikinci soru sözünün küçük harfle başlamasıdır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. “kitâb, hesâb” gibi sözcükler yalın durumda “kitap, hesap” şeklinde ötümsüz olarak kullanılır. Ünlü ile başlayan ek aldığında tekrar ötümlüleşir. “kitabı, hesabı… gibi”

(Cevap A)

12. “Vurgu, ton, durak, ezgi” gibi kavramlar okuyuşta ve söyleyişte ortaya çıkar. (A) şıkkında verilen “imla” ise “yazım kuralları” demektir. Bu da yazıda gösterilir.

(Cevap A)

13. B, C, D, E seçeneklerinde kullanılan kelime grupları deyim özelliği taşımaktadır. Bu yüzden bu deyimler cümle ögelerine ayrılmaz. Birleşik alınan bu deyimlere anlamca kaynaşmış birleşik fiil denir. A seçeneğinde kullanılan cevap vermek sözcüğünde bu tarz bir kullanım olmadığı için doğru yanıt A seçeneğidir.

(Cevap A)

14. Sorudaki açıklamaya göre seçeneklere baktığımızda E seçeneğinde hem “tuhaf” hem “bir sözcüğünün sıfat olduğunu görüyoruz.

(Cevap E)

15. Sessizliğe alışma ve mağrur bir sessizliğe gömülme insana ait özellikken doğaya atfedilerek kişileştirme sanatı yapılmıştır. III. ve IV. öncül doğru cevaptır.

(Cevap D)

16. I. sözcük ismi nitelediği için sıfattır. II. sözcük isim – fiil eki – mek / -mak aldığı için isim – fiildir. III. sözcük –ki ilgi zamiri alan bir isimdir. IV. sözcük isimdir. V. sözcük yapıca türemiş bir sözcüktür, basit değildir.

(fark – lı)
İsim isimden isim
kökü yapan yapım eki

(Cevap E)

17. E seçeneğinde geçen “aslanın ağzındaki” kelimesiyle geçimini temin etmek, ekmek parası kazanma çabasından bahsedilerek istiare yapılmıştır.

(Cevap E)

18. Ocak: 1. Ateş yakmaya yarayan, pişirme, ısıtma, ısınma vb. amaçlarla kullanılan yer. 2. Şömine 3. Isı vererek üzerine veya içine konulan maddeleri ısıtan, pişiren, kaynatan, eriten araç veya alet. 4. Kahvelerde, kuruluşlarda çay, kahve vb. nin yapıldığı yer 5. Yer üstünde veya yer altında cevher çıkarılan yer. 6. Bahçelerde ve bostanlarda her tür meyve ve sebze ekimine ayrılmış, çevresinden biraz yükseltilmiş toprak parçası. 7. Aynı amaç ve düşünceyi paylaşanların kurdukları kuruluş veya toplandıkları, görev yaptıkları yer. 8. Yılın birinci ayı, kânunusani 9. tar. Yeniçeri teşkilatını oluşturan odalardan her biri. 10. mec. Ev, aile, soy. 11. hlk. Halk hekimliğinde bir önceki kuşaktan el verme suretiyle aktarılan bilgileri kullanarak belirli bir şikâyeti veya hastalığı iyileştirdiğine inanılan aile.

(Cevap E)

19. Verilen açıklamaya göre öncelikle bir edat grubu bulmalı ve edatı çıkardıktan sonraki kısmın cümle niteliği gösterip göstermediğine bakmalıyız. Bu açıdan baktığımızda bütün şıklar edat grubudur. Edatları çıkardığımızda A seçeneği bir isim-fiil grubu, C seçeneği bir sıfat-fiil grubu, D ve E seçeneği isim tamlaması grubudur. B seçeneği ise “örnek olsun” ifadesinden oluştuğu için cümle niteliği gösterir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Türkçede sesliler ve sessizler ağızdan çıkış noktalarına göre çeşitlenir. Ön ve art damak ünsüzleri de bunlardan biridir. Ön damak ünsüzleri dilin havayı ön damakla sıkıştırmasıyla oluşur. g, k, l, r, y ön damak ünsüzleridir. Aynı özellik dilin arka kısmı ile yumuşak damak arasında kısılan hava da arka damak ünsüzlerini g, k, l, ğ oluşturur. Buna göre, g, k, l her ikisi için ortaktır.

(Cevap C)

2. Verilen sözcüğün "e" ünlüsü ikinci örnekte "i" ünlüsüne dönüşmüştür. Yani "e" geniş ünlüsü "i" dar ünlüsü ile nöbetleşmiştir. Bu ses olayının adı ünlü daralmasıdır. Halk ağzında kullanılan ikinci örnek aslında bir yazım yanlışıdır.

(Cevap D)

3. Şıklardaki cümleleri ögelerine ayırdığımızda;

(A) Osman'ın ne zaman ne yapacağı belli olmaz.
Özne — Yüklem

(B) Kuş pencereye konmuştu.
Özne — Dolaylı Tümleç — Yüklem

(C) Hayat, insanı istediği yere götürür.
Özne — Belirtili Nesne — Dolaylı Tümleç — Yüklem

(D) Yılmaz, yeni aldığı arabadan hiç memnun değildi.
Özne — Dolaylı Tümleç — Zarf Tümleci — Yüklem

(E) Okula gelirken evden yemeğini getirirdi.
Zarf Tümleci — Dolaylı Tümleç — Belirtili Nesne — Yüklem

İstenilen öğe sıralaması (C) şıkkında verilmiştir.

(Cevap C)

4. Birden fazla yüklemi bulunan ve tek cümle halinde yazılan cümlelere sıralı cümle denir. "B" seçeneğinde "güvenme" ve "düşersin" sözcükleri yüklem; "sen" sözcüğü ise bu cümlenin gizli öznesidir. Her iki yüklem için "sen" sözcüğü ortak öznedir.

(Cevap B)

5. Bir kişi adıyla bir akrabalık adının herhangi bir ek almadan bir araya gelmeleriyle oluşan kelime grubu, (A) şıkkında verilen unvan grubudur.
Örneğin, "Ayşe Abla, Fatma Teyze… gibi.
İsim — akrabalık adı — İsim — akrabalık adı

(Cevap A)

6. Şıklardan hareketle;

(A) şimdiki zaman eki (-yor): Vurgulanmaz / geLİyor

(B) -dXr bildirme eki 3. tekil kişi – gelMİŞtir

– güZELdir

(C) - ncA zarf fiil eki: başlaYINca

(E) ki bağlacı: bakarLAR ki

(D) şıkkında verilen "üç heceli Türkçe yer adları" vurgulanır. "AnTALya"

(Cevap D)

7.

	Yazı dili		Konuşma dili
(A)	olacak	→	olucak
(B)	arayayım	→	arayım
(D)	yapıyorsun	→	yapıyosun
(E)	değil	→	diil

Şıklardaki yazı diliyle konuşma dili arasında görülen farklılıktır. Ancak, (C) şıkkında verilen "orada idi - oradaydı" kavramlarındaki farklılık konuşma diliyle alakalı değildir. Bu yazı dilinin kendi içerisinde gösterdiği bir farklılıktır. Yazılışta ikisi de doğrudur.

(Cevap C)

8. "Derin-den derin-e ırmaklar ağlar" derken "derin-den derin-e" ikilemesindeki "-den" ayrılma hali aslında yönelme "-e/-a" yerine kullanılmıştır. Yani, "derinden derine" yerine "derine derine" anlamında bir ifadedir.

(Cevap A)

9. A, B, C, E seçeneklerinde bulunan sözcükler kurallı birleşik eylemlerle bir araya gelmişlerdir. Herhangi bir ses olayı gerçekleşmemiştir. "sabır+etmek" sözcüğü bir araya gelirken "sabretmek" olmuştur, ünlü düşmesi gerçekleşmiştir.

(Cevap D)

10. A, C, D, E seçeneklerinde bulunan sıfat-fiil grupları sıfat tamlaması görevi yapmaktadır. B seçeneğinde bulunan sıfat-fiil grubu ise isim tamlamasının tamlayanını oluşturmuştur. Yani, isim görevi yapmaktadır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Doğru cevap, açık istiaredir. Açık istiare benzetme unsurlarından sadece "kendine benzetilen"le yapılan istiaredir.

Benzeyen: (çiçek)
Kendine Benzetilen: aslanağzı, devetabanı, kuzukulağı, hanımeli } Açık istiare

B. Yönü: (x)

B. Edatı: (x)

(Cevap C)

12. İyelik grubu, ilk kelimesini (tamlayan) ilgi hali eki almış bir zamir olan kelime grubudur.

Şıklara baktığımızda,
(B) şıkkında; "Onun gözlerinin derinliği
Tamlayan (Zamir)

(Cevap B)

13. "(A) ataşe; (C) kampüs; (D) Azerbaycan; (E) doküman" kelimelerinin yazılışları doğrudur. Ancak, (B) şıkında verilen "arabeks" kelimesinin yazımı yanlıştır. Doğrusu "arabesk" şeklinde olmalıydı.

(Cevap B)

14. (A) …Artık (zaman anlamı) – …arTIK (nesne)

(B) …Hayır (bağış yapmak) – …haYIR (reddetmek)

(C) …Bebek (yer aldı) – …beBEK (küçük çocuk)

(E) …Ağrı (yer adı) –…ağRI (sancı)

Ancak (D) şıkkında verilen "karanfil > KaRANfil şeklinde vurgulanır.

(Cevap D)

15. Aynı yükleme bağlanması mümkün olmayan cümlelerin yükleminin ortak kullanılması, yüklem eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğudur. Verilen cümlede birinci cümleye "gittim" yüklemi getirilmezse "Ben maça gitti" gibi saçma bir cümle ortaya çıkar. Düzletmek için E seçeneğini yerine getirmemiz gerekir.

(Cevap E)

16. İyelik eki veya hal eki bir isimle başka bir isim veya sıfat ögesinin bir araya gelmesiyle oluşan kelime grupları, kısaltma gruplarını oluşturmaktadır.

Şıklara baktığımızda;

(A) …Bana bahsus → (Yaklaşma grubu)

(C) …Ahlakına aykırı → (Yaklaşma grubu)

(D) …Yere serici hakimiyet → (Yaklaşma grubu)

(E) …Kendisine layık → (Yaklaşma grubu)

Ancak, (B) şıkkında;

"En ahlaklı adamdan daha zararsız." hal eki – uzaklaşma grubudur.

(Cevap B)

17. İç içe birleşik cümlenin özelliği; cümle içerisinden başka bir cümlenin yani doğrudan anlatımlı bir cümlenin bulunmasıdır.

(Cevap D)

18. Cümleler nesne-yüklem bakımından geçişli, geçişsiz, ettirgen, oldurgan olmak üzere dörde ayrılır. Yüklemi ettirgen ve oldurgan olan sözcüklerde (-t, -r, -tır) ekleri bulunur. Bu nedenle A, B, C, D seçenekleri ettirgen ya da oldurgandır. Ancak E seçeneği geçişsiz bir cümledir.

(Cevap E)

19. (A) şıkkında …(ayakkabının burnu) → (yan anlam)

(B) şıkkında …(makinenin kolu) → (yan anlam)

(C) şıkkında …(iki el silah) → (mecaz)

(E) şıkkında …(yorganın yüzü) → (yan anlam)

Ancak (D) şıkkında "gövde" kelimesi gerçek (temel) anlamda kullanılmıştır.

(Cevap D)

20. Gereklilik kipi eki "-meli/-malı"dır.

B şıkkı - göster - emir kipi

C şıkkı - ara - emir kipi

D şıkkı - özleyeceğiz - "-ecek" → gelecek zaman

E şıkkı - konuşayım - "-a" → istek kipi

A şıkkında, yap - malı - sın
F.K. Gereklilik Şahıs eki

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. A, C, D ve E seçeneklerinde geçen ifadeler tek heceli dillere ait özelliklerdir. Bu dillerde "ek olmadığı için" B seçeneği yanlış bir ifade olur. B seçeneğinde geçen özellik eklemeli (bitişken) diller için geçerlidir.

(Cevap B)

2. Türkçede pekiştirme sıfatları ve zarfları sözcüğün ilk ünlüsüne kadar olan yer alınır ve bu kısma p, r, s, m harflerinden uygun olanı eklenir sözcük tekrar yazılır. Bu tür sözcüklerde de vurgu her zaman pekiştirilmiş kısımda yani ilk hecededir.

(Cevap A)

3. Ön damak ünlüleri, dilin ön kısmının sert damağa doğru kabararak havayı kısması neticesinde oluşan seslerdir. e, i, ö, ü ön damak ünlüleridir.

(Cevap C)

4. Türkçede "kök değişmezliği" kuralı vardır. Buna göre ek sözcüğün kökünde ses değişimi meydana getiremez. Ama ben ve sen zamirlerine "e" yönelme hal eki gelirse bu kural bozulur. Örneği açıklayacak olursak getirilen "e" yönelme hali sözcükteki iki ince ünlüyü kalın ünlü haline getirmiştir. Bilimsel açıklaması ise ön damak ünlüsü ile art damak ünlüsü nöbetleşmesidir.

(Cevap C)

5. D seçeneğinde olumsuzluk eki olan -me -ma, -y yardımcı ünsüzünden önce geldiği için daralmaya uğramış ve gelmiyeceğim olmuştur. Ağızlarda yaşanan bu daralma İstanbul ağzı için yani standart dil için yazım yanlışı olmuştur.

(Cevap D)

6. Bilmece: Bir varlığın niteliklerini söyleyerek adının bulunmasını amaçlayan söz oyunudur. A, B, C ve D seçeneklerinde geçen ifadeler doğrudur. E seçeneğinde geçen ifadeye göre bilmeceleri herhangi bir yaş aralığıyla sınırlandıramayız. Bilmeceler, her yaşta kişiye hitap edebilir.

(Cevap E)

7. B seçeneğinde "su <u>içmek</u> yerine karpuz yemeyi" olmalıydı.

C seçeneğinde "… kabuğunu sıyırıp <u>inciri</u> ağzıma" öge eksikliği

D seçeneğinde döşenen değil dökülen asfalt

E seçeneğinde "şüphesiz ve olabilir" anlamca çekişmektedir.

A seçeneğinde herhangi bir antalım bozukluğu yoktur.

(Cevap A)

8. Parçada, Türküler bazı yönlerden kilimlere benzetilmektedir.

(Cevap D)

9. (A), (B), (C) ve (E) şıklarında neden var ama sonuç yok. (D) şıkkında ise "Sahanın çamurlu olması" bir neden, "maçın ertelenmesi" bir sonuçtur.

(Cevap D)

10. Eylemin gerçekleşmediği ve olumsuzluk eki (-me, -ma) bulunan cümlelere **olumsuz cümle** denir. "C" seçeneğinde yüklem "utanmaz mı?" sözcüğüdür. "utanmaz mı" sözcüğü olumsuzluk eki almış ve cümlenin anlamına göre eylem gerçekleşmemiştir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Cümle; yapısı bakımından basit, birleşik, sıralı cümle olmak üzere üçe ayrılır. "E" seçeneğinden birden fazla yüklem olduğu için yapısına göre sıralı cümle, A, B, C, D seçenekleri ise tek yargıdan oluştuğu için yapısına göre basit cümledir.

(Cevap E)

12. Zarf tümleci eylemleri zaman, durum, miktar, yer, yön bakımından tamamlayan ögelerdir. B seçeneğinde kullanılan taş gibi toprak gibi sözleri, C seçeneğinde kullanılan birer birer ikilemesi, D seçeneğinde kullanılan itişip kakışıp kelimeleri, E seçeneğinde kullanılan üç yıl ve kendi başına sözleri hem zarf tümleci hem kelime grubudur.

(Cevap A)

13. (A) ……bir hüzün kırışığı → Belirtili Nesne
İsim Tamlaması

(B) ……umut ışıklarını… → Belirtili Nesne
İsim Tamlaması

(C) ……Yolun sonunu… → Belirtili Nesne
İsim Tamlaması

(D) ……Ağaç yapraklarını… → Belirtili Nesne
İsim Tamlaması

(E) ……Yolun üstünde… → Dolaylı Tümleç
İsim Tamlaması

(Cevap E)

14. A seçeneğinde "yeniden" ve "tekrar" sözcükleri aynı anlama gelen kelimelerdir. Aynı anlama gelen kelimelerin, aynı cümlede kullanılması anlatım bozukluğudur.

(Cevap A)

15. Batı Türkçesinde unvan grubu, isim tamlaması, edat grubu ve sayı grubu gibi söz öbekleri vardır. Ama edat tamlaması gibi yapı ya da grup söz konusu değildir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Örnek olayda Yusuf, okuma alışkanlığı edindiği için sınıfındaki emsallerinden daha iyi bir düzeydedir. Bilinçli bir babanın çocuğuna okuma alışkanlığını kazandırdığı ve bunun olumlu neticelerinin anlatıldığı ve bu parçadan, okumanın bilişsel ve zihinsel gelişime olumlu katkısı olduğu sonucuna varılabilir.

(Cevap B)

2. Mavi Boya, Ayla Çınaroğlu'nun bir öyküsüdür. Dört Kardeşler, Gülden Dayıoğlu'nun bir romanıdır. Havaya Çizilen Dünya, Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın bir şiiridir.

(Cevap A)

3. Çocuklara hitaben yazılan bir eserin ders verici, resimli görsellere dayanıcı olması gereklidir. Ancak verilen öncüllerden en önemlisi yazınsal olması gerektiğidir.

(Cevap E)

4. Parçada Türkçe öğretiminin amaçları arasında Türkçeyi bir dünya dili haline getirmek sayılmamıştır. Bunun dışındaki ifadelerin karşılıkları parçada vardır.

(Cevap C)

5. **Çocuk kitaplarının içerik özellikleri:**

- Konu
- İzlek (tema)
- Plan
- İleti
- Kahramanlar
- Dil ve anlatım

şeklinde gösterilebilir. Sayfa düzeni, biçimsel özellikler arasındadır.

(Cevap B)

6. Çocuklar için hazırlanan kitapların kitaplık düzenlemesine boy bakımından uygun olması gerekir.

(Cevap A)

7. "Olayların ortaya çıkması, gelişmesi sonuçlandırılması; olayların anlamsal tutarlılık içerisinde olması…" ifadesi açıklanan kavramın plan olduğunu göstermektedir.

(Cevap E)

8. Çocuk kitapları iki şekil incelenir: 1. İç yapı özelikleri, 2. Dış yapı özellikleri

İç yapı özelikleri:

- Konu
- Tema
- Kişiler
- Dil ve Anlatım
- Plan

Dıp yapı özellikleri:

- Kağıt
- Boyut
- Sayfa düzeni
- Harf
- Resim-çizgi

(Cevap D)

9. (B), (C), (D) ve (E) şıkkında verilen ifadeler çocuk kitapları için yanlış ifadelerdir. Ancak (A) şıkında verilen, "Satır sonuna sığmayan sözcükler bölünmemelidir." ifadesi doğrudur. Çünkü satır sonunda sözcük bölündüğü zaman hemen çocuğun gözünü yarar hem çocuğun metinden kopmasına sebep olunmuş olur.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

10. Verilen seçeneklerde Tanzimat öncesine ait olan yalnızca Şeyhi ve Nabi'dir. Şeyhi'nin eseri olan "Harname" çocuk edebiyatıyla ilgili olmayan bir mesnevidir. Ancak Nabi'nin "Hayriye" adlı eseri çocuk edebiyatına dahil edilebilecek özellikler taşımaktadır.

(Cevap E)

11. Plan, konu, kişi ve temanın belirli bir düzen içinde çocuk kitabını yerleştirilmesidir. (C) şıkkıda verilen, "Kitaplarda anlatılan duygu, düşünce ve olaylar düşünsel bir düzen içinde aktarılmalıdır." ifadesi plan için geçerlidir.

(Cevap C)

12. Çağdaş masalın özellikleri arasında şiddete yer vermek yoktur. Bunun dışındaki özellikler, çağdaş masala aittir.

(Cevap D)

13. Kitapların görsel tasarımında okur rol üstlenmez.

(Cevap D)

14. Soru kökünde verilen eserlerin ortak özellikleri duygusal tarzda olmalarıdır.

(Cevap E)

15. Tanzimat Dönemi'nde çevrilen ilk çocuk edebiyatı ürünleri arasında "Robinson Cruseau" sayılabilir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Çocuğun gelişimi süreklilik gösteren ve evrelerden oluşan bir süreçtir. Çocuğun bilişsel gelişmesi, onun kendini, çevresini ve dünyayı anlamasını sağlayan zihinsel becerilerin bir süreç içinde değişip yetkinleşmesidir. Bilişsel gelişim için yaşamın ilk yıllarından başlayarak çocuklara gözlemleme, karşılaştırma, sınıflandırma, uygulama ve eleştiri yapma becerilerini geliştirebilecekleri ortamların yaratılması gerekir.

(Cevap A)

2.
- 2-3 yaşındaki çocuklar, yalın, çizgili, sevimli resimlerden oluşan kitaplarla buluşturulmalıdır. (A)
- 5, 6, 7 yaşlarındaki çocuklara masal, öykü, şiir gibi kurgusal eserlerle yaşamın gerçekliği sezdirilmelidir. (B)
- Yetişkinlerin çocuklara kitap okurken, vurgu, durak, tonlama ve söyleyişe dikkat etmesi dinlemeyi isteklendirir. (C)
- Kitapların çocuğa göreliği, çocukların kitaplara, sevgi ve saygı oluşturmalarını sağlar. (D)

(A), (B), (C) ve (D) şıklarındaki bu ifadeler çocuk kitaplarında olması gereken özelliklerdir. (E) şıkkında verilen "…… istediği yere götürülmesine izin verilmemelidir." ifadesi çocuk edebiyatı için uygun değildir.

(Cevap E)

3. Drama çalışmalarında göz önünde bulundurulması gereken ilkeler vardır. (B), (C), (D), (E) şıkkındaki

(Cevap A)

4. Çocuk kitaplarında başarılı bir anlatım için, "Anlatımın Türkçenin kurallarına uygun olması gerekir." Bu da (A) şıkkında doğru olarak verilmiştir.

(Cevap A)

5. 3–4 yaşındaki çocuklar, bellekte kalıcı olan, şiirleri, tekerlemeleri, bilmeceleri, tekrarlanmaktan hoşlanırlar. Çocuklar 2–3 yaşında 900 sözcüklük dağarcığa ulaşabilirler. Bu duyarlı çabalar sürdürüldüğünde 4–5 yaşlarında 2000-2500'e çıkabilirler. 5–6 yaşında ana dillerini kullanarak duygu ve düşüncelerini bir yetişkini andırırcasına etki biçiminde kullanabilirler. Yer belirteçlerini ve kişi adıllarını doğru kullanma ve karmaşık tümceler kurma becerisi gelişir.

(Cevap B)

6. Çocuklara seslenen kitapların temel özelliklerinden biri dildir. Dil çocuğun anlayacağı seviyede olmalıdır. Süslü, sanatlı bir dille yazılmış eser çocuğa göre olmaz.

(Cevap D)

7. Çocuğa göre hazırlanmış resimli bir kitapta olması gereken en temel özellik "sanatsal" olmasıdır. Bu tür metinler öncelikli olarak çocuğun düş gücüne seslenmelidir. Bu özellikte "sanatsal" metinlerin özelliğidir.

(Cevap D)

8. 1-2 yaşından başlayıp ergenlik dönemine kadar uzanan bir yaşam evresinde çocukların dil ve anlatım evrenlerine, gereksinimlerine uygun olarak onların duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal nitelikli görsel ve dilsel kurgularla zenginleştiren kitaplar, çocuk edebiyatı ürünleri olarak değerlendirilir. Bu ürünlerin çocukluğun ilk yıllarındaki işlevleri; çocuğun yaşına, gelişimine göre çeşitlenir. Çocukla kitap arasındaki ilk iletişimi sağlayan oyuncak ya da özel kesimli kitaplardır.

(Cevap D)

9. Çocuk kitaplarının içeriğinde, "kurgulanan olaylar, çocuğun metni istekle okumasında önemli bir unsurdur. Çocuk kitaplarında, yaşamın bütün gerçekleri eserde yansıtılmamalıdır. Olaylar çocuğun seviyesine göre somut olarak anlatılmalıdır.

(Cevap B)

10. Çocukluk dönemi eğlenme dönemidir. Kitaplar o dönemde çocuğu eğlendirecek seviyede olmalıdır. (E) şıkkında verilen "çocuğun eğlenme tutkusunu göz ardı etmesi" ifadesi çocuk kitapları için yanlış bir ifadedir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. "Yaratılan karamanların ulaştıklarıbaşarıları hak etmelidir." ifadesi çocuk kitaplarındaki kahramanlar için en önemli ilk olmalıdır. Çocuklara "hak ederek, çalaşırak başarılı olunacağını göstermelidir.

(Cevap E)

12. Çocuk; kendine özgü algıları olan, dünyayı kendi bakış açısıyla değerlendiren; sosyal, dilsel, ruhsal yetileri henüz tam olarak gelişmemiş ya da yetişkinlerin dünyasıyla bütünüyle örtüşmeyen bir varlıktır. Bu nedenle 2-5 yaş grubundaki çocuklar ben merkezlidir. Bu yaşlardaki çocuklar, zihinsel olarak kendi üzerlerinde yoğunlaştıklarından başkalarının görüş açısını kavrayamazlar.

(Cevap D)

13. Çocuk, yapıtlardaki kahramanlar aracılığı ile,

- Kahramanla özdeşim kurma
- Farklı kişilikleri tanıma
- Farklı kültürdeki insanları tanıma
- İnsana özgü değerler kazanma

özelliklerini kazanması beklenir. Ancak (A) şıkkında verilen, "kahramanlarla özdeşim kurmaması gerektiğini anlama" ifadesi çocuk edebiyatının bu özellikleriyle çelişir.

(Cevap A)

14. Bilmecelerin çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişmesine katkıları şunlardır:

- Bilmeceler çocuğun kavramsal olarak zenginleşmesine, sahip olduğu dil yetisinin toplumsal çevrede işlevsellik kazanmasına
- Düşünme alışkanlığı edinmesi için uygulama alanları yaratmasına; sözcüklerin anlamsal çağrışımları yoluyla bağlantı kurmasına
- Dil deneyimleri kazanmasına
- Gördüğü canlı ve cansız varlıkları görsel imgeleriyle belleğine yerleştirmesine
- Görme ve düşünme duyularının gelişmesine katkı sağlar.

(Cevap A)

15. Çocuklar için üretilen edebiyat metinleri, konularını çocuğun olası dünyasından olmalıdır. Yani idealize edilmiş bir dünyanın olayları, belki biz yetişkinleri ilgilendirebilir. Ama ben merkezli çocuk, kendisini ilgilendiren konuların dışına çıkıldığında çok çabuk dikkatini yitirir. Bu nedenle kendi çevresinde, ilgi alanındaki konular ile ilgili olarak yaratılan bir dünya, çocuğu okumaya yüreklendirir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Çocuk kitaplarında uyulması gereken ilkeler vardır. Bu ilkelere göre, çocuk kitapları "öğüt veren, yaptırımcı bir anlayış, denetimli, otoriter tutum" gibi çocuğu düşünce yönünden kısıtlayan ifadeler yer almamalıdır.

(Cevap A)

2. Tekerlemeler; ses çağrışımlarından, yinelemelerinden ve benzerliklerinden yararlanılarak oluşturulmuş metinlerdir. Tekerlemelerin kendi içinde bir takım türleri vardır: Sayışmacalar, oyun tekerlemeleri, masal tekerlemeleri, bağımsız tekerlemeler. (A) şıkkına baktığımızda "sayışmaca, oyun tekerlemesi, bağımsız tekerleme" verilmiştir.

(Cevap A)

3. Tekerlemelerin en önemli özelliği okulöncesi eğitim sürecinde dil becerisinin gelişmesini sağlamaktır. Dilimizin kavramlar dünyasının tanıtılmasında kullanılabilecek önemli araçlardan bir tanesidir.

(Cevap A)

4. En belirleyici masal ayrımları, geleneksel masal ve çağdaş masal ayrımıdır. Geleneksel masallarda çoğunlukla alınması gereken bir ders vardır. Bu çoğunlukla iyi-kötü, güzel-çirkin, güçlü-güçsüz, zengin-yoksul karşıtlıkları içerisinde tek yönlü bir ders barındırır. İyiler hep iyi, kötülerse hep kötüdür.

(Cevap A)

5. Masallar, anonim ürünlerdir. Anonim kim tarafından yazıldığı ya da söylendiği bilinmeyen dilden dile aktarılarak gelen ürünlerdir. Masalın anonim olması, kim tarafından söyleyeni bilinmediği gibi bilinmeyen bir tarihe ait olmasını da içerir.

(Cevap C)

6. Masal; olağanüstü olaylarla biçimlenmiş, içinde ahlaksal ve dinsel öğretiler barındıran kısa anlatıdır. Masalın içerdiği fantastik boyut, masalı çocuklar için ideal bir tür haline getirmiştir. Öte yandan masaların çocukları aşırı derecede düş dünyasına sürüklediği, çocukları gerçeklerden kopardığı ve neredeyse onlar üzerinde melankolik etkiler bıraktığı tartışmaları yapılmıştır.

(Cevap C)

7. Çağdaş masallar, hem masala hem öyküye benzer; konusunu günümüz çocuğunun konularından alır. Çağdaş masalların başlıca özelliği olarak masalsı havanın korunmasına karşılık yazarların seçtikleri konuları, olayları bütünüyle günümüz dünyasından alması belirtilebilir.

(Cevap B)

8. Masallar, halk masalları ve çağdaş masallar olmak üzere iki grupta incelenir. Hem halk masalları hem de çağdaş masallar benzer biçimsel özellikler paylaştıkları için "geleneksel masal" çatısı altında birleştirilmektedir. Bu yüzden (E) şıkkında verilen "halk masalları bugün geleneksel masalların çatısı altında görülebilir." ifadesi daha doğrudur.

(Cevap E)

9. Geleneksel masallarda çoğunlukla üç ana bölüm göze çarpar. Bunlar, "döşeme ya da giriş", "gövde ya da asıl masal", "sonuç ya da üç elma" bölümleridir. Sonuç bölümü dediğimiz "üç elma" sadece Türk masallarına özgü bir niteliktir.

(Cevap B)

10. Masal anlatma, sıradan olmayan tersine beceri ve dikkat isteyen bir uğraştır. Çocuklara masal okuyan/anlatan kişinin sunuş ve anlatış biçimi, çocukla iletişim kurma sürecine en önemli ögedir. Buna göre masal anlatan kişi, anlattığı masalı ciddiye almalı, inanarak ve canlı okumalı, aceleci olmamalı, şaşkınlığa ve heyecana kapılmamalıdır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Zengin bir içeriğe sahip olan masalların çocukların eğitiminin her aşamasında ağırlıklı olarak kullanılması, çocukların düş dünyasını zenginleştirip onlara hoş zaman geçirtmekle kalmayacak, onların dil ve duygu gelişimlerine de katkıda bulunacaktır. Bu çerçeve içinde düşünüldüğünde masalları eğitimin çeşitli kademelerinde kullanmak, olumlu ve gerekli bir girişimdir. Ayrıca titizlikle seçilmiş bir masallar, okumaya yeni başlayacak ya da başlamış çocuklar için bir okuma malzemesi de olarak diğer etkinliklere de katkı sağlamaktadır.

(Cevap A)

12. Öykü, çocuğun okuma eğitiminde, edebiyat deneyimi kazanmasında önemli yazılı araç olarak görülür. Çünkü bu türün temel özelliği, el aldığı konuyu belli bir plan içerisinde anlatmasıdır.

(Cevap B)

13. Şiir konuları, çocukların yakın çevresinden olmalıdır. Onların çevrelerinde ilgi duydukları, sevgi besledikleri canlılar ve kullanmaktan mutlu oldukları nesneler; çocuk şiirini yapılandıran konu araç olarak seçilmelidir.

(Cevap A)

14. Okulöncesi çocuklarda gelişim ve öğrenme hem çok hızlı hem de çok yoğundur. Bu nedenle okulöncesi kitaplarda bu hızlı değişime koşut olarak sınıflanmalıdır. Buna göre 0-3 yaş grubu çocuklar ile 3-6 yaş arası çocuklar için hazırlanacak kitaplar birbirinden ayrılmalıdır. 0-3 yaş grubu için olan kitapların yüksek bir öğreticilik boyutu vardır. Bunlar çocuğun çevresini ona tanıtmaya çalışır, bu nedenle de daha çok somut göstergeleri kullanır.

(Cevap A)

15. Okulöncesi çocuk anlatılarının özellikleri şunlardır:

- Anlatıma dayanma
- Görsellik
- Duruluk
- Öğreticilik
- Kısalık

Bu özellikler arasında “Soyutluk” ifadesi yer almamaktadır. Çünkü okul öncesi anlatılar daha çok somut göstergelere dayandırılarak çocuğun çevresini tanıması amaçlanmaktadır.

(Cevap A)

16. Okulöncesi ve okul dönemindeki çocuklara yönelik kitaplarda resim çocuğun dünyasında yeni ufuklar açmalı, metinlerin kurgusunda “çocuğa görelik” ilkesi göz önünde bulundurulmalı,, resim ve sanat konusunda çocuklara duyarlılık kazandırırken kitaplar çocuğa edebiyata eğitimi de sunmalıdır. Eserler çocuğu gerçek dünyadan koparmadan yeni bir dünya hayal ettirmelidir. Ancak aşırı düşsel çocuğu gerçek dünyadan tamamen koparacağı için (D) şıkkında verilen ifade yanlıştır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Çocukların renkli dünyasında "renk ve sayılar" önemli yer tutar. Okulöncesi çocuklarda somut şeyler ön palandadır. bu yüzden renkler ve sayılarda öğreticilik açısından önemli bir işlevi yerine getirir.

(Cevap C)

2. Çocuklara edebiyat ürünlerini okumak veya okutmak düşüncesinin ardından, çocuklara edebiyat ürünlerinin zevkli, serüven dolu ve heyecanlı kapılarını aralama düşüncesi kadar onların edebiyat eğitimlerine ve duyarlılıklarına yatırım yapmak, düşüncelerini daha etkin kılmak amaçlanmaktadır. Bu bakış açısından hareketle çocuğu belli yaş dönemlerinde gereksinimleri doğrultusunda hem eğiten hem eğlendiren çocuk kitapları, aynı zamanda çocuğu yetişkinler için üretilen edebiyat kitaplarına hazırlama görevi üstlendiğinden bir geçiş edebiyatı olma özelliği de taşır.

"geleceğe güven duymalarını sağlama" ifadesi çocuk edebiyatı metinleri ile karşılaşmanın yararları arasında yoktur.

(Cevap E)

3. Masalların kaynağı çoğunlukla mitolojik kökenlerde, antropolojik kökenlerde ve psikolojik kökenlerde aranır. Kunoş gibi araştırmacılar masalların daha çok belli bir yöreye veya topluluğa ait olduğunu savunurlar. Buna da "antropolojik köken" demek doğru olur. (D) şıkkındaki ifade bundan dolayı doğrudur.

(Cevap D)

4. Tekerlemeler; çocuklara bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutlu davranışların kazandırılması için uygun fırsatlar yaratabilir. Bu da çocuğun hem düşünme hem duygu hem de bunu kullanma alanı bulmasını sağlar. Tekerlemeler dil üzerinde bunları sağladığı için doğru cevap (A) şıkkıdır.

(Cevap A)

5. Türkçedeki seslerin, hecelerin ve sözcüklerin tam değerleriyle söylenmesine katkı sağlayacak dilsel gereçlerden biri de bağımsız tekerlemelerdir. Bağımsız tekerlemeler, seslerin, hecelerin ve kelimelerin tam değerleriyle söylenmesini, çocukların sözcük dağarcığının gelişmesini ve akıcı bir söyleyiş kazanmasını sağlar. (A) şıkkında verilen "Türkçe dışındaki dillerde" ifadesi yanlıştır. Çünkü tekerlemeler Türkçeye has bir üründür.

(Cevap A)

6. Türkçedeki seslerin, hecelerin ve sözcüklerin tam değerleriyle söylenmesine katkı sağlayacak dilsel gereçlerden biri bağımsız tekerlemelerdir. Çocukların birden fazla sözcüğü aynı anda doğru ve akıcı bir biçimde söyleme alışkanlığı kazanmalarında, bağımsız tekerlemelerden de yararlanılabilir.

(Cevap E)

7. Bilmece, bir varlığın niteliğini söyleyerek adının bulunmasını amaçlayan söz oyunudur. Bilmecelerdeki sözcüklerin yan yana gelerek oluşturduğu anlamsal özellikler, şiirsel bir anlatım dilini çağrıştırır. Uyak, ölçü ve ses yinelemeleri bu dilin oluşmasını sağlayan anlatım özellikleridir.

(Cevap A)

8. Çocuk edebiyatı oluştururken bir çok şeyi göz önüne almak gerekir. Çocuk edebiyatında öncelik çocuğa görelik çocuk gerçekliğidir. Edebiyat yapıtı oluşturmak başlı başına güçlü bir uğraşken bu nedenlerden dolayı çocuk edebiyatı oluşturmak daha da zordur.

(Cevap C)

9. Çocuklara şiir okumanın/okutmanın birçok yararı vardır:

- Anadili sevgisi ve eğitimi: Yazınsal nitelikleri taşıyan şiirleri ezberleyen çocuklarda; kullanış özelliklerini, anlatım gücünü tanımaya başladıkları ana dillerine karşı bir sevgi gelişir.
- Sanat eğitim: Yazın eğitimi her şeyden önce bir duygu ve düşünce eğitimidir. Duyuları eğitir, düşünceyi besler ve geliştirir.
- Düş gücü eğitimi: Şiir sanatçının insan ve yaşam gerçekliğini düş ve düşünme gücüyle yeniden biçimlendirdiği, ona özgün anlamlar, yorumlar kattığı öznel bir anlatımdır.
- Bellek eğitimi: Şiir çocukların duyularını eğitirken onların kavramsal gelişimine de katkı sağlar.
- Toplumsal eğitim: Topluluk karşısında şiir okuma çocuğun kendine olan güven duygusunu geliştirir.
- Değerler eğitimi: Şiirler çocuklara ulusal ve evrensel değerlerin tanıtılması ve duyumsatılması için etkili bir araçtır.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

10. Çocuklara şiir okumanın/okutmanın birçok yararı vardır:

- Anadili sevgisi ve eğitimi: Yazınsal nitelikleri taşıyan şiirleri ezberleyen çocuklarda; kullanış özelliklerini, anlatım gücünü tanımaya başladıkları ana dillerine karşı bir sevgi gelişir.

Sanat eğitim: Yazın eğitimi her şeyden önce bir duygu ve düşünce eğitimidir. Duyuları eğitir, düşünceyi besler ve geliştirir.

- Düş gücü eğitimi: Şiir sanatçının insan ve yaşam gerçekliğini düş ve düşünme gücüyle yeniden biçimlendirdiği, ona özgün anlamlar, yorumlar kattığı öznel bir anlatımdır.
- Bellek eğitimi: Şiir çocukların duyularını eğitirken onların kavramsal gelişimine de katkı sağlar.
- Toplumsal eğitim: Topluluk karşısında şiir okuma çocuğun kendine olan güven duygusunu geliştirir.
- Değerler eğitimi: Şiirler çocuklara ulusal ve evrensel değerlerin tanıtılması ve duyumsatılması için etkili bir araçtır.

Şiirde, "gülmece öğesi…" ifade yer almaz.

(Cevap A)

11. Çocuk edebiyatında en önemli şey "çocuğa görelik"tir. Çocuklar için yazılacak kitapların karmaşık bir kurgu içermemesi gerekiyor. Karmaşık bir kurgu çocuğun okuma güdüsünü yitirebilir veya okuduğunu anlamama tehlikesi doğabilir.

(Cevap E)

12. Şiir konuları, çocukların yakın çevresinden alınmalıdır. Onların çevrelerinde ilgi duydukları, sevgi besledikleri canlılar ve kullanmaktan mutlu oldukları nesneler; çocuk şiirini yapılandıran konu araçları olarak seçilmelidir. Şiirde anne, baba, kardeş, büyükanne, dede, öğretmen gibi çocuğun yaşamını bütünleyen kişiler ile ağaç, kuş, kedi, balık, böcek gibi yaşamında her zaman karşılaşma olanağı olan sevdiği, korktuğu; ancak ilgiyle izlediği varlıklara yer verilmelidir. "Soyut konular olmalıdır" ifadesi yanlıştır.

(Cevap A)

13. Çocuksuluk dilin acemice kullanımı, daha doğrusu anlatımda ilkelliktir.

(Cevap E)

14. Çocuksuluk dilin acemice kullanımı, daha doğrusu anlatımda ilkelliktir. (D) şıkkında verilen "Çocukta dil sevgisini oluşturacak şiirlerin özelliğidir." ifadesi çocuksuluk kavramıyla zıt bir anlam ifade etmektedir.

(Cevap D)

15. **Şiir okumada göz önünde bulundurulması gereken ilkeler şunlardır:**

- Çocukların istekle ve severek katıldığı etkinliklere dönüştürülmeli.
- Şiirler öğretmen tarafından seslendirilmeli; vurgu, tonlama, ulama gibi söyleyiş kurallarına uygun bir okuma yapılmalı
- Şiir okurken gereksiz, ölçüsüz, bağırmamaları için uygun dönütler verilmeli
- Toplum karşısında heyecanı kontrol, başkalarını dinleme gibi iletişim becerilerinin edinilmesi için bir ön hazırlık olarak da düşünülmelidir.
- Çocuk şiiri; çocuğun duygu ve düşüncelerinin, düşüncelerinin eyleme geçmiş biçimidir.

(A) şıkkında verilen "Şiir okuma çalışmaları başka etkinliklerden ayrı tutulmalıdır." ifadesi bu özellikler arasında yer almamaktadır.

(Cevap A)

16. Çocuk kitaplarını iç yapı ve dış yapı olmak üzere iki açıdan inceleriz. İç yapı özellikleri şunlardır: İzlek (tema), konu, kahramanlar, plan, dil ve anlatım.

(A), (B), (C), (E) şıkkında verilen iç yapı, (D) şıkkında verilen "harf" dış yapıyla ilgilidir.

(Cevap D)

17. Kahramanları genellikle hayvanlar ve bitkilerden seçilen ve bir ahlak dersi veren öykülere fabl denir. Öğretmen fabllları çocukların dinleme isteğini canlı tutabilecek biçimde okumalıdır. Bunun için öykudeki heyecan ve gülmece öğelerini vurgu, tonlama, durak gibi söyleyiş özelliğiyle yansıtabilmeli; söz, jest, mimik uyumu ve bedensel hareketlerini de okuma eylemine katabilmelidir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. (B), (C), (D), (E) şıklarında geçen ifadeler çocuk edebiyatı örneklerinin drama etkinlikleri yoluyla işlenmesinde dikkat edilmesi gereken ilkelerdir. Ancak (A) şıkkında verilen "yetenekli çocuklara rol verilmeli" ifadesi yanlış bir ifadedir. Çünkü drama çalışmalarında elverdiğince tüm çocukların katılımları sağlanmalıdır.

(Cevap A)

2. Çocuk okunan masal, öykü, fabl, şiir gibi edebiyat türleri çocuğun düşsel dünyasında yer bulacaktır. Çocuk bir masal kahramanını ardından gidecek, öykudeki kahramanlardan biri olacaktır. Ancak roman türü ise çocuğa uygun bir tür olmadığı için drama etkinliklerinde kullanılması doğru değildir.

(Cevap E)

3. Yaratıcı drama, çocuk edebiyatında çocuğa yaratıcı kılacak; onun düşsel, duygusal ve duyusal gelişimine katkı sağlayan ve okulöncesi dönemde uygulanan yöntemlerden biridir.

(Cevap B)

4. Drama çalışmalarının amacı, öğrenmeye açık, daima okumaya gereksinimi olan sorunlarla başa çıkmayı becerebilen, nitelikli insan yetiştirmektir.

(Cevap E)

5. Oyunlaştırma, daha çok yazılı bir metne dayalı olarak bir konu ya da durumun canlandırılmasıdır. Bu da (D) şıkkında verilmiştir.

(Cevap D)

6. **Şiir okumada göz önünde bulundurulması gereken ilkeler şunlardır:**

- Çocukların istekle ve severek katıldığı etkinliklere dönüştürülmeli.
- Şiirler öğretmen tarafından seslendirilmeli; vurgu, tonlama, ulama gibi söyleyiş kurallarına uygun bir okuma yapılmalı
- Şiir okurken gereksiz, ölçüsüz, bağırmamaları için uygun dönütler verilmeli
- Toplum karşısında heyecanı kontrol, başkalarını dinleme gibi iletişim becerilerinin edinilmesi için bir ön hazırlık olarak da düşünülmelidir.
- Çocuk şiiri; çocuğun duygu ve düşüncelerinin, düşüncelerinin eyleme geçmiş biçimidir.

Şıklara baktığımızda sadece (A) şıkkında geçen ifade doğru olarak görülmektedir.

(Cevap A)

7. Çocuk kitaplarındaki resimlerin en önemli özelliği, çizgi ve renklerle çocukların duygu ve düşünce dünyalarını hareketе geçirip onların duyarlık eğitimlerine katkıda bulunmaktır. Çocuk kitaplarındaki resimler, bir yaşam durumunu, nesne ya da varlığı metindeki gerçekliğine bağlı kalıp bir fotoğraf gibi aktarmamalıdır. Onları, sanatçının subjektif yorum gücüyle çocuğa özgü bir kurgu içinde sunabilmelidir. Buna göre çocuk kitaplarındaki resimlerde bulunması gereken özellikler arasında B seçeneğindeki ifade sayılamaz.

(Cevap A)

8. Seçeneklerde verilen bilgilerden A, B, C ve D'de verilenler doğrudur. Fakat E seçeneğindeki ifade yanlıştır. Çocuklara sık sık öğüt vermek onları bir kalıba sokmak çocuk kitaplarının özelliği değildir. Bu kitaplarda çocuğun nasihati kendisinin anlaması esastır.

(Cevap E)

9. **Çocuk kitaplarının biçimsel (dış yapı) özellikleri şunlardır:**

- Büyüklük
- Kağıt
- Kapak - cilt
- Sayfa Düzeni
- Harfler
- Resimler

Çocuk kitaplarının içerik özellikleri arasında sayabileceğimiz izlek ise okuma süresince okurun duyarlılığını besleyen, duygu ve düşünce eğitimine katkı sağlayan unsurdur.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

10. Parçada sözü edilen yapıtların ilki, Daniel Defoe'nin Robinson Cruseou adlı romanıdır. İkinci yapıt ise Jonathan Swift'in Gulliver adlı romanıdır. C seçeneği dışında verilen yapıtlar da çocuk edebiyatıyla ilgilidir. Ancak bu eserler 18. yüzyıla ait değildir. Metinde 18. yy'dan söz edildiği için bu yüzyıldaki eserleri hatırlamak gerekir.

(Cevap C)

11. A, B, D ve E seçeneklerindeki eşleştirmelerde bir yanlışlık yoktur. "Alis Harikalar Diyarında" adlı eser Charles Dickens'e değil, Lewis Carrol'a aittir. Buna göre C seçeneğindeki eşleştirme yanlıştır.

(Cevap C)

12. Türk edebiyatında çocuğa seslenen ilk yapıt, Nabi'nin (1642–1712) Tanzimat'tan önce yazdığı "Hayriye" adlı mesnevisidir.

(Cevap D)

13. Tarihsel süreçte "çocuk" ve "çocuk edebiyatı" kavramı farklı şekillerde ifade edilmiştir. Batı'dan modern çocuk anlayışının çocukluk dönemi yaşı 0-18 olarak kabul edilmektedir.

(Cevap A)

14. Jules Verne, 19. yüzyıl çocuk edebiyatı alanında eserlerinin içeriğiyle bilim kurgu tarzı romancılığın öncüsü olarak kabul edilir.

(Cevap B)

15. "Çocuklarımıza Neşideler" adlı yapıt, Ali Ulvi Elöve'ye aittir.

(Cevap E)

16. Meşrutiyet Dönemi'nin en önemli eğitimcisi Saiti Bey'dir.

(Cevap C)

17. Masalların kaynaklarına ilişkin olarak farklı görüşler ileri sürülmüştür. İgnas Kunoş, masal kaynağı olarak Hindistan'ı gösterir. Enver Naci Gökşen'e göre ise mitolojik anlatılar, kahramanlık öyküleri ve efsaneler masalların kaynağıdır. Naki Tezel de masalın ilk insan topluluklarından kaynaklandığını söyler.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Nitelikli çocuk edebiyatı yapıtlarının sağladığı kazanım, "Çocuğun çizginin ve sözcüklerin oluşturduğu estetik bir dille buluşturması" olarak (C) şıkkında verilmiştir.

(Cevap C)

2. Türkçedeki seslerin, hecelerin ve sözcüklerin tam değerleriyle söylenmesine katkı sağlayacak dilsel gereçlerden biri de bağımsız tekerlemelerdir. Çocukların Türkçemizdeki ünlü ve ünsüzleri doğru boğumlandırabilmeleri için konuşmalarına işleklik kazandırabilmek bunların temel amacıdır. Bağımsız tekerlemeler, dil becerileri üzerinedir, görme becerisi üzerine değildir.

(Cevap D)

3. Türkçe öğretiminin temel amaçları,

- Türkçeyi doğru kullanmak
- Dil bilinci oluşturmak
- Okuma alışkanlığı kazandırmak

olarak sıralayabiliriz.

(Cevap E)

4. Soru kökü "dış yapı" özelliğini istemektedir.

(A) şıkkında verilen ifade kitabın iç yapısıyla ilgilidir.

(C) Şıkkında "Resimlerin ……çocuğun belleğinde canlandırılabilecek özellikler taşımaması,

(D) Şıkkında "…… çocuğu yorabilecek özellikler taşıması",

(E) …… karmaşık yapıda olması"

ifadeleri çocuk kitaplarının dış yapısı için yanlış bir ifadedir.

(B) şıkkında verilen, "Çocuk kitaplarında kullanılan kağıdın mat, dayanıklı, birinci ya da ikinci hamur olması" ifadesi dış özellik için doğru bir ifadedir.

(Cevap B)

5. Çocuk kitaplarındaki nitelikli resimlerin doğrudan işlevi:

- "Çocuğun duygu ve düşünce dünyasını hareketlendirmek
- Çocukta kitap okuma isteği uyandırma
- Metnin iletisini görsel ögelerle tamamlama"dır.

Ancak, (C) şıkkında verilen "zihinsel algılama yetisini eğitme" dolaylı bir özelliktir.

(Cevap C)

6. Okul öncesi dönemde çocuklar dili öykünerek öğrenirler. O nedenle okul öncesinden başlayarak yüksek sesle kitap okumak, çocuklara dilin etkin kullanım örneklerini sunacak dille ilgili kuralları, dilin yapısını, anlatım olanakları sezdirilecektir. Türkçenin anlatım gücünün sezdirilmesi dilsel gelişime katkı sağlayacak kitapların özelliği olmalıdır.

(Cevap B)

7. Yazınsal nitelikli bir çocuk kitabının amacı çocuğun metinleri anlaması, duygu ve düşünce üretmesidir.

(Cevap C)

8. 6 – 12 yaş arası çocuklar bağımsız olmak kendi kararlarını almak, anne-babaya bağımlı olmak istemezler.

(Cevap E)

9. Çocuğun gelişiminde çocuğun hafızasında uzun süreli kalan şiirler onun anlaşılmasını ve kendi karakterini oluşturmasına yardımcı olur. Ahenkli şiirler uzun süre unutulmadığı için en etkili yoldur.

(Cevap A)

10. Çocuk kitaplardaki dış yapı çocuğun kitaba saygı duymasını, kitaplara karşı arzulu ve istekli olmasını sağlar. Kitaplarda dış yapı albenili olmalı ve çocukların dikkatini çeken bir yapıya sahip olmalıdır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Çocuğun kitaba yönelmesini, kitapla arkadaşlık kurmasını sağlayan ilk uyaran kitabın kapağıdır. Çocuğun ilgi ve beğenilerini hareketlendiren bir kitap, onun kitaba ve okumaya yönelik olumlu duyuşsal davranışlar kazanması sağlanabilir.

(Cevap A)

12. Çocuk kitaplarını iç yapı ve dış yapı olmak üzere iki açıdan inceleriz. İç yapı özellikleri şunlardır: İzlek (tema), konu, kahramanlar, plan, dil ve anlatım. (B), (C), (D) ve (E) şıkkında verilenler kitabın dış yapı özellikleridir. Ancak (A) şıkkında verilen "konu" kitabın iç yapısıyla ilgilidir.

(Cevap A)

13. Bilmece: Bir varlığın niteliklerini söyleyerek adının bulunmasını amaçlayan söz oyunudur. A, B, C ve D seçeneklerinde geçen ifadeler doğrudur. E seçeneğinde geçen ifadeye göre bilmeceleri herhangi bir yaş aralığıyla sınırlandıramayız. Bilmeceler, her yaşta kişiye hitap edebilir.

(Cevap E)

14. Çocuk klasikleri edebiyatımızda en yoğun olarak 1950'lilerde çevrilmiştir.

(Cevap E)

15. Verilen isimlerin ortak özelliği, Tanzimat Dönemi çocuk edebiyatı çevirmeni olmalarıdır.

(Cevap A)

16. Cümlede "izlek" kavramının tanımı yapılmıştır.

(Cevap B)

17. A, C, D ve E seçeneklerindeki bilgilerde bir yanlışlık yoktur. Osmanlı Dönemi'nde çocuklara yönelik ilk süreli yaygın "mümeyyiz" adlı gazetedir. Bu gazetede şiir, bilmece, haber, ansiklopedik bilgiler ve yazı dizilerine yar verilmiştir. Bu gazete 1869–1870 yıllarında yayınlanmıştır. "Çocuklara Kıraat" ise 1883 yılında yayınlanan bir dergidir. Buna göre B seçeneğindeki bilginin yanlış olduğunu söyleyebiliriz.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Çocuk kitaplarında, boyutlar, kapak ve cilt, kâğıt ve sayfa düzeni, resimler, harfler gibi özellikler dış yapıyı oluşturur. Ancak bu kitaplarda verilen bilgiler iç yapı ile ilgilidir.

(Cevap A)

2. Çocuğa görelik; konu, dil ve kurgu bakımından hedef kitle olan çocuğun düzeyine uygun olmak anlamına gelir. Bu da çocuğun düş gücüne seslenen, onun rahatça ve tat alarak okuyabileceği dili ve anlatımı içinde barındıran, ilgi duyabileceği konuları işleyen, onu duygu ve düşünce yönünden besleyen, kurgusu ve olay örgüsü karmaşık olmayıp onun kavrayabileceği bir düzeyde olan bir özellikte olmalıdır. (A) şıkkında verilen "hedef kitlesi olarak özel bir ilgiye ve titizliğe gereksinim duymama" ifadesi yanlıştır. Aslında tam tersi olmalıdır.

(Cevap A)

3. Okurunu içinde barınan tek bir doğruya inandırmaya çalışan kitaplar otoriter anlatımlı kitaplardır.

(Cevap A)

4. Çocuk kitaplarında özellikle 0-3 yaş grubu için oluşturulan kitaplarda öğreticilik ön plandadır. Bu dönemde bu eserler çocuğun çevresini ona tanıtmaya çalışır. Bu yönden (B) şıkkında verilen "çocuk kitaplarında öğreticilik olmamalı" ifadesi yanlıştır.

(Cevap B)

5. Drama, bireylerin bir yaşantıyı, bir eğitim ünitesini, bir durumu, bir konuyu oyun ve doğaçlama yoluyla anlamlandırması, oyunlaştırmasıdır. Oyunla öğrenme ilkesine dayanmaktadır. Buradan hareketle şıklara baktığımızda (D) şıkkında geçen "drama yarışmadır" ifadesi doğru bir ifade değildir.

(Cevap D)

6. **Drama uygulamalarına başvurmanın pek çok amacı vardır:**

- Çocuğun çok yönlü gelişmesini sağlar.
- Oyunlaştırma yöntemiyle öğrenmeyi kolaylaştırır.
- Bilişsel, duyuşsal, sosyal ve motor becerilerin gelişimine katkı sağlar.
- Günlük yaşamdaki görgü kurallarını öğretir.
- Kültürel aktarımda önemli bir rol oynar.
- Çocuğun birlikte çalışması, paylaşma duygusunun gelişmesine katkı sağlar.
- Etken bir öğrenme gerçekleştirir.
- Çocukta güven duygusu oluşturur.

(Cevap D)

7. **Çocuk edebiyatında drama uygulamalarının önemi şöyledir:**

- Ana dili gelişimini doğrudan etkiler.
- Dinleme ve anlama becerileri gelişir.
- Okuma isteği oluşmaya başlar.
- Düş ve imge gücü gelişir.
- Yaparak yaşayarak öğrenir.
- Hareket yoluyla öğrenir.
- Buluş yoluyla öğrenir.

(E) şıkkında verilen "ezberleme gücünü arttırması" ifadesi bu ifadeler arasında yer almamaktadır.

(Cevap E)

8. Çocuğun, dilsel, bilişsel, kişilik ve toplumsal gelişimine sağlayacağı öncelik, "Sorma, keşfetme, öğrenme istemi"ne cevap vermesidir. Bu da (D) şıkkında verilmiştir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. B, C, D ve E seçeneklerindeki ifadeler geleneksel masalların özellikleridir. A seçeneğindeki ifadeyse yanlıştır. Çünkü masallarda kişilerin özelliği değişmez. Yani iyiler masal boyunca iyi, kötüler ise hep kötüdür.

(Cevap A)

10. Bir masal okunurken ya da anlatılırken yapay bir anlatım kaygısına kapılmak abartılı bir anlatımı yeğlemek ve kuşkuya sebep olacak kadar bir yol izlemek masalın büyüsünü bozacak ve dinleyicileri sıkacaktır. Bundan dolayı A seçeneğindeki ifade, dikkat edilmesi gereken noktalardan biri değildir.

(Cevap A)

11. Çocuk kitaplarının işlevlerini yerine getirebilmesi için hem dış yapı hem de iç yapı özelliklerine uygun olarak hazırlanması gerekir. Çocuk kitaplarının dış yapı (biçimsel) özellikleri şu şekilde gruplandırılır:

- Boyutlar,
- Kağıt,
- Kapak-cilt,
- Sayfa düzeni,
- Resimler, • Harfler

(A) şıkkında verilen "bilgiler" ifadesi dış yapı ile ilgili değildir.

(Cevap A)

12. Çocuk kitaplarının işlevlerini yerine getirebilmesi için hem dış yapı hem de iç yapı özelliklerine uygun olarak hazırlanması gerekir. Çocuk kitaplarının dış yapı (biçimsel) özellikleri şu şekilde gruplandırılır:

- Boyutlar,
- Kağıt,
- Kapak-cilt,
- Sayfa düzeni,
- Resimler,
- Harfler

(D) şıkkında verilen "Kağıt-sayfa düzeni" dış yapıyla ilgilidir.

(Cevap D)

13. Okulöncesi çocuk anlatılarının konusal sınıflandırılması şu şekildedir:

- Çocuğun kendini tanımasına yardımcı olan kitaplar
- Yakın çevre ve basit kavramlar
- Doğa ve hayvan tanıtma
- Toplumsal ilişkileri konu alan kitaplar

Ancak (C) şıkkında verilen "Bilim kurgu konulu kitaplar" bu sınıflandırmada yer almamaktadır.

(Cevap C)

14. Çocuk, aynı zamanda toplumsal bir varlık olarak çevresinde bulunan kişilerle ilişki içerisindedir. Bu bağlamda yakın çevresindeki kişilerle uyumlu olduğu kadar çatışma içerisinde de bulunabilir. Çocukların kişiliklerini de belirleyecek olan toplumsal davranışları konusunda onların bu yönlerinin de kitaplarda temsil edilmesi önemlidir.

(Cevap E)

15. Okulöncesi çocuk anlatılanlarında görseller önemli yer tutar. Gerekli olan ögelerden de biridir. Görsellerle anlatı her yönden birbirini tamamlamalıdır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Verilen şıklarda 15. yüzyıl şairi Eşrefoğlu Rumi'dir.

Yunus Emre – (13. yy)

Kazak Abdal – (16. yy)

Aziz Mahmut Hüdayi – (16. yy)

Pir Sultan Abdal – (16. yy)

(Cevap D)

2. Yukarıda bilgisi verilen destan, Saka Türklerinin Alper Tunga destanıdır.

(Cevap B)

3. Masal kelimesinin aslı Arapça meseldir. Kelimenin bugünkü anlamı almasının 100-120 yıllık bir geçmişi vardır. 19. yüzyılın başına kadar bunun kıssa, dâstân, hikâye gibi kavramlar kullanılmıştır. Ancak Türk dünyasında masal karşılığı olarak daha çok dört kavram kullanılır. Bunlar Türkiye ve Balkanlarda mesel (A), masal, hekat (B), hikâye; Kuzey ve Güney Azerbaycan ile Kafkas'larda "nağıl" (C), Hazar Denizi'nin doğusundaki Türk ülkelerinde ise "ertek" (D), "erteği"dir. Latife cevabı masal karşılığı için kullanılmamıştır.

(Cevap E)

4. Fıkra tiplerinden biri olan Bekri Mustafa'nın doğum ve ölüm tarihleri hakkında bilgimiz yoktur. Ancak onun XVII. yüzyılda IV. Murad döneminde yaşadığını söyleyebiliriz. IV. Murad'ın nedimi olduğunu söyleyenlerin yanında, bunun tersini ileri sürenlerin de varlığı gözden kaçmamaktadır. Soruda Bekri Mustafa'nın aynı çağda yaşadığı Osmanlı Sultanı sorulmuş doğru cevap IV. Murad'dır.

(Cevap A)

5. Geleneksel Türk tiyatrosunda dekorsuz olarak oynanan oyun Meddah'tır. Orta Oyunu - Kavuklu ve Pişekâr, Gölge Oyunu ise Karagöz oyunudur.

(Cevap D)

6. Köy seyirlik oyunlarında oyuncular halktan kişiler olduğu için ellerindeki malzemeleri kullanarak açık bir biçimde rol yapar. Keser için kürek tüfek için sopa kullanılabilir. Bütün olaylar göstermeci tiyatro anlayışına uygundur. Buna göre tiyatronun teknik özellikleri E seçeneğinde doğru verilmiştir.

(Cevap E)

7. Karagöz oyununda perdeye yansıtılan görüntülere tasvir adı verilir. Bu tasvirler çoğu zaman deve derisinden yapılır. Bu tasvirleri sahne arkasından oynatan kişiye ise tasvirci, hayalî ve hayalbaz adı verilir.

(Cevap D)

8. Bazı halk şairleri, Divan şairlerinden etkilenerek aruzla da şiirler yazmışlardır. Halk şiirinde aruz ölçüsü kullanılarak yazılan nazım şekilleri de şunlardır: "Divan (divani)", "Selis", "Semai", "Kalenderi", "satranç" ve "Vezn-i Aher" dır. Kaside nazım şekli halk şairleri tarafından kullanılmamıştır.

(Cevap C)

9. Mitlerdeki zaman belirli değil, kozmik bir başlangıç zamanını ifade eder.

(Cevap C)

10. Açık bir olay veya ölüm sebebiyle duyulan üzüntüyü dile getiren manzumelere **"ağıt"** denir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. **Kuklalar oynatıldıkları tekniklerin özelliklerine göre;**

- El kuklası
- İpli kukla
- İskemle kuklası
- Araba kuklası
- Dev kuklası
- Köy kuklası
- Ayak kuklası
- Yer kuklası
- Canlı kukla'dır.

(Cevap B)

12. Tekke (Tasavvuf) edebiyatı nazım birimi dörtlüktür. Tasavvuf edebiyatı nazım şekilleri hep dörtlüklerden meydana gelmektedir.

(Cevap C)

13. Ercişli Emrah'ı kendisinin manevi ustası kabul eden aşığımız Ahmet Poyrazoğlu'dur.

(Cevap A)

14. Yaralı Mahmut hikâyesi, daha çok masallarda rastladığımız geceleyin ortaya çıkarıldığı zaman etrafı aydınlatan "şamşıra" taşlarının Bağdat'tan alınarak İstanbul'a getirilmesi konusundan oluşmaktadır. Bu hikâye sadece Türkiye'de bilinmektedir. Hem yazılı kaynaklarda vardır, hem de sözlü olarak yaşamaktadır. Araştırmacılara göre doğuş yeri Doğu Anadolu'dur. Hikâye üzerinde Türkiye'de Zeynel Abidin Makas tarafından hazırlanan bir yüksek lisans tezi vardır.

(Cevap B)

15. Hurşit ve Mahımihri hikâyesi üzerine inceleme yapan iki araştırmacımız, Saim Sakaoğlu ve Ali Duymaz'dır.

(Cevap B)

16. Verilen soru incelendiğinde sorunun doğrudan edebiyat sorusu olmadığı görülür. Kısmen edebiyat ile ilgili bilgiler verildiği için soruyu incelemeliyiz. Verilen şiir örneği incelendiğinde şiirin herhangi bir vezne bağlı kalınarak yazılmadığı görülür.

(Cevap C)

17. Verilen dörtlükte I ve III. dizedeki "-ur" sesi tam kafiyedir. Dörtlüğün kafiye şekli "abab" dir. I. ve III. dizeler kendi arasında II. ve IV. dizeler dördüncü dizelerde kendi arasında uyaklıdır. Bu uyak düzenine çapraz uyaklama denir. Dörtlük 6+5'li hece ölçüsü ile yazılmıştır. III. dizede "senin için" kelimesinde ölçüden dolayı hece düşmesi vardır. Verilen dörtlükte redife de rastlanmaz.

(Cevap E)

18. Doğadaki hemen hemen her nesneyi canlı ve ruh sahibi olarak düşünen aminist dünya görüşüne sahip olan toplulukları, dayanıklı bir nesne olarak varlığını sürdüren taşlar ve kayalara da ruh izafe etmişlerdir. Türk mitolojisinde taş veya ilk yaratılan nesnelerden birisi olarak karşımıza çıkar. Türk mitolojisinde en yaygın olarak bilinen taş "yada" taşıdır. Taşın Türkler arasında "büyü, dilek, adak, yemin, ilaç, şifa, uğur, çocuk doğurmak, yağmur ve kar yağdırmak, fırtına çıkarmak, yangın söndürmek amacıyla kutsanıp kullanıldığı tespit edilmiştir.

(Cevap E)

19. Dünyanın sonunu anlatan mitlere "eskotoloji" mitleri denir. Türk mitolojisinde eskatoloji mitleri yok denecek kadar azdır. Ancak Altay Türkleri'nden bir gün dünyanın sonunun geleceğine yani kıyamete dair anlatılar derlenmiştir. Altay Türkleri, bugüne "Kalgançı Çak" (Kalacak Olan Çag) derler.

(Cevap D)

20. Sözlü edebiyat seyirlik türler, meddah, karagöz, kukla, orta oyunu ve köy seyirlik oyunlarıdır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Katip Çelebi'nin on beş bine yakın kitabın yazarları hakkında bilgi veren eseri "Keşfu'z Zünûn"dur. "Keşfü'z Zünûn on Esamü'l Kütübl ve'l-Fünun" Arapça bibliyografya sözlüğüdür. 15 bine yakın kitap ve risalenin adı ve yazarı verilir. Aristoteles'in bilim tasnifine görev ve alfabetik olarak düzenlenmiş olan yapıt yirmi yılda tamamlanmıştır.

(Cevap A)

2. Pertev Nail Boratav – Yüz Soruda Halk Edebiyatı, Hikmet Dizdaroğlu – Halk Şiirinde Türler, Özkül Çobanoğlu – Aşık Edebiyatı ve İstanbul, Şükrü Elçin – Halk Edebiyatına Giriş.

(Cevap C)

3. Yukarıda verilen bilgiler Uygurların Göç destanını anlatmaktadır. Göç destanı, vatanın bir taşının bile hiçbir şeyle değiştirilemeyeceğini anlatır.

(Cevap B)

4. Pir Sultan Abdal divan edebiyatından hiç etkilenmemiştir.

(Cevap E)

5. Hayvan masalları: Kahramanları bazen hayvanlar; bazen de hayvan ve insan olan ders vermenin öne çıktığı kıssadan hisse çıkarılan kısa ve nesir şeklindeki halk anlatmalarına denir. Özellikleri şunlardır:

- Diğer masallara göre kısadır.
- Genellikle formel unsurlarına rastlanmaz.
- Olaylar, şahıslarla hayvanlar arasında geçer, bazen de kahramanların tamamı hayvandır.
- Masal metinleri birden fazla olay üzerine kurulmuştur.
- Genellikle olağanüstü kahramanlar yoktur.
- Olaylarda bir bütünlük söz konusudur.
- Hayvanlar sembolize edilerek insanlara ders verilir.

Seçeneklerdeki özelliklerden sadece B seçeneğindeki ifade hayvan masalları için uygundur.

(Cevap B)

6. "Hayal" terimi akla Giritli Aziz Efendi'yi getirir. Muhayyelat adlı eserde her biri "hayal" adıyla anılan üç uzun hikaye vardır. Eserin üç yazması ve çok sayıda basma nüshası bulunur.

(Cevap D)

7. "Al ruhu" tarih öncesi zamanların ateş kültüyle ilgilidir. Türk dünyasının her yerinde "al, al karası, albastı, albas, albıs, almıs" gibi adlarla tanınan kötü bir ruhtur. bu ruh Tuva Türklerinde "albas", Kazak, Kırgız ve Başkurtlarda "kara albastı", Altay Türkleri "almış", Saha Türklerindeyse "abası" adını alır. Saha Türklerinde "abası" denilen ruh, insanların "kut"unu çalan kötü ve obur bir ruhtur.

(Cevap C)

8. "Kırk ince belli kız", "Gülden tepecik, güveyinden oğul olmaz", "At ayağı külüng ozan dili çevik olur", "Av avladılar, kuş kuşladılar", "Açların doyurulması, çıplakların giydirilmesi", "Deliler", "Yas adetleri", "Antlar", "İnsan başından kale yapma", "Çocuksuzluk", Karalar giyinme" gibi motifler bizim halk hikâyelerinde ortak kullanılmaktadır. "D" şıkkında geçen "Kırmızı renkli elbiseler giyinme" bizim halk hikâyelerimizde kullanılan ortak motifler arasında yer almaz.

(Cevap D)

9. Türk halk kültüründe varlığına inanılan olağanüstü varlıklardan biri de "Demirkıynak"tır. Balıkesir'in Bigadiç dağlarında yaşaan ve ağaç, hayvan hatta futbol topu dahil her kılığa girebilen pis kokulu bir paratıktır.

(Cevap C)

10. Türk mitolojisinde yaratılış ve türeyişle ilgili anlatılar arasında dağ ve mağara unsurlarının birleşerek yer aldığı görülür. Bu bağlamda mağara adeta bir ana rahmi işlevi üstlenir ve dağ da doğurganlık özeliği kazanır. Türk-Memlük türeyiş anlatısında Ay Atam ve eşi Ay-va, Karacadağ'da bir mağarada oluşup, yaratılmaları ve dağ tarafından doğrulmaları anlatılmaktadır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Erkek kamların ortaya çıkışı da bir ölçüde kutsal DEMİRCİLİK mesleğiyle ilişkilidir. Kadınların "ateşi" kültür unsuru haline getirmesi veya evcileştirip mağaraları onu sayesinde "ana ocağına" çevirmesine karşılık ateşte bakır, kalay ve demiri işleyerek yapılan silahlar sayesinde vahşi hayvanlara karşı kazanılan bir başka zafer de "demirci"nin şahsında kutsanmış erkeklerin de "kam" olabilme hakkını elde edebilmesidir.

(Cevap E)

12. Kutadgu Bilig dört sembol üzerine kurulmuş bir eserdir. Ay Toldı – Saadet, Kün Toğdı (köni – töri) – Kanun, Öğdülmüş (vezirin oğlu) – akıl, Odgurmuş (zahid) – Akıbet'i temsil eder. Alegorik bir eserdir. Eserin içerisinde Alp Er Tunga – Doğruluk sembolü yoktur.

(Cevap A)

13. Türk mitolojisinde anaerkil dönemin en önemli tanrıçası olan "Umay Ana" veya kısaca "umay" olarak rastladığımız dişi ilahedir. Bir başka ifadeyle, erkek egemen toplum yapısı ve onun son derece üst düzey bir soyutlamaya uğramış olmasına rağmen, "eril" karakterden kurtulamamış "Göktanrı"sı oluşmazdan önce, yaratıcı, doğurucu ve yaşatıcı vasıflara sahip olduğuna inanılan "büyük dişi tanrıça" umay'dır.

(Cevap D)

14. Şiir 11'li hece ölçüsü ile yazılmıştır. "-tan" ekleri ek redif, uyak düzeni aaab'dir. Dörtlüğün son mısrası yalnızlıktan bahsetmektedir. E seçeneğinde verilen "bir destandan alınmıştır" ifadesi dörtlük için söylenemez.

(Cevap E)

15. Dede Korkut hikayeleri 15. yy'a kadar sözlü olarak yaşamış ve bu yüzyılda Çağatay Türkçesi ile yazıya geçirilmiştir. Yazıya geçirilen bu ürünün anlatıcı konumundaki kişiye de Dede Korkut ismi verilmiştir. Sözlü edebiyatın en güzel örneklerinden birini ortaya çıkarmıştır.

(Cevap A)

16. "Her gölge" benzeyen, "insan" benzetilen, "kadar" benzetme edatı, "derin ve ince" benzetme yönüdür.

(Cevap D)

17. Verilen dörtlük incelendiğinde "abba" sarmal uyakla düzenlenmiştir. Şair "Serpilen aydınlık" diyerek aydınlığı serpilen bir maddeye benzeterek somutlama yapmıştır. Dörtlük 7 + 7 hece ölçüsü ile yazılmıştır. "Serpilen aydınlık", "sessizlik dökülüyor" okuyucuda farklı çağrışımlar bırakmaktadır. Dörtlükte redif olarak kullanılabilen bir kelime ya da grup kullanılmıştır. Tam kafiye kullanılmıştır.

(Cevap E)

18. Verilen dörtlük 11'li hece ölçüsü ile yazılmıştır. İkinci ve dördüncü mısralarda geçen "doy-amadım ben ve say-amadım ben" kelimeleri rediftir. Verilen dörtlük sevgilinin güzelliğinden bahsetmekte ve 11'li hece ölçüsü ile yazıldığı için koşma özelliği göstermektedir. Şiirin son mısrasında "noktadır benleri"inde benzetme yapılmıştır. Şiirde tam kafiyeye rastlanmaz.

(Cevap C)

19. Divan edebiyatındaki "hicviye"nin Halk edebiyatındaki karşılığı "taşlama", modern edebiyatta "satirik" ismi ile anılır.

(Cevap C)

20. Dede Korkut Hikâyelerinin 2 nüshası bulunmaktadır:

- Almanya Drestan Nüshası – 1815 yılında H.O. Fleischer tarafından bulunmuştur.
- Vatikan Nüshası – 1950 yılında Ettore Rossi tarafından bulunmuştur.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Yukarıda verilen bilgiler Toros Dağları'nın isyancı şairi Dadaloğlu'na aittir. Devletin Türkmenleri yerleşik hayata geçirmek istemesi üzerine isyan ederek; "Hakkımızda devlet etmiş fermanı

Ferman padişahınsa dağlar bizimdir." sözünü söylemiştir.

(Cevap C)

2. Soru kökündeki ifadede rubainin tanımı yapılmıştır.

(Cevap E)

3. Masal kahramanları sadece insanlar değildir. İnsan dışında olağanüstü varlıklar, hayvanlar, bitkiler, eşyalar ve soyut kavramlarla da rastlanır. Seçeneklerde verilen masal kahramanlarından farklı olan sorulmuş. Cevap şıklarına baktığımızda dev, cin, peri, cadı kahramanları olağanüstü kahramanlardır. Farklı olan "dilber" cevabıdır.

(Cevap B)

4. Masalların yapısında bulunan ve asıl metinle ilgisi olmayan ancak onunla bütünleşmiş olan ifadelere kalıp söz / formel adı verilir. Ülkemizde masallardaki kalıp sözlerle ilgilenenlerin başında (A) Tahir Alangu, (D) Mehmet Tuğrul, (E) Pertev Naili Boratav, Otto Spies, (B) İnci Akidil gelmektedir. Ancak ülkemizde konu ile ilgili çalışmalar büyük ölçüde Saim Sakaoğlu'nun "Gümüşhane Masalları" adlı araştırması ve bir seminerde sunduğu bildirisiyle hız kazanmıştır. Seçeneklerde verilen kişilerden Şükrü Elçin'in kalıp söz / formel ile ilgili bir çalışması yoktur.

(Cevap C)

5. Aydın ve sanatçı tipleri, devletin üst düzeydeki yöneticileri, yazar, şair ve düşünürleri kapsar. Ali Şir Nevaî, Öksüz Mehtem Paşa, Keçecizade İzzet Molla, Koca Ragıp Paşa, Şair Haşmet, Namık Kemal, Neyzen Tevfik, Mehmet Akif Ersoy, Süleyman Nazif, Yahya Kemal Beyatlı, Cemal Nadir Güler vb. Bu tiplerin bazı nükteleri geniş kitlelere mal olmuş dillerden düşmemiştir. Seçeneklerde İskender Pala hariç diğerleri bu tip sınıflamasına girer.

(Cevap C)

6. Nasreddin Hoca'dan önce anlatılan fıkraların bazıları da Hoca'ya bağlanmıştır. Bu fıkralar Alisopas Masalları, Binbir Gece Masalları, Hint Fıkraları gibi anlatılardır. Bazı tiplerin de fıkraları Hoca'ya bağlanmıştır. Ebu Nuvas, Şeyhoğlu, Cuha, Karakuş Kadı, Mevlana bu kişilerdir.

(Cevap E)

7. Köy seyirlik oyunları, köy odalarında ya da büyükçe meydanlarda sergilenen güldürü ve vakit geçirme amacı taşıyan geleneksel Türk tiyatrolarındandır. Bu tiyatrolarda kız kaçırma motifi, ak-kara gibi çatışmaların simgelendiği karakter motifleri ve en önemlisi ölüp dirilme motifi işlenir. Baharı karşılama töreni olan Hıdrellez'de doğa canlandığı için ölüp dirilme motifi önemli yer tutar.

(Cevap A)

8. Sözlü kültür ortamı ikiye ayrılır: Birincil Sözlü Kültür Ortamı, İkincil Sözlü Kültür Ortamı. Birincil Sözlü Kültür Ortamı; insanların bilgi, duygu, düşünce ve beceri depolamak için kendi muhatabının hafızalarından başka hiçbir kayıt teknolojisine sahip olmadığı sosyo-kültürel toplumsal yapıdır. İkincil Sözlü Kültür Ortamı ise bilgi, duygu ve düşünceleri yazı ve elektronik kayıt imkânlarıyla depolama, saklama tekniklerinin var olduğu ortamlardır.

(Cevap B)

9. Koşuk, sağu, mani, ağıt, türkü, destan, ninni Anonim Halk edebiyatı nazım türleridir.

(Cevap C)

10. Özleminden yoruldum kapında durdur beni

Ucu sana dek ulaşan bir zincire vur beni

a → durdur beni -ur → Tam kafiye

a → vur beni beni → Redif

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. İnsanın kendisine, ailesine, toplumuna ve toplumunun değerlerine, kurumlarına zararı dokunacak şahıslara, onların düşünce ve fikirlerine karşı şiddetli tepkiye "kargış (beddua)" denir. A, C, D ve E şıkları beddua gibi gözükse de birer iyi niyet söylemleridir. Ancak (B) şıkkındaki "Başına toprak döküle" sözü "ölesin" anlamında bir bedduadır.

(Cevap B)

12. Tarihi Efsaneler ve Medeniyet Tarihi İle İlgili efsaneler şu şekilde kategorize edilmektedir:

- Medeniyet ile ilgili yerlerin kaynağını anlatan efsaneler
- Belli yerlerle ilgili efsaneler
- İlk ve erken tarihle ilgili efsaneler
- Savaşlar ve felaketlerle ilgili efsaneler
- Belli ve seçkin şahsiyetlerle ilgili efsaneler
- İsyanlarla ilgili efsaneler

(Cevap E)

13. "Adlar Köse" fıkra tipi birini kandırmak, kurnazlıklar yapmak üzerine kurulu fıkralardır. Türkistan bölgesinde yaşayan Özbek, Kazak, Karakalpak ve Kırgızlar arasında yaygın bir fıkra tipidir.

(Cevap B)

14. İslamiyet öncesi Türk destanlarından olan Ergenekon Göktürklere aittir.

Göktürk destanları: Ergenekon ve Bozkurt'tur. Ergenekon destanın Türklerin demir dağı eriterek tekrardan güçlü bir devlet olmalarını anlatır. Ergenekon, baharın gelişi Nevruz'un başlangıcıdır.

(Cevap C)

15. Tarikata yeni girenlere tarikat edep ve ahlakını öğretmek için söylenen şiirlere "Nutuk" denir.

(Cevap D)

16. Yukarıda özelliği verilen tür "efsane"dir. Efsaneler ilk insandan başlayarak, insanoğlunun dünyanın ve insanın yaradılışı ilgili, hayatı anlamlandırmak için uydurulmuş olağanüstü özellikler gösteren söylenceleridir.

(Cevap A)

17. Halk Bilgisi Haberleri dergisinde yayımladığı masalları Keloğlan Masalları adıyla kitap haline getiren masal yazarı birinci kuşak masal yazarlarından Naki Tezel'dir. Bir devlet memuru olan Tezel genel müdürlüğe kadar yükselmiş bir masal derleyicisidir. Keloğlan Masalları ve İstanbul Masalları adlı kitapları vardır. Halk Bilgisi Haberleri dergisinde yayımladığı masalları Keloğlan Masalları kitabında toplamıştır. İstanbul Masalları kitabında 72 masal metni bulunmaktadır. Daha sonraki yıllarda İstanbul Masalları adlı kitabı iki cilt halinde Türk Masalları adıyla yayımlanmıştır.

(Cevap A)

18. Nasreddin Hoca Türk dünyası dışında dünyada da tanınan bir tiptir. Nasreddin Hoca hem Türk dünyasında hem de diğer dünya ülkelerinde farklı adlarla anılır.

A. Türk Dünyasındaki Adları

1. Doğu Türkistan: Afandi, Nasirdin Efendi
2. Kazakistan: Koca Nasır, Hoca Nesir, Kujaa Nasr
3. Kırgızistan: Apendi
4. Özbekistan: Nasreddin Afendi,Molla Nasreddin
5. Türkmenistan: Ependi, Nasreddin Ependi
6. Azerbaycan: Molla Nesreddin
7. Karaçay: Nasır Hoca
8. Kumuklar: Hoca, Nasridin, Molla Nasreddin
9. Tatarlar: Huca Nasretdin, Munla Nasreddin
10. K.K.T.C: Hoca Nasreddin
11. Batı Trakya: Nasreddin Hoca
12. Irak Türkmenleri: Molla Nasreddin

D seçeneğinde bulunan ad haricinde diğerleri Türk dünyasının Nasreddin Hoca'ya verdiği isimlerdendir. Molla Nasreddin Hazretleri, Nasreddin Hoca için kullanılan isimlerden değildir.

(Cevap D)

19. İslamiyetin kabulünden sonraki Türk Destanları: 1. Karahanlı Dönemi Satuk Buğra Han Destanı, 2. Kazak-Kırgız Kültür Dairesi Manas, 3. Türk-Moğol Kültür Dairesi Cengiz-name, 4. Tatar-Kırım Timur ve Edige Destanları, 5. Selçuklu-Beylikler ve Osmanlı Dönemleri, a. Seyyid Battal Gazi Destanı, b. Danişmend Gazi Destanı, c.Köroğlu Destanı.

(Cevap E)

20. Orta oyunu, meddah, destan geleneksel Türk anlatıları çerçevesinde gelişmiştir. Batı edebiyatındaki gelişmelerin Türk edebiyatını etkilemesiyle, trajedi, komedi, roman gibi yeni türleri Türk edebiyatına kazandırılmıştır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Dünyanın veya evrenin sonunu konu edinen mitlere "eskatoloji mitleri" adı verilir.

(Cevap B)

2. Türk mitolojisinde dünyanın şekliyle ilgili düşünceler onun dörtgen olduğu yönündedir. Bu kare şeklinde dünya evrensel bir nehirle sınırlanmaktadır. Bir Türk tarafından çizilen ve elimize geçmiş en eski dünya haritası olan Kaşgarlı Mahmut'un haritasında dünya, İslam kültürünün etkisiyle daire şeklindedir.

(Cevap C)

3. "Erlik, kendisine kurban sunma mekanlarının yaşanılan çıdırdan uzakta ve en az saygı duyulan KUZEY(ARKA) tarafta çöp ve leşlerin atıldığı yede olmasına kızar." Aynı şekilde kesilen kurbanın Erlik'in korktuğu kuşburnu ve akdiken çalılarının yanında olmasından hoşlanmaz. Böyle davrananları cezalandırır.

(Cevap A)

4. 18. yüzyılın sonlarında mit çalışmaları Aydınlanma ve Rasyonalizm'e karşıt bir hareket olarak ortaya çıkan Romantizm'deyse mitler, şairane ilhamın kaynağı felsefi düşüncenin ve kültürel tarihin kayıtları olarak kabul edilmiştir. 19. yüzyılın başındaki ROMANTİZM hareketi mitleri insanların en derin yaratıcı potansiyellerinin bir ifadesi olarak algılamıştır.

(Cevap C)

5. İstiare bir benzetme sanatıdır. Benzetmenin unsurlarından bir tanesiyle yapılan sanata "istiare" denir. Kapalı istiare ise sadece "Benzeyen"in verildiği istiaredir. Kapalı istiarede kişileştirme sanatı da vardır. Dörtlükte Gül, insana mor menekşe, insana benzetilmiştir.

Benzeyen: gül
K.Benzetilen: (insan) verilmemiş } kapalı istiare

(Cevap A)

6. 17. yüzyılın en önemli halk aşıklarından olan Karacaoğlan, Toroslar civarında yaşamış; aşk, ayrılık gibi lirik konuları canlı, coşkulu bir şekilde işlemiştir. Elinde sazıyla gezen şair çeşme başında gördüğü her güzele bir türkü yakan ozan olarak bilinir. Ümmî olan şair, divan edebiyatından hiç etkilenmemiş ve koşmalarıyla tanınmıştır. B seçeneğinde verilen Kahramanlık Karacaoğlan'da görülmez.

(Cevap B)

7. Halk hikâyelerinde anlatım manzum ve mensur karışık haldedir. Tamamı nesre dayalı olan hikâyeler bulunsa da bunu genellemek yanlıştır.

(Cevap D)

8. Verilen şiir 11'li hece ölçüsü ile yazılmıştır. Üçüncü ve dördüncü dizede geçen "aşkına" kelimesi redif görevindedir. "-akşam, uyanamam ve buram" kelimelerindeki "-am" sesleri redif görevinde kullanılan eklere örnektir. Ayrıca rediften önce gelen "deniz ve sevdiklerimiz"deki "-iz" sesleri tam kafiye örneğidir. "aşkına ve buram" seslerinde yineleme yapılmıştır. İkinci, üçüncü ve dördüncü dizelerde seslenme yapılmıştır.

(Cevap C)

9.

A seçeneğinde
al – ına } -ına'lar ek rediftir.
dal – ına } al- tam kafiyedir.

B seçeneğinde
sel – idir } -idir'ler ek redif
yel – idir } -el'ler tam kafiyedir.

C seçeneğinde

yarış olsun da gör } olsun da gör - redif
barış olsun da gör } -arış'lar zengin kafiye

D seçeneğinde

yaptım sözcükleri } Rediftir. Kafiye
yaptım sözcükleri } kullanılmamıştır.

E seçeneğinde
öğüt } öğüt } Zengin kafiye
söğüt } öğüt } vardır.

(Cevap D)

10. Toplumsal sorunları tartışmak, bunlarla ilgili düşüncelerini açıklamak için sanatı araç olarak kullanan sanatçı Tevfik Fikret'tir. "Su" şiiri buna örnektir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Günümüzde "Kampürenin Oğlu Bamsı Beyrek" hikâyesi "Bey Barı", "Bey Böyrek", "Bolbörek" gibi onlarca ad altında halk hikâyesi olarak anlatılmaya devam etmektedir.

(Cevap C)

12. "Sofu, Keşiş, Esma, Halep paşası" Kerem ile Aslı hikâyesinin kahramanlarıdır. "Arapüzengi" Şah İsmail hikâyesinin kahramanıdır.

(Cevap A)

13. Köroğlu, Zuhuru Kolu, Boyu Beyi Kolu ve Son Kolu olmak üzere üç tanedir. Köroğlu'nun Zuhuru Kolu, Köroğlu'nun ortaya çıkışını konu alan ilk koldur. Bu kol üzerine, "Pertev Naili Boratav, Metin Ekici, Mustafa Arslan, Zekeriya Karadutlu" bilimsel çalışmalar yapmışlardır.

(Cevap B)

14. Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaygın olarak söylenen türkülere **"barak"** denir.

(Cevap C)

15. İshak Kemalî usta-çırak ilişkisiyle yetişmiş aşıklarımızdandır.

(Cevap E)

16. "Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı" adlı çalışma Ali Berat Alptekin'e aittir.

(Cevap E)

17. Tarihî-Coğrafi Fin Yöntemi'nde epizotlara göre inceleme yapılırken ana motifler ele alınır. Ana motifte kahramandır.

- Kahramanın ailesi
- Kahramanın doğumu
- Kahramanlara ad verilmesi
- Kahramanın eğitimi
- Kahramanların aşık olması
- Kahramanların sevgiyle karşılaşması
- Kahramanın gurbete çıkması
- Sevgilinin bir başkasıyla evlendirilmek istenmesi
- Kahramanın memleketine dönmesi

(Cevap B)

18. Köroğlu hikâyesinde geçen atların adı "Kır at ve Doru at"tır.

(Cevap B)

19. Bade içme motifi dört ana başlıkta değerlendirilir:

Hazırlık safhası, rüya, uyanış ve ilk deyiş.

(Cevap E)

20. Verilen şiir örneği incelendiğinde şiirin doğa ve bahar tasviri yaptığı görülür. Bu tür şiirlere de **pastoral şiir** denir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Soruda verilen şairlerin yaşadıkları yüzyıl şu şekildedir: Âşık Ömer -17. yy, Kazak Abdal - 16. yy, Gevheri – 18. yy, Kaygusuz Abdal – 15. yy. şairleridir.

(Cevap D)

2. Düz maniler dört mısradan oluşur. Düz manilerin sonuna uyakları aynı olan iki dize daha getirilerek yapılan manilere "artık mani" denir. Sorumuzda verilen mani de bu çeşit bir manidir.

(Cevap C)

3. Dertli 18. yüzyıl şairidir.

(Cevap C)

4. Bir masal metni içerisinde, halk edebiyatının diğer türlerinden örneklere rastlanır. Bunlar efsane, fıkra, dua, beddua, mâni, türkü, bilmece, ağıt, deyim vb. Bunlar; genelde masalın aslında olmayıp anlatıcının bilgi ve kültürüne bağlı olarak sonradan eklenen parçalarıdır. Koşma türü masal metninde kullanılmaz.

(Cevap D)

5. Üç Prens ve Aç Pars hikâyesi Altun Yaruk yazmasında yer alır. Altun Yaruk İslamiyet öncesi önemli eserlerdendir. Çince'den Uygurca'ya çevrilmiştir. Buda'nın hayatı ve makıbeleri ile Budizmin esaslarını öğreten bir eserdir. Saadet Çağatay eserin bir kısmını, Ceval Kaya ve Peter Zieme tam metnini yayımlamışlardır. Soruya konu olan Üç Prens ve Aç Pars hikâyesi bu eserde bulunup masal özelliği göstermesi bakımından önemlidir.

(Cevap A)

6. Fıkralarımızla ilgili olarak birkaç önemli sınıflandırma çalışması yapılmıştır. Bunlardan birini de Dursun Yıldırım yapmıştır. Bu sınıflamanın önemi Türk fıkralarının tiplerine göre ilk sınıflama olmasıdır. Bu sınıflama şu şekildedir:

I. Ortak Şahsiyeti Temsil Yeteneği Kazanan Ferdi Tipler
II. Zümre Tipleri
III. Azınlık Tipleri
IV. Bölge ve Yöre Tipleri
V. Yabancı Tipler
VI. Gündelik Tipler
VII. Moda Tipler

(Cevap E)

7. Soruda bir babanın başlayıp oğlunun tamamladığı ve içinde Nasreddin Hoca'nın en fazla fıkrası yer alan eser sorulmuş bu eser Mecmâü'l-Letâif'tir. Bursalı şair Lâmii Çelebi ve oğlu Abdullah'ın ortak eseridir. Çeşitli halk anlatmalarının yanında, Nasreddin Hoca ile ilgili beş fıkra metnine de yer verilmiştir.

(Cevap E)

8. Köy seyirlik oyunlarında özel bir ışıklandırma sistemine gerek duyulmaz. Oyunlar köylünün kendi imkânlarıyla oluşturduğu yerlerden seçilir. Oyunlar herkesin rahatça izleyebileceği büyük avlularda meydan ya da tarlalarda oynanabilir.

(Cevap B)

9. Karagöz ve ortaoyunu metinleri genel olarak dört bölüme ayrılır: 1. Giriş (Mukaddime) 2. Söyleşme (Muhavere) 3. Fasıl (Ana oyun) 4. Bitiş

Bu bölümlerden söyleşme bölümlerine ortaoyununda arzbâr ve tekerleme adları verilir. Dolayısıyla muhavere bölümü ortaoyununda ikiye ayrılmış olur.

(Cevap C)

10. Halk edebiyatı çalışmaları Türkiye'de, Ziya Gökalp, Rıza Tevfik Bölükbaşı, Mehmet Fuat Köprülü gibi Türkçülük akımının öncüleri XX. yüzyılın ilk yıllarında başlatmışlardır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Dede Korkut Hikâyeleri, 12. yüzyılda ortaya çıkıp XV.-XVI. yüzyıllarda yazıya geçirilmiştir. Eser 12 hikâye bir önsözden oluşmaktadır. İçinde, atasözleri, alkış ve kargışlar bulunmaktadır. Dönemin gelenek ve görenekleri açısından en önemli kaynaklardandır. Dili katkısız Türkçedir.

(Cevap B)

12.

	I	II
A)	– bitmesin – ötmesin	mesin → redif
B)	– mert gibi – ot gibi	gibi → redif
C)	– çardak – bardak	ardak → zengin kafiye
D)	– atışır – ötüşür	ışır → redif
E)	– giyerken – soyarken	erken → redif

(Cevap C)

13. El Peşrevi, Hayalî adı verilen Karagöz oynatıcısının destgâhın (raf) arkasından Karagöz ve Hacivatı oynatmasına denir.

(Cevap D)

14. Halk hikâyeleri, anonim ürünlerdir. Nazım, nesir karışık olarak verilir. Daha çok aşk ve kahramanlık konularını işler. İçerisinde kalıplaşmış ifadeler kullanılır. Halk hikâyeleri, fasıl, döşeme, asıl konu, duvak kapamayla dört bazen de efsanelerle beş bölüm halinde tertiplenir.

(Cevap A)

15. Söylenmelik deyince, sözlü edebiyatın şiir şeklindeki türleri anlaşılmaktadır. Bu türler "türküler, ninniler, maniler ve ağıtlar"dır. "E" şıkkında verilen **"Tuyuğ"** divan edebiyatı nazım şeklidir.

(Cevap E)

16. Çok oyuncuyla oynanan seyirlik oyun "orta oyunu"dur. Pişekâr, Kavuklu, Laz, Yahudi, Acem, Zenne, Kayserili gibi birçok oyuncu sahnede yer alır.

(Cevap C)

17. İslâm uygarlığı etkisindeki Türk edebiyatı "Halk edebiyatı ve Divan edebiyatı olmak üzere ikiye ayrılır. Halk edebiyatı da kendi içerisinde "Anonim, Aşık Tarzı ve Tasavvuf edebiyatı" olmak üzere üçe ayrılır. "D" seçeneğinde verilen "Servet-i Fünun edebiyatı" Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı'nın bölümlerindendir.

(Cevap D)

18. Büyük bir kısmı doğrudan ayin ve törenlerde okunmaya ve eşliklerinde tarikata has ritüel ve pratiklerin yapılması için üretilmiş olan ve bu tür sosyo-kültürel bağlamlarda tüketilen manzum ve mensur edebi ürün ve süreçlerin tamamı olarak adlandırılan edebiyat geleneği "Tekke ve Tasavvuf Edebiyatı Geleneği"dir.

(Cevap A)

19. Pir dolusu badeyi, Aşık Garip, Aşık Tahir, Aşık Kerem, Ercişli Emrah, Çıldırlı Aşık Şenlik, Bardızlı Nihani, Posoflu Mudami, Posoflu Zülali, Bayburtlu Celali, Aşık Yaşar Reyhani, Aşık Murat Çobanoğlu, Aşık Osman Feymani, Aşık Şeref Taşlıova, Temel Turabi, Öksüz Ozan, Erol Şahiner vb. içtiklerinden söz edilmektedir.

(Cevap B)

20. **Ercişli Emrah:** Hayatı etrafında "Ercişli Emrah ile Selvi Han" hikâyesi oluşturmuştur. (A)

Aşık Garip: Hayatı etrafında "Aşık Garip" (Garip ile Senem) hikayesi oluşturulmuştur. (B)

Kerem Dede: Hayatı etrafında "Kerem ile Aslı" hikâyesi oluşturulmuştur. (C)

Aşık Tahir: Hayatı etrafında "Tahir ile Zühre" hikâyesi oluşturulmuştur. (E)

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Yukarıdaki şiirde "ödlek" kelimesi "zaman" anlamına gelmektedir. Şiirde "Ödlek (zaman) ölçüm aldı mu" şeklinde ifade edilmektedir.

(Cevap D)

2. **Söylemelik Türler:** Mani, Türkü, Ağıt, Koşma

Anlatmalık Türler: Meddah, Halk hikayesi, Masal, Mesnevi

Seyirlik Türler: Köy Seyirlik Oyunları, Kukla, Orta Oyunu, Hacivat-Karagöz

(Cevap B)

3. Fıkra olarak algılayabileceğimiz iki kelime Divanı Lügat'it Türk'te külüt ve külünç şeklinde ve "halk arasında ortaya çıkıp, insanları güldüren şey", "halk arasında gülünç nesne" olarak geçmektedir. Bu eserin dışında hiçbir kaynakta karşımıza çıkmayan kütüt ve külünç kavramının yerine daha çok latife ve onun bozulmuş şekilleri çıkmaktadır. Soruda Divanı Lügat'it-Türk'te kullanılan ismi sorulmuştur seçeneklerde "külüt" bulunduğundan cevap D seçeneğidir.

(Cevap D)

4. **Nasreddin Hoca fıkralarının bazı özellikleri şöyledir:**

- Hoca'nın mal mülk sahibi olduğunu gösteren fıkralar ona ait değildir; çünkü o yoksulluk içinde yaşamıştır.
- Hoca'yı ahmak, budala gösteren fıkralar onun değildir.
- Sarhoşluk ve içki ile ilgili fıkralar onun değildir.
- Çapkınlık, iffetsizlik ve kadın ihaneti içeren fıkralar ona ait değildir.
- Hoca'nın hasis olarak gösterildiği fıkralar ona ait değildir. Onun fıkralarında hasislik yerilmektedir.
- Hoca'yı dik başlı, dilediğini zorla yaptıran bir kişilikte gösteren fıkralar ona ait değildir; çünkü o yoksul ve güçsüzlerin yanındadır.
- Fıkraların özelliği kısa oluşudur.
- İçinde dalkavukluk, ikiyüzlülük ve çıkarcılık bulunan fıkralarda ona ait değildir.
- Tasavvuf, ezel, ebed gibi sorunların anlatıldığı fıkralar Hoca'ya ait değildir.

Bu son açıklama cevap seçeneklerinden E şıkkı ile uyumsuzdur.

(Cevap E)

5. Köy seyirlik oyunları, köylünün kendi olanaklarıyla oynanır. Bu yüzden dekor yoktur. Zaten oyunların içeriğine bakıldığında da dekora gerek olmadığı görülecektir. Oyunun oynandığı alan bu anlamda doğal dekor olarak sayılabilir. Ayrıca herhangi bir ışıklandırma da söz konusu değildir.

(Cevap C)

6. Makreme meddahın sahnede kullandığı mendiline verilen isimdir. Zaten iki enstrümanı olan meddahın makremesi taklide dayalı oyunda benzetme unsuru olarak kullanılır.

(Cevap E)

7. Sarı Zeybek / şu dağlara / yaslanır

Yaslandıkça / gönülleri / yaslanır

Yağmur yağar / silahları / ıslanır

Bir gün olur / deli gönül / uslanır → 4 + 4 + 4 + 3 = 11'li hece ölçüsü

(Cevap D)

8. Tekerleme çeşitleri şunlardır:

Masal tekerlemeleri, oyun tekerlemeleri, tören tekerlemeleri, aşıkların söyledikleri tekerlemeli şiirler, Karagöz-Hacivat tekerlemeleri, yanıltmacalar (bağımsız söz cambazlığı tekerlemeleri).

(Cevap C)

9. Kahramanlarının tarihi kişiliklerden olması, olayların ve geçtiği mekânların gerçek olması ve belli bir dönemi içine alması epik destanların gerçek olduğunu düşündürmektedir. Dilinin saf Türkçe olması gerçeklikle herhangi bir bağlantısı olduğunu göstermez.

(Cevap D)

10. Türk masalları üzerine ilk araştırmayı F. W. Radloff yapmıştır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Halk hikâyeleri işledikleri konulara göre; Kahramanlık hikâyeleri, dini-hamasi hikâyeler. Dini – ahlaki hikâyeler ve Aşk hikâyeleri olmak üzere dört gruba ayrılır. "D" şıkkındaki halk kitapları konulu hikâyeler konularına göre hikâyeler arasında yer almamaktadır.

(Cevap D)

12. Meddah, "başlangıç", "açıklama", "senaryo" ve "bitiş"ten oluşur.

(Cevap A)

13. "Oğuz boylarının kahramanlıklarının anlatıldığı, 12 hikâyeden oluşan ve destan geleneğinden halk hikâyeciliğine geçiş eseri Dede Korkut Hikâyeleri'dir.

(Cevap D)

14. "mani ve ninni" Anonim Halk Edebiyatı nazım şekilleridir.

(Cevap A)

15. Köroğlu'na sahip çıkan illerimiz şunlardır: Bolu, Erzincan, Van, Kars, Tokat, Bingöl.

(Cevap E)

16. Aşık Garip, Tahir ile Zühre, Arzu ile Kamber, Hurşit ile Mahmihri" sevda konulu halk hikâyeleridir. (D) şıkkındaki "Şah İsmail" kahramanlık konulu bir hikâyedir.

(Cevap D)

17. Dede Korkut hikâyeleriyle ilgili olarak "Kilisli Muallim Rıfat, Orhan Şaik Gökyay, Muharrem Ergin, Saim Sakaoğlu, Osman Fikri Sertkaya, Semih Tezcan, Dursun Yıldırım, Keriman Üstünova, Güllü Yoloğlu, Ali Duymaz" bilimsel çalışma yapanlardır.

(Cevap E)

18. Kitabi mensur realist İstanbul hikâyelerinde olaylar IV. Murat döneminde geçmektedir. Hatta bu hikâyelerde kahramanlardan birisi de Sultan IV. Murat'tır.

(Cevap B)

19. Parçada "Halk edebiyatı" ürünlerinin ilk biçimlerini koruyamadıkları ve zaman içerisinde değişime uğradığından bahsedilmektedir. Halk edebiyatı ürünlerinin yaratıcıları bilinmediği, zaman içinde muhtelif bölgelere göre kısmen değişikliğe uğradığına işaret edilmiştir. Bundan dolayı paragrafın akla getirdiği kavram "Anonim"dir.

(Cevap C)

20. Verilen dörtlüklerden ikisi de 7'li hece ölçüsü ile yazılmıştır. I. dörtlüğün kafiye şeması ab ab, II. dörtlüğün kafiye şeması aaab şeklindedir. Verilen iki örneğinde nazım birimi dörtlüktür. I. dörtlükte "güneş, akşam, gün", II. dörtlükte "gül, diken" kelimeleri doğaya ait unsurlardır. I. dörtlükte güneşin batısıyla çöken hüzünden bahsedilmiştir. II. dörtlükte ilk iki dize doldurma son ikisi ise dilek şeklindedir. Soruda verilen iki şiirde ortak özellikler sorulmaktadır. Verilenlere bakıldığında II. ve V. öncüller yanlıştır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Günümüz Anadolu'sunda ağaç kültünün ve bunula ilgili uygulamaların en yaygın olduğu toplulukların başında "Tahtacı Türkmenleri ve yörükleri" gelmektedir. Tahtaca Türkmenlerinde özelikle çam, ardış, ladin ve göknar; Yörükler de ise karadut, çam ağacı, ardıç, çınar, elma, kayın ve katran ağacı kutsaldır. Tahtacı Türkmenlerinde Muharrem ayında ağaç kesilmesi yasaktır. Aynı şekilde Salı günü ağaç kesmek doğru bulunmaz. Tahtacı Türkmenleri ağaç kesmezden önce dua ederler.

(Cevap B)

2. Altay Türklerinin Şamanlık inanışlarına göre, "Erlik" yer altı dünyasının ruhlarının başıdır. Erlik, yeraltında, kara çamurdan veya duvarlarla çevrili kara demirden yapılmış sarayında yaşar. Erlik'in sarayı insanların gözyaşlarının oluşturduğu dokuz nehrin birleşerek "Doymadım (Toybodım) Nehri" oluşturduğu yerdedir.

(Cevap D)

3. Verilen parçada "aşık ağlar" kelimeleri arasında ünsüzle bitip ünlüyle başladığı için ulama yapılmıştır.

(Cevap C)

4. Ortaoyununda okumuş şehirli tipi Kavuklu değil Pişekâr temsil eder. Pişekâr Karagöz oyununda Hacivat'a, Kavuklu ise Karagöz'ün karşılığıdır.

(Cevap B)

5. Karagöz oyunu dört bölümden oluşur. Giriş, muhavere, fasıl, bitiştir. Oyunda konuya göre sonradan Kastamonulu, Rumelili, Bolulu gibi tipler girebilir. Karagöz oyununda def eşliğinde şarkı söyleyen kişiye "Yardak" denir. Oyunda Çelebi, Frenk, Zenne, Matiz gibi tipler yer alır. A, C, D ve E'de verilen bilgiler doğrudur. Ancak B'de verilen bilgi yanlıştır. Tuzsuz Deli Bekir zengin, mirasyedi, naif bir tip değil, mahalle kabadayısıdır.

(Cevap B)

6. Dörtlükte doğa ve doğa güzelliklerinden bahsedilmektedir. Doğanın anlatıldığı şiire **pastoral şiir** denir.

(Cevap C)

7. Türk edebiyatında ilk atasözü örneği Kaşgarlı Mehmud'un yazdığı Divan-ı Lügatüt Türk'te görülür. Eserde aynı zamanda koşma, sağu, destan, gramer kitabı, lehçe ve şivelerle ilgili bilgiler ve örneklerde yer almaktadır.

Divan-ı Hikmet: Hoca Ahmet Yesevî'nin hikmetlerinin yer aldığı eserdir. Eser Hoca Ahmet Yesevî'nin yaşadığı yüzyılda değil 15. yy.'da müridleri tarafından yazıya geçilmiştir.

Atabetü'l Hakayık: Hakikatların Eşiği anlamına gelen eser XII. yy'da Edip Ahmet b. Yükneki tarafından yazılmıştır. Eserin dört nüshası bulunmaktadır. Eser şehnâme vezni ile kaleme alınmıştır.

Kutadgu Bilig: Yusuf Has Hacip tarafından 1069-1070 yılları arasında yazılmıştır.

Risaletü'n Nushiye: Yunus Emre'nin kaleme aldığı eser ahlaki, dini-tasavvufi mânâda öğütler verir. Mesnevi nazım şekli ile yazılmıştır.

Tezkiretü'ş Şuara: Latifi tarafından Anadolu sahasında yazılan ikinci tezkiredir. Latifi eseri alfabetik sıraya göre dizayn etmiştir.

Sefaretnâme-i Fransa: Yirmisekizinci Mehmet Çelebi'nin elçilik yaptığı dönemdeki Fransa ile ilgili izlenimleri yazdığı eserdir.

Makalat: Hacı Bektaşi Veli'nin 14. yy yazdığı eseridir. İslam dininin genel hükümlerini, genel ahlaklarını, davranışlarını ve hoşgörüsünü işlediği eseridir.

(Cevap D)

8. Selçukname – Yazıcıoğlu tarafından yazılan eserde 65 satırlık bir Oğuzname geçmektedir.

Şecere-i Terakime – Ebulgazi Bahadır Han tarafından yazılan eserde "Dede Korkut, Salur Kazan, Eyrek ve Seyrek"ten söz edilmektedir.

Seyahatname – Evliya Çelebi'nin bu eserinde Dede Korkut'un Ahlat'ta olduğu söylenen mezarları hakkında bilgi verilmektedir.

Cam-ı Cemayın – Tebrizli Hasan b. Mahmut Bayati'nin Cem Sultan'ın isteği üzerine yazdığı eserinde Dede Korkut'tan söz edilir.

Kutadgu Bilig – Yusuf Has Hacip'in bu eserinde Dede Korkut'tan söz edilmez.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. "Hoca Danyal, Kamer Toy, Gülperi, Kandehar Padişahı, Atsız Bey, Arapüzengi" gibi adların yer aldığı hikâye "Şah İsmail" hikâyesidir.

(Cevap C)

10. Köroğlu'na yörelere göre değişik isimler verilmiştir. Asıl adı Ruşen Ali'dir. Verilen diğer isimlerden bazıları da şunlardır: Irışvan Ali, Ali, Ruşen, Rövşen, Uruşen Ali, Hürüşan vb.

(Cevap C)

11. Türk halk hikâyeleriyle ilgili akademik çalışma yapanların başında; Pertev Naili Boratov, Şükrü Elçin, İlhan Başgöz, Muhan Bali, Fikret Türkmen, Ali Duymaz, Ali Berat Alptekin, Saim Sakaoğlu gelmektedir.

(Cevap E)

12. Halk hikâyelerindeki manzum kısımlar şunlardır:

- Divan
- Tecnis
- Tekerleme
- Koşma
- Destan
- Muamma

(Cevap E)

13. Âşık edebiyatında bazı ozanlar, aruzdan etkilenseler de Aşık Edebiyatında beşeri aşk işlenmiştir. (B) şıkkında geçen "Şiirde aruz özentisi görülmez ama dinin etkileri gözlenir." ifadesi yanlıştır.

(Cevap B)

14. "Naat" Peygamber Efendimizi anlatan şiirlerdir.

(Cevap D)

15. "Şlok" (şiir, bend), "padak" (şiir, dize), "kavi" (şiir): Sonskritçe;

"baş/başik" (ilahi): Soğodca

Küg: Ozan Aprunçir'in bir şiirinde "şiir" anlamında kullanıldığı düşünülen bu kelime şiirin bestesi ve ezgisi anlamındadır.

(Cevap E)

16. Karagöz, meddah ve orta oyunu gibi seyirlik oyunlar, taklit ve şivelere dayalı güldürü ögeleri olan doğaçlama oynanan oyunlardır. "C" şıkkında verilen "tek kişilik gösteri olmaları" sadece "meddah"a ait bir özelliktir.

(Cevap C)

17. Din dışı **(profan)** oyunlar sınıflandırması, "günlük hayattan alınan oyunlar, masallara bağlı oyunlar, Destanlara ve aşıkların hayatlarına bağlı oyunlar, tarihi olaylara bağlı oyunlar, hayvanları taklit edici oyunlar, samıt veya lâl oyunu" olarak gösterilir.

(Cevap A)

18. Garibim bu gülşende
Bülbüller ötüşende
Gariplik ne çetinmiş
Baş yastığa düşende

- Tek dörtlük
- aaxa kafiye şeması
- 7'li hece ölçüsü
- Söylenmek istenen son iki dizede söylenmiş

Bu özellikler "mani"ye aittir.

(Cevap A)

19. İslâmiyet'ten önceki dönemlerde, ünlü bir kişinin ölümünden sonra yapılan dinsel yas törenlerine **"yuğ"** denir.

(Cevap E)

20. Öncüllerde elifnâmenin tanımı yoktur. Diğer kavramları şöyle eşleştirebiliriz:

B → I D → III
C → II E → IV

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. İlk Türk Destanları şunlardır:

I. Altay – Yakut Türkleri: Yaradılış Destanı

II. Saka Türkleri: Alp Er Tunga Destanı, Şu Destanı

III. Hun - Oğuz Türkleri: Oğuz Kağan Destanı, Atilla Destanı,

IV. Köktürkler: Bozkurt Destanı, Ergenekon Destanı

V. Uygur Türkleri: Türeyiş Destanı, Göç Destanı

(Cevap C)

2. İslamiyet öncesi Türk edebiyatı ürünleri şunlardır: Koşuk, sağu, destan ve sav'dır. Koşma, İslami dönem Halk Edebiyatı ürünüdür.

(Cevap D)

3. Ayak kuklasının başkahramanına "Keçel Pehlivan" denir.

(Cevap E)

4. Kemine, Türkiye dışındaki fıkra tiplerinden olup 1770 yılında Türkmenistan'ın Sarahs şehri yakınlarında doğmuş ve 1840 yılında vefat etmiştir. Türkmenler arasında çok sevilen bir nüktedendir. O aynı zamanda Türkmen klasik edebiyatının önde gelen şairlerindendir ve Mahtumkulu'nun öğrencisidir.

(Cevap E)

5. Fuat Köprülü ve birçok masal araştırmacısı, Nasrettin Hoca'nın 1284/1285 yıllarında Akşehir de öldüğünü ve mezarının da burada oluğunu söylemektedir.

(Cevap D)

6. Köroğlu'nun tarihi şahsiyetini belirleyebilmek için Köroğlu'nun hayat hikâyesine (Hikâye-i Hayatı) bakmak gerekir.

(Cevap E)

7. Köy seyirlik oyunları işlevlerine göre ikiye ayrılır: Birincisi eğlenmek ve vakit geçirmek için çıkarılan oyunlar, ikincisi törensel ve büyüsel oyunlar. Koç katımı ve saya gezme. Koç katımı oyununda, hayvancılıkla geçinen insanların koyunların çiftleşmesi için koçların süslenmesi ve gezdirilmesi söz konusudur. Buna göre bu oyun törensel ve büyüsel oyunlara girer.

(Cevap A)

8. Halk biliminin ülkemizdeki tarihi gelişim süreci; Ziya Gökalp'in "Halka Doğru" dergisinin 1913 tarihli sayısındaki "Halk Medeniyeti I-Başlangıç" yazı ile başlar, 1920 de Dr. Rıza Nur'un Kültür Müdürlüğünü kurmasıyla devam eder. 1930 yılında "Etnografya Müzesi'nin kurulması, 1927 yılında Anadolu Halkbilgisi Derneği'nin kurulması, 1932 yılında Türk Dili Tetkik Cemiyeti ve Türk Tarihini Tetkik Cemiyeti'nin kurulması onları takip etmiştir.

(Cevap E)

9. Gaflet içinde uyan

Edepsiz olma ey can

Edeptür asl-ı iman

Yar edep öğren edep

7'li hece ölçüsü (A)

Düz uyak

a —— uyan

a —— can ⇒ -an → Tam kafiye (B/E)

a —— iman

b —— edep

- uyan / öğren → Emir kipi → Dilek kipi (C)

(Cevap D)

10. Bu sözlü edebiyat ürünlerinin tamamının ortak paydası "gerçek olduklarına inanılmamasıdır. Edebi tür belirleyici özelliği "gerçek olduğuna inanılmaması" olan ve kalıplaşmış (bir varmış bir yokmuş) bir anlatım tekniğiyle anlatılan anlatılar masallardır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Hoca Ahmet Yesevi, "hikmet"leriyle Tasavvuf edebiyatının öncüsü sayılır. Onu takip eden "Hakim Süleyman Ata" bu edebiyatın önemli temsilcisidir.

(Cevap E)

12. Aşıkların şiirlerinde kullandıkları takma adlara **"mahlas"** denir.

(Cevap A)

13. Âşık Garip, Âşık Tahir, Kerem Dede, Ercişli Emrah (XVII. yy.), Kurbani XVI. yy. âşık şairleridir.

(Cevap B)

14. Bağlam Merkezli Halk Bilimi Yöntemi, halk bilimsel unsurun yaratım sürecine odaklıdır. Buna göre metnin oluşmasında, "anlatıcı" kadar "dinleyici" kitlesinin, anlatımın gerçekleştirildiği "fiziksel mekan"ın, sosyo-kültürel çevre koşullarının ve gösterinin yapıldığı "zaman"ın da etkisi vardır.

(Cevap D)

15.
- Doğu Anadolu'da kısa öykülü türkülere "sergüşte",
- Hikâye anlatan kişinin hikâyenin bölümleri arasındaki geçişleri sağlamak için asıl hikâyenin arasına eklediği kısa hikâyeye "Karavelli",
- Hikâyede manzum veya mensur cümlelerden oluşan kalıplaşmış, tekerlemeli girişe "döşeme",
- 3 failatün 1 failün ölçüsüyle hem de 15'li hece ölçüsüyle söylenen bir nazım şeklidir.
- Çukurova Bölgesinde anlatılan kısa hikâyeli türkülere ise "bozlak" denir.

(Cevap B)

16. Doğu Anadolu'da Köroğlu anlatıcıları arasında, "İshak Kemali, Hafız Mugdat, Behçet Mahir, Âşık Mevlut İhsani, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Şevki Halıcı, Hancı Ökkeş'tir.

(Cevap E)

17. Doğuş yeri "Kerkük, Musul" olan hikâyemiz "Arzu ile Kamber"dir.

(Cevap A)

18. Türküler iki bölümden oluşur. Birincisi kavuştak (bağlama) bölümüdür, tekrarlanan "nakarat" kısmıdır. İkincisi asıl sözlerin bulunduğu bölümdür, buna **"bend"** denir.

(Cevap D)

19. Konuşmaları ve ses taklitlerini tek bir sanatçının üstlendiği ve kişileri temsil eden yapma bebeklerin oynatıldığı geleneksel seyirlik oyunlara **"kukla"** denir.

(Cevap A)

20. Halk edebiyatı seyirlik oyunları şunlardır: Meddah, Kukla, Karagöz, Orta oyunu, Köy seyirlik oyunlarıdır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. "Türkçe 7500 sözcüğün Arapça karşılığı ile sav, sağu, koşuk ve destan parçalarını içeren eser Kaşgarlı Mahmut'un Divan-ı Lugati't Türk'üdür.

(Cevap D)

2. A) Aşık Ömer - Dadaloğlu - Kul Mustafa →t Hak şairi

B) ……, ……, Seyrani → Hak şairi

D) ……, Kayıkçı Kul Mustafa → Hak şairi

E) Sümmani, ……, …… → Hak şairi

C) Hacı Bektaş, Yunus Emre, Hacı Bayram } üçü de tekke edebiyatı şairidir.

(Cevap C)

3. Masal kahramanlarından bazıları sembolik tiplerdir ve karakteristik özellikler gösterirler. Seçeneklerden hareketle bu tipleri inceleyelim:

A) Büyük kardeşler: Kıskançlığı ve kötülüğü

B) Yaşlı adam: İyiliği, yardımı

C) Üvey anne: Kötülüğü ve zulmü

D) Teyze: Kötülüğü ve kıskançlığı

E) Üvey kız kardeş: Kıskançlığı simgeler.

Soruda kötülüğü temsil etmez diye sorulmuş. Yaşlı adam iyilik ve yardımı sembolize ettiğinden cevabımız bu seçenektir.

(Cevap B)

4. Fıkralar nesir şeklinde anlatılırlar ve değişmez kahramanı insanlardır. Bir deyimin, atasözünün, kalıp ifadenin açıklaması olabilir. Dili, anlatıldığı bölgenin özelliklerini gösterir. Bu ifadeler seçeneklerde verilmiş ve doğru ifadelerdir. C seçeneğindeki ifade yanlıştır çünkü fıkralar hayali değil gerçek hayattan alınma hikâyelerdir. Seçenekler dışında da birçok özellik vardır. Bunlardan bazıları şunlardır: Fıkraların amacı güldürürken düşündürmektir. Olayın geçtiği zaman belli değildir. Mekan belirsiz olduğu gibi küçük bir köy, bir ev, bir iş yeri de olabilmektedir.

(Cevap C)

5. Türkiye'deki genel kanaatte Nasreddin Hoca'nın fıkraları daha çok sözlü kaynaklarda yaşamıştır. Oysa tarihi kaynaklar araştırıldığında durumun hiç de öyle olmadığı görülmektedir. Bu belgelerden en eskisi 1480 tarihini taşımaktadır. Bu Ebu'l Hayr-ı Rûmî tarafından yazılan Saltuknâme adlı eserdir. Sarı Saltuk'un kerametlerinden söz edilirken bir de Nasreddin Hoca fıkrasına yer verilmiştir. Bu eser Fatih Sultan Mehmet'in küçük oğlu Cem Sultan'ın isteği üzerine yazılmış bir eserdir.

(Cevap D)

6. Batılı bestekârların eserinde bizi konu alan müsiki ürünleri az da olsa vardır. Ancak sahne eseri olarak bizimle ilgili olanların sayısı yok denecek kadar azdır. Bu görüşten yola çıkarak bestekârlarımız da, bizim konularımızı ele alan eserler ortaya koymuşlardır. Bu alanda en çok halk hikâyelerimiz ele alınmıştır. Kerem Operası, Karaca Oğlan, Deli Dumrul, Emrah ile Selvihan, Köroğlu Operası vb. eserler arasındadır. Bu eserlerden Köroğlu konulu olan hem yurt içi hem yurt dışında bestelenmiştir. Ahmet Adnan Soygun'un Köroğlu Operası ve metni, İsmail Hebibov'a bestesi Üzeyir Hacıbeyoğlu'na ait beş perdelik Köroğlu Operası örnektir.

(Cevap D)

7. Ortaoyunu her yerde oynanabilen mobilize bir oyun olduğu için düzeni de ona göre biçimlenir. Ortaoyununda oyun alanının tamamına temaşa çayırı adı verilir. Oyun yeri ise Palanga adıyla anılır ve bu temaşa çayırının ortasıdır. Şu an sirklerdeki gibi palanga ile seyirci bölümü iplerle ayrılır.

(Cevap C)

8. Anonim, Aşık ve Tekke edebiyatında sürekliliği ve ortaklığı sağlayan unsurlar şunlardır:

- Hece vezni, kafiye düzeni, nazım birimi olarak dörtlüklere dayalı türleri, koşma ve mani nazım şekli esasına dayalı nazım ögeleri ortak ve her üç edebi gelenekte de süreklilik göstermektedir.
- Halk şiiri gerek İslamiyet'ten önce gerek İslamiyet'ten sonraki devirlerde daima müzikle birlikte icra edilmiştir. (kopuz, saz, ney, def …)
- Halk şiirinin icrasında daima diyaloglara yer verilmiştir.
- Halk Edebiyatının bütün türlerinde eserler başlangıçtan bu yana büyük ölçüde doğaçlama yaratılmıştır.
- Türk Halk Edebiyatı ürünleri, sözlü olma, geleneğe bağlılık, çeşitlenme, anonimleşebilme ve kalıplaşabilme gibi sözlü edebiyatın evrensel niteliklerini taşımaktadır.
- Oluşturuldukları devrin ve çevrenin yaygın Türkçesi kullanılmıştır.

(Cevap A)

9. Yukarıdaki dörtlük konusu göz önüne alındığında bir "taşlama" örneğidir. Taşlama; koşma nazım şeklinin bir türüdür. Alay, eleştiri gibi konuları inceler.

(Cevap A)

10. İnsan davranışları için model teşkil eden, hayata anlam ve önem kazandıran, dolayısıyla insanın kendini anlamlandırmasını sağlayan ve her zaman için bir yaratılışın öyküsünü anlatan kutsal kabul edilen metinlere **"mit"** adı verilir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Pertev Naili Boratav'ın yayınladığı "Zaman Zaman İçinde" adlı eser bir masal monografileridir.

(Cevap B)

12. Sanat eserinde "güzellik" zanaat eserinde "faydalılık" önemlidir.

(Cevap A)

13. Paragrafta bilgisi verilen oyun "Karagöz" oyunudur. Karagöz oyunu, "Karagöz ve Hacivat" adlı iki kahramanın yanında yardımcı karakterlerin "gölge oyunu" şeklinde oynatıldığı bir oyundur. Şeyh Küşteri "Karagöz" oyununun yaratıcısıdır.

(Cevap D)

14. İslamiyet Öncesi Türk edebiyatı nazım şekilleri şunlardır: Koşug, kojan, ır-yır, küg, takşut, takmak. Tahmis, divan edebiyatında bir gazelin her iki dizesinin başına aynı ölçüde üç dize ekleyerek oluşturulan nazım biçimidir.

(Cevap C)

15. Tekke (Tasavvuf) Halk edebiyatı şiir geleneğinde meydana getirilen şiirleri,

"Allah" hakkında yazılan türler (Tevhit, ilahi …),

"Peygamber" hakkında yazılan türler (Naat, hilye, …),

"Din ve Tasavvuf" büyükleri hakkında yazılan türler (mehdiye, …),

"Dini İnançlar ve Tasavvufi Düşünler" hakkında yazılanlar (Vücût-name, Nasihat-name)

(Cevap B)

16. Aşık tarzı heceli şiir türleri konu ve ezgi özelliklerine göre şu şekilde tasnif edilir:

- Koşma şekli
- Destan şekli
- Mani (Bayatı) şekli

"Güzelleme koşmalar, koçaklama koşmalar, ağıt koşmalar, taşlama koşmalar, semailer ve varsağılar" koşma şeklinin türleridir.

(Cevap D)

17. Azerbaycan – Destan, bekaye

Irak Türkmenleri – Destan, masal

Türkmenistan – Destan, halk destanı

Kırım Tatarları – Destan

Gagavuz eli – Annatmak

(Cevap E)

18. "Meddah, Karagöz, kuklabaz, kıssahan" gibi türler saraylarda, padişahları ve saray çalışanlarını eğlendirmek için de yapılırdı. "Hilebaz" bu grub içerisinde yer almamaktadır.

(Cevap A)

19. Gülistan Çobanlar, Murat Çobanoğlu'nun babasıdır. O saz çalmasını, aşık makamlarını ve aşıklık geleneğinin yolunu yordamını ondan öğrenmiştir.

(Cevap A)

20. Türkiye ve Balkanlar dışında bilinmeyen hikâyemiz "Hurşit ile Mahımihri"dir. Mahımihri'nin yedi erkek kardeşi vardır. Olayların bir kısmının yayla göçünde olması göçebe izlerini taşıdığını göstermektedir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. "Heyder Baba'ya Selam" adlı şiir Şehriyar'a aittir.

(Cevap D)

2. Aşk, ayrılık, sevgi vb. insani duyguların coşkulu bir şekilde anlatıldığı şiirlere **lirik şiir** denir. Soru kökünde verilen şiir de bu özellikleri taşıdığından liriktir.

(Cevap E)

3. Tarihi görüşe göre masalların çıkış yeri Hindistan'dır. Bir başka ifadeyle ünlü Hint masal kitapları, masalların kaynağını oluşturmaktadır. Kaynak olan bu masal kitapları Pancatantra, Vetalapancavincati, Çakasaptati vb. eserlerdir. Soruda bu eserler sorulmuş seçeneklerde bulunan Pançatantra doğru cevaptır.

(Cevap C)

4. Türk dünyasının belirli bölgelerinde tanınan fıkra tiplerinden biri olan İncili Çavuş'un I. Ahmet ve IV. Murat döneminde yaşadığı sanılmaktadır. Kaynaklardan öğrenildiğine göre adı İncili Mustafa Çavuş'tur. Ad, bazı kaynaklarda Mehmet olarak da görülür. Ona, İncili Çavuş denmesinin çeşitli sebepleri vardır.

- Kavuğuna inci taktığı için bu ad verilmiştir.
- Dergâh-ı Âli'de çavuş olduğu için bu ad verilmiştir.
- İrincil köyünde doğmuş zamanla İrincil adı değişmiş İncili'ye dönüşmüştür.

Ona Artvinliler (Ardanuç'un Anç köyü), Sivaslılar, Diyarbakırlılar (İrincil köyü), Kayserililer (Tıravşın köyü), Kocaeliler (Kandıra'nın Bakır köyü) Ispartalılar vb. yerler ev sahipliği yapmak istemiştir. Bu sayılan yerler dışında seçeneklerde Tavşanlı cevabı vardır.

(Cevap B)

5. Nasreddin Hoca fıkraları Lamii Çelebi'den itibaren nazma çekilmektedir. Ancak bazı kişiler fıkraları nazma çekme konusunu tartışma haline getirmişlerdir. Ziya Gökalp, Fuad Köprülü, Orhan Veli Kanık nazma çekilmesi taraftarıdır.

Taşlıcalı Yahya, Ateşzâde Mehmet İzzet, Orhan Seyfi Orhan, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Nurettin Sevin, Ceyhun Atıf Kansu, Sami Ergun, Halil Karabulut, Nejat Sefercioğlu, Nüzhet Erman gibi isimler bazı ftıkraları nazma çekmişlerdir. Bu isimlerle seçenekleri karşılaştırdığımızda Yahya Kemal'in böyle bir girişimi olmadığını görürüz.

(Cevap E)

6. Köy seyirlik oyunlarında oyuncuların tamamı gönüllü oyunculardan seçilir. Gerek geleneğin etkisiyle greek isteyerek yapar bu işi. Oyunlar geleneğin etkisiyle doğmaca oynanır. Bu yüzden seçilecek kişinin ikinci özelliği doğmacaya (hazırlıksız oyuna) uygun hünere sahip olması gerekir.

(Cevap A)

7. Nâreke Karagöz oyununda oyunun başlamasına yakın çalınan düdüğün adıdır. Bu ses verildikten sonra Hacivat soldan (seyirciye göre) gelir ve Karagöz de sahneye gelince muhavere başlar.

(Cevap A)

8. Aşıklar tarafından nazım-nesir karışık olarak anlatılan, sevgi ve kahramanlık konularını işleyen eserlere **"halk hikâyesi"** denir.

(Cevap D)

9.

- Aşk, ayrılık, gurbet gibi konular işlenir.
- 7'li hece ölçüsü kullanılır.
- aaxa şeklinde kafiyelenir.
- Tek dörtlükten oluşur.

İfadeleri **"mani"** nazım şeklinin özellikleridir.

(Cevap A)

10. Kuklacılara, "kuklabaz", "başkuklabaz", "hayalbaz", "suretbaz" adı verilmiştir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Kamların olağanüstü güçlerle ve ruhlarla iletişime geçme yeteneklerine inanılması, onların en temel özelliğidir. Bu bağlamda, kamların olağanüstü güçlerle kurduklarını düşündükleri iletişimlere dair memoratlar ve iletişime geçmek için şiir şeklinde söyledikleri "alkışlar"da en eski sözlü edebiyat türlerimizdir.

(Cevap B)

12. Türk evliya menakıp-nâmelerinin ilk örneği ve aynı zamanda İslam içerikli ilk Türk epik destanı "Saltuk Buğra Han" destanıdır.

(Cevap C)

13. Aşık Veysel (XX. yüzyıl), Şeref Taşlıova (XX. yüzyıl), Murat Çobanoğlu (XX. yüzyıl), Aşık Reyhani (XX. yüzyıl), Aşık Seyrani (XIX. yüzyıl)

(Cevap B)

14. Hikâye kahramanları değişik şekillerde birbirine aşık olmaktadırlar. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Bade içme yoluyla aşık olma (Köroğlu Hikâyesi)
- Aynı evde büyüyüp kardeş olmadıklarını öğrenince aşık olma (Arzu ile Kamber)
- İlk görüşte aşık olma (Hurşit ile Mahımihri)
- Resim görerek aşık olma (Köroğlu Hikâyesi)

(Cevap C)

15. Zengin bir hikâye dağarcığı olan Behçet Mahir, Türk bilim adamlarının yanında Fransız, İngiliz ve Amerikalı bilim adamlarının da çalışma yaptığı halk hikâyecisidir.

(Cevap B)

16. Frenk Bezirgan, oğlunun Köroğlu tarafından kaçırılmasını bir türlü içine sindiremez. Bu yüzden Köroğlu'ndan intikam almak ister. Onun elindeki imkanlarla yenmesi mümkün değildir. Yeni arayışa girerek tüfeği icat eder.

(Cevap D)

17. Fikret Türkmen, 1974 Aşık Garip hikâyesi üzerine doktora, 1983 yılında Tahir ile Zühre hikâyesi üzerine de doçentlik tezi hazırlamıştır.

(Cevap C)

18. İlk Meddah I. Bayezid'in sarayında bulunan "Kör Hasan"dır.

(Cevap A)

19. **Koçaklama:** Konusu yiğitlik, savaş, kahramanlık olan veya bir kahramanı öven, kahramanlık duygularını canlandıran şiir, yiğitlemedir.

(Cevap B)

20. Verilen öncüllerden V. öncül yanlıştır. Dede Korkut ün kazanan bir Oğuz beyi değil, yaşlı bilgi bir kişidir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Yada taşı diğer bir söyleyişle yağmur taşı, Türk mitolojisinde yağmur yağdırdığına kar ve fırtına çıkardığına inanılan kutsal bir taştır. Hatta Uygur Türklerine ait Göç Destanında bu taşın Çinlilere kaptırılması sonucu Tanrının Türklere Susuzluk ve kıtlık verdiği anlatılır.

(Cevap C)

2. Türkiye'de Türk masallarıyla ilgili tip çalışmaları 1940'lı yılların ortalarında başlar. Wolfram Eberhard ve Pertev Naili Boratav asıl katalogların habercisi diyebileceğimiz bir çalışmayı 1947 yılında tamamlayarak Almanca bir makale olarak yayınlarlar. Makalede sadece hayvan masalları ele alınmış olup tip sayısı 60'tır.

(Cevap D)

3. Seçeneklerde verilen fıkra tiplerinden Seley Çakan haricindekiler Asya'da yaşamıştır. Tek tek incelersek şu sonuca ulaşırız:

Kemine → Türkmenistan

Ahmet Akay → Kırım

Molla Zeydin → Çin Halk Cumhuriyeti

Kuyruçuk → Kırgız

(Cevap C)

4. Sanatın en çok ilgilenilen alanı şüphesiz şiirdir. Şairiyle okuyucusuyla durum ülkemizde de aynıdır. Soruda şiire daha çok konu olarak ele alınan dal sorulmuştur. Nasreddin Hoca fıkraları defalarca nazma çekilmiş, bunların büyük çoğunluğu kitap bütünlüğünde bir araya getirilmiştir. En eski Nasreddin Hoca fıkralarının tarihini XVI. yy başlarına kadar götürebiliriz. Bu uygulama XX. yüzyılın başına kadar sayılı şiirlerle sürüp gider.

(Cevap B)

5. Ortaoyunu da tıpkı Karagöz gibi karşılıklı yanlış anlamalara dayalı güldürü esaslı oyunlardır. Ortaoyununda ana karakterleri Pişekar ve Kavuklu oluşturur. Bu oyunun Karagöz'den en ciddi farkı canlı olması yani kişilerce oynanmasıdır.

(Cevap E)

6. Türk Halk edebiyatının araştırma ve inceleme yöntemleri üzerine çalışmaları şunlardır:

- 1922'de yayınladığı "Usullere Dair: Halkiyat, Masallar", "Usullere Dair: Tandır-name"
- "Altın Işık, Türkçülüğün Esasları" adlı eserleri bu alan için yaptığı çalışmalardır.

Ziya Gökalp "Yeni Hayat" adlı 1930 yılında yayınlamıştır. Eser dönemin siyasi, kültürel, ekonomi hayatı hakkındaki düşünceleri içerir.

(Cevap B)

7. Dolansın yiğitler köşe bucakta

Bir savaş edelim kelle kucakta

a → bucakta → -ucak → Zengin kafiye

a → kucakta → ta → Redif

(Cevap D)

8. Pek az değişikliklerle bir ülkenin değişik yerlerinde veya değişik ülkelerde, anlatıldıkları yere uygun düşen bir mahallileşmeye uğrayıp söz konusu coğrafyaya bağlanarak anlatılan efsanelere **"gezgin efsane"** denir.

(Cevap C)

9. Meddah, "başlangıç", "açıklama", "senaryo" ve "bitiş" bölümlerinden oluşur. "Başlangıç" bölümü "Hak dostum Hak!" nidasıyla başlar. Meddah bir "divani" ya da "tekerleme" söyleyerek seyircinin dikkatini çeker.

(Cevap C)

10. Eski Türkler henüz İslamiyet'i kabul etmediklerinden dolayı "Fıkıh" Türklerin inanç sistemlerinde yer almamıştır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. "Ozan-baksı, Tekke-Tasavvuf, ordu şairleri ve divan edebiyatına mensup insanların kahvelerde icralara yönlendiği gelenek, Aşık Tarzı Halk Edebiyatı geleneğidir.

(Cevap A)

12. Pek çok aşık yetiştiren Taşlıova, aşık edebiyatını 150 kadar aşık makamı ve halk hikâyesini en iyi bilen aşıklarımızdandır.

(Cevap E)

13. **Fütüvvetname'de meddahlar dörde ayrılır:**

a. Üstün yetenek ve söz ustalıklarıyla Hazret-i Peygamber ve Ehli Beyt'ini övenler

b. Büyüklerin şiirlerini, sözlerini okuyanlar

c. Bu işin yanı sıra halka yararlı işler de yapanlar

d. Dağınık bir takım şiir öğrenmiş olanlar

(Cevap C)

14. Ölen birinin ardından yazılan şiirlere Divan edebiyatında "mersiye", Halk edebiyatında "ağıt" denir.

(Cevap E)

15. Verilen dörtlükte II ve IV. mısralar arasında

kervan-ında
yan-ında } redif vardır.

Diğer seçeneklerde verilen bilgiler dörtlükte bulunmaktadır.

(Cevap B)

16. Verilen soruda III. öncül yanlıştır. Yunus Emre şiirlerinde dar bir dünya görüşü yoktur. Şiirlerinde her insana sevgiyle bakan yaradılanı yaradandan ötürü seven bir dünya görüşü vardır.

(Cevap C)

17. "Yardak" Karagöz oyununun icrası esnasında şarkı veya türkü söyleyen kişidir.

(Cevap C)

18. Mitlerin yer aldığı anlatılardaki zaman kavramı hiç sona ermeyen ve ermeyecekmiş gibi görünen daimi süreklilik gösteren bir şimdiki zamandır. Bir başka ifadeyle geçmiş, şimdiki ve gelecekte omak gibi olayları ardı ardına gelen zaman dilimlerine yerleştirerek anlayan ve açıklayan "art süremli" anlayış mitlerde yer almaz. Bu açıklama ışığında boşluklar şu şekilde tamalanır. Mitlerde olaları birbiriyle "EŞ SÜRMELİ" (Senkronik) olarak algılayan dolayısıyla hepsini "ŞİMDİ" ye ve ŞİMDİKİ zamana bağlayarak açıklayan zaman yer alır.

(Cevap C)

19. Bir mitoloji geleneğinin doğuşunda yer alan faktörlerden birincisi "coğrafya"dır. Bu bağlamda, Türk mitolojisinin yaratılış bağlamında tecelli ettiği coğrafi mekan konusunda yaygın kabuller arasında "Altay Dağları", "Tanrı Dağları-Kuzey Batı Asya Sahası", "İrtiş-Urallar arası", "Altay-Kırgız bozkırları arası", "Balkay Gölü'nün güney batısı", "Altayların doğusu" veya "90. boylamın doğusu" gibi tespitler vardır. E şıkkında verilen "Alp Dağları"yla Türk mitolojisinin ilgisi yoktur.

(Cevap E)

20. Türk mitolojisinde ağaçların yukarıda ele aldığımız dünyanın eksenini oluşturmanın yanı sıra türeyiş mitlerinde de "ana / ata" olmak açısından da kutsal kabul edildikleri görülür. Türklerin en kutsal bildikleri ağaç "kayın ağacı"dır. Kayın ağacının "ölümsüzlük veren" veya "gençleştirip güçlendiren" özsuyuna sahip tanrı tarafından görevlendirilmiş bir kadın ruh olarak da Türk mitolojisinde karşımıza çıkar. Bu motiflere sahip, Saha Türkleri arasında yaygın olarak anlatılan "Er Sogotoh" efsanesi ve bu efsanenin Altay Türkleri arasında anlatılan şeklinde de ilk adam "Ak Genç" vardır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Türk halk kültüründe çocuklara aile büyüklerinin adının verilmesi "Ata kültürü" ile ilgilidir. Ata sözcüğü, Türkçede saygı değer yaşlı kimse veya soyundan gelinen yüzyıllar önce yaşamış kimseler ve bunların toplumsal bilinç olarak algılanan ruhları anlamına gelir. Ataların ruhlarının toplumsal bilinç olarak algılanması bir topluluğun inanç dünyasında yer alan atalar kültüyle ilişkilidir. Ata ruhlarını hoşnut etmek ve onların yardımını dilemek amacıyla ata ruhlarının bulunduğuna inandıkları yerlerin ziyaret edilmesi, ruhlarına adaklar adama, kurban sunma, vb. törenler yapma atalar kültürünün tezahür şeklidir.

(Cevap E)

2. Kutsal ağaç Türk mitolojisinde, yaratılış ve köken miti olarak "ana-ata", kozmik "hayat ağacı"na dayalı evren imajı ve evrenin ekseni, "beslenme", "barınma" ve tapınma mekanı "topınak", ruhları bulunduran ve bu nedenle de kurban kesilen "sunak" ve bütün formların en gelişmiş hali olan tanrı veya tanrısal ruhlarla iletişim kanalı olmak gibi son derece önemli işlevlere kavramsalaştırmalara sahip olarak karşımıza çıkmaktadır.

(Cevap E)

3. Bir ezgi eşliğinde söylenen türkülerin adına bent denilen 2-4 dizelik bölümlerden oluşur. Çoğu zaman bu bentlerde ezgisi ve sözleri tekrarlanan kavuştak yer alır. Anonim bir tür olan türkülerin bazı yerlerde bestecisi ve yazarı bilinse de halka mâl olduğu için anonimliğini kaybetmez. Soruda verilen tanım türkünündür.

(Cevap A)

4. Verilen dörtlükte ikinci ve dördüncü dizede geçen "bağla" kelimesi yazılışı ve okunuşu aynı ama anlamı farklı olan cinas örneği olarak verilmiştir. Verilen dörtlük kesikli mâniye örnektir. Uyak düzeni aaba şeklindedir. Verilen ilk dizedeki "bağlar" kelimesi uyak ve cinas oluşturmak içindir. Ama dörtlükte benzetme örneği yoktur.

(Cevap B)

5. Feleknâme ve Mantıku't Tayr Gülşehri'nindir.

(Cevap E)

6. Tayyarzade, Cevri Çelebi, Sansar Mustafa, Hançerli Hanım, Tifli ile İki Biraderlerin Hikâyesi adlarıyla bilinen hikâyelerin tamamı IV. Murat döneminde İstanbul'da oluşmuştur. "Tilki Selim" bu dönem hikâyeleri arasında yer almamaktadır.

(Cevap B)

7. Halk hikâyeleri, Türk, Arap, Hint ve İran kaynaklı olmak üzere 4'e ayrılır.

- **Türk kaynaklı hikâyeler:** Dede Korkut, Köroğlu
- **Arap kaynaklı hikayeler:** Leyla ile Mecnun, Battal Gazi, Binbir Gece Masalları
- **İran kaynaklı hikayeler:** Ferhat ile Şirin
- **Hint kaynaklı hikayeler:** Kelile ve Dinme

(Cevap D)

8. Arap ve Fars edebiyatından tür, şekil, aruz ve mevzularıyla birlikte mazmunlarda alarak meydana getirilen manzum ve mensur eserlerden oluşan edebiyata **"Divan edebiyatı"** denir.

(Cevap D)

9. Karagöz oyunun bölümleri, "giriş, muhavere (diyalog), fasıl ve bitiş"ten oluşmaktadır.

(Cevap E)

10. Köy seyirlik oyunları, "güldürücü", "acıklı", "sessiz (samıt veya lâl)" olarak gruplandırılır. "Şölen" İslâmiyet Öncesi Türk Edebiyatı törenlerinden biridir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Masallara Türkiye ve Balkanlar'da "kıssa", "destan", "hikâye", "hekat", "mesel" adları verilmiştir.

(Cevap A)

12. Nasreddin Hoca fıkralarının eğitici yönü ile ilgili olarak Nükhet Târ tarafından hazırlanan doktora tezinde 295 fıkra incelenmiştir. Bu çalışmanın sonunda Nasreddin Hoca fıkralarının temel felsefesi üzerine bazı maddelere ulaşılmıştır. Bu maddeler şunlardır:

- İyimserlik, hayata abağlı ve ümitli olma
- Özeleştiri yapabilme
- Hoşgörülü olma
- Tedbirli olma
- İçki alışkanlığının kötülüğü
- Dış görünüşe önem vermeme
- Görücü usulüyle evlenmenin sakıncaları
- Birden fazla kadınla evlenmenin zararları
- Evlilikte uyumlu davranma
- Dini inançlar

Seçenekler incelendiğinde C şıkkının, Nasreddin Hoca fıkralarının temel felsefesine aykırı olduğu görülür.

(Cevap C)

13. Masal tip topluluklarından biri de yerel tiplerdir. Bu tiplerden bazıları şunlardır: a. Konyalı Tayyib Ağa, b. Şamlının Hacı İbrahim, c. Mutlu Çivit Emmi, ç. Ağınlı İbik Dayı, d. Botsalı Kara Kâmil, e. Silifkeli Hacı Kiya. Bu tipler sadece yaşadıkları çevrede tanınan tiplere verilen addır.

Temel yerel bir tip değildir. Bir topluluğu simgeleyen sadece yetiştiği yer değil tüm yörelerde tanınan bir tiptir.

(Cevap D)

14. Avrupa'da masallar konusunda yazma, derleme ve yayımlama olarak önemli çalışmalar yapılmıştır. Uzun yıllar şiir diline aktarılan masallar, derleme döneminden başlayarak nesir olarak da verilir. Önemli bazı masal yazarları Aisopos (Ezop), Jean de La Fontaine, Grimm Kardeşler, Hans Christian Andersen'dir. Bu yazarların eserleri Türk yazarlar tarafından dilimize aktarılmıştır. Soruda Şinasi ve Ziya Paşa'nın aktardığı eserlerin hangi yazara ait olduğu sorulmuştur. Cevap La Fontaine'dir. La Fontaine Fransa sahasında yetişmiş yazarın masalları sadece küçüklere değil büyüklere de seslenir. Bizdeki ilk çevirileri Şİnasi ve Ziya Paşa tarafından yapılmıştır. Masalların bir bölümünü Orhan Veli Kanık, tamamını ise Sabahattin Eyüboğlu çevirmiştir.

(Cevap D)

15.

A → -lanmasın
B → var
D → -ler
E → -er
} Redif

C seçeneğinde "-er"ler tam uyaktır. Redif yoktur.

(Cevap C)

16. Koşmanın türleri şunlardır: Güzelleme, taşlama, koçaklama, ağıttır. Koşuk ise İslamiyet öncesi Türk edebiyatı sözlü ürünlerindendir.

(Cevap A)

17. Karagöz ve Ortaoyununun ikisinde de bölüm adları aynıdır. Mukaddime, Muhavere, Fasıl, Bitiş. Sadece Ortaoyununda muhavere bölümü arzbar ve tekerleme olarak ikiye ayrılır. Doğru yanıt E seçeneğidir.

(Cevap E)

18. Türk Halk Edebiyatının, ülkemizde profesyonel bir araştırma ve inceleme alanı olarak ortaya çıkması XX. yüzyılda olmuştur. Türk edebiyatının araştırma ve incelemede yöntem üzerinde duran ilk bilgin Mehmet Fuat Köprülü'dür.

(Cevap E)

19. Seçeneklere baktığımızda "Balta değmedik ağaç olmaz.", "Kimsenin çırası tana kadar yanmaz.", "Balık ağa girdikten sonra aklı başına gelir.", "Bülbülün çektiği dili belasındandır." sözleri gerçek anlamın dışında farklı anlamları ifade etmek için kullanılır. "A" şıkkındaki "Bin tasa bir borç ödemez" sözünden anlaşılan bir tane anlam vardır.

(Cevap A)

20. Aprunçır Tigin, adı bilinen ilk Türk ozanıdır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Danimarkalı bilgin W. Thomsen tarafından okunan eser Dede Korkut Hikâyeleri değil Göktürk Kitabeleridir.

(Cevap C)

2. Anonim halk şiirinin söyleyeni belli değildir. O yüzden son dörtlüğünde şairin mahlasını kullanması söz konusu değildir.

(Cevap D)

3. Kemine, bir topluluk ya da zümreyi değil, bireysel sayılabilecek bir fıkra tipini karşılar.

(Cevap C)

4. Türk masallarına bilimsel yaklaşımı, Ziya Gökalp'la başlatabiliriz. O belki bir öncü değildir ama bu alana öncülük edenlere yol gösterici olarak kabul edebiliriz. Masalların derlenmesi ve yayımlanması konusundaki çalışmaları iki kuşak halinde toplayabiliriz. Birinci Kuşak Masal Çalışmaları: Pertev Naili Boratav, Mehmet Tuğrul, Tahir Alangu, Ahmet Edip Uysal gibi isimler bu dönem çalışmalarını yapmışlardır. İkinci Kuşak Masal Çalışmaları: Saim Sakaoğlu, Bilgi Seyidoğlu, Umay Güney, Ali Berat Alptekin, Ziyat A. Akkoyunlu, İnci Akidil, Esma Şimşek gibi isimler de bu dönemde çalışmaları yürütmüşlerdir. Soruda ikinci kuşakta yer almayan araştırmacı sorulmuş. Seçenekleri incelediğimizde Pertev Naili Boratav cevabının aranan cevap olduğunu görürüz. Pertev Naili Boratav birinci kuşak araştırmacılarına aittir.

(Cevap C)

5. Selis, aruzun fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün kalıbıyla oluşturulur.

Semai, aruzun me'failün me'failün me'failün me'failün kalıbıyla oluşturulur.

Kalenderi, mef'ülü mefa'ilü mefa'ilü fe'ülün kalıbında oluşturulur. Aşıklar tarafından söylenir. Satranç, Çok sık kullanılmaz, aruzun müfte'ilün müfte'ilün müfte'ilün müfte'ilün kalıbıyla yazılır.

(Cevap C)

6. Nasreddin Hoca adına bağlanıp onun yapısına uymayan fıkralar, Saim Sakaoğlu'nun yaptığı gibi ayrı başlıklar altında değerlendirilmelidir.

Saim Sakaoğlu'nun Nasreddin Hoca fıkralarını iki ana, beş alt başlık altında ele alan bu çalışması şu şekildedir:

I. Nasreddin Hoca Fıkraları
II. Hoca Adına Bağlanan Fıkralar
a. Mantık Açısından Hoca'ya Uymayan Fıkralar
b. Din Açısından Hoca'ya Uymayanlar
c. Hoca ve Timur Fıkraları
d. Nasreddin Hoca'dan Önce de Anlatılanlar
e. Ahlak Açısından Hoca'ya Uymayan Fıkralar

(Cevap A)

7. Köy seyirlik oyunlarının başlangıcında büyüsel ve görevsel oyunların olması bu oyunun kaynağını ritüellere dek götürür. Ritüeller gönüllü ve topluca gerçekleştirilen törenlerdir. Bu ritüellerde insanlar korkularını acılarını, sevinçlerini dilek ve beklentilerini belli zaman ve mekânda paylaşır. Ayrıca ibadet de kaynak olarak alınabilir çünkü oyunla ibadet arasında ciddi benzerlikler vardır. Yöneten, ön hazırlık, belirli mekân, katı kurallar müzik ve dans iki kavram arasındaki ortak paydalardır.

(Cevap C)

8. Paragrafta verilen;

"Halkın sözlü geleneğinden oluşur, düzenleyicisi pek bilinmez, çağdan çağa, yöreden yöreye değişiklik gösteren, her zaman bir ezgiyle söylenir." ifadeleri **"türkü"**ye aittir.

(Cevap C)

9. Annelerin çocuklarını uyutmak için bir ezgi eşliğinde 7'li, 8'li, 9'lu hece ölçüsüyle söyledikleri ürünlere **"ninni"** denir.

(Cevap D)

10. Türk edebiyatının sözlü kaynakları, halk hikâyeleri, seyirlik oyunlar, masallar, fıkralar, bilmeceler … vb dir. "Divan-ı Lugati't Türk sözlü edebiyat hakkında bilgi veren yazılı bir kaynaktır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Özellikleri verilen geleneksel tiyatro türü "meddah"tır. Meddah, tek kişilik oyun demektir.

(Cevap B)

12. Aşıklık geleneği mensuplarının yetişme süreçleri şu aşamalardan oluşur:

- Çıraklık
- Bade içme ve rüya motifi
- Aşık toplantıları ve Aşık fasılları
- Muamma
- Askı asma – Askı indirme

(Cevap D)

13. Şah İsmail hikâyesi, Türkiye, Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Balkanlar ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde anlatılmaktadır.

(Cevap A)

14. Aşık Garip hikâyesi ile Dede Korkut Hikâyeleri'nden "Kampüre'nin Oğlu Bamsı Beyrek" hikâyesi arasında benzerlik vardır. Bamsı Beyrek hikâyesinde Beyrek'in babasının, Aşık Garip hikâyesinde ise Garip'in annesinin gözleri ağlamaktan dolayı kör olmuştur. Görmeyen gözün tedavisinde Bamsı Beyrek'te kanın mendille göze sürülmesi, Aşık Garip'te ise Hz. Hızır'ın atının ayağının altından alınan toprağın göze sürülmesi etkili olmuştur.

(Cevap D)

15. Verilen dörtlük incelendiğinde hece sayısının 11 olduğu ve nazım biriminin dörtlük olduğu görülür. Bu durum I. öncülde 11'li hece ölçüsü oluşturulmuş çıkarımı doğrudur. Ayrıca mısralarda geçen "siyah ebru, gamzen okları" Divan edebiyatında sıkça kullanılan mazmun olduğundan II. öncülde doğrudur. Dörtlük ağıt değil bir güzelleme örneğidir. Sevgilinin fiziksel özellikleri ve ona duyulan aşktan söz edilmiştir.

çat – ma
at – ma
ağlat – ma
> = ma sesleri redif olarak kullanılmıştır. Ayrıca -at- sesleri zengin değil tam kafiyedir.

Verilen öncüllerden III ve IV yanlıştır.

(Cevap E)

16. A seçeneği dışında verilen bilgiler Âşık Veysel için doğrudur. Âşık Veysel aruzla şiir yazmayan hak şairlerindendi.

(Cevap A)

17. Türk mitolojisinde "Gök Tanrı"ya ulaşılan "kutsal geçit" e "Ötüken Yış" adı verilmektedir. Zaman içinde ve bozkırda teşekkül eden Gök Tanrı'ya ulaşan kutsal geçit "Ötüken ormanı" (Ötüken Yış) kimin kontrolünde ise ancak o, Gök Tanrı'yla olan iletişim geçitini elinde tutması dolayısıyla muzaffer olduğu inancı yaygındır.

(Cevap C)

18. Tahir ile Zühre hikâyesi, Rusça, İngilizce ve Almancaya çevrilmiştir.

(Cevap B)

19. Türk halk hikâyeleri üzerine çalışan yabancılar şunlardır:

- Wolfram Eberhard
- W. Radloff
- Otto Spies
- Hans August Fischer
- İgnac Kunos

(Cevap A)

20. Tekke (Tasavvuf) edebiyatı sözlü bir edebiyat değildir. Sanatçıları yazılı eserler vermişlerdir. "A" şıkkındaki "Daha çok sözlü olarak gelişen bir edebiyattır." ifadesi yanlıştır.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Fıkra tiplerimizden Nasreddin Hoca, pek çok kitabın konusu olmuştur. Kemaleddin Şükrü, onun hayatını dört kitapta, fıkralarından yola çıkararak kitaplaştırmıştır. Burhan Felek'in Nasreddin Hoca, Nail Tan'ın Nasreddin Hoca senfonisi adlı eserlerinde Hocamızı farklı iki yapıda eserin kahramanı olarak görüyoruz. Osman Cemal Kaygılı adlı yazarın bu tür bir eseri yoktur.

(Cevap C)

2. Mitler, insanın yaratılışını ve dünyanın oluşumunu, dinsel törenleri, coğrafi şartların oluşumunu konu edinir. Mitler gelecekle ilgili herhangi bir konuda bilgi vermez.

(Cevap C)

3. Güldürmek, düşündürmek ve mesaj vermek amaçlı olan halk edebiyatı türü fıkradır.

(Cevap C)

4. Hikâye anlatma sanatının Osmanlı Dönemindeki yansıması olan meddah ve meddahlık geleneği. 17. yüzyıldan itibaren sıklık kazanmış ve anlatılan hikâyeleri taklide dayalı güldürü yoluyla süslemiş bir tiyatro türümüzdür. Meddahın mendil, sopa, sandalye olarak üç enstrümanı vardır. Müziğin yer almadığı meddahlık geleneğinde öğretici nitelikli hikâyeler güçlü bir hatip tarafından aktarılır.

(Cevap E)

5. Meddah güçlü hitabeti ve taklit yeteneği ile dinleyicilerde büyük bir dikkat ve merak duygusu uyandırır. Bu sayede aktarılan öğretiler sıkıcılıktan kurtulmuş olur.

(Cevap A)

6. Halkın sahip olduğu destan, masal, efsane, türkü, atasözü, bilmece ve benzeri sözlü edebiyat türleri halkın, kalbinden, ruhundan meydana gelmiştir.

(Cevap D)

7. Tekerleme, ses benzerlikleri ile uyaklardan faydalanılarak oluşturulan seçili, kafiyeli ve belli bir konusu olmayan hatta önemli bir bölümü anlamlı da olmayan ses ve sözlerin akışı bakımından şiirimsi bir türdür. Söylenmesi biraz zor olan bu tür, masal, oyun gibi türlerde kullanılır. Gerçek dışıdır ve çeşitli yönlerden insanları şaşırtmak için kullanılır.

(Cevap A)

8. Anonim Halk Edebiyatı ürünlerinin yazarı belli değildir. Sözlü ürünlerdir. O yüzden de "bireysel eserlere örnek teşkil etmesi" ifadesi yanlıştır.

(Cevap D)

9. Bilmeceler, mensur bilmeceler ve manzum bilmeceler olarak ikiye ayrılır. Mensur bilmece "Havada uçar kanadı yok (bulut)", Manzum bilmece "Fini fini fincan / içi dolu mercan" örnekleridir.

(Cevap D)

10. Mitlerin temel konusu insanın yaratılışı ve dünyanın oluşumu hakkında anlatılan öykülerdir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Halk bilimi, sosyoloji, etnoloji, antropoloji dile dayalı kültürel malzemeler sonucu ortaya çıkmıştır. "Arkeoloji"nin dile dayalı bir yanı bulunmamaktadır.

(Cevap B)

12. **Masalların belirgin özelliği şunlardır:**

- Kalıplaşmış ifadelerle başlar
- Evrenseldir
- Olağanüstü olay ve kişilere yer verilmesi
- İnsanları iyiliğe, güzelliğe yönlendirmesi
- Hayali ürünlerdir
- Belli bir zaman ve mekân yoktur. (Bir varmış, bir yok muş … Günlerden bir gün … gibi ifadeler yer alır.)
- Manzum ve nesir karışıktır.

(Cevap C)

13. Kuruluş, söz konusu alanda ilktir.

(Cevap B)

14. İslâmiyet öncesinde ünlü bir kişinin ölümünden sonra yapılan dinsel yas (yuğ) törenlerinde ölünün iyiliklerinin ve yaşarken yaptığı işlerin anlatıldığı şiirlere **"sagu"** denir.

(Cevap C)

15. Türküler konularına göre, "Aşk ve sevda, gurbet, mizahi, serhat, kahramanlık, eşkıya, tören, esnaf, çocuk ve oyun, askerlik, çoban türküleri diye sınıflandırılır.

(Cevap B)

16. Köy seyirlik oyunları, güldürücü, acıklı ve sessiz olarak gruplandırılır. Bunları köylerde geniş ve orta yaşlılar oynar. En yeteneklileri oyunları yönlendirir. Açık veya kapalı alanlarda oynanır. Köy seyirlik oyunları doğaçlama oynanır.

(Cevap E)

17. Kült, tapma, tapınma, din, dini merasim, ibadet, ayin gibi anlamlarda kullanılır. Türk dünya görüşüne göre kültlerden başlıcaları: "atalar kültü, su, yer, dağ, ağaç, orman, ayı, at, ay, güneş, yıldızlar, bozkurt, turna, kartal, demir ve ateş"tir.

(Cevap A)

18. Konu ve anlatım tutumu açısından türü belirleyen geleneksel aşık havası veya havalarına **"ezgi"** adı verilir.

(Cevap C)

19. Türk edebiyatında ilk törenleri şöyle sıralayabiliriz:

Sığır (av), şölen/şenlik/şelan/seylan ve yug

"yağmur duası" bizim ilk törenlerimiz arasında yoktur.

(Cevap C)

20. Tarihi-Coğrafi, Fin Yöntemi metinlerin varyantlarının hem aynı tarihsel dönemde ve tarihsel derinlikte hem de coğrafi dağılımda bu yöntemde ulaşılan her kayıt birbiriyle karşılaştırılarak ilk metne, yani "ur-forma" ulaşılmaya çalışır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Karakura: Halk kültürümüzde insanları öldürmeye çalıştığına inanılan kötü ruhlardan biri

Karabasan: Uyuyan insanların göğsüne bastırırak onu hareket edemez hale getiren ve boğmaya çalışan çoğunlukla erkek olarak tasavvur edilen olağanüstü varlık.

Kara Koncolos: Kış aylarında istedikleri herkesin sesini taklit ederek insanları aldaratak çağıran ve rast geldikleri insanlara sorular sorup olumsuz cevap aldıklarını ellerindeki tarakla öldüren kötü ruh.

Albastı: Genellikle sarışın ve uzun boylu bir kadın olarak tasavvur edilmekle birlikte farklı görünüşlerle de görünebildiğine inanılan kötü ruhtur.

"Karafakıh" Türk halk kültüründe bulunmamaktadır.

(Cevap D)

2. Dünyanın merkezi olan kutsal mekan veya dağ simgeciliğinin bir başka şeklide göğün ve dünyanın birleştiği dünyanın göbeği, göğün göbeği veya "dünya ağacı" anlayışıdır. Ağacın "hayat ağacı" anlayışı ile insanın var oluşunda önemli bir yere sahip olduğuna inanılır. Türk mitolojisinde dünya ağacı kavramı sırık şeklinde "Kutup Yıldızı'na kadar uzanan dünyanın ekseni olarak düşünülür. Bu ağacın çam ve kayın ağacı olduğuna inanılır. altay Türklerine göre "Çam ağacı", Abakan Türkleri ve Saha Türklerine göre "kayın ağacı"dır. Toprağın ruhunun da en yoğun olarak kayın ağacında olduğuna inanılmıştır.

(Cevap B)

3. Şiirde;

"Bir aslan miyav dedi" – (aslan kediye benzetilmiş - (B))

"Minik fare kükredi." – (fare aslana benzetilmiş - (C))

"Kedi pır uçuverdi." – (kedi kuşa benzetilmiş - (D))

(E) şıkkında verilen "kapalı istiare" benzetme unsurlarından sadece "benzeyen"le yapılır.

"Kedi pır uçuverdi."

Benzeyen: kedi
Kendine Benzetilen: (kuş) verilmemiş } açık istiare (E)

(Cevap A)

4. Verilen seçeneklerden B seçeneğinde geçen "ald-anır, canl-anır" –anır'lar C'de "bağ-ım – dağ-ım"daki "-ım"lar, D'deki "emel-ler – el-ler" "-ler ve dol-ar – sol-ar" kelimelerinin geçtiği E'deki "-lar" ekleri ek halindeki rediflerdir.

A seçeneğinde geçen "pınar – çınar" kelimelerinde geçen "-ar"lar ise tam kafiyedir.

(Cevap A)

5. Destanlarda motifler, destanın kahramanı ile iç içe durumdadır. En önemli rol kahramanın olduğu için motiflerde kahramanın eylemine uygun şekilde gelişir. Ayrıca toplumun yaşantısı ve inancı motifleri şekillendiren temel etkendir. Sorunun öncüllerini incelediğimizde verilenlerin hepsi Türk destanlarında yer aldığı görülür. "Demir" Ergenekon destanında karşımıza çıkar. "Altın Yay" hukuki ve siyasibir özellik taşıyan ok ve yay Oğuz Kağan destanında yer alır. "Işık" motifi Yaratılış destanında Ak Ana, ışıktan bir kadın sembolüdür. Oğuz Kağan'ın evlendiği kadın gökten inen mavi bir ışıktır. "Ağaç" motifi Türk destanlarında asıl motiflerden biridir. Göktürk ve Uygur devletleri zamanında ağaç kutsal sayılmış ve yok edilmesinin önüne geçilmiştir. Yaratılış, Ergenekon, Oğuz Kağan destanlarında görülen bir motiftir.

(Cevap E)

6. Kitabi mensur realist İstanbul hikâyeleri üzerinde çalışma yapanlar şunlardır: Fuat Köprülü, Özdemir Nutku, P. Naili Boratav, Şükrü Elçin, Saim Sakaoğlu, Pakize Aytaç gibi araştırmacılardır. Mustafa Cemiloğlu bunlar arasında yoktur.

(Cevap B)

7. Ercişli Emrah ile Selvi Han hikâyesi üzerine ilk bilimsel çalışmayı yapan "Muhan Bali"dir. Muhan Bali 1973'te doktora tezi olarak bu çalışmayı yapmıştır.

(Cevap E)

8. Köroğlu hikâyelerinin oluşumu ile ilgili değişik görüşler ortaya atılmıştır. Bunlardan birincisi hikâyelerdeki olayların XVI. ve XVII. yüzyıllardaki Osmanlı-İran savaşlarının izlerini taşımasıdır. Bu görüşü savunanların başında Pertev Naili Boratav gelmektedir. Destanın Türkmen kökenli olabileceğini de söyleyen Boratav, destanı Celali ayaklanmalarıyla da ilişkilendirir.

(Cevap D)

9. Saz aşıklarının yetişme süreçleri vardır: Çıraklık, bade içme ve rüya görme, aşık fasılları, muamma, askı indirme – askı asma gibi. (E) şıkkında verilen "Aşıklar kendi kendini yetiştirir." ifadesi yanlıştır.

(Cevap E)

10. Halk hikâyeleri için en sık rastlanan türler: Masal, efsane, dua, atasözüdür.

(Cevap A)

11. Orta oyununun bölümleri, "giriş, muhavere,fasıl ve bitiş"tir.

(Cevap D)

12. Nusret Yazıcı (Aşık Toruni), Hüseyin Yazıcı (Sümmanoğlu) Aşık Sümmani'nin torunudur.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

13. Mitlerin yapısal özellikleri şunlardır: Tanrısal ve olağanüstü varlıkların öyküsü, gerçek ve kutsal kabul edilmesi, mitlerin her zaman yaratılış ve kökenle ilgili olması, toplumsal yapıdaki davranış ve düşünüş biçimini etkilemesi, ritüeller (dini tören amaçlı kalıplaşmış hareket) ile tören havası içinde geçmesidir.

(Cevap D)

14. Eski çağlarda oluşmuş ve yüklendiği işlevlere göre şekillenip belirli kurallar doğrultusunda günümüzdeki şeklini alarak kalıplaşmış ve kuşaktan kuşağa aktarılarak gelmiş sözlü edebiyat ürünü bilmecelerdir.

(Cevap B)

15. İnsan davranışları ve inanışları için model teşkil eden, hayata anlam ve önem kazandıran dolayısıyla insanın kendi hayatını ve etkinliklerini anlamlandırmasını sağlayan ve çoğu zaman bir yaratılışın öyküsünü anlatan geleneksel olarak yaşadıkları toplumlarca "kutsal" ve "gerçek" kabul edilen anlatılara mit adı verilir.

Mitler konulara göre iki temel gruba ve alt gruplara ayrılır.

a. Etiyolojik mitler
b. Teogoni mitleri
c. Kazmogoni mitleri
d. Takvim mitleri
e. Andropogoni mitleri
f. Totem mitleri
g. Kahramanlık mitleri

bilgilere baktığımızda "hijyenik mitler" diye bir mit çeşidinin olmadığını görürüz.

(Cevap D)

16. Her atasözü ve deyimin mutlaka bir hikâyesi vardır. Bunlardan bazıları tespit edilirken bazıları da zamanında derlenemediği veya yazıya geçirilemediği için unutulup gitmiştir. Atasözü ve deyim hikayeleri büyük ölçüde fıkra türü içerisinde varlıklarını devam ettirmişlerdir. Bu konuyla ilgili birkaç makale ve kitap yayımlanmıştır. Bu konuda ilk araştırma Ziya Gökalp'e aittir. Bu çalışmada 40 kadar atasözü, deyimin Nasreddin Hoca fıkralarıyla ilişkisi üzerine durulmuştur.

(Cevap A)

17. Asıl halk masalları dinleyiciyi inandırmak gibi bir iddiası olmayan bünyesinde kalıplaşmış ifadeler bulunan "masal anası", "masal atası", "masal ninesi" adı verilen anlatıcılar tarafından anlatılan hayal ürünü anlatılara denir. Diğer halk masallarına göre daha uzun olabilir. Kalıp sözler / formeller yönünden zengindir. Diğer masallardan farklı olarak bu tür masallarda görülen özellik sorulmuştur. C seçeneği doğru cevap olarak verilir. Devler, cinler, şeytanlar olayları bizzat yaşayan kahramanlar olarak önümüze çıkabilir.

(Cevap C)

18. 20. yüzyılda Şinasi'nin Ziya Paşa'nın, Namık Kemal'in, Ahmet Mithat'ın, Recaizade Mahmut Ekrem'in masallarla ilgili yönelişleri vardır. Bu yazarlar masallarla ilgili çalışmalarla ilk yönelişleri gerçekleştirmişlerdir. Masallarla ilgilenen bir başka kişi de Ziya Gökalp'tır.

Gökalp Küçük Mecmua'da yayımladığı masalları şu üç başlık altında toplar:

a. Manzum olanlar (Küçük Hemşire, Kolsuz Hanım)
b. Nazım-nesir karışık olanlar (Keloğlan, Nar Tanesi yahut Düzme Keloğlan, Pekmezci Anne)
c. Mensur olanlar (Temel Ahmed, Kuğular, Keşiş Ne Gördün Yılan Bey ile Peltan Bey)

Ziya Gökalp Küçük Mecmua'da yayımladığı bu masalları daha sonra Altın Işık adlı kitabında bir araya getirmiştir.

(Cevap D)

19. Bir topluluğu ya da zümreyi kendi dünya görüşleri ile kendi yaşama biçimleriyle temsil eden masal tipleri vardır. a. Bektaşi, b. Aldarköse, c. Mevlevi, ç. Temel, d. Terekeme, e. Tahtacı f. Yörük, g. Efe. Bu tiplerin içlerinde dini hayatın derin izlerini taşıyanlarının yanında, kırsal kesimin engin genişliğini yansıtanlar da vardır. İçlerinde en çok tanınanı ve hakkında en çok fıkra oluşturulanı Bektaşi'dir. Soruda Temelle aynı başlık altında toplanan isim sorulmuş. Bu isim diğer bir fıkra tipi "Aldarköse"dir. bu tipler belli bir zümre ya da topluluğu temsil eden tiplerdir. Seçeneklerdeki diğer tipler Türk dünyasının belirli bölgelerinde tanınan tipler başlığı altında toplanır.

(Cevap A)

20. Araştırmacıların elinde yeterli bilgi olmamakla birlikte genel kanaat Nasreddin Hoca ve ailesinin Sivrihisarlı olduğudur. Fuad Köprülü ve Şinasi Altundağ, Sivrihisar müftüsü Hasan Efendi'nin mecmuasından hareketle onun 1208 yılında Eskişehir ilinin Sivrihisar ilçesinin Hortu köyünde doğduğundan söz etmektedirler. Daha iyi bir eğitim almak için Akşehir'e göçtüğü söylenir. Yine aynı araştırmacılar 1284 veya 1285 yılında Akşehir'de öldüğünü söylerler: Sovyetler Birliği döneminde Türk dünyasındaki araştırmacılar Hoca'nın Azerbaycanlı, Özbekistan'lı olabileceğini de söylemişler ancak bugün bu fikirlerinden vazgeçmişlerdir. Başka bir görüşe göre Hoca, Akşehir'den sonra Kayseri'ye gelmiş ve burada vefat etmiştir. Seçeneklerde verilen Manisa ili Nasreddin Hoca ile ilgili olarak anılan bir il değildir. Doğal olarak cevap şıkkı E'dir. Hemen hemen bütün Nasreddin Hoca araştırıcıları Hoca'nın Sivrihisar'da doğup Akşehir'de öldüğü fikrine katılırlar.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Tekellüm yani âşık karşılaşmaları genellikle mizah çerçevesi içindeki söyleşmelerdir. Âşıklar rakiplerine üstün gelmek için hem hazırcevap olmalıdır hem de sazlarıyla ezgilerini devam ettirmelidir. Bugün uygulanan atışmalar hoş geldiniz, canlandırma, atışma sırasıyla devam eder.

(Cevap A)

2. Saz çalma, kopuz geleneğinin devamıdır. Tarihi süreçte ıklığ, sataer, kumul giceği, divan, dutar, tumbura, dolan revabı, bozuk, cura, cağur, coğur, çöğür, kövür, kubur, kubur, şeştar, yunkar, damura, gilbut, gibi adlar almıştır.

(Cevap B)

3. Fabl; hayvan, bitki ve eşya gibi canlı veya cansız varlıklara insan kişiliği verip onları konuşturarak başlarından geçen olayları ibret verecek tarzda anlatan kısa manzum hikâyelere denir. Ahlak dersi veren, didaktik (öğretici), alegorik (sembolik); kahramanları çoğunlukla hayvan olan eserlerdir.

Fabl türünün en önemli örnekleri şunlardır;

- Pança Tantra (Hintli filozof Beydeba'nın bu eseri dilimize Kelile ve Dimne adıyla çevrilmiştir. Eser Batı dillerine de çevrilmiştir.)
- Aisopos'un fabllları (Yunan edebiyatı)
- La Fonaine'nin fabllları (Fransız edebiyat)

(Cevap E)

4. Türk şiirinde ilk uyaksız şiiri, Tanzimat sanatçısı A. Hamit Tarhan (Validem, 1933) yazmıştır. Uyaklı şiir yazma geleneğine asıl önemli tepki ve başkaldırış 1930'lu yıllardaki Garipçilerden, özelikle O. Veli'den gelmiş, şiirde yeni (serbest) bir anlayış geliştirmişlerdir.

(Cevap D)

5. İslamiyet öncesi Türk edebiyatındaki destan geleneği halk hikâyeleri ile devam ettirilir. Dede Korkut hikâyeleri destandan halk hikayeciliğine geçişin ilk örneğidir. Sözlü gelenek içinde varlığını sürdüren halk hikâyelerinde sevgi, aşk, kahramanlık, dini konular işlenir. Olaylar nesir biçiminde anlatılırken araya şiirler, türküler maniler serpiştirilir. Yalın, günlük konuşma diliyle anlatılırlar. Leyla ile Mecnun, Kerem ile Aslı, Ferhat ile Şirin, Köroğlu, Battalgazi… halk hikayelerinin önemli örnekleridir.

(Cevap B)

6. **Meddahın özellikleri şunlardır;**

- Tek kişilik halk tiyatrosudur.
- Meddah, taklitler yaparak hikayeler anlatan bir halk sanatçısıdır.
- Meddahlık, bir bakıma tek kişilik bir gösteri, bir oyun sayılabilir.
- Anlatımda her karakteri şivesine göre konuşturur.
- Perdesi, sahnesi, dekoru, kostümü bulunmaz.
- Bu oyun meddahın zekasına, bilgisine, kültürüne söz yeteneğine bağlıdır.
- Meddahın anlattıkları gerçekçi halk hikayeleridir.
- Meddah, tiyatronun çeşitli tiplerini kişiliğinde toplamış bir aktördür.
- Meddah hikayeleri konuşma diliyle oluşturur.
- Anlatım düzyazı biçimindedir.
- Konu sıradan kişilerin başından geçen olaylardır.
- Öykünün sonunda "kıssadan hisse" çıkarılarak dinleyenlere öğüt verilir.

(Cevap C)

7. Bir gölge oyunu olan Karagöz, deriden kesilen bazı şekillerin ışıklandırılmış beyaz bir perde üzerine yansıtılması temeline dayanır. Karagöz, halkın ortak malıdır. Bir kukla, hayal oyunudur, eğlendirme amacı taşır. Yanlış anlamaya ve açıklamaya dayalıdır. Osmanlı toplumunun dilini, inançlarını, gelenek, göreneklerini ve ticari yaşamıyla, siyasal ve sosyal olaylara bakışını yansıtan zengin bir kaynaktır.

(Cevap E)

8. **Orta oyununun özellikleri şunlardır;**

- Anonim özellik taşır, halkın ortak malıdır.
- Yazılı bir metne dayanmaz, oyuncular doğaçlama (metinsiz) konuşur.
- Oyunda müziğe de yer verilir.
- Dekor yok denecek kadar azdır.
- Temel kişileri Pişekar ile Kavuklu'dur. (Pişekar, rol açısından Hacivat'a benzer.)
- Oyunda değişik ulustan ve çevreden insanlar yer alır.
- Oyunun oynandığı alana "palanga" denir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. **Dramın genel özellikleri:**

- Olaylar günlük yaşamdan ya da tarihten alınabilir.
- Acıklı ve gülünç olaylar bir arada aynı oyun içinde verilebilir.
- Nazım ve nesir karışık yazılabilir.
- Kahramanlar her tabakadan seçilebilir.
- Acı veren olaylar sahnede gösterilebilir.
- Perde sayısı yazarın isteğine bağlıdır.
- Yerli hayata ve ulusal konulara önem verilir.
- Yalın, anlaşılır ve halkın konuştuğu dil kullanılır.
- Üç birlik kuralına uyma zorunluluğu yoktur.

(Cevap A)

10. Önemli tragedya sanatçıları şunlardır; Aıskhyleos, Sophokles, Euripidies, Corneille, Racine'dir.

(Cevap B)

11. Tragedya (Trajedi, Ağlatı); eski Yunan edebiyatında (MÖ 6. yy) önemli ve soylu kişilerin başından geçen trajik olayları konu edinerek yazılan ve kendine özgü katı kuralları olan bir oyun türüdür.

(Cevap C)

12. **Komedyanın özellikleri şunlardır;**

- Komedyada amaç, bireysel ve toplumsal bozuklukların gülünç yanlarını göstererek seyirciyi doğru düşündürmektir.
- Konular çağdaş toplumdan ve günlük hayattan alınır.
- Vurma, yaralama, öldürme gibi olaylara sahnede yer verilebilir
- Üslupta soyluluk aranmaz; her türlü kaba sözlere, şakalara anlatımda yer verilir.
- Nazımla (şiir biçiminde) yazılır. 17. yy Fransız komedyasında düzyazı biçiminde yazılmış oyunlar da vardır.
- Diyalog ve koro bölümlerinden oluşur.
- Eser, kesintisiz oynanır ve beş bölümden oluşur.
- Üçbirlik kuralına uyulur.

(Cevap D)

13. Şiirleri elimizde bulunan ilk Türk şairi 8. yüzyılda Uygurların ilk döneminde şiirler yazan Aprınçur Tiğin'dir.

(Cevap C)

14. **Hikayenin özellikleri şunlardır;**

- Hikaye (Öykü): İnsanların başından geçmiş ya da geçebilecek olayları yer ve zamana bağlayarak ilgi çekici bir biçimde anlatan kısa edebi yazılara denir.
- Hikayede olaylar, şahıslar v hayatları uzun anlatılmaz.
- Hayatın olaya dayalı kısa bir kesiti olarak verilir. Öncesi ve sonrası sezdirilir.
- Hikayede olayın ayrıntılarına yer verilmez. Olay yüzeyseldir.
- Olay için yer, zaman ve şahıslara yer verilir.
- Düşündürmekten çok duygulandırmak ve heyecanlandırmak esastır.

(Cevap D)

15. Epik şiir, destansı özellikler gösteren şiirlerdir. Bu tür şiirlerde kahramanlık, savaş, yiğitlik, vatan sevgisi konuları işlenir. Epik Yunancada destan anlamındaki epopeden gelmektedir. Divan edebiyatında kasideler, Halk edebiyatında koçaklama, destan, varsağı türleri epik özellikleri gösterir. Tarihte birçok şanlı zafer yaşadığımızdan epik şiir yönüyle hayli zengin bir edebiyatımız vardır.

(Cevap A)

16. Edebiyat türlerinin en eskisi şiir (nazım)dir. Edebiyatımız geçmişten bugüne genelde şiir üzerine kurulmuştur. Hem kulağa hoş gelmesi, hem de bir ahenk oluşturması açısından çok yaygındır. Şiir, bilgi aktarmak amacıyla değil; duygulardan, imgelerden, düşlerden, özlemlerden oluşmuş bir yaşam birikimini aktarır, paylaşır. Şiiri düzyazıdan ayıran ölçü, mısra, ahenk gibi unsurlar vardır. Nazım (şiir) biçimindeki yazılara manzum, nazım parçalarına da manzume denir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

17. **Destanın özellikleri şunlardır;**

- Halk şiirlerinin değişik konularda söyledikleri uzun şiirlerdir.
- Halk şiirinde en uzun nazım şekli destandır. Dörtlük sayısı konunun özelliğine bağlıdır. Kimi destanlarda dörtlük sayısı 100'ü geçmektedir.
- Genellikle hece ölçüsünün 11'li kalıbıyla yazılır. 8'li kalıpla yazılan destanlar da vardır.
- Kafiye (uyak) düzeni koşmaya benzer, (abab/cccb/dddb…)
- Destanın son dörtlüğünde şair mahlasını söyler.
- Destanlarda toplum hayatını ilgilendiren her konuya rastlamak mümkündür. Savaşlar, isyanlar, doğal afetler, ekonomik zorluklar, sosyal düzendeki dengesizlikler, ölüm, ayrılık, karı koca kavgaları, cimrilik, züğürtlük…
- Destanları konularına göre sıralamak mümkündür: Savaş destanları, doğal afetlerle ilgili destanlar, şehir destanları, eşkıya konulu destanlar, mizahi destanlar, taşlama türü destanlar, atasözü destanları, yaş destanları, hayvan destanları.

(Cevap A)

18. Divan edebiyatında aruz ölçüsüyle yazılmış ilk ve en eski eser, Yusuf Has Hacib'in Kutadgu Bilig adlı eseridir.

(Cevap B)

19. Varsağının özellikleri şunlardır;

- Güney Anadolu Bölgesi'nde yaşayan Varsak Türklerinin özel bir ezgiyle söyledikleri şiirlerdir.
- Semaiye benzemektedir.
- Uyak düzeni aynıdır, (abab/cccb/dddb…)
- Nazım birimi dörtlüktür.
- Dörtlük sayısı genellikle 3 ile 5 arasında değişir.
- Ölçü bakımından da semaiye benzer. (8'li hece ölçüsü)
- Varsağılar yiğitçe, mertçe bir üslupla söylenir.
- Bu da varsağı içinde "behey", "bre", "hey", "hey gibi" gibi ünlemlerle sağlanır. (Bu yönüyle semaiden ayrılır.)
- Özel bir ezgisi vardır.

(Cevap D)

20. Tekke (Tasavvuf) Edebiyatı nazım türleri şunlardır;

- İlahi
- Nefes
- Nutuk
- Deme
- Şathiye
- Devriye
- Hikmet
- Ayin
- Bezm-i Cem

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Sicilleme, Azeri halk şiirine ait bir nazım biçimidir. Doğu Anadolu ve Kars yöresinde kullanılmaktadır. Heceyle ve değişik sayıdaki bentlerle söylenir. Bentlerdeki dize sayısı değişebilir ancak her bendin sonundaki dize kafiye olarak kullanır. aaaaaaaab/ccccccccb/çççççb/… ezgili olarak söylenen sicillemeler genellikle mevsimlik bayramlarda ve merasimlerde dile getirilir.

(Cevap E)

2. Taşlama; bir kimsenin yerildiği, toplumun bozuk yönlerinin eleştirildiği koşmalardır. Bu türün en önemli şairi Seyrani'dir. (19. yy)

Eleştirinin işlendiği şiirler Divan edebiyatında hiciv (hicviye), Batı edebiyatında satir (satirik şiir), çağdaş edebiyatta ise yergi olarak adlandırılır.

(Cevap E)

3. Koçaklama: Yiğitçe bir üslupla söylenen, kahramanlık ve savaş konularının anlatıldığı koşmalardır. Bu türün en önemli şairi Köroğlu (16. yy) ve Dadaloğlu'dur. (19. yy)

(Cevap C)

4. **Âşık edebiyatında rüya motifinin aşamaları şunlardır:**

I. Hazırlık Devresi: Çocukluk ve gençlik çağının şartları, çekilen sıkıntılar, bir dilekle uykuya dalış.

II. Rüya: Kutsal sayılan bir yerde kutsal bir kişiyle karşılaşma, bade içme, sevgilinin resmini görme, dilin çözülmesi.

III. Uyanış: Kendi kendine uyanma, ağızda burunda kanama, sonradan kendine gelme.

IV. İlk Deyiş: Sazın teline dokunarak veya sazsız olarak ilk deyişi söyleme.

(Cevap B)

5. Usta-Çırak, âşıktaki yol ve ekrana göre yapılır. Genç, ustasının yanında büyük bir sabırla bekler, öğrenir. Ustası izin verince de yalnız başına halk önüne çıkar.

Âşık Kolu olan sanatçılar şunlardır;

- Âşık Davud Sulari
- Âşık Şenlik
- Pis Sultan Abdal
- Âşık Sümmani
- Âşık Ruhsati
- Erzurumlu Emrah
- Malatyalı Derviş Muhammed
- Divriğili Deli Derviş Feryadi

(Cevap E)

6. Mahlas, halk edebiyatı şiirlerinin son dörtlüğünde mutlaka bulunur. Şair mahlasını adını veya soyadını kullanarak seçebilir veya yaşamına ve sanatlarına uygun olarak seçtiği bir ismi mahlas olarak kabul edebilir. Şair, mahlasını bir usta âşıktan, imamdan, pirden veya mürşitten alabilir ya da şair mahlasını rüyasında bade içerken alabilir.

(Cevap D)

7. **Âşıklık geleneğini şöyle sıralayabiliriz;**

- Mahlas alma
- Rüya sonrasında âşık olma
- Usta-çırak
- Atışma-karşılaşma (tekellüm)
- Leb-değmez
- Askı (Muamma)
- Dedim-Dedi Tarzı Söyleyiş
- Tarih Bildirme
- Nazire Söyleme
- Saz Çalma

(Cevap A)

8. Anonim Halk Şiiri nazım ve biçim türleri şunlardır; mani, türkü, ninni, bilmece, tekerleme, masal, efsane, destan, ağıt, halk hikayeleri, atasözü/deyim, geleneksel Türk tiyatrosu (meddahlık, ortaoyunu, karagöz)

(Cevap A)

9. Eski Türklerin "yuğ" (cenaze) törenlerinde okudukları yas şiirlerine "sagu" denilmiştir. Sagular; ölen için duyulan acıyı, ıstırabı, ölenin kahramanlığını, cömertliğini, iyiliklerini dile getirir. Divan edebiyatında "mersiye" adını alan bu şiirler, Halk edebiyatında "ağıt" olarak karşımıza çıkar.

(Cevap C)

10. İslamiyet öncesi Türk şiiri nazım biçimleri şunlardır; koşuk, sagu, destan, sav.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Hz. Muhammed'i övmek amacıyla yazılan manzum ve mensur eserlere na't denir. Ayrıca diğer peygamberler, veliler, din büyükleri, mürşitler, halifeler hakkında da na'tlar yazılmıştır. Hemen hemen bütün nazım şekilleriyle ortaya konabilen manzum na'tların daha çok kaside nazım şekliyle yazıldığı görülmektedir.

(Cevap E)

12. Peygamberin miracı, yani Allah katına çıkması, tekke-tasavvuf edebiyatında en çok işlenen konulardan biridir. Miracı konu edinen eserlere Miracname denilmiştir. Nazım ve nesir olarak yazılan miracnamelerin manzum olanları, kaside ve mesnevi nazım şekilleriyle yazılmışlardır. Tekke-tasavvuf edebiyatında en güzel miracname örneklerini Yunur Emre ve Süleyman Çelebi'nin eserlerinde görüyoruz.

(Cevap D)

13. **Yazılı Türk edebiyatının özellikleri şunlardır;**

- Bu dönemdeki ürünler Göktürkçe ve Uygurca ile verilmiştir.
- Hem sade halk diline dayalı bir anlatım (Tonyukuk anıtı), hem de sanatlı bir söylev diliyle yapılan anlatım (Kültigin ve Bilge Kağan anıtları) kullanılmıştır.
- Hem dini hem din dışı ürünler verilmiştir.
- Bazı atasözlerimiz ve destanlarımız bu dönemde yazıya geçirilmiştir. (Oğuz Kağan Destanı)
- Şiirlerde nazım birimi dörtlük; ölçü hece ölçüsüdür.
- Göktürkçe ile ortaya konulan eserlerde dil yabancı etkilerden uzaktır; Uygurca eserlerde ise yabancı etkiler görülür. (Çin'den etkilendikleri Manihaizm dini nedeniyle)

(Cevap A)

14. **İslam etkisindeki Türk destanları şunlardır;**

- Satuk Buğra Han Destanı; Müslüman olan ilk Türk devletini kuran Satuk Buğra Han'ı anlatan destan, bir takım olayları ve coğrafi mekanları doğru vermesine rağmen tarih kabul edilemeyecek kadar destansı ve hayali motiflerle süslüdür.
- Manas Destanı; Kırgız Türkleri arasında 11. ve 12. asırlarda oluşmaya başlamış, kısa zamanda büyük bir Türk destanı halini almıştır. Destanda Manas adlı bir kahramanın kafirlerle (Kalmuklar ve Çinliler) savaşları anlatılır. Kırgız Türklerinin bu milli destanı 400.000 beyitten fazladır. dünyanın en uzun destanıdır, Kırgızların aşamalardan geçerek bütünlük kazanmasını anlatır. Zengin bir dile, kültüre sahiptir. Ayrıca; Cengiz Destanı, Edige Destanı, Battalgazi Destanı, Danişment Gazi Destanı da önemlidir.

(Cevap C)

15. Halk şiirinin özelliklerini taşıyan ancak Tekke, tarikat ve din ile ilgili konuları işleyen şiirlere "Tekke şiiri" denir. Tasavvuf, İslam dininin varlık birliğini esas alan, kalbi dünya işlerinden arındırarak Allah sevgisine adayan bir düşünce sistemidir. Bir yaşayış felsefesidir. Tekke şiirinde görülen ve dini konuları işleyen ilahi, nefes, deme, şathiye… gibi ürünler, nazım biçimi değil, nazım türüdür.

(Cevap D)

16. **Şarkı nazım biçiminin özellikleri şunlardır:**

- Divan şiirine Türklerin kattığı bir nazım biçimidir.
- Genellikle aşk, sevgi, eğlence, kadın ve şarap konularında yazılan dört dizelik bir nazım biçiminin adıdır. Dörtlük sayısı 3-5 arasındadır.
- Biçim bakımından murabbaya benzeyen şarkılar, genelde bestelenmek için yazılır. Dörtlük sonlarında tekrarlanan dizelere nakarat denir.
- Halk edebiyatındaki türkünün etkisiyle oluştuğu söylenir.
- Uyak düzeni genelde abab/cccb/dddb… şeklindedir. (b=-nakarat)
- Lale devrinde gelişmiş ve yaygınlaşmıştır.
- Şarkı türünün en bütük şairi Nedim'dir. Cumhuriyet döneminde ise Y. Kemal'dir.

(Cevap A)

17. Aruzun mefailün mefailün mefailün mefailün kalıbıyla yazılan yapıca gazel, murabba, muhammes, müseddeslere semai denir. Musammat olanları da vardır. Uyak düzeni divandaki gibidir. Gazel biçimindeki semainin dizeleri mefailün mefailün kalıbıyla ek dize ile sürdürülürse ayaklı semai ya da yedekli semai denilen divan edebiyatındaki müstezad-ı südasiyenin aynı olan müstezadları oluşur. Uyak dizilişi divandaki gibidir. Kendine özgü bir ezgiyle söylenir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

18. Selis, aruzun fe'ilatün (failatün) fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün (fa'lün) kalıbıyla yazılan yapıca gazellerdir; murabba, muhammes, müseddes vardır. Musammat olanları da vardır. Uyak düzeni divandaki gibidir. Güzel biçimindeki semainin dizeleri mefailün mefailün kalıbıyla ek dize ile sürdürülürse ayaklı semai ya da yedekli semai denilen divan edebiyatındaki müstezat-ı südasiyenin aynı olan müstezadlar oluşur. Uyak dizilişi divandaki gibidir.

(Cevap C)

19. Aruzun müstefilatün müstaf'ilatün müstaf'ilatün müstefilatün yada müstef'ilatün müstafilatün kalıbıyla yazılan murabbaya vezn-i ahar denir. Uyak diziliği mürabba gibidir. Dize sonunun yanında iç uyak da vardır. Dörtlüklerdeki dizeler ikinci müstefilatünden başlayarak birbirine zincirleme bağlıdır. Her müstef'ilatün sütun halinde yukarıdan aşağıya okunduğunda, sütun sayısındaki söz öbekleri ile dize sayısındaki söz öbekleri aynı olur.

(Cevap C)

20. Aruzun mefülü, mafailü mefailün feülün (faülün) kalıbıyla yazılan yapıca gazel, murabba, muhammes, müseddeslere kalenderi denir. Musammat olanları da vardır. Uyak düzeni divandaki gibidir. Gazel biçimindeki semainin dizeleri mefülü feülün kalıbıyla ek dize ile sürdürülürse ayaklı kalenderi ya da yedekli kalenderi oluşur. Uyak dizilişi divandaki gibidir. Kendine özgü bir ezgiyle söylenir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. **Mani türleri şunlardır:**

- Niyet, fal manileri
- Sevda manileri
- İş, meslek manileri
- Bekçi ve davulcu manileri
- Mektup manileri
- Atışma manileri
- Oyun manileri

(Cevap D)

2. Kimi Batılı araştırıcılara masallarla birlikte ele alınan ve masal çeşidi (Güldürücü Hikayeler, Nükteli Fıkralar) olarak gösterilen fıkra, kendine has yapı ve kompozisyon özelliklerine sahip olması ve belli bir fonksiyonu icra etmesi bakımından sözlü edebiyat geleneği içinde özel bir türü oluşturmaktadır.

a) Fıkralarda ayrıntıya, uzun tasvirlere, anlatım sanatına yer verilmez.

b) Kuruluş bakımından bir tez ve anti tezden oluşur.

c) Her fıkra mutlak bir şekilde bir ders vermeyi amaçlar.

(Cevap C)

3. Ses ve sözcük benzerliğinden yararlanılarak oluşturulan yarı anlamlı yarı anlamsız cümleciklere tekerleme denir. Tekerlemenin belirli bir ana konusu yoktur. birbirinden farklı düşünceleri, olmayacak durumları bir araya getirip mantık dışı birtakım sonuçlara vararak şaşırtıcı bir etki yaratır. Böyle olunca da dinleyenleri şaşırtmak, eğlendirmek, keyiflendirmek için başvurulan sözler karşımıza çıkar. Bu özellikleriyle tekerlemenin, ilgiyi sıcak tutup anlatılacak olan anlatıya veya yapılacak olan eyleme dinleyicileri, katılımcıları hazırlamak gibi bir işlevi de vardır.

(Cevap D)

4. Fıkra tiplerini, ana hatlarıyla bütün bir ulusça bilinen ve sevilen milli tipler ve belli bir bölgede tanınan ve sevilen mahalli tipler olarak ikiye ayırmak mümkündür.

Türk fıkraları ve fıkra tipleri üzerinde önemli incelemeler yapan Saim Sakaoğlu, fıkra tiplerini,

a) Türkçe konuşulan bütün ülkelerde bilinen tipler (Nasreddin Hoca),

b) Sadece bir iki Türk ülkesinde bilinen tipler (İncili Çavuş-Türkiye, Esenpulat-Türkmenler, Ahmet Akay-Kırım Türkleri),

c) Sadece çok dar bil bölgede bilinen tipler (Tayyip Ağa-Konya)

diye üç grupta toplamaktadır.

(Cevap A)

5. **Gerçek Halk Hikayeleri şunlardır;**

- Hançerli Hanım Hikayesi
- Letaifname
- Tayyarzade Hikayesi
- Çevri Çelebi Hikayesi
- Şapur Çelebi Hikayesi
- Tıfli ile İki Biraderler Hikayesi
- İstanbul Batakhaneleri (Süleymaniye Batakhanesi)
- Ferdane Hanım Hikayesi
- Evhad Çelebi Hikayesi
- Haza Menakıb-ı Fi'l-Humayun
- Destan-ı Kıssa-i Şad ile Gam-Ferruhdil ile Mehmed Bey'in Hikayesi
- Hikaye-i Bengi-i Hallaç
- Hikayet-i Bağdad Şahı
- Hikayet-i Kızılalma
- Hikaye-i Temimdar

(Cevap B)

6. Hikmet, Ahmet Yesevi'nin şiirlerine verilen addır. hikmetler İslamiyet'in esaslarını, sünnet ehli kurallarını öğretmek; tasavvufun inceliklerini, tarikatın adap ve erkanını müritlere öğretmek amacıyla yazılmıştır. Ahmet Yesevi'nin hikmetlerinin toplandığı esere Divan-ı Hikmet adı verilmiştir. Yesevi'nin şiirlerinde, Yunus Emre'nin şiirlerindeki sanatlılığı, coşkuyu bulmak zordur. Hikmetlerin çoğu dörtlükler halindedir ve hece ölçüsüyle yazılmıştır. Hikmetlerin bir kısmı ise gazel ölçüsüyle yazılmıştır. Hikmetlerin bir kısmı ise gazel şeklindedir ve aruz ölçüsüyle kaleme alınmıştır. Eserin detaylı bilgisini Karahanlı Türkçesi Dönemi başlığı altında vermiştik.

(Cevap B)

7. Nutuk; tarikata yeni girecek olan dervişlere onun rehberi olan mürşid tarafından tarikatın adab ve erkanını, öğretmek amacıyla söylenen manzum eserlerdir. Nutukların ilahilerden farkı, konularının sınırlı olmasıdır. Daha çok Bektaşilerde görülür. Öğreticidir ve hece ölçüsü kullanılarak koşma nazım şekliyle söylenir.

(Cevap E)

8. Düvaz, Alevi-Bektaşilerle Mevleviliğin Şems konula bağlı şairlerin on iki imamı ad ve özellikleriyle sayan şiirleridir. Övgü için yazılan bu şiirlere düvezdeh imam, halk deyişiyle düvezdam ya da yalnızca düvaz denir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. Şathiyyat-ı Sofiyye olarak da bilinen şathiye Bektaşi çevrelerince, özellikle de Yunus Emre ve Kaygusuz Abdal tarafından ortaya koyulmuştur. Zaman zaman küfür olarak ele alınan şathiyeler, görünüşte saçma olan çok derin anlamlar içerdiği anlaşılan şiirlerdir. Nitekim Yunus Emre'nin Çıktım erik dalına anda yedim üzümü dizesiyle başlayan diğer bir şathiyesi, Niyazi-i Mısri tarafından yazılmıştır.

(Cevap A)

10. İnsanın yaratılışını konu edinen eserlere vücutname denir. Bu tür eserler, insanın yaratılışını, Kur'an ve hadislerin ışığı altında, deliller göstererek anlatmayı amaçlamıştır. Kişinin ana rahmine düşüşü, burada geçirdiği aşamalar, hem tıbbi yöntemlerle hem de tasavvufi ifadelerle ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

(Cevap E)

11. Devriye, yaratılışın başlangıcı ve sonu, varlığın nereden gelip nereye gittiği ve bu ikisi arasındaki safahatın tasavvufa göre açıklamasıdır. Devriye, evrenin ve insanın Allah'tan çıkıp tekrar Allah'a dönmesi felsefesine göre yazılan tasavvuf şiiridir. Ruhun alemi dolaşmasını konu edinen şiirdir. Daha çok Bektaşilerce başvurulan bir nazım türüdür.

Tasavvuftaki devir nazariyesine göre, mutlak varlık olan Allah, bilgisiyle zuhur eder. Böylece varlıkların hakikatleri bilgi görünüşleri olarak ortaya çıkar. Devriye şiirleri, mutlak varlıktan insana, insandan aslına dönüşe kadar süren devri anlatan şiirlerdir. Devir teorisine göre maddi aleme, yani dünyaya gelen varlık önce cansızdır, sonra bitki, daha sonra hayvan, ev sonra da insan şekline girer. Yani, aslına dönmüş olur. Manzum devriyeler hem aruz hem de hece ölçüsüyle yazılır.

(Cevap C)

12. Gazavatname; büyük serdarların kahramanlıklarını ve din uğruna savaşlarını anlatan türe denir, manzum ve mensur olarak kaleme alınmıştır. Manzum gazavatnameler, genelde mesnevi biçiminde yazılmıştır. Türk edebiyatında gazavatname özelliği taşıyan eserler, 15. yüzyıldan itibaren yazılmaya başlanmıştır.

(Cevap C)

13. Nevruz törenleri, tarikatlar arasında özellikle Bektaşiler arasında çok yaygın ve gelişmiş bir gelenektir. Kırda ya da dergahlarda okunan bestelenmiş nevruziyeler meydana getirilmiştir. Bunlar, Nevruz gününde okunan şiirlerdir. Bektaşilerce Nevruz, halife Hz. Ali'nin doğum günü olarak kabul edilmiştir.

(Cevap D)

14. Fütüvvetname esnaf teşkilatı ile bunların uymaları gereken, terbiye, doğruluk, dürüstlük, kimsenin hakkını üzerine geçirmeme, helal kazanıp, helal yeme dini kurallara tamamen bağlı kalmaya dair kurallardan bahseden eserler, yönetmelikler, tüzüklerdir. Tekke-tasavvuf edebiyatı geleneğinde çokça örneği görülen manzum fütüvvetnamelerdeki nazım şekilleri eski divan şiiri nazım şekilleridir. Fütüvvet teşkilatına ait unsurlara eski Türk edebiyatında Sumame, Letaifname, Marifetname, Seyahatname gibi türlerde, tekke-tasavvuf edebiyatında Fütüvvvetnamelerde, aşık edebiyatında ise destanlar içerisinde rastlamak mümkündür.

(Cevap A)

15. Erdem Kitabı diye de bilinen faziletnameler, Hz. Muhammed'in, dört halifenin, özellikle de Hz. Ali'nin erdemlerini anlatan, onların iyiliklerini belirten manzum ve mensur eserlerdir. Alevi-Bektaşi çevrelerinde çok sayıda faziletname meydana getirilmiştir.

(Cevap B)

16. Mersiye, din ve tarikat büyüklerinin ölümü üzerine yazılan eserlerdir. Tekke-tasavvuf edebiyatı geleneğinde bu türün en güzel örneklerini verenlerden birisi, 15. yüzyıl şairlerinden Kemal Ümmi'dir. Kemal Ümmi, mersiyesinde Şeyh Hamit-i Veli'nin ölümünü anlatmıştır.

(Cevap B)

17. Pendname adı da verilen nasihatnameler, insanlara öğüt vermek, yol göstermek amacıyla kaleme alınmış eserlerdir. Bu tür eserler çoklukla mesnevi nazım şekliyle yazılır. Dini, sosyal ve ahlaki öğütler veren bu eserler, insanı çağın gereklerine göre hayatın bütün evrelerine hazırlamayı ve yetiştirmeyi amaçlamışlardır. Tekke-tasavvuf edebiyatı geleneğinde Abdal Musa, Eşrefoğlu Rumi ve Şah İsmail Hatayi'nin nasihatnameleri meşhurdur.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

18. 10 Muharrem 680'de Yezid'e bağlı kişilerce Kerbela'da öldürülen Hz. Muhammed'in torunu Hz. Hüseyin'in şehit edilmesini anlatan manzum, mensur ya da nazım nesir karşımı eserlere, Maktel-i Hüseyin denilmiştir. Mersiye türü içerisinde değerlendirilebilecek Makteller, sadece Hz. Hüseyin'in katledilmesini anlatması nedeniyle ayrı bir tür olarak kabul edilmiştir.

(Cevap A)

19. Resminin, özellikle de yüz resminin yapılması günah olarak kabul edilen Hz. Muhammed'in yüz ve vücut özellikleri yazılı bir şekilde anlatılmış, bu doğrultuda "Hilye" adı verilen bir tür ortaya çıkmıştır. Peygamberin yanı sıra dört halifenin, bazı velilerle makbul kişilerin fiziki özelliklerini anlatan Hilyeler de yazılmıştır.

(Cevap A)

20. Allah'ın varlığını ve birliğini, peygamberin yüceliğini ve özelliklerini anlatmak için yazılan ve gevhername adı verilen eserlerin en güzeli, Kaygusuz Abdal'ın Gevhernasi'dir. Peygamberin mezarı başında söylenen bu eser, onu öven şiirler arasında ayrı bir öneme sahiptir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. **Dede Korkut hikayelerinin özellikleri şunlardır;**

- Hikayelerde şiir (nazım) ve düzyazı (nesir) iç içedir.
- Eserde aliterasyonlara sıkça başvurulur.
- Dil, oldukça sadedir. Duru, yalın bir halk Türkçesi kullanılmıştır.
- İslamiyet'in ilk dönemine ait bu eserlerin hepsinde Hakaniye lehçesi kullanılmıştır.
- Yer yer olağanüstü varlık ve olaylara yer verilmiştir. (Tepegiz gibi)
- Hikayelerin yazarı belli değildir. Hikayelerde bilgi bir kişi olarak ortaya çıkan Dede Korkut, ozan ve kamdır. Kopuz çalıp hikmetli sözler söyler. Her hikayenin sonunda bilge bir kişi olan Dede Korkut'un kimliği kesin olarak bilinmemektedir.
- Dede Korkut hikayeleri oluştuğu dönemin (13. yüzyıl) tarihini, kültürünü, toplum yaşayışını ve Türklerin dünya görüşünü yansıtması bakımından önemlidir.
- Dede Korkut hikayelerini ilk kez Kilisli Rıfat Bilge yayımlamıştır. (1916)

(Cevap A)

2. **Âşık Edebiyatının özellikleri şunlardır:**

- Bu edebiyatı oluşturanlar usta-çırak geleneğiyle yetişen, okuma yazması olmayan, zeki, gezgin âşık (ozan)lardır. Atışma geleneği vardır.
- Şiirlerde nazım birimi dörtlüktür.
- Hece ölçüsünün 7, 8, 11'li kalıpları çokça kullanılmıştır.
- Daha çok yarım uyak kullanılmış, cinaslara yer verilmiştir.
- Koşma, semai, destan, varsağı başlıca nazım biçimleridir.
- Dil çok yalın, söz sanatları sınırlıdır.
- Şiirlerin son dörtlüğünde şairlerin adı geçer.
- Şiirler bir ön hazırlık yapılmadan, doğaçlama olarak saz eşliğinde söylenir.
- Aşk, ölüm, ayrılık, gurbet gibi din dışı konularda söylenmişlerdir.
- Aşık edebiyatına ait şiirler, meraklı dinleyiciler tarafından cönk adı verilen ve bir çeşit şiir antolojisi sayılabilen defterlerde toplanmıştır.

(Cevap B)

3. Kitab-ı Dede Korkut, destan geleneğinden halk hikayeciliğine geçiş döneminin ilk ve en önemli ürünüdür. Yazıya sonradan geçirilmiş sözlü edebiyat ürünüdür.

Kitabın asıl adı Kitab-ı Dede Korkut Ala Lisan-ı Taife-i Oğuzan (Oğuzların diliyle Dede Korkut Kitabı)dır. Eser, bir önsözle birlikte 12 destansı hikayeden oluşmaktadır. Oğuzların iç çekişmeleri ve Müslüman olmayan komşularıyla (Rumlar, Ermeniler, Gürcüler) yaptıkları savaşlar anlatılmaktadır.

(Cevap E)

4. **Anonim Halk Edebiyatının Özellikleri şunlardır:**

- İslamiyet öncesi Türk edebiyatının bir devamı niteliğindedir.
- Halkın ortak malı, halkın üretimi olan bir edebiyattır.
- Dil katıksız bir Türkçedir. Sözlü ürünlerdir. Yabancı etkilerden uzaktır.
- Ölüm, aşk, hasret, yiğitlik gibi evrensel konular işlenir.
- Ölçü hecedir.
- Ezgili bir söyleyişe sahiptir.
- Halkın yaşamıyla paralel bir gelişim ve değişim gösterir.
- Türkü, mani, destan, masal, halk hikayeleri, atasözü, bilmeceler, halk tiyatrosu (meddah, ortaoyunu, karagöz) başlıca ürünlerdir.

(Cevap D)

5. **Tekke edebiyatının önemli sanatçıları şunlardır:**

- Yunus Emre
- Kaygusuz Abdal
- Pir Sultan Abdal
- Hacı Bayram Veli
- Eşrefoğlu Rumi
- Aziz Mahmut Hüdai

(Cevap A)

6. **Deyimlerin özellikleri şunlardır:**

- Deyimler, atasözleri gibi, kalıplaşmış sözlerdir. Birçoğu mastar halindedir. (Ateş püskürmek)
- Deyimler her zaman fiil kalıplarıyla kullanılır.
- Deyimlerdeki bazı kelimeler isim ve fiil çekimlerine girer. (Suya sabuna dokunmazdı.)
- Hiçbir fiil kipi taşımadıkları için cümle halinde bulunan deyimler vardır. (Kel başa şimşir tarak, ayıkla pirincin taşını)
- Deyimlerin bazıları iyelik ekleri ile kurulurlar. (Göz-ü açık, baldır-ı çıplak)
- Hemen her deyimin bir hikayesi vardır. (Baklayı ağızdan çıkarmak, pabucu dama atılmak)
- Deyimler, atasözlerinde olduğu gibi genel bir kural niteliğinde sözler değildir.
- Deyimlerin amacı, bir kavramı özel kalıp içinde ya da çekici, hoş bir anlatımla belirtmektir.
- Deyimlerdeki hayaller çok defa mantık dışı ya da abartılıdır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

7. Mani; Azerbaycan'da bayati, Kerkük'te hayrate, Kazakistan'da aytıspa olarak bilinir.

Mani, halk edebiyatında, çoğunlukla hece ölçüsünün yedili kalıbıyla söylenen ve yine genellikle dört dizeden oluşan şiir biçimidir. Maniler çoğunlukla aşk, doğa, ayrılık, özlem gibi konuları içerirler.

(Cevap E)

8. Bir ezgi eşliğinde söylenen halk şiirine türkü denir. Türküler, adına bent denen 2-4 dizelik bölümlerden oluşur. Çoğu zaman bu bentler, ezgisi ve sözleri değişmeden tekrarlanan ve adına kavuştak denen dizelerle birbirlerine bağlanır. Kavuştaklar çoğunlukla 1-4 dizeden oluşur. Halk arasında yakılan (yaratılan) türkülerin, yakıcısı (yaratıcısı) bilinmez. Türküler daha çok 7'li, 8'li ve 11'li hece ölçüleriyle söylenir. Kavuştak uyakları genelde kendi aralarında uyaklı olurken bent uyakları değişiklik gösterebilirler. Türklerin konularını çoğunlukla sevgi, doğa, özlem, acı, güzellik, yiğitlik, ayrılık ve çeşitli yaşanmış olaylar, bir başka deyişle yaşamın kendisidir. Çünkü halk kendisini yanı insanı, insanla-insanı, insanla-doğayı, insanın yaşam karşısındaki duruşunu çoğunlukla türküler aracılığıyla anlatmıştır.

(Cevap E)

9. Ninniler, çocukları uyutmak için çok eski zamanlardan beri söylenegelen çoğunlukla türkü formundaki sözlü halk ürünleridir. Divanü Lügati't-Türk'te balu balu olarak adı geçmektedir.

Yapı bakımından çoğunlukla dörtlükler halinde olup lirik türküler sınıfına girseler de ölçü ve uyak bakımından belli bir düzen izlemeyenleri de vardır. Ninniler, bebekleri uyutmak için öyle laf olsun diye söylenmiş "dandini dandini dasdana, danalar girmiş bostana" gibi boş içerikli ezgiler değildir. Çoğu zaman ninni, anne ile bebek arasında çok özel bir iletişim aracı görevi yapar. Yer yer de çocuktan çok anneye yöneliktir. Çünkü anne, o her ne kadar anlamasa da ninniler aracılığıyla bebeğiyle dertleşir, sevinçlerini acılarını onunla paylaşır.

(Cevap D)

10. **Atasözlerinin genel özellikleri şunlardır:**

- Sosyal olayların nasıl olduğunu tarafsızca bildirir.
- Tabiat olaylarının nasıl olduğunu belirtir.
- Denemelere ya da mantığa dayanarak doğrudan doğruya ahlak dersi ve öğüt verir.
- Töre ve gelenekleri bildirir.
- Atasözleri kalıplaşmış, klişe hale gelmiş sözlerdir. Her atasözü, belli bir kalıp içinde, belli kelimelerle söylenmiş olup kalıplaşmış bir biçimdir.
- Atasözleri kısa ve özlüdür. Az kelime ile çok şey anlatır. (Güneş balçıkla sıvanmaz.)
- Atasözlerinin çoğu bir, iki cümledir. Daha uzun olanları azdır. (Sakla samanı, gelir zamanı.)
- Cümlelerde en çok geçmiş geçmiş zaman kipi, kimi zaman da emir kipi kullanılmıştır. (Ayağını yorganına göre uzat.)

(Cevap E)

11. Bilmece, bir şeyin adını anmadan özelliklerini üstü kapalı söyleyerek o şeyin ne olduğunu bulmaya çalıştıran sözlü edebiyat ürünüdür. Bu söz kalıpları genellikle, sonları uyaklı sözcüklerden oluşan dizeler halinde söylenir. Düz bir söyleyiş biçiminde, tek bir cümleden oluşanları da vardır.

(Cevap C)

12. Münacaat, sadece Allah'a yalvarmak yakarmak için yazılmıştır. Peygamber için de yazılan münacaatlar, hem manzum hem de mensurdur. Manzum olanları, genellikle kaside, gazel, kıt'a, mesnevi gibi nazım şekilleriyle yazılmıştır. Münacaatlarda, ayet ya da hadislerden doğrudan alıntılar yapılabilir. Peygamber için yazılan münacaatlar, na'tlardan içerik yönüyle ayrılır.

(Cevap D)

13. Allah'ın varlığını ve birliğini konu edinen tevhidler, eski Türk edebiyatında divanların başında yer almıştır. Aynı durumu tekke şairlerine ait divanlarda da görürüz. Tevhidlerde, şer'i olarak Tanrı'nın varlığı, birliği, yüceliği ve sıfatları; tasavvufi olarak da kenz-i mahfi, vahdet-i vücut konuları ele alınmıştır.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

14. **Tekke şiirinde türler şunlardır:**

- Allah hakkında yazılan türler,
- Peygamber hakkında yazılan türler,
- Din ve tasavvuf büyükleri hakkında yazılan türler,
- Dini inançlar ve tasavvufi düşüncelerle ilgili yazılan türler.

(Cevap B)

15. Günümüzde de yaygın olarak bilinen ilahi türü, konu olarak dini duygu ve düşünceleri içermektedir. Tanrı'nın birliğini, ululuk ve kudretini anlatan ya da telkin eden bu tür manzumeler, hece ve aruz ölçüleriyle yazılıp söylenmişlerdir.

İlahi türü, tarikat çevrelerinde değişik isimler almıştır:

Ayin: Mevlevi tekkelerinde okunur.

Tapuğ: Gülşeni tekkelerinde okunur.

Nefes: Genellikle Alevi-Bektaşi tekkelerinde okunur. Melamilerde vahdet-i vücut telkinleri nefeslerle yapılmıştır. Hefesler, gazel ve koşma nazım şekilleri kullanılarak hem hece hem de aruz vezniyle yazılmıştır. Bu tür nefesler ayin-i cemlerde saz eşliğinde makamla okunmuştur.

Durak: Genellikle Halveti tarikatlarında, zikrin iki fazlı arasında okunmuştur.

Cumhur: Mavlevi ve Bektaşi dergahın dışındaki tekkelerde herkes tarafından okunmuştur.

(Cevap E)

16. Eski Türk edebiyatının nazım şekillerinden olan kaside, daha çok din ve devlet büyüklerini övmek amacıyla yazılmıştır. Tekke şairleri, tevhid ve natları kaside nazım şekliyle yazmışlardır.

(Cevap A)

17. Tekke-tasavvuf edebiyatında ilahi aşkı anlatmak amacıyla yazılan şiirlerde kullanılan gazel nazım şekli, eski Türk edebiyatı geleneğinde daha çok aşkı, kadını anlatan şiirlerde kullanılmıştır.

(Cevap C)

18. **Tekke tasavvuf şiirinin anlatım yolları şu şekilde sınıflandırılır;**

- Nasihat Ağırlıklı Anlatım
- Doğrudan Doğruya Anlatım
- Hikaye Ederek Anlatım
- Soru-cevap Yollu Anlatım
- Delil ve Kanıt Yoluyla Anlatım
- Tekrar Yoluyla Anlatım
- Atasözü ve Deyimler Yoluyla Anlatım'dır.

(Cevap C)

19. Tuyuğ halk şiirinin nazım şekillerinden olan maninin eski Türk edebiyatındaki karşılığıdır. Tekke şairlerinde çokça kullanılan tuyuğlarda hikmetli, tasavvufi, felsefi duygu ve düşünceler işlenmiştir.

(Cevap B)

20. **Tekke-Tasavvuf Şiiri genel özellikleri şunlardır:**

- Ölçü ve biçim bakımından aşık şiiri ve divan şiirinin ortak yönleri ön plandadır.
- Şiirde hem hece hem aruz ölçüsü ortak kullanılmıştır.
- Dil, zümrelere değil, kitlelere seslenen, divan şairlerininki kadar ağır, saz şairlerininki kadar sade olmayan bir özellik gösterir.
- Basmakalıp tasavvuf ve tarikat deyimleri halkın günlük konuşması ile yoğrularak yer almıştır.
- Dini-tasavvufi halk şiiri, gerek divan gerekse halk şiiri nazım biçimlerini kullanmış ve bir köprü konumunda kalmıştır.
- Nazım birimi genellikle dörtlüktür ama beyit nazım birimi de kullanılmıştır.
- Şiirlerin çoğu ezgilidir.
- Dini tasavvufi halk şiirinde en fazla yarım, tam ve zengin uyak kullanılmıştır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Âşık edebiyatının önemli nazım şekli olan koşma tekke-tasavvuf edebiyatı geleneğinde de kullanılmıştır. Koşma nazım şekli daha çok Alevi-Bektaşi şairler tarafından kullanılmıştır. Koşma nazım şeklinin sadece 11 hecelisi değil, 8 hecelisi de kullanılmaktadır.

(Cevap D)

2. Ontoloji sanat eserini de bir varlık olarak kabul eder. Bu var olanın tabakalarını incelemek de ontolojinin işidir. Fakat sanat eserinin varlığı gerçek varlıkla aynı konumda değildir. Doğaya ait bir nesne sanat nesnesi haline gelince gerçekliği değişir. Fatih Sultan Mehmet'in kendisi tarihçiler tarafından inceleme konusu yapılabilecekken, portresi hakkında ressamlar inceleme yapabilir. Bu bakımdan sanatın gerçeği ile hayatın gerçeğinin bilgisi farklıdır.

(Cevap E)

3. Fenomonolojik kuram kaynağını, metafiziği sona erdirerek somut yaşantıya dönmeyi amaçlayan bir yöntemden alır. Bir felsefi akım olan fenomonoloji, duyularla algılanan şey olan fenomen ile ilgilenir. Edmund Husseri ve Heidegger, felsefedeki akımın en önemli temsilcileridir. Fenomen, görünen nesne demektir. Bu anlayışa göre yapılacak bir edebiyat incelemesinde öncelikle araştırmacı kendi bilgilerini bir tarafa bırakmalıdır. Bu akıma göre, edebi metne obje ile süje arasındaki ilişki noktasında bakmak gerekir.

(Cevap A)

4. UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras çalışması kapsamında, Türkiye'de yapılan 2 yıllık araştırma tamamlandı. Şeref Taşlıova, âşıklık geleneği temsilcisi olarak UNESCO Yaşayan İnsan Hazinesi seçildi. 14 Ocak 2010 tarihinde İstanbul'da Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde yapılan törenle ilan edildi.

(Cevap B)

5. Mücadeleci şiirlerinin çokluğu şartlardan kaynaklanmaktadır. 27 Mayıs Darbesi ve haksızlıkları hiciv şiirlerini besleyen ana kaynaklardandır. Şiirlerinde esas unsur insandır. Serdengeçti, Töre-Devlet, Ocak, Yeni Düşünce, Yenisey, Alperen yayınları olarak şimdiye kadar 12 şiir kitabı, bir tane de makalelerinden derlenen nesir kitabı çıktı.

(Cevap A)

6. Âşık Veysel Şatıroğlu, çocukken çiçek hastalığı yüzünden bir gözünü, daha sonra bir kaza sonucu diğer gözünü kaybetti. Saz çalmayı öğrendi. Yunus Emre, Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan, Emrah, Dadaloğlu gibi halk ozanlarından etkilenerek türkü yorumu ve sazda ustalaştı. İki kez evlendi. 7 çocuğu oldu. Anadolu'yu kent kent dolaşıp şiirlerini sazıyla seslendirdi. Köy Enstitülerinde saz ve halk türküleri dersleri verdi. Ölüm nedeni akciğer kanseridir. En güzel şiirlerinden bazılarını ölümünden hemen önce kaleme almıştır. Şarkışla'da her yıl adına bir şenlik yapılır. Türkçesi yalındır. Dili ustalıkla kullanır. Tekniği gösterişsiz ve neredeyse kusursuzdur. Yaşama sevinciyle hüzün, iyimserlikle umutsuzluk şiirlerinde iç içe yer alır. Doğa, toplumsal olaylar, din ve siyasete ince eleştiriler yönelttiği şiirleri de var. Şiirleri, Deyişler (1944), Sazımdan Sesler (1950), Dostlar Beni Hatırlasın (1970) isimli kitaplarında toplandı. Ölümünden sonra Bütün Şiirleri (1984) adıyla eserleri tekrar yayımlamıştır.

(Cevap B)

7. Genelde aşktan, sevgiden bahseden bu insanlar, Orta Asya'da "ozan, baksı, kam" diye bilinirken Anadolu'da "âşık" diye anılmaya başlanmıştır. Bu yüzden, âşıkların oluşturduğu edebiyata Âşık Edebiyatı denir.

(Cevap E)

8. **Cumhuriyet Dönemi'nde halk şiirinin özellikleri şunlardır;**

- Halk edebiyatı, İslamiyet'in kabulünden önceki dönemde oluşmaya başlayan, halkın edebi zevkini yansıtmak için sözlü olarak ortaya konan, kendine özgü bir dili ve üslubu bulunan edebiyat koludur.
- Türk halk edebiyatı Anadolu'da 13. yüzyılda Yunus Emre'yle ilk oldun ürünlerini vermeye başlamıştır.
- Halk şiirleri şiirlerini saz ile söylemişlerdir. Bu yüzden halk şairlerine saz şairleri de denmiştir.
- Anadolu'daki ilk örneklerine 15. yüzyılda rastlamaya başladığımız aşıklık geleneği, modern zamanlarda teknik gelişmelerden olumsuz etkilenmektedir.
- Son dönem Türk halk edebiyatı sadece şahsi şiirlerle kendini göstermiştir.
- Şehirde yaşayan eski halk şairleri divan şiirinden de etkilenmişlerdir, günümüz halk şairleri ise içerik ve tema bakımından şiiri daha da genişletmişlerdir.
- Şekil bakımından halk şiirinde değişiklik görülmez; içerik ise değişen zamanın ve diğer edebiyat dallarının etkisiyle modernleşmiştir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. Cumhuriyet Dönemi halk şiirinde geleneksel konuların yanı sıra yeni ve güncel konulara da yer verilmiştir. Cumhuriyet Dönemi halk şiirinde (20. yüzyıl halk şiiri) Aşık Veysel, Aşık Murat Çobanoğlu, aşık Mahzuni Şerif, Aşık Feymani, Aşık Reyhani, Aşık Şeref Taşlıova gibi şiirlerini saz eşliğinde besteli olarak söyleyen şairlerin yanı sıra, bu geleneğe bağlanmayan, bazı şiirleri başkaları tarafından bestelenen Abdurrahim Karakoç gibi şairler de yetişmiştir.

(Cevap C)

10. Ağıtlar, ölüm ve yas törenlerinde söylenen lirik türkülerdir. Divan şiirindeki karşılığı ise mersiyedir. Ölçü ve uyak düzeni genellikle türkülerde olduğu gibidir. Ölüm acısını ve yası anlatır. Orta Asya Türkleri arasında da bu törenlerin önemsendiğini, Göktürklerde ve Uygurlarda özel ağıtçı-yasçıların olduğunu vurgulamıştık. Alageyik, Boş Beşik gibi efsanelerde ağıtlar ve efsaneler iç içedir. Anadolu'da çocuğunu kaybeden annelerin yaktıkları ağıtlar, ninni ile karışmıştır. Ağıtlar genellikle aaxa uyaklıdır. Ağıtlar tek kişi tarafından söylendiği gibi birkaç kişiyle de söylenebilir. Bazı yörelerde ağıtçı kadınlar ağıt yakarken soyka denilen ölünün kıyafetleri de ortaya konulur.

(Cevap A)

11. Lirik şiir; duygu ve düşüncelerin coşkulu bir dille anlatıldığı duygu yüklü şiirlere denir. Eski Yunan edebiyatının en büyük lirik sanatçılarından Sapho, lirik şiirin kurucusu sayılmaktadır. Batı edebiyatında Rönesans devri şairleri (Petrarca, Lamartine, Hugo, Goethe, Schiller, Alkaeus…) bu türün başarılı temsilcileridir. Lirik şiirler, Türk edebiyatında eskiden kopuz, sonraları saz ve bağlama eşliğinde söylenirdi. Halk edebiyatında "güzelleme, koşma, semai"; Divan edebiyatında ise "gazel, şarkı, murabba" lirik şiir türüne girer. Bu türün başarılı temsilcileri şunlardır: Y. Emre, Karacaoğlan, Dadaloğlu; Fuzuli, Nedim, Baki; Y. Kemal, C. Sıtkı, T. Fikret, A. Haşim…

(Cevap B)

12. Pastoral şiir; doğa güzelliklerini, çoban, köy, kır, orman ve yayla yaşamını dile getiren şiirlerdir. Pastoral şiirlerin her türlü süsten, yapmacıktan, gösteriş ve söz oyunlarından uzak bir yapısı vardır. Bunlara "bukolik" şiir (çoban şiiri) de denir. Pastoral şiirin kurucusu ve ilk büyük temsilcisi eski Yunan edebiyatında Theokritos, ikinci büyük temsilcisi Latin edebiyatında Vergillius'tur. Türk edebiyatında çok ciddi anlamda örneği bulunmayan bu şiir türüne A. Hamit Tarhan'ın Sahra alı eseri örnek verilebilir.

(Cevap D)

13. Halk hikâyesi geleneği eskisi kadar olmasa da günümüzde Doğu Anadolu Bölgesi'nde varlığını sürdürmektedir. Özellikle Erzurum, Kars, Ardahan, Ağrı illerinde misafirhanelerde, kahvelerde yoğun olarak anlatılmaktadır.

(Cevap C)

14. Karacaoğlan ile Selvi Han Sultan hikâyesi üzerine, W. Radloff, Ali Berat Alptekin, Saim Sakaoğlu, Esma Şimşek vb. çalışmalar yapmıştır. Bilge Seyitoğlu bu konuda çalışma yapmamıştır.

(Cevap C)

15. Sorunun öncüllerinde ozanların Türk toplumundaki yerinden ve öneminden bahsedilmiştir. III. öncül dışındaki öncüller doğrudur. III. öncülde ozanların sadece şiirle uğraştığından bahsedilmiş oysa ozanlar sadece şiirle değil, toplumu ilgilendiren her konuda söz sahibidirler.

(Cevap C)

16. Manas Destanı Kırgız'lara aittir. İranlıların en ünlü destanı Firdevsi'nin yazıya geçirdiği Şehname'dir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

17. Dünyada masal tiplerini konu alan ilk sınıflama Anti Aarne'a aittir. Aarne masalları üç başlık altında sınıflamış daha sonra da bunları alt bölümlere ayırmıştır.

(Cevap A)

18. Halk Edebiyatı ile ilgili araştırma ve çalışmalarda, seçilen konuya ilişkin özgün ve güvenilir bilgi elde etmek, Halk Edebiyatı örnekleri derlemek ve bu eserleri yaratan ve tüketen sosyal ve kültürel çevrelere dair bilgiler edinmek için araştırıcının araştırma yapacağı bireyin, grubun ya da topluluğun yaşadığı yere giderek yaptığı çalışmaya **"alan araştırması"** denir.

Alan araştırması yapılacak yerde kına gecesi yapılacaktır. Araştırmacı bu kına gecesinin nasıl yapıldığını gözlemleyecektir.

(Cevap B)

19. Doğudaki canlı cansız her şeyi, canlı ve ruh sahibi olarak düşünmeye "animizm" adı verilir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Şiirde, söylenen sözden bir nükteye dayalı olarak dönme anlamına gelen rücu sanatı kullanılmıştır. Dörtlüğün son iki dizesinde söylediği sözden dönme görülmektedir. Bu sanat geri dönüşler içerdiği için rücudur.

(Cevap D)

2. Fütûh'üş - Şam Terc'ümesi, Erzurumlu Mustafa Darir tarafından yapılmıştır ve Suriye'nin İslam ordularınca fethini anlatır.

(Cevap A)

3. Beyani'ye ait olan Tezkire-i Şuara, Kınalızade Hasan Çelebi Tezkire'sinin özeti mahiyetindedir.

(Cevap D)

4. "Terbi" bentlerden oluşan bir nazım şeklidir.

(Cevap D)

5. Mirrih beşinci felekte bulunan bir yıldızdır. İran'da behrâm veya çık hızlı hareket ettiği için tîr-i per-tâbi adı verilir. Kırmızı renge hakim olan Mirrih İslâm edebiyatında ve astronomide savaş ve kahramanlığı temsil eder.

(Cevap D)

6. Edebî bir üsluba Sebk-i Hindî denmesinin ilk sebebi Hindistan coğrafyasında ortaya çıkmasından kaynaklanır. Sebk-i Hindî İran, Hindistan, Azerbaycan, Türkiye, Afganistan ve Tacikistan bölgelerinde yaygın halde kullanıldığı için bu akıma Sebk-i Hindî, Sebk-i İsfahanî, Sebk-i Safevî, Sebk-i Türkî, Sebk-i Azerbaycanî gibi isimler verilmiş fakat en çok Sebk-i Hindî kullanılmıştır.

(Cevap E)

7. Nailî, Divan edebiyatının birçok nazım biçimiyle yazmış olsa da ününü gazel nazım biçimine ve Sebk-i Hindî akımına borçludur. Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

(Cevap B)

8. Nevizade Atayî Türk edebiyatının önemli hamse yazarlarından biridir. Bu hamseyi oluşturan mesnevileri ise Sâkiname (Alemnüma) Nefhatü'l Ezhar, Sohbetü'l Ebkâr, Heft-Han, Hilyetü'l Efkâr isimli eserleridir.

(Cevap D)

9. Abdurrahman Hıbrî, Enisü'l Müsamirin adlı eserinde Edirne'yi tarihi, mimarisi, coğrafyası, bilginleri, devlet adamları, şairleriyle etraflı biçimde anlatmıştır. Bir şehir tarihi olan bu eser Edirne için önemli eserlerdendir.

(Cevap A)

10. Soruda özellikleri vurgulanan eser Faik Reşat'ın Eslaf adlı eseridir. Yazarın Hazine-i Fünun mecmuasında çıkan yazı serisinin kitaplaştırılmış şeklidir. Yazar eserini tezkire olarak adlandırsa da alfabetik sıraya uymadan şairleri bir araya getirdiği için Eslaf, tezkire geleneğinden ayrılır.

(Cevap D)

11. Kaside, din ya da bir devlet büyüğünü övmek ve yapılan övgü karşılığında Ca'ize almak amacıyla yazılmış manzumelerdir. Ancak şairlerin kaside de bu övgüye geçmeden önce ve sonra vardır. Bu gereklilik kasidenin bölümler halinde düzenlenmesinden kaynaklanmaktadır. Tam bir kaside 6 (altı) bölümden oluşur:

1. Nasip ya da Teşbib
2. Girizgah
3. Mehdiye
4. Tegazzül
5. Fahriye
6. Dua

"terane" mısraları birbiriyle kafiyeli rubailere denir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

12. Hazaniye: Sonbahar tasvirlerinin yapıldığı kasidelerdir.

Nevruziye: Nevruz bayramını kutlamak için yazılmış kasidelerdir.

Cülusiyye: Padişahların tahta çıkışlarını kutlamak için yazılmış kasidelerdir.

Şitaiyye: Kış tasvirlerinin yapıldığı kasidelere denir.

Rahşiyye: Bir atın niteliklerinin anlatıldığı kasidelerdir.

Açıklamalara baktığımızda doğru cevap "cülusiyye"

(Cevap C)

13. "Hoca Dehhani – Selçuk Şehnâmesi, Aşık Paşa – Garipnâme, Süleyman Çelebi – Vesiletü'n Necat, Mevlana – Fihi Mafih" şeklinde sıralanmalıdır.

(Cevap A)

14. Terbi: Bir gazelin beyitinin önüne aynı vezinde ve ilk mısra ile kafiyeli ikişer mısra eklenerek meydana getirilmiş dört mısralı bendden oluşan nazım biçimi

Teşhis: (kişileştirme) Söz sanatı

Tahlil: İnceleme

Ta'riz: Söz sanatı

Takti: Aruzda, bir mısraı yazılmış olduğu veznin cüz'lerine ayırmaktır.

(Cevap D)

15. Bülbüller öter güller açar şâd gönül yok

— — • • — — • • — — • • — — —

mef û lü / me fâ i lü / me fâ i lü / fe û lün

Hiç böyleliğin görmemişiz fasl-ı bahârın

— — • • — — • — — • • — — —

mef û lü / me fâ i lü / me fâ i lü / fe û lün

- Bülbüller öter

— — • • —

Vasl (ulama)

- güller açar

— • • —

Vasl (ulama)

- Bir ünsüz, bir uzun ünlü ve bir ünsüzden oluşan:

şâd → med (bir boşluk hece)

—•

(Cevap C)

16. Doğru cevap, "kayd"tır. Kayd, iki ünsüzle yapılan kafiyedir.

Beyite baktığımızda;

"……pe(s)i olur. → "-st" → kayd

"……şike(s)t olur.

(Cevap A)

17. Bilindiği üzere hikemi şiirin en önemli temsilcisi Nabî, Şehnâme adlı mesnevideki kahramanları, bu zamana kadar işlenen Şehnâmelerden farklı olarak sıradanlaştıran ilk Divan edebiyatı temsilcisidir. bu sıradanlaştırmayı 18. yüzyılda Nedim devam ettirmiştir.

(Cevap A)

18. Paragrafta hakkında bilgi verilen "Ahmed-i Rıdvan"dır. XVI. yüzyılın hamse şairlerinden olan Ahmed-i Rıdvan, eserlerini II. Bayezit adına tertip etmiştir. Anadolu ve Rumeli'de sancak beyliği görevlerinde bulunduktan sonra Edirne'de öldüğü bilinen şairin divanının yanı sıra "İskendername, Leyla vü Mecnun, Hüsrev ü Şirin, Rıdvaniyye ve Mahzenü'l Esrar"dan oluşan hamsesi vardır.II. Bayezit'in şehzadesi Ahmet adına da "Heft Peyker" mesnevisini yazmıştır.

(Cevap A)

19. Beyitin çevirisi: Kakülü/cim (ج), boyu elif (ا), kaşları nun (ن) gibi. Ona ne diyebilirim ki baştan ayağa can olmuş. Emri'nin muamma yazmadaki ustalığı şiirlerine zaman zaman harf oyunlarına dayalı sanatlar biçiminde yansıdığı görülmektedir. Harf oyunları, bir veya birkaç beyitte ya da şiirin bütününde, harflerin biçim bakımından sevgilinin güzellik unsurlarına veya çeşitli nesnelere benzetilmesiyle gerçekleşen bir sanattır.

(Cevap D)

20. Altı çizili kelimelerle anlatılan sanat "leff-ü neşr" sanatıdır.

Beyitin çevirisi: "Gönlüm deliliğe uymuş, senin kaşına yeni var der; karadan ağı ayırt edemeyen insanın sözüne itibar edilir mi?"

Şiirde en az iki şeyden bahsettikten sonra, bunların her birine ait olan özelliklerin sıralandığı sanata "leff-ü neşr" denir. Beyitte;

1. beyit: ebru (kaş) meh-i nev (yeni ay)

↓ ↓

2. beyit: kara (kaşın özelliği) ağlak (ayın özelliği)

verilerek "leff-ü neşr" yapılmıştır.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK TÜRKÇE ÖABT KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Divan edebiyatında bir şairin başka bir şairin şiire karşı aynı vezin, aynı kafiye ve aynı konuda ben senden daha güzelini yazarım diyerek yazdığı şiirlere nazire adı verilir. Bu tür şiirler, şairin üstünlük gösterisi ya da o şairi usta kabul ettiği için yazılabilir.

(Cevap B)

2. Edebiyatta şiiri ve şiirselliği belirleyen imge, imaj, soyutlama ve sanatlı söyleyiştir. Soru incelendiğinde "A" şıkkı dışındaki seçeneklerde sanatlı söyleyişlere rastlanır. B şıkkında geçen "ellerinin rüzgarın saçına takılması", C'de geceyi cümbüşe benzetmesi, D seçeneğinde beyazlayan saçları kara benzetmesi ve E seçeneğinde geçen gecenin kendini süzmesi sanatlı söyleyişlerdir.

(Cevap A)

3. Cafer Çelebi, Hevesnâme adlı mesnevisinde Türkçe şiirler söyleyen şairler arasında şöhreti bulunan Ahmet Paşa ve Şeyhi'yi eleştirir. Şeyhi'nin şiirlerinde fesahat (düzgünlük ve açıklık) olmadığını ve çok fazla garip söze yer verdiğini dile getirir.

(Cevap C)

4. Tezkirecilerin klasik edebiyatta değerlendirmesini yapmak için (üslup bakımından) âşıkâne, rindâne, Türkâne, şuhâne, müştâkâne gibi ifadeler kullanılmıştır. Bu kavramlar şairin üslubunun hangi yönde olduğunu belirtir. Ama divâne bunlar içinde sayılmadığı için, doğru yanıt D seçeneğidir.

(Cevap D)

5. Şiirin dil içi çevirisini yapalım: Önceleri visal (kavuşma) sofrana ulaşmak istiyordu ama sonunda Ahmed'in nasibinin dua olduğunu anladık. Han, burada hükümdar anlamında değil sevgili anlamında kullanılmıştır. Visal de kavuşma olduğuna göre şair sevgiliye kavuşmaktan bahsetmektedir.

(Cevap D)

6. Şol can ki senden özge taleb etmedi murâd
Hicrinde yakasın anı her dem revâsı yoh

"Senden başka muradı olmayan, senden başka bir şey istemeyen bir canı, her zaman ayrılığının ateşinde yakman reva değildir." anlamındaki bu beyitin vezni:
Mef'û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün

şeklindedir.

(Cevap A)

7. Şiirin veznini bulmak için açık ve kapalı heceleri belirleyelim.

Necesen gel ey yüzi âgum benim
(–)

Sen eritdin adlara yâgum benim
(–)

Buna göre, doğru yanıt C seçeneğidir.

(Cevap C)

8. Necatî yaşadığı zamanın en önemli şairleri arasındadır. O, Türk Şiirinin Osmanlı asırlarında başlayan yeni ve büyük devresinin birinci halkası konumundadır. Şiirlerinde Şeyhî'nin etkisi görülen Necâtî söyleyişindeki açık ve anlaşılır üslubu ile Şeyhî'den daha öndedir. Her gazelinde deyim ve atasözlerine yer vermiş ve bu yönü ile de öncü olmuştur. Kendinden sonra birçok divan şairini etkilemiştir. Fuzûlî Gül ve Hançer kasidelerini, Gayrı redifli gazeli Necâtî'nin aynı adlı eserlerine nazire olarak yazmıştır.

(Cevap C)

9. 15. yüzyılda Herat ve Semerkand merkez olmak üzere Timur'un çocuklarının, torunlarının hakim olduğu yerlerde Doğu Türkçesi ile çok parlak bir edebiyat olan Çağatay edebiyatı gelişmiştir. Hatırlayacağınız üzere Herat, Hüseyin Baykara ve Ali Şir Nevâî döneminde kültür başkenti haline gelmiştir.

(Cevap B)

10. Soru kökünde eserleri verilen Çağatay şairi Mevlana Lütfî'dir. Lutfî Gül ü Nevruz'u Farsça'dan tercüme etmiş. Divan'ı ise onun Çağatay dilini ustalıkla kullandığına delâlet eder.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Ferhengnâme-i Sâdî, Sâdî-i Şirâzî'nin Bostan adlı eserinden seçilmiş beyitlerin manzum tercümesi olan bir mesnevidir. Hoca Mesud tarafından çevrilen bu eser 1073 beyitten müteşekkildir. İnsanî değerlerden bahseden bir öğüt kitabıdır.

(Cevap A)

12. Câvidân-nâme Hurûfîlik inancının kurucusu olan Fazlullah Hurûfî'ye aittir. Eserin en önemli yönlerinden biri de Seyyid Nesimî'nin bu eserden etkilenerek Mukaddimetü'l Hakayık adlı eseri yazmış olmasıdır.

(Cevap A)

13. XVI. yüzyılın dikkat çekici mesnevi şairi Taşlıcalı Yahya'dır. Mesnevi geleneği içinde özgün ve yerli konuları işleyerek üne kavuşmuştur. Taşlıcalı Yahya'nın hamsesi şu mesnevilerden oluşur:

- Gencine-i Raz
- Şah u Geda
- Usulname (Kitab-ı Usul)
- Yusuf u Züleyha
- Gelşen-i Envar

"Yusuf u Züleyha" mesnevisi Taşlıcalı Yahya'nın ömrünün sonlarında yazdığı ustalık dönemi ürünüdür. Yahya Bey, Yusuf u Züleyha mesnevilerinin genel çerçevesine uymakla birlikte eserine kendi edasını yansıtabilmiştir.

(Cevap B)

14. Nazire, bir şairin başka bir şairin şiirini örnek alarak onunla aynı vezin ve kafiyede yazdığı şiire denir. Nazireye "cevap" da denir. Nazire, en çok gazelde yapılmıştır.

(Cevap C)

15. Şeyh Galip Hüsn-ü Aşk adlı mesnevisinde Nâbî'yi eleştirerek şiirde kullanılması gereken dilin nasıl olması gerektiğini de açıklamıştır. Buna göre Nâbî'nin beyitleri Farsça bir manzume gibi olup uzun terkiplerle doludur. Nesirde metni süsleyen bu terkipler şiirde sözü ağırlaştırmakta ve okuyucuya yük olmaktadır.

(Cevap D)

16. Verilen sözü açıklayalım: "Mana, sözden daha önemlidir." Bu anlam sadece Şeyh Galip'in değil Sebk-i Hindî akımına bağlı bütün şairlerin ortak görüşüdür. Buna göre doğru yanıt B seçeneğidir.

(Cevap B)

17. Nedim, XVIII. yüzyıl Lale Devri şairidir. Şiirlerinde din dışı konuları işleyen, eğlence şairidir. Şarkılarıyla ünlüdür.

(Cevap B)

18. Şem'ü Pervane hikâyesinde edebî hayat olan ışık ile aslı ölüm olan karanlık çarpışmaktadır. Hikâyenin sonunda ışık muzaffer olacaktır. Böylece hikâyedeki ışık ile karanlığı hikâyedeki ayrıntılardan sıyırıp çıplak görünümleriyle yakaladığımız zaman, onları artık kolaylıkla Maniheist görüşteki yaratılış mitolojisine bağlayabiliriz. İnsanın aşk uğruna maddi varlığından vazgeçmesinin, tasavvuf şiirinde ise tanrının varlığından yokluğuna erişmesinin simgesi olan şem (mum) ile pervane (kelebek) hikayesi ilk defa Fars şiirinde Ehlî-i Şirâzî tarafından işlenmiştir.

(Cevap A)

19. Aşk ve savaş tanrıçası İştar'ın bir elinde hayatın devamlılığını ve edebiliğini sembolize eden bir yılan tuttuğu söylenir. Aynı şekilde Divan edebiyatındaki sevgilinin de yılan ile çok akın bir ilişkisi vardır. Ancak imaj değişmiş ve başka bir şekil almıştır. Divan edebiyatında yılan sevgilinin saçıdır. Genel olarak bu benzerlik saçın kıvrımlı ve uzun olmasına dayanmaktadır, çünkü yılanda kıvrılarak hareket eder ve uzundur. Zira Divan edebiyatında saç, uzunluğu bakımından "ömrü yani hayatı" sembolize eder.

(Cevap D)

20. Kafiyeyi meydana getiren asıl harf (revi) ile hareketli bir ünsüz olan elif (te'sis) arasındaki harfe "dahil" denir.

Beyitimizde;

Kaçan kim nâz ile reftâr iderler serv kâ'(me)tler

Kopar âşıkların başına ol demde kıyâ(me)tler

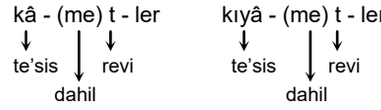

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. "Ey zahit, kadeh çekmek eğer günah olduysa sen sevap içinde bulun, biz günahı çekelim." beytinde "çekmek" sözünün anlamı tahammül etmek, katlanmaktır. Mecazi anlamı ise içki içmektir. Bir sözcüğün gerçek ve mecaz anlamlarının tümünün kastedilerek ayrı ayrı kullanılması ise istihdam sanatıdır.

(Cevap A)

2. 16. yüzyıl tezkirelerinde şairler hakkında verilen bilgiler kısa değil uzundur.

(Cevap A)

3. Tezkire-i Şuara'yı Mevleviyye" belirli bir zümrenin şairlerine yer verilen ilk tezkiredir. Esrar Dede tarafından yazılmıştır.

(Cevap D)

4. Şeyhülislam Yahya, Bâkî ve Fuzulî'nin 16. yüzyılda başlattığı klasik tarzı 17. yüzyılda sürdüren şairlerin başında gelir. Mesleği ile şairliği arasına mesafe koyan Yahya, gazel tarzında şiirleriyle ünlenmiştir. Rindâne ve âşıkane gazellerin en uç örneklerini veren Şeyhülislam Yahya tam bir söyleyiş ustasıdır. Aşkı işlerken tasavvufun sembolik dilini kullanan Yahya, Baki tarzı şiirlerle dikkati çekmiştir.

(Cevap A)

5. 17. yüzyılın en güçlü hiciv şairi Nef'î'dir. Nef'î'nin toplamda üç eseri vardır: Türkçe Divan, Farsça Divan, Siham-ı Kaza. Bu eserlerden Siham-ı Kaza Nef'î'nin kaza okları anlamına gelen hicivlerinin toplandığı eseridir.

(Cevap B)

6. Türk edebiyatında Sebk-i Hindî'nin en önemli temsilcisi olarak Nailî kabul edilir. Nailî'den sonra ise aynı yüzyılda Neşâtî ve Fehim-i Kâdim, 18. yüzyılda da Şeyh Galip bu akımın diğer önemli sanatçılarıdır.

(Cevap B)

7. Nailî, 17. yüzyıla damgasını Sebk-i Hindî akımıyla ve gazelleriyle vurmuş bir şairdir. Ayrıca tasavvuftaki yetkinliği şiirlerine başarılı bir biçimde yansımıştır. Hayatı boyunca rahat yaşamayı arzulasa da maddî sıkıntıları yakasını hiç bırakmadığı için ıstırap onun şiirlerinin vazgeçilmezidir.

(Cevap E)

8. A seçeneğinde verilen Mahzenü'l Esrar, Genceli Nizami'ye; C seçeneğinde verilen Şehname, Ganizâde Nadirî'ye, D seçeneğinde verilen Edhem ü Hüma, Sâbit'e; E seçeneğinde verilen Hüsrev ü Şirin, Fâsih Dede'ye aittir.

(Cevap B)

9. Bağce-i Safa-enduz, Esat Efendi tezkiresi olarak da bilinir. 1722–1835 yılları arasında yaşamış 209 şair hakkında bilgi verir. Esat Efendi şairler hakkında söylediklerini üst üste karalayıp düzeltmiştir. İçerisinde şiir tertibi olmadığından antoloji tipi bir tezkire değildir.

(Cevap E)

10. **Eski Türk edebiyatı için kullanılan isimler şunlardır:**

- Havas edebiyatı
- Yüksek Zümre edebiyatı
- Saray edebiyatı
- Enderun edebiyatı
- Edebiyat-ı Osmaniye (Osmanlı edebiyatı)
- Osmanlı şiiri
- Divan edebiyatı
- Ümmet edebiyatı
- Ümmet Çağı Türk edebiyatı
- İslami Türk edebiyatı
- Klasik Türk edebiyatı
- Eski Türk edebiyatı

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Şiir tek dörtlükten oluşmaktadır. (a, a, x a) şeklinde kafiyelenmiştir. Tek dörtlükten oluşan ve (a, a, x, a) şeklinde kafiyelenen nazım şekilleri "rubai ve tuyug"dur. "Tuyug" aruzun sadece "fâilâtün / fâilâtün / fâilün" kalıbıyla yazılmıştır. Verilen dörtlüğün aruz vezni:

Bir rütbede aldı beni aşk-ı didâr
mef û lü / me fâ i / lü / me fâ lü / fâ ûl

şeklinde kafiyelenmiştir.

(Cevap C)

12. "Hayretü'l Ebrar" adlı eser Ali Şir Nevai'ye aittir. Hayretü'l Ebrar, Ali Şir Nevai'nin birinci mesnevisidir. 7976 mısralık felsefi bir eserdir.

(Cevap C)

13. İrad-ı mesel, bir önermeyi desteklemek ya da ispat etmek için bir atasözünü ya da hikmetli bir sözü delil olarak kullanmaktır. Bu sanata "irsal-i mesel"de denir.

(Cevap A)

14. XVI. yüzyılda mesnevi türünde pek çok eser yazılmıştır. Bu yüzyılda hamse (beş mesnevi) sahibi şairlerin sayısı da artmıştır. Ahmed-i Rıdvan, Taşlıcalı Yahya, Lamiî, Gelibolulu Ali, Şemsettin-i Sivasi ve Celili bu devrin hamse sahibi şairleridir.

Taşlıcalı Yahya'nın hamsesini oluşturduğu mesneviler şunlardır:

- Gencine-i Raz
- Şuh-u Geda
- Usulname (Kitab-ı Usul)
- Yusuf-u Züleyha
- Gülşen-i Envar

(Cevap E)

15. Şair beyitte sevgilinin kendi güzelliğini görüp bundan dolayı baştan aşağı kapandığını söylemiştir. Gerçek nedenin bu olmamasına rağmen şair olayı güzel bir nedene bağlamıştır. Bu beyitte Hüsn-i ta'lil sanatını kullanmıştır.

(Cevap A)

16. Parçada bahsedilen ve Halk edebiyatındaki mâniye benzeyen Divan şiiri nazım şekli Rubai'dir.

(Cevap D)

17. Şiirin dil içi çevirisini yapalım: O sultan gönül Tebriz'ine geldiğinden beri gözlerim her an kanlı yaşlar akıtır. Bu açıklamaya göre en doğru yorum E seçeneğidir. Sürh-âb kelimesi kırmızı su anlamına gelmektedir.

(Cevap E)

18. Çağatay sahası şairlerinden olan Ahmedî ile klasik edebiyatta gördüğümüz Ahmedî karıştırılmamalıdır. Klasik öncesi Çağatay edebiyatı bölümünde yer alan Ahmedî'nin hayatı hakkında fazla malumatımız olmamakla birlikte bilinen tek eseri Sazlar Münazarası'dır.

(Cevap B)

19. Gülşehrî'nin en önemli eseri olan Mantıkut Tayr, tasavvufî ve alegorik bir eserdir. Gülşehrî, bu eserinde Feridüttin Attar'ın Esrarname'si, Mevlana'nın Mesnevi'si, Kelile ve Dinme, Gülistan, Lemaat ve Kabusname gibi eserlerden hikayeler seçerek eserini oluşturmuştur.

(Cevap E)

20. Surname düğün törenlerinin, seyahatname, gezilen yerlerin, gazavatname savaşların, sefaretname bizzat sefellerin tanıklık edilerek anlatıldığı eserlerdir. Ama nasihatnameler öğüt kitabı olduğu için öykülemeden tamamen uzaktır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Peygamberler Divan şiirine şu şekilde konu olurlar: Şît peygamber, Dokuma sanatına vakıf olması nedeniyle şiire konu olmuş. Nûh peygamber, uzun ömürlü olmasıyla bilinir. Dâvûd peygamber, sesinin güzelliği, demiri yumuşatmasıdır. Ya'kub peygamber, rü'ya yorumundaki ustalığıyla şiire konu edilir.

(Cevap D)

2. Tezkire yazarı Akif tarafından Enderunlu şairler için yazılan Mirat-ı Şî'r adlı eser, yirmi üç Enderunlu şairi anlatması yönüyle diğer tezkirelerden ayrılır. Soruda bahsi geçen eser Mirat-ı Şî'r'dir.

(Cevap D)

3. "Tezkiretü'ş Şuara ve Tabsıratü'n Nuzema" XVI. yy'da Latifi tarafından kaleme alınmıştır. Anadolu sahasında şairlerin alfabetik sıraya göre sıralandığı ilk tezkiredir.

(Cevap B)

4. MS 531 ila 579 yılları arasında hükümdarlık yapan, İran'ın Sasani sülalesinden, adaletiyle ün salmış bir hükümdardır. Nûşirean, hem adaleti hem de yaptırmış olduğu ünlü saraylar ve bu sarayların taklarıyla meşhur olmuştur. "Tak-ı Kisra veya Eyvan-ı Kisra" adıyla anılan ünlü sarayanın takına bir çan astırmış ve bu çanın ucuna da bir zincir bağlatmıştı. İhtiyacı olan bu zinciri çekerek Nûşirevan'ı haberdar eder ve oda bu kişiyle ilgilenirdi. Bu zincire adalet zinciri denirdi.

(Cevap D)

5. İstanbullu kadın şair Leyla Hanım'ın babası müderrislik ve çeşitli kadılıklarda bulunmuş kazasker Moralizade Hamit Efendi'dir. Yazdıklarını dayısı Keçecizade İzzet Molla'nın düzelttiğini ve dolayısıyla sohbetler ettiğini dile getirmişlerdir. Gazellerinde beşeri aşkı konu alır. Hayata rindane bakış felekten şikâyet gibi konuların yanında hikmetli söyleyişlerde de bulunur. Gazel dışındaki nazım şekillerinde dini tasavvufi konulara yönelir. Mevlevi tarikatına, mensuptur. Eserlerinde Mevlana'nın adını anarak bağlılığını dile getirmiştir. Bu açıklamalara dahilinde şıkları incelersek E seçeneğinin yanlış olduğunu görürüz. Leyla Hanım'ın babası kazasker, dayısı şairdir.

(Cevap E)

6. İstiarelerde isim hükmündeki kelimelerle yapılan istiarelere "isti'are-i vasliyye", fiillerle yapılan istiarelere de "isti'are-i tebe'iyye" denir. Yukarıda verilen örnekte "Kitabı yalayıp yuttu." ifadesinde "yalayıp yuttu" fiille yapılan istiare olduğu için "İsti'are-i tebe'iyye"dir.

(Cevap B)

7. Karine-i mani'a, sözcüğün gerçek anlamının anlaşılmasına engel olmak demektir. "Zaman" sözcüğünün gerçek anlamının anlaşılmasını engelleyen öncesinde kullanılan "demir almak" ifadesidir. "Demir almak" gerçek anlamının dışında "ölüm anı"dır. Bu anlamda kullanıldığı içinde "zaman" kelimesinin gerçek anlamının anlaşılmasını engellemektedir.

(Cevap D)

8. 18. yy. sonlarında Şeyh Galip'in Hüsn ü Aşk ile mesnevi geleneğine kazandırdığı itibar 19. yy. şairlerini de etkilemiştir. İzzet Molla'nın Gülşen-i Aşk'ında ve Yenişehirli Avni'nin Ateşgede'sinde Hüsn ü Aşk etkisi belirgin bir biçimde hissedilir. Hüsn ü Aşk'ın yenilik vurgusu kadar, orijinal hayalleri de takipçilerine cazip gelmiştir.

(Cevap D)

9. Nailî'ye ait tek mürettep divan vardır. Bu eseri de kendi sağlığında tertip etmiştir. Nailî'nin bu divanını Sebk-i Hindî akımını en detaylı inceleyen kişi Haluk İpekten olmuştur.

(Cevap C)

10. Ateşgede mesnevisinde geçen bu beytin açıklaması şöyledir:

Gül âteş ü lâlezâr âteş → Gül, lale bahçesi hep ateştir.

Gülşende yanar hezâr âteş → Gül bahçesinde bin ateş/bülbül yanar.

"hezâr" kelimesinin beyte kattığı anlam "bin-bülbül" dür.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. "Rübabnâme" Sultan Veled'in eseridir.

(Cevap A)

12. Önce şiiri günümüz Türkçesine aktaralım: Dudak Allah'ı zikrederken gönül dünya hevesindedir. İnsan dünyevî isteklerle dinî vecibelerin arasında kaldı. Bu tercümeye baktığımızda şairin dünya ile ibadet arasında müterediddit olduğu yani ikilemde kaldığı anlaşılmaktadır.

(Cevap D)

13. Hatimetü'l Eşar, Fatin'in en önemli eseridir. 672 şairin hayatından söz eden tezkire bu haliyle Türk edebiyatının en hacimli şair tezkirelerindendir. Eser Salim Tezkiresi'nin bıraktığı 1721'den 1853'e kadar Osmanlı ülkesinde yetişen şairler hakkında bilgi verir. Tezkirede şairler tanıtılmadan önce şairlerden örnek şiirler verir. Bu da onu diğer tezkirelerden ayırır.

(Cevap D)

14. Tuhfetü'l-Harameyn şair Nâbî tarafından yazılan en önemli eserlerdendir. Şair Nâbî bu eserde Hac yolunda yaşadıklarını ve kutsal toprakları anlatır.

(Cevap C)

15. Latifi tezkiresiyle, Sinan Paşa (Tazarruname) ve Nergisi süslü nesirleriyle tanınmaktadır. Gülşehri ise 14. yy divan şairlerindendir.

(Cevap C)

16. Söylenilmesinde ve anlaşılmasında zorlama olmayan her bakımdan kusursuz mısralara "mısra'ı berceste" denir. Diğer şıklarda verilen kavramların açıklaması şöyledir:

Mısra'-azade: Tek mısra olarak söylenmiş ya da bir beyitten alınarak meşhur olmuş, anlam bütünlüğüne sahip şiir parçalarıdır.

Hüsn-ü matla: Kaside de matla beyitinden sonraki beyite denir.

Ferd: Bağımsız şiirler halinde yazılan beyitlere "ferd" ya da "müfred" denir.

(Cevap B)

17. "Vasıta beyiti", Terkib-i bend ve Terci-i bend" nazım şekillerinde bendleri birleştiren beyitlere denir.

Terkib-i bend: aa xa xa xa xa … (yy);
vasıta beyiti
bb xb xb xb xb … (zz);…
vasıta beyiti

Terci-i bend: aa xa xa xa xa … (yy);
vasıta beyiti
bb xb xb xb xb … (yy);…
vasıta beyiti

(Cevap D)

18. aşk: (- .) – (meldi hece bir buçuk okunur)

Mektûp: (- - .)

Serap: (. – .)

Sanavber: (. - -)

Gül-berg: (- - .)

(B) . - / - - . / . - . / . - - / - - .

(Cevap B)

19. Kurallara göre Farsça olsun Türkçe olsun gazelde aynı ek ile birden fazla kafiye yapılması kusurdur. Verilen örnekte de Farsça sıfat fiil eki "ân" bulunan "handân" ve "suz"ân" sözcükleriyle kusurlu bir kafiye yapılmış olmaktadır.

(Cevap A)

20. "Siyavuş"tur. Siyavuş tıpkı İsfendiyar gibi İran mitolojik tarihinin bahtsız kahramanlarından biridir. Siyavuş'un hikâyesi Şehname'nin en acıklı ve tesirli anlatılarının başında geliyor. Firdevsi'nin, Sudabe-Siyavuş arasındaki karşılıksız aşk ilişkisini anlatırken başka kaynaklara müracaat ettiği anlaşılıyor. Şehname'deki bu aşk hikâyesi ile Yusuf ile Züleyha hikâyesi arasında pek çok benzerlikler göze çarpmaktadır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. İktibas, manzum ya da mensur herhangi bir metinde bir ayetin ya da hadisin tamamını ya da bir kısmını alıntı yoluyla kullanmaktır. Soru köküne baktığımızda beyitte altı çizili belirtilen "leyse li'l-insani illa mâ-se'â" Kur'an" dan alınan (iktibas edilen) bir ayettir. Açıklaması şudur.

(Cevap C)

2. Fuzuli, hayatı boyunca Bağdat ve çevresine egemen olan farklı devletlerin yönetiminde yaşamıştır. Bunların bir kısım idarecileriyle iyi ilişkiler kurmasına rağmen gönlünce bir hami bulamamıştır. Çocukluk ve ilk gençlik yılları Akkoyunlular dönemine rastlar. İlk kasidesi 1504 yılında ölen Akkoyunlu Elvend Bey'e sunmuştur.

(Cevap D)

3. Divan edebiyatında kafiye düzeni aa, ab, ac şeklinde olan iki nazım birimi vardır. Gazel ve kaside bu kafiye şeması ile şekillenir. Şıklarda sadece genel olduğu için doğru cevap gazeldir.

(Cevap D)

4. Hayriye Nabi'nin eseridir.

Siham-ı Kaza: Nefi (17. yy), Mantıku't Tayr: Gülşehri, Şikayetnâme: Fuzulî (16. yy), Hüsn ü Aşk: Şeyh Talip (18 yy.)

(Cevap C)

5. Ahmedî kendinden önceki şairlere nazîre yazdığı gibi devrinin şairlerine de yazar. Bunların başında Nesimî ve Şeyhoğlu Mustafa gelir. Bu durum özellikle Şeyhoğlu Mustafa ele alındığı zaman bir nevî atışmaya döner. Şeyhoğlu Mustafa'yı çekemeyen Ahmedî, haset ile her fırsatta onu eleştirir.

(Cevap C)

6. Varaka vü Gülşah olarak da anılan 1742 beyitlik telif mesnevi Yusuf-ı Meddâh'a aittir. Peygamber (S.A.V.) devrinde Mekke'de yaşayan iki gencin aşk hikayesini anlatır bu mesnevi. Eserin önemli özelliği meclislerden oluşması ve her meclisin yarım bırakmayıp bir sonraki mecliste devamının getirilmesidir. Bu şekilde şairin meddah olduğu sanılmaktadır.

(Cevap A)

7. Efsaneye göre melekler, insanların işledikleri günahlardan şikâyet etmişler. Allah "siz de onlar gibi yaratılsaydınız, aynı şekilde hareket ederdiniz" deyince melekler itiraz etmiş. Allah'ın kendilerini sınamasvı için güvendikleri iki meleği, Hârût ve Mârût'u temsilci olarak seçmilerdir. Babil'de sihir öğrettikleri Kur'an'da zikr edilen Hârut ve Marut'u Allah, o sırada sihrin en yaygın olduğu Babil'e indirmiş. Bu iki melek gündüz bu şehirde kadı olarak vazife görür, gece sihirli bir dua okuyarak gökyüzüne çıkarlarmış. Bir gün Zühre adlı bir kadın kocasından boşanmak için onlara müracaat etmiştir. Harut ve Marut ona aşık olmuş, onun yüzünden baştan çıkmışlar. Nihayet Zühre bu iki meleğin okuduğu duayı öğrenmiş, okuyup göğe çıkmış. Allah onu gökyüzünde Zühre yıldızı yapmış. Harut ve Marut'u ise Babil'de bir kuyuya kıyamete kadar kalmak üzere baş aşağı asarak cezalandırmıştır. Bu efasanede geçen Marut, Harut, Zühre, Babil kavramları dışında şıklarda "Çemşîd" kavramı vardır. Bu kavram efsanede yer almaz diğerleriyle ilişkili değildir.

(Cevap A)

8. Gördüm ol meh dûşına bir şâl atıp lâhûrdan

— • — — / — • (•) — / — • — — / — —
fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ lün

Gül yanaklar üstüne yaşmak tutunmuş nûrdan

— • — — / — • (•) — / — • — — / — —
fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ lün

3. tef'ile

(Cevap B)

9. Gayesi altın ve gümüş elde etmek olan ilm-i kimya, bu iki madeni elde etmeğe elverişli maddeleri ve madenleri bulmak için madenlerin ve diğer maddelerin mizaç ve terkiplerini araştırır. Doğu edebiyatında şairler, bu ilimden aldıkları tabirler, öğrendikleri bilgiler ile gümüş, altın, civa, bakır gibi çeşitli madenlere ait hususiyetler etrafında teşbihler ve mazmunlar meydana getirerek düşünce ve duygularını anlatırlar. Bu sayılan madenler arasında "Kobalt" bulunmadığından cevap bu seçenektir.

(Cevap C)

10. Müşakele, bir sözü ikinci defa hem ilk kullanıldığı anlam dışında hem de gerçek anlamı dışında kullanmaktır. Müşakelede mutlaka tekrar edilen bir sözcük vardır. Bu sözcük ikinci kullanımında ilkinden farklı bir anlamda kullanılır.

1. mısra "Vaiz çıkarsa ……"

2. mısra "…… çıkmaya"

Bu beyitte "çıkmak" fiili ilkinde gerçek, ikincide de mecaz anlamıyla kullanılarak "müşakele" yapılmıştır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Şıklardan hareket ettiğimizde;

(A) rubai – (dörtlük) gazel – (beyit)

(B) tuyug – (tuyug) mesnevi – (beyit)

(C) nazım – (beyit) kaside – (beyit)

(D) kıt'a – (beyit) rubai – (dörtlük)

(E) tuyug – (dörtlük) rubai – (dörtlük)

Dört mısralı nazım şekliyle oluşanlar (E) şıkkında verilmiştir.

(Cevap E)

12. Şiirde verilen dey kelimesi kış anlamına gelmektedir. Buna göre Nedim kış mevsiminin açılıp (dağılıp) güllerin açılmasını istemektedir.

(Cevap E)

13. Muamma, remiz ve ima yoluyla, yani doğrudan değil dolaylı olarak işaret ile bir isme delalet eden sözdür. Muammada bir ismin gizlenmesinin edebi zevke ters düşmemesi ve zihnin o gizlenen ismi anlamasının mümkün olması gerekir. Şiirde bir ismi gizleme "ta'miye", gizlenen isim de "muamma" olarak adlandırılır. Tek beyitle yazılan muammalarda "tamiye" olunan, yani gizlenen isim genellikle ikinci mısrada olur.

(Cevap C)

14. Türk edebiyatında afyon ile şarap başlı başına bir konu olarak alınmış ve işlenmiştir. Bu konuyu ilk ele alan yazar Yusuf Emirî'dir. Nazım-nesir karışık yazılan ve münazara özelliği taşıyan bu eserin adı Beng ü Çagır'dır.

(Cevap A)

15. Beytin dil içi çevirisini yaptığımızda "ey güzeller şahı! Eğer senden naz ve cefa gelirse n'olur? (Bunlar) feryat ve figân ettiğim zamanda senden (bana) lütuf ve vefadır." Buna göre sevgili aşığa naz ve cefa etmede aşık da bunu bir lütuf olarak değerlendirmededir.

(Cevap E)

16. Şeyh Galip Mevlevîliğe bağlı bir sanatçıdır. Hüsn ü Aşk bu eksende yazılmıştır. (A) Sebk-i Hindî akımının etkisiyle hayal ve semboller eserinde çok yer tutar. (B) Hayalleri anlatmak için sözü kısaltan tamlamalar alışılmamış bağdaştırmalarla yeni kavramlar ortaya çıkarmış (C) şiirlerinde deyimlere sık yer veren Galip, örneklemeye dayalı beyit yapısı berceste mısra söyleme tekniği başarıyla kullanmıştır. (E) Şeyh Galip'te hizmete dayalı şiir yoktur, bu yüzden doğru yanıt D seçeneğidir.

(Cevap D)

17. 16. yüzyıldan itibaren divan şiirinde görülen yenilik arzusu günlük hayat sahnelerinin, konuşma kalıplarının ve mahallî konuların şiire yansıması biçiminde özetlenebilir. Bu eğilim Necatî, Zatî, Bakî, Şeyhülislam Yahya ve Sabit'ten Nedim'e kadar ulaşır ve 18. yüzyılda mahallileşme Nedim'le özdeşleşir. 18. yüzyıla kadar bir iki şair bu eğilimi gösterir fakat 18. yüzyılda daha geniş kadroya ulaşır.

(Cevap C)

18. Kafiyeden sonra tekrarlanan her bakımdan birbirinin aynı ek ve sözcüklerin bütününe "redif" denir. Redif kafiyeden sonra gelen anlam ve işlev bakımından aynı ek, sözcük ya da sözcük grubudur.

(Cevap C)

19. Bir gazelin ya da kasidenin her beyitinin önüne aynı vezinde ve ilk mısraları ile kafiyeli üçer mısra ekleyerek meydana getirilmiş bendlerden oluşan nazım biçimine "tahmis" denir.

Bir şair tarafından başka bir şairin nadir olarak da kendi kasidesi ya da gazelinin her beyitinin üzerine üçer beyit eklenerek yapılır.

Kafiye şeması şöyledir: (aaa)aa, (bbb)ba, (ccc)ca,…

(Cevap D)

20. Safayî, "Nuhbetül-asar min Feva'idi'l-eşar" adlı tezkiresini Rıza Tezkiresine zeyl olarak yazılmıştır. Tezkirede 1720 yılına kadar seksen yıl içerisinde yetişen 493 şair bulunmaktadır. Safayî, eserini tamamladıktan sonra çağının tanınmış on sekiz şair ve bilim adamına (Salim, Şehdi, Nahifi, Kami, Razi, Neyli, Osmanzade, Taib, Vehbi, Nedim, …) gösterip onlardan birer takriz yazmalarını istemiş ve bunları da eserinin başına koymuştur.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Beyitte yer alan “hürriyet” ve “esaret” kavramları arasında karşıtlık ilgisi vardır. Bu da tezat sanatına örnektir.

(Cevap E)

2. Vasıf’ın şiirleri eski şiir açısından bakıldığında bir zevk çöküşünün habercisidir. Realist tavrı, bayağılıktan dahi çekinmeyen mizacı, gerçek aşkı anlatan gazelleri ve şarkıları bizde geleneği devam ettirmekten çok yıkmayı düşündüğü hissini uyandırır. Vasıf’ın gerçek aşkı, halk ifadesine ve halk hayatına merakı ve halk tiplerini yakalamaya çalışması çok da geleneksel değildir. Devrinde binicilik, cirit, ok atma gibi tabirleri onun kadar kullanan yoktur. Ancak asıl merakı halk ifadesi üzerinedir. Hemen tüm şarkılarında, gazellerinde halk söyleyişine yaklaşma gayreti görülür. Vasıf’ın bu tarzı göz önüne alındığında “Hangi derdim söyleyim dağlarca derdim var benim” dizesi O’nun halk şiirine yaklaştığını gösterir.

(Cevap B)

3. Verilen tezkirelerin ortak özelliği, Anadolu coğrafyasında yazılmış olmalarıdır.

(Cevap B)

4. Soru kökünde verilen beyitin anlamı şöyledir: “O gülün ayrılık ateşiyle öylesine donandım ki gül mevisiminde gül bahçesini görmeyen beni görsün:” Gül kelimesinin altı çizili ve buradaki sanat sorulmuş. Cevap “Açık istiare”dir. Çünkü sevgili güle benzetilmiş fakat sadece benzetilen unsur yani “gül” kullanılmış. Bu nedenle buradaki edebi sanat “açık istiaredir.”

(Cevap C)

5. Seçeneklerde verilen isimlerin hepsi 17. yüzyılda şeyhülislamlık yapmış önemli kişilerdir. Aynı zamanda bu kişiler şairliği ile de ön plana çıkmış kimselerdir. Fakat Karaçelebizade Abdülaziz, Azizî mahlasıyla şiirler kaleme alsa da bir divan tertibi yoktur.

(Cevap C)

6. Cinas, manzum veya mensur bir metinde anlamları farklı sözcükler arasındaki yazılış ve söyleyiş benzerliğini anlamına gelir. Bir ibarede cinas bulunması için o ibarede en az iki söz arasında kısmen ya da tamamen yazım ve ses benzerliği bulunması gerekir. Cinas, “tam cinas” ve “tam olmayan cinas” olmak üzere ikiye ayrılır. Tam cinasta kendi içerisinde, “basit cinas” ve “mürekkeb” (bileşik) cinas olmak üzere iki gruba ayrılır. Basit cinas, bileşik olmayan kelimelerin oluşturduğu cinastır.

Bileşik cinas ise cinası meydana getiren sözlerin en az birinin iki tam sözcükten ya da iki ayrı sözcüğün birleşen hecelerinden meydana gelmesidir. Örneğin;

“Bülbül eder güle naz

Ağlayan çok gülen az”

örneğinde olduğu gibi cinası meydana getiren tarafların her ikisi de iki sözcükten oluşmaktadır. Soru köküne baktığımızda “bileşik cinas”ı sorduğunu görmekteyiz.

(Cevap B)

7. Bir şiirde birbirleriyle alakalı sözlerin kullanılmasına tenasüp (uygunluk) sanatı denir. Burada kadeh, bade ve sâkî arasında bir alaka söz konusu olduğu için doğru yanıt “E” seçeneğidir.

(Cevap E)

8. Seçeneklerde verilen eserlerden Mihnetkeşan’ın farklı yönü, benzer mesnevilerde rastlanmayan ölçüde değişik nazım şekilleri içermesidir. Eser Keçecizade Molla’nın Keşan’a sürgün edilmesini hikaye eden mizahi dille anlatılan, siyasi hiciv niteliğindeki mesnevisidir. Olay örgüsüne uygun olarak kaside, kıta, tahmis, rubai gibi farklı nazım şekillerini kullanmıştır. Eserin adı “Mihnet Çekenler” manasındadır.

(Cevap C)

9. Klasik Türk edebiyatının şiir merkezli bir edebiyat olmasının temel gerekçeleri şöyle sıralanabilir:

- Şiir, vezin ve kafiyenin sağladığı ahenkle daha estetik bir yapı arz ettiği için sanat ortaya koymanın en doğal ve en işlevsel yoludur. (A)
- Eski eğitim sisteminde ezberin yeri büyük olduğu için tamamen öğretici eserler bile kolay ezberlenebilmesi için manzum olarak yazılıyordu. (D)
- Edebiyatçılar şairlik kabiliyetleriyle değerlendirilirdi. (B)
- Şiir dili nesir diline göre daha önce oluşmuştur.
- Sanat-siyaset ilişkisinin belirlenmesinde şiir etkiliydi. (C)

Bu temel gerekçeler arasında A, B, C ve D seçeneklerindeki ifadeler yer alır. E seçeneğindeki yargı doğru değildir.

(Cevap E)

10. Tuhfetü’l Harameyn adlı eserde Nâbî, hac yolculuğu sırasında yaşadıklarını anlatmıştır. Eserin en dikkat çeken yönü ise ara ara Türkçe, Farsça, Arapça manzum parçalarla süslenmiş olmasıdır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Gânizâde Nâdirî tarafından yazılan Şehname, I. Ahmet ve II. Osman'ın Lehistan ve Hotin Seferleri'ni anlattığı eseridir. 1956 beyitten oluşan bu eser, hem gazavatname hem de fetihname türünün özelliklerini taşır.

(Cevap A)

12. Seçeneklerde belirtilen tezkirelerden sadece Tuhfe-i Nâilî 20. yüzyıl tezkirelerindendir. Eser Mehmet Nail Tuman'a aittir. Diğer seçeneklerdeki eserlerin tümü 19. yüzyıl tezkireleridir.

(Cevap A)

13. İstiğnâ: Kişinin rabbi dışında hiçbir şeye ve hiç kimseye kendini muhtaç görmemesi

Na'at: Peygamber Efendimizi öven kasidelerdir.

Semâ: İlk önce Kur'an ve hadislerin okunduğu ve dinlendiği meclis.

Riyazet: Maddi alemden uzaklaşmak için gerekli olan nefsi tebiye etmek

Tecrid: Maddi alemden uzaklaşmak.

"Na't" tasavvufla ilgili değildir. Sadece Peygamber Efendimizi övmek için yazılan nazım türüdür.

(Cevap B)

14. Ab-ı hayat mitolojisinden efsaneye geçildikten sonra efsanelerdeki kahramanların bir türlü ele geçiremedikleri bir nesne olmuştur. Oysa "hayat suyu" veya "hayat bitkisi" eski sümerlerde tanrıların elde edebileceği bir şeydir. Çoğu zaman o, tanrıların yerine geçip onun sembolü olur. İşte "hayat ağacı" gibi tanrıların malı olan "ölümsüzlük suyu", Yakındoğu edebiyatlarında hep tanrıların malı olarak kalmış, yani insanın hiçbir zaman geçmemiştir.

(Cevap D)

15. Bir gazelin ya da kasidenin her beyitinin önüne aynı vezinde ve ilk mısraları ile kafiyeli üçer mısra eklenerek meydana getirilmiş bendlerden oluşan nazım biçimine "tahmis" denir.

Kafiye Şeması: (aaa)aa, (bbb)bb, … şeklindedir.

Tahmisin bir de tahmis edilen gazelin her beyitinin iki mısra arasına aynı vezin ve kafiyede üçer mısra eklenerek yapılan biçimi de vardır. Buna "tahmis-i mutarraf" adı verilir. Kafiye şeması: a(aaa)a, b(bbb)a, c(ccc)a, … şeklindedir.

(Cevap B)

16. **Harflerine göre kafiye türleri şunlardır:**

- Kafiye-i mücerrede: Sadece kafiyeyi meydana getiren kelimelerin tekrarından meydana gelen kafiyelerdir.

Örnek: "…ser" ve "…seher"

- Kafiye-i mürekkebe: Birden fazla ses benzeşmesinden meydana gelen kafiyelerdir. Örnek: "…Selâm" ve …"intikâm"

Kendi içerisinde üçe ayrılır:

- Kafiye-i mürdefe: Asıl kafiye harfinden önce "â, û, î" buluna kafiyedir. "…cihân" ve "…nişân"
- Kafiye-i mukayyede: İki ünsüzden meydana gelen kafiyedir. Örnek: "…mest" ve "elest"
- Kafiye-i mü'essese: Reviden önce dahil ondan öncede te'sis bulunan kafiyedir. Örnek: "…kerâmet" ve "işâret"

Beyitte verilen, "…hâkten" ve "…eflâkden", "kafiye-i mürdefe"ye uygundur.

(Cevap B)

17. E seçeneğinde verilen Nahifî Mevlevi şairlerden biridir. Bu yönüyle hicve ve tehzile rağbet göstermemiş klasik estetik çizgisinde kalmayı yeğlemiştir. Ne folklorik üsluba ne de Sebk-i Hindî'nin aşırı zihnîliğine kapılmıştır.

(Cevap E)

18. Safayî, "Nuhbetül-Asar min Feva'idi'l-eşar" adlı tezkiresini Rıza Tezkiresine zeyl olarak yazılmıştır. Tezkirede 1720 yılına kadar seksen yıl içerisinde yetişen 493 şair bulunmaktadır. Safayî, eserini tamamladıktan sonra çağının tanınmış on sekiz şair ve bilim adamına (Salim, Şehdi, Nahifi, Kami, Razi, Neyli, Osmanzade, Taib, Vehbi, Nedim, …) gösterip onlardan birer takriz yazmalarını istemiş ve bunları da eserinin başına koymuştur.

(Cevap B)

19. Paradoksal imaj, Şeyh Galip'te zıtlıkların tamlama oluşturması ve yeni imajlar çıkarmasıdır. Bu bilgiden hareketle A seçeneğine baktığımızda gözyaşını bir ateş şarabına benzetmesinde iki tür zıtlık söz konusudur: Birincisi gözyaşı ile ateş arasında ikincisi sıvı olan şarap ile ateş arasında. Bu durum paradoksal imaj ile tanımlanmaktadır.

(Cevap A)

20.

- Türkçenin Farsçadan üstün ve zengin bir dil olduğunu anlatan eser Ali Şir Nevai'nin Muhakemütü'l-Lugateyn adlı eseridir.
- İlk tezkire de Ali Şir Nevai'nin Mecalis'ün Nefais'tir.
- Türkçenin Arapçadan üstün olduğunu gösteren eser de Yusuf Has Hacip'in Kutadgu Bilig adlı eseridir.
- Şecere-i Türki, Ahmet Vefik Paşa'nın Ebulgazi Bahadır Han'dan çevirdiği eser Çağataycadan çeviri

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. I, II, IV ve V eserler Katip Çelebi'ye aittir. IV. eser ise Firazibadi'den Türkçeye Mütercim Asım tarafından çevrilen Arapça bir sözlüktür.

(Cevap C)

2. "Sabah esen hafif tatlı rüzgar, gül bahçesinde senin kakülünün güzel kokusunu almış ve sünbüle demiş ki sende emanet olsun bu koku" beyitinde "bu" sözcüğü hem koku hem de işaret sıfatı anlamlarıyla birlikte kullanılmıştır. Bu da "iham" sanatıdır.

(Cevap E)

3. Acüz: Nesirde ibarenin sonu, nazımda beyitin son kısmı (A)

İbtida: Bir beyitte ikinci mısranın ilk kelimesine denir. (B)

Arûz: Şiirde birinci mısranın son kelimesi (C)

Haşv: Her iki mısrada orada kalan kelimelerdir. (D)

Sadr: Nesirde cümlenin başı nazımda da beyitin ilk başı (E)

Soru köküne baktığımızda (C) şıkkında verilen "arûz" kelimesinin sorulduğunu görmekteyiz.

(Cevap C)

4. 17. yüzyıl, Çağatay edebiyatı için klasik sonrası devri oluşturur. Bu devirde bulunan yazar ise Hive Hanlığının başında bulunan Ebul Gazi Bahadır Han'dır. Bahadır Han hem devlet yöneticisi hem de bir edebiyatçıdır. 1660 yılında kaleme aldığı Şecere-i Terakime Çağatay Türkçesinin önemli metinlerindendir. Bu yüzyılda Doğu Türkçesiyle çok sayıda edebî eserin yazılması dikkat çekicidir.

(Cevap C)

5. Divan şiirinin yerli bir havaya bürünmesinde B, C, D seçeneklerinin etkisi tartışılmaz. Çünkü aruzun âşıklarca kullanımı ya da hecenin divan şairlerince kullanımı edebiyat sahalarının genişlediğini ve birbirinden etkilendiğini gösterir. Mahallî konuların mesnevide işlenmesi alenî bir yerliliktir. Nazirecilik ise yaygınlaştıkça farklı saha ve edebiyatlardan etkilenmeyi gerektirir. Müzeyyel gazel, gazelin bitiminde birini övmek için yapılan ektir. Yerlilikle alakası yoktur.

(Cevap E)

6. "Kays" Leyla ile Mecnun" mesnevisinde "Mecnun"un gerçek adıdır.

(Cevap C)

7. Beytin anlamını verdiğimizde sanat ortaya çıkacaktır. Beytin tercümesi: Adı dağlar delisi kendisi ev ceylanı, perçemi Çin sümbülü alnı Hıtâ elbisesi sanki. Buna göre sevgilinin saçı Çin sümbülüne benzetilmiştir. Fakat bu benzetmede sadece benzeyen ve kendisine benzetilen olduğu için benzetmenin türü teşbih-i beliğ olmaktadır.

(Cevap B)

8. "Mihr" kelimesi Divan şiirinde "sevgi ve güneş"le tevriyeli olarak kullanılır.

(Cevap D)

9. Nâbî'nin açtığı hikemî tarz ekolünün 18. yüzyılda çeşitli takipçileri olmuştur: Sümbülzade Vehbî, Fitnat Hanım, Seyyit Vehbî, Keçecizade İzzet Molla, Koca Ragıp Paşa gibi. Ama bu sanatçılar içinde Nâbî yolunda ilerleyen en güçlü şair, Koca Ragıp Paşa'dır.

(Cevap A)

10. Hayrabat adlı mesnevi Nâbî'ye Edhem ü Hüma ise Sâbit'e ait aşk mesnevileridir. Aynı konuyu işledikleri için doğru yanıt "A" seçeneğidir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Seçeneklerde verilen eserlerden Tezkire-i Şuara-yı Amid yazarın Miratü'l Favaid adlı tezkiresinin, sadece şairleri kapsayan özetidir. Diyarbakır'da yetişen şairlerin biyografilerini içerir. Bu eserin, yetmiş üç şairi içine alan sadece birinci cildi yayımlanmıştır. Sadece Diyarbakır'da yetişen şairleri konu edindiği için sorumuzun cevabı da bu seçenektir.

(Cevap D)

12. Efsanevi İran hükümdarıdır. Divan şiirinde genellikle saltanatındaki kudreti, şarabı buluşu, ve bütün cihanı gösterdiğine inanılan kadehi, eğlence meclisleri, tahtı ve parlak tacı ile anılır.

(Cevap B)

13. Şıklarda verilen kelimelerin anlamlarına baktığımızda;

(A) Vahdete erdiğinde kişinin kendi varlığını Yaratıcı'nın varlığında yok etmesi (fena)

(B) Tek ve bir olan mutlak varlığın dışındaki bütün varlığın adı (kesret-çokluk ve masiva)

(C) Asıl süreklilik ve ölmezlik (beka-edebilik)

(D) Allah'ın kullarına "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" sorusuna ruhlarda "evet" cevabını vermelerine gönderme yapan (bezmi elest)

(E) Kişinin kendisini hakir görmesi ve başkalarının kendisini değersiz görmesine aldırmayan (melamet)

Soru öncülünde bilgi verilen "Kesret"tir.

(Cevap B)

14. Simurg'un yuvasının bulunduğu düşünülen dağ Elbruz Dağı'dır. Elbruz Dağı Deşt-i Arjanah ve Belh arasında yükselmektedir. Simurg, Rüstem'in babası Destan'ı deniz kıyısında terkedilmiş bularak bu dağdaki yuvasına getirmiş, bakmış, büyütmüştür.

(Cevap E)

15. Şıklardaki eşlemeye baktığımızda;

A. musammat: Bendlerden oluşan nazım şekillerinin genel adı
   muhammes: Beşli

B. terbi: dörtlü yapma
   murabba: dörtleme

C. tesdis: altılı yapma
   müseddes: altı

D. tahmis: beşli yapma
   muhammes: beşli

E. ta'şir: onlu yapma
   mu'aşşer: onlu

Farklı olanlar (A) şıkkında verilmiştir.

(Cevap A)

16. Aruz vezinlerini oluşturan parçalara "tef'ile" veya "cüz'" denir. Beyitimize baktığımızda;

Yârin ki her tebessümü dağ üstü bâğ olur
mef û lü / fâ i lâ tü / me fâ i lü / fa i lün

Destinde câm-ı neşve semâvî çerâğ olur
mef û lü / fâ i lâ tü / me fâ i lü / fa i lün
1 2 3 4

(Cevap E)

17. Tanrılık iddia ederek insanları kendisine tapmaya zorlayan, İbrahim Peygamberi ateşe atarak yok etmek isteyen, tarihteki en meşhur, zalim ve inatçı münkirlerden biri olan Nemrud, Divan şiirinde daha çok, zulm ve cevr u cefâ vermenin bir sembolü olarak kullanılmıştır.

(Cevap B)

18. İrşad, secili ya da kafiyeli bir sözde seci ya da kafiyenin nasıl devam edeceğine sözün içinde kullanılan bir kelime ile işaret etmektir. Sözün sorunun nasıl geleceğine bu kelimenin çoğu zaman ses yapısı bazen de anlamı yol gösterir.

(Cevap B)

19. Mesnevi geleneği içinde hemen her konu işlenmiştir. Şiirin, daha doğrusu manzum anlatımın revaçta olduğu bir ortamda sadece estetik duyguları tatmin etmek için değil, aynı zamanda okuyucu ve dinleyicileri bilgilendirmek için de mesneviler yazılmıştır. İslam akaidinin kapsamı içinde yer alan didaktik konuların işlendiği mesnevilerin yanı sıra, İslam uygarlığı çerçevesinde oluşturulan birikin de mesnevi nazım şekliyle ele alındığı bilinmektedir. İlkinde bilgi aktarımı esas olduğu halde ikincilerde mecaz ve sembol değeri kazanan konuların estetik bir çerçevede sunumu söz konusudur. Osmanlı şiir geleneği içinde hadis, mevlit, hilye pek çok edebi eserin konusu olmuştur. Tasavvufun mahiyeti, kuralları gündelik hayata yansımaları kıssalarla zenginleştirerek mesnevi tarzında anlatılmıştır. Lami Çelebi, Behişti, Şemsettin Sivasi, İbrahim Çelebi, Güvahi, Genceli Nizami gibi şairler Tasavvufi mesneviler yazmışlardır.

(Cevap C)

20. Belli bir birikime sahip olan Lamiî Çelebi, dönemin ünlü mutasavvıflarından Nakkaşi şeyhi Emir Ahmet Buhari'ye bağlandı. Böylece tasavvufi bilgi ve tecrübeyi öğrendi. Emir Buhari aracılığıyla Nakkaşiliğe girince yolu, üstad kabul ettiği Ali Şir Nevayi ve Abdurrahman Cami (Molla Cami) ile kesişti. Onların fikirlerinden fazlasıyla etkilenmiştir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Gılgamış efsanesi / Gılgamış Destanı Sümerlere aittir. Gılgamış dünyanın en uzun destanıdır.

(Cevap B)

2. Hatayi (Şah İsmail), Türkçe şiirleriyle çok geniş kitlelere ideolojisini yaymayı başaran bir şairdir. Onun zamanında Safavi saraylarında Türkçenin saygınlık kazandığı bilinmektedir. Hatayi şiirleriyle sadece Türkmenleri değil, Osmanlı sahasındaki Alevi-Bektaşi zümrelerini de etkilemiş ve şiirlerini onun mahlasıyla yazanlar olmuştur. Ancak, (C) şıkkında verilen "Osmanlı yöneticileri Hatayi (Şah İsmail)'in şiirlerinin Anadolu'da yaygınlaşmasını istemişlerdir." ifadesi yanlıştır.

(Cevap C)

3. XV. yüzyılda 1436 yılında Ömer b. Mezîd tarafından toplanmış ilk nazire mecmuası "Mecmuatü'n Nezair'dir. Diğer nazire mecmuaları XVI. yüzyıla aittir.

(Cevap C)

4. Birden fazla divan tertip edip ayrı ayrı adlandıran Gelibolulu Mustafa Ali'dir. Gelibolulu Mustafa Ali, değişik konularda pek çok eserin sahibi ve özellikle iyi bir tarih yazarıdır. Bunun yanında, çok kaside ve gazel söylemiş, bunları dört Türkçe ve bir Farsça divanında toplanmıştır. Gelibolulu Mustafa Ali, Çağdaşı Edirneli Nazmi, Muhibbi ve Zati'nin ardından Türkçenin en çok şiir söyleyen dördüncü şairidir.

(Cevap A)

5. Lale Devri zevk ve eğlence şairi olarak tanınan Nedim, şarkı ve gazel türünde önemli bir isimdir. Saraya yakın çevrede düzenlenen her türlü eğlencede ismi geçer. Nedim'in mesnevi türünde başarılı olduğu söylenemez çünkü Nedim, Nefî ve Bâkî Türk Klasik edebiyatında mesnevi nazım şeklini hiç kullanmayan üç önemli şair olarak bilinir.

(Cevap D)

6. Ancak Nedim 17. yy değil 18. yy şairidir.

(Cevap E)

7. Bir şehrin güzellikleri sanatkârâne bir üslupla anlatan eserlere **şehrengiz** denir. Surnâme, şehzadelerin sünnet düğününe verilen isimdir. E seçeneğinde verilen kavramın açıklaması yanlıştır.

(Cevap E)

8. Şarkı, uyak düzeni aAaA, bbbA biçiminde olan bestelenmek için yazılan, Türklerin Divan edebiyatına kazandırdığı nazım şeklidir. Biçim olarak murabbaya benzese de bestelenmek için yazılmasından dolayı farklılık arz eder.

(Cevap A)

9. Cinas, yazılışları aynı olan ve anlamları farklı olan kelimelerin birlikte kullanılmasına denir. Bu tanıma uygun örnek "B" seçeneğinde "yer" birinci mısrada "zemin, mekan" anlamında ikinci mısrada "yemek" fiili anlamında kullanılmıştır.

(Cevap B)

10. Beng ü Bade, Leyla vü Mecnun, Rind ü Zahid ve Şah u Geda Fuzûli'nin mesnevi türündeki eserleridir. Hadikatü's Sueda maktel türünde, Şikayetnâme ise mektup türünde yazmış olduğu eserdir. Bu iki eser türü yönüyle diğerlerinden farklıdır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Nazire, divan şiirinde bir şairin şiirine başka bir şair tarafından aynı vezin ve kafiye yazılan taklit yollu şiirlere verilen addır. Şair zamanla nazire geleneğinden özgünlüğü yakalayarak takliti bitirir.

(Cevap A)

12. Nergisî, 17. yy. süslü mesir türünde eser vermiştir.

Neşati, Sebk-i Hindî akımının öncüsü olan sanatçılardan biridir.

Nedim (18. yy.) ve Enderunlu Vasıf (19. y.) mahalileşme akımının temsilcileridir.

Necati Bey ise 15. yy. Türkî Basit akımını başlatan şair olarak kabul edilir.

Öncülde Sebk-i Hindî, mahallileşme ve süslü nesir verilmiş, Türkî Basit verilmemiştir.

(Cevap D)

13. Soruda verilen dörtlük incelendiğinde,

… er- + miyor
… sor- + muyor → Redif
ver- + miyor

Yarım kafiye

-r- sesleri yarım kafiye olarak kullanılmıştır.

6 + 5'lik 11'li hece ölçüsü ile yazılmıştır. Dörtlük toplumsal bir eleştiri yaptığı için satirik şiirdir.

– ermiyor a
– sormuyor a
– vermiyor a
– bizim b

Kafiye düzeni aaab şeklindedir.

Dörtlükte soyutlamalar yapılmamıştır.

(Cevap C)

14. Terbilerde gazelin ilk şairinin mahlası bulunur. Buna göre II. cümledeki bilgi yanlıştır.

(Cevap B)

15. E seçeneğindeki beyitin vezni:

Fa'ilün fa'lün fâ'ilun fa'lün

şeklindedir. Diğer seçeneklerdeki beyitlerin vezni soru kökünde verilen vezinle aynıdır.

(Cevap E)

16. Bahrü'l Maarif, Gelibolulu Surûrî tarafından yazılan ilk belagat kitabımızdır. Eser 1549 yılında kaleme alınan eser şehzadenin isteği üzerine yazılmış. Eser bir ön söz, üç makale, bir hatimeden oluşmakta. Şair, bazı şiir kavramlarını ön söz kısmında açıklamıştır. Yazar bu eseri yazarken Enisü'l Uşşak ve Hadayıkus Sihr belagat kitaplarından faydalanmıştır. Edebî bilgilerin anlatıldığı bu eser aruzla, sanatlarla, sanat örneklerine yer verilmiş.

(Cevap D)

17. Fars edebiyatında nazîre genellikle "cevab" kelimesi ile karşılanmış. Bunun yanında "istikbâl" ve "tazmin" kelimeleri de nazîre için kullanılan diğer sözcüklerdir. İran edebiyatında ilk nazîre örneklerine ise 12. yüzyılda rastlanır.

(Cevap B)

18. Şeyhî'nin yeğeni olan Cemalî Fatih devrinin ünlü şairlerindendir. Şeyhî'nin Hüsrev ü Şirîn'ine 109 beyitlik zeyl yazmıştır. Fetihten sonra İstanbul'a gelen şair, yazdığı kaside ve kıtalarında fethi ve Fatih'i övmüştür. Sevgili ve aşk konulu gazeller de yazan Cemâlî döneminin çok yazan şairlerindendir. Bir Divan'ı Hüma ve Hümayun'u (Gülşen-i Uşşak) Miftahü'l Ferec'i Resail'i Yusuf u Züleyha mesnevileri vardır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Osmanlı edebiyatında değişim kıpırtılarının 18. yy.dan itibaren yaşanmaya başladığı söylenebilir; fakat bu gayretler geleneği reddetmeden ve onun yerleşik dünyasında yapıldığı için yavaştır ve zor fark edilir. Asırlar boyunca pekişmiş ve kemikleşmiş bir edebi geleneğin direnci edebi Batılılaşmanın istikametini ve hızını belirleyecek kadar güçlüdür. Bu sebeplerden Klasik edebiyat kendini yenileyemez.

(Cevap A)

2. Folklorik üslûp, konuşma diline dayanan üslûp düzeyidir. Genellikle sade nesir örneği olarak görülen eserlerin üslubudur. Günlük konuşma diline yakın, çeviri özellikleri taşıyan ve Türkçe sözlerin yoğun olduğu bu üslûp, daha çok dini, tasavvufi ve dini-destani konulu eserlerde görülür. Bu üslûpta cümleler fiillerden ibarettir. Devrik cümle kullanımı yaygındır. (D) şıkkında verilen "Seçili cümleler kullanılır." ifadesi estetik nesrin özelliğidir.

(Cevap D)

3. Verilen beyitlerin kafiye örgüsü, konusu göz önüne alındığında, bir kasidenin mehdiye bölümünden alındığı anlaşılmaktadır.

(Cevap B)

4. İştikak, aynı kökten türemiş iki veya daha fazla sözcüğün aynı ibare içerisinde bulunmasına denir. Bir metinde "ilm" kökünden türemiş "alim", "ma'lum" "ta'lim" gibi aynı kökün türevleri olan sözcüklerin bir arada kullanılması bu sanatı oluşturur.

(Cevap B)

5. Şiirde verilen ârâyiş kelimesi, süs ve ziynet anlamlarına gelir. Nakş sözcüğü de süs ve ziynet ile alakalı olduğu için bu sözcükler arasında tenasüp (uygunluk) sanatı vardır.

(Cevap D)

6. 18. yy. sonunda Şeyh Galip'in Hüsn ü Aşk'ı 19. yy. eserlerini etkilemiştir. Gülşen-i Aşk ve Ateşgede adlı eserlerde belirgin bir Hüsn ü Aşk etkisi vardır. Seçeneklerde Ateşgede verildiği için aranan cevap D seçeneğindedir. Ateşgede, Yenişehirli Avnî'nin ateşlik/ateşli yer anlamına gelen mesnevisidir. Bu mesnevi 249 beyit ve dokuz kısa fasıldan meydana gelen yarım kalmış bir eserdir.

(Cevap D)

7. Türk edebiyatında ilk tezkire Ali Şir Nevai'nin "Mecalisü'n Nefais" adlı eseridir.

(Cevap A)

8. Salim Tezkiresi'ne zeyl olarak hazırlanan eser hatimetü'l-Eşar'dır. Fatin, Salim'den aldığı kimi şairlerin hayatında, bu tezkirenin yazılışından sonra meydana gelen değişimlere ayrıca değinmiştir. Ayrıca bu eserle devrin yeni eğitim kurumlarından yetişmiş seçkinleri gösteren kayıtları ile yenileşme dönemi maarif tarihimize dair malzemeler vermiştir. Bu eser Fatin'e aittir.

(Cevap E)

9. Evliya Çelebi'nin bilinen tek eseri Seyahatname'sidir. Seyahatname, Evliya Çelebi'nın kırk yıldan fazla bir süre başta Osmanlı coğrafyası olmak üzere pek çok ülkeyi dolaşarak yazdığı 10 ciltlik muazzam bir eserdir. Sadece çağının değil bütün Türk kültür tarihinin en büyük seyahatnamesidir. Gezilen yerlerin ayrıntılı tasviri, geçim kaynakları, gelenekleri, kültürü, dili, etnik yapısı bilgi olarak verilmiştir. Seyahatnâme'nin dili anlatılan yere ve duruma göre değişkenlik arz eder. Anılarından bahsediliyorsa Çelebi, sade ve açık bir dille, tarihten bahsediyorsa bilgi verici dille yazmıştır. Nükteye ve mübalağaya düşkünlüğü dilinden anlaşılır.

(Cevap E)

10. **Gazelin özellikleri şunlardır:**

- Aşk, şarap, kadın güzelliğini işleyen lirik şiirlerdir.
- Nazım birimi beyittir.
- Birim sayısı 5 ila 9 / 5 ila 15 beyit arasında değişir.
- Kafiye şeması (aa, ba, ca…) şeklindedir.
- İlk beyitine matla, son beyitine makta denir.
- En güzel beyitine "beytü'l gazel" denir.

(E) şıkkında verilen "dört mısradan oluşan bir nazım şeklidir" ifadesi yanlıştır. Çünkü gazeller beyitlerle kurulan nazım şekillerindendir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Ölçü gereği Arapça ve Farsça hecelerdeki uzun ünlüleri kısa ünlü, meldi heceleri de bir kapalı hece değerine düşürmeye "zihâf" denir.

İmale: Kısa heceyi vezin gereği uzun okuma… (A)
Tahfif: Vezin gereği şeddeli bir harfi şeddesiz okumak (B)
Takti: Aruzda bir mısraı yazılmış olduğu veznin "cüz"lerine ayırmaktır.
Med: Aruzda, bazı heceleri asıl değerinden biraz daha uzun okunmasıdır. (bir buçuk hece)

(Cevap D)

12. "filatün" ile başlayan vezinlere "remel bahri" denir. Diğer şıklarda;

(A) "mefâilün" ve "mefâlü" → hecez bahri

(B) "mütefa'ilün" → kamil bahri

(C) "mütefilün" → recez bahri

(D) "müftcilün" → seri bahri

(Cevap E)

13. Nâhide eski edebiyatın önemli mazmunlarından biridir. Zühre yıldızı manasına gelir. Bu mazmunun kullanım amacı ise feleğin çalgıcılığını yapmasıdır. Bu yüzden musikeden bahsedildiğinde Zühre yıldızı hatırlanır. Yani telmihe yer verilir.

(Cevap C)

14. Klasik üslubun en önemli özelliği anlamdan ziyade sese önem vermesi sanat kaygısından uzak açık ve zarif bir söyleyişe sahip olmasıdır. A, B, D seçenekleri Sebk-i Hindî akımının, E seçeneği ise mahallî üslubun özellikleridir.

(Cevap C)

15. Günümüz Türkçe'sinde duyular arası aktarım olarak anlatılan bu açıklama, Divan edebiyatı döneminde çoklu duyulama olarak ifade edilmektedir.

(Cevap B)

16. Surname-i Vehbî'yi değerli kılan ya da bu surnameyi diğer eştürdeki eserlerden farklı kılan nokta yazarının dil ve üsluba gösterdiği özendir. Yapılan betimlemeler ve seçilen kelimeler Osmanlının ihtişamını yansıttığı için eser fazlaca tutulmuştur.

(Cevap E)

17. Hayatı boyunca ilim çalışmaları ve şiirle uğraşan Kadı Burhanettin'in eserlerinde Azeri Türkçe'sinin, Anadolu Türkçe'sinin ve Eski Anadolu Türkçe'sinin izleri görülür. İran şiirine özgü mazmunları geniş ölçüde Türk şiirine getiren Kadı Burhanettin'in kelime hazines oldukça geniştir. Şiirlerinde daha çok aşk şarap eğlence konularını işleyen şair, tasavvufun düşünce ve mecazlarına da sıkça yer verir. Kadı, cinaslara fazla yer verdiği Tuyuğları ile tanınır.

(Cevap C)

18. Hüsrev ü Şirîn, Fahrî tarafından kaleme alınan, Kutb'un çevirisinden 26 sene sonra yazılan ikinci, Anadolu sahasındaki ilk tercümedir. 277 beyitlik giriş kısmı olan ve toplamda 4683 beyitten oluşan bir mesnevidir. Eser, aruzun mefâîlün/mefâîlün/feûlün kalıbıyla yazılmıştır. Bölüm başlıkları Farsça yazılan eser, konuşma diline yakın sade Türkçe ile yazılmıştır.

(Cevap B)

19. A) Fuzuli 16. yy. / Nedim 18. yy.

C) Yukarıdaki beyitlerin kafiye şemalarına baktığımızda, I. beyit (aa) II. beyit (aa) şeklinde olduğundan ikisi de bir gazelin ilk (matla) beyitidir.

D) İkisi de "aşk" konusunu işler.

E) İkisinde de Arapça, Farsça tamlamalar çoğunluktadır.

B) İkisi de aruz ölçüsüyle yazılmıştır.

İkisi de …… lâl eyler beni → âl → tam k.
…… hayal eyler beni → eyler beni → redif
…… zülâl eyler beni → âl → tam k.
…… hayal eyler beni → eyler beni → redif

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. İştikak, aynı kökten türemiş iki veya daha fazla sözcüğün aynı ibare içinde bulunmasına denir. Soru kökünde verilen, "aşk, "âşık, maşuk" kelimeleri "aşk" kökünden türemiştir. Aynı kökün türevleri olan sözcüklerin bir arada kullanılması bu sanatı oluşturur.

(Cevap E)

2. İlk örnekleri, XVI. yüzyılda görülmeye başlayan şehrengizler, Fars edebiyatındaki "Şehraşub" türündeki eserlerden hareketle Türk edebiyatının ürettiği bir şiir türüdür. Şehrengizlerde bir şehrin güzelleri ve güzellikleri övülür. Lami'nin Bursa Şehrengiz'inde Bursa'nın her türlü güzelliklerinden söz edilir. Diğer şıklarda verilen şehrengizler daha çok o şehrin güzelliklerinden söz etmektedir.

(Cevap C)

3. Gelibolulu Mustafa Ali, birden çok divan tertip eden ve divanlarına özel adlar veren şairlerdendir. Dört divanı vardır. Gençliğinde yazdığı şiirleri birinci divanında toplamış, daha sonra yazdığı şiirlerini hayatının dönemlerine göre tasnif ederek "Varidatü'l Enika" ve "Layihatü'l Hakika" adlı iki divanda toplamıştır. Ömrünün son yıllarında yazdığı şiirlerini de dördüncü divanına almıştır. Ayrıca, gazellerinden seçtiği yüz matla beyitini bir araya getirerek "Gül-i Sad-berg" adlı eseri oluşturmuştur.

(Cevap C)

4. Fuzuli, üç dilde şiir söylemiş ve farklı alanlarda eser vermiştir. onun Arapça şiirleri orta seviyededir. Buna karşın Farsça şiirlerinde tıpkı Türkçe şiirleri gibi üstün bir kabiliyet sergilemiştir. Ancak (E) şıkkında verilen ifade tam ters bir düşüncedir.

(Cevap E)

5. Gülşeni, Mevlana ve Hafız-ı Şirazi etkisinde söylediği gazellerini Farsça Divan'ında bir araya getirmiştir. Fars rubailerini ise "Kenzü'l-Cevahir" adlı ayrı bir kitapta toplayan Gülşeni'nin Farsça yazdığı en önemli eseri hiç şüphesiz "Manevi"dir. "Manevi" Gülşeni'nin Mevlana'nın "Mesnevi"sine nazire olarak Diyarbakır'da on ayda tamamladığı söylenilen 40.000 beyitli Farsça bir mesnevidir.

(Cevap C)

6. II. Bayezit, şehzadeliğinde görev yaptığı Amasya'nın tarihsel ve kültürel birikimini çok iyi değerlendirilmiştir. Orada pek çok şair ve bilgin yetişmesini ve bunların daha sonra merkezi yönetime katılmalarını sağlamıştır. Onun Amasya'daki muhitinde yetişen şairlerin başında Cafer Çelebi ile Müeyyedzade Abdurrahman gelir.

(Cevap E)

7. Sanatlı yazılan her şiirde imge bulunur. A, B, D ve E sanatlı söyleyiş yer alır. Ama C'de benzetmeden farklı olarak tek anlam ve sanatsız söyleyiş vardır.

(Cevap C)

8. B) "Uçuyor rüzgâr gibi altımdaki küheylan
Ne kadar dizginlesem yavaşlayacak değil"

C) "Kuşlar küsmüş yuvaya, ağaçlar yaprak vermez
Bu kavgalar bitecek, zulüm ebedî değil"

mısralarında kuşlara insana özgü olan küsmek gibi özellikler yüklenmiştir. Şair bu yolla teşhis yapmıştır.

D) "Gerçek, hayali aştı, ufuklar uzak değil
En olmaz isteklere uzanmak yasak değil"

dizelerinde geçen hayal-gerçek sözleri arasında tezat vardır.

E) "Gül yaprağına döndü tekmesi düşmanların
Sunulan zehir değil, saplanan bıçak değil"

mısralarda düşmanların ayağı gül yaprağına benzetilmiş ve teşbih yapılmıştır. Ayrıca beyitte gül-yaprak, tekme-düşman, zehir-bıçak kelimeleri arasında tenasüp sanatı vardır.

A seçeneğinde verilen beyitte yelken sözcüğünde parça-bütün ilişkisi açısından mecaz-ı mürsel vardır.

(Cevap A)

9. A seçeneğinde alev dolu kase divan şiirine özgü bir mazmun ve benzetmedir.

B. İkinci dizede geçen "senin yanında bile sana hasretim" mısrasında tezat sanatına örnektir.

C. Üçüncü ve dördüncü mısralarda geçen
"Yaşlar dökende söndüremez ateşimi su
Sunsan elinle kanımı içsem kana kana"
altı çizili kelimelerde mübalağa sanatına başvurulmuştur.

D. "yan yana ve kana kana" yineleme/tekrarlama grubudur.

E. Sorudaki dörtlük didaktik değil lirik şiire örnek teşkil eder.

(Cevap E)

10. Şeyh Galip Hüsn ü Aşk adlı eserinde bir dibâce oluşturmuş ve bu bölümde samimi bir meclisin sırdaşı olmuştur. O mecliste Nâbî'nin Hayrabad'ı okunur ve bu esere övgüler yağdırılır. Şeyh Galip bu övgülere karşı çıkarak Hayrabad'ı konusunun orijinal olmaması ve içerdiği Farsça tamlamaların şiire ağırlık vermesinden ötürü eleştirir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Çengnâme'de ilm-i tıbba ait birçok kelime ve tâbirlere rastlanır. Ancak bu kelime ve tabirler, çeşitli hastalıklara ve teşhislerine ait olmaktan çok derman, dâru, zehr, tiryâk, emm, şifa, sıhhat, bîmâr, sayru, tabib, timar, ödini yormak, sinmek gibi tıpta olduğu kadar halk arasında da çok yaygın olarak kullanılan kelime ve tabirlerdir. soruda bu tabirlerden olmayan sorulmuştur. Seçenekleri incelediğimizde cevabın "Dâr" olduğunu görürüz.

(Cevap C)

12. Gönül redifli gazeli ilk kez Şeyhoğlu Mustafa yazar, daha sonra Ahmed Paşa bu gazele nazire olarak bir murabba yazar. Bu yazılan nazire murabbaya da Melîhî aynı redifle farklı bir nazîre murabba yazar.

(Cevap A)

13. Seçeneklerde verilen isimlerden Aşık Paşazade II. Murad devri tarih yazarlarındandır. İlk Osmanlı tarihçileri arasında sayılır.

(Cevap E)

14. Türk edebiyatında beş mesneviden oluşan eserlere hakmes denir ki hamse sahibi olmak büyük bir sıfattır. Ali Şir Nevâî hamse sahibidir. Hamsesinde Hayretü'l Ebrâr, Ferhad u Şirîn, Leylî vü Mecnûn Sebâ-i Seyyâre ve Sedd-i İskenderî adlı mesneviler vardır.

(Cevap E)

15. A, B, D, E seçeneklerinde verilen yazar-eser eşleştirmeleri doğrudur. Fakat C seçeneğinde verilen Mirsâdü'l-İbâd adlı eser Şeyhoğlu Mustafa'ya ait değildir. Eser Necmüddin Dâye'ye aittir.

(Cevap C)

16. Yunus Emre'yi takip ederek Nesimî'ye giden çizgide önemli şairlerden biri de Şeyyâd Hamza'dır. Özellikle Ahmet Yesevi, Ahmet Fâkih, Mevla'na gibi şairlerden etkilenmiş ve kendine özgü şiirler yazmıştır. Hece ve aruzu şiirlerinde kullanan Şeyyâd Hamza, eserlerinde Peygamber (S.A.V.) sevgisine geniş yer vermiştir. Gazel ve kasidelerinde lirizm ön plana çıkan şair, Yusuf u Züleyhâ, Dâstân-ı Sultan Mahmut, Ahmal-i Kıyamet, Miraçname, Vefat-ı Hz. Muhammed Aleyhisselam adlı eserleri yazmıştır. Yusuf u Züleyha ismiyle özdeşleşen eseridir.

(Cevap E)

17. Bedîî üslup sanat kaygısının ön planda olduğu lafzın manadan yeğ tutulduğu üsluptur. Bu nedenle A, C ve E seçenekleri bedîî üslubun ön önemli göstergeleridir. D seçeneği ise yüzyıl farklılığından dolayı doğrudur. Ama B seçeneğinde verilen ifade bedîî üslupla örtüşmez. Çünkü devlet görevlilerinin yazdığı resmî yazılarda amaç gönderge olduğu için açıklayıcı üslup daha ön plandadır.

(Cevap B)

18. Bilindiği üzere hikemînin en büyük temsilcisi 17. yüzyıl sanatçısı olan Nâbî'dir. Nâbî'nin etkisi, 18. yüzyıldaki şairler üzerinde çok fazladır. Bu yüzden hikemî şiir altın çağını 18. yüzyılda yaşamıştır.

(Cevap D)

19. Rüyetullah, Hz. Muhammed'in "Kuşkusuz, siz on dördünde ayı gördüğünüz gibi, Rabbinizi göreceksiniz." sözünün kaynaklık ettiği ahirette (Cennette) Allah'ı görme olayına verilen isimdir. Dini mesnevilerde sıkça kullanılan önemli mazmunlardan biridir.

(Cevap E)

20. Düzenli bir medrese eğitimi olmayan fakat babasının ve mevlevîhanedeki Aşçıbaşı Hüseyin Dede'nin etkisiyle ileri derecede Farsça dersi almıştır. Küçük yaşta şiire başlayıp Fuzulî, Bâkî, Nâbî, Nedim gibi önemli divan şairlerine nazireler yazmıştır. Ama tanınmanın ve ünlü olmanın yolunun bu, olmadığını fark edince Hoca Neşet'in tavsiyesi ile Sebk-i hindî'nin Fars şiirindeki en önemli temsilcilerinden Şevket-i Buhârî'yi okumaya başlamış ve eski şiirlerinden tamamen sıyrılarak kendine yeni bir yol çizmiştir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Soru kökünde verilen şair isimleri, Osmanlı Türkçesinde sade dille eserler vermek isteyenlerdir. Bu kişilerin oluşturmaya çalıştığı akım ise Türki-i Basittir.

(Cevap A)

2. Molla Maşizade Fikri Derviş 1504 beyitten oluşan "Ebkar-ı Efkar" adlı eserinde Edirne ve İstanbul'da yaşadığı bir aşk hikâyesini anlatmıştır. "Ebkâr-ı Efkar", medreseden yetişme, kadılık mesleğini icra eden bir divan şairinin başından geçen bir aşk hikayesinin ilk ağızdan, oldukça detaylı bir şekilde aktarması bakımından önemli bir eserdir.

(Cevap B)

3. "Tuhfe-i Naili" ebced hesabına göre tertip edilmiş bir tezkire değildir. Mehmet Naili Tuman tarafından 20. yy'da alfabetik sıraya göre kaleme alınmıştır bir tezkiredir.

(Cevap D)

4. On mısralı bentlerden oluşan nazım biçimine mu'aşşer denir.

(Cevap E)

5. Şeyhülislam Bahayî 1663 yılında Halep kadısı olmuş fakat keyif verici maddelere düşkünlüğünden dolayı Kıbrıs'a sürülmüştür. Bu sürgünü sırasında IV. Murat'a Niyazname'yi yazarak affını taleb etmiştir.

(Cevap E)

6. Nef'î, şiirde ses unsuruna önem veren dilin musikisini yakalayabilen şairlerdendir. Bilhassa gazellerindeki ritmik alışkanlık ve şiiri idare eden musiki, devrinde fark edilmekle kalmamış daha sonra da onun hakkında söz söyleme gereği duyanlarca vurgulanmıştır. Tanpınar'ın, Nef'î ve Nedim için ikisi de baştan başa ses ve edadır, diyerek işaret ettiği husus müstakil çalışmalara konu olmuştur.

(Cevap D)

7. Belâgatta bir cümlede kullanılan sözcüklerin ifade edilmek istenilen maksata göre azlık ya da çokluğunu veya cümlenin uzunluk ya da kısalığını belirlemek için üç ölçüt vardır. İcâz, itnap ve müsâvât. Bir maksatı sıradan insanların günlük hayatta kullandıkları ifadelere göre daha az sözle ifade etmeye ya da onu ifade için yeterli en az sözle söylemeye "icaz", daha çok sözle ifade etmeye de "itnap" denir.

(Cevap C)

8. Tenüsüp, aralarında anlam bakımından tezad (karşıtlık) dışında bir ilişki bulunan iki ya da daha fazla sözcüğü bir ibarede toplamaktır. Verilen beyitte de "gonca", "gülzar (gül bahçesi)", "har(diken)" ve "andelip (bülbül) aralarında anlam ilişkisi bulunan sözcüklerdir.

(Cevap C)

9. **Türk-i Basit:** Aydınlı Visali, Edirneli Nazmi, Tatavlalı Mahremi, Necati Bey, İvazpaşazâde Atayi, Sanca Kemal gibi sanatçılardır.

Sebk-i Hindi: Şeyh Galib, Naili, Nef'i, Neşâti gibi sanatçılar uygulamıştır.

Hikem-ı Tarz: Nâbi, Ziya Paşa, Namık Kemal,Koca Ragıp Paşa, Sabit, Sami, Seyyid Vehbi gibi sanatçılardır.

(Cevap C)

10. Bu hadise Türk edebiyatında çok ünlü efsanelerden biridir. Evliya Çelebi bir rüyasında Efendimiz'i görür ve ondan şefaat isteyecekken dili sürçer ve seyahat ya resul Allah, der. Seyahat merakını bu olaya bağlayarak ünlü seyyahlarımız arasına girer.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Hatimetü'l Eşar, Fatin'in en önemli eseridir. 672 şairin hayatından söz eden tezkire, bu haliyle Türk edebiyatının en hacimli tezkirelerindendir. Eser Salim Tezkiresi'nin bıraktığı 1721'den 1853'e kadar Osmanlı ülkesinde yetişen şairler hakkında bilgi içerir.

(Cevap B)

12. Doğru cevap "Terkib-i bend"tir. Her bendindeki beyit sayısı genellikle 6 ile 10 arasında olan ve en az üç bendden meydana gelen nazım biçimine "terkib-i bend" denir. Bendleri birleştiren "vasıta beyitleri" vardır.

Terkib-i bend: aa xa xa xa xa … (yy);
vasıta beyiti

bb xb xb xb xb … (zz);…
vasıta beyiti

Terci-i bend: aa xa xa xa xa … (zz);
vasıta beyiti

Vasıta beyiti: bb xb xb xb xb … (zz);…
vasıta beyiti

Görüldüğü gibi "terkib-i bend"te vasıta beyiti değişirken, "terci-i bend"te vasıta beyiti değişmemektedir.

Vasıta beyiti değiştiği için "terkib-i bend"tir.

(Cevap D)

13. Rü'yâ gibi bir yazdı yarattın hevesinde
mef û lü / me fâ î lü / me fâ î lü / fe û lün

Her ânını her rengini her ş'irini hazdan
mef û lü / me fâ î lü / me fâ î lü / fe û lün

(Cevap C)

14. XVIII. yüzyılda mesnevinin oldukça fakirleştiği âşikardır. Ama bunun yanında, realist ve mahalli konuları işleyen mesnevilerde önceki yüzyıllara göre ciddi artış göstermiştir. Bu durum önceki yüzyıllarda mahallî konuların göz ardı edildiğinin göstergesidir.

(Cevap A)

15. Şiirde verilen engüst kelimesi parmak mînâ kelimesi ise şarap şisesi anlamına gelir. Nâ-tuvân ise kuvvetsiz demektir. Şiirin dil içi çevirisini yapalım: Ben Nedim'i kim böyle güçsüz bıraktı dedikçe meclisteki şarap şişesi parmağı ile seni gösterir.

(Cevap B)

16. Galip Sebk-i Hindî akımının en güçlü temsilcisidir. Bu yüzden soyut kavramları, hayali işlemesi kaçınılmazdır. (B) Bu sebeple sözü kısaltan sanatları eserlerinde sıkça kullanmıştır. (C) Günlük hayatta sık kullanılan deyimlere eserlerinde yer vermiştir. (D) Yabancı ve kullanılmış sözlere yer vermektense bilinen kelimelerin anlamını genişletmeyi yeğlemiştir. (E) Ama Şeyh Galip'in dili dönemine göre kesinlikle sade ve kolay anlaşılır değildir.

(Cevap A)

17. Hayatı boyunca gittiği her yerde kitap toplayan Ali Emirî Efendi bilimsel ve edebi faaliyetlerini emekliliğinden sonra daha da hızlandırmıştır. Topladığı kitapları Fatih'te kendi kurduğu Millet Kütüphanesi'ne bağışlamıştır. Kaşgarlı Mahmut'un meşhur eseri Divan-ı Lügati't-Türk'ü bulup bilim alemine sunmuştur. Biyografi ve tezkire türünde birçok eseri vardır. Bazı eski eserleri de Nevadir-i Eslaf adı altında yeniden yayımlanmıştır.

(Cevap C)

18. Nahifî, Nâzim, Enis Dede ve Sakıp Dede gibi şairler, dini-tasavvufî duyarlılıklarıyla kaleme aldıkları klasik üsluplu şiirleriyle farklı bir yönelişi temsil ederler. Bu şairler içinde Nahifi şairliği en kuvvetli olandır.

(Cevap B)

19. 18. yüzyılda Nedim ve Şeyh Galip'ten sonra en fazla tanınan şairi Koca Ragıp Paşa'dır. Koca Ragıp Paşa az şiir yazmakla birlikte, mahallî üsluptan ziyade Klasik üslupla Nâbî'nin hikemî şiir ekolünü takip etmiştir. Olaylara bu çerçevede hep hikmet gözüyle bakmıştır. Şiirleri olgun şahsiyetinin bir sonucudur. Fikir ona göre üsluptan daha yeğdir. Atasözü ve deyimlerle şiirlerini süslemeyi bilmiştir. Birçok şiiri dillere pelesenk olmuştur. Şıklara baktığımızda A seçeneği dışındakilerin hepsi söylenenlerle örtüşür.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Vamık-u Azra Lami'ye ait bir mesnevidir. Diğer mesneviler Ali Şir Nevai'nin hamsesinde yer almıştır.

(Cevap E)

2. Bir şairin Türkçe şirinin bazı mısralarını ya da mısraların bir kısmını Arapça veya Farsça olarak söylenmesine "temli" denir. Şiirde bulunan Arapça veya Farsça mısralar bir başka şaire ait olmamalıdır. Telmi'e ilk önce İranlılar yazdıkları Farsça şiirlere Arapça mısra ve beyitler ekleyerek başlamışlar, daha sonra Türk şairleri de onlara uyarak Türkçe şiirlerinin içinde yine kendilerine ait Arapça, Farsça, mısra, mısra parçası ya da beyitlere yer vermişlerdir. Bu şiirlere "mülamma" denir. Beyitte koyu yazılan ilk yerler Türkçe, ikinci kısım ise Farsçadır.

(Cevap A)

3. İ'ade, beyitin son sözcüğünü bir sonraki beyitin ilk sözcüğü olarak kullanmaktır. Örneğin;

"Ey vücud-ı kâmilün esrar-ı hikmet masdarı

Masdarı zâtun olan eşya sıfâtun mazharı

(Cevap B)

4. Ali Şir Nevai – Mecalisu'n Nevais, Şehi Beyi - Heşt Behişt, Latifi – Tezkiretu'ş Şuara, Aşık Celebi Meşairuş Şara şeklindedir.

(Cevap D)

5. 17. yüzyılın iki önemli şeyhülislam-şairi olan Bahayî ve Yahya, şeyhülislamlığın dışında bir de Sâkiname başlıklı mesnevi yazmalarıyla ortak yön taşımaktadırlar. Aynı zamanda Bahayî de Şeyhülislam Yahya gibi lirik bir şairdir.

(Cevap A)

6. Şiirde verilen Tayyar kelimesi bir uçucu, uçan anlamına gelen isimdir. Bir de herkesin bildiği gibi kişi ismidir. Nef'î bu şiirde sözcüğü iki anlama gelecek şekilde kullandığı için tevriye yapmıştır.

(Cevap C)

7. Sebk-i Hindî, anlam kapalılığını savunan, soyut, sembollerle yüklü dizeler yazmayı yeğleyen, girift bir şiir akımıdır. Hayal, ıstırap, içedönüklük, tasavvuf ve alışılmamış mazmunlar; bu akımın konu sınırlarını belirler. Sanat olarak mübalağa ve tezat sık kullanılır. Yeni kelimeler ve terkipler önemsenmiştir. Şıklara baktığımızda A seçeneğinde verilen bilgi Sebk-i Hindî ile tezat oluşturur. Çünkü sıra dışı mazmun kullanımı bu akımda yaygındır.

(Cevap A)

8. Toplamda on eseri bulunan Nâbî'nin edebî kişiliğini en iyi yansıtan ve en fazla hikmetli şiirin yer aldığı eseri Türkçe Divan'ıdır. Daha sonra 1701 yılında Halep'te yazdığı Hayriyye adlı mesnevisi nasihatname türündedir ve oğluna yazmıştır. Bu eserde oğlu Mehmet'in hayatta izlemesi gerektiği yolu anlatmıştır. Bu eser de hikmetli şiirlerin toplandığı ikinci önemli eser olduğu için doğru yanıt "B" seçeneğidir.

(Cevap B)

9. Tezat sanatları, "mutabakat, tıbak, tatbik, mütezad"tır.

(Cevap B)

10. Keşfü'z Zünun, Katip Çelebi'nin yirmi yılda yazdığı bibliyografik eseridir. Arapça olarak kaleme alınan eser, kitaplar ve yazarlar hakkında detaylı bilgi verir. Bu eserde on beş bine yakın eser ve müellifinden bahsedilmiştir. Esere sonradan birçok ilaveler (zeyl) yapılmış ve tamamlanmaya çalışılmıştır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Tezkire, biyografilerde bilginin verilme şekli, hemen bütün şairlerin vefat tarihlerinin kaydedilmesi, şair ve eser değerlendirmelerinde kullanılan kavramlar ve bunların kullanılma sıklıkları açısından diğer antoloji tipi tezkirelerle benzerlik gösterir. Ancak antoloji tipi tezkirelerde görülmeyecek kadar uzun mukaddimesiyle farklılık arz eder. Tezkirenin dili ağır ve özentilidir.

(Cevap A)

12. İlm-i nücûma göre hizmetkârlar, kadınlar, çalgıcılar, işre ve eğelenceye düşkün ehl-i heva Zühre'ye mensuptur. Bu yüzden Divan edebiyatında Zühre, elinde çeng çalan bir sözende olarak tahayyül edilir. Zühre ile birlikte işret ve eğlence meclisi, çeng ve musikî etrafında bir takım mazmunlar, teşbihler yaratılır. Zühre'nin ilişkilendirilemeyeceği kavram şıklara göre "Gurbet"tir.

(Cevap E)

13. şevk-i tamâm , nâle-i âteş-feşan,
— • • — —••—— •—

bâd-ı sabâ , şevk-i şûrîde
—• •— — • ——•

A) - . . - . / - . . - - . - / - . . - / - . - - .

(Cevap A)

14. Kaside ve mesnevi, nazım şekilleri 18. yüzyılda oldukça fakirleşmiştir. Bunun sebepleri çeşitlidir. Örneğin Kırımlı Rahmi'nin 5-11 beyitlik birkaç kasidesine karşılık 117 tarih kaleme alması, kasidelerin yerini tarihlerin aldığını gösterir. Bazı şairler ise (Enis Dede, Sakıp Mustafa) kasideyi el etek öpmekle yorumlamışlardır. Bazı şairlerin şiirde yenilik arayışları ve musamuhammes murabba gibi türlere meylin artması sebep olarak gösterilebilir. Ama C seçeneği yanlıştır çünkü mesnevi ile ya da kaside ile nesrin formu tamamen birbirinden farklıdır.

(Cevap C)

15. Bentlerden oluşan nazım biçimlerine genel olarak musammat adı verilir.

(Cevap C)

16. Şeyh Galip'in şiirdeki başarısı ve gücü birçok şairi derinden etkilemiştir. Kendisi hayattayken bile Esrar Dede, Neyyir Dede gibi şahsiyetler onun etkisiyle şiirler yazmıştır. Etkisi ölümünden sonra da devam etmiş ve Keçecizade İzzet Molla, Vakanüvis Pertev, Ayıntaplı Aynî, Ziver baya, Yenişehirli Avnî, Ârif Hikmet Bey, Enderunlu Rasih, Bayburtlu Zihni ondan etkilenerek şiirler yazmışlardır. Nedim bu grupta sayılamaz çünkü Şeyh Galip ile dil anlayışları birbirine taban tabana zıttır.

(Cevap D)

17. 18. yüzyıla gelene kadarki şair-kadın sayısı Zeynep Hatun, Mihri Hatun, Ayşe Hubba Hatun gibi birkaç isimle sınırlıyken sosyal ve kültürel hayatteki değişimlerle kadın-şairlerin sayısında ciddi bir artış meydana gelmiştir.

(Cevap C)

18. Seci, bilindiği üzere düz yazı kafiyesidir. A, B, D, E seçeneklerini orijinal metinle karşılaştırarak incelediğimizde secili olduklarını apaçık göreceksiniz. Ama C seçeneğinde verilen sözcükler yan yana ve ikileme görevinde kullanıldığı için seci teşkil etmeyecektir.

(Cevap C)

19. Lamiî Çelebi, devrin her türlü bilgisine az veya çok sahip olmakla beraber, dini ilimlerde bilhassa kelam ve felsefede, tıp alanında, tasavvufta ve güzel sanatlarda derin bilgiye sahiptir. Kırka yakın manzum, mensur; telif ve tercüme eseriyle şiir ve nesir alanında, adını duyurmuştur. Nesir alanında üstünlüğü diğer şairler tarafından kabul edilir. "Lamii Divanı" divan şiirinin dayandığı sanat anlayışının anlatıldığı dibace ile başlar ve beş defterden oluşur. Nazmının nesirden üstün olduğu söylenemez.

(Cevap B)

20. Osmanlı Devleti'nde şair olan ilk padişah II. Murad'dır. Muradî mahlasını kullanan padişah kendi döneminde âlimlere, şairlere hatta tarikatlara olan yakınlığı sayesinde çok sayıda Türkçe eserin yazılmasına zemin hazırlamıştır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. "Ey mektup, gönlüm gibi gidip sevgilide kaldın. Baş üzre yerin var sarığın büklümlerinde, kıvrımlarında kaldın." beyitinde, mektubun sarığın kıvrımları arasında kalması gerçek anlamdır. Baş üzere yeri olması ise hem gerçek anlamıyladır, hem de ona kıymetli olduğunun göstergesidir, yani söz kinayeli olarak kullanılmıştır. Burada asıl amaç mecazlı anlamı kastetmektir. D seçeneğinde ikinci dizede kinaye vardır. "Nerede iyilik olsa çevresinde mutlaka kötülük de olur." anlamı vardır.

(Cevap D)

2. Cinas, manzum veya mensur bir metinde anlamları farklı sözcükler yazılış ve söyleyiş benzerliği anlamına gelir. Cinas ikiye ayrılır: Tam cinas ve tam olmayan cinas. Tam olmayan cinasta, cinası meydana getiren kelimelerde bazı seslerde farklılık olabilir. Farklılık sadece tek seste olabilir. "Semen" ile "çemen" de de tam olmayan cinas görülmektedir.

(Cevap A)

3. Veysî ve Nergisî, 17. yüzyılın önemli süslü nesir yazarlarındandır. Bu iki sanatçı düz yazılarında sanat yapmaya çalıştıkları için dilleri bir hayli ağırdır. Bu özellikleri nedeniyle de daha sonraki dönem sanatçıları olan Tanzimatçılar tarafından eleştirilmişlerdir.

(Cevap C)

4. Nef'i, 17. yüzyılın hatta tüm Klasik edebiyatın en büyük hiciv şairidir. Zaten ölümü de yazdığı eleştiri şiirleri nedeniyle olmuştur. Nef'î ilk şiirlerinde kötü, kötülük eden anlamlarına gelen Darrî mahlasını kullanırken sonradan iyi, iyilik eden anlamında Nef'î mahlasını kullanmıştır.

(Cevap C)

5. Sözlük anlamı "bir şeyi diğer şeyin içine çıkıştırmak" olan "İdmac", belli bir maksadı dile getiren söze bir başka anlam daha ilave etmektir. İdmacda ilave edilen anlam, ilk anlam ile olumlu ya da olumsuz aynı yönde olur. İstitrâd ise idmacla ilgili bir ifade biçimidir. İstitrâda ifade edilmek istenen anlam bütünüyle tamamlanmadan o söz ile ilgili diğer bir anlam ifadesine geçilir. Bu iki anlam arasında doğrudan değil dolaylı bir ilişki vardır.

(Cevap A)

6. Verilen eserlerden Edhem ü Hüma isminden de anlaşılacağı üzere Ethem ve Hüma adlı iki gencin aşk hikâyesini anlatan bir mesnevidir. Eserin yazarı ise Sâbit'tir.

(Cevap E)

7. "Divançe, Siyer-i Nebevî, Hadikatül-Vüzera" adlı eserler Şefkat Seyit Abdulfettah'a aittir. Şefkat'ın en önemli eseri Tezkiretü'ş Şuara adlı eseridir. Eserde 1730'dan 1814'e kadar gelen 125 şair alfabetik olarak dizilmiştir.

(Cevap D)

8.

Muhammes	(beşli)	(A)
Müseddes	(altılı)	(B)
Murabba	(dörtlü)	(C)
Tasdis	(altılı)	(D)
Tahmis	(beşli)	(E)

Verilen nazım şekli 4 lü olduğu için doğru cevap "murabba"dır.

(Cevap C)

9. İlmî ve kültürel gelişimin olabilmesi için yazılan eserlerin halka dağıtılması şarttı. Bu sebeple Lale Devrinde İbrahim Müteferrika tarafından Osmanlı Devleti'nde matbaa kurulması kültürel faaliyetlerin hızlıca yayılmasına vesile olmuştur. Bu matbaada halk için eserleri tercüme edecek kişiler için tercüme heyetinin de kurulması ilmî faaliyetlerin tez elden yayılmasını sağlar.

(Cevap E)

10. Şiirin ilk dizesini günümüz Türkçesine aktaralım: Elini temiz billur sineme koy ve âşığa rahmet et, acı. Bu çeviriye göre elini koymak bir deyimdir ve iki anlamda kullanılmıştır. Birincisi gerçekten elini sinesine koymaktan bahsederken ikincisi insaf etmesinden ve halini anlamasından bahsetmektedir. Dolayısıyla kinayelidir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Çeşm-i Mihr tamlamasında güneş ile çeşme kulzüm-i şule tamlamasında deniz ile alev, mevc-i şelale tamlaması ise kıvılcımların birbiri ardına gelen dalga ile birlikte kullanılması tezat sanatına girer. Bu şekilde bir kullanımla Galip zıtlıkların uyumluluğundan farklı bir anlama derinliği oluşturmaya çalışmıştır.

(Cevap C)

12.
- Divan-ı Kebir
- Mesnevi
- Rubailer
- Fihimafih

Yukarıda verilen eserler Mevlana'ya aittir.

(Cevap D)

13. Anadolu sahasında "İşretname" türünün ilk örneğini veren Edirneli Revani'dir. "İşretname" adıyla yazılan bu eser 694 beyitlik bir mesnevidir. Başarılı olması dolayısıyla kendinden sonraki bu tür eserlere örnek olmuştur.

(Cevap E)

14. Kahramanları öldükten sonra Hz. Muhammed'in duasıyla tekrar hayat bulan mesnevi kahramanları "Varka ve Gülşah"-tır. Konusunu Arap edebiyatından alan ve mesnevi halinde ilk olarak İran edebiyatında işlenen "Varka ve Gülşah" hikâyesi, Gazneliler devrinde Ayyuki adlı bir şair tarafından kaleme alınmıştır. Türk edebiyatında ise ilk defa XIV. yüzyılda Yusuf-ı Meddah tarafından da işlendiği halde yaygınlaşmamıştır. XVI. yüzyılda Defter emini Mustafa Çelebi, Varka ve Gülşah mesnevisini yazmıştır. Hikayenin sonunda ölen "Varka ve Gülşah" için Hz. Muhammed dua eder ve onlara 40 yıl ömür daha biçilir.

(Cevap D)

15. Fatih ve II. Bayezid devrinde Osmanlı saray çevresi edebî anlamda çok büyük kişilerin doğmasına ve tanınmasına vesile olmuştur. Cem Sultan saraya paralel olarak şiirler yazmış ve şairleri etrafında toplamayı başarmıştır. Cem mahlasını kullanan şair sancakbeyi olduğu zamanlarda Cem şairleri adı ile anılan bir şair topluluğu oluşturmuştur. Aynî, Sadi-i Cem, Türâbî, Lâ'lî, Kandî ve Şahidî bunlardandır.

(Cevap E)

16. Yunus Emre bir tarikat ehli olduğu için kendisi gibi bir tarîkat ehli olan Hoca Ahmet Yesevî'nin şiirlerine ikinci nazîre yazan kişi olarak anılır. İki dervişin de şiirden asıl maksadı dini bilgileri insanlığa aktarmaktır.

(Cevap D)

17. Medreselerde okutulan belgât dersleri eleştirinin bir türü olarak ortaya çıkar. Belagat eserlerin anlaşılırlığını artırmak ve edebî bilgiler hakkındaki öğretici metinlerdir. Medreselerde okutulan belâgat kitapları Miftah, Telhis, Mutevvel ve Muhtasar'dır. Bu kitaplar değerlendirmelerin yapıldığı eserler olduğu için eleştirinin kaynak kitapları sayılır.

(Cevap A)

18. Mısra sonlarındaki ses tekrarlarına kafiye denir. Soruda geçen beyitteki ses tekrarları "- deg**ül**, - g**ül**" kelimelerindeki "-ül" sesleridir. Beyitteki kafiye ise tam kafiyedir. Buna benzeyen kafiye şekli "C" şıkkında geçen

" bel – ler gibi Redif
el – ler gibi Tam kafiye " beyitidir.

(Cevap C)

19. Tegazzül, kaside içinde gazel söylemektir. Kaside de şairin mahlasının geçtiği bölüme **"taç beyit"** denir.

(Cevap E)

20. (A) Lütfi Paşa – Asafname

(C) Hoca Sadettin – Tecü't Tevarih

(D) Selakî Mustafa – Selaniki Tarih

(E) Kemal Paşazade – Tevarih-i Ali Osman

eşleştirmeleri doğrudur. Ancak (B) şıkkında verilen; "Celalzade Mustafa - Nişancı Tarihi" eşleştirmesi yanlıştır. Celalzade Mustafa'nın tarih kitabı "Tabakatü'l-Memaliki Derecati'l - Mesalik"tir. Celalzade bu eserinde kanuni devri olaylarını anlatır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. "Sagari" Necati Bey'in gazellerini değiştirip hicve dönüştüren şairdir.

(Cevap B)

2. Künh'ül-Ahbar, Gelibololu Mustafa Ali'nin dünya tarihi olarak yazdığı eserdir.

(Cevap E)

3. Rivayetlere göre ab-ı hayatı ölmezlik sırrına erişen, Peygamber veya veli olduğu tartışmalı olan kutsal bir kişidir Hızır. "Hızır-İskender" kıssalarının, evrensel-mitolojik yanları bulunmaktadır. Hızır, Divan şiirinde çok değişik benzetmelere konu olmuştur. Hz. Musa ile olan yolculuğu ve yolculuk akabinde ayrılışları, İskender'le olan ab-ı hayatı arama maceraları, ab-ı hayatı İskender'in içmemesi fakat Hızır'ın içmesi bu benzetmelerden bir kaçıdır.

(Cevap D)

4. XVII. yüzyılda kaside tarzındaki arayışlar ve getirdiği yeniliklerle adından sıkça söz ettiren şair, Nefî'dir. Yüzyılın önemli kaside şairleri Nefî'yi takip ederek onun gibi şiir (kaside) söylemeye çalışmışlardır.

(Cevap A)

5. Ahmet Fakih –Çerhname (13. yy), Aşık Paşa – Garipname (14.yy), Şeyhi – Harname (15. yy), Süleyman Çelebi - Vesiletü'n-Necat (15. yy) şeklinde sıralanmalıdır.

(Cevap D)

6. Gazelde mahlas söylenince şiirin makta beyti söylenmiş yani şiir bitmiş demektir. Bu kısımdan sonra övgü amacıyla eklenen birkaç beyit varsa gazele zeyl (ek) yapılmış demektir. Bu gazellere de müzeyyel gazel adı verilir.

(Cevap E)

7. 1823'te Keşan'a sürgün edilen Keçecizade Molla'nın İstanbul hasreti çektiği Keşan'da dertlerini biraz olsun unutabilmek için yazdığı eser Minnetkeşan'dır. 109'u başka şairlerden alıntı olmak üzere 4166 beyit ve 6 tahmis bendi bulunur. Dönemin siyasi ve sosyal yapısına tutulmuş bir aynadır.

(Cevap B)

8. "İtnab", sözü uzatmak demektir. Bir maksadı sıradan insanların kullandıkları ifadelere göre daha fazla sözle ifade etmeye "itnap" denir. "İtnab"ın türleri:

- tatuil (sözü uzatma) - (A)
- tekrir (yineleme) - (B)
- cümle-i mu'terize (onu cümle kullanmak) - (C)
- tezyil (cümle bitince onunla ilgili farklı cümle söylemek) (E)

(D) şıkkında verilen "hazf", "eksiltme" demektir. İtnab ile alakası yoktur.

(Cevap D)

9. "Asaf, Sabâ, Belkıs, Hüdhüd, Mür, Mühr ve hatem" sözcükleriyle birlikte anılan peygamber "Hz. Süleyman"dır. Süleyman peygamber, dünyadaki saltanatı, rüzgâra, insanlara ve cinlere hükmetmesi, rüzgârların onun tahtını taşıması ve yedi iklimi ona gezdirmesi, hayvanlarla konuşabilmesi, üzerinde "İsm-i Azam (Allah'ın en büyük ismi)" yazılı olan ve kendisine bu güçleri veren yüzüğü (hatem, mühr), bu yüzüğün bir müddet kendisinden çalınması, doğru karar alma meziyetine sahip olan Âsaf'ı kendisine vezir olarak seçmesi, kendisine hizmet eden ve Saba melikesi Belkıs ile haberleşmesini sağlayan ve onu tahtına getiren Hüdhüd isimli kuşu, bir Sefer esnasında bir karınca (mûr) ile görüşmesi gibi özelliklerle geçer.

(Cevap A)

10. Öncülde verilen nazım şekli "nazım"dır. Musarra bir beyitle (kendi arasında kafiyeli) başlayan nazım şekline "nazım" denir. Kafiye düzeni "aa, ba, …" şeklindedir. Uzunluğu iki ila on beş beyit arasındadır. Öncüle baktığımızda iki beyit şeklinde ve "aa, ba" şeklinde kafiyelenmiştir. Bu yüzden "nazım"dır. Gazelmiş gibi görünse de gazel değildir. Gazel 5 ila 15 beyit arasında yazılır. Soru kökünde hangi nazım biçiminden alınmıştır demiyor. Direk nazım şeklini sorduğu için gazelde en az 5 beyitten oluştuğundan cevap C'dir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Aruzda bir mısrası yazılmış olduğu veznin cüz'lerine ayırmaya "takti" denir.

Teşdid: Şeddesiz bir harfi ölçü gereği şiddetli olarak kullanmaktır.

Tahfif: Vezin gereği şiddetli bir harfi şeddesiz okumaktır.

Terbi: Bir gazelin beyitinin önüne aynı vezinde ve ilk mısraı ile kafiyeli ikişer mısra eklenerek meydana getirilmiş dört mısralı bendden oluşan nazım şekli

Tesdis: Bir gazelin beyitinin önüne aynı vezinde ve ilk mısraları ile kafiyeli dörder mısra eklenerek meydana getirilmiş bendlerden oluşan nazım şeklidir.

(Cevap D)

12. Bir devlet için çerha temennâdan usanduk
mef û lü / me fâ i lü / me fâ i lü / fe û lün

Bir vasl için ağyâra müdârâdan usanduk
mef û lü / me fâ i lü / me fâ i lü / fe û lün

(Cevap B)

13. XVIII. yüzyılda mahallî söyleyişin en önemli temsilcisi Sâbit adlı şairdir. Halk zevkinin dili ve hayat tarzıyla şiire taşınması bu asırdaki birçok şairin aslî gâyesi olmuştur. Bu tarz Nedim'de güçlü ve zarif bir senteze ulaşmış. Bunların yanında Tâlib, Hevâyi, Kânî, Surûrî ve Enderunlu Fazıl folklorik üslupta önemli kişilerdir.

(Cevap C)

14. Nedim, özellikle ilk kasidelerinde, Nefi'yi üstat saydığı için, Nefi etkisine sonuna kadar açıktır. Gazelde ise Baki'yi kendine üstad kabul etmiştir.

(Cevap A)

15. Bahçe-i Safa Enduz, Esat Efendi'nin en tanınmış eseridir. Esat Efendi tezkiresi diye de tanınan bu eserin adı ebcedle yazılış tarihi olan 1835 yılını verir. Salim Tezkiresi'ne zeyl olarak yazılmıştır. Esat Efendi şairler hakkında söylediklerini üst üste karalayıp düzeltmiştir. Verilen bilgilerin de bir kısmı eksik ve yanlıştır. Örnekler de büyük ölçüde Salim ve Fatin tezkirelerinden alınmıştır.

(Cevap C)

16. Şeyh Galip bilindiği üzere Mevlevilikte önemli dereceler almış bir dini şairdir. Şiirde de dünyadaki şairlik itibarına malik olmasını "efendimsin" ifadesine bağlamıştır. Mevleviliğin aynı zamanda Mevlevi-şairliğin dünyadaki üstadı olarak Mevlana Celaleddin-i Rumi bilinir ve anılır.

(Cevap B)

17. Verilen beytin açıklamasına bakıldığında şiirin bir düz yazıya göre daha uzun ömürlü olduğu vurgulanmıştır. Bu yorum ise "C" seçeneği ile örtüşmektedir.

(Cevap C)

18. A, B, C, E seçeneklerinde verilen mesnevi isimleri tarihî ve destanî nitelikli mesneviler sınıfına girerken D seçeneğinde verilen Teşrifatü'ş Şuara 17. yüzyılın şairler tezkiresidir. Yazarı ise Güftî'dir.

(Cevap D)

19. A, B, C, D seçeneklerinde verilen türler mensur eserlerdir. Divan ise Divan şairlerinin şiirlerinin toplandığı manzum eserdir.

(Cevap E)

20. Bir gazelin ilk (başlangıç) beytine "matla", sonrakine "hüsn-i matla" son beytine "makta" veya "taç beyit", ondan bir öncekine "hüsn-i makta" denir.

Gazelin uyak düzeni aa / ba / ca / da biçimindedir. Bunun sonucunda ilk beyit olan matla "aa" biçiminde kafiyelenir. Seçeneklerde sadece B'deki beyitte "aa" şeklinde kafiyelendiği için bu beyte "matla" demek doğru olur.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Aydınlı Visali ve Edirneli Nazmi, Türkî-i Basit hareketinin öncüleridir.

(Cevap C)

2. XVII. yüzyılda, Divan edebiyatında bazı şiir akımları gelişme göstermiştir. Azmizade Haletî "hakimane şiir" söyleme anlayışını rubai tarzındaki ısrarıyla benimsemiş görünür. Çağdaşları tarafından çok kitap okuyan bir bilgin olduğu söylenir. Bu özelliği onun "Hikemî Tarz" da şiirlere katkı sağladığını gösterir. Onun katkı sağladığı hikemî söyleyişi Nâbî bu dönemde zirveye taşımış ve bu tarza "Nâbî" Ekolü" denmiştir.

(Cevap B)

3. 17. yüzyılda yenilik arayışları ve denemeleri sıkça yapılmıştır. Türkî-i Basit ve Sebk-i Hindî bunlardan bazılarıdır. Diğer taraftan kuralları belirginleşen klasik şiir nazım şekillerinin kullanımında da yenilik arayışları vardır. Azmizâde Haletî, bu dönemde hikmetli sözleri rubaîlerle söyleyerek yenilik arayışına girmiştir.

(Cevap C)

4. Hint tarzı şiirlerde dil; ince, nazik ve süslüdür. Bu akımın en büyük temsilcilerinden olan Buharalı Şevket'e göre söz, anlam üstünde bir örtüdür. O kadar ince olmalı ki altındaki anlamı örtmesin; anlam, biraz uğraş verilince görülsün. Bu bilgiye göre Sebk-i Hindî'nin dil özelliği için D seçeneği doğru yanıttır.

(Cevap D)

5. Doğru cevap, "taksim"dir. Taksim, bir ibarede birden fazla unsuru andıktan sonra bunlara ait özellikleri, her birinin hangisine ait olduğunu belirterek söylemektir. Taksim ile "leff-ü neşr" arasında benzer yönler varsa da taksimde ilgili kelimeler ya açıkça ya da işaret yoluyla belirtilir. Leff-ü neşrde ise bu sözcükler arasındaki ilişki belirtilmez.

Ârız u ruhsar u zülfün ey letafet gülşeni

Biri gül biri karanfül biri sünbüldür bana

Burada "taksim"i, "leff-ü neşr"den ayıran "biri" sözcükleridir.

(Cevap D)

6. Günümüz Türkçesine aktaralım: Değerli incilerin kıymetini anlayan kimse kalmamış. Yetenek, kabiliyet çarşısında kabiliyeti tartacak terazi kalmamış. İkinci dize aslında söylenmek isteneni açık seçik ifade etmiştir. Yani kabiliyeti değerlendirebilecek bir kriterin kalmamasından yakınılmaktadır.

(Cevap A)

7. Sâkiname türü 17. yüzyılda oldukça rağbet görmüştür. Atayî, Azmizade Hâletî, Şeyhülislam Yahya, Tıflî, Riyâzî gibi şairler sâkiname şairi olarak tanınır. Ama Neşâtî'nin bu türde eseri yoktur.

(Cevap C)

8. Veysî ve Nergisî 17. yüzyılda süslü nesir denilince akla gelen ilk isimlerdir. Bu yazarlar da tıpkı diğer Divan şairleri gibi sanatlı söyleyişi hüner sayar ve birbirleriyle yarışırlarmış. Sanatsal söyleyiş hüner sayıldığı için amaç sanatlarını ispat etmektir. Tabi sanatlı söyleyebilmenin ilk şartı eğitim ve birikimdir. Ama halkın anlamamasını amaç edinmek sanatlı yazmak için gerekçe olamaz.

(Cevap A)

9. Yakup Peygamberin hayatı, rüya yorumundaki ustalığı, oğlu Yusuf'tan ayrılmanın üzüntüsüyle gözlerinin kör olması, onun gömleğinin gözlerine sürülmesi ile gözlerinin tekrar açılması münasebetleriyle geçer. Divan şiirinde "hüzn"ün ve "sabr"ın sembolüdür.

(Cevap E)

10. Bendlerden oluşan nazım biçimlerinin genel adına "musammat" denir.

Müseddes: Altı mısralı bendlerden oluşan nazım şekilleridir.

Müselles: Her bendi üçer mısradan oluşan nazım biçimidir.

Muhammes: Beş mısralı bendlerden oluşan nazım biçimidir.

Müsabba: Yedi mısralı bendlerden oluşan nazım biçimidir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Doğru cevap "kafiye/i mü'essese"dir.

Kafiye-i mü'essese, reviden önce "dahil" ondan öncede "te'sis" bulunan kafiyelerdir.

"z̲âhid", "ş̲âhid"

(Cevap C)

12. "Ab" su demektir. Su, "tazelik, parlaklık" anlamına gelmektedir. Ayrıca su, temizlik demektir. İslamiyette, temizlik imandandır, ifadesiyle İslamiyet'le de bağlantılıdır.

(Cevap D)

13. Bu şiirin yorumunu verelim: Benim söz ustalığım mahlas istemeyecek kadar belirgindir. Şehrimizin nükte sahipleri şiirimi gördüğünde bunu hemen fark eder. Burada Nedim ağzı laf yapabilen, üslubu belirgin olan bir olduğunu vurgulamıştır.

(Cevap B)

14. A, B, C, D seçeneklerinde verilen eserler Enderunlu Fazıl'a ait mesnevilerdir. Ama Şevkengiz adlı mesnevi Sümbülzâde Vehbî'ye aittir. Asıl ününü mesneviye borçlu olan Enderunlu Fazıl bu mesnevilerinde müstehcen sahne ve betimlemelere sıkça yer vermiş ve bu yüzden eserleri Mustafa Reşit Paşa'nın emriyle toplatılmıştır.

(Cevap E)

15. Duhter küçük kız anlamı gelir. Rez ise gerçek anlamında asla demektir. Ama şiirde "rez" benzeyen konumundadır. Kendisine benzetilen meyhanecinin yerine kullanılarak kapalı istiare yapılmıştır. İkinci beytin açıklaması şöyledir: "Asmanın kızı olan şarabın körpe tarzı bir başkadır." Buna göre asmanın kızı şarap olduğuna göre duhter sözcüğünde de açık istiare vardır.

(Cevap C)

16. 18. yüzyıl 15. ve 16. yüzyıllar gibi tek sesliliğin olduğu bir çağ değildir. Sıra dışı üsluplar ve söyleyiş şekilleri ortaya atılmış, bunların peşinden gidenler ya da bunlara tepki gösterenler olmuştur. Bu yüzyılın önemli icraatlarından biri de bu yenilik arayışları nedeni ile ortaya çıkan değişik sevgili imajlarıdır. Buradan hareketle doğru yanıt A seçeneğidir.

(Cevap A)

17. A, B, C, E seçenekleri birçok noktada yakın eserlerdir. Örneğin münşeatın günümüz karşılığı mektuptur. Ama D seçeneğinin böyle bir yakınlığı yoktur. Surnameler sünnet düğünlerini ya da sıradan düğünleri işleyen eserler iken şerhler dini-tasavvufi ahlaki kitaplardır. Dolayısıyla hiçbir yakınlıkları yoktur.

(Cevap D)

18. Gülşehrî, Mantıkut Tayr adlı eserinde Kudûrî'ye ait eseri manzum olarak Türkçeye aktardığını haber vermiş ama bu eser henüz ele geçmemiştir.

(Cevap C)

19. Hayatı farklı Osmanlı şehirlerinde devlet hizmetiyle geçmiştir. Kütahya'da Şehzade Selim'in divan katipliğini yaptı. Şirvan'ın fethiyle birlikte Halep tımar defterdarlığına getirildi. 1592'de Yeniçeri defterdarlığına atandı. Sonra Kayseri mirlivalığına daha sonra 1599'da Cidde Sancak Beyliğine getirildi.

(Cevap B)

20. Osmanlı padişah ve şehzadeleri başta olmak üzere yönetici zümrenin tarihi kişilikleri, sefer ve zaferlerdeki tutumları şairler tarafından olağanüstü özellikler katılarak farklı tür ve biçimlerde anlatılmıştır. II. Bayezit devrinde sayısı artan tarihi nitelikli eserler, özellikle Yavuz Sultan Selim zamanında padişahı merkeze alan mesnevilerin yazılmasına olanak sağlar. I. Selim'in çok kısa süren saltanat yıllarına sığdırdığı hep zaferle sonuçlanan seferler şairler için birer "Selimname; Kanuninin başarıları işe birer "Süleymanname" vesilesi sayılır.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Verilen sözün anlamı, “güzel gidişli selvi”dir.

(Cevap C)

2. Osmanlı Devleti yöneticileri, kendi devirlerinde sanatçıları himaye etmekle kalmamış, şiir başta olmak üzere birçok sanat dalında faaliyet göstermişlerdir. Bu sayede şair-sultanların birçoğu mahlas edinme geleneğine uymuşlardır. 17. yüzyılda I. Ahmet “Bahtî”, Genç Osman “Farisî”, IV. Murat “Murâdî”, IV. Mehmet “Vefâyî” mahlaslarını kullanmışlardır. Soruda IV. Murat sorulduğu için doğru yanıt “E” seçeneğidir.

(Cevap E)

3. Beyitin çevirisi:

“Rakibin düştüğü duruma, derdine tahammül etmek güç olsa da sevgiliye bunu açıklamak olmaz, bu edepsizliktir.” Burada “Sevgilinin verdiği sıkıntıya tahammül etmek güçtür.” ifadesi bu beyit için doğru değildir. Divan edebiyatında ifadesi bu beyit için doğru değildir. Divan edebiyatında sevgilinin verdiği sıkıntılar aşık için, sevgi göstergesidir. Ancak beyitimizde sevgilinin rakibe verdiği sıkıntıdan söz edilmekte ve rakibin düştüğü durum açıklanmaktadır.

(Cevap D)

4. “Akın eyledi sû-be-sû cûybâr

Sararmış idi korkusundan bihâr”

beyitinin dil içi çevirisi şöyledir:

Irmak taraf tara akın etti.

Denizler, korkusundan sararmıştı.

(Cevap C)

5. Biz de su gibi hem iyiyle hem de kötüyle karışır, birlikte oluruz. Bu dünyada belirli bir mizacımız, karakterimiz yoktur. Buradan hareketle iyiyle iyi, kötüyle kötü olduğumuz için mizaç noksanlığımız vardır demek istemiştir. Bu yoruma da C seçeneğinden kısmî olarak ulaşabilmekteyiz.

(Cevap C)

6. Her edebiyat kendisini meydana getiren toplumun dünya görüşünü belli bir ölçüde yansıtır. Bu nedenle Divan edebiyatının o günkü toplumun dünya görüşü olan İslam dininin etkilerini taşıması son derece doğaldır. Divan şiirinde bazı türler doğrudan dini içeriklidir. Bu türler arasında ilk akla gelen “tevhid, münacat ve naat’tır. Tevhitler, Allah’ın “zât”ından, “sıfat”larından ve “fiil”lerinden, onun birliğinden ve yüceliğinden söz eden ve genellikle kaside nazım biçimiyle yazılmış şiirlerdir.

(Cevap C)

7. Aynı şair tarafından yazılmış beş mesneviye “hamse” denir. Diğer şıklardaki kavramlar:

Müstezad: Gazelden mısralarının biri uzun biri kısa olmak üzere yazılmış bir nazım biçimidir (A).

Terane: Mısraları birbirine kafiyeli rubailere denir. (C)

Penç-beyit: Beş beyit halinde yazılan gazellerdir (D).

Ziyade: Müstezatlarda kullanılan kısa beyitlere ziyade denir (E).

(Cevap B)

8. Doğru cevap “Terci-i Bend”tir. Her bendindeki beyit sayısı genellikle 4 ile 10 arasında olan ve en az üç bendden meydana gelen nazım biçimine “terci-i bend” denir. Bendleri birleştiren “vasıta beyitleri” vardır. Vasıta beyiti:

Terkib-i bend: aa xa xa xa xa (yy); bb xb xb xb xb (zz), …

Terci-i bend: aa xa xa xa xa (zz); bb xb xb xb xb (zz)…

Terci-i bendle, Terkib-i bendin farkı vasıta beyiti “terkib-i bend”te değişirken; “terci-i bend”te aynı kalmaktadır. Verilen soru öncülünde vasıta beyitinin değişmediği görülmektedir.

aa xa xa xa xa … (zz);… bb xb xb xb xb … (zz);…

vasıta beyiti vasıta beyiti

(Cevap A)

9. Divan şiirinin, Türk şiirinin has bahçesi şeklinde nitelendirilmesi Divan edebiyatında yazılan eserlerin ciddi bir estetik kaygı gözetilerek yazılmış olmasından ileri gelir. Özellikle günümüzde yazılan basit, kafiyesiz, ölçüsüz şiirle kıyaslanamayacak derecede üstün ve özellikli bir şiir olmasından ileri gelir.

(Cevap C)

10. Şiiri anlamak ve sanatı bulmak için şerh edelim: Nazik tenin güzel kokudan daha hoş ve renkten daha temizdir. Sanki güzel gül seni koynunda beslemiş. Burada “gül-i râna” güzel gül anlamındadır ve kokusu ve rengi çocuğuna sinmiş bir anneye benzetilmiştir. Burada sadece benzeyen kullanılıp kendisine benzetilen düşürüldüğü için kapalı istiare vardır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Seci (İçuyak), cümlelerin ya da cümle içinde birden çok sözcüğün sonlarındaki ses birliğine denir. Düzyazıda kullanılan uyak olarak da tanımlanabilir. Divan edebiyatında seçili anlatım çok önemsenmiştir.

(Cevap C)

12. B seçeneğinde verilen tezkirede Esad Efendi XVIII. yüzyıl başına kadar yetişen yeni musikî üstadını tanıtmış. C seçeneğinde verilen eserde vezirlerin hayatı ele alınmış. D seçeneğinde verilen eserde 37 darüssade ağasının hayatı anlatılmış. E seçeneğinde verilen eserde şeyhülislamların hayatı işlenmiş. A seçeneğindeki eserde ise İstanbul'taki camiler hakkında bilgi verilmiştir. Dolayısıyla biyografiye girmez.

(Cevap A)

13. 14. yüzyılda beylik merkezlerinde ve önemli kültür merkezlerinde sanatçı şair ve bilim adamı yetişmiştir. Bu yüzyılda toplumsal yapının şekillenmesini sağlayan kişi, Mevlana'nın torunu olan Ulu Arif Çelebi'dir. Bu kişinin de gayretleriyle Mevlevîlik inancı Anadolu coğrafyasında etkin rol oynamıştır.

(Cevap A)

14. Deh-nâme (on mektup) adlı eser aşık ile maşuk arasındaki mektuplaşmaları ihtiva eden mesnevi türü bir eserdir. Bu mesnevilerde beş aşıktan beş maşuktan gönderilen on mektup bulunur. Türk edebiyatında dehnânelere örnek olarak Yusuf Emirî ve Şah İsmail'in Dehnâme adlı eserlerini, ayrıca Harezmî'nin Muhabbet'name Hocendî'nin Letâfetnâme, Ahmet Mirza'nın Taaşşuknâme adlı eserlerini verebiliriz.

(Cevap B)

15. 15. yüzyılda Azerî sahasında Karakoyunlu hükümdârı Cihanşah Hakîkî mahlasıyla Türkçe ve Farsça şiir yazmıştır. Akkoyunlu Sultan Yakup da ve bu dönemde Bursalı Celîlî ve Hamîdî'de şiirler yazmıştır. Bu şairler içinde ünü en çok duyulan ise Habîbî'dir. Önce Sultan Yakup'un sonra Şah İsmail'in himayesine girmiş Melikü'ş Şuara ünvanını almıştır.

(Cevap C)

16. Nazire, bir şairin tanınmış bir şiirine sonradan başka bir şair tarafından kafiye ve redifleri aynı olan, aynı vezin ve konuda yazılan çoklukla gazel ve kasidelerde görülen benzer şiirlerdir. Cevap da denilen nazîrenin aynı dil ve şivede olması gerekir. Zemin ise nazîre yapılan temel şiir olarak anılır.

(Cevap E)

17. Nazîrecilikte örnek alınan yâni bir şairin ilk telif eserine zemîn buna yapılan benzetilmiş yeni esere de cevab ya da nazîre denmiştir.

(Cevap A)

18. Gözlerden sürh-âb akıtmak gözlerden kırmızı su (kanlı yaş) akıtmak anlamındadır. Şair burada aşkın verdiği ıstırabı abartarak gözlerinden gözyaşı yerine kanlı yaş geldiğini ifade etmektedir.

(Cevap E)

19. Türk edebiyatının en ünlü mevlidi olan bu eser XV. yüzyılda yazılmış ve bütün meclislerde hâlâ söylenmektedir. Necat kurtuluş anlamına gelen bir kelimedir. Buna göre eserin adı "kurtuluş vesilesi" anlamını taşımaktadır.

(Cevap A)

20. Tam bir kasidede; nesib, girizgah, medhiyye, tegazzül, fahriye, dua bölümleri bulunur. "Medh-i Çehar-ı Yar" kasidenin bölümlerinden biri değil, mesnevinin giriş bölümüdür.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Mitolojik şahsiyetlerden biri olan "Kahraman", Divan şiirinde bir kahramanlık ve yiğitlik sembolüdür. "Kahraman-ı Katil" olarakta alınır. Aşık'ın sevgilisiyle olan mücadelesinden, tesiri ve öldürücülüğünden dolayı sevgilinin gözleri "Kahraman" olarak nitelendirilmiştir.

(Cevap D)

2. Soru kökünde tanıtılan şair Şeref Hanım'dır. 19. yy şairlerinden olan Şeref Hanım'ın babası şair Mehmet Nebil Bey'dir. Şiirlerinde birçok yerde Hz. Muhammet soyundan geldiğini dile getirmektedir. Hakkında çok fazla bilgiye sahip olunmamakla birlikte mısralarından evlilik yapmadığı anlaşılıyor. Mevlevi tarikatına bağlıdır. Divan şiirinde kullanılan nazım şekillerinin hemen hepsiyle şiir söylemiştir.

(Cevap D)

3. Babası gibi kendisi de katip olan Nailî, daha iyi hayat şartlarına kavuşmak için döneminin padişahları olan IV. Murat'a ve IV. Mehmet'e kasideler yazmış. Köprülü Fazıl Ahmet Paşa tarafından sürgün edilmiş. İstanbul'a dönmek için kasideler yazınca ölmeden bir yıl önce İstanbul'a dönmüştür. Yenilik arayışında Sebk-i Hindî akımıyla adını duyuran şair tasavvuftaki yetkinliği ile bilinse de medrese eğitimi almamıştır.

(Cevap A)

4. Gerçek hüviyeti dışında kahramanları ve kişileri mecaz ve sembollerden kurulu anlatılara temsilî mesnevi denir. Bu mesneviler daha çok tasavvufî ve didaktik konularda yazılır. Sembolik dilli olan bu mesneviler 17. yüzyılda sık kullanılmıştır.

(Cevap C)

5. Paragrafta verilen bilgiler Hacı Bektaş-ı Veli'nin Makalat adlı eserine ait özelliklerdir.

(Cevap B)

6. Şehnamede maceraları anlatılan büyük kahramanlardan Giv'in oğlu, Rüstemin torunu Bijen'dir. Bijen bir kahramanlık sembolüdür ve daha ziyade Efrasiyap tarafından içine atıldığı kuyuyla birlikte anılır. Bu durumda sevgilinin çene çukuru (zenehdan) Çah-ı Bijen olarak anılır.

(Cevap A)

7. Bazı şiirlerde mısra sonundaki kafiye dışında, birbirine paralel olarak yapılmış iç kafiyeler de bulunur. İki kafiyeli şiirlere "zû-kafiyeteyn" (iki kafiyeli) denir.

Beyitimizde de bu görülmektedir.

Hattum hisabun bil didün gavgalara saldun beni

Zülfüm hayalin kıl didün sevdalara saldun beni

(Cevap B)

8. Lale Devri'nin zevk ve eğlence şairi olarak tanınan Nedim mahallileşme akımının en büyük temsilcisidir. Tasavvufa şiirlerinde hiç yer vermeyen şair gündelik yaşamı, yaşama sevincini, işret meclislerini eserlerinde sıkça işlemiştir. Dili o kadar sadedir ki okuyanlar onu halk şairi zannedebilir. Hatta hece ile yazılmış koşması dahi vardır. Ama tek olumsuz yönü yeni imaj ve dil kaygısı taşımasıdır. Şiir lugati zengin olmayan şair hoşuna giden benzetmeleri sık sık kullanır.

(Cevap B)

9. Bir Mevlevî aileye mensup olarak dünyaya gelen Şeyh Galip de tıpkı ailesi gibi bir Mevlevî'dir. Hatta 1784'te babası ve dedesi gibi çileye girmiş 1001 gün çilede kaldıktan sonra 1787'de kendisi de bir Dede olmuştur ve bu tarihten sonra ona Galip Dede denmiştir.

(Cevap C)

10. Bendlerinin dize sayısı sekiz olan divan şiiri nazım biçimi "müsemmen"dir. Genellikle, aaaaaaaa-bbbbbbba… şeklinde kafiyelenir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. 18. yüzyılda seyahatname tarzında güzel örnekler verilmiştir. Nâbî'nin 17. yüzyılda kaleme aldığı Tuhfetü'l Harameyn, bu yüzyılda hac seyahatnamesine rağbeti artırmıştır. Mehmet Edip ise Nabi'den etkilenerek Behçetü'l Menâzil adlı hac seyahatnamesini kaleme almıştır.

(Cevap E)

12. 14. yüzyıl Azeri sahasında coşkulu ve lirik şiirler yazan Nesîmî, bildiklerini söylemekten çekinmeyen bir şairdir. Döneminde zındıklıkla itham edilen ve derisi yüzülmek öldürülen Nesîmî; Seyyid, Seyyid Nesimi, Hüseyni mahlaslarını kullanmıştır.

(Cevap E)

13. Edebiyatımızda şuara tezkireleri gibi önemli eserlerden olan "nazire mecmualarının" Anadolu'da yazılan ilk örneğine II. Murad devrinde rastlanır. Ömer bin Yezid tarafından derlenen ve II. Murad'a sunulan Mecmuatü'n Nezair, II. Murad devrinde kadarki Türk şiirinin değerlendirilmesini sağlayan önemli bir kaynak kitaptır.

(Cevap C)

14. Cem Sultan'a yakınlığı ile bilinen Karamanlı Aynî Arapça ve Farsçayı çok iyi bilen ve üç dilde de güçlü şiirler yazan bir şairdir. Bilinen tek eseri Divan olan Aynî, bu Divanı'nın içinde gazellerden sonra muammalar ve kasideler bölümünde yer alan Cifrname adlı bölümleri vardır. 136 muamma ile Türk edebiyatında bu geleneği başlatandandır. Açık ve anlaşılır dil kullanılan Aynî Eski Anadolu Türkçe'si ile yazmış. Gazel ve kasidelerinde çok az Arapça ve Farsça tamlamalara yer vermiştir.

(Cevap B)

15. Şair, bu beyitte "sevgili" veya bunu karşılayacak bir kelime yerine mecaz-ı mürsel yoluyla sevgilinin önemli bir özelliği olan dilberliğini (gönül alıcılığını) kullanmıştır.

(Cevap E)

16. Klasik edebiyatta övgü, yergilerde ve toplumsal sıkıntıların dile getirildiği eserlerde eleştirel bir tutum izlenmiştir. Fuzuli'nin Şikayetname'si, Ruhî'nin Terkib-i Bend'i, Nefi'nin Siham-ı Kaza'sı eleştirinin ilk örnekleridir. Ayrıca şairler övgü kitaplarında da şiire karşı düşüncelerini eleştirel tutumla ifade eder. Nabi'nin Hayriyye'si Vehbî'nin Lutfiyye'si buna örnektir. Belagat kitapları da eleştiriye kaynaklık eder. İLk Türkçe belagat kitabımız Bahrü'l Maarif, ders olarak okutulan Miftah, Meşairü'ş Şuara bunlara örnektir.

(Cevap E)

17. Parçada tanıtılan nazım şekli **terbi**dir.

(Cevap C)

18. Rüba'i nazım biçimi, Türk edebiyatından değil İran edebiyatından doğmuştur.

(Cevap A)

19. Şiirde şairin sevdiğine duyduğu özlem lirik bir ifade ile anlatılmıştır.

(Cevap B)

20. Nedim ve Şeyh Galib hece ölçüsü ile türkü kaleme almıştır. Halk edebiyatı şairi Gevherî'nin hem aruz hem de hece ile şiirleri vardır. Gevherî, Bayburtlu Zihnî, Aşık Paşa gibi halk şairlerinin divanları bulunur. Halk ve divan şairleri şiirlerinde mahlas kullanmışlardır. Ama mahlas kullanmaları divan ve halk edebiyatının birbirine yaklaştığını göstermez.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Bağdatlı Ruhi, 16. yüzyıl şairidir.

(Cevap E)

2. Hayret'ül Ebrar, Ali Şir Nevai'nin hamsesini oluşturan mesnevilerden biridir.

(Cevap B)

3. 17. yüzyılın güçlü şairlerinden olan Şeyhülislam Yahya Efendi kendi dönemindeki birçok şair tarafından takdir edilmiştir. Hatta birçok üst düzey devlet adamını eleştiren Nef'i'nin bile takdirini kazanmıştır. Bundan dolayı Nevaizade Atayî, Sabrî, Cevrî, Nailî, Nergisî, Râmî, Rızayî ona kasideler sunmuşlardır.

(Cevap B)

4. Şiiri tercüme edecek olursak: "Gül gelini, dikenlerin açtığı cefâ zahmetinden ötürü bülbülün gözyaşını silmek için eline kırmızı mendilini alsa." şeklinde bir yorum çıkar. Şiirde kullanılan "arûs" kelimesi gelin anlamına geldiğinden gül, bir geline benzetilmiştir.

(Cevap C)

5. Bütün klasik İslam ve Divan edebiyatı şairleri, Arapların Tay boyundan ve meşhur Arap şairi ve reislerinden olan Hatem-i Tay'ın cömertliğini bir darb-ı mesel hükmünde kulanırlar ve onun cömertliğini mamduhlarının cömertliğiyle mukayese ederler.

(Cevap C)

6. Doğru cevap, "mezheb-i kelami"dir. Mezheb-i Kelami, bir tür temsili teşbihtir. Kelam bilginlerinin önermelerini ispat yöntemini hatırlattığı için "mezheb-i kelami" adı verilen bu ifade biçiminde önce ispatı yapılmamış, tartışılabilir nitelikte bir düşünce ileri sürülür, sonra da bu düşünceyi desteklemek ya da önermenin doğruluğunu ispat amacıyla kanıt niteliğinde bir örnek verilir.

(Cevap C)

7. Üslup sanatçının eserinde kullandığı dildir. Dilin, sade ya da sanatlı olması, eserde mahalli söyleyişlere yer verilmesi, akıcılık gibi kavramlar üslup ile ilgilidir. Yabancı sözcük kullanımı tamlamaların uzunluğu, söz sanatları ya da düz yazı kafiyesi olan seci üslup ile ilgili kavramlardır. Fakat eserin adının üslupla uzaktan yakından alakası yoktur.

(Cevap D)

8. Kuşların bir kısmı olumlu, bir kısmı ise olumsuz düşünceler doğurarak metinlerde yer alır. Bülbül (=hezar), şahin, keklik (=kebg), sülün (=tezerv), güvercin (=kebuter), papağan (=tuti) olumlu; akbaba (=kerkes), baykuş (bûm), karga (=gurab) ise olumsuz anlam ifade eder.

(Cevap C)

9. Bir gazelin ya da kasidenin her beyitinin önüne aynı vezinde ve ilk mısraları ile kafiyeli üçer mısra ekleyerek meydana getirilmiş bendlerden oluşan nazım biçimine "tahmis" denir.

Bir şair tarafından başka bir şairin nadir olarak da kendi kasidesi ya da gazelinin her beyitinin üzerine üçer beyit eklenerek yapılır.

Kafiye şeması şöyledir: (aaa)aa, (bbb)ba, (ccc)ca,…

(Cevap C)

10. "İmaj bağlamında" ifadesi diğer mitolojilerden Divan şiirine geçerken değişikliğe uğraması demektir. Bu imajlar birkaç değişik şekilde kullanılmaktadır. Bu imajlarda bir tanesinde yılan gizli hazinenin bekçisidir. Yılanın gizli hazinenin bekçisi olduğu durumlarda bu gizli hazine bazen sevgilinin yüzü veya yüzündeki dudağı olur. Dolayısıyla bu hazineyi bekleyen saç da yılana benzetilir. Böyle bir söylemde, yüz parlaklığı, dudak hayat bahçedici vasfıyla su ile ilişkili olur, böylece hayat (su) - yılan - saç bir arada düşünülür.

(Cevap D)

11. Enderun'un yetiştirdiği birçok şair vardır. Bu şairler, yeteneklerine veya adlarına göre değil, Enderun Mektebinde yetiştiği odalara göre sınıflanırlar. Soruda Hazine-i Hümayun şairlerinden olmayan sorulmuştur. Hazine-i Hümayun şairleri şunlardır: Şakir, İbadî, Nedim, İbrahim Ferit, Nifset, Esat, Reşit… adlı şairlerdir. D seçeneğinde bulunan Arif Hazine-i Hümayun şairleri arasında yer almaz. Bu nedenle cevap D seçeneğidir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

12. XVIII. yüzyılda taklitçi nazirecilik hırsızlık boyutuna ulaştığı için bazı şairler tedbiren özgün imajlı ve redifli şiirler yazmaya başlamışlardır. İşte nev-zemin, sıra dışı imaja ve sanatlara bağlı yazılan şiirlerin adıdır. Bu şiirler de özellikle Divan'ların baş kısmına eklenmiştir.

(Cevap C)

13. Son dönem divan şiirinin en güçlü isimlerinden bir olan Nedim gazel türünde 16. yüzyılın güçlü şairi Baki'yi kendisine örnek almış ve onun gazellerine de nazireler yazmıştır.

(Cevap D)

14. Enderunlu Fazıl Divan'ında doksan kadar kaside yazmıştır. Bunun en önemli nedeni ise hayatının büyük bölümünü sürgünde geçirmesinden kaynaklanır. Şair bu kasidelerle yöneticileri övüp af temenni etmek istemiştir.

(Cevap E)

15. Mehmet Nail Tuman'ın, Divan şairlerinin muhtasar biyografilerini ortaya koymak amacıyla hazırladığı eser Tuhfe-i Nâili'dir. Bu eser yazarın asıl şöhretini sağlayan eserdir. Şuara tezkireleri başta olmak üzere, 75 kaynak eserdeki bilgileri tarayarak, şairlerin biyografilerini alfabetik sıra ve sistematik olarak özetlemiş, biyografik kaynaklarda zikredilmemiş, kütüphanelerde kendisinin tespit ettiği şairleri de eserine almıştır.

(Cevap B)

16. Verilen beytin açıklamasını görelim: "Galip, hele bir duyularını toplada öyle bak. "Bu beyte göre duyularını toplamak çoklu duyulama kavramını çağrıştırır ki bu da Sebk-i Hindi'nin özelliklerinden biridir.

(Cevap D)

17. Şehrengizlerin ilk örnekleri XV. yüzyılda değil, XVI. yüzyılda görülmeye başlar. Fars edebiyatındaki "Şehraşub" türündeki eserlerden hareketle Türk edebiyatının ürettiği bir şiir türüdür. Şehrengizlerde bir şehrin güzelleri ve güzellikleri övülür. Mesnevi nazım şekliyle yazılan şehrengizlerin zaman zaman başka, tahmis ve muhammes nazım şekilleriyle de yazıldığı görülmektedir.

(Cevap E)

18. Berlin Sefaretnamesi → Giritli Ali Aziz Efendi

Fransa Sefaretnamesi → Yirmisekiz Çelebi Mehmet

Lehistan Sefaretnamesi → Mehmet Efendi

Viyana Sefaretnamesi → İbrahim Paşa

İran Sefaretnamesi → Mustafa Nazif Efendi

(Cevap B)

19. Süleyman Çelebi'nin tek eseri olan bu mesnevi Aydınoğulları ve Germiyanoğullarında ve başka yerlerde yetişip sonradan Osmanlı bölgesine gelen şairler bir tarafa bırakılırsa Osmanlı Devleti'nde yazılan ilk eserdir. Eserin gerçek adı Vesiletün Necat olmasına karşın halk arasında Mevlid olarak tutulmuştur. Süleyman Çelebi eserini yazarken Aşık Paşa'nın Garipname'sinden Erzurumlu Mustafa Darir'in Siretün Nebi'sinden ve Ahmedî'nin Mevlidi'nden yararlanmıştır.

(Cevap D)

20. Nazîrecilik geleneğinin Arap ve Fars etkisiyle edebiyatımıza girdiği âşikârdır. Bu türün ilk temsilcisi Yunus Emre gibi görünmektedir. Yunus Emre Hoca Ahmet Yesevî'nin şiirlerine nazireler yazmıştır. Ancak Yunus'tan önce bu türün ilk şairleri arasında yer verebileceğimiz Türk şairi Hakim Süleyman Ata'dır. Hakim Süleyman Ata, Yesevi'nin Hikmet'lerine hikmetlerle karşılık vererek onun sadık öğrencisi olarak onun yolunu devam ettirmiştir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Tılsımlı mühre sahip olduğu için bütün hayvanların ve kuşların itaat ettiği peygamber, Hz. Süleyman'dır. "Süleyman kuş dili bilir, mühür kimdeyse Süleyman odur" ifadeleri de buna örnektir.

(Cevap A)

2. Beyitin vezni C seçeneğinde doğru olarak verilmiştir.

Sen böyle nâz ü şîve satınca ge dâlara
— — • / — • — • / • — • • / — • —
mef û lü / fâ i lâ tü / me fâ i lü / fâ i lün

(Cevap C)

3. XIX. yy. divan şairi Keçecizade İzzet Molla Leyla Hanım'ın dayısıdır. Leyla Hanım'ın şiirle ilgilenmesinde etkili olmuştur. Leyla Hanım dayısı hakkında velinimetim der, kendisiyle sohbetler ettiğini, yazdıklarını gözden geçirip düzelttiğini söyler.

(Cevap A)

4. Fars mitolojisinde geçen ve Divan edebiyatına konu olan kişilerin özellikleri şunlardır. Cemşîd, şarabı buldu, eğlence ve saltanatının kudretiyle anılır. Dahhâk, Cemşîd'i öldürdü, kötülüğün sembolüdür. Omzu yılanlıdır. Efrâsiyâb, İran ülkesinin baş düşmanı Turan imparatoru kahramanlık sembolüdür. Ferîdun, Dahhâk'ı öldürdü. 500 yıl hüküm sürdü. Adalet ve uzun ömür sembolüdür.

(Cevap B)

5. Serkeş ü tünd idi gerçi tevsen-i çerh-i felek
Emrüne râm olduğı bu kim içinde mihr var

Beyitinde "mihr" sözcüğü birinde "güneş", diğerinde ise "sevgi" olmak üzere iki anlama da gelecek şekilde kullanılması "Tevriye"dir. Tevriye bir sözcüğü iki anlama gelecek şekilde kullanmak ancak uzak anlamı kastedmektedir.

(Cevap A)

6. Cevahirü'l-müluk, Miratü'l-Fevaid, Tezkire-i Şuara'yı Amid, Yemen Hatıratı adlı eserler Ali Emirî'ye aittir. E seçeneğindeki "Mecmuatü't-Teracim" adlı eser Mehmed Tevfik Efendi'nin eseridir.

(Cevap E)

7. İranlıların, Şehname'de adı en fazla zikredilen efsanevi kahramandır. Daha küçüklüğünde kimselerin baş edemediği devreler ve diğer korkunç yaratıklarla savaşmış mitolojik bir kişidir. Rüstem bazı şairlerce aşkın çeşitli maceralarını anlatmada da kullanılmıştır. Bu durumda genelde sevgilinin kirpikleri öldürücülüğü, acımasızlığı yönünden Rüstem'in yayına benzetilmiştir. Rüstem'in sıfatı olan "dâstân" kelimesi aynı zamanda "hile" anlamına da gelir. Nesîmî, sevgilinin kaş, göze kirpiğine "Rüstem-i Destan" dendiğini sölemektedir.

(Cevap B)

8. Divan şiirinde kabul edilen imajlardan bir tanesi de yüzün bir çiçek bahçesi ve gül bahçesi olarak düşünülmesidir. İki yanağın gül veya lale, gözlerin nergis, dudakların gonca düşünüldüğü bu bahçe, doğrudan doğruya bahçenin arketipi olan cennet ve cennette Hz. Havva'yı kandıran cennetin bekçisi olan yılan imajını ortaya koymaktadır. Böylece yüz kutsal bir anlam kazanmakta ve gizli bir hazine olmaktadır.

(Cevap D)

9. Soruya göre A, B, C, D seçeneklerinde verilen bilgiler mahallileşme ile ilintilenebilecek şeylerdir. Ama E seçeneği tamamen farklı yönde bir bilgidir. Osmanzade Taib'in Reis-i Şuara olması, 18. yüzyılda şair geçinenlerin tespiti ile ilgilidir. Sultan Ahmet adına bu yüzyılda asıl şairlerle şair geçinenleri birbirinden ayırmak maksadıyla Taib Reis-i Şuaralığa soyunmuştur. Bu olayın mahallişme akımıyla alakası yoktur.

(Cevap E)

10. Bu tür sembolik sorular olan bilgisi testinde sıkça sorulmakta ve katsayısı da oldukça yüksek gelmektedir. Ateşte yaşadığı kabul edilen efsanevi canlı Divân edebiyatının önemli mefhumlarından biri olan "Semender" hayvanıdır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Klasik üslubun örneklerine gerek Nedim takipçilerinde gerek Nâbî takipçilerinde rastlamak mümkündür. Pertev'e göre klasik tarzı söyleyiş "tarz-ı hasen" yani güzel gönle ve kulağa hoş gelen bir tarzdır. Bu tarz şiirler bir girdaba benzeyen mazmun yüklü şiirlerden farklı olarak zarif ve akıcı bir üsluba sahiptir. Klasik tarz ve mahallîleşme akımındaki gibi yüzeysel ve basit ve de Sebk-i Hindîcilerdeki gibi aşırı mana yüklüdür. Buna dayanarak klasik üslupçuların bu tarzı sürdürme sebebi olarak D seçeneği gösterilir.

(Cevap D)

12. XIII. yüzyıldaki Moğol İstilasından sonra Azeri sahasına Horasanlı Türkler yerleşir ve bölgede Türkçe konuşulmaya başlanır. Azerbaycan, Irak ve Anadolu'da bulunan Türkmen boylarının dili Oğuzca, tarihî, coğrafî ve sosyal sebeplerle Azerî sahası ve Anadolu sahası şeklinde iki gruba ayrılır.

(Cevap D)

13. Aşık Paşa'nın en önemli eseri olan ve 10613 beyitten oluşan Garipnâme adlı mesnevi, dini, tasavvufî ve ahlakî bir eserdir. On bölümden meydana gelen bu mesnevi Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün vezniyle yazılmış. Eserin en önemli özelliği ise tercüme değil telif eser olmasıdır.

(Cevap A)

14. Türkçe'nin inceliklerine vakıf bir sanatçı olan Şeyhoğlu Mustafa, öğretici yanı ağır basan ve kendine özgü üslubu olan bir sanatçıdır. İşlenmiş nesir yazılarıyla Sinan Paşa'nın öncüsüdür. Eserlerinde Türkçe'yi kullanmakla övünen gayretli, başarılı bir söz ustasıdır. Hurşidname adlı eserini Yıldırım'a 1387'de sunmuş ve ün kazanmıştır. Diğer eserleri Marzubanname, Kabusname çevirisi, Kenzül Kübera'dır.

(Cevap A)

15. XVI. yüzyılın, dil, üslup ve muhteva özellikleri açısından en dikkate değer tarihlerden birini Gelibolulu Mustafa Ali yazmıştır. Gelibolulu Ali'nin eseri Künhü'l Ahbar adını taşır. Türkçe bir genel tarih olan eser, uzun bir mukaddime ve yazarın rükn adını verdiği dört bölümden oluşur. İlk üç rükn, Osmanlılara gelinceye kadar genel tarihi bilgiler verir. Eserin asıl bölümü dördüncü rükn, Osmanlılarla ilgili kısımdır.

(Cevap E)

16. Fatih Sultan Mehmet Avnî mahlasıyla şiirler yazmış ve Osmanlı Devleti'nde Divan'ı olan ilk padişah olmuştur. Önemli bir bilgi olan bu sorunun çıkma olasılığı yüksektir.

(Cevap A)

17.
- Mesnevi nazım şekliyle kaleme alınmıştır.
- 6645 beyitten oluşur.
- İlk siyasetnamedir.
- Dört kavramı karşılayan dört simge vardır.

Yukarıdaki özellikler Yusuf Has Hacip'in "Kutadgu Bilig" adlı eserine attir.

(Cevap C)

18. Türk edebiyatında divan tertip eden şairlerden yaklaşık kırk kadarı dibâce yazmıştır. Dibâce, divanların başında şiir ve şair kavramlarını açıklayan bölümdür. Bilinen Türkçe divan dibâcelerinde en önemlileri ve en kapsamlıları Lamîî Çelebi'ye ve Fuzulî'ye ait olanlardır.

(Cevap B)

19. I, III, IV tezkire türünde yazılan eserlerdir. Mecalisü'n Nefais – Ali Şir Nevai'nin yazmış olduğu Türk Edebiyatı ilk tezkire örneğidir. Heşt Behişt – Sehi Bey tarafından Anadolu sahasında yazılan ilk tezkiredir.

(Cevap D)

20. Tarihi kaynaklarda Çağatay Edebiyatı olarak adlandırılan Orta Asya'nın ortak Türk edebiyatı 14. yüzyıldan 19. yüzyılın sonuna kadar devam etmiştir. Bu edebiyatın Çağatay edebiyatı olarak adlandırılması Cengiz'in ölümünden sonra devletin Çağatay, İlhanlı, Altınordu Devletleri olmak üzere parçalanması ve Çağatay'ın hakim olduğu topraklarda kullanılan yazı dilinin "Çağatayca" olarak adlandırılmasıyla ilgilidir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Beyitteki kelimelerin anlamlarına bakıp beyitin açıklamasını yapalım:

rütbe: sıra, derece

bî-mecal: hâlsiz, takatsiz

nihâl: taze, düzgün fidan

mü-miyan: ince belli fidan

Beyiti nesre çevirirsek: "Sarınca belin tâ o rütbe bî-mecal oldum ki ol nihâl-i mû-miyâni görmeyen beni görsün" bu haliyle kelimelerin anlamlarını yerleştirirsek karşımıza şu açıklama çıkar.

"Sevgilinin belini sarınca o kadar mecalsiz kaldım ki o kıl gibi ince belli fidan boylu sevgiliyi görmeyen beni görsün."

(Cevap A)

2. Doğru cevap, "rücû"dur. Sözcük anlamı dönme olan "rücu" söylenen sözden bir nükteye dayalı olarak geri dönme anlamında bir edebi terimdir. Rûcû, daha önceden söylenen söze dönüş olabileceği gibi söylenen sözü iptal edip farklı bir düşünceye yönelişte olabilir.

(Cevap B)

3. Bir gazelin ilk beyitine **matla**, son beyitine **makta**, en güzel beyitine **beytül gazel** denir.

(Cevap A)

4. Şem ve Pervane tasavvufi bir dünya ve insan anlayışını sembolize etmeye başlar başlamaz bazı sembollerin araya girmesi kaçınılmaz olmuştur. Allah'ın nurundan bir nur olan insanı şem yani mum, nefsi de pervane yani kelebek temsil eder.

(Cevap D)

5. XVIII. yy. divan şiiri önceki asırlarda oluşan zevk ve anlayış doğrultusunda bir gelişme göstermekle birlikte çok daha renkli, zengin ve çoğulcu bir görünüm arz etmektedir. Hikemî şiir, mahalli/folklorik üslup, Hint üslubu gibi değişik tarzların bir arada yaşatılması bu yüzyılın en önemli üslup özelliğidir.

(Cevap D)

6. Mevlana'nın Mesnevi adıyla yazdığı eserin başında insanoğlunun ayrılık serüvenini "ney" sembolü ile anlatmıştır. Bu sembolün ayrılık için kullanılması mânidardır. Neyin hem içinin ateşle dağlanmış olması hem de sesindeki yakıcılık ateşle, ayrılıkla yakın anlam ilişkisi içindedir.

(Cevap D)

7. Hasbihaller ve sergüzeştler mesnevi türüne en uygun konulardır. XVI. yüzyılda her iki tarzda da güzel örnekler verilmiştir. Hasbiha ve Sergüzeşt konulu mesneviler şunlardır:

- Ebkar-ı Efkar - Molla Maşizade Fikri Derviş
- Sergüzeştname / Halname-i Sevadi - Şirvanlı Sevadi
- Hasbihal - Safi
- Nalan-u Handan - Muyî
- Hecrname / Hazanname - Bursalı Celili
- Mehekname - Bursalı Celili
- Sergüzeştname-i Zaifi - Zaifi

(Cevap D)

8. Paragrafta sözü edilen bilgiler Feridüddün Attar'a ait olan Mantukü't Tayr'dir. Muntuk ut Tayr "Kuş dili" anlamına gelmektedir.

(Cevap C)

9. XV. yüzyılda iki tane nazîre mecmuası vardır. Birinci eser Ömer bin Yezid'in Mecmuatü'n Nezair adlı eseridir. İkincisi ise aynı adı taşıyan fakat yazarı bilinmeyen mecmuadır. Ömer bin Yezid eserinde 84 şair 397 şiire yer vermiştir. İlk mecmua olan bu eser II. Murad'a sunulmuştur.

(Cevap A)

10. I numaralı öncül hamsenin, II numaralı öncül tezkirenin, III numaralı öncü tuyuğun, V numaralı öncü ise girizgâhın tanımıdır. IV numaralı öncül zihafın tanımıdır. E seçeneğinde verilen imalenin tanımı öncüllerde yoktur.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. "İşba" bir kafiye harekesidir. Diğer seçeneklerdeki ifadeler ise aruz kalıbıdır.

(Cevap D)

12. Evliya Çelebi'nin eseri Keşf-i Zünun değil Seyahatname'dir. Keşfi-i Zünun ise Katib Çelebi'ye ait bir eserdir.

(Cevap D)

13. Divan edebiyatı 13. yy'dan 19. yy ortalarına kadar devam eder. 1839 Tanzimat Fermanı'nın ilanı ve 1860'larda Tanzimat edebiyatının Batı etkisi ile ortaya çıkması Divan edebiyatını bitirmiştir. Divan edebiyatının ilk şairi ise Hoca Dehhâni kabul edilir.

(Cevap B)

14. Divan edebiyatı Arapça ve Farsça kelime, tamlama ve mazmunlarla kurulu bir edebiyat olduğu için anlaşılması zordur. Öncelikli olarak konuşma dilinden yararlanmamıştır.

(Cevap B)

15. Verilen şair eser eşleştirmeleri şu şekilde olmalıdır. Mevlânâ–Mecalis-i Seba; Hoca Dehhani–Selçuklu Şehnamesi; Ahmedi–İskendername; Gülşehri–Mantıku't-Tayr.

(Cevap A)

16. A seçeneğinde "Kanı çekiliyor evlerin" diyerek evleri, B seçeneğinde camlar sonsuzluğa dalgın dalgın bakan insan gibi kişileştirmiştir. C'de yıldızlar hem benzetme hem kişileştirme sanatı ile kullanılmıştır. D'de geçen rüzgârı ağlayan insana benzetmesi söz sanatlarının kullanıldığını gösterir.

(Cevap E)

17. Türk dilinin Fatih'e kadar geçirdiği tarihî süreç Eski Türkçe ve Orta Türkçe'dir. Eski Türkçe 11. yüzyıla kadar etkinliğini sürdürmüş. Orta Türkçe ise 12. yüzyıl ile 15. yüzyıl dönemlerine aittir. Bu tasnife göre Fatih Devri Orta Türkçe Dönemi'ne girer.

(Cevap B)

18. Lamiî Çelebi, kırka yakın manzum, mensur; telif ve tercüme eseriyle şiir ve nesir alanında adını duyurmuştur. Devrin her türlü bilgisine az veya çok sahip olmakla beraber dini bilimlerde, bilhassa kelam ve felsefede, tıp alanında, tasavvufta ve güzel sanatlarda derin bilgiye sahiptir. Birbirinden farklı türlerde eser yazmayı başarmıştır. Onun sanatkar ruhunun alevlenmesinde dedesi Nakkaş Ali ve çevresinin etkisi vardır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Lehçe-i Osmanî adlı kitabıyla günümüz Türkiyesinin ilk Türkoloğu sıfatını Ahmet Vefik Paşa kazanmıştır.

(Cevap C)

2. XIX. asrın son çeyreğine kadar geçen uzun zaman dilimi içinde, şiirin değişmesinin gereğine inanan şairler hep temel nitelik saydıkları şekli bozmaya çalışırlar. Gelenekli şiirde ilk değişmesi gereken muhtevadır. Değişim tarafları şairler klasik formlara müdahale etmeden muhtevayı yenilemeye çalışmışlardır.

(Cevap B)

3. İsraf, kanaatsizlik, rüşvet ve insanlar arasındaki güvensizliğin yayılması gibi sosyal konuları işleyen şair Hasan Yaver'dir. Tezkire yazarı Akif sanatkârane bir dil ve üslûpla kaleme aldığı tezkiresinde tüm Enderunlu şairlerde olduğu gibi Yaver hakkında da övgü dolu nitelemelerde de bulunur. Yaver, divanı olan bir şairdir. Divanında 8 kaside 203 gazel, 1 terkib-bend, 3 tahmis, 1 murabba, 2 kıta bulunmaktadır.

(Cevap C)

4. Edebiyat sadece hissin ve hayalin değil, aynı zamanda fikrin de mahsulüdür. Her fikir ürünü gibi edebiyat da devrinin düşünce yapısından, fikri eğilimlerinden etkilenir. Encümen-i Şuara müdavimlerinin eserlerini de bu etkilenmenin dışında bırakmak mümkün değildir. Şiirle sosyal meseleler arasında kurulan bağı da bu açıklama dâhilinde şöyle belirtirsek "Şiir, toplumdan ve toplumun problemlerinden uzak duramaz."

(Cevap D)

5. Osmanlı şiirinde kadın şairlerin sayısı, erkeklere oranla son derece azdır. 18. yy. kadın şairlerin hemen hepsinin ortak özellikleri vardı. Neredeyse tamamı vali, kadı, şeyhülislam gibi yüksek makamlarda görev yapan, eğitimli zengin babaların kızlarıdır (B). Bu dönem kadın şairlerinin başka bir ortak yanı da kültür ve sanat etkinliklerinin yoğun olduğu kültür merkezlerinde yetişmiş olmalarıdır (E). Ayrıca kadın şairlerin çoğunun Mevlevilik ve Nakşilik gibi şehir hayatında yaygın olan tarikatların mensubu oldukları dikkat çekmektedir. Dolayısıyla eserlerinde de dini tasavvufi konulara da yer vermişlerdir (C) Osmanlı şiiri kadını dışarıda bırakan İran ve Arap edebiyatlarının etkisinde gelenek halinde yerleşmiş, şiir sistemi kodlanmıştı. Kadınların edebiyatla ilgilenmesi divanlar oluşturması ve hatta divan şiirlerine nazireler yazması garip karşılanmıştır (A). Örneğin Necati şiirine Mihri Hatun'un nazire yazması Necati tarafından edepsizlik olarak görülmüştür. D seçeneğinde verilen medrese eğitimi görmüşlerdir seçeneği yanlıştır. Çünkü kamusal alanda kendisine yer bulamayan Osmanlı kadınının kendisine belli bir birikim kazandıracak bir eğitimden geçmesi düşünülemezdi.

(Cevap D)

6. 19. yy. tezkire sayılmasa da şair biyografilerini içeren başka eserler kaleme alınmıştır. Recaizade Mahmut Ekrem'in Kudemadan Birkaç Şair'i bu eserlerdendir. Dokuz şairden bahseden küçük bir eser olmakla birlikte sadece biyografilerle kalmaması, kimi edebî tespit ve değerlendirmelerle şairleri ele alması, özellikle de "eski" şairlere "yeni" bir sanatkâr gözüyle bakılması açısından kayda değer bir çalışmadır. Bu açıklamalar dahilinde eserle ilgili verilen A, B, C ve E seçeneklerindeki bilgilerin doğru olduğunu çıkarırız.

(Cevap D)

7. Nesir geleneğimizde eski yeri olan gazavatname yazıcılığı doğal olarak 19. yüzyılda zayıflamıştır. Yazarların iftiharla kaleme alacakları gazalar, fetihler ve zaferler çok geride kalmıştır. Agah Sırrı Levend'in tespitine göre bu yüzyılda yazılan manzum veya mensur bütün gazavatnamelerin sayısı sadece dokuzdur. Bir kısmının yazarı belli değildir. Yazarı belli olan iki gazavatnamenin biri yüzyılın hemen başında Mehmet Emin Karahanzade'nin "Mısır Seferi Hakkında Tarihçe" adlı kısa kitabı, diğeri Abdurrezzak Bahir'in "Rusya Harbi" adlı eseridir.

(Cevap C)

8. Namık Kemal'in en ünlü yapıtlarından olan Vatan yahut Silistre, oynandığında halktaki birikimi taşıran ve halkı coşturan ve bu yüzden yazarının bazı arkadaşlarıyla birlikte İstanbul'dan sürülmesine neden olan tiyatrodur. Eser, küçük bir devrim niteliği taşımaktadır.

(Cevap A)

9. Ara Nesil topluluğu, 1880 ile 1895 yılları arasında etkinlik göstermişlerdir. Batı tarzı okullarda eğitim gören Ara Nesil sanatçıları Fransız edebiyatının etkisinde kalmışlardır. Realizm ve Parnasizm etkisinde kalan sanatçılar, edebiyata fayda ilkesiyle yaklaşmış ifadeyi geri plana itmişlerdir.

(Cevap E)

10. Tanzimat Dönemi'nin ilk eleştiri anlamında tartışması 1864 yılında gerçekleşen "Mesele-i Mebhusetün Anha" tartışması olarak tarihe geçer. Bu tartışmada Şinasi'nin yeni dil anlayışını eleştiren Ceride-i Havâdis gazetesi yazarları ile onları eleştiren Tasvir-i Efkâr gazeteleri başroldedir. Şinasi sade dili savunurken diğer yazarlar bu dili alaya almaktadırlar.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Fatin Efendi, Tanzimat Dönemi'nden önce yazdığı tezkiresini yeniden yayınlamayı düşününce Şinasi ona yeni dilin gerekleriyle şu tavsiyelerde bulunur:

- Edebi konularla ilgili bazı açıklama kısımları konmalı.
- Yüksek rütbelilerin biyografilerinde abartıdan kaçınılmalı.
- Her şairin, şöhret kazandığı alandaki nitelikleri ve topluma katkısı anlatılmalı.
- Eğer hırsızlık varsa bu durum açıklanmalı.
- Tezkireler ifade ve anlam yanlışlıkları yönüyle düzeltilmeli.

Bu maddelerle Şinasi nesnel eleştirinin kıstaslarını ortaya koymuş.

(Cevap C)

12. Milli edebiyat döneminde eleştiri yazarlığı ile en çok dikkati çeken kişi Ali Canip Yöntem'dir. Sanat ve estetik konularında çok fazla kalem oynatan yazar, eleştiride sanat eseri karşısındaki duygulanmayı duymak ve sanatın sahip olduğu derinliğe eleştirmenin de sahip olması gerektiğini söyler.

(Cevap E)

13. II. Dönem Tanzimat edebiyatının en güçlü şairi olan Abdülhak Hamit Tahran, hiç roman yazmamıştır. Bundan dolayı B, C seçenekleri elenir. Deneme türünde ve çeviride de eseri olmadığı için E seçeneği elenir. Sadece bazı eserlerinde şiir hakkındaki görüşlere yer verdiği ve Tanzimat'ın en büyük şairi olduğu için A seçeneği doğru yanıttır.

(Cevap A)

14. Recaizade Mahmut Ekrem, edebiyat kuramları için Talim-i Edebiyat adlı kitap yayınlamıştır. Dört fasıl şeklinde yayınlanan bu kitapta belagat biliminin edebî sınıflandırmaları yerine Batı edebiyatı tasniferi baz alınmıştır. Recaizade Mahmut Ekrem eseri oluştururken soru kökünde ismi verilen yazarlardan ve Süleyman Paşa'nın Mebanil-i İnşa adlı eserlerinden faydalanmıştır.

(Cevap D)

15. Soru kökünde özellikleri verilen ilk tenkitli monografi, Tanzimat sanatçılarından Beşir Fuad'a ait olan Viktor Hugo adlı eseridir. Bu eserle Beşir Fuad, Tanzimat Devri yazar ve şairlerinin romantizme dayanan edebi temayüllerini eleştirmektedir.

(Cevap D)

16. Türkçe karşılığı olan Arapça ve Farsça kelimelerin atılması, karşılığı olmayanların kullanılması gerekir.

(Cevap A)

17. Tanzimat edebiyatı diye sorulduğu için ilk tiyatro Şinasi'nin "Şair Evlenmesi"dir.

(Cevap C)

18. Edebiyatımızda ilk Türk romanı Şemsettin Sami'nin "Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat"dır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Soruda verilen eser karakter eşleştirmesi şu şekildedir: Sergüzeşt–Dilber, Cezmi–Adil Giray, Kiralık Konak–Seniha, Anayurt Oteli–Zebercet, Küçük Ağa–İstanbullu Hoca, Salih'tir

(Cevap D)

2. Fecr-i Âtî Encümen-i Edebîsi Beyannamesi'nin altında imzası olan şair ve yazarlarımız şunlardır: Ahmet Samim, Ahmet Haşim, Emin Bülend, Emin Lami, Tahsin Nahit, Celal Sahir, Cemil Süleyman, Hamdullah Subhi, Refik Halit, Şahabettin Süleyman, Abdullah Hayri, İzzet Melih, Ali Canip, Ali Süha, Faik Ali, Fazıl Ahmet, Mehmet Behçet, Mehmet Rüştü, Fuat Köprülü, Müfit Ratip, Yakup Kadri'dir.

"B" şıkkında verilen, "İbrahim Necmi Dilmen" bu isimler arasında yer almamaktadır.

(Cevap B)

3. Sorunun cevap şıklarına bakıldığında ilk dört seçeneğin edebi yenileşme yolunda yapıldığını görürüz. Fakat E seçeneğindeki bilgi/görüş ve yenileşme süreci için asla kabul edilemez. Köksüz ve soysuz bir edebiyat anlayışı gündeme hiç gelmemiştir. Edebi değişim geleneği reddetmeden ve geleneğin yerleşik dünyasında yapılmaya çalışılmıştır.

(Cevap E)

4. Klasik şiirin içeriğinde (muhteva) belirmiş yenilikler şunlardır:

- Gelenekli mazmunların bir kısmını köhne, manasız bularak şiirin lugatından çıkarmışlar. Yeni mazmunlar icat etmişlerdir.
- 18. yy. mahallileşme cereyanı bir sonraki yüzyıla, yerelleşmeden ziyade yerlileşme olarak taşınır. Bir yandan şiirde İran etkisi hafifletilerek diğer yandan avami eğilim törpülenerek bir orta yol bulunmaya çalışılır.
- Şiirin en yaygın konusu aşta büyük değişim görülür. Şair, sevdayı ve sevgiyi yücelterek ilahi bir noktaya taşımaktan vazgeçerek daha beşeri, daha gerçekçi bir zemine indirir.
- Şiirin gelenekli temaları arasında vatan, millet, hürriyet, adalet, eşitlik, terakki, medeniyet, alafrangalık gibi kavramları ilave etmişlerdir.

Görüldüğü gibi klasik şiirin içeriğine tablolar için şiirler yazmak girmemiştir.

(Cevap A)

5. Encümen-i Şua8ra asırlar boyu "Padişah sarayında veya vilayetlerdeki şehzadelerin saraylarında, etraflarında birer muhit edinmiş devlet büyüklerinin konaklarında tertip edilen ve şairlerin de hazır bulunduğu içki ve şiir meclisleri" olarak bilinmiştir. Bu tanımdan hareketle varlıklı ve nüfuzlu birinin evinde toplanıldığı, şiir ve edebiyat sohbeti yapıldığı seçeneklerinin doğru olduğu görülür. Aynı zamanda bu meclislerde asrın edipleri buluşup konuşur, edebi atışmalar yaparlar. Bu meclisler kalemi güçlü edebiyatçıların eleştiri yapmasına da uygun atmosferlerdir.

(Cevap A)

6. "Türkçe Şiirler" kitabının yazarı Mehmet Emin Yurdakul'dur. Mehmet Emin, 1898'de yayımladığı "Türkçe Şiirler" adlı şiir mecmuasıyla milli şiir ahenginin öncülüğünü yapmıştır. Sanatın amaç olduğu yıllarda taşıdığı sosyal içerikle halkın gönlüne giren bu şiirler dönemin edebiyat konusundaki başka arayışlarının da göstergesidir. Mehmet Emin, "Türkçe Şiirler"le modern Türk edebiyatında hece vezni ve sade Türkçeyle yazılmış şiirin öncülüğünü yapar.

(Cevap C)

7. Eser-yazar eşleştirmelerini incelediğimizde;

- Muallim Naci – Esami
- Şemsettin Sami – Kamusu'l-Alam
- Mehmet Süreyya – Sicil-i Osmanî
- Faik Reşat – Eslaf
- Ahmet Cevdet - Eslaf
- Ahmet Cevdet Paşa - Belegat-ı Osmaniye

eşleştirmelerini doğru olarak görürüz.

B seçeneğinde verilen Tezakir adlı eser Şemsettin Sami'nin değil Ahmet Cevdet Paşa'nın eseridir. Şemsettin Sami'nin biyografik eser sayılabilecek aynı zamanda tarih-coğrafya ansiklopedisi olan Kamusu'l-Alam adlı eseri vardır.

(Cevap B)

8. Ara Nesil sanatçıları; Beşir Fuad, Fatma Aliye, Ali Kemal, Ali Ulvi, Hasan Asaf, İsmail Safa, Manastırlı Rıfata, Menemenlizade Mehmet Tahir, Fazlı Necip, Tepedelenlizade Kamil, Mehmet Celal, Müstecâbizâde İsmet, Recep Vahyî gibi yazar ve şairlerden oluşur. Sayıca daha fazla olan bu sanatçıların fikri birliği de yok denecek kadar azdır. Tevfik Fikret Servet-i Fünûn'un en ünlü şairidir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. 1920'li yıllardaki "destan" arayışları, Cumhuriyet dönemi Türk şiirinde mitoloji ilgisinin canlı kalmasını sağlar. Buna;

Haluk Nihat Pepeyi'nin → Erenler, Gaziler Destanı

Behçet Kemal Çağlar'ın → Battal Gazi Destanı, Malazgirt Zaferinden İstanbul'un Fethine

Hilmi Ziya Ülken → Bir Fetih Destanına Başlangıç

adlı eser birer örnektir.

(Cevap A)

10. Türkçe ve milli edebiyat akımına fikirleriyle öncülük eden ve katkı sağlayan "Ziya Gökalp"tır. "Yeni Mecmua" dersininde çıkarılmasında büyük emeği vardır.

(Cevap E)

11. Seçeneklerde verilen ölçü, uyak, nazım birimi ve nazım biçimi şiirin şekilsel özellikleri ile alakalı iken E seçeneğinde verilen konu, nazım türü ile alakalıdır.

(Cevap E)

12. Fıkra, güncel olaylar hakkında kanıtlama kaygısı taşınmaksızın yazılan köşe yazılarıdır. Konunun detaylarına fazla inilmez. Görüşler yüzeysel olarak okuyucuya aktarılır. Okuyucuları kendi düşüncesi ekseninde yönlendirme ve kamuoyu oluşturma etkisi söz konusudur. Fıkra asla kanıtlama amacı taşımadığı için A seçeneği yanlıştır.

(Cevap A)

13. Cumhuriyet döneminde toplumsal sorunları işleyen, sorunları anlatan Toplumsal Gerçekçi: "Sabahattin Ali – Kuyucaklı Yusuf, Fakir Baykurt – Kaplumbağalar (Köy romancısı), Necati Cumalı – Tütün Zaman, Kemal Tahir – Rahmet Yolları Kesti" yazarlar eserlerinde toplumsal sorunlara eğilmişlerdir. E'de geçen "Sonuncu" adlı eserde ise Tahsin Yücel ironik bir hikayeyi kaleme almıştır.

(Cevap E)

14. Özeti verilen eser Peyami Safa'nın Matmazel Noralya'nın Koltuğu'dur. Doktor Ferit eserin başkahramanıdır. Yalnızız, Matmazel Noralya'nın Koltuğu, Dokuzuncu Hariciye Koğuşu, Süngülerin Gölgesinde Peyami Safa'nın eserleridir. Bir Tereddütün Romanı ise Oğuz Atay'ın romanıdır.

(Cevap B)

15. Samipaşazâde Sezai – Sergüzeşt'e Dilber nezdinde Kölelik kurumunu işlemiştir. Mai ve Siyah'ta Halit Ziya Uşaklıgil Ahmet Cemil'le Servet-i Fünûncuların hayallerini ve yapmak istediklerini, Mürebiye'de Hüseyin Rahmi Gürpınar Dehri Efendi'nin evine Anjel adında gelen öğretmenle yaşanan bir dizi komik olayları anlatmıştır. Yanlış Batılılaşma ise Araba Sevdası'nda Ali Bey ve Felatun Beyle Rakım Efendi'de ise Felatun Bey'le bu konu işlenmiştir.

(Cevap C)

16. Tevfik Fikret Servet-i Fünûn sanatçılarındandır. Batıcılık anlayışını savunmuştur. Ziya Gökalp Milli edebiyatın kurucularından biridir. Ömer Seyfettin, M. Emin Yurdakul'a beraber Selanik'te Genç Kalemler dergisini çıkarmışlardır. Namık Kemal ise Encümen-i Şuara şairlerinden olup Osmanlıcılık fikrini savunmuştur.

(Cevap C)

17. "Tarz-ı Kadim" ifadeisyle Klasik edebiyat kast edilmiştir. Tarz-ı kadim, eski tarz, eski şekil anlamına gelmekte ve divan şiirinden bahsetmektedir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. "Meyyale, Taif'te Ölüm, Paris'te Son Osmanlılar, Gazi ve Fikriye, Abdülmecit, Hava Kurşun Gibi Ağır" romanlarıyla Hıfzı Topuz, günümüz Türk edebiyatının en fazla biyografik roman yazan ismidir.

(Cevap C)

2. Beşir Ayvazoğlu'nun, "Bozgunda Fetih Rüyası" Yahya Kemal'in hayatını anlattığı biyografik roman

Hıfzı Topuz'un, "Meyyale, Taif'te Ölüm, Paris'te Son Osmanlılar, Abdülmecit, Hava Kurşun Gibi Ağır" romanları biyografik türdendir.

Ayşe Kulin'in "Adı Aylin, Füreya, Köprü, Veda, Türkan" biyografik romanlarıdır.

Fatma Karabıyık Barbarosoğlu'nun "Atma Aliye: Uzak Ülke" romanı ilk kadın romancımız Fatma Aliye'nin anlatıldığı romandır.

"Orhan Pamuk"un biyografik roman türünde eseri yoktur.

(Cevap E)

3. Orhan Pamuk'un romanları şunlardır:

- Cevdet Bey ve Oğulları
- Yeni Hayat
- Sessiz Ev
- Kara Kitap
- Beyaz Lale
- Kar
- Benim Adım Kırmızı

"Tehlikeli Oyunlar" Oğuz Atay'ın, işaret ettiği oyun kavramını her yönüyle ele alan, modernist edebiyatın tüm kazanımlarını sonuna kadar kullandığı romanıdır.

(Cevap E)

4. Encümen-i Şuara, eski şiir zevkini 19. yüzyılda devam ettiren bir topluluktu. Bu topluluğun önderleri, Hersekli Arif, Yenişehirli Avni, Leşkofçalı Galip Bey idi. Ziya Paşa ve Namık Kemal gibi yenileşme döneminin ilk kuşak şairleri de gençlik yıllarında bu Encümen-i Şuara toplantılarına katılanlar arasında idi.

(Cevap C)

5. Yeni Türk edebiyatı olarak adlandırılan edebiyat, 1860'ta Şinasi'nin çıkarmış olduğu Tercüman-ı Ahmal gazetesiyle başlar. Bu olay Türk edebiyatının yönünü Doğu'dan Batı'ya çevirmesidir aslında. Bu nedenle çeşitli isimler yeni Türk edebiyatı için zikredilmiştir. A, B, D, E seçeneklerinde bu isimlere yer verilmiştir. Fakat hiçbir zaman bu edebiyata Batı edebiyatı denmemiştir.

(Cevap C)

6. Tanzimat Dönemi Türk edebiyatının kuşkusuz en önemli temalarından birisi esarettir. En köklü konulardan olan esaret kavramı, önce zıddı olan hürriyetin işlenmesiyle (Namık Kemal) sezdirilmiştir. Bu dönemde kölelik ve esaretin ilk ele alınışı Ahmet Mitat Efendi'nin 1870'te yazdığı Letaif-i Rivayât serisinde ikinci sırada bulunan Esaret adlı uzun hikaye ile başlar. Daha sonra Sezai'nin Sergüzeşt'inde ortaya çıkar. Daha sonra ise Fatma Aliye'nin Muhaderat'ında kendini gösterir.

(Cevap A)

7. O Belde adlı şiir, serbest müstezat nazım şekliyle yazılmıştır. Bu nazım biçimi, özellikle Servet-i Fünun ve Fecr-i Âtî döneminde etkin olarak kullanılmıştır. Bu biçimde aruzun her veznine yer verilebilmiş, uzun ve kısa mısralar alt alta şiir diye sıralanabilmiştir. Günümüzdeki serbest ölçünün çıkış kaynağı sayılır.

(Cevap A)

8. **Ataol Behramoğlu'nun şiirleri şunlardır;**

Bir Ermeni General, Bir Gün Mutlaka, Yolculuk Özlem Cesaret ve Kavga Şiirleri, Kuşatmada, Mustafa Suphi Destanı, Dörtlükler, Ne Yağmur Ne Şiirler, İyi Bir Yurttaş Aranıyor, Eski Nisan, Türkiye Üzgün Yurdum, Güzel Yurdum, Kızıma Mektuplar, Şiirler 1959-1982, Bebeklerin Ulusu Yok, Bir Gün Mutlaka, Sevgilimsin, Yaşadıklarımdan Öğrendiğim Bir Şey Bar, Aşk İki Kişiliktir, Yeni Aşka Gazel, İki Ağıt, Beyaz İpek Gibi Yağdı Kar, Okyanusla İlk Karşılaşma, Hayata Uzun Veda'dır.

(Cevap C)

9. Zemzeme III ve Takdir-i Elhan eserleriyle kendini eleştiren Recaizade Mahmut Ekrem'e Muallim Naci'nin karşılığı İmdâdü'l-Midâd'ta yayımladığı fıkralar ve Saadet gazetesinde, 15 Şubat 1886'da yayımlamaya başladığı "Demdeme" ile olur.

(Cevap B)

10. Edebiyat-ı Cedide şiirinin ilkelerini ortaya koyan sanatçı nasıl Cenap Şahabettin'se bu topluluk romanının ilkelerini belirleyen de Halid Ziya'dır. Çünkü Halit Ziya sadece roman yazmakla kalmamış bu tür üzerine de kafa yormuştur. Bu açıklama ile Halid Ziya'nın romanın öncüsü olduğunu anlıyoruz. Eserlerini realizm çerçevesinde yazar, realist romanı yüceltir. Yazarın ilk romanı Sefile'dir. Bundan başka yedi tane daha romanı vardır. Diğer Edebiyat-ı Cedideciler gibi kaçış temasını da işlemiştir. A, C, D ve E şıklarını elediğimizde cevabın B şıkkı olduğunu görüyoruz. Aşk-ı Memnu ve Kırık Hayatlar Halid Ziya'nın eseridir fakat Kan Damlası Mehmet Rauf'a ait bir eserdir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Edebiyat-ı Cedide hikâyesinin önemli isimlerinden bir diğeri Mehmet Rauf'tur. Yazı hayatı boyunca 132 hikâye yazmış ve bunları 12 kitabında bir araya getirmiştir. İhtizar, Aşıkane, Son Emel, Hanımlar Arasında, Üç Hikâye, Kadın İsterse, Pervaneler Gibi, İlk Temas İlk Zevk, Aşk Kadını, Gözlerin Aşkı, Eski Aşk Geceleri, Safa ile Karmen adlı hikâye kitapları bulunmaktadır. Seçeneklerde verilen Serap, Mehmet Rauf'un uzun hikâyelerinden biridir. Bir İzdivacın Tarih-i Muaşakası, Valide Mektupları, Heyhat, Üç Mektup Halit Ziya'ya ait eserlerdir.

(Cevap D)

12. Cenap Şahabettin'de şiir diline özgü ahengi eserleriyle sezdirmek veya ortaya koymak arzusundadır. Şiirde ahenge bu denli önem verenler, sembolist şairlerdir. Edebiyatımıza sembolist şiire özgü ahengi ve ifade tarzını getirmeye gayret gösterenlerin başında Cenap Şahabettin gelmektedir.

(Cevap A)

13. Edebiyatımızda mensur şiir türünden önce, mensur şiiri hatırlatan sanatkârane söyleyiş içerisinde yazılmış metinlere rastlanır. Bu konuda M. Fâtih Andı şunları söyler:

----- divan dîbâcelerinde Lâmiî Çelebi'nin Münazara-i Sultan-ı Bahar bâ-Şehriyâr-ı Şitâ'sının nesir kısımlarında olduğu gibi çok mükemmel birer şâirâne nesir örneği olan bölümlere rastlarız. Hatta Sinan Paşa'nın Tazarru'nâme'si, Veysi'nin Münşeât'ı vs. gibi başından sonuna kadar sanatkârane bir üslûpla yazılmış, secilerle, edebî sanatlarla örülmüş eserler karşımıza çıkar…

Seçeneklerde Tazarruname bulunduğundan, Cevap "B" dir.

(Cevap B)

14. Mektup tarzındaki ilk roman sayılan Mutalleka Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın eseridir. Tanzimat senelerinden itibaren romanımızın ana mevzularından olan aile meselelerini ele alır.

(Cevap D)

15. Nazım Hikmet kişiliğiyle değilse de sanatıyla önemli bir şairdir. Toplumcu söylemi, şiirlerini bir ideoloji içinde yazması, söyleyiş özelliklerindeki sıra dışılıklar, Mayakovski'den etkilenerek geliştirdiği hece-kafiye anlayışı ve bu yeni anlayışla divan ve halk şiiri müzikalitesini birleştirmesi onu güçlü şair yapan önemli özelliklerdir. Nazım Divan şiirinin söyleyiş özelliğinden yararlandığı için E seçeneği doğru yanıttır.

(Cevap E)

16. Hisarcılar, Garip akımına tepki olarak ortaya çıkan ilk sistemli topluluktur. Ayrıca Nazım Hikmet grubuna da tepki gösteren grup biçime gösterdikleri önemle anılırlar.

(Cevap C)

17. Haydar Ergülen, 1980 sonrası şiirimizin önemli temsilcilerindendir. Siyasi çalkantıların olduğu bir dönemde yetişmesine rağmen şiirlerinde ideolojik bir söylem görülmez.

Ölüm, yalnızlık, yabancılaşma, aşk, varoluş problemleri şiirlerinin ana konularını oluşturur. Sade ve lirik bir dili vardır. Şiirlerinde imgeli ve mecazlı bir dik görülür. Üç Çiçek ve Şiir Atı adlı dergilerin yayımlanmasında emeği geçmiştir. Behçet Necatigil Şiir Ödülü'nü almıştır. Çok sayıda deneme kaleme almıştır.

(Cevap E)

18. Seçeneklerde verilen sanatçıları incelediğimizde A, B, D, E seçeneklerinde verilen oyun yazarları daha çok seksen öncesinde eser üretmişken C seçeneğinde verilen Tuncer Cücenoğlu seksen sonrası Türk tiyatrocularındandır. "Kadıncıklar" adlı oyunu ile çıkış yapan sanatçı bu eserde kendisine işkence eden biriyle yıllar sonra hesaplaşan kadını anlatmış. Seksen sonrasının en üretken yazarlarından olma yolunda ilerleyen Cücenoğlu, 2010'a kadar yirmiden fazla esere imza atmıştır. Şapka, Matruşka, Boyacı, Çığ, Helikopter bazı önemli eserleridir.

(Cevap C)

19. Altmışlı yılların oyun yazarları, ekonomik buhran nedeniyle dağılan aileleri, çıkarcıları, bürokratik engele takılan vatandaşları parasızlık nedeniyle ezilenleri sıkça işlemişlerdir. Recep Bilginer "Ben Devletim" adlı eserde dar gelirli memurun rüşvet batağına saplanışını, Orhan Asena "Atçalı Kel Mehmet"de devletin aksaklıklarını halkın kurtuluşu devlet dışında aramasını, Sermet Çağan "Ayak Bacak Fabrikası'nda kapitalist sistemin çarklarını feodal yapı kalıntısı olanların devletle birleşip halka zulümlerini, Vasıf Öngören "Asiye Nasıl Kurtulur" adlı eserde düzenin bireyi çıkmaza itişini işlemiştir.

(Cevap A)

20. Türkiye'de tiyatro denince ilk akla gelen ya da gelmesi gereken kişi Muhsin Ertuğrul'dur. Tiyatroyu sadece birkaç büyük kentte küçük bir azınlığın ya da yalnızca yetişkinlerin ilgi alanındaki bir sanat olmaktan çıkarmayı hedefleyen Ertuğrul bu amaçla 1930 yılında yazılar yazmış ve Almanya, Rusya gibi devletlerde incelemelerde bulunmuş sonuçta 1935–1936 sezonunda Şehir Tiyatrosu bünyesinde ilk çocuk tiyatrosunu kurmuştur.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK TÜRKÇE ÖABT KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Mâi ve Siyah, Kırık Hayatlar, Sefile, Aşk-ı Memnu Halit Ziya'nın roman türündeki eseridir. Solgun Demet yine Halit Ziya'nın eseridir fakat hikâye türünde yazılmıştır. Solgun Demet hikâyesinde, oğlunu çok seven bir annenin kocasının cüzdanından düşen bir demet solgun çiçeği görüp kocasına bunun açıklamasını soramaması anlatılır. Kadın oğlunu ve kendisini düşünür. Kocasından şüphelenir fakat soramaz. Alacağı cevap onu yıkıma götürecektir.

(Cevap C)

2. Canavar → Faruk Nafiz Çamlıbel

Köşebaşı → Ahmet Kutsi Tecer

Kadınlar Arasında → Oktay Rıfat Horozcu

Ferhat ile Şirin (Tiyatro) → Nazım Hikmet

Bu Ülke → Cemil Meriç

(Cevap B)

3. Hüseyin Rahmi romanlarını genellikle Doğu-Batı meselesi üzerine bina eder. Halkın anlayacağı dili kullanarak, okuyucunun seveceği romanlar yazan yazar, halk deyimlerine ve argoya da geniş yer vermiştir. Mahalle hayatını, gelin-kaynana kavgaları, mahalleli kadınların birbiri ile diyalogları büyük bir samimiyetle canlandırılır.

(Cevap B)

4. Memleket edebiyatı, ilk kez millî edebiyat sanatçıları tarafından zikredilmiştir. Millî edebiyatçıların Yeni Lisan makalesinde savundukları en önemli görüş, konuşma dili ile yazı dili arasındaki farkı ortadan kaldırmaktır.

(Cevap D)

5. Natüralizmde de diğer akımlarda olduğu gibi temel konu insan ve toplumdur. Natüralistler insanı ele almada onun fizyolojik yapısı, ırsiydi yaşadığı çevre ve aldığı eğitimi öne çıkarırlar. Bu çerçevede insan gerçeğine ulaşmaya çalışırlar. Darwin'in düşüncelerinin esas alındığı bu akımda insanın hür iradesi, psikolojisi ve manevi değerleri dikkate alınmaz. Zira bu kavramlar natüralistlere göre davranışı etkilemez. Bu tutumları ile büyük ölçüde örtüştükleri realistlerden ayrılırlar.

(Cevap A)

6. Edebi akımlar, değişen şartların etkisiyle ve yenilik arayışları neticesinde ortaya çıkabilir. Bu kimi zaman özgün bir yapıda gerçekleşirken kimi zaman bir akıma tepki niteliğinde kendini gösterir. Bir hareketin edebi akım olması için farklı sanat kollarına aynı anda etki etmesi gerekir. (Bu durum, bizde bir akım ortaya çıkmamasının başlıca nedenidir.) Ama akımların ortaya çıkışında kesinlikle çıkar söz konusu olmaz.

(Cevap D)

7. Klâsik bir sanatkar klasisizmin etkisiyle eser veren sanatkardır. Klasiklerin amacı insanı erdemli kılmaktır. Bu yüzden argo, bayağı sözlerden ve süslü üsluptan kaçınmışlardır. Herkesin anlayabileceği açıklıkta ve mükemmel bir dil kullanmışlardır. C seçeneğindeki sanatkarelik klasisizmle örtüşmez.

(Cevap C)

8. Verilen akımlar, 20. yüzyılda şiir eksenli ortaya çıkan akımlardır. Bu akımların hepsinde de geçmişin, geleneksel biçimlerin reddi söz konusudur. Hatta geleneksel şiir formlarıyla alay etme bu akımların ortak noktasıdır.

(Cevap C)

9. İnsanın kimliği, varlığı, kendine ve topluma karşı sorumluluğunu yeniden sorgulayan varoluşçuluk, bu sorgulamasını var olma problemi üzerine inşa eder ve var olma, özden gelir der. Buna göre de kendi özünü, cevherini bu var oluşunun üzerine inşa eder.

(Cevap B)

10. İlhan Berk, "Şairin Toprağı" adlı kitabında hem II. Yeni şiirinin kuramsal temellerine ve ilkelerine hem de kendi anlayışına işaret eder. Ona göre II. Yeni:

1. Hugo'nun "Şiir gerilemez, ilerlemez de ondan" sözüne karşı Mallarme'nin "Şiirde evrim" sözünü koyar.
2. II. Yeni ilk okunuşta anlaşılan şiire karşıdır.
3. Önceden düşünülmüş, onun üstüne kurulmuş şiire de karşıdır.
4. II. Yeninin asıl ilkesi salt şiirden yana olmasıdır.

(Cevap D)

11. "Hazır'la Kırk Saat"

"Gül Muştusu"

"Şahdamar"

"Monna Rosa"

"Diriliş"

adlı eserler Sezai Karakoç'a aittir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

12. Osmanlı Devleti'nin kuruluşunu işleyen romanlar şunlardır:

Osmanoğulları → Ferudun Fazıl Tülbendçi

Devlet Ana → Kemal Tahir

Osmancık → Tarık Buğra

Dünkü Türkiye → M. Necati Sepetçioğlu

(Cevap B)

13. Recaizade Mahmut Ekrem; 2. Tanzimatçılardandır.

2. Tanzimatçılar

- Sanat sanat içindir görüşü hâkim. (A)
- Kulak için kafiye görüşü (B)
- Tabiat konusu işlemek (C)
- Recaizade Mahmut Ekrem ilk realist romanımız Araba Sevdası'nın yazarıdır.

Cenap Şahabettin; Servet-i Funun dönemi şair ve yazarıdır.

Servet-i Fünuncular:

- Sanat sanat içindir (A)
- Kulak için kafiye (B)
- Doğal konusu işlenir. (C)
- Cevap Şahabettin'in roman türünde bir eseri yoktur.

Cevap Şahabettin'in eserleri ve türleri

- Tomat (Şiir)
- Tiryaki Sözler (özdeyiş)
- Hac Yolunda (Gezi Yazısı)
- Avrupa Mektupları (Gezi yazısı)
- Suriye Mektupları (Gezi yazısı)
- Afak-ı Irak (Gezi yazısı)
- Körebe (Tiyatro)
- Yolcu (Tiyatro)

(Cevap D)

14. 1911'de Selanik'te Genç Kalemler dergisi etrafında toplanan Ömer Seyfettin, Ziya Gökalp ve Ali Canip gibi şair ve yazarlar milli edebiyat akımını başlatmışlardır. Genç Kalemler dergisinde "Yeni Lisan" makalesi Ömer Seyfettin tarafından kaleme alınmıştır.

Yeni Lisan hareketinin kabul ettiği ilkeler:

I. Arapça ve Farsça gramer kurallarının kullanılmaması

II. Arapça ve Farsça kelimelerin Türkçede söylendikleri gibi yazılması

III. Başka Türk Lehçelerinden kelimeler alınmaması

IV. İstanbul konuşması esas alınarak yeni bir yazı dilinin meydana getirilmesi

V. Dil ve edebiyatın Doğu-Batı taklitçiliğinin kurtarılması

(Cevap C)

15. II. Meşrutiyet yılları, edebî hayatın manzarası açısından hayli renklidir. II. Meşrutiyet Devri Edebiyatı'na baktığımızda:

- Fecr-i Âtî
- Millî Edebiyat Hareketi
- Nesl-i Âtî (Nâyîler)
- Şairler Derneği'ni görmekteyiz.

Şıklara baktığımızda "Edebiyat-ı Cedide"nin bu manzara içinde olmadığını görmekteyiz.

(Cevap A)

16. Edebiyat-ı Cedide (Fecr-i Âtî)'cilerin etkilendiği akım sembolizmdir. Edebiyat-ı Cedide, Türk şiirini, kendinden önceki dönemlerin şiirlerinden çok farklı bir istikamete sürüklemiştir. Bunda hiç şüphesiz, örnek aldıkları Fransız ediplerinin büyük payı vardır. Bilhassa Cenap Şahabettin'i, Fransız sembolizmini en iyi anlamış şairlerimizin başında saymak, sembolizmin müjdecisi kabul etmek mümkündür. Sembolizm, parnasizme tepki olarak doğmuştur. Onlara göre şiir tabiat gerçeğini değil ruhumuzun dalgalanmalarını yansıtmalıdır. Şiir kelimelerle oluşturulmuş bir musiki parçasıdır.

(Cevap A)

17. (A) Buhurdan – (Mensur şiir) – Mehmet Behçet Yazar

(B) Erganun – (Şiir) – Mehmet Behçet Yazar

(C) Yumak – (Şiir) – Mehmet Behçet Yazar

(D) Bir Serencam – (Hikâye) – Yakup Kadri Karaosmanoğlu

(E) Okun Ucundan – (Mensur Şiir) – Yakup Kadri Karaosmanoğlu

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

18. 1905 Edebî Hareketi olarak bilinen tartışmaya, Mehmet Emin Yurdakul'un "Sade Türkçe ve hece vezniyle yazdığı şiirler sebep olmuştur. Rıza Tevfik "Çocuk Bahçesi" dergisinde yayımladığı açık mektupla Mehmet Emin'in şiirlerini beğendiğini ve kendisinin de artık böyle şiirler yazacağını söyler. Bu mektup, "1905 Edebî Tartışması"na sebep olur. Bu tartışmayla da "Sade Türkçe ve hece vezniyle şiir yazmanın üstünlüğü" ortaya çıkar.

(Cevap D)

19. Rıza Tevfik, "Çocuk Bahçesi" dergisinde yayımladığı bir açık mektupla Mehmet Emin'in şiirlerini beğendiğini, kendisinin de artık böyle şiirler yazacağını söyler. Bu mektup, Rıza Tevfik'le Ömer Naci'nin başlattığı "1905 Edebî Hareketi" diye bilinen tartışmaya yol açmıştır.

(Cevap C)

20. (A), (B), (C) ve (D) şıklarındaki eser-yazar eşleştirmesi doğrudur. Ancak (E) şıkkında verilen "Geride Kalanlar" adlı eser Tahsin Banguoğlu'na değil "Gülten Dayıoğlu"na ait bir öyküdür.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Verilen soru incelendiğinde a – I, c – III eşleştirmeleri doğrudur.

b – II, d – IV eşleştirmesi yanlıştır.

Abdülhak Hamit'in eseri Finten ve Mehmet Rıfat'ın eseri ise Ya Gazi ya Şehit adlı tiyatro eserleridir.

(Cevap C)

2. Servet-i Fünun Dönemi yazarlarından Mehmet Rauf üç tane oyun yazmıştır. Bunlar Cidal, Pençe, Sansar'dır. Bu eserlerden Pençe adlı tiyatroda evlilik ve yasak aşk konusunu tıpkı Eylül adlı romanındaki gibi işlemiştir.

(Cevap B)

3. Hasan Yaver, Hane-i Hassa şairlerindendir. Enderunlu şairler içinde divanı olanlardandır.

İbrahim Ferit, Hazine-i Hümayun şairlerindendir. Şairin kendi hattıyla oluşturduğu divanında iki kaside, müseddes, muhammesler, tahmis ve gazeller vardır.

Fazıl adlı şair de Hazine-i Hümayun şairlerindendir. Divanı vardır. Dini şiirler, devrin büyüklerine övgüler ve delikanlılar için yazılmış gazeller divanında yer edinmiştir.

Şakir, Hazine-i Hümayun şairlerindendir. Kendi ve ailesini anlattığı mesnevisinin de içinde bulunduğu bir divanı vardır.

Esat da Hazine-i Hümayun şairidir fakat divanı bulunmaz.

(Cevap B)

4. Osmanlı hanedanına mensup kadın şair Adile Sultan'dır. Otuzuncu Osmanlı Padişahı II. Mahmut'un kızıdır. Osmanlı hanedanında divan sahibi tek kadın şairdir. Küçük yaşta annesini kaybetmiş, bakımını padişahın diğer eşleri üstlenmiştir. Padişah kızı olmasına rağmen mutlu bir hayat sürmemiştir. Annesini kaybetmesi, babasının ve birçok kardeşinin ölüm acısını yaşamış ve kendisini tasavvufa vermiştir.

(Cevap D)

5. Ahmet Hamdi "Cevdet Paşa Hakkındaki Düşünceler" başlıklı yazısında Ahmet Cevdet Paşa'nın nesirdeki dönüşümü başarıyla gerçekleştirdiğini izah eder. Nesirdeki dönüşüm, hiçbir aşağılık duygusuna kapılmadan ve eski birikimi inkâr etmeden yeni unsurları sanatında içselleştirerek gerçekleştirebilenler için yeni imkân kapılarını açmıştı. Bu kapı, eski şarkın bütün zenginlik, ihtişam ve tecrübesinden yararlanmayı ihmal etmeyen ama anda bütün zenginlik, ihtişam ve tecrübesinden yararlanmayı ihmal etmeyen ama anda boğulup kalma yanlışına da düşmeden garba doğru açılan bir kapıydı. Ahmet Hamdi de bu kapıdan (A) Cevdet Paşa'nın girdiğini ve geleneğin bütün imkânlarını dönüştürerek çağının anlayışına uygun bir nesir dili yarattığını söyler. Kısas-ı Enbiya eseri için de "eskinin tasfiyesi ile varılacak son kemal noktası" der.

(Cevap B)

6. Abdülhak Hamit Tahran II. Dönem Tanzimat edebiyatının şiir ve tiyatro alanında en etkin isimlerinden biridir. Bütün eserlerinde romantizm akımından etkilenen Abdülhak Hamit, tiyatroda da romantizmin etkisi altındadır. Nesteren Hamit'in ilk romantik trajedisidir.

(Cevap B)

7. Musiki ve ahengin ön plana çıktığı akım sembolizmdir. Bu akım, bizde özellikle Servet-i Fünûncuları ve Fecr-i Âtî topluluğunu etkilemiştir. Hatta musikinin önemini Ahmet Haşim: "Şiir, sözden ziyade musikiye yakındır." sözüyle vurgulamaktadır.

(Cevap C)

8. Namık Kemal, edebiyatın sorunlarını en kapsamlı olarak ele alan ilk kişi olduğu için ilk eleştirmen olarak kabul edilir.

(Cevap B)

9. Ataç gibi bir eleştirmen olma isteği ile yazı hayatına başlayan fakat Ataç'a göre daha hoşgörülü ve zaman zaman deneme gibi eleştiriler yazan eleştirmen Mehmet Fuat'tır. Verilen iki eleştiri kitabı ile adını duyuran eleştirmen, Yeni Dergi, Yazko Edebiyat, Adam Sanat gibi dergilerde yayın yönetmenliği yapmıştır.

(Cevap C)

10. Verilen şiir parçasında dile karşı umursamazlık konusu işlenmektedir. Bu anlayış II. Dönem Tanzimat sanatçılarından Abdülhak Hamit'e aittir. Güzel dile, eski şiir anlayışına karşı çıktığı bu dizeler şairin 1883 yılında Tercüman-ı Hakikat gazetesinde yayınlanmıştır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Türk dili üzerine ilk yükselten aydınlardan biri "Ali Suavi"dir. Ali Suavi, Türkçenin dünyanın en eski ve en zengin dillerinden biri olduğunu ileri sürmüştür. Arapça, Farsça kuralların dilden çıkarılmasını yazılarda kısa cümleler kullanılmasını istemiştir.

(Cevap E)

12. Selanik'te Ömer Seyfettin, Akil Koyuncu, Rasim Haşmet ve Fecr-i Aticilerden bazılarının çıkardıkları "Genç Kalemler (1914) dergisiyle, ulusçuluk akımı edebiyat alanına da girmiş oldu. Genç Kalemler dergisi ilk olarak "Milli edebiyat" deyimini ortaya attı ve böylece bir edebiyatın oluşturulması görevini üstlendi.

(Cevap D)

13. (B), (C), (D) ve (E) şıkkında verilen eser yazar eşleştirmeleri doğrudur. Ancak (A) şıkkında verilen "Yeni Turan" Ziya Gökalp'e değil, Halide Edip Adıvar'a ait bir eserdir.

(Cevap A)

14. Tarihsel roman alanında ilk örnekleri Ahmet Mithat Efendi verir. Onun "Yeniçeriler, Hasan Mellah yahut Sır İçinde Esrar" adlı eserleriyle Musullu Süleyman, Ahmet Metin ve Şirzat romanları konu ve kahramanları bakımından bu türün ilk örnekleri olarak gösterilir. Namık Kemal'in Cezmi (1880) romanı, tarihi bilinçli olarak işleyen ilk tarihi romanımızdır.

Şıklara baktığımızda verdiğimiz örneklerden sadece "Ahmet Mithat Efendi – Yeniçeriler" verilmiştir.

(Cevap B)

15. "Toplumcu Gerçekçi Roman" kavramı, sosyal problemlere eğilen, toplum gerçekliklerini romanın tematik alanı haline getiren bütün Türk romanını kapsamaz. Bu edebî adlandırma, düşünsel ve siyasal tabanında Marksizm ve sosyalizm bulunan roman için kullanılır. Türk romanında toplumcu gerçekçiliğin ilk yansımaları, işçi hayatlarının anlatılmasıyla 1930'larda başlar. Sadri Ertem, Reşat Enis, Sabahattin Ali'lerle başlayan sosyalist gerçekçi roman, Orhan Kemal, Yaşar Kemal, Fakir Baykurt'larla devam eder.

(Cevap E)

16. 70'li yıllar aydının, romancının politize olduğu, sınıf çatışmasını körükleyen üçüncü sınıf çeviri romanların ya da kaba ulusçu söylemlerin ilgi gördüğü, kutupluluğun uç sınırlara vardığı bir dönemdir. Yazılan romanların bakış açıları da çoklukla yazarlarının düşünce yapısına ve okurun ilgisine göre biçimlenir. "D" şıkkında verilen "Evrenselliğin temel prensip olarak benimsenmesi" ifadesi 70'li yılların Türk romanının özelliği değildir.

(Cevap D)

17. Oğuz Atay, postmodern özellikler gösteren yazarlarımızdandır. Ancak 1934'te doğmuş, 1977 yılında vefat etmiştir. Soru kökünde verilen 1980–2000 arasında postmodern özellikler gösteren yazarlar sorulmuştur. Metin Kaçan, Hasan Ali Toptaş, İhsan Oktay Anar, Nedim Gürsel 1980-2000'li yıllar arasında postmodern roman yazmış sanatçılardır.

(Cevap B)

18. Paragrafta sözü edilen, Sevgi Soysal'ın "Şafak" adlı eseridir. Romanda bir gece içinde meydana gelen tüm olaylar, bir örgüt evinin bir gece aniden basılması ve evde bulunanların tutuklanmaları ile başlar, karakolda sorgulamaları ve şafak vakti serbest bırakılmaları ile sona erer. Roman, kişilerin tutukluluk öncesi ve sonrasına dair yaşadıklarını, bir çeşit genişletilmiş şimdiki zaman şeklinde formülleştirebileceğimiz anımsamalarıyla, geri dönüşlerle ve kendilerini sorguladıkları iç çatışmalarla şimdinin birkaç yıl öncesine ve sonrasına kadar genişler.

(Cevap A)

19. Samiha Ayverdi (1905-1993), romanlarını daha çok tasavvuf düşüncesi etrafında kurar. Ayrıca Doğu-Batı çatışması, dolayısıyla da geçmiş-hal çatışması da temel konularındandır. Sabiha Ayverdi, olaylardan çok insanların iç dünyasına yönelir. Onun romanlarında işlenen aşk asla cinsellik boyutuna erişmez, daha ziyade duygu aşamasındadır. Romanlarındaki kişilerin büyük çoğunluğunu İstanbul'un Aristokrat ve aydın kesiminden seçmiştir.

(Cevap A)

20. 1940'lı yıllarda Hüseyin Nihal Atsız'ın "Bozkurtların Ölümü ve Bozkurtlar Diriliyor" romanlarıyla başlayan gelenekçi tarihi roman, 1970'li yıllarda yeni temsilcilerini bulur. Mustafa Sepetçioğlu, Yavuz Bahadıroğlu, Ahmet Yılmaz Boyunağa gibi. 1980'li yıllarda Mehmet Niyazi (Özdemir), Mustafa Miyasoğlu, Rasim Özdenören, Osman Çeviksoy, Nazan Bekiroğlu, İskender Pala, Sadık Yalsızuçanlar gelenekçi roman yazarlarına eklenirler.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Yeni eğilimlerden biri, Nayiler adı altında ortaya çıkarılmak istenen harekettir. Halit Fahri, Selahattin Enis, Hakkı Tahsin, Orhan Seyfi, Yakup Salih, Hasan Sait gibi gençlerin destekledikleri bu hareket ulusal edebiyatın oluşmasını "ulusal geçmişe bağlanış"ta görür. Bu görüşün temelinde Türk edebiyatının ilk temellerine inerek 13. yüzyılın büyük Mutasavvıflarından Mevlana ile Yunus Emre'nin söyleyiş şeklini şiirlerinde yaşatmak yatar.

(Cevap A)

2. Tarih, belgelerin ve daha önce yazılmış tarihlerin ışığında, günün getirdiklerinin de hesaba katılarak yorumlanması sonucunda ortaya çıkar. Roman ise tarihsel gerçekliğin romancının muhayyilesinde yeniden, herhangi bir kurala bağlı kalmaksızın, tarihsel önem göz önünde tutulmaksızın fiksiyon (kurgulanması) sonucunda oluşur.

(Cevap C)

3. "Toplumcu Gerçekçi Roman"ın temelinde Marksizm ve Sosyalizm vardır. "Toplumcu Gerçekçi Roman" edebiyatımızda 1930'lardan 1980'lere kadar özellikle roman alanında varlığını sürdürmüştür. Toplumcu gerçekçi bakış doğrultusunda işçilerin, dar gelirlilerin dünyası, köydeki yaşam tarzı sunulmuş, köyden kente göçün ortaya koyduğu sorunlar toplumcu dünya görüşüne uygun olarak sergilenmiştir. "B" şıkkında verilen "Tarık Buğra" bu konulara uygun eserler vermemiştir. O daha çok Kurtuluş Savaşı yıllarını anlattığı eserleriyle ön plana çıkmıştır. Diğer şıklarda verilen yazarların bu konulardaki eser – eserlerine örnekler şunlardır: Yaşar Kemal – Teneke, Fakir Baykurt – Yılanların Öcü, Kemal Tahir – Köyün Kanburu, Talip Apaydın – Sarı Traktör.

(Cevap B)

4. 80'li yıllarda Avrupa'da başlayan mimaride ve müzikte genel üslûbun reddine dayanan bu akım, aklın ve bilimin verilerine dayanan moderniteye, her şeyi bilen hâkim anlatıcıya ve modern devlete duyulan güvensizlikten doğmuştur. Ayrıca savaşın sebep olduğu ruhsal çöküntüler ve tepkiler, teknolojinin ve sanal dünyanın hayatın her alanına hâkim olmasına ve bunun sonucu olarak romancıların büyük anlatılar yerine mikro düzeyde bireyin iç dünyasını dilsel bir oyun biçiminde veren anlatılara yönelmelerine yol açtı.

(Cevap D)

5. "Postmodern Bir Kız Sevdim" romanı Hasan Ali Toptaş'a değil, Süreyya Evren'e aittir. Postmodernizm romanın daha yeni yeni duyulmaya başlandığı 1993'te büyük bir ilgiyle karşılanmış olan "Postmodern Bir Kız Sevdim" aşkı efsanevi bir duygu gibi yansıtan öyküleri, parodi yoluyla alaya alan, aşk üzerine kurulmuş, yer yer fantastik ögeler kullanan 1990 sonrasının karmaşık ruhunu anlatan bir romandır. Diğer şıklarda verilen eşleşmeler doğrudur.

(Cevap D)

6. 12 Eylül uygulamaları eserlerinde birçok yazar işlemiştir. Şıklara baktığımızda; Nazlı Eray (Sis Kelebekleri, Arzu Sokağınca İnecek Var), Latife Tekin (Sevgili Arsız Ölüm), Ayşegül Devecioğlu (Kuş Diline Öykünen), Samim Kocagöz (Mor Ötesi) eserlerinde 12 Eylül uygulamaları konu olarak işlemişlerdir. Ancak "B" şıkkında verilen Kemal Tahir'in bu konuda yazılmış bir eseri yoktur.

(Cevap B)

7. Halide Nusret Zorlutuna, romanlarını daha çok yaşadıkları ve izlenimleri çevresinde kurgulamıştır. Bu romanları: Küller, Sisli Geceler, Gülün Babası, Büyükanne, Aydınlık Kapı, Aşk ve Zafer isimlerini taşır. "E" şıkkında verilen "Ref'et" romanı ilk Türk kadın romancımız olan Fatma Aliye Hanım'a aittir.

(Cevap E)

8. "Korkunç Yıllar, Yurdunu Kaybeden Adam, O Topraklar Bizimdi, Sadık Turan'ın Hatıraları, Onlar da İnsandı, Dönüş, Badem Dalına Asılı Bebekler, Üşüyen Sokaklar" Kırımlı Türk yazar Cengiz Dağcı'ya aittir. Cengiz Dağcı romanlarında Kırım Türklerinin Ruslardan gördüğü baskı ve zulümleri anlatır. Eserlerini "Annemin dili" dediği Türkiye Türkçesiyle kaleme alır.

(Cevap C)

9. Beşir Ayazoğlu, "Bozgunda Fetih Rüyası" adlı biyografik romanında, Yahya Kemal Beyatlı'nın 1912-1922 yılları arasındaki dönemini anlatır. Bir şair, öncü ve kurucu isim olarak dönemin edebiyat anlayışını şekillendiren Yahya Kemal'in portresini çizer. Dost ve arkadaş çevresi, öğrencileri, edebiyat dünyasındaki etkileriyle Yahya Kemal'in hayat hikâyesini dile getirir.

(Cevap C)

10. Konularını daha çok yakın çevresinden ve gözlemlerinden alan, toplumdaki sıra dışı yaşayışları işleyen ve bu ilişkileri aşk potasında eriterek yoğuran bir romancı kimliğiyle okurun karşısına çıkan "Selim İleri" ilk romanı "Destan Gönüller"den başlayarak gittikçe zenginleşen izlekleriyle ve sıra dışı aşkları konu alan romanlarıyla dikkati çekmektedir. Romanları, "Destan Gönüller, Ölünceye Kadar Seninim, Yarın Yapayalnız" vb. dir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Düz yazı türleri ile ilk kez Tanzimat Döneminde tanışılmıştır. Sanatçılar bu türlerin ilklerini vererek toplumu bunlarla eğitilmeyi amaçlamışlardır. Roman da bu türlerden biridir. İlk tarihi romanımız Namık Kemal tarafından yazılmış. Cezmi adlı eserdir.

(Cevap C)

12. Hak, adalet, eşitlik, hürriyet gibi kavramlar ilk kez bizde Tanzimat Edebiyatında zikredilmiştir. Bu kavramların işlenişi ile Tanzimatçılar eski edebiyatın konularından sıyrılmış ve Batı'yı örnek almaya başlamışlardır.

(Cevap B)

13. Avrupa edebiyatında ilk defa Aleksandır Dumas'ın Kamelyalı Kadın adlı eserinde görülen verem, bizim edebiyatımızda 1873 yılında Namık Kemal'in Zavallı Çocuk adlı tiyatrosunda görülmüştür.

(Cevap D)

14. Bir topluluk kurmak için Faik Ali öncülüğünde toplanan gençler bu edebî teşekküle isim ararken ilk öne sürülen isim "Sînâyı Emel" olmuştur. "Emel"in asıl Türkçesi "Umma"dır. Bu ismi bulanlar onda böyle bir mana olacağını düşünürler. "Musa" yeni topluluğun remzidir; o nasıl Sina yarımadasında Tur'un tepesine çıkarak Rab ile nasıl buluştu ve erişti ise bizim topluluğumuzda öyle yükselecekti diyerek bu ismi söylemişlerdir. Ancak kabul edilmemiştir.

(Cevap D)

15. Şiirde dizelerin kafiye örgüsü, kümelenmiş biçimi ya da nazım birimlerinin oluşturduğu genel yapı nazım şekli ya da biçimi diye adlandırılır. Nazım şeklinde şekilsel özellikler dikkate alınır.

(Cevap A)

16. Tanzimat Dönemi Türk edebiyatında ders verme amacıyla eser veren ilk kişi Ahmet Mitat Efendi'dir. Hatta bu amacını abartarak hikaye ve romanlarında akış kesip bilgi vermeye başlamıştır. Bu gelenek daha sonra Sezai'de, Hüseyin Rahmi'de ve Ahmet Rasim'de de devam edecektir.

(Cevap A)

17. Edebiyat-ı Cedide topluluğunun sanat anlayışının başlıca özellikleri şunlardır:

- Tanzimat'ın I. kuşak yazar ve şairlerinin edebiyatı toplumu eğitme aracı görmelerine karşılık Edebiyat•ı Cedideciler, sanat yapmayı ve güzelliği yansıtmayı amaçlamışlardır.
- Ağır bir dil kullanmışlar, eserlerinde aruzu başarıyla uygulamışlardır.
- Ağırlıklı olarak bireysel konular işlenmiştir.
- Roman yazımı I. kuşak yazarlarına göre daha başarılı, olay örgüsü daha kuvvetli ve Batı tarzına daha uygundur.
- Şiirde daha çok parnasyenlerin, romanda kısmen romantiklerin ancak daha çok realistlerin etkisinde kalınmıştır.
- Eserlerinde sâat•ı semenfâm (yasemin kokulu saatler), nây•ı zümürrüd (zümrüd ney), ûd•ı mukevkeb (yıldızlı ud) gibi alışılmamış yeni tamlama ve imgelere yer verilmiştir.
- Sone ve terzerima gibi Batı edebiyatına özgü nazım biçimleri kullanılmıştır.
- Kafiyenin göz için değil, kulak için olduğu anlayışını benimsemişler.

Cevap şıklarında verilen "Eserlerinde toplumsal konulara yer vermişler." cümlesi Edebiyat-ı Cedidecilere ait değildir.

(Cevap C)

18. Tevfik Fikret Meşrutiyet'ten sonra ferdi sanat anlayışından ayrılmış, toplumcu bir şiir anlayışı benimsemiştir. Meşrutiyet'in ilanından sonra İttihat ve Terakki yöneticilerinin baskıcı ve tehditkâr bir irade tarzı uygulamaya başlaması Tevfik Fikret tarafından bazı eserlerde eleştirilmiştir. Bu eserler "Doksanbeşe Doğru, Revzen-i Mahlû ve Hân-ı Yağma" adlı eserlerdir. Cevap "C" şıkkı Hân-ı Yağma'dır.

(Cevap C)

19. Ferda-yı Garam (M. Rauf) / Define (M. Rauf)

Kırık Hayatlar (H. Ziya Uşaklıgil) / Göl Saatleri (Ahmet Haşim)

Acımak (R. Nuri Güntekin) / Ferdi ve Şürekâsı (Halid Ziya)

Rubab-ı Şikeste (Tevfik Fikret) / Menekşe (Mehmet Rauf)

Görüldüğü üzere Ferda-yı Garam ve Define eserleri Mehmet Rauf'a aittir.

(Cevap A)

20. "Hepsinden Acı" adlı hikâye Halit Ziya'ya aittir. İhtizar, Kadın İsterse, Aşk Kadını ve Gözlerin Aşkı Mehmet Rauf'un hikâye kitaplarının adıdır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Salih Zeki Yunan ve Latin kaynağına yönelmeleri kanısındadır. Sanattaki hedefinin bunu gerçekleştirmek olduğunu belirtir. Persefon, Asya Şarkıları, Pınar, Rüzgâr ve Dallardaki Şarkılar adlı kitaplarındaki şiirlerinin hemen hepsi Yunan mitolojisini referans almıştır.

(Cevap B)

2. B, C, E seçeneklerinde verilen özellikler trajedi türünün özellikleridir. D seçeneği dram türü tiyatronun özelliğidir. Güldürü genellikle halktan kişilerin yaşamlarından esinlenilerek kahramanları onlardan seçilerek oluşturulduğu için A seçeneği doğru yanıttır.

(Cevap A)

3. Verilen eserler incelendiğinde eserlerin sırası ve türü şu şekilde olmalıdır:

Necip Fazıl → Tohum (tiyatro)

Refik Halit Karay → Şeftali Bahçeleri (hikâye)

Atilla İlhan → Dersaadet'te Sabah Ezanları (Roman);

Ahmet Hamdi Tanpınar → Bursada Zaman (şiir)

Ahmet Hamdi Tanpınar Bursa'da Zaman adlı eserinin denemesini de yazmıştır.

(Cevap D)

4. Kemal Tahir Kurt Kanunu'nda 1926 yılında İzmir'de Atatürk'e yapılmak istenen suikastı konu almıştır. Eserde Kara Kemal, Kel Ali (İstiklal Mahkemesi başkanı), Kazım Karabekir gibi devlet adamlarını anlatmıştır. Baba Evi'nde ise toplumsal sorunlara değinilmiştir. A seçeneği dışındaki eserlerde de toplumsal sorunlara değinilmiştir.

(Cevap A)

5. Mahur Beste – Ahmet Hamdi Tanpınar, Sürgün – Refik Halit Karay, Ölmez Otu – Yaşar Kemal, Aylak Adam – Yusuf Atılgan'ın roman türündeki eserleridir. Makber ise Abdülhak Hamit Tarhan'ın şiir türündeki eseridir.

(Cevap D)

6. Edebiyatta aynı dönemde yaşayan şair ve yzaarın benzer temalarda ve konularda ortak bir anlayışla hareket etmeleri gelenek olarak adlandırılır. Yazar ve şairler bilinçli ya da istemsiz bir şekilde bu geleneği eserine yansıtır. Bu da bir geleneğe tabi olduğunun kanıtı niteliğindedir. Soruda ise farklı gelenekten olan şiir istenmiştir. Buna göre B seçeneğindeki mısralar Cahit Külebi'ye aittir. Cahit Külebi eserlerini modern anlayışta vermiştir. C'deki mısralar modern şiir yazan Ülkü Tamer'e aittir. D seçeneği Melih Cevdet Anday'a E ise Sezai Karakoç'un şiirinden alınmıştır. Bu şairler modern şiir geleneğinde yazmışlardır. A'da verilen mısra ise Yahya Kemal'e ait olup öz şiir geleneğinde eserler vermiştir.

(Cevap A)

7. Tanzimat Fermanı ile birlikte Türk edebiyatına vatan, millet, hürriyet, memleket gibi yeni kavramlar girmiştir. Özellikle Tanzimat edebiyatı sanatçıları eserlerinde bu kavramlara sıkça yer vermiştir. Namık Kemal eserlerinde bu kavramları sıkça kullandığı için "Vatan Şairi" unvanını almıştır. A, B, C ve E seçeneklerindeki şiirlerde bu kavramlar kullanılmıştır. D seçeneğinde ise bu kavramlar kullanılmamıştır.

(Cevap D)

8. Necip Fazıl eserlerinde sadece gelenek ve ana'neye bağlı kalan şair değildir. Konuları farklılık gösteren şair mistisizm ve saf şiir örneklerini çokça kullanmıştır. Özellikle mistik dünya şiirinin temelini oluşturur.

(Cevap C)

9. Yusuf Ziya Ortaç Türk edebiyatında Göz Ucuyla Avrupa (gezi yazısı) adlı eserinden çok şiirleriyle tanınan Beş Hececiler'den biridir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

10. Verilen şair incelendiğinde "Durup dururken aklına gelmez yağmak yağmurun, Bizansta olmak …, ben küçük dükkanlarsız, kahvelersiz sokakları sevmem" mısraları şiirin II. Yeni geleneğiyle oluşturulduğunu gösterir. Seçeneklere bakıldığında ise İlhan Berk dışında II. Yeni'ye mensup olan yoktur.

(Cevap A)

11. Milli Edebiyat 1911 yılında Ömer Seyfettin, Ali Canip ve Ziya Gökalp'in Selanik'te çıkardıkları Genç Kalemler Dergisi ile başlar.

(Cevap C)

12. Tanrılar ve İnsanlar, Hürrem Sultan, Atçalı Kel Mehmet, Karacaoğlan, Ölü Kentin Nabzı, Fadıkkız, Korku, Simavnalı Şeh Bedrettin gibi eserleri olan tiyatro yazarı Orhan Asena'dır.

(Cevap B)

13. Parçada sözü edilen ve Türkçeyi yabancı dillerin etkisinden kurtarıp milli bilinç oluşturulmak isteyen milli edebiyat sanatçıları Genç Kalemler dergisini çıkartmıştır.

(Cevap C)

14. Parçada şiiri şairanlıktan kurtaran, sıradan kelimeleri şiire sokan, şiiri klişe yapının dışına çıkaran Orhan Veli'dir.

(Cevap C)

15. Verilen parça Halide Edip Adıvar'ın Sinekli Bakkal'ından alınmıştır. Eser başkahramanı Kız Tevfik'tir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Fecr-i Âtî Edebiyatının hikâye ve roman türünde en başarılı isimlerinden biri Cemil Süleyman Alyanakoğlu'dur. Aşiyan mecmuası ve Tanin gazetesinde yayımlanan hikâyeleri ona geniş bir şöhret sağlamıştır. Roman ve hikâye türündeki eserleri şunlardır:

- Timsal-i Aşk (Fecr-i Âtî Kütüphanesi serisinin ilk yayını) – (Hikâye)
- Ukde – (Hikâye)
- İntizam – (Roman)
- Siyah Gözler – (Roman)
- Kadın Ruhu – (Roman)

"E" şıkkında verilen "Kadın Pençesi" Halit Ziya Uşaklıgil'e ait bir hikâyedir.

(Cevap E)

2. Klasik nesir tarzı 19. yüzyılda şu mensur türlerle devam etmiştir: biyografi, tarih, gazavatname, sefaretnameler ve seyahatnameler, sürnameler, münşeatlar, belagat ve gramer kitapları. C seçeneğinde verilen roman türü bu dönemden sonra edebiyatımıza girmiştir.

(Cevap C)

3. Servet-i Fünun sanatçıları iki akımdan etkilenmişlerdir: Parnasizm, sembolizm. Görsel sanatları ve izlenimsel betimlemeyi ön plana çıkaran resim gibi tasvirleri örnek alan akım parnasizmdir.

(Cevap D)

4. Ziya Paşa yeni edebiyat rüzgarına kendini kaptırıp Şiir ve İnşa makalesinde divan edebiyatını eleştirmiş. Daha sonra çark edip halk şiirini ve heceyi eşek anırması tabiri ile eleştirmiş ve tekrar Divan şiirini övmüştür. Harabat adlı antolojide yazdığı bu yazı üzerine Namık Kemal'in eleştirisine maruz kalmıştır.

(Cevap A)

5. Yeni Lisan makalesi ile edebiyat ortamlarında boy gösteren Milli edebiyatçılar sanatın sanat için değil de toplum için olması gerektiğini vurgulamışlardır. Dilin halkın kullandığı dil (İstanbul Türkçesi) olması gerektiği, Arapça Farsça terkiplerin atılması ve sade Türkçenin yaygınlaştırılması gerektiğini vurgulamışlardır.

(Cevap A)

6. Şıklardan hareket ettiğimizde (A) şıkkında verilen Tevfik Fikret Servet-i Fünûn sanatçısıdır. (B) şıkkında verilen Şinasi şiirlerinde kadın konusuna yer vermemiştir. (C) ve (D) şıkkında verilen Recaizade ve Namık Kemal şiirden çok romanlarıyla öne çıkmışlardır. (E) şıkkında verilen Abdulhak Hamit, şiirlerinde aileye ve kadına yer vermiştir. Karısının ölümü üzerine "Makber" şiirini ve annesine "Validem" şiirini yazmıştır.

(Cevap E)

7. Tanzimattan sonra Münif Paşa tarafından çıkarılan ilk Osmanlı dergisi "Mecmua-i Funun"dur.

(Cevap B)

8. Seçeneklerde verilenlerden sadece "Abdülhak Hamit Tarhan" ikinci kuşak sanatçısıdır. Abdülhak Hamit Tarhan, şiirlerinde ölüm, metafizik, doğa ve psikolojiye fazla yer vermektedir.

(Cevap D)

9. "Ciğerdelen", Safiye Erol'un en meşhur romanıdır. Romanda şimdiki zaman ile geçmişte meydana gelen tutkulu bir aşk etrafında, Türk romanının geleneksel temalarından Doğu-Batı çatışması işlenir.

- Diğer şıklardaki eserlertarihi romandır.
- Yorgun Savaşçı → Kemal Tahir
- Osmancık → Tarık Buğra
- Devlet Ana → Kemal Tahir
- Gönül Hanım → Ahmet Hikmet Müftüoğlu'na aittir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK TÜRKÇE ÖABT KOZMİK ODA YAYINCILIK

10. Ekilmiş Topraklar (Orhan Hançerlioğlu), Sağır Dere (Kemal Tahir), İnce Memed (Yaşar Kemal) Toplumcu Gerçekçi romanlardır. Ancak Peyami Safa'nın "Yalnızız" adlı eseri bu gruba uymamaktadır.

Teneke (Yaşar Kemal), Irazcan'ın Dirliği (Fakir Baykurt), Kanlı Derenin Kurtları (Dursun Akçam) Toplumcu Gerçekçi romanlardır. Ancak Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Sahnenin Dışındakiler" bu grubun dışındadır.

Gurbet Kuşları (Orhan Kemal), Yaralısın (Erdal Öz), Issızlığın Ortasında (Mehmet Eroğlu) Toplumcu Gerçekçi romanlardır. Ancak Tarık Buğra'nın "Yağmuru Beklerken" adlı romanı bu grubun dışındadır.

Kaplumbağalar (Fakir Baykurt), Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana (Yaşar Kemal), Kuyucaklı Yusuf (Sabahattin Ali), Toplumcu Gerçekçi romanlardır. Ancak Tarık Buğra'nın "Firavun İmanı" bu grubun dışında kalmaktadır.

Cemo – Kemal Bilbaşar

Yılanları Öcü – Fakir Baykurt

Yılanı Öldürseler – Yaşar Kemal

Bereketli Topraklar Üzerinde – Orhan Kemal'e ait Toplumcu Gerçekçi eserlerdir.

(Cevap C)

11. Günümüzün en çok okunan biyografik roman yazarlarından Ayşe Kulin, "Adı Aylin, Füreya, Köprü, Veda ve Türkan" adlı eserleriyle tanınır.

Adı Aylin: Kökleri Giritli Deli Mustafa Naili Paşa'ya kadar dayanan Aylin Demirel'in hayatından kurgulanmış bir romandır.

Füreya: Cumhuriyet döneminin ilk kadın seramik sanatçısı Füreya Karal'ın roman kurgusunda anlatan bir eserdir.

Köprü: Erzincan'da Fırat Nehri üzerine köprü yaptırabilmek için mücadele veren bir bürokratın yaşadıklarını anlatır.

Veda-Esir Şehirde Bir Konak: Yazarın büyük dedesi, son maliye nazırı Ahmet Reşit Bey ve ailesi çevresinde bir dönemin resmi çizilir.

Türkan: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği başkanı Türkan Saylan'ın hayatını ve meslek hayatında yaptıkları üzerine kurulmuş bir romandır.

"Mavi Saçlı Kız" 16 yaşında lösemiden ölen Burçak Çerezcioğlu'nun anısını anlatan ve Burçak Çerezcioğlu yazar adıyla yayınlanan biyografik romandır.

(Cevap B)

12. Postmodernizm veya postmodern, tarhisel olarak yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren gelişen siyasal ve ekonomik küreselleşmeyi; bireysel ve toplumsal eşitlenmeleri ve bağıntısızlaşmaları; olgudan görüntüye geçişleri; kültürlerin iç içe geçişlerini, ideolojilerin dağılmasıyla ortaya çıkan tercihsizliği; gerçekle hayalin birbirine geçişi gibi birçok durumu ve tutumu anlatmak için kullanılır.

Postmodern romanın yapısal özellikleri;

- Üst kurmaca
- Metinler arasılık
- Çoğulcu bakıştır.

Bu özellikler "C" şıkkında verilmiştir.

(Cevap C)

13. "Cambaz" Emine Işınsu'ya;

"Zor" Sevinç Çokum'a;

"Sevgili Arsız Ölüm" LatifeTekin'e;

"Tek Kişilik Ölüm" Vedat Türkali'ye aittir. Ancak, "D" şıkkında verilen "Ayşegül Devecioğlu – Kuş Diline Öykünen" eşleştirmesi doğrudur.

(Cevap D)

14. Adalet Ağaoğlu, ilk romanından sonuncu romanına kadar 1950'li yıllardan itibaren Türk toplumundaki sosyal değişimleri kadını merkeze alarak anlatır. Batılılaşma macerası, modernleşme algısı, slogana dayalı ulusçuluk, 12 Mart ve 12 Eylül'ün yanlış uygulamaları, yurt dışındaki işçilerin sorunlarını kurguya dayalı roman yapısı içerisinde incelemiştir. Romanlarında klasik anlatım tekniklerinin dışına çıkarak bilinç akışı, iç monolog gibi yeni anlatım teknikleri denemiştir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

15. "Nun Masalları" adlı hikâye kitabıyla edebiyat dünyasına giren akademisyen yazar "Nazan Bekiroğlu", metinlerini tasavvuf kültürü ve İslami motiflerle süsler. Kur'an-ı Kerim'de kıssaların en güzeli olarak anılan "Yusuf" kıssasını çağdaş edebiyatın imkânlarıyla yeniden yazar. "Yusuf-u Züleyha" adlı bu eserde yazarın kurguya katkısı yanında özgün yorumları da söz konusudur. İkinci romanı "İsimle Ateş Arasında" Osmanlı coğrafyasında gücü temsil eden padişah ile yeniçeriler arasındaki çatışma anlatılır. "La-Sonsuzluk Hecesi"nde ise Kur'an-ı Kerim'de anlatılan Adem ve Havva kıssasından yola çıkarak varoluş, insan, isyan, nisyan ve teslimiyet üzerinde bir hikâye kurgular.

(Cevap D)

16. Romanlarının büyük bir bölümünü Cumhuriyetin birinci ve ikinci devrelerinde yaşadıkları halde 1950 sonrasında da romancılıklarını sürdürenler vardır: Reşat Nuri (Kan Davası 1960, Kavak Yelleri 1961), Hüseyin Rahmi (Kaderin Cilvesi 1964, Can Pazarı 1968), Halide Edip (Çaresaz 1960, Hayat Parçaları 1963), Kerime Nadir Azrak (Gelinlik Kız 1960), Suat Derviş (Fosforlu Cevriye 1968), Mükerrem Kamil Su (Aynadaki Kız 1962), Peride Celal Yönsel (Güz Şarkıları 1966).

(E) şıkkında verilen "Elif Şafak", 1971'de Strazburg'da doğmuş ilk romanını da 1997'de yayımlamıştır. Bu yüzden doğru cevap "E" şıkkıdır.

(Cevap E)

17. 1960 sonrası Türk romanında modern anlatım teknikleri, ruhbilimsel ve bireyin iç dünyasına yönelik konuları ile dikkati çeken romancılardan bir de Yusuf Atılgan'dır. Dışarıdan donmuş, duygusuz, hareketsiz ve önemsiz gibi duran roman kişilerini sürpriz dokunuşlarla canlandırır. Modern psikolojinin ve psikiyatrinin yöntemlerinden yararlanarak bilimsel açıklamalar getirir. Bunu yaparken ayrıntılardan yola çıkarak bütünün betimlemesine ulaşır. Atılgan'ın romanlarındaki amacı okuru bilinç altının gizemli ve karışık dünyasında dolaştırmak ve görünenle görünenin arka planındaki zıtlıkları ortaya dökerek okurda şok duygusu yaşatmaktır. Onu çağdaş pek çok romancıdan farklı kılanda bu anlatım teknikleri ve bakış açısıdır.

(Cevap C)

18. Verilen tanımda duygu-düşünce-hayal sözcükleri ve malzemenin dil olması edebiyat sanatını tanımlamaktadır. Estetik zevki uyandırması ve okuyucunun hayal dünyasını hareketa geçirmesi ancak bir sanatla açıklanabilir.

(Cevap C)

19. 1718'de imzalanan Pasarofça Antlaşmasıyla başlayıp 1730'da sona eren Lale Devri'nin isim babası büyük Türk şairi Yahya Kemal'dir. Batılılaşma hareketinin bir devlet politikası olarak başladığı bir süreçtir. Lale Devri İstanbul'un tüm güzide mekânlarında binbir renkte laleler yetiştirildiği için bu ad verilmiştir.

(Cevap A)

20. Soru kökünde özellikleri verilen nazım biçimi Batı kökenli terza-rimanın özellikleridir. Bu Batı kaynaklı nazım biçimleri Tanzimat edebiyatının sonlarına doğru denenmiş fakat Servet-i Fünun Dönemi'nde çok sık kullanılmıştır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Duvarların Ötesi → Turgut Özakman,

Günün Adamı → Haldun Taner,

Bir Adam Yaratmak → Necip Fazıl,

Fadik Kız → Orhan Asena'nın

tiyatro türünde yazdıkları eserlerdir. Ancak B seçeneğinde geçen Biz İnsanlar Peyami Safa'nın romanıdır.

(Cevap B)

2. Tanzimat II. Dönem şairleri Recaizade Mahmut Ekrem, Abdülhak Hamit, Samipaşazâde Sezai, Nabizâde Nazım oluşturulur. Bu sanatçılar Tanzimat I. Dönem ve Servet-i Fünun arasında köprü gören ara nesil sanatçılardır. Sanat için sanat anlayışına sahiptirler.

(Cevap D)

3. Bir Deli Ağaç adlı eser Nezihe Meriç'in değildir. Eser Pınar Kür'e aittir. Eserin içeriğinde yarım kalmış yaşamlar, çözülmemiş düğümler, geçmişlerine saplanan kahramanlardan bahsetmiştir. Aşk ve ölüm teması etrafında gelişen eser, Pınar Kür'ün ilk öykü kitabı olarak karşımıza çıkar.

(Cevap E)

4. Eleştiri; sanatın, edebiyatın incelenmesi, tartışılması, değerlendirilmesi ve yargılanması işidir. Eleştirmen bilgisine, görgüsüne, yeteneğine güvenen, bu niteliklerine dayanarak çağdaşı sanatçıların eserlerini değerlendiren kişidir. Buna göre A, B, C, D seçenekleri elenir.

(Cevap C)

5. Türkiye'de 1890'lı yıllardan itibaren yayın-basım kalitesinde önemli bir gelişme görülmektedir. Baskı ve dizgideki bu güzelleşme, II. Meşrutiyet yıllarında I. Dünya Savaşı etkilerinin iyice hissedildiği 1915 yılı sonlarına kadar devam etmiştir.

(Cevap C)

6. Bu dönem şairlerinin geçmiş dönem edebiyatına eğilim göstermesi bazı çevrelerce "gericilik" olarak adlandırılmıştır.

(Cevap B)

7. Kurt Kanunu adlı eser Kemal Tahir'e aittir.

Atilla İlhan'ın Eserleri:	Kemal Tahir'in Eserleri:
• Ben Sana Mecburum	• Yorgun Savaşçı
• Sisler Bulvarı	• Devlet Ana
• Duvar	• Kurt Kanunu
• Yağmur Kaçağı	• Esir Şehrin İnsanları
• Bela Çiçeği	• Yol Ayrımı
• Elde Var Hüzün	• Sağırdere
• Yasak Sevişmek	• Rahmet Yolları Kesti
• Tutuklunun Günlüğü	• Köyün Kamburu
• Böyle Bir Sevmek	• Esir Şehrin Mahbusu
• Ayrılık Sevdaya Dahil	• Karılar Koğuşu
• Sokaktaki Adam	• Göl İnsanları
• Zenciler Birbirine Benzemez	• Kelleci Memet
• Kurtlar Sofrası	• Yedi Çınar Yaylası
• Bıçağın Ucu	
• Fena Halde Leman	
• AbbasYolcu	

(Cevap B)

8. "Mavi ve Kara, Sanat Üzerine Denemeler, Yunus Emre'ye Selam" adlı eserler Sabahattin Eyüboğlu'na aittir.

(Cevap D)

9. Makale: Bilimsel yazılardır. Düşünceleri kanıtlama zorunluluğu vardır.

Eleştiri: Bir olayı, bir kişiyi veya bir nesneyi olumlu ya da olumsuz yönüyle ele almaktır.

Anı: Geçmişte yaşanan ya da görülen bir olayın anlatıldığı yazılardır.

Fıkra: Güncel konular üzerinde yazılan gazete köşe yazılarıdır.

Deneme: Herhangi bir konuda duygu ve düşüncelerin ispata gerek duymadan, samimi bir havada yazılan yazılardır.

- Paragrafta yazar herhangi bir konuda duygu ve düşüncelerini samimi bir havada yazmıştır.

İlk makale → Tercüman Ahval Mukaddimesi → Şinasi

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

10. B seçeneği sembolizmi sınırlandırmaktadır. Eğer sembolizm ferdiyetçi olsaydı aynı sembolü okuyucular kavrayamaz şiirin amacı yerine gelmezdi. C seçeneğinde verilen betimleme ile sembolizm taban tabana zıt kavramlardır. Biri salt gerçeği biri sezgisel gerçeği ifade eder. D seçeneği yanlıştır çünkü sembollerin anlamı açıktır. Eğer öyle olmasa akım bu kadar süre edebiyata etki edemezdi. E seçeneği de natüralizmin bağlı olduğu akımdır, bu yüzden yanlıştır. En doğru tanım olarak A seçeneği kalmaktadır. Çünkü burada kullanılan olası sözcüğü sembolizmin sezgisel gerçeklik kavramıyla örtüşmektedir.

(Cevap A)

11. Servet-i Fünun Dönemi'nde Hüseyin Suat tarafından kaleme alınan Bir Zalimin Encamı adlı tiyatro, hafiyecilik ve ispiyonculuk konusunu bir aşk hikayesi içine sıkıştırarak anlatmıştır.

(Cevap E)

12. Sezai Karakoç, Cemal Süreya'nın bir şiirinden hareketle II. Yeni'nin şiir anlayışını açıklarken II. Yeni için yeni gerçekçiler yani neo-realistler tabirini kullanmıştır.

(Cevap A)

13. Necip Fazıl'ın ilk dönemini "Kaldırımlar", ikinci dönemini ise "Sakarya Türküsü" şiirleri temsil eder. Bu iki dönemin dönüm noktası ise ilk olarak "Senfonya" adını verdiği daha sonra "Çile" olarak değiştirdiği şiir oluşturur. Senfoni sözcüğünden gelen bu kelime kaostan düzene, düşünce ıstıraplarından ruh dinginliğine yönelişin ifadesidir.

(Cevap A)

14. Hasretinden Prangalar Eskittim Nâzım Hikmet'in değil Ahmet Arif'in şiir kitabıdır. Ayrıca bu kitap Ahmet Kaya tarafından bestelenerek albüm haline getirilmiştir.

(Cevap A)

15. Servet-i Fünun Dönemi sanatçılarıyla çağdaş olan fakat onlara katılmayan felsefe öğretmeni olduğu için Filozof Rıza olarak bilinir. Bütün şiirlerini Serab-ı Ömrüm adlı tek kitapta toplamıştır. Ayrıca Ömer Hayyam'ın Rubaileri adlı eserle çeviriye imza atmıştır.

(Cevap C)

16. Mehmet Celal kolay yazan ediplerimizdendir. Bu yüzden şiirleri edebî kıymet bakımından zayıftır. Özellikle hikâyeleri konu bakımından devrin sosyal hayatına ilişkin işaretler vermekle beraber teknik bakımdan zayıftır. C seçeneğinin doğru olduğunu bu açıklamayla buluruz. Mehmet Celal Muallim Naci'nin edebî görüşlerini benimsediği için R. Mahmut Ekrem'in görüşlerini kabul etmez. Şiirde de Servet-i Fünûn sanatçısı Cenap Şahabettin'i değil Muallim Naci ve etrafındakiler gibi Klasik şiir ve Batı şiirini birleştirmek amacını güden bir edebiyat görüşünü benimsemiştir.

(Cevap C)

17. Mensur şiir tanımını göz önüne alırsak sorunun cevabını görmüş oluruz. Mensur şiir cümle yapısı ve ahenk gibi şiire has özellikler taşıdığı halde vezne ve kafiyeye bağlı olmayan, şairane bir konuyu, his, hayal ve düşünceyi kısa bir hacimde ve yoğun bir şekilde süslü bir üslupla anlatan düz yazılardır.

(Cevap E)

18. Halit Ziya ve Mehmet Rauf başta olmak üzere hikâye ve roman alanında eser veren yazarlar realist ve natüralist dikkatle eserler kaleme alırlar. Fransa'da başlayan psikolojik gerçekçiliğin etkilerini Edebiyat-ı Cedide yazarlarında görmek mümkündür. Artık gereksiz bilgi vererek olay örgüsü bozulmaz. Tasvir ve tahliller olayda yer alan kişi ve mekânları tanıtmak, bunlar arasındaki ilişkileri ifade etmek amacıyla ele alınır. Dolayısıyla bu realist etki insan-mekân bütünleşmesini tasvirlerle sağlamaktadır.

(Cevap D)

19. Cenap Şahabettin'in Temaşa-yı Hazan şiirinde sembolist şiire özgü tema ve dil arayışlarıyla karşılaşılmaktadır. Metnin birimleri, sonbahara özgü izlenimleri etrafında toplayan sanatkâra ait sonbahar tasavvurudur. Bu tasavvurun gerçeklikle ilişkisi, gerçekliğin sembolle ifadesinde aranmalıdır. Metinde sonbaharda görülen ve yaşananların doğanın ruhu olduğuna inanan bir insanda uyandırdığı izlenimler anlatılmaktadır. Bu izlenimlerin ses ve sözle metne özgü bir düzen içinde anlatılması onların sebep olduğu çağrışımları ve insan hayatında karşılıklarıyla ilgili duyguların ve düşüncelerin ifadesine zemin hazırlamıştır. Doğayı ve insanı bu şekilde ele almak sembolist şiirde görülmektedir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Fecr-i Ati edebiyatının en büyük temsilcisi Ahmet Haşim'dir. Onun şiirinde; kapalılık, musiki, tabiat manzaraları, akşam vakitleri" fazla yer bulmaktadır. Bu da "Sembolizm"in özelliğidir.

(Cevap A)

2. "Toplumcu Gerçekçi Roman" düşünsel ve siyasal tabanında Marksizm ve Sosyalizm bulunan roman için kullanılır. Düşünsel ve siyasal kaynaklara bakıldığında Toplumcu Gerçekçi Roman, köy romanı, işçi romanı ve aydın romanı da kapsar.

(Cevap C)

3. Postmodernizm veya postmodern, tarihsel olarak yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren gelişen siyasal ve ekonomik küreselleşmeyi; bireysel ve toplumsal eşitlenmeleri ve bağıntısızlaşmaları; olgudan görüntüye geçişleri; kültürlerin iç içe geçişlerini, ideolojilerin dağılmasıyla ortaya çıkan tercihsizliği; gerçekle hayalin birbirine geçişi gibi birçok durumu ve tutumu anlatmak için kullanılır.

Kara Kitap (Orhan Pamuk), Fındık Sekiz (Metin Kaçan), Beyaz Lale (Orhan Pamuk) romanları postmodern anlayışla yazılmış eserlerdir.

"Huzur (A. Hamdi Tanpınar)","Eskici Dükkânı (Orhan Kemal)", "Fikrimin İnce Gülü (Adalet Ağaoğlu)", "Kurtlar Sofrası (Attila İlhan)" adlı romanlar postmodern anlayışla yazılmış eserler değildir.

(Cevap A)

4. Kadının Türk toplumunda ve kültürel hayatında evin içerisinden çıkışı Tanzimat'tan sonradır. İlk Türk kadın romancı olan Fatma Aliye Hanım (1864-1936) önceleri Fransızcadan çeviriler yapmış sonraları ise Ahmet Mithat Efendi üslubunu andıran romanlar yazmıştır. Fatma Aliye Hanım, 1892'de yayımlanan "Muhaderat" adlı ilk romanında kadın problemlerini ele almaktadır. 1908 II. Meşrutiyet'e kadar Fatma Aliye Hanım, neredeyse tek kadın yazardır. Daha sonra Halide Edip Adıvar ortaya çıkar. Cumhuriyet dönemine geldiğimizde, Müfide Ferit Tek, Şükûfe Nihal Başar, Halide Nusret Zorlutuna, Güzide Sabri Aygün gibi kadın yazarlar eserler vermeye başlamıştır.

(Cevap C)

5. "Çağımızın Dede Korkut'u" olarak anılan Mustafa Sepetçioğlu, "Kilit, Anahtar, Kapı" romanlarıyla Türklerin Malazgirt kapısından Anadolu coğrafyasına giriş serüvenini hikâye eder. 1970'li yıllardan sonra "gelenekçi tarihi" romanın ilk akla gelen isimlerinden olur. "Konak", "Çatı", "Üçler Yediler Kırklar" ise Osmanlı Devletinin kuruluş yıllarının hikâyesidir. Kıbrıs'ın dört bin yıllık tarihini "Kutsal Mahpus, Sabır Ağacı" adlı romanlarında özetler.

(Cevap C)

6. Oğuz Atay, "Bir Bilim Adamının Romanı – Mustafa İnan" biyografik roman türünün en iyi örneklerindendir. Atay, romanda İTÜ İnşaat Fakültesi'nden hocası olan Prof. Dr. Mustafa İnan'ın yaşam öyküsünü roman tekniğinin imkânlarını kullanarak anlatır. Aynı zamanda Mustafa İnan'ın şahsında bir dönemin idealist kuşağının hayatını yansıtır. İki bölümden oluşan romanın birinci bölümünde Mustafa İnan'ın öğrenim hayatının sonuna kadarki dönem, ikinci bölümde ise hocalığından ölümüne kadarki süreç anlatılır. Oğuz Atay, belgesel niteliğini vurgulamak için romanın sonuna hocasının fotoğraflarını eklemiştir.

(Cevap D)

7. Yılmaz Güney, "Boynu Bükük Öldüler" adlı romanında "varsıllık-yoksulluk, fabrikatör-işçi" gibi sınıf çatışmalarını işlemiştir.

- Mehmet Kemal Kurşunoğlu – Sosyalist düşünceler temelinde devlet politikalarının karşılaştırılması
- Kerim Korcan – Tutukluların yaşam öyküleri
- Yılmaz İncesu – 1960 sonrası toplumsal çatışmalar
- Yaman Koray – Kent sorunları ve iç çatışmalar

(Cevap E)

8. Ziya Paşa, Tanzimat edebiyatında eski edebiyattan kopamayan şairler arasındadır. Şinasi'nin başlattığı yenileşme hareketlerine ilk başa ciddi destek veren Ziya Paşa bu uğurda şiir ve inşa makalesini yazarak eski edebiyatı eleştirmiş daha sonra ise Harabat adlı şiir antolojisini yayımlayarak şiir ve inşa da söylediklerinin tam tersini söylemiş asıl şairliğin klasik şiirde olduğunu vurgulamış. Kendi içinde yaşadığı bu ikileme karşılık Namık Kemal de Harabat'taki fikirleri bertaraf etmek için Tahrib-i Harabat yazmıştır.

(Cevap A)

9. Türk edebiyatında tiyatro adıyla yazılıp 1860'ta tefrika yoluyla Tercüman-ı Ahval gazetesinde basılan ilk tiyatro eserimiz Şinasi'ye ait Şair Evlenmesi'dir. Eserde görücü usulü evliliğin saçma tarafları anlatılmıştır.

(Cevap C)

10. Öğrenciler tarafından belki de en çok karıştırılan kavramlardan bahsedilmiştir, bu soruda, Soru kökünde mısra sayısı, kafiyeleniş düzeninden bahsedildiği için şiirin şekilsel özelliklerini ifade eden nazım şeklidir doğru yanıt. Nazım türü ile çok sık karıştırılır. Nazım türü sadece konuya göre ayrımdır.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Soru kökünde verilen ifade ediş biçimi yani dil sözcükleri bir şairin ya da yazarın doğrudan üslubuna işaret eder. Üslup, anlatım şeklidir. Bundan dolayı kişiden kişiye değişmesi kaçınılmazdır.

(Cevap D)

12. II. Abdülhamit Dönemi'ndeki çalkantılar, gazete ve dergilere uygulanan sıkı sansür ve özel hayatlarındaki acı olaylar nedeniyle şair ve yazarlar toplumsal ve siyasi konulardan uzak durmayı yeğlerler. Eserlerinde genellikle aşk, doğa, ölüm gibi bireysel konulara yer verilir. Hatta Tanzimat dönemine göre daha kapalı ve daha ağır bir dil kullanılır. Bunda II. Abdülhamit döneminin sert ve sıkı irade tarzı ile yaşanan felaketlerin etkisi vardır.

(Cevap C)

13. Cenap Şehabettin'in Dekadanlar tartışmasına yol açan şiiri "Terâne-i Mehtâb"tır. Bu tartışma Cenap Şehabettin'in ve diğer Edebiyat-ı Cedidecilerin alışılmadık imgeler kullanmalarına, pek kullanılmayan kelime ve tamlamalara yer vermelerine karşılık Ahmet Midhat'ın eleştirileriyle başlar.

(Cevap B)

14. Mehmet Rauf'un Eylül isimli romanı Halid Ziya'nın Aşk-ı Memnu eseri gibi bir yasak aşkı anlatır. Beş yıldır Süreyya ile evli olan Suat'la kocasının akrabası olan Necip arasında geçen yasak aşkı anlatır. Edebiyat tarihimizde önemli bir yere sahip bu eser ilk psikolojik romanımızdır. Roman İstanbul'da geçer. Bu eser önce Servet-i Fünûn'da terfika edilmiş sonra kitap olarak basılmıştır. Romanın kadın kahramanı Suat, erkek kahramanlarıysa Süreyya ve Necip'tir. Bu açıklamalar doğrultusunda "D şıkkındaki Suat erkek kahramandır" ifadesi yanlıştır.

(Cevap D)

15. Edebiyat-ı Cedide topluluğunda uzun hikâye yazan ilk isim Halit Ziya'dır. Şıklarda verilen Bir Muhtıranın Son Yaprakları, Bir Yazın Tarihi, Heyhat, Bu muydu? eserleri Halit Ziya'nın uzun hikâye türündeki eserleridir. E seçeneğindeki "Nemide" adlı eser roman türünde yazılmış bir eserdir.

(Cevap E)

16. Tanzimat Dönemi'nin başından itibaren gerek devlet düzenlenmesinde gerekse kültür ve sanat faaliyetlerinde Osmanlının örnek aldığı ülke Fransa'dır. Bu tesir edebiyat alanında daha çok belirgindir. Edebiyat-ı Cedide şiiri parnasizm ve sembolizm tesiri altında dönemin Türkçesinin imkân verdiği duyarlılıkta vücut bulmuştur. Parnasizm etkisi Tevfik Fikret'in, sembolizm etkisi Cenap Şahabettin şiirlerinde görülmektedir.

(Cevap D)

17. Eylül romanının kadın kahramanı Suat, Batı kültürüyle yetişmiş, musikiye meraklı bir kadındır. Necip de iyi eğitim almış fakat çalışmayan vaktinin çoğunu eğlenceyle geçiren bir adamdır. Suat ve Necip kültür ve zevk bakımından uyuşmaktadır. Özellikle müzik üzerine sohbetler eder, piyano çalıp dinlerler.

(Cevap C)

18. Hüseyin Rahmi Gürpınar Batılı ve gözleme dayalı roman anlayışını benimsemiştir. Tanzimat'tan sonra ortaya çıkan yeni kadın ve erkek tiplerini, değişen mahalle hayatını, zevk ve eğlence biçimlerini farklı mekânlarda ele alır. Çoğunlukla da anlatıcı aracılığıyla benimsemediği batılı formları eleştirir. O, romantik edebiyatın hayal mahsulü kurgu tarzını tercih etmemiş, gözleme dayalı malzeme ile toplumcu-faydacı bir edebiyatı benimsemiştir. Onun romanlarında natüralist ve realist etkiler görülür.

(Cevap C)

19. Yahya Kemal edebiyatımızda saf şiirin öncüleri arasında sayılır. Saf şiire göre ses – söyleyiş – ahenk en çok önemsenen kavramlardır. Sanatın sanat için olması gerektiğine inanan saf şiirin kurucusu ise Ahmet Haşim'dir. Yani verilen seçeneklerle anlayışı uyuşan tek kişi Ahmet Haşim'dir. Diğer seçeneklerde verilen sanatçılara baktığımızda hiçbiri şiiri sanat için yapmaz.

(Cevap E)

20. Atilla İlhan'ın şiir serüvenini üç dönemde inceleyebiliriz:

I. Toplumcu gerçekçi dönem

II. Bireysel konuların işlendiği (aşk) dönem

III. Divan şiirine yöneldiği dönem

Müthiş bir kelime dağarcığına sahip olan İlhan, Nazım Hikmet etkisiyle yazdığı şiirlerde ses özelliklerine, öyküleyici anlatıma yer verir. Şiir dilinin zengin benzetmeli içli ve duygu yüklü olduğu ikinci döneminde coşkun bir lirizme ulaşmıştır. (Ben Sana Mecburum, Yağmur Kaçağı …) Son dönemde divan şiirinin ses ve söyleyiş özelliklerini detaylıca incelemiştir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. II. Meşrutiyet Dönemi'nde Milli edebiyatçıların kaleme aldığı eleştirilerin odak noktalarını edebi dönemler ve eserler oluşturur. Dilde gerçekleştirilen sadelik devrimini yaymak için mücadele veren Yeni Lisancılar bu açıdan kendinden önceki Servet-i Fünun ve Fecr-i Âtî gibi edebiyat topluluklarını eleştirmişlerdir.

(Cevap B)

2. Muhaberat ve Muhaverat, Muallim Naci'nin Ahmet Mitat Efendi ile mektuplaşmalarının yer aldığı eserdir. Eserde o dönem kalem memurlarının yalakalık bağlamında gösterdikleri bağlılıkları eleştirilmektedir.

(Cevap C)

3. I. yere "feri" II. yere "kondülit", III. yere "fuaye", IV. yere "mizansen" getirilmeliydi. Operet ise; eğlenceli ve hafif konular üzerine yazılıp bestelenmiş tiyatro eserine denir.

(Cevap A)

4. Yeni Türk edebiyatının kaynaklarından biri de halk kültürüdür. Kimi zaman desteklerin kimi zaman yerilen halk kültürüne karşı "Folklor Şiire Düşman" diyen Cemal Süreya kendi kuşağı II. Yenicileri de halk şiirinden uzaklaştırmıştır. Ona göre şiir bu kadar beyite inmemelidir.

(Cevap D)

5. "Dersaadet'te Sabah Ezanları" romanında olaylar, genel olarak İstanbul'da geçer. Ancak Selanik, Paris biraz da İzmir romanın kurgusu içerisinde olaylara sahne olur. Romanda sosyal hayat ve ekonomi dönemin siyasal hayatıyla iç içedir.

(Cevap E)

6. "Toplumcu Gerçekçi Roman" edebiyatımızda 1930'lardan 1980'lere kadar özellikle roman alanında varlığını sürdürmüştür. Toplumcu gerçekçi bakış doğrultusunda işçilerin, dar gelirlilerin dünyası, köydeki yaşam tarzı sunulmuş, köyden kente göçün ortaya koyduğu sorunlar toplumcu dünya görüşüne uygun olarak sergilenmiştir. Toplumcu Gerçekçi Romanın bu ölçülerde yaslandığı ilke Atatürk ilkelerinden "halkçılık" düşüncesidir. Halkçılığın merkezinde halkı sınıfsızlaştırmak vardır.

(Cevap C)

7. (B) ve (C) şıklarında verilen, "Halide Edip ve Hüseyin Rahmi Cumhuriyet birinci dönem romancılarıdır. (D) ve (E) şıklarında verilen "İskender Pala ve Ayşe Kulin" son dönem sanatçılarımızdır. (A) şıkkında verilen Refik Halit Karay Cumhuriyet ikinci dönem romancılarımızdandır.

(Cevap A)

8. Postmodernizm üzerine çalışmış ve bu konuda kaynak gösterebileceğimiz kişiler;

- Yıldız Ecevit – Türk Romanında Postmodernist Açılımlar (2001)
- Jale Parlak – Don Kişot'tan Bugüne Roman
- Hakan Sazyek – Türk Romanında Postmodernist Yöntemler ve Eğilimler
- Mehmet Tekin – Romancı Yönüyle Orhan Pamuk ve Yeni Hayat
- Orhan Pamuk – Manzaradan Parçalar
- Berna Moran – Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış'tır.

(A) şıkkında verilen "Ahmet Oktay - Cumhuriyet Dönemi Edebiyatı 1923–1950 arası Türk edebiyatını kapsamaktadır. Postmodernizmin edebiyatımıza yansıması 1980'lerde başlar.

(Cevap A)

9. Romanlarının konusunu 12 Mart dönemi uygulamalarından alan romancıların büyük bir bölümü, 68 kuşağı olarak ünlenen siyasal gruplar arasında bulunmuş, eylemlere katılmış ya da bu kuşağın düşüncelerine romantik bir yakınlık duymuş kişilerdir. Yaşamlarını öyküleştirdikleri roman kişileri, çoğunlukla çevreleriyle uyumsuz, yalnızlık çeken, isyankar, biraz marjinal kişilerdir. Söylemleri, yerleşik düzene karşı çıkan sınıf çatışmasını ön plana çıkaran kutupluluk üzerinedir. Romantik, realist ya da doğalcı akıma bağlı olsalar da en büyük hedefleri yaşadıkları, tanık oldukları dönemin gerçeklerini yansıtmaktır.

(Cevap C)

10. Halide Edip Adıvar çizgisinin devamını diyebileceğimiz bu kadın yazarlar Millî Edebiyat akımı içerisinde yetişenlerdir. Romanlarında milliyetperver bakış açısı çerçevesinde geleneğe bağlı kadın hakimdir. Samiha Ayverdi, Safiye Erol, Emine Işınsu, Sevinç Çokum, Nazan Bekiroğlu, Fatma Karabıyık Barbarosoğlu bu kadın yazarlarımızdandır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. "Meyyâle" adlı eser Hıfzı Topuz'a aittir. Hıfzı Topuz, günümüz Türk edebiyatının en fazla biyografik roman yazan ismidir. Hıfzı Topuz, "Meyyâle" romanını büyükannesinin biyografisi üzerine yazar. Sultan Abdulaziz, V. Murat ve Abdülhamit dönemleri tarihsel arka planını oluşturur.

(Cevap A)

12. Türk romancılığında farklı bir ekolü temsil eden Bilge Karasu (1930–1995) öykücülükle romancılığı birlikte bir arada yürüttüğü eserlerinde sevgi, dostluk, tutku, korku, ölüm, bireyin ezilmesi, inanç, baskı çatışması, boyun eğme gibi izlekleri özgün bir söz dizimiyle işler. Bilge Karasu, 1995'te hayatını kaybettiği için 2000 sonrası romancılar arasında yer almaz.

(Cevap A)

13. Fransız şiirinden yapılan ilk tercümeler, 1859 yılında Tercüme-i Manzume adı altında Tanzimat edebiyatının kurucusu olan İbrahim Şinasi tarafından yapılmıştır. Bu bilgiden hareketle doğru yanıt E seçeneğidir.

(Cevap E)

14. Tanzimat Dönemi'nin yol açısı şahsiyetlerinden biri olan İbrahim Şinasi kendisinin Paris'e gitmesine yardımcı olan ve ona her fırsatta sahip çıkana Mustafa Reşit Paşa için bu övgü şiirini yazmıştır. Şiirde Mustafa Reşit Paşa medeniyet peygamberine benzetilmiştir.

(Cevap E)

15. Aruz vezni, hecelerin uzunluk kısalığına dayalı Arap dilinin özelliklerinden ortaya çıkmış ve Türk, Arap ve Acemlerce kullanılmış vezindir. Hecelerin uzunluk-kısalıklarından hareketle oluşan ses parçalarına tefik ve cüz adı verilir. Türk harflerine uygun olmadığı için ilk başlarda zorluklar çekilmiştir. Bizde uzun hecenin bulunmaması bunun en önemli nedenidir. Aruz vezninde asla parmak hesabı yoktur. Parmak hesabı hece vezninin özelliğidir.

(Cevap A)

16. Söz sanatlarından faydalanılarak okuyucunun algısında oluşturulan hayalî kavramlar imge olarak adlandırılır. Daha çok sembolistlerin şiirinde rastlanan imgeler okuyana zevk verir. Çünkü imge verilmek istenen mesajı ya da duyguyu gizlediği için okuyucu esrara gizeme kapılır.

(Cevap B)

17. Edebiyat-ı Cedide topluluğu yeni uslûp, alışılmamış imgeler, ağır dil ve sürekli bireysel konuların işlenmesi vb konularda eleştiri almışlardır. Bunlardan birisi Ahmet Midhat'ın onları "Dekadanlar" makalesinde eleştirmesidir. Ancak bu dağılışı getirmemiştir. Aradan geçen 4-5 yıl içerisinde bu edebî hareket kendini edebiyat dünyasına kabul ettirir. Asıl sarsılma ve kopuş Ali Ekrem (Ayn Nadir)'in "Şiirimiz" başlıklı dizi yazısıyla başlar. Bu bir özeleştiridir.

(Cevap C)

18. Cenap Şehabettin'in Elhan-ı Şita adlı eseri hayal – hakikat çatışması, hakikatin hayale üstün gelmesi, hüzün gibi temalar eşliğinde karın yağışını tasvir eder. Karın yağışı bahara ait tüm unsurların üzerini kaplar. Böylece hakikat, hayale (bahar, kuşlar vb) üstün gelir. Bu nedenle bu eser Halit Ziya'nın Mâi ve Siyah adlı romanını andırır.

(Cevap E)

19. Mâi ve Siyah Halit Ziya'nın roman türündeki eseridir. Bu eser bir nesil romanıdır. Edebiyat-ı Cedide neslinin karakteristik özelliklerini yansıtır. Mai, hayal; siyah, gerçektir ve gerçek – hayal çatışmasını konu alır. Bu romanı nesil romanı yapan bir başka husus Edebiyat-ı Cedidecilerin genel olarak sanat ve özel olarak edebiyat konusundaki görüşlerine yer veren bir eser olmasıdır. Bu görüşlerin savunucusu Ahmet Cemil'dir. Halit Ziya bununla kalmaz Muallim Naci adını çağrıştıran Raci adlı eski şiir yanlısı bir karakteri onun karşısına koyar. Bu açıklamalar doğrultusunda D seçeneğinde bilgi yanlışlığı vardır. Eski şiir yanlısı Naci değil Raci'dir.

(Cevap D)

20. Mehmet Rauf özellikle II. Meşrutiyet'in ilanından sonra değişik konuları işleyen hikâyeler kaleme alır. Bu hikâyeler bazı toplumsal problemleri ele almaya çalışır. Edebiyat-ı Cedide döneminden gelen ferdi uslûbu terk etmez. Özellikle ilk hikâyelerinden sonra teknik bakımdan başarılı hikâyeler kaleme alır. Konu olarak kadın, aşk ve aileyi ele alır. Açıklamalar dikkate alındığında E seçeneği doğru cevaptır. İlk hikâyesi "Düşmüş" bir takma adla yayımlanmıştır ama hepsi takma adla yayımlanmıştır diyemeyiz.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. "Tanzimat, yenilik, değişim, düzenlemek" anlamlarına gelir. Tanzimat Fermanı, devlet ve toplum hayatını değiştirecek yenilikler getirmeyip, o güne kadar geçen yaklaşık iki asır içinde, devlet anlayışındaki ve uygulamalardaki değişimle tebaya tanınan hakları içerir. Asıl maksat içeriye bir yenileşme projesi göstermek değil, dışarıya bir itimatname göndermek olduğu için, bu fermanın bir şeyler değiştirmesi mümkün değildir. Hele edebiyatta hiçbir yenilik getirmemiştir. Üstelik 1839'da değildir. Hele edebiyatta hiçbir yenilik getirmemiştir. 1839'da başladığı iddia olunan, bir döneme ait ilk edebi mahsullerin yirmi yıl sonra 1850'lerde verilmesi bu edebiyatın bu isimle anılmasının yanlışlarıdır.

(Cevap C)

2. Romanlarının yapısını geçmiş – şimdi çatışması üzerine kuran romancılardan biri de Samiha Ayverdi'dir. Batılılaşma ile birlikte meydana gelen uygarlık değişimini ve bu değişimin toplumda ve özellikle aile içinde sebep olduğu sorunları, çözülmeleri roman kişilerinin iç dünyalarından takip ederek romanlaştırır. Ayverdi'nin romanlarındaki gelişme çizgisi dıştan içe, yani eşya ve olaylardan kişilerin iç dünyasına yönelmek şeklinde meydana gelir. Yazar kişilerindeki değişimi maddeden manaya doğru geliştirir. Değişim aşamasında dost devreye girer, tasavvufi mesajlarıyla onları aydınlatır. Bu mesajların odak noktası aşktır. Aşk romandan romana kişiden kişiye farklılık gösterse de tasavvufla ilintilidir. Son aşama ise beşeri olmaktan ziyade mecazi anlamda vuslattır.

(Cevap D)

3. "Köprü" Ayşe Kulin'in biyografik türde romanıdır. Eser, Erzincan'da Fırat Nehri üzerine yaptırabilmek için mücadele veren bir bürokratın yaşadıkları romana özgü teknikle okuyucuya sunulmaktadır. Dizi film olarak televizyon ekranlarında da gösterilen "Köprü" hırslı, azimli, iradeli, sıra dışı bir vali olan Recep Yazıcıoğlu'nun hayat hikâyesiyle örtüşür.

(Cevap B)

4. Türkiye'de yayımlanan ilk resmi gazete 1831 yılında Takvim-i Vekayi'dir. Bu gazete ile yenilin ve yenileşme dönemi edebiyatının temelleri atılmıştır.

(Cevap E)

5. Tanzimat'ın ilanının sonrasında Batı edebiyatının tanınması yolunda yapılan ilk çeviri 1859 tarihli Tercüme-i Manzume'dir. Bu çeviriyi Fransız şiirinin seçkin örneklerinden Şinasi yapmıştır. Aynı tarihli ikinci eser ise felsefe alanında çevrilmiş olan Muhaverat-ı Hikemiyye'dir. Ünlü Fransız felsefecilerinin diyalogları şeklindeki bu eseri Münif Paşa çevirmiştir.

(Cevap A)

6. Sekiz mısralık bent şeklinde kurulan nazım şekli Batı kökenli ottova-rima'dır. Bu nazım biçimini Türk edebiyatında ilk kez Ethem Pertev Paşa Tıfl-ı Nâim adlı çeviride kullanmıştır. Bu biçimi ikinci kullanan kişi ise Abdülhak Hamit Tarhan'dır. İlk eser çeviri olduğu için Hamit'in Makber'inde uyguladığı bu biçim bizde ilk sayılır.

(Cevap E)

7. Edebî metinler insanlara bilgi vermeyi ya da öğreti sunmayı amaçlamaz. Edebi metinlerde bu yüzden dil sanatlı ve mecazlı olmak zorundadır. Çünkü amaç insanlarda estetik oluşturma kaygısıdır.

(Cevap A)

8. İroni, alaylı ve dolaylı anlatım demektir. Düz yazı türlerinde sıkça kullanılır. Şiirdeki karşılığı ise tariz sanatıdır. Sanatçının dili kullanmadaki başarısını ortaya koyduğu için yazarlığın ispatı da önemli bir unsurdur.

(Cevap A)

9. Edebiyat-ı Cedide zümresinin önde gelen şairlerinden Tevfik Fikret şiir yazmaya Galatasaray Lisesi'nde öğrenciyken Farsça hocası şair Muallim Feyzi'nin teşvikiyle başladı. Muallim Naci Tercuman-ı Hakikat'in kısm-ı edebî sütununu idare etmeye başladığı yıllarda Muallim Feyzi bu gazetede eski tarzda şiirler yayımlıyordu. Naci'ye yakınlığı nedeniyle öğrencisi Tevfik Fikret'in şiirlerini de Tercuman-ı Hakikat'te yayımlamış ve Nazmî takma adını kullanmıştır.

(Cevap E)

10. Servet adıyla çıkan ve daha sonraları bu gazetenin eki olarak çıkmaya başlayan Servet-i Fünûn dergisinin idarecisi Recaizade Mahmut Ekrem'in öğrencisi Ahmet İhsan Tokgöz'dür. Recaizade Mahmut Ekrem'in isteği üzerine Servet-i Fünûn dergisi edebiyatta yenilik yanlısı şair ve yazarların yayın organı haline geldi. "Edebiyat-ı Cedide" adıyla bilinen hareket de başlamış oldu. Bunlarda Recaizade Mahmut'un aracılığı ve öncülüğünün etkisi vardır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Parçada verilen bilgilerden hareketle doğru cevabın Hüseyin Cahit olduğunu görüyoruz. Hüseyin Cahit, Ahmet Midhat'ın eserlerini dinleyen, okuyan bir gençtir ve onun romanlarından etkilenmiş kendisi de bu etkilenmeyi kabul eder. Nadide isimli eseri Ahmet Midhat'ın etkisiyle yazılmıştır. Bu eseri yazdıktan 8 yıl sonra okuyucunun karşısına farklı bir anlayışla çıkar. Ahmet Midhat'ın etkisinden tamamen sıyrılmış romantik tarzdan realist tarza dönmüştür.

(Cevap E)

12. Türk edebiyatında Batılı anlamda ilk uzun hikâyeler-geçiş dönemi eserleri bir tarafa bırakılırsa- Ahmet Midhat Efendi tarafından kaleme alınmıştır. Letaif-i Rivayet adlı seride yer alan 25 kitap içindeki 27 hikâye ve üç romandan meydana gelmiştir.

(Cevap C)

13. Edebî metinleri çözümlemek onu meydana getiren biçimler arasındaki ilişki ağını tespit etmek; metinden hareketle, onun yazılmasına sebebiyet veren zihniyeti belirlemek, metnin yapısını meydana getiren unsurları çözümleyecek temayı bulmak; dil, anlatım ve ahenk unsurlarını ortaya koymak gibi çalışmalara ihtiyaç gösterir. Biyografi bu unsurlar arasında yer almaz.

(Cevap E)

14. Halit Ziya'nın Mâi ve Siyah adlı romanı, o dönem romanların da ağırlıkla kullanılan hayal-gerçek çatışması üzerine kuruludur. Romanın kahramanı Ahmet Cemil, ümitlerini kaybetmiş bir insan olarak hayatla mücadelede mağlup olup Arabistan'a bilinmeyen bir yere gitmiştir. Burada hâkim olan unsur gerçeklerden kaçıştır.

(Cevap B)

15. Ara nesil ifadesi bugün yeteri kadar benimsenmiş görünmekle beraber bu terimin hangi tarih arasını kapsadığı konusunda hala bir anlaşmazlık vardır. Öte yandan ara nesil olarak tasnif edilen döneme mensup bazı isimler Edebiyat-ı Cedide topluluğunun baskın olduğu dönemde de eserler vermişlerdir. Bu tasnifin asıl gerekçesi 1880 sonrası senelerde edebiyat türünde eser vermiş olmakla birlikte Servet-i Fünûn Edebiyatı'nın edebî görüşlerine iştirak etmemiş olmaktır. Bu dönem sanatçıları Hüseyin Rahmi, Ahmet Rasim, Ali Kemal, Selanikli Fazlı Necib, Tevfik Nevzat, Mustafa Reşit Bey, Şair Nigar Hanım'dır. Halit Ziya Uşaklıgil Servet-i Fünûn dönem sanatçısıdır.

(Cevap B)

16. Millî edebiyat, 1911'de Trablusgarp ve Balkan savaşlarının başlamasıyla ortaya çıkmıştır. Bu edebiyatın kurucuları Ömer Seyfettin, Ziya Gökalp ve Ali Canip Yöntem'dir. Ömer Seyfettin'in Genç Kalemler dergisinde yazdığı Yeni Lisan makalesi dilde sadeleşmeyi, hece ölçüsünü, toplumsal sorunları ve savaşı işlemeyi öngörmüştür. Ziya Gökalp'in Türkçülük akımını sistemleştirmesi de bu edebiyatın çabuk taraftar toplamasını sağlamıştır.

(Cevap E)

17. Kitabe-i Seng-i Mezar şiiri 1938'de yayımlandığında alaycı bir tutumla karşılanmış. Çünkü bu kitapta yer alan Süleyman Efendi şiiri o zamana kadar hiç işlenmemiş sıradan bir insanın nasırlarını anlatıyordu. Daha önceki şiirlerde yüceltilmeye çalışılan insan tipi bu eserde tam tersine bir konumdaydı. Bu yüzden eleştirilmiştir.

(Cevap E)

18. Nazım Hikmet toplumcu şiirleriyle adından söz ettiren bir şairdir. (E)

Rusya'da ekonomi okuduğu sırada tanıştığı Mayakovski onun dönüm noktasıdır. (C)

Şair Nazım Paşa'nın torunu olması onun da şair olmasında büyük etkiye sahiptir. (A)

İlk şiirlerinde heceyi ve ulusal duyguları kullanmıştır. (B)

Nazım Hikmet hiçbir şiirinde dinsel bir ritüel kullanmamıştır.

(Cevap D)

19. Âsaf Hâlet Çelebi, sonradan saf şiire yönelen modern, mistik ve metafizik şiirin en güçlü temsilcilerindendir. Saf şiir ona göre çoğu zaman soyut şiirdir. Dinden ve tasavvuftan fazlaca etkilenmiş olan şair, Garipçilerden de etkilenerek şiirler yazmıştır. Bu veriler ışığında şairde hiç toplumcu şiir yoktur.

(Cevap E)

20. Eroğlu'na göre gelenek birikime ve insanlara ulaşma yollarından biridir. Gelenek yaşayan insanların birikimidir. Bilim adamının geleneği incelemesi saha araştırması yapması gibi iken şairin geleneği incelemesi ruh akrabalarına ulaşması anlamına gelmektedir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Cumhuriyet Dönemi'ndeki inkılapçılar, devletin Batı'ya yöneldiğinin açık birer göstergesidir. Bu süreçte Türk entelektüeli, Yunan mitolojisini, bir kültür davası olarak algılamış ve modernleşmenin ufku olarak görmüştür. 1930'ların ortasında kültür politikası halinde beliren ve Hakevlerinin abone edilmesiyle desteklenen "Yücel" dergisi; Yunan ve Latin Klasiklerinin "Tercüme" dergisi yoluyla yayınlanması; Maarif Vekili Hasan Ali Yücel'in Latin klasiklerinin yayınlanması, Yunanca ve Latince öğretilmesi düşüncesinden dolayı bazı liselerde Latince öğretime başlanması, "Yunan kaynaklı hümanizm" görüşünü destekleyen gelişmelerdir.

(Cevap B)

2. Deneme, kişinin duygu ve düşüncelerini ispata varmaksızın derinlemesine işlediği duygu yoğunluklu yazılardır. Karşısındakiyle konuşuyormuş gibi bir intiba uyanır. Herhangi bir konuda yazılabilir. Öznel yazılardır. Bu bilgiler ekseninde A, B, D, E seçeneklerine ulaşılabilir. Ama denemeci bilgi vermediği için öğüt kaygısı taşımaz.

(Cevap C)

3. Cumhuriyet romanı sanatçıları içerisindeki bazı romancılar yazmaya Cumhuriyet döneminden önce başlayıp sonraki dönemlere taşımışlardır. Seçeneklerde verilen sanatçılardan Hüseyin Rahmi Gürpınar Servet-i Fünûn döneminde, Reşat Nuri Güntekin, Refik Halit Karay, Aka Gündüz Milli edebiyat Döneminde yazmaya başlamışlardır. E seçeneğindeki Sabahattin Ali sadece Cumhuriyet Dönemi'nde yazmıştır.

(Cevap E)

4. Modernizm serim, düğüm, çözüm üzerinde ilerlemez. Modernizmde esas olan okuyucuda sürekli merak duygusu uyandırmak amacı yoktur. Amaç ben duygusu uyandırmak, topluma ait değerleri yansıtma, anlatılanları kişinin iç dünyasında süzme, yaşamın zor gerçeklerini yansıtma esastır.

(Cevap A)

5. Garip şiirine tepki olarak ortaya çıkan II. Yeni Şiiri, şiirin basit, sıradan kelimelerle olmayacağını savunur. Şiirin bir imgesinin, imajının olması gerektiğini; herkesin anladığı şiirin gerçekte şiir sayılamayacağı, öze ve içe dönük olması ve okuyanda yeni duygular uyandırması gerektiğini savunmuştur. Anlamsızlık derecesine varan şiir şiirdir, demişler.

(Cevap D)

6. Cemal Süreyya, Turgut Uyar ve Edip Cansever II. Yeni şairlerindendir. II. Yeni şairleri toplumsal şiirlerden çok bireysel şiire yönelmiş, bireyi anlatmıştır.

(Cevap D)

7. Parçada sözü edilen şairler topluluğu Servet-i Fünun (Edebiyat-ı Cedide)'dur.

(Cevap B)

8. Parçada verilen bilgilerden şiir için verilenler saf şiirin tanımıdır. Romanlarında geniş bir yere sahip olan sanatçı eleştirel üsluptan da geri durmamıştır. 20. yy'ın önemli deneme ve edebiyat tarihçisi olan sanatçı "19. Asır Türk Edebiyatı" adlı eseri bu alandaki yetkinliğini ortaya koyduğunun kanıtıdır. Soruda verilen sanatçı Ahmet Hamdi Tanpınar'dır.

(Cevap C)

9. Parçada bahsedilen topluluk Servet-i Fünun topluluğu sanatçı ise Cenap Şahabettin'dir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

10. Tarık Buğra'nın Osmancık, Kemal Tahir'in Devlet Ana, Yorgun Savaşçı, Yakup Kadri'nin Hep O Şarkı romanları Nehir roman türündeki eserlerdir. Bu iki ve fazla ciltten oluşur her bir cilt öncekinin tamamlayıcısı niteliğindedir ve tarihi romanlardır. Yılkı Atı ise Abbas Sayar'ın Anadolu'daki zorlu kış mücadelesini anlattığı eseridir.

(Cevap E)

11. Parçada verilen roman özeti Reşat Nuri Güntekin'in Acımak romanından alınmıştır.

(Cevap D)

12. Halide Edip Adıvar'ın Sinekli Bakkalı, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç ve Halit Ziya Uşaklıgil'in Mai ve Siyah adlı eserleri İstanbul ve çevresini konu alan eserlerdir. Soru kökünde İstanbul'u konu almayan eser sorulmaktadır. Memduh Şevket Esendal'ın Ayaşlı ve Kiracıları'nda ise olay Ankara'da geçmektedir.

(Cevap B)

13. Mehmet Eşref, ilk mizah ve hicivlerine 1880'lerin başından itibaren gazete ve dergilerde başlar. Çeşitli ilçelerde kaymakamlıklar yapan ve "Şair" lakabıyla tanınan Mehmet Eşref, manzum hicivleriyle II. Abdülhamit Dönemi'nin baskıcı yönetimi içerisinde belirir. Dili ise zamanın genel diline uygundur. Halk diline yaklaşan söyleyişi ve kelime seçimiyle onun hicivleri, yer yer argonun da yer aldığı yapıda karşımıza çıkar.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Mit, tanrıların bir hikâyesi, dünyanın başlangıcının, yaratılışın temel olayların dini bir öyküsüdür. Mit örnek alınacak devranış şekillerini sunmakta, kulanışlı amaçlarıyla ritüelin yararlılığına tanıklık etmekte ve bir kültürün kutsallığını kurmaktadır. Bu bilgiler ışığında soruya baktığımızda boşluklar şu şekilde doldurulur: İnsan davranışları ve inanışları için MODEL teşkil eden, hayata anlam ve önem kazandıran, dolayısıyla insanın kendi hayatını ve etkinliklerini anlamlandırmasını sağlayan ve çoğu zaman bir YARATILIŞIN öyküsünü anlatan, geleneksel olarak yaşadıkları toplumlarca "kutsal" ve "gerçek" kabul edilen anlatılara "mit" adı verilir."

(Cevap E)

2. Garipçilerin en önemli temsilcisi Orhan Veli, 1937–1945 yılları arasında Garip anlayışını akım haline dönüştürmüş daha sonra 1945'te yazdığı "Vazgeçemediğim" kitabı taze bir yeniliğin habercisidir. Bu kitapta geçen İstanbul Türküsü ve bundan sonra yazılacak birçok şiirde Garipçiler halk şiirin şekil özelliklerinden yararlanmaya başlamışlardır.

(Cevap A)

3. Tanzimat dönemi edebiyatında mitolojik unsurları romanlarında kurgusal bir işlev yükleyerek kullanan yazar, Ahmet Mithat Efendi'dir. Ahmet Mithat Efendi, Yunan ve Latin mitolojisini "Taaffüf" adlı romanında kurgusal bir unsur olarak kullanılır. "Taaffüf"ün "Venüs ve Minerva" başlıklı bölümünde, anlatıcı, Antik Yunan tarihinin mitoloji üzerinden yazıldığını belirttiktensonra Saniha Hanım'ın çalışma odasına Venüs ve Minerva "heykelerinin konulmasındaki nedeni belirginleştirmek için romana mitoloji hakkında bir "makale" koyar.

(Cevap D)

4. Türk edebiyatına ilk kez çeviri yoluyla giren roman türünün ilk telif eseri Şemsettin Sami'ye ait Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat'tır. Çünkü Telemak ilk çeviri eserimizdir.

(Cevap C)

5. Gezi yazıları fotoğraf gerçekçiliğinden faydalanabilir. (B) Seçilen yerlerin ilgi çeken yönleri anlatılabilir. (C) Kişisel bir eser olduğu için öznellik vardır. (D) Eserin okunması için sürükleyiciliği baz alınmış olabilir. (E) Ama gezi yazısında gerçekler değiştirilemez çünkü değiştirilirse eserin inandırıcılığı ve kaynak olma özelliği ortadan kalkar.

(Cevap A)

6. A seçeneğinde geçen "tutuşan ocak" kelime grubuyla ocakta yanan odunlar kastedilmiştir. İç-dış ilişkisinden dolayı **mecaz-ı mürsel** yapılmıştır.

B seçeneğinde kullanılan "Beyaz bir karanlığa gömdü" mısrasında beyaz kelimesi ile karanlık (siyah) arasında tezat sanatı yapılmıştır.

İnsan dışındaki varlıklara insana ait özelliğin yüklemesine **teşhis** (kişileştirme) denir. C'de geçen "yıldızların göz kırpması" kişileştirmeye örnektir.

Geçmişte yaşanılan ya da rivayet edilen olaya atıfta bulunarak olayı hatırlatmaya **telmih** denir. D seçeneğinde geçen "Nuh tufanı" buna örnektir. Ayrıca beyitte mübalağa sanatına da başvurulmuştur.

Soru sorarak anlatılan olayın gücünü artırmaya **istifaham** denir. E seçeneğinde bu şekilde bir kullanım yoktur. Aksine "Çiziyorum havaya dünyamı bir çiçekle" mısrasında mübalağa sanatı vardır.

(Cevap E)

7. Parçada verilen "Çoban Çeşmesi" Faruk Nafiz Çamlıbel'in eseridir. Beş Hececilere mensup olan Faruk Nafiz bu eseri ile memleket edebiyatının başlamasını sağlamıştır. Memleketçi şairler Anadolu'ya yönelmiş, Anadolu insanını sıkıntılarını, dertlerini işlemeye başlamışlardır.

(Cevap B)

8. Servet-i Fünûn döneminde yaşadığı halde bu topluluğun dışında kalan Şıpsevdi, İffet, Tesadüf, Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç, Gulyabani adlı eserlerin yazarı Hüseyin Rahmi Gürpınar.

(Cevap A)

9. Şiirde "tarz-ı kadim" diyerek Divan edebiyatından şikayet edilmekte ve ona karşı çıkan bir anlayış görülmektedir. "tarz, kadim, gazel" Arapça'dan Türkçeye geçen yabancı kökenli kelimelerdir. Şair "olmuyor" kelimesi ile yineleme yapmıştır. "Olmuyor veli nimetim efendim" cümlesi şiirde kullanılan devrik cümleye örnektir. Ama şiirde farklı duygular uyandıracak bir kullanım yoktur.

(Cevap D)

10. Şiirlerinde ev, oda, zaman, umutsuzluk gibi temleri işleyen şair Behçet Necatigil'dir. Çünkü bu şair günümüzde evler şairi olarak anılır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Orhan Kemal – Hanımın Çiftliği, Bereketli Topraklar Üzerinde

Talip Apaydın – Sarı Traktör, Ortakçının Oğlu, Define

Fakir Baykurt – Tırpan, Yılanların Öcü, Kaplumbağalar

(Cevap A)

12. Edebiyat-ı Cedide Servet-i Fünûn edebiyatının diğer adıdır. Bu şair ve yazarlar Arapça ve Farsça kelimeleri sıkça kullanıp yoğun ve duygusal bir anlatımı amaçlamışlardır. Bu tür anlatım halkın anlayacağı bir şiir dili yerine anlaşılmayan karışık bir şiiri meydana getirmiştir. Bu nedenle halk dilinin biçimlendirilmiş değeri onlar için geçerli değildir.

(Cevap B)

13. Olay örgüsü hikâyenin kurucusu Mauppassant'tır. Sait Faik ise Türk edebiyatına yeni bir soluk getiren hikayecemizdir.

(Cevap D)

14. Nurullah Ataç Türk edebiyatında denemeleri ile tanınan yazardır. Öykü türünde hiç eser vermemiştir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Tanzimat Döneminde devletin tiyatro kolu gibi faaliyet gösteren, Molière'den yaptığı çevirileri Bursa'da yaptırdığı tiyatro binasında sergiletip tiyatronun bi dönemde gelişimine büyük katkılar sağlayan kişi Ahmet Vefik Paşa'dır.

(Cevap C)

2. Servet-i Fünûn topluluğunun şiir anlayışını Recaizade Mahmut Ekrem belirlemiş ve biçimlendirmiştir. Nâci ile girdiği eski-yeni tartışmasında yenilikçi düşüncelerle eserler kaleme alan Ekrem, yeni edebiyat anlayışının oturmasında üstat olarak kabul görmüştür.

(Cevap B)

3. Recaizade Mahmut Ekrem, toplamda üç eleştiri eseri yayınlar: Zemzeme, Takdir-i Elhan ve Takrizat. Takrizat'ta değişik şair ve yazarlar üzerine yazdığı eleştiri eserleri vardır. Bu eserde, üzerinde en çok durulan kişiler Beşir Fuat, Halit Ziya ve Mustafa Reşit Bey'dir.

(Cevap A)

4. Beş Hececiler:
Faruk Nafiz Çamlıbel
Enis Behiç Koryürek
Halit Fahri Ozansoy
Orhan Seyfi Orhon
Yusuf Ziya Ortaç

(Cevap C)

5. Doğru cevap Namık Kemal – Cezmi'dir. Namık Kemal'in Cezmi romanı tarihi bilinçli olarak işleyen ilk tarihi romanımızdır. Namık Kemal Cezmi'nin şahsında 16. yy.da Osmanlı – İran – Kırım ilişkilerini, bir aşk – kıskançlık olayı çevresinde anlatmaya çalışmıştır. Diğer şıklarda verilen eserler Mütareke döneminin anlatıldığı romanlardır.

(Cevap C)

6. 1980 sonrası gelenekçi romancılar şunlardır: Mustafa Miyasoğlu, Rasim Özdenören, Mehmet Niyazi (Özdemir), Osman Çeviksoy, Nazan Bekiroğlu, İskender Pala ve Sadık Yalsızuçanlar'dır.

"Tahir Kutsi Makal" 1970'li yılların gelenekçi romanın temsilcilerindendir. Tahir Kutsi Makal, "Meydan Dayağı ve Kamyon" romanlarında Anadolu insanını toprağa bağlı yaşam tarzı içinde anlatır.

(Cevap A)

7. Tanzimat Dönemi'nde yazılan romanların önemli bir kısmında kahramanlar, devletin çeşitli kalemlerinde çalışan insanlardır. Bu özellik, bu dönem romanlarının devirlerinin toplumsal hayatını yansıtmaları bakımından önemlidir. Çünkü Tanzimat yazarlarının hemen hepsi devlet kalemlerinde çalışan insanlardır.

(Cevap C)

8. Özellikle şiirlerde görülen ve dilimizin belirli kurallarının ihlal edilmesine dil sapması denir. Şiirlerde bu olaya çık sık rastlandığı için şiirleri dil bilgisel açıdan incelemekle de zordur.

(Cevap E)

9. Gizli Figânlar, Süleyman Nazif'in ilk şiirlerini topladığı 1906'da Mısır'da basılan eseridir. Şiirlerinin çoğunda vatan sevgisi ve özgürlük düşüncesi vardır. Şair daha çok Namık Kemal tarzında vatan temini işleyen şiirler yazar.

(Cevap C)

10. Tevfik Fikret'i işlediği konular açısından iki dönemde inceleyebiliriz. Servet-i Fünûn döneminde bireysel konuları işlerken, topluluk dağıldıktan sonra toplumsal konulara yönelme görülmektedir. Soru kökünde verilen "1895–1901" Servet-i Fünûn dönemini kapsamaktadır. Şair bu dönemde Servet-i Fünûn'un özelliği de olan "Bireysel Duyarlılık"ın etkisi altındadır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Mensur şiir, yeni bir edebî türdür. Mensur şiire ilk defa Fransız edebiyatında rastlanır. Edebî bir tür olarak mensur şiirin ilk örneklerine "poeme en prose" adıyla Aloysius Bertrand'ın 1842'de yayımladığı Gaspard de la Nuit başlıklı eserinden itibaren rastlanmaya başlanır.

(Cevap A)

12. Sayılan şairlerin hepsi Cumhuriyet dönemini memleketçi şairleridir. Ama Ahmet Haşim, Fecr-i Ati edebiyatının en büyük temsilcisi olup sosyal sorunlara ve millî edebiyata hiç meyil göstermemiştir.

(Cevap D)

13. Necip Fazıl yazdığı şiirler itibarıyla saf şiir akımının önemli temsilcilerindendir. Saf şiir akımı ise sembolizmden etkilenmiştir. Necip Fazıl ve bu dönemde yaşamış birçok şairi etkisi altına almış önemli sembolist şair ise Charles Baudelaire'den başkası değildir.

(Cevap D)

14. Yazar tiyatrosu kavramı özellikle seksen sonrası tiyatroda önemli bir gelişme yaşayan türdür. Bu tip tiyatroda yazar, yazdığı eserini kendi sahneler ve kendisi de başrolde oynar. Yani tiyatrocu hem yazar hem yönetmen hem oyuncu işlevi yüklenir. Yılmaz Erdoğan, Ferhan Şensoy, Nejat Uygur gibi sanatçılar bu türde tiyatrolarıyla tanınan kişilerdir.

(Cevap E)

15. A, B, C, D seçeneklerinde verilen eserler Atatürk Dönemi'nde bizzat Atatürk'ün isteği üzerine bestelenen operalardır. Fakat E seçeneğinde verilen "Akın" Faruk Nafiz Çamlıbel'e ait tiyatrodur.

(Cevap E)

16. Sembolistlerin gerçeklik anlayışı, Kant ve Bergson gibi felsefeciler tarafından geliştirilmiş olan sezgisel gerçekliktir. Parnasyenlerde bulunan maddenin betimsel gerçekliğine karşı savunulan bu görüşü daha önce Platon da savunmuştur. Yani gerçekler nesneler değil nesneler gerçeğin bir sezgisinden ibarettir.

(Cevap A)

17. Klasik kelimesi klasisizm menşeli bir sözcüktür. Klasisizm ise eski Yunan ve Latin yazar/şairlerin ortaya çıkardığı bir akımdır. Sanatkarların bu akımın temsilcilerini örnek alması da dolayısıyla klasik kavramı ile ilgilidir. Aynı zamanda klasik eskimeyen, gelenek haline gelmiş unsurlar için de kullanılır. Ancak eskide yaşayan yazar ve şairlerin hepsi klasisizm yanlısı olmadığı için C seçeneği yanlıştır.

(Cevap C)

18. Ekspresyonizm, sanayi çağı içinde anlamsızlaşan ve yabancılaşan insanların iç âlemdeki duygularını dışavurum olarak tanımlamıştır. Yeni bir dil geliştiren ekspresyonistler çığlığa dayalı çok farklı bir üslup kullanmışlardır. Natüralizme tepki olarak ortaya çıkan bu akımda duygular yansıtıldığı için öznellik hakimdir. Bu bilgilere göre B seçeneği ekspresyonizmle ilgili değildir.

(Cevap B)

19. A, C, D, E seçeneklerinde verilen bilgilerle varoluşçuluğun temelini oluşturan var olma serüveni ya da amacı arasında hiçbir bağ kurulamaz. Ama B seçeneğinde bu varoluş sürecinden bahsedildiği için B seçeneği doğru yanıttır.

(Cevap B)

20. Edebiyat-ı Cedide, Fecr-i Âtî, Milli edebiyat, Nayiler sıralaması ile gider ve sayılan bu dört topluluk Cumhuriyet öncesine tekabül eder. Ancak D seçeneğinde verilen Yedi Meşaleciler grubu Cumhuriyet'in içinde yer alan topluluklardandır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Tanzimat edebiyatını oluşturan sanatçılar, dilin sadeleşip halkın anlayabileceği seviyeye inmesi için çabalamışlar, bu yüzden yabancı sözcüklerin yerine halkın kullandığı kelimeleri kullanmayı amaç edinmişlerdir. Cümlelerin anlaşılırlığını artırmak için Şinasi ilk kez noktalama işaretlerini kullanmıştır. Buna benzer birçok yeniliği edebiyatımıza kazandıran Tanzimatçılar sadece şiirde şekilsel özellikler itibarıyla Divan edebiyatından kopamamışlar bu yüzden doğru yanıt "E" seçeneğidir.

(Cevap E)

2. **Tarihi Roman:** Kurt Kanunu, Atatürk'e yapılmak istenen İzmir Suikasti'ni konu edinen bir romandır.

Post-Modern Roman: Hasan Ali Toptaş'a ait olan Gölgesizler Türk edebiyatındaki ilk post-modern romanlardan biridir.

Psikolojik Roman: Yalnızız, Peyami Safa'nın psikolojik romanıdır. Eserin dilinin ağır olması romanı anlamayı zorlaştırır.

(Cevap C)

3. 19. yy. başlarından itibaren bütün Türk dünyasında encümen-i şuaraların ciddi bir değişim geçirdiği ve işlevini yeni baştan sorguladığı görülür. Fakat asrın ediplerinin buluşup konuştukları, yeni eserleri okuyup fikir alışverişinde bulundukları, birbirlerine nazireler söylediği yer maziden kopmamıştır. Değişen encümen-i şuaraların ruhudur. Bu durumda geçmişteki encümenlerle, encümen-i şuaranın aynı olan tarafı şairlerin birbirine nazireler söylemesidir.

(Cevap C)

4. İsmet Özel, ilk dönemlerinde İkinci Yeni etkisinde kalan şair, 1960 ve 1970'li yıllarda toplumcu şiirin en ünlü şiirlerini kaleme almıştır. İsyan ve yabancılaşma şiirlerinin ana konularıdır. Şiirlerindeki en belirgin nitelik; radikal ve şiddetli imgeleri, lirik bir tarzda sentezlemesi olmuştur. 1970'lerden sonra İslami, mistik bir yönelim içinde olmuştur. Ona göre şiir ideolojik bakımdan ve söylem düzeyinde özgür olmalıdır. Şiirlerinde her zaman estetiği ve imge yapısını önemsemiştir. Deneme, söyleşi, mektup, çeviri gibi birçok alanda eserleri vardır.

(Cevap A)

5. 18. yy.a kadar yazılan belagat kitapları çok azdır. Ancak bu yüzyılda artış gözlenmiştir. İlk Türkçe belagat kitabımız Tahir Selam tarafından Arapçadan çevrilen Mizanü'l-Edep'tir. Mehmet Nüzhet'in Mugni'l-Küttab'ı ise Türkçenin bu yüzyılda yazılan ilk telif belagat kitabıdır. Bu kitapların ortak noktası, Arap ve Fars edebiyatının yanında Türk edebiyatından da örnekler vermekle beraber Arap belagat kitaplarındaki sistemi benimseyip tekrarlamalarıdır. Bu geleneğin dışına çıkan ilk eser Süleyman Paşa'nın Mebani'l-İnşa'sıdır. Bu eser dokuz asırlık geleneği bozmuş Arapça ve Farsça "belagat" kitaplarının yanı sıra Fransızca "retorik" de belagat kitaplarımıza girmeye başlamıştır. Sorumuzun cevabı Mebani'l-İnşa'dır.

(Cevap A)

6. Tiyatronun ne olduğu konusunda çeşitli yazılar yayımlayan Teodor Kasap bu yazıların ana düşüncesinde tiyatronun, milletin ahlaki yönden geliştirilmesinde araç olarak görüldüğünü söylemiştir. Ahlak ise Batı'dan alınması gereken bir mefhum değil kendi kültürel değerlerimizde yaşayan bir kavramdır. O halde Batı'nın tiyatro esintisine kapılmamız yersizdir, diyerek yerel tiyatroyu savunmuştur. Buna karşı Namık Kemal tiyatronun ahlakî yönünün olmadığını ve sadece eğlence aracı olduğunu söyleyerek Teodor Kasap ile tartışmıştır.

(Cevap B)

7. İçeriği yani mesajı önemseyen Ara Nesil sanatçıları şiirde de manayı ön plana çıkarmışlardır. Şiirin sadece vezinli söz söylemek olmadığını, mananın güzel etkiler bırakması gerektiğini vurgulamışlar. Mehmet Tahir ve Mehmet Celal, Ara Nesil içinde en önemli şiir eleştirmenleridir.

(Cevap A)

8. A, B, D, E seçeneklerinde verilen bilgiler Ali Canip ile Halit Ziya'nın uyuşamadıkları noktalardır. Ama C seçeneğinde verilen edebiyatın değişmesi ve olgunlaşması iki yazarın da katıldığı bir görüştür.

(Cevap C)

9. 1831 yılında çıkarılan ilk resmi gazete "Takvim-i Vekayi"dir. Türk edebiyatında gazeteciliğin başlangıcıdır.

(Cevap A)

10. Genç Kalemler dergisi yazarları, milli bir edebiyatın, dilin millileştirilmesiyle yaratılacağına inanmışlardır. Arapça ve Farsça sözcüklerin dilimizden atılmasını savunmuşlardır. Ancak, "Tüm Arapça ve Farsça sözcüklerin atılmasını savunmamışlardır." Arapça, Farsça terimlerin kullanılmaya devam edilmesi, Türkçeleşmiş, Arapça ve Farsça kelimelerin kullanılmaya devam edilmesi." (C) şıkkındaki ifadenin yanlış olduğunu gösterir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Şinasi – Tanzimat

Mehmet Emin Yurdakul – Milli edebiyat

Tevfik Fikret – Servet-i Fünun

Cenap Şahabettin – Servet-i Fünun

Ziya Paşa – Tanzimat

Milli edebiyat şairi olarak sadece Mehmet Emin Yurdakul verilmiştir.

(Cevap B)

12. Tarık Buğra'nın "Küçük Ağa" 1963 yılında İstanbul'da yayımlanır. Tarık Buğra "Küçük Ağa"yı çocukluğundan itibaren babasından, babasının arkadaşlarından dinlediklerinden ve yazılı belgelerden hareketle kaleme aldığını belirtir. "Küçük Ağa", Millî Mücadele yıllarının Kuvayı Milliye'nin oluşumundan Çerkez Ethem birliklerinin bozguna uğratılması arasındaki dönemin kurgusu niteliğindedir.

(Cevap A)

13. "Toplumcu Gerçekçi Roman" düşünsel ve siyasal tabanında Marksizm ve Sosyalizm bulunan roman için kullanılır. Toplumcu gerçekçi bakış doğrultusunda işçileri, dar gelirlilerin dünyası, köydeki yaşam tarzı sunulmuş, köyden kente göçün ortaya koyduğu sorunlar, hapishaneler ve darbeler toplumcu dünya görüşüne uygun olarak sergilenmiştir. (B) şıkkında verilen "Geleneklerin ve inançların kaybı" toplumcu gerçekçi romana konu olmamıştır.

(Cevap B)

14. Oktay Akbal'ın romanları şunlardır: Garipler Sokağı, Suçumuz İnsan Olmak, İnsan Bir Ormandır, Düş Ekmeği, Batık Bir Gemi'dir. (A) şıkkında verilen "Mesihpaşa İmamı" adlı eser Samiha Ayverdi'ye aittir. Samiha Ayverdi'nin bu romanı, her türlü sevgiden yoksun ya da sahip olduğu değerlerin farkında olmayan bir insanın, bir din adamının her alanda kendini ne kadar kolay harcayabileceğini, bağlı olduğu değerler manzumesinin çözülüşünü ve yıkılışını vurgular.

(Cevap A)

15. Postmodernizm veya postmodern, tarihsel olarak yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren gelişen siyasal ve ekonomik küreselleşmeyi; bireysel ve toplumsal eşitlenmeleri ve bağıntısızlaşmaları; olgudan görüntüye geçişleri; kültürlerin iç içe geçişlerini, ideolojilerin dağılmasıyla ortaya çıkan tercihsizliği; gerçekle hayalin birbirine geçişi gibi birçok durumu ve tutumu anlatmak için kullanılır.

(A), (B), (C), (D) şıklarında verilen eserler postmodern romanlar arasında gösterilirken Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Huzur" romanı bu özellikleri göstermemektedir. "Huzur" Doğu-Batı çatışmasının görüldüğü yıllarda, gerçek huzursuzluğu yaşayan bir aydın grubun kendilerince yeni bir ortak noktaya varma çabalarını ve gerçek huzuru yakalama isteklerini ve bütün bunlara rağmen Mümtaz ve Nuran adlı iki gencin yaşadığı aşkı ele alır.

(Cevap E)

16. (A), (B), (C), (D) şıklarında verilen roman ve konuları doğru eşleştirilmiştir. (E) şıkkında verilen "Deli Zamanlar" aynı apartmanı paylaşan dostların birbirine yabancılaşmalarını, çözülen kişilikleri, ihanetleri ve Aypare adlı kadın kahramanının çevresinde yeniden bütünleşmesini anlatır.

(Cevap E)

17. Pınar Kür, romanlarında toplumsal problemleri ve kadınların çeşitli dertlerini işler. Yazar, romanlarında kadınların başkaldıran yönlerini öne çıkarır. Kadınların haklarını elde edebilmeleri için siyasal mücadelelerin içerisinde olmaları gerektiğini de işaret eder. Kür'ün romanlarında iç dünyanın tüm boyutları sergilenir. Aynı zamanda birey-toplumsal davranış değerleri çatışma halindedir.

(Cevap D)

18. İslami gelenekçi roman, 1960'lı yıllarda dini değerler çerçevesinde kurgulanan örnekler verir. Hekimoğlu İsmail'in "Minyeli Abdullah" romanıyla başlattığı İslami roman, Şule Yüksel Şenler'in "Huzur Sokağı" ile ikinci örneğini verir ve 1980'li yıllarda "hidayet romanları" olarak adlandırılacak bir tarzında kapılarını açar. Batılı yaşama tarzıyla dini hayat arasındaki çatışma, roman kahramanlarının kişiliğinde red ve kabul cepheleri oluşturur. Önceleri dini hayatı red cephesinde yer alan olay kişisi, karşı tarafı temsil eden kahramanların davranışsal ve sözel etkisiyle kabul cephesine geçer.

Kurguda yapaylık ve olay akışında güdümlülük yanında tip ve karakter oluşturamamak da bu tür romanların zaafı olarak değerlendirilebilir.

(Cevap E)

19. "Köprü", günümüzde en çok okunan biyografik yazarlarımızdan biri olan Ayşe Kulin'e aittir. "Köprü", Erzincan'da Fırat Nehri üzerine köprü yaptırabilmek için mücadele veren bir bürokratın yaşadıkları romana özgü bir anlatım içinde okuyucuya sunulur. Dizi film olarak televizyon ekranlarında da gösterilen "Köprü", hırslı, azimli, iradeli, sıra dışı bir vali olan Recep Yazıcıoğlu'nun hayat hikâyesiyle örtüşür.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Tanzimat sonrasında önemle üzerinde durulan konulardan birisi de eğitim sisteminin elden geçirilmesi, eğitimin yaygınlaştırılması ve okuma-yazma oranının artırılması için yazı sisteminin ıslah edilmesidir. Bu konuyu ilk ele alan kişi Ahmet Cevdet Paşa'dır. Kavaid-î Osmaniye adlı eserinde Türkçede bulunup Arap alfabesinde karşılığı olmayan seslerin belirtilmesi için yol bulunması gerektiğini vurgulamıştır.

(Cevap B)

2. **Klasik şiirin formlarında belirmiş yenilikler şunlardır:**

- Divan tertibini bozarak methiye tarzı kasideleri almamak veya yerini değiştirmek, gazellere gelenekte olmayan bölümler ilave etmek
- Türk aruzunda nadiren kullanılan ya da hiç kullanılmayan vezinlerle işlerlik kazandırmak, hece veznini kullanmakta ve bu yoldaki şiirleri divana almakta mahsur görmemek
- Kafiye ve redifi şiirin konu bütünlüğünü sağlamada kullanmak; alışılmadık redifler bulmayı yenilik arayışı saymak, şiirin vezinsiz ve ve kafiyesiz de olabileceğini söylemek
- Nazım şekilleri de gevşemeye başlar. Kasidenin bir form mu tema olduğunu tartışmak, dörtlükler, beşlikler halinde veya mesnevi formunda gazel ve kaside yazmak; gazel ve kaside de tarih düşürmek, kasidenin bölümlerini değiştirmek… gibi.

Bu açıklamalar dahilinde "Sone ve terzarima yazmak" cevabı doğru değildir.

(Cevap D)

3. Asırlar boyu, "Padişah sarayında veya vilayetlerdeki şehzadelerin saraylarında, etrafında bir muhit edinmiş devlet büyüklerinin konaklarında tertip edilen ve şairlerin de hazır bulunduğu içki ve şiir meclislerinin" ismine genel olarak "Encümen-i Şura" denmiştir. XIX. asrın başlarında itibaren encümen-i şuaraların ciddi bir değişim geçirdiği ve işlevini yeni baştan sorguladığı görülür. Modern dönemde encümenden yetişen şairler (D) şıkkında, bir arada verilen "Namık Kemal ve Ziya Paşa"dır.

(Cevap D)

4. "Âdile inkâr eder elbet azâb-ı dûzahı

Cennet olsa meskeni sensiz yine ikrârı güç."

beytinin açıklaması "Adile, elbette cehennem azabına razı olmaz ancak meskeni cennet olsa bile sensiz kabul etmesi de güçtür." Şair burada cehenneme gitmek istememekte ancak cenneti de sevgilisiz kabul etmek istememektedir.

(Cevap E)

5. Ara Nesil, Tanzimat II. Dönemi sanatçıları ile Servet-i Fünun Dönemi arasında ortaya çıkan kişilerin oluşturduğu geçiş dönemini anlatır. Ağırlıklı olarak 1880–1895 yılları arasında eser vermiş olan bu sanatçıları "Ara Nesil" olarak Mehmet Kaplan adlandırmıştır. 60'lı yıllarda açılan mekteplerde öğrenim görmüşlerdir.

(Cevap A)

6. Eleştiride kişisel duygu ve düşünceler ön palana çıkarılıyorsa öznel, izlenimler aktarılıyorsa izlenimci eleştiri anlayışı hâkimdir.

(Cevap B)

7. Sadece tiyatro ve şiir alanında etkili olan Abdülhak Hamit Tahran, bütün eserleriyle romantizmden etkilenmiştir. Bu romantizme bağlılığından dolayı da "Bir Şairin Hezeyanı" başlıklı yazısında kendisini tabiatın öğrencisi olarak nitelendirmiştir.

(Cevap C)

8. Aşk-ı Memnu (Yasak Aşk) adlı eser "Halit Ziya Uşaklıgil"e aittir.

(Cevap D)

9. Memleket Hikâyeleri, Gurbet Hikayeleri, Ay Peşinde adlı eserler "Refik Halit Karay"a aittir.

(Cevap B)

10. **Süreyya Berfe'nin eserleri şunlardır;**

Şiir: Gün Ola, Savrulan, Hayat ile Şiir, Ufkun Dışında, Şiir Çalışmaları, Ruhumun, Kalfa, Seçme Şiirler, Nabiga, Seni Seviyorum

Çocuk Kitabı: İlkokullar için Matematik, Çocukça, Eksik Alfabe

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. "Toplumcu Gerçekçi Roman" kavramı, sosyal problemlere eğilen, toplum gerçekliklerini romanın tematik alanı haline getiren bütün Türk romanını kapsamaz. Bu edebî adlandırma, düşünsel ve siyasal tabanında Marksizm ve Sosyalizm bulunan roman için kullanılır. Marksizm ve Sosyalizmi düşündüğümüzde sadece "D" şıkkında verilen "Yakup Kadri Karaosmanoğlu" bu düşüncede roman yazmamıştır.

(Cevap D)

12. "Hüseyin Rahmi Gürpınar – Kaderin Cilvesi" eşleştirmesi doğrudur. "Kaderin Cilvesi" adlı eser yazarın ilgi alanının göstermekten ve eserlerinin sayısını arttırmaktan başka bir özelliği taşımayan senteze ulaşmamış sıradan aşk romanıdır ve romancılığına fazla bir şey katmamıştır. Diğer şıklarda verilen "Kızıl Hançerler – Halide Edip; Ayrı Dünyalar, Atanın Romanı – Mükerrem Kamil Su; Gelinlik Kız – Kerime Nadir Azrak'a aittir.

(Cevap B)

13. Türk romanı üzerinde tamamen biçime yönelik tartışmalar Orhan Pamuk'un romanlarının yayınlanmaya başlamasıyla kendini gösterir. Postmodernist romanın "üst kurmacası", "metinler arasılık"ı bağlamında geleneksel fantastik hikâyemize uzanmak için çalışmalarda bu tarihten sonradır. Orhan Pamuk'un "Kara Kitap'ı, Beyaz Lale'si Benim Adım Kırmızı"-sının ne "anlatmak" istediği konusunda kafalar karışmıştır. Bu romanlar çok şey anlatıyorlar ama ne yazar, ne anlatıcı ne de roman kişileri, özellikle "bir şey" anlatmanın veya önermenin hatta eleştirmenin peşinde değiller. Romanlarda dikkati çeken en önemli özelliğin, anlatılan her şeyin estetik bir bütünlük için kullanılan malzemeler olduğunun fark edilmesi, biçim üzerinde durmayı zorunlu kılar.

(Cevap D)

14. Paragrafta sözü edilen kişi ve eseri "Emine Işınsu – Küçük Dünya"dır. Emine Işınsu, ilk romanı "Küçük Dünya" ellili yıllarda Urfa'ya gelin giden, üniversite eğitimi görmüş İstanbullu bir kızın mistik özellikler taşıyan bu uzak yurt köşesinde mizaç ve dünya görüşleri bakımından anlaşamadığı kocasıyla duygusal yakınlık kurduğu erkek arasında yaşadığı çatışmaların işlendiği bir eserdir.

(Cevap B)

15. Popüler roman, halkın zevkine, ruhuna hitap eden eser anlamındadır. Halkın dili ve halkın ifadeleriyle dile getirilir. Ele aldıkları konu bakımından şu türlere ayırabiliriz: Aşk romanları, polisiye romanları, casusluk romanları, tarihsel romanlar, acıma duygusunu ateşleyen toplumsal romanlar, heyecan – macera – gerilim romanları, mizah romanları, ideolojik romanlar.

(Cevap D)

16. Ahmet Kayıhan "Gurbet Ölümleri, Beyler Aman, Yoklar, Zincir, Uyanmak, Acı Su, Dönüş" romanlarıyla dini ve millî unsurları harmanlayan gelenekçi bir yazarımızdır.

"Gurbet Ölümleri", Avrupa'nın dört bir yanına buğday taneleri gibi savrulan Anadolu insanının dünyaya bakışının hikâyesidir.

"Beyler Aman" romanı Bilecik'te Karakeçili aşiretinin son beyi Sarı Mustafa ile Bursa Müfettişi Çolak Sami arasındaki çekişme üzerine kurulmuştur.

(Cevap B)

17. Konularını yurt dışına çalışmaya giden işçilerin yaşamından alan birçok yazarımız var. Şıklardan hareket ettiğimizde;

Bekir Yıldız – (Türkler Almanya'da, Alman Ekmeği)

Gülten Dayıoğlu – (Dönmeyenler)

Adalet Ağaoğlu – (Fikrimin İnce Gülü)

Bu eserlerle yurt dışına çalışmaya gidenlerin yaşamları anlatılmıştır.

"Ferid Edgü, Hikmet Erhan Bener" dönem aydının içinde bulunduğu yalnızlığı, korkuları, çelişkileri; Kerem Korcan, tutukluların yaşam öyküsünü; Yaman Koray, Yılmaz Güney, Burhan Günel, varsılık – yoksulluk, fabrikatör – işçi gibi sınıf çatışmasını; Güven Turan, kent insanının sorunlarını anlatan eserler vermişlerdir.

(Cevap A)

18. Şiirlerinde duygunun değil, aklın üstünlüğünü savunan Rasyonalistler Fransız Ernest Renan aracılığı ile Bizim edebiyatımızda Şinasi'yi etkilemiştir. Şinasi'nin Renan ile tanışmasının ardından klasik şiirin duygu yönüne tepki gösteren Şinasi Rasyonalizm'in etkisiyle aklı ön plana çıkarmıştır.

(Cevap E)

19. Eserleri verilen Tanzimat sanatçısı Namık Kemal'dir. Vatan şairi olarak bilinen sanatçı, Tanzimat'ın hak adalet, eşitlik, özgürlük konularını destansı eda ile işlemiştir. Ziya Paşa ile eski-yeni tartışmasına girişmiş ve ünlü Tahrib-i Harabat'ı yazmıştır.

(Cevap D)

20. Serbest müstezat, Divan edebiyatındaki müstezatın daha serbest hale getirilmiş halidir. Bu nazım biçiminde yine vezin ve kafiye vardır sadece mısraların uzunluk kısalıklarında değişiklik vardır. Servet-i Fünun ve Fecr-i Ati Dönemlerinde sıklıkla kullanılmış nazım şeklidir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK TÜRKÇE ÖABT KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Şemsettin Sami, dil alanında yaptığı çalışmalarla adından söz ettirmiş ünlü bir dilcidir. Üç dört farklı dilde sözlük yazan Sami'nin en önemli eseri Kâmûs-ı Türkî'dir.

(Cevap B)

2. 18. yy. mahallileşme cereyanı, şiir dilinin sadeleşmesinde önemli bir etken olmuştur. Bilhassa III. Selim ve II. Mahmut'un gayretleriyle dilde genel bir sadeleşme yaşanır. Sade bir Türkçeye yönelinir. Mahalli söyleyişlere yer verilir. Çocukları fark ediş, ya çocuk ağzından ya da çocuklar için şiir yazma çalışmaları yapılır. Rumca ve Ermenice başta olmak üzere azınlıkların dilinden kelime ve tabirler de şiir diline girmiştir. Fransızca şiir, bu dönemden daha sonra görülür.

(Cevap D)

3. **Garip Akımı:** Orhan Veli, Melih Cevdet Anday, Oktay Rıfat Horozcu.

Beş Hececiler: Faruk Nafiz Çamlıbel, Halit Fahri Ozansoy, Enis Behiç Koryürek, Yusuf Ziya Ortaç, Orhan Seyfi Orhon.

Yedi Meşaleciler: Sabri Esad Sivayuşgil, Yaşar Nabi Nayır, Muammer Lütfi Bahşi, Vasfi Mahir Kocatürk, Cevdet Kudret Solok, Ziya Osman Saba, Kenan Hulusi Koray.

(Cevap E)

4. Encümende, gelenekli mazmunların yetersizliği, çağın şartlarına uygun yeni mazmunlar kurma gereği tartışılmıştır. Eski imge daha çok gönül gözüyle çözüldüğü için onun maddi bir gözle değerlendirilmesi ve resimle ifade edilmesi komik bir karşılık bulacaktır. Bu nedenle mazmunların görsel değeri de ortaya konmalıdır. Soruda mazmun anlayışlarıyla ilgili olmayan ifade sorulmuş. Doğru cevap A olarak karşımıza çıkar. Açıkladığımız gibi çağ değiştikçe ona uygun mazmunlar bulunmalıdır dolayısıyla gelenekteki mazmunlara bağlı kalınmamalıdır.

(Cevap A)

5. Hacı Mehmet Zihni'nin kız öğretmen mektebinde okutulmak üzere hazırladığı "Meşahirü'n-Nisa" adlı eserin anlamı "Kadın Ünlüler"dir. Çeşitli yönleriyle şöhret kazanan ve daha çok başka bölgelerde yetişen Müslüman kadınlar tanıtılmıştır.

(Cevap A)

6. Ara Nesil'e mensup yazar ve şairler, edebiyatın sosyal fayda yönünü öne çıkarmışlardır. Edebiyatı araç olarak gören bu sanatçılar, edebiyatı insanın maneviyatı için kullanmışlardır. Hatta edebiyat, bir milletin kalkınmasında felsefe sosyoloji, fen gibi bilimler önce gelir anlayışına sahiptirler. İlim ve fende ilerlemeyi edebiyatın ilerlemesine bağlamışlardır.

(Cevap D)

7. Fuat Köprülü; Harabat, Ozan ve Harname isimli yazılarında eser ve dönem eleştirilerine yer vermiştir. Şeyhi'nin Harname'sini ciddi bir hiciv eseri olarak gören yazara göre, Tanzimatçılar bu minvalde eser kaleme alamamıştır. Bu yönden Tanzimatçıları eleştirmiştir Köprülü.

(Cevap D)

8. Siyasi ve Edebi Portreler (A seçeneği), Y. Kemal Beyatlı tarafından kaleme alınmış anı türünde bir eserdir. Anadolu Notları (B seçeneği), Reşat Nuri Güntekin tarafından yazılmış bir gezi yazısıdır. Geçmişin Kuşları (D seçeneği), günlük türünde Oktay Akbal tarafından kaleme alınmıştır. Otobiyografi olan "Hayatım" (E seçeneği) adlı eser de Hasan Ali Yücel'in eseridir. Magosa Mektupları, Namık Kemal'in anı türünde yazdığı önemli bir eserdir.

(Cevap C)

9. Türk edebiyatında ilk resmi gazete "Takvim-i Vekayi"dir. 1831 yılında çıkarılmıştır.

(Cevap C)

10. Popüler tarih romanları, tarih bilgisinin yanı sıra, aşk, serüven ve macera gibi unsurları roman kurgusuna katarak, estetik ve sanat kaygılarını ikinci plana itmiş olsa bile, okurda tarih bilgisini sevdirmesi ve tarih bilincinin oluşturulması aşamasında çok önemli rol oynamıştır.

Abdullah Ziya Kozanoğlu, Nizamettin Nazif, Turhan Tan, Vâlâ Nurettin, Fazlı Necip, İskender Fahrettin, Peyami Safa, Sami Karayel, Hayrettin Ziya, Kemalettin Şükrü, Enver Behnan Şapolyo, Kadircan Kaflı, Ziya Şakir, Reşat Ekrem, Ilgaz – Vahap Nevruzhan, Safiye Erol, Nihal Atsız, Feridun Fazıl Tülbentçi bu dönemin önemli popüler tarihsel roman yazarlarıdır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Konularını çocukluk ve ilk gençlik yıllarında yakın çevresinde tanık olduğu olaylardan ve bu çevredeki insanların yaşam öykülerinden alan Abdülhak Şinasi Hisar, romanlarında "Marcel Proust ve Maurice Barres"ten gelen, biraz da yaşadığı zamanın getirdikleriyle uzlaşamamaktan kaynaklanan geçmişe kaçış düşüncesini işler. İlk romanı "Fehim Bey ve Biz" gerçeğin insanlar tarafından farklı şekillerde algılanacağı ya da kişiden kişiye göre değişiklik göstereceği tezi üzerine kurulmuştur. Bu romanında asli kişi Fehim Bey'in kişiliğinde insanlığın ortak noktasını yakalamaya çalışır.

(Cevap E)

12. Postmodern romanın özellikleri şunlardır:

- Üst kurmaca
- Metinler arasılık / Metinsel yapıyı inceleme
- Çoğulcu bakış açısı

"C" şıkkında verilen "Tekil bakış açısı" postmodernizmin özelliklerine ters söylemdir.

(Cevap C)

13. Şiir, öykü ve romanı bir arada yürüten Mustafa Miyasoğlu'nun eserleri şunlardır: "Kaybolmuş Günler, Dönemeç, Güzel Ölüm, Bir Aşk Serüveni"dir. (A) şıkkında verilen "Gülnar" Ahmet Bican Ercilasun'un bir grup akademisyenin Özbekistan'a yaptıkları gezi sırasında yaşadıkları serüvenler çevresinde, Türk aydınının son 40 yılda düşünsel planda yaşadığı değişimli ve gelişmeleri de içine alan anı-roman türünde bir eserdir.

(Cevap A)

14. (D) şıkkında verilen "Sevgi Soysal" 1936–1976 yıllarında yaşamış kadın yazarlarımızdandır. 1980'de eser vermemiştir. Diğer şıklarda verilen sanatçılar;

- Pınar Kür (1943 -) "Bir Cinayet Romanı (1989), Sonuncu Bahar (1992)"
- Adalet Ağaoğlu (1929 -) "Yaz Sonu (1980), Üç Beş Kişi (1984), Ruh Üşümesi (1991), Gece Hayatım (1993)"
- İnci Aral (1944 -) "Ölü Erkek Kuşlar (1991), Mor (2003)"
- Latife Tekin (1957 -) "Sevgili Arsız Ölüm (1983), Aşk İşaretleri (1995)"

(Cevap D)

15. "Gezgin, Cam ve Elmas, Şey-Bir Ömer Hayyam Anlatısı, Anka" gibi romanlarıyla Sadık Yalsızuçanlar, son dönem Türk edebiyatında biyografik romanın dikkat çekici yazarları arasındadır. Yazar, "Anka" romanında Niyazi Mısrî"nin efsanevi hayatı, Mısrî hakkında lisansüstü çalışma yapan bir doktora öğrencisinin bakış açısından, bilinçakışı tekniğiyle roman kalıbına dökülür.

(Cevap A)

16. Paragrafta bilgileri verilen eser Elif Şafak'ın "Baba ve Piç" adlı eseridir. İlk romanı "Pinhan"ı 1997'de yayımlayan Elif Şafak, aldığı Mevlana ödülüyle bu türdeki yeteneğini kanıtlar. Günümüz Türkiye'sinden farklı ve çarpıcı insan manzaraları sunan Şafak, "Araf" adlı eserinde kimlik bunalımını ve çatışmasını ele almıştır. "Baba ve Piç" romanında ise geçen yüzyılın başlarına kadar uzanan geniş bir zaman koridoru içinde, ABD'ye yerleşmiş Ermeni bir ailenin "ötekinin" bakış açısından günümüz Türkiye'sine göndermelerde bulunur.

(Cevap B)

17. Şinasi'nin Türk şiirine ve edebiyatına getirdiği Batılı anlayıştan ilk olarak ve fazlaca Ziya Paşa ile Namık Kemal etkilenmiştir. Özellikle Namık Kemal eski edebiyatı; aykırı ve abartılı hayal imgelerini kullanması ile, ahlaka aykırı olması ile, topluma faydasının olmaması ile, taklik bir edebiyat olması ile ve kullanılan mazmunların yıpranmışlığı yönüyle eleştirilmiştir. Bu bilgiden hareketle B seçeneği Namık Kemal'in eleştirdiği yönlerden biri olmadığı için doğru yanıttır.

(Cevap B)

18. 1861 yılında eski şiiri tekrar canlandırma fikri ile oluşturulan Encümen-i Şuara, Avrupaî anlamda ilk edebi topluluk olarak görülebilir. Leskofçalı Galip idaresinde toplanan Encümen-i Şuara, Hersekli Arif Hikmet, Yenişehirli Avni, Recaizade Mehmet Celal, Ziya Paşa ve Namık Kemal (en genç üye) gibi şairlerin oluşturduğu bir topluluktur. Eski tarzda yazılan şiirlerin haftalık toplantılarda Namık Kemal'e yüksek sesle okutulması önemlidir. Bu bilgilere bakılarak E seçeneği yanlıştır.

(Cevap E)

19. Hiçbir kural ve kaideyi dikkate almayan nazım şekli, serbest nazımdır. Fransız Sembolizmi'nin etkisiyle tanıştığımız bu nazım şekli, halen en sık kullanılan nazım şeklidir. Cumhuriyetten sonra bir çığ gibi kullanımı çoğalmıştır.

(Cevap C)

20. Türk edebiyatında geleneksel olarak ses, harf, sözcük ya da ek yenilemeleri yapılır. Bunlar içinde en sık kullanılanı kafiyedir. Kafiye halk edebiyatında ayak günümüzde uyak olarak bilinir. Mısra sonundaki ses benzerlikline denir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Hüsn-ü talil, bir olayı gerçek sebebinin dışında daha güzel bir sebebe bağlamaktır. "Şimdi sobadaki odunların alevleri yavaş yavaş sönüyor; bu köşeyi karanlıkların kucağında yapayalnız bırakmak için sürekli çekiliyor, çekiliyordu." ifadesinde, sobadaki ateşin alevleri odun yanıp bittiği için sönüyor. Ancak yazar ateşin sönmesini "bu köşeyi karanlıklar içinde yapayalnız bırakmak için" diyerek "hüsn-ü talil" yapmıştır.

(Cevap E)

2. E seçeneğinde verilen dizi roman bir konu değildir. Dizi roman ya da nehir roman, birkaç romanın birbirinin devamı niteliğinde yazılmasıdır.

(Cevap E)

3. A, B, C, D seçeneklerinde verilen bilgiler hem haber yazıları için hem de röportajlar için ortak olan özelliklerdir. Ama haber yazılarında yazar, eserine kendinden bir şey katamayacağı için E seçeneği röportajı haber yazısından ayıran özellik olarak ortaya çıkacaktır.

(Cevap E)

4. Edebiyatımızda durum/kesit ve olay olmak üzere iki çeşit hikâye türü ağırlık göstermektedir. Parçada verilen bilgiler Maupassat (olay) tarzı hikâyeye aittir. Edebiyatımızda Ömer Seyfettin bu akımın en büyük temsilcisindendir.

(Cevap A)

5. Parçada bahsedilen sanatçı "Halikarnas Balıkçısı" Cevat Şakir Kabaağaçlı'dır. Seçeneklerde verilen "Deniz Küstü" adlı eser ise Yaşar Kemal'indir.

(Cevap E)

6. 17. yy. Divan şairi Nef'î hicivleriyle tanınmıştır. Bir kişiyi yermek, eleştirmek için yazılan bu şiir türü zaman zaman nükteli konuşmalara konu olmuştur. Divan şiirindeki hicviyenin karşılığı Halk edebiyatında "taşlama", Yeni edebiyattaki karşılığı ise "satirik şiir"dir.

(Cevap D)

7. C seçeneğinde geçen bilgi yanlıştır. Ahmet Muhip Dıranas öykü türünde eser vermemiştir.

(Cevap C)

8. Namık Kemal'in vatan konusunu işlediği tiyatrosu "Vatan yahut Silistre"dir. Zavallı Çocuk'ta evlilik konusunda son sözün anne-baba da olması eleştirilmiştir. Gülnihal'de ise Osmanlı Devleti'nde çıkan isyanları işlemiştir.

(Cevap C)

9. Servet-i Fünûn şairleri metafizik ve sosyal olaylara yer vermemişlerdir. Genellikle şiirlerin umutsuzluk, karamsarlık ve II. Abdulhamit'e karşı tenkit şeklindedir. Tevfik Fikret'in Servet-i Fünûn dönemi sonunda yazdığı şiirlerde kısmen de olsa metafizik yer almıştır.

(Cevap E)

10. Servet-i Fünun edebiyatında şiir üzerinde parnasizm ve sembolizmin etkisi görülür. Sürrealizm akımı ise Türk edebiyatını 20. yy.ın ilk yarısının sonlarına doğru etkilemiştir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Esir Şehrin İnsanları Orhan Kemal'in değil, Kemal Tahir'indir. Eser I. Dünya Savaşı sırasında İstanbul'daki aydınları konu edinir.

(Cevap D)

12. Ahmet Cemil, Halit Ziya'nın Mai ve Siyah adlı eserinin başkahramanıdır. Servet-i Fünuncuları temsil eden bir tiptir.

(Cevap D)

13. Çocuk ve Allah adlı eser Fazıl Hüsnü Dağlarca'ya aittir.

(Cevap C)

14. "Bize Göre, Gurabhane-i Laklakan" adlı eserler Ahmet Haşim'in deneme türündeki eserleridir.

(Cevap D)

15. Edebiyatımızda şiirde ölçü ve uyağa karşı gelen akım "Garip Akımı"dır. Bu akımın öncüsü ise Orhan Veli'dir.

(Cevap C)

16. Servet-i Fünun dönemi nesir yazarı olan, modern Türk romanının kurucusu sayılan, Kırk Yıl, Mai ve Siyah, Aşk-ı Memnu gibi eserleri olan sanatçı Halit Ziya Uşaklıgil'dir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Atatürk döneminde yazılan bazı manzumelerde ve manzum piyeslerde, Milli Mücadele "Ergenekon"a, Atatürk "Bozkurt"a benzetilmiştir:

Faruk Nafız Çamlıbel'in "Akın"ı, "Özyurt"u Münir Hayri Egeli'nin "Öz Soy" "Bayönder"i inkılapları mitoloji yoluyla efsaneleştirilen eserlerdir.

(Cevap C)

2. Mümtaz karakteri Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Huzur romanının başkahramanıdır.

(Cevap B)

3. Edebiyatımızda Hecenin Beş Şairi olarak ortaya çıkan sanatçılar Faruk Nafiz, Yusuf Ziya Ortaç, Halit Fahri Ozansoy, Enis Behiç Koryürek ve Orhan Seyfi Orhon'dur. Ceyhun Atuf Kansu ise Cumhuriyet Döneminde ortaya çıkan sanatçılardandır.

(Cevap C)

4. Ziya Paşa – Teodor Kasap / Ziya Paşa (Zafername – Sadrazam Ali Paşa'yı eleştirir.) Teodor Kasap (Diyojen, Çıngıraklı Tatar ve Hayal mizah dergileridir.)

Direktör Ali Bey – Mehmet Tevfik / Direktör Ali Bey (Diyojen'de imzasız mizah yazıları vardır.) Mehmet Tevfik (Letaîf-i Asar, Çaylak, Meddah, Geveze)

Mehmet Eşref - Ethem Pertev Paşa / Mehmet Eşref (Hiciv türü yazılarını, İstimdad, Deccal, Şah ve Padişah kitaplarda toplar.) Ethem Perdev Paşa (Av'ava-name 'Havlama Kitabı' kitabı bu türe örnektir.) İlk mizah yazarlarımızdan değildirler.

Teodor Kasap – Namık Kemal / Teodor Kasap (Diyojen, Çıngıraklı Tatar ve Hayal mizah dergileridir.) Namık Kemal (Diyojen dergisinde imzasız hiciv ve mizah yazıları ve Sadrazam Mahmut Nedim Paşa'yı hicvetmek için "Hırrename Kedi Kitabı"nı yazmıştır.

(Cevap D)

5. Parçada özellikleri verilen eleştirmen Ahmet Oktay'dır. Nesnel eleştiriyi benimsediğini söyleyen yazar tıpkı çağdaşları Fethi Naci, Asım Bezirci ve Atilla İlhan gibi toplumcu-gerçekçi eleştiri anlayışından yararlanır. Oldukça zengin bir bakış açısına sahip olan eleştirmen; Yazılanla Okunan, Toplumcu-Gerçekçiliğin Kaynakları, Bir Arayışın Yazıları Bir Yazı'nın Arayışları, İnsan-Kitap-Yazar, İsrafil'in Suru, Şeytan-Melek-Soytarı, Kabul ve Ret gibi daha çok fazla eleştiri kitaplarına imza atmıştır.

(Cevap B)

6. Başlangıçta Servet-i Fünun hareketi içerisinde yer alan Ahmet Hikmet bu anlayışla yazdığı mensur şiir ve hikâyelerini Haristan ve Gülistan adlı kitabında toplamıştır. Çağlayanlar ise Türkçülük hareketi ve Millî Edebiyatın etkisi alanı içinde yazdığı hikâyeleri bir araya getirdiği kitabıdır. Ahmet Hikmet'e Millî Edebiyat içindeki asıl yerini kazandıran kitap sorumuza konu olan kitap Gönül Hanım'dır. Bu eser Turancılık düşüncesini anlatmak üzere yazılmıştır.

(Cevap B)

7. Mehmet Emin, yaptığı uygulamalarla heceyi modernleştirmek ister. Bir taraftan halk şairlerinin sıkça kullandıkları kalıpları bırakarak o güne kadar kullanılmamış şekillerini kullanırken (15'li, 16'lı, 19'lu) diğer yandan bu vezni Servet-i Fünun'un Batı'dan getirdiği yeni nazım şekilleriyle birleştirmeyi dener. Halk şiirinin nazım şekillerinden uzak duran sanatçının daha çok sone gibi birtakım batılı şekilleri deneyerek kullanması, şiirin kozmopolit olmasına yol açmıştır. Mehmet Emin, ayrıca halk şiirinin esas aldığı kıta anlayışını ve "durak"ı değiştirir. Bütün bunlar onun şiirinin ahenksizleşmesine neden olur. "E" şıkkında verilen "Serbest şiir yazmak" ifadesi Mehmet Emin'le uyuşmamaktadır.

(Cevap E)

8. Yeni Lisan hareketi 1911'de Selanik'te çıkmakta olan "Genç Kalemler" dergisinde başlar. Sadece dil ve edebiyat odaklıymış gibi görünmesine rağmen çalışmalarına, uzun yıllar boyunca farklı yayın organlarındaki devamlılığına ve yansımalarına bakılırsa aslında çok yönlü ilmî, fikrî ve siyasî boyutları olan bir harekettir. Öncüleri: Ömer Seyfettin, Ali Canip ve Ziya Gökalp'tir. Ancak hareketin fikir babası olma sıfatı Ziya Gökalp'e aittir.

(Cevap A)

9. Millî Edebiyat Hareketi sanatçıları Ziya Gökalp, Ömer Seyfettin, Ali Canip Yöntem, Servet-i Fünun'dan ve Fecr-i Âtî'den ayrılarak Millî Edebiyat'a katılan Celal Sahir, Yakup Kadri, Ahmet Hikmet; İslamcılık anlayışının temsilcisi Mehmet Akif ve bu dönemde etkili Halide Edip, Faruk Nafiz ve Yahya Kemal de diğer isimlerdir. Görüldüğü gibi Namık Kemal bu dönem sanatçısı değil Tanzimat dönemi sanatçısıdır.

(Cevap A)

10. Fecr-i Âtî'nin –belki bütün edebiyatımızın– mensur şiir türünde en başarılı yazarı Yakup Kadri Karaosmanoğlu'dur. Onun mensur şiirle ilgisi iki döneme ayrılır:

1. Fecr-i Âtî'deki devresi
2. Millî Edebiyat Hareketi içindeki devresi

Fecr-i Âtî mensubu olarak kaleme aldığı ilk mensureleri kalabalıklar içindeki insanın yalnızlığı, karamsar bir ruh halini anlatır. Mensur şiirlerini, "Erenlerin Bağından ve Okun Ucundan" adlı eserlerinde toplamıştır. Bu eserler yazı hayatının ilk dönemlerinde değil, daha sonraki yıllarda kitaplaştırılmıştır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Başarılı olamayacağı düşüncesiyle şiiri bırakan "Hamdullah Suphi Tanrıöver"dir. Bir ara Fecr-i Âtî'nin reisliğini de yapan "Hamdullah Suphi, ilk şiirlerinde dış âleme bakış tarzı topluluğun renk ve ışık duygusuyla aynıdır. Fakat Hamdullah Suphi, Ahmet Haşim kadar başarılı olamayacağı düşüncesiyle şiiri bırakmıştır.

(Cevap A)

12. Fecr-i Âtî'nin kurulduğunu bildiren habere göre yayın organı "Fecr-i Âtî" dergisi olacaktı, ama bir türlü çıkarılmamıştır. Topluluk mensupları da "Servet-i Fünûn, Resimli Kitap, Musavver Eşrif'te yayın faaliyetini sürdürmüştür.

(Cevap A)

13. II. Meşrutiyet Dönemi'nde birer sivil toplum örgütü olarak toplum hayatında yerini almış dernekler şunlardır:

- Matbuat-ı Osmaniye Cemiyeti
- Osmanlı Matbuat Cemiyeti
- Matbuat Cemiyetleri İstihlak-i Millî Cemiyeti
- İstiklal ve İktisad-ı Millî Cemiyeti
- Kalaycı Esnafı Lonca Heyeti

Sadece "B" şıkkında verilen, "Osmanlı Matbuat Cemiyeti" burada meslek dernekleri arasında görülmektedir.

(Cevap B)

14. II. Meşrutiyet yıllarında yayımlanan pek çok gazete ve dergi doğrudan kadınlara yönelik bölüm ve sayfalarıyla dikkat çekmektedir:

- Alem-i Nisyan
- Demet
- Erkekler Dünyası
- Kadın
- Kadınlar Dünyası
- Osmanlı Kadınlar Alemi
- Kadınlar Alemi
- Kadınlık/Kadın Duygusu
- Mebasin
- Seyyâle
- Sıyanet

"E" şıkkında verilen "Mini Mini" kadın dergisi değil, 1914 yılında çıkarılan çocuk dergisidir.

(Cevap E)

15. Tanzimat edebiyatının ikinci döneminde yaşayan ve tezatlar şairi olarak tanınan sanatçı 1852–1937 yılları arasında yaşamış Abdülhak Hamit Tarhan'dır.

(Cevap D)

16. Servet-i Fünun edebiyatının özellikleri şunlardır:

- Soyut konulara yer vermişler. (A) (B)
- Toplumsal konulara önem vermemişler, bireysel konuları işlemişlerdir.
- Sanat sanat içindir. görüşünü benimsemişlerdir. (D) (E)
- Fransız edebiyatı örnek almışlardır.
- II. Abdulhamit'in baskısı yönetimi bu dönemde sosyal konuların işlenmesini engellemiştir.
- Servet-i Fünun döneminin bütün özelliklerini gösteren roman, "Mai ve Siyah"tır.

(Cevap C)

17. Yeni Lisan hareketi, Ömer Seyfettin, öncülüğünde Ziya Gökalp, Ali Canip Yöntem, Mehmet Emin, Yakup Kadri gibi şair ve yazarların oluşturduğu bir harekettir.

"Yeni Lisan" hareketi Milli edebiyatın başlangıcıdır. Yeni Lisan hareketi dilde sadeleşme hareketidir. Ahmet Haşim, Fecr-i Ati edebiyatı temsilcisidir. Fecr-i Ati edebiyatı dağılınca herhangi bir topluluğa dâhil olmadı.

Yeni Lisan hareketi;

- Arapça ve Farsça gramer kurallarının kullanılması, bu kurallarla yapılan terkiplerin kaldırılması
- Arapça ve Farsça kelimelerin Türkçede söylendikleri gibi yazılması
- Başka Türk lehçelerinden kelimeler alınmaması
- İstanbul konuşması esas alınarak yeni bir yazı dilinin meydana getirilmesi
- Dil ve edebiyatın doğu-batı taklitçiliğinden kurtarılması

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

18. Dağa Çıkan Kurt – (hikâye) – Halide Edip Adıvar
Mor Salkımlı Ev – (anı) – Halide Edip Adıvar
Zeyno'nun Oğlu – (roman) – Halide Edip Adıvar
Kalp Ağrısı – (roman) – Halide Edip Adıvar
Hayat Parçaları – (roman) – Halide Edip Adıvar

(Cevap A)

19. Dünya görüşü, şiirlerinin özü ve tematik yönü bakımından İkinci Yeni şairlerinden ayrılan Karakoç, kendi şiirini farklı biçimde konumlandırmış ve geliştirmiştir. Bu farklılığın başta gelen ayrım noktası ise onun metafizik ve gelenek kavramlarıyla olumlu ilişkisinin diğerlerinde bulunmamasıdır.

(Cevap E)

20. Bu dönemde hiciv türü eserlerden dikkat çekenler şunlardır: Neyzen Tevfik'in birkaç defa basılan Azab-ı Mukaddes (1924, 1949, 1959) adlı eseri ve Halil Nihat Boztepe'nin Ayine-i Devran, Mâhitâb, Ağaç Kasidesi. Soruda verilen eser adı Neyzen Tevfik'e aittir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Sevinç Çokum şiir ve denemeleriyle değil, öykü ve romanları ile tanınan bir yazarımızdır. Eserlerinde tarihi konulara ağırlık vermiş ve genellikle esir Türklerin ıstıraplarını anlatmıştır.

(Cevap D)

2. Parçada sözü edilen eser Kara Kitap'tır.

(Cevap A)

3. Abdulhak Hamit tiyatro eserlerinde manzum ve mensuru karışık kullanmıştır. Bazen sadece nesir ya da manzum yazan sanatçı eserlerinde konu ayrımı yapmamıştır. Konusu günlük hayattan olan piyesleri olduğu gibi tarihi konuları işleyen piyesleri de vardır. Sanatçı tiyatro eserlerini oynanmak için değil okumak için yazmıştır. Macerayı Aşk, Sabr ü Sebat, İçli Kız, Duhter-i Hindu, Tarık, Nesteren, Eşber tiyatro eserleridir.

(Cevap A)

4. Şiirde müzikaliteyi belirleyen uyak ve vezindir. Uyak ve veznin uyumu ahengi, sesi ve ritmi meydana getirir. Uyak ve veznin verildiği öncüller doğru cevaptır.

(Cevap A)

5. Toros Canavarı, Haldun Taner'in değil Aziz Nesin'e ait bir eserdir.

(Cevap D)

6. Zavallı Çocuk, Akif Bey, Gülnihal ve Celalettin Harzemşah Namık Kemal'in tiyatro türündeki eserlerindendir. Cezmi ise Namık Kemal'in Tanzimat döneminde yazdığı tarihi bir romandır. Türk edebiyatındaki ilk tarihi roman olan eser Kırım Hanı Adil Giray Hanı konu alır.

(Cevap D)

7. Sait Bey dönemin mizah ve hiciv yazarları arasındadır. Yaratılıştan mizah ve hicve yatkın olan Sait Bey, alay ve tahkire çokça başvurur. Ancak Sait Bey'in mizah ve hicivleri dönemini aşarak yaygınlık kazanamamıştır.

(Cevap C)

8. Nabizade Nazım tarafından 1891'de yayımlanan "Karabibik" realist çizgiler taşıyan bir romandır. Karabibik Türk edebiyatında ilk köy romanı olarak bilinir. O yüzden de romanda naturalizmin etkisi görülür.

(Cevap C)

9. Abdülhak Hamit'in tiyatroları ve konuları şunlardır.

Konusunu Türk tarihinden alan "İlhan, Turhan, Hakan ve Vicdan Azabı"; İslam tarihinden alan "Tarık, İbnü'l Musa, Tezer, Nazife, Abdüllahü's-Sagir" adlı oyunların bulunmasına karşılık "Macerayı Aşk, Sardanapal, Nesteren, Eşber, Zeynep, Dihter-i Hindu" gibi oyunlar konusunu, Hint, İran, Endülüs, Asur, Arap tarihinde bulur. "Sabr-ü Sebat ve İçli Kız" da konusunu yerli hayattan alır.

(Cevap E)

10. Mehmet Celal – Öyküleri: Hâlâ Seviyor yahut İftirak, Vatan Azapları, Oyun, Ak Saçlar, Solgun Yadigarlar, İskambil, Piyano, İsmet'e Taarruz, Zindan Kapısında.

Nabizade Nazım – Öyküleri: Yadigarlarım, Bir Hatıra, Sevda, Hasba, Seyyie-i Tesamüb, Zavallı Kız, Hâlâ Güzel, Bir Fakir Aile, Enginde.

Recaizade Mahmut Ekrem – Öyküleri: Saime, Muhsin Bey yahut Şairliğin Hazin Bir Tecellisi, Şemsa.

Fatma Makbule Leman – Öyküleri: Ma'kes-i Hayal

Namık Kemal öykü türünde eser vermemiştir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Ahmet Rasim, tür olarak birbirinden ayrılmayan, uzun hikâye ile kısa roman arasında, yaşanmış hayat sahneleriyle birleşen, yarı kurmaca öyküler kaleme almıştır. Sayısı yirmi beşi bulmayan bu eserler edebi değer bakımından zayıftır. Bununla birlikte, halkın kültüründen ve günlük yaşayışından beslenen eserler hayatın renklerini geniş olarak yansıtır.

(Cevap B)

12. Verilen parçada "kendi içinde olanları, kendi düşüncelerini değil; deştiği, çözümlediği nesnenin içinde ne varsa onu söyleyecek" kısmı ve "kendini bir yana bırakıp" ifadesi eleştirinin nesnel yönüne vurgu yapar.

(Cevap D)

13. İkinci kuşak romancılar, kültürel kimliğe ve değerler sistemine bağlılıkla değerler sisteminden kopmuş, toplumuna ve kültürel kimliğine yabancılaşmışlık arasındaki çatışma, kızların eğitim durumları, cariyelik ve köleliğin sorgulanmaya başlanması görücü usulüyle evlilik gibi konuları geniş bir şekilde işlemiştir. "C" şıkkında verilen "Yalnızca bireysel konuları işlemişlerdir." ifadesi yanlıştır.

(Cevap C)

14. Parçada verilen,

- Beğendiği kişilerin karakter özelliklerini, belirgin yanlarını ve farklı özelliklerini anlatmasından dolayı doğru cevap "Portre"dir.

(Cevap C)

15. (A), (B), (C) ve (E) şıklarında sohbetin türünün özellikleri verilmiştir. Ancak, (D) şıkkında verilen "Düşüncelerinin doğruluğunu kabul ettirmeye çalışır" ifadesi sohbet türü için değil yazı türünden "makale"nin; sözlü türlerden de tartışma türlerinin özelliğidir.

(Cevap D)

16.

- Türk Kalbi
- Türk'ün Kitabı
- Bu Toprağın Kızları
- Hayattan Hikâyeler
- Sarı Zeybek

adlı eserler "Aka Gündüz"e aittir.

(Cevap E)

17. Halide Edip Adıvar sorunun doğru yanıtıdır. Halide Edip romanları Ferdiyetçi ve psikolojik romanlar: Handan dairesi, Millî / Toplumsal romanlar: Ateşten Gömlek dairesi ve Töre romanları: Sinekli Bakkal dairesi olmak üzere üç devre etrafında toplanır. Handan romanı etrafında toplanan Raik'in Annesi, Heyulâ, Seviye Talip gibi ilk dönem romanlarında kadın meselesi ve çocuk eğitimi konusu üzerinde ısrarla durur.

(Cevap D)

18. Fecr-i Âti Edebî Beyannamesi'nde imzası bulunan Yakup Kadri ve Refik Halit edebî yaklaşımlarını değiştirerek Yeni Lisan'ın teklif ettiği anlayışı benimsemişler ve bu doğrultuda eser vermişlerdir. E şıkkında bulunan Yakup Kadri doğru cevaptır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Milli edebiyat hareketi içerisinde yer alanların Türk destanları üzerinden Türk mitolojisine gitmesi ve bu mitolojiyi yeni metinlerle güncellemesi sürecinde iki kitabın önemli etkisi vardır: Divan-ı Lügati't Türk ve Dede Korkut Kitabı'dır.

(Cevap D)

2. Peyami Safa'nın Doğu – Batı çatışmasını işlediği romanı Fatih – Harbiye'dir. Eserde Fatih Doğu kültürünü sembolize eden semt, Harbiye ise Batı'yı temsil eden yerdir. Eser kahramanları Neriman, Şinasi, Faiz Bey'dir.

(Cevap D)

3. Gerçeküstücülük akımından etkilenen ve şiirde sıradan her türlü kelimeleri kullanan sanatçı Orhan Veli'dir.

(Cevap C)

4. Tanzimat Dönemi sanatçısı Ahmet Mithat Efendi edebiyatı bir araç olarak kullanmıştır. İki yüzün üzerinde eser vermiş ve halkın eğitim düzeyini yükseltmeyi amaçlamıştır. Eserlerinde sade bir dil kullanmış ve amacına uygun eserler kaleme almıştır. Ayrıca eserlerinde halk geleneğinden ve muhayilesinden yararlanmıştır.

(Cevap B)

5. "Sanatlı bir üsluba yönelmesi" ifadesi Ahmet Mithat Efendi için yanlış bir ifadedir. Ahmet Mithat Efendi, halkın büyük çoğunluğunun cahil olduğu bir toplumda sanat değeri yüksek eser vermenin gereğine inanmaz. Bu sebeple öyküyü bilgi aktarma aracı olarak kullanır. Bütün bunları yaparken de halkın anlayacağı bir dil kullanır.

(Cevap B)

6. Parçada verilen söz, "Mustafa Kemal Atatürk"e aittir.

(Cevap D)

7. Batılı anlamda yazılan ilk roman Şemsettin Sami'nin Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat adlı eseridir. Batılı anlamda ilk olma özelliği taşıyan eser teknik bakımdan hatalarla doludur. Buna rağmen ilk yerli eser olma özelliği taşır.

(Cevap C)

8. Millî Edebiyat Dönemi kadın yazarları Halide Edip ve Müfide Ferit'tir.

(Cevap A)

9. Yahya Kemal'in 1910'lu yıllardaki asıl etkisi sanatından çok fikirleriyle olur. 1912'de Fransa'dan Türkiye'ye dönen Yahya Kemal'in düşünce dünyasının özünü Albert Sorel ve Comille Julion'un düşünceleri oluşturmaktadır. Sorel'in "Dünyada henüz keşfedilmemiş iki şey vardır: Coğrafyada kutup ve tarihte Türklük" cümlesi Yahya Kemal'in düşüncesinin temelini oluşturur. Sanatçı şiirlerini tarihle birleştirerek millî edebiyat anlayışını etkilemiştir.

(Cevap D)

10. Yeni Lisan hareketinin öncüleri: Ömer Seyfettin, Ali Canip ve Ziya Gökalp'tir. Hareketin fikir babası Ziya Gökalp, sözcüsü de Ali Canip Yöntem'dir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Yeni Lisan hareketi öncelikle bir dil davasıdır. Yeni Lisan'dan önce dille ilgili çeşitli teklifler ortaya atılmıştır. Bunlar sade bir dil kullanmak, Türkçenin lehçe ve şivelerinden faydalanmak, konuşma diliyle yazı dilini birleştirmektir. "E" şıkkında verilen "Güneş Dil Teorisi", Yeni Lisan hareketinden çok sonra Mustafa Kemal Atatürk tarafından ortaya atılmıştır.

(Cevap E)

12. Millî Edebiyat'ın başlangıç tarihi 1911'dir. Bu tarihi kabul eden yaklaşım "Yeni Lisan" makalesinin Genç Kalemler dergisindeki yayımını esas almaktadır. Çünkü "Yeni Lisan" makalesi çoğunlukla Millî Edebiyat Hareketinin beyannamesi olarak değerlendirilir.

(Cevap C)

13. Fecr-i Âtî yıllarında şiirleriyle tanınan Mehmet Behçet Yazar'ın, Cumhuriyet yıllarında edebiyat araştırmaları ve çocuk hikâyesine ilgi duyduğu görülmektedir. Onun çocuklar için hazırladığı "Orhan'ın Deniz Eğlenceleri", "Orhan ile Gümüş", "Orhan'ın Hayvanlar Bahçesi", "Orhan'ın Tayyarecili-ği" adlı eğitici-öğretici kitapları da vardır.

(Cevap B)

14. Göl Saatleri – Ahmet Haşim'e ait bir şiir kitabıdır.

Geçtiğim Yol – Ali Canip'e ait seçme şiirlerden oluşan kitaptır.

Ruh-ı Bî-Kayd – Tahsin Nahit'e ait şiir kitabıdır.

Piyale – Ahmet Haşim'e ait şiir kitabıdır.

"Turanlının Defteri – Emin Bülend Serdaroğlu" ifadesi yanlıştır. "Turanlının Defteri" adlı eser Mehmet Ali Tevfik'e aittir.

(Cevap E)

15. Fecr-i Âtî Encümen-i Edebîsi Beyannamesi'nin altında birçok genç şair ve yazar imza atmıştır. Bunlar: Ahmet Haşim, Emin Bülend, Tahsin Nahit, Celal Sahir, Hamdullah Subhi, Refik Halit, Ali Canip, Fuat Köprülü, Yakup Kadri … vb.

"Fecr-i Âtî Encümen-i Edebîsi namına katibi" adıyla imzalayan "Müfit Ratip"tir.

(Cevap C)

16. Postmodern romanda yazarın temel amaçlarından biri, romanın varoluş tarzı veya varoluş sürecini okuyucuya yansıtmak, en azından sezdirmek ve okuyucuyu bu sürece katmaktır. Okuyucunun sürece katılması postmodern romanın temel esaslarından biridir. Artık, yazar romanın bütün unsurlarını bu istikamette kullanılır bu yüzden de okuyucu esere dahil olur. Bu da bu tip romanların okuyucu esere dahil olur.

(Cevap B)

17. Parçada tanıtılan edebi topluluk 1909-1912 yılları arasında edebiyatımızda ilk bildiriyi yayımlayan Fecri Ati Topluluğu'dur.

(Cevap E)

18. Emin Nihat Bey'in yedi uzun öyküden oluşan ve kuruluş olarak "Bin Bir Gece" öyküleriyle Baccacio'nun "Decameron"unu hatırlatan "Musameretname" (gece sohbetleri) adlı kitabı, 1872'de cüz cüz yayınlanmaya başlar. Eser, edebiyatımızın geçiş döneminin ürünü olarak eski ile yeninin yan yana bulunduğu tipik bir örneği görünümündedir. Öykü kişilerinin başlarından geçen serüvenlerin anlatıldığı, hoşça vakit geçirmeyi amaçlayan, sanat endişesi taşımayan daha çok halk öykücülüğü geleneği içinde değerlendirebileceğimiz özelliklere sahiptir.

(Cevap C)

19.

a ___ var
b ___ yakın
c ___ duymamış
b ___ bakın

-akın→ Zengin kafiye

Bu sorudan şunları da öğrenelim:

Yarım Kafiye: Bir ses benzerliği

Tam Kafiye: İki ses benzerliği (â(aa)) iki sayılar)

Zengin Kafiye: En az üç ses benzerliği

Cinaslı Kafiye: Yazılışları aynı anlamları farklı kelimelerin oluşturduğu kafiye çeşitidir.

Kısa bilgi: Kafiye mısraların sonundaki kelimenin kökeninde aranır. Kafiyeden sonra kalan aynı görevdeki eklere redif denir.

* Önce kafiye bulunur, sonra kalanlar redifi oluşturur.

(Cevap B)

20. Sodom ve Gomore I. Dünya Savaşı sırasında İstanbul'daki ahlak çöküntüsünü anlatan belgesel niteliğinde Yakup Kadri romanıdır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Cumhuriyet sonrası yapılan alfabe tartışmaları sonucunda Latin harflerinde değişiklikler yaparak bizim ses özelliklerini yansıtan bir alfabe kullanılmasına karar verilmiştir.

(Cevap C)

2. Namık Kemal hiç şüphesiz Tanzimat'ın en güçlü eleştirmenidir (münekkididir) görüşü Akif'e ve birçok edebiyat tarihçisine aittir. Buradan ilk mürekkid olarak da vurgusu yapılan Namık Kemal'in Tahrib-i Harabat'ı bu yönde yazılmış ilk eser kabul edilir.

(Cevap D)

3. Tanzimat Dönemi'nde Batılı filozoflardan ilk bahseden kişi Beşir Fuad'dır. Yazdığı eserlerle kendinden sonra gelen eleştiri edebiyatının yol almasında çok büyük paya sahiptir.

(Cevap E)

4. Tanzimat edebiyatı 1860 yılında başlar. Tanzimat öncesi dendiği için daha öncesine bakmak gerekir. İlk Türkçe gazete 1831 yılında çıkarılan "Takvim-i Vekayi"dir. İlk resmi gazetedir.

(Cevap B)

5. Yakup Kadri → Bir Sürgün, Hüküm Gecesi, Bir Serencam

Reşat Nuri → Gizli El, Eski Hastalık, Taş Parçası

(Cevap D)

6. Tarihsel romanlarımızda İttihat ve Terakki, Mütareke ve Millî Mücadele dönemleri çokça işlenmiştir. 1908–1923 yıllarını konu alan romancılardan ilk grup İttihat ve Terakki, I. Dünya Savaşı ve Millî Mücadele yıllarını yaşayan yazarlar kendi dönemlerinin tanıklığını yapmışlardır. İttihat ve Terakki, Mütareke dönemi ve Kurtuluş Savaşı toplumumuzun var olma sürecidir. Bu bakımdan Cumhuriyet Dönemi romancılarının büyük bir bölümü bu dönemi romanlarında sorgulamışlardır.

(Cevap E)

7. Türk romanında, yeni gelişen, sanayileşmeyi, ağalık ve patronluk arası bir tutumu olan fabrika sahiplerini ve bu fabrikalarda, köylülükten şehir işçiliğine doğru kaymaya çalışan işçileri, geniş anlamıyla anlatan romancı Orhan Kemal'dir. Orhan Kemal'in bütün hikâye ve romanlarında işçiler vardır.

(Cevap E)

8. Postmodernizm, tarihsel olarak yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren gelişen siyasal ve ekonomik küreselleşmeyi; bireysel ve toplumsal eşitlenmeleri ve bağıntısızlaşmaları; olgudan görüntüye geçişleri; kültürlerin iç içe geçişlerini; ideolojilerin dağılmasıyla ortaya çıkan tercihsizliği; gerçekle hayalin birbirine geçişi gibi birçok durumu tutumu anlatmak için kullanılmaktadır. Postmodernizmin yapısal özellikleri, "üst kurmaca, metinler arasılık, çoğulcu bakış"tır. Postmodern romanın öncülü modernist romandır. Postmodern roman Türk edebiyatında Orhan Pamuk'la tartışılmaya başlanmıştır. Postmodernizmin bazı özelliklerini Ahmet Mithat Efendi'nin romanlarında görmek mümkündür.

(Cevap C)

9. "Sancı" – Emine Işınsu'ya;

"Issızlığın Ortası" – Mehmet Eroğlu'na;

"Gizli Emir" – Melih Cevdet Anday'a;

"Sisli Yaz" – Erhan Bener'e aittir.

"Melih Cevdet Anday – İsa'nın Güncesi" doğru eşleştirmedir.

(Cevap D)

10. Gelenekçi romanın ilk nitelikli örnekleri Tarık Buğra'nın kaleminden çıkmıştır. Tarık Buğra'nın eserleri şunlardır: "Yalnızlar, Küçük Ağa, İbiş'in Rüyası, Firavun İmanı, Dönemeçte, Gençliğim Eyvah, Yağmur Beklerken, Osmancık"tır.

"Dönemeçte" adlı eser Tarık Buğra'ya aittir. Diğer şıklarda verilen, "Can Şenliği (Abbas Sayar), Sokakta (Bahattin Özkişi), Çiçekler Büyür (Emine Işınsu), Hilal Görününce (Sevinç Çokum)"a aittir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Nazım Hikmet Ran ününü romandan çok şiirleriyle sağlamıştır. Ancak birkaç roman denemesi de yapmıştır. Romanları, "Kan Konuşmaz, Yeşil Elmalar, Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim"dir. Diğer şıklarda verilen "Selim İleri, Dursun Akçam, Ferid Edgü, Gülden Dayıoğlu" romanlarıyla ünlü sanatçılarımızdır.

(Cevap D)

12. Soru kökünde verilen "teorik eser" sorunun doğru yanıtını bulunduracak en önemli şifredir. Tanzimat'la başlayan yenileşme döneminde edebiyat bilgilerini teorik olarak sunan ilk kişi Galatasaray Lisesi Edebiyat Öğretmeni Recaizade Mahmut Ekrem'dir. Eserinin adı ise Talim-i Edebiyat'tır. Doğru yanıt D seçeneğidir.

(Cevap D)

13. Türk edebiyatında tiyatro adıyla yazılan ilk eser, Şair Evlenmesi'dir. Eser, yeniliklerin öncüsü Şinasi tarafından kaleme alınmıştır. Bu eserde Şinasi görücü usulü evliliğin yanlış taraflarını anlatmaya çalışmıştır.

(Cevap A)

14. Bir dizenin beyitlerin, bentlerin ya da dörtlüklerin sonunda aynen tekrarlanmasına nakarat adı verilir. Bu nakaratlara halk edebiyatında ise kavuştak ya da bağlama denmektedir.

(Cevap A)

15. Kalıp ifadeleri ya da davranışın akılda kalması için metin içinde sıkça tekrar edilmesi ana motif anlamına gelen letmotif ile adlandırılmıştır.

(Cevap A)

16. Edebiyat tarihinde "Edebiyat-ı Cedide" adıyla bilinen hareket Tevfik Fikret'in Servet-i Fünûn dergisinin başına geçmesiyle başladı. Fikret'in derginin idaresini ele almasından sonra Cenap Şahabettin, Halit Ziya, Ali Ekrem, Ahmet Reşit, Ahmet Şuayp, Faik Âli, Celal Sahir, Hüseyin Cahit, Süleyman Nazif gibi isimler Servet-i Fünûn dergisi kadrosuna katıldılar. Ahmet Midhat Tanzimat'ın I. kuşağına ait yazarlardandır.

(Cevap D)

17. Cenap Şehabettin 1908'den sonra çoğu edebiyatçımız gibi politika ile yakından ilgilenir. Aşiyan, Hürriyet, Tanin, İçtihat ve Hak gazetelerinde yazılar yayımlar. "Kalem" adlı dergide Dahhâk-ı Mazlum takma adıyla mizahi yazılar yazar.

(Cevap D)

18. Halid Ziya'nın İstanbul döneminde yazdığı romanlar şunlardır: Mai ve Siyah, Aşk-ı Memnu, Kırık Hayatlar, Nesl-i Ahir. Nesl-i Ahîr İstanbul dönemine ait bir eserdir.

(Cevap D)

19. Mehmet Rauf kırk altısı II. Meşrutiyet'ten önce, seksen altısı II. Meşrutiyet'ten sonra olmak üzere toplam yüz otuz iki hikâye yazmış ve bunları on iki kitapta toplamıştır. Konuları genellikle aşk, kadın ve evlilik ekseni etrafında döner. Romanlarında olduğu gibi ümitsizlikler, ıstıraplar işlenmiştir. Eserlerinin çoğunun kurgusunu hatıra defterleriyle oluşturur bilgisi Mehmet Rauf'a ait değildir.

(Cevap D)

20. Tevfik Fikret'in merhamet temalı şiiri "Haluk'un Bayramı"dır. Fikret'in şiirinde aynı duygu hali her birimde tekrar edilmiyor. Şiirdeki birimler, cümledeki kelimeler gibi birbiriyle ilişkilidir. Bu ilişkinin en kısa ve kesin ifadesi temadır. Tema farklı ögeleri etrafında birleştirerek metni oluşturur. "Haluk'un Bayramı" adlı şiirde bütün birimler babasız çocuk karşısında söyleyici durumundaki kişinin tavrı etrafında birleşmektedir. Bu tavır da yoksullara ve kimsesizlere merhamet duygusundan kaynaklanır. Öyleyse metnin teması "yoksul ve kimsesiz çocuklara merhamet duygusuyla yaklaşma gereği ve düşüncesidir."

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Şıklarda verilen Halit Ziya, Refik Halit, Sait Faik ve Orhan Kemal'e ait birçok hikâye türü eser söz konusudur. Ama Behçet Necatigil hikâye değil şiir türünde eserleriyle tanınan 1940–60 arası saf şiirin temsilcilerindendir. Necatigil hikâye türünde hiç eser vermemiş bir şairdir.

(Cevap D)

2. Yahya Kemal aruz ölçüsünü Türkçeye en iyi uygulayan şair sadece "Ok" şiirinde heceyi kullanmıştır. Ok şiiri dışında hep aruzu savunmuş ve saf şiirin etkisi ile şiirler yazmıştır. Manzum hikâye yazarı olarak bilinen Mehmet Akif de aruzu Türkçeye en iyi uygulayan şairlerdendir. Toplumsal sorunlara değinen Mehmet Akif şiiri düzyazıya yaklaştırmıştır.

(Cevap A)

3. Hüseyin Rahmi Gürpınar yaşadığı dönemde herhangi bir topluluğa mensup olmamıştır. Eserlerinde halkı bilinçlendirmek, eğitmek ve halkın okuma alışkanlığı kazanmasını amaçlamıştır.

(Cevap D)

4. Soruda verilen E seçeneği yanlıştır. Sodom ve Gomore Cumhuriyet'in kuruluşundan Demokrat Partiye kadar olan dönemi değil işgal yıllarındaki İstanbul'un ahlaki çöküntüsünü anlatır. Ayrıca roman iki cilt değil tek cilt olarak 1928 yılında yayımlanmıştır.

(Cevap E)

5. Genç Kalemler, bir akım değil Ömer Seyfettin, Ziya Gökalp ve Ali Canip Yöntem tarafından Selanik'te çıkartılan bir dergidir. Genç Kalemler dergisi, Milli Edebiyat Dönemi'nin başlangıcı kabul edilir. Ömer Seyfettin'in Genç Kalemler dergisinde kaleme aldığı Yeni Lisan makalesi Milli Edebiyat'ın beyannamesidir.

(Cevap A)

6. Fecr-i Ati sanatçılarından Ahmet Haşim empresyonist ve sembolist bir şairdir. Aruz veznini şiire mükemmel şekilde uygulayan şair hece vezni ile şiir yazmamıştır. Hece vezni hakir gören Ahmet Haşim heceye "Köylü Vezni" demiştir. "O Belde" şiiri Ahmet Haşim'e aittir.

Hürriyet Kasidesi: Namık Kemal

Sis: Tevfik Fikret (1902)

Kar Musikisi: Yahya Kemal Beyatlı (1927)

Makber: Abdulhak Hamit Tarhan

(Cevap C)

7. İbrahim Şinasi'nin "Şair Evlenmesi" adlı eserinden daha önce Batı tarzında bazı tiyatro eserlerinin yazıldığı ve Batı dillerinden bazı eserlerin Türkçeye çevrildiği de bilinmektedir. Bunlar arasında Doğu Dilleri Okulu'nun tiyatrolarını, Ermeni harfli oyunları ve Tarihçi Hayrullah Efendi'nin yazmış olduğu "Hikâye-i İbrahim Paşa be-İbrahim-i Gülşeni" adlı eseri sayabiliriz. Şair Evlenmesi'nden önce kaleme alınan bu oyunlar İbrahim Şinasi'nin eserinin Türk edebiyatında, Batı tarzında yazılmış ve yayımlanmış ilk Türkçe tiyatro eseri olmasını değiştirmez.

(Cevap E)

8. "Turfanda mı yoksa Turfa mı?" romanı, kalkınmanın köyden başlaması gerektiği düşüncesini bir çiftlik projesi çevresinde sergilemesi ve idealist roman kişilerini geleceğin insan modeli olarak göstermesi bakımından ütopik bir eserdir.

(Cevap D)

9. Çehov tarzı hikayenin edebiyatımızda önde gelen ismi "Sait Faik ve Memduh Şevket Esendal"dır. Şıklarda "Memduh Şevket Esendal" verilmiştir.

(Cevap A)

10. "Millî Edebiyat" fikri, siyasî, tarihi hareketliliklerin söz konusu olduğu bir dönemdir. Bu hareketlerin her birinin kendini edebiyat üzerinden anlatmak ve geniş kitlelerce benimsenir hale gelmek istemeleri edebiyatta tek bir karakterin hâkimiyetinden söz etmeyi imkânsızlaştırmaktadır. Bu dönem etkin olan fikirlerden biri de "İslamcılık"tır. Bu anlayışın temsilcisi ise Mehmet Akif'tir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. II. Meşrutiyet sonrası Emin Bülend'i "Gurbet Geceleri", "Sana", "Kendi Kendime" şiirlerle biraz da içinde bulunduğu Fecr-i Âtî topluluğunun havasından dolayı, hissî ve şahsî konulara yönelmiş görürüz. Çekingen mizacından dolayı sağlığında kitaplaştırılamayan Emin Bülend'in manzumeleri, Salih Zeki Aktay tarafından "Emin Bülend'in Şiirleri" adıyla bir kitapta toplanmıştır.

(Cevap B)

12. Halit Ziya Uşaklıgil Servet-i Fünun Edebiyatı temsilcisidir.

Servet-i Fünuncular	Fecr-i Âti Edebiyatı temsilcileri
• Halit Ziya Uşaklıgil • Mehmet Rauf • Cenap Şahabettin • Tevfik Fikret • Süleyman Nazıf • Hüseyin Cahit Yalçın	• Ahmet Haşim • Fuat Köprülü • Refik Halit Karay • Yakup Kadri • Hamdullah Subhi

Fecr-i Âti dağılınca Ahmet Haşim hariç hepsi Milli edebiyata geçmiştir.

(Cevap A)

13. Edebiyat-ı Cedide diğer adıyla Servet-i Fünun sanatçıları, roman ve öyküde realizmden, şiirde ise parnasizm ve sembolizmden etkilenmişlerdir. Şiirde adını en fazla duyuran Tevfik Fikret parnasyen Françis Coppe hayranı olarak bilinir.

(Cevap A)

14. Verilen cümlede kâğıtların rastgele çekilip sıralanması aslında şiir oluşturmak için bütün mantıksal dizimlerden arındırılmış yani kuralsızlığın hâkim olduğu bir sanat anlayışı vurgulanmak istenmiştir. Bu da A seçeneğindeki ilkesizlikler ilkesi kavramı ile örtüşeceğinden A seçeneği doğru yanıttır.

(Cevap A)

15. Edebiyatta kullanılan yapı unsurları olarak içerik, dil, yapı, üslup kullanılabilir. Ama vezin kullanılamaz çünkü bütün edebi eserlerde vezin olmak zorunda değildir. Vezin sadece şiirin bir unsurudur.

(Cevap D)

16. Sembolistler, parnasyenlere tepki olarak ortaya çıkmıştır. Parnasyenlerin şiirden uzaklaştırdığı bireyselliğe ve coşkulu söyleyişe tekrar kapı açan sembolistler, kapalı anlatımla ruhî dalgalanmaları şiirde işlemişlerdir. Bu yönüyle de romantik şairlerle benzeşirler.

(Cevap C)

17. Dramatik roman denince insanların aklına doğrudan "acıklı, hüzünlü" anlamları gelir. Bu roman türünde kesinlikle bu tarz bir anlam yoktur. Dramatik roman klasik romanlardan farklı olarak olayları anlatmak, yorumlamak öznel betimlemelerle ifade etmek yerine olayları sahneleme/gösterme tekniğini kullanır ki bu da klasik romandan en büyük farkıdır.

(Cevap A)

18. A, B, C, D seçeneklerinde verilen kişiler, bu dönemde tiyatro eleştirileri ile adından söz ettirmiştir. E seçeneğinde verilen Rutkay Aziz ise eleştirmen değil, yönetmen ve oyuncudur.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Şinasi, dilde sadeleşme hareketine öncülük etme, La Fontaine'den çeviriler yapma, ilk özel gazeteyi (Agâh Efendi – Şinasi) çıkarmıştır, ilk tiyatro eserini (Şair Evlenmesi) yazmıştır. Ama Şinasi halk için roman yazma hareketini başlatmamıştır. Bu hareketi Ahmet Mithat Efendi başlatmıştır.

(Cevap A)

2. Ahmet Hamdi Tanpınar – Abdullah Efendinin Rüyaları, Orhan Kemal – Ekmek Kavgası, Haldun Taner – Şişhaneye Yağmur Yağıyordu adlı eserlerin sahipleridir.

(Cevap A)

3. Yakup Kadri, Kiralık Konak'ta üç neslin çatışmasını işlemiştir. Eserin kahramanlarından Seniha, Faik Bey ve Hakkı Celis romanın yapı iskeletidir. Aynı zamanda bu eser yazarın ilk romanıdır.

(Cevap B)

4. Öncülde verilen özellikler Servet-i Fünun döneminin özellikleridir. Hayal İçinde Hüseyin Cahit Yalçın'a aittir. Kırık Hayatlar, Ferdi ve Şurekâsı Halit Ziya Uşaklıgil, Genç Kız Kalbi Mehmet Rauf'undur. Bahsedilen sanatçılar Servet-i Fünun topluluğuna mensuptur. Pandomima, Samipaşazâde Sezai'nin eseridir. Samipaşazâde Sezai Tanzimat II. dönem sanatçısıdır.

(Cevap B)

5. Şinasi'nin Paris'te Molière komedilerini gördüğü kaçınılmaz bir gerçektir. Şair Evlenmesi'ndeki "Ziba Dudu" (kılavuz kadın) Molière'nin "Cimri"sindeki sevgi aracısı kadın Frasine'yi andırır. Her ikisi de bu oyunlarda evlenme dalaveresini götürüyorlar.

(Cevap D)

6. Abdülhak Hamit Tarhan, tiyatro eserlerini sahnelemek için değil okunmak için kaleme almıştır. Oyunları sahne tekniğine uygun değildir. O oyunların bir kısmını manzum (Tezer, Eşber, İlhan, Turhan, Sardanapal, Abdullahü's-Sagir, Nesteren, Liberte), bir kısmını düzyazı (Macera-yı Aşk, İçli Kız, Sabr ü Sebat, Duhter-i Hindu, Tarık, İbn-i Musa, Finten, Yadigar-ı Harb), bir kısmını da manzum-düzyazı (İbn-i Musa, Zeynep, Tarık, Finten, Yadigar-ı Harb) karışık olarak yazmıştır.

(Cevap B)

7. "Turfanda mı yoksa Turfa mı?" eseri Mizancı Mehmet Murat'ın otobiyografik bir romanıdır. Kendisinin idealist kişiliği ile Mensur Bey tipi arasında benzerlik gösteren romanında Mehmet Murat, dönemin devlet bürokrasisinin işleyişini, sosyal, ekonomik ve siyasi sorunlara eleştirel bir bakış getirir.

(Cevap A)

8. Çehov tarzı öyküyü Memduh Şevket Esendal Türk edebiyatına uygulayan öykü yazarlarındandır. Soruda geçen Maupassant tarzı ise Ömer Seyfettin tarafından uygulanmıştır.

(Cevap B)

9. Parçada verilenlere baktığımızda;

- Gezi yazısı yazması
- Denişarışı, Yeni Rusya, Yolcu Defteri, Taymis Kıyıları, Tuna Kıyıları gibi eserlerin sahibi Falih Rıfkı Atay'dır.

(Cevap C)

10. Daha çok tiyatro türünde eser vermesi ve Şişhane'ye Yağmur Yağıyor, On İkiye Bir var, Sancho'nun Sabah Yürüyüşü adlı eser (B) şıkkında "Haldun Taner"e götürmektedir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Yeni Lisan hareketini başlatan "Yeni Lisan" makalesi 11 Nisan 1911'de "Genç Kalemler" dergisinde yayınlanmıştır.

(Cevap D)

12. Millî Edebiyat Hareketinin tamamlanma tarihi 1922 veya 1923 olarak düşünülmektedir. Bu görüş sahiplerinin hepsi, sonlanma tarihi olarak bir edebiyat olayını değil, fakat edebiyatın toplumdaki değişimlerini yansıttığı görüşünden hareketle 1922 İstiklal Savaşı'nın tamamlanmasını veya 1923 Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu esas almaktadır. Bazı görüş sahiplerine göre 1940'a kadar uzandığı da söylenir. Bu hareketin hangi tarihler arasında devam eden bir edebiyat olduğu konusunda bir sonuç değerlendirmesi yapmak gerekirse 1911 ile 1922 arasının daha kabul edilebilir olduğu anlaşılıyor.

(Cevap E)

13. Fecr-i Âtî şairleri şunlardır: Ahmet Haşim, Tahsin Nahit, Mehmet Behçet, Emin Bülent, Celal Sahir, Faik Ali, Fuat Köprülü, Ali Canip, Hamdullah Suphi, Fazıl Ahmet, Mehmet Ali Tevfik, İbrahim Alaattin, Abdülhak Hayri, Nevin, Ahmet Samim, Mehmet Rüştü ve Müfit Ratip'tir. "B" şıkkında verilen Mehmet Akif Ersoy, herhangi bir topluluğa dahil olmamış bağımsız sanatçılarımızdandır.

(Cevap B)

14. Yazar Handan romanında kahramanlarının birbirine yazdıkları mektuplarla gelişen olayları anlatır. Mektup biçiminde yazılmış bir romandır. Handan ile Refik Cemil'in aşk mektuplarından oluşur.

Raik'in Annesi: Romanın konusu istemediği bir genç kızla evlenmek endişesiyle evinden ayrılıp Heybeliada'da bir otele yerleşen Siret'in bu tatil esnasında şahit olduğu bir aile faciası anlatılır.

Sinekli Bakkal: Roman ilk defa "Soytarının Kızı" adıyla çıkmıştır. İngilizce yayımlanmıştır. Romanda II. Abdulhamit döneminin toplumsal yaşamı yansıtılır.

Mor Salkımlı Ev: Yazarın çocukluk günlerinden başlayarak otuz altı yaşına kadarki hayatını anlattığı bir anı kitabıdır.

(Cevap B)

15. İngiliz Churcill'le ortak çıkarılan yarı resmi gazete Tasvir-i Efkar gazetesi değil, Ceride-i Havadis'tir.

(Cevap C)

16. A, B, D ve E seçeneklerindeki ifadeler Turgut Uyar şiirinin özelliklerindendir. C seçeneğindeki ifade olumsuz verilmiştir. Aslında hüzün, yalnızlık da Uyar'ın şiirlerine konu olmuştur. "Dünyanın En Güzel Arabistanı"ndaki şiirleri, bireyin yanlızlığını, çelişkilerinin, uyumsuzluğunun çarpıcı imgelerle; iç monolog ve öyküleme anlatım tekniklerinin başarıyla uygulanması büyük bir ilgi görmüştür. Dolayısıyla yalnızlık, hüzün gibi duygulara hiç yer vermez diyemeyiz.

(Cevap C)

17. Postmodern edebiyatta, tek ve değişmez gerçekler yerine gerçeklerle hayallerden örülü metafiziksel bir gerçeklik vardır. Bundan dolayı postmodern edebiyatın gerçeğin A seçeneği özetlemektedir.

(Cevap A)

18. Romantizm akımında bireysellik, yerlilik, hürriyet ve kötümserlik söz konusudur. Ama evrensellik söz konusu değildir çünkü evrensellik duyguya ters düşer. Bireyin duyguları öne çıktığı için A seçeneği romantizm akımıyla çelişir.

(Cevap A)

19. Garip şiir akımı 1940'tan sonra ortaya çıkmıştır. 1923 – 1940 yılları arasında Hececiler, Halka yönelenler, Öz şiirciler, Serbest şiirciler, Yedi Meşaleciler yer almaktadır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. 1910'lu yıllarda, hem Yunan tarihi ve mitolojisine dair yayımlanan kitaplarla hem de "Nev-Yunani" bir edebi mektep kurma arzusuyla mitoloji, şiir için kaynak olarak algılanmaya başlanır. Yahya Kemal, Paris'ten 1912'de "Nev-Yunanilik" düşüncesiyle yurda döner. Bu düşüncede şu eserleri kaleme alır: Çamlar Altında Muhasebe, sicilya Kızları. Daha Sonra Yakup Kadri, Bir Muhavere, Bir Huysuzun Defteri'ni yazar.

(Cevap A)

2. Yeni Yalan Zamanlar, Bilge Karasu'nun değil İnci Aral'ın nehir romanı geleneğindeki eseridir. Bu eserlerin devamı "Yeşil, Mor ve Safran Sarısı"dır.

(Cevap A)

3. Servet-i Fünûn şairleri Tevfik Fikret, Cenap Şahabettin, Süleyman Nazif, Ali Ekrem, Hüseyin Suat, Faik Ali, Celal Sahir, Hüseyin Siret'tir. Dönemin nesir yazarları Halit Ziya, Mehmet Rauf, Ali Ekrem gibi. Ahmet Hikmet, Servet Ziya, Ahmet Şuayp'tır.

(Cevap B)

4. Yenileşme döneminde çıkarılan mizah dergi ve gazeteler şunlardır:

- Boşboğaz Bir Adem → Hovsep Vartan Paşa
- Terakki → Ali Reşit ve Filip Efendi
- Terakki Eğlencesi → Ebuzziya Tevfik ve Kemalpaşazade Sait
- Letaîf-i Asar → Mehmet Tevfik
- Diyojen → Teodor Kasap
- Çıngıraklı Tatar → Teodor Kasap
- Hayal → Teodor Kasap
- Latife → Zakarya Beykozluyan
- Şafak → Mihaliki Efendi
- Kahkaha → Basiretçi Ali Efendi
- Geveze, Meddah, Çaylak → Mehmet Tevfik

"Tercüman-ı Ahval" ilk özel gazete olarak karşımıza çıkmaktadır.

(Cevap B)

5. Ahmet Rasim – "Ramazan Sohbetleri"

Yahya Kemal - "Tarih Muhasebeleri"

Şevket Rodo - "Eşref Saati"

Cenap Şahabettin - "Nesr-i Sulh"

sohbet türündeki eserleridir. Ancak "Ercüment Tatlı"nın sohbet türünde eseri yoktur.

(Cevap B)

6. Parçada verilen;

- 1917'de Ahmet Emin Yalman ve Asım Us tarafından yayına çıkarılan
- 1934'te "Kurun" adını alan
- Dönemin sosyal, kültürel ve siyasi olaylarla ilgili makale ve fıkraların yer aldığı gazete "Vakit"tir.

(Cevap A)

7. Yazı hayatına Edebiyat-ı Cedide etrafında başlayan Ahmet Hikmet daha sonraki yıllarda sanat anlayışını değiştirerek Millî Edebiyat yazarı olmuştur. Ahmet Hikmet'le birlikte Refik Halit ve Yakup Kadri de daha sonradan Millî Edebiyat hareketine geçmiştir. Diğer şıklarda görülen Halid Ziya ve Mehmet Rauf Servet-i Fünun

Hüseyin Cahit – Edebiyat-ı Cedide

Namık Kemal – Tanzimat Edebiyatı yazarlarındandır.

(Cevap D)

8. A, B ve D şıklarındaki Namık Kemal, Ziya Paşa ve Şinasi Tanzimat Edebiyatı sanatçılarındandır. Orhan Veli ise Cumhuriyet Dönemi Garip Akımı sanatçısıdır. Sorunun doğru cevabı olan Ömer Seyfettin Yeni Lisan Hareketi sanatçılarındandır.

(Cevap C)

9. Hikâye yazmaya Fecr-i Âtî'de başlayan Refik Halit, bu dönemde; cinsi ihtiyaçlar ve buna bağlı olarak namus kavramını, geçim derdi ve iş hayatını veya İstanbul insanının kötümserlik ve bezginliğini konu alan hikâyeler yazar. Fecr-i Âtî yıllarında yazdığı hikâyelerin bazıları Türk edebiyatı için ilkleri işaret eder. Bu dönemdeki hikâyelerden "Hakk-ı Sükût", Türk edebiyatında işçi – patron münasebetleri üzerine yazılmış, işçi haklarının savunulduğu ilk edebî metindir.

(Cevap A)

10. Beyannamede belirtilen "Fecr-i Âtî Kütüphanesi" adlı bir yayın serisi, uygulamaya geçirebildikleri düşünceleridir. Bu seriden beş kitap yayınlanmıştır:

- Timsal-i Aşk - (Cemil Süleyman)
- Ruh-ı Bî kayd - (Tahsin Nahit)
- Hayat-ı Fikriye - (Köprülüzâde Mehmet Fuat)
- İnhizam - (Cemil Süleyman)
- Fırtına - (Şahabettin Süleyman)

"Bir Serencam" adlı eser bu seride yer almamaktadır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Türk edebiyatında ilk kadın romancı Fatma Aliye Hanım'dır. Fatma Aliye Hanım'ın yayımladığı romanlar şunlardır: Ref'et, Udi, Enin, Muhadarat, Hayal ve Hakikat

(Cevap A)

12. Necip Fazıl, şiirlerini "Çile" adlı eserinde bir araya getirmiştir.

(Cevap C)

13. Edebiyatımızda "Gurbet Şairi" olarak bilinen sanatçımız Kemalettin Kamu'dur. İstanbul'un işgale uğraması üzerine "Gurbet" şiirini yazmış ve Gurbet Şairi" adını almıştır.

Kemalettin Kamu	Faruk Nafiz Çamlıbel	
→ Bingöl Çobanları	→ Şarkın Sultanları	Şiir
	→ Dinle Neyden	
→ Gurbet	→ Çoban Çeşmesi	
	→ Bir Ömür Böyle Geçti	
→ İzmir Yollarında	→ Akıncı Türküleri	
→ Erzurum	→ Han Duvarları	
→ Türk'ün İlahisi	→ Canavar	oyun
	→ Akın	
→ Kimsesizlik	→ Yayla Kartalı	
→ İrşad	→ Yıldız Yağmuru → roman	
→ Hicret		

(Cevap C)

14. Garipçiler 1945'ten itibaren başladıkları ılımlılama eğilimini 1949'da çıkardıkları Yaprak dergisinde yayımladıkları şiirlerle sürdürürler. Bu dergi süreci, ayrıca, şiirlerindeki toplumcu özelliklerin artması bakımından da dikkati çeker.

(Cevap B)

15. Enis Batur'un ilk kitabı Eros ve Hgades (1973)'ten itibaren tarihin ve coğrafyanın çok çeşitli kültürlerinden beslenen, farklı yönlere savrulan, aklın ve kültürün yönettiği deneyimci şiir üretmiştir.

(Cevap D)

16. Tanzimat sonrası Türk edebiyatı için B, C, D, E seçeneklerinde verilen adlar kullanılmıştır. Yalnız A seçeneğinde verilen Servet-i Fünun edebiyatı adı, Tanzimat sonrası tüm Türk edebiyatı için değil; yalnızca onun bir dönemi için verilmiş isimdir.

(Cevap A)

17. Postmodern romanın asıl amacı, okuyucu merkezli bir eser oluşturmaktır. Oluşturulan bu gerçeklik aslında çoğulcu bir gerçekliktir. Yani anlatılan konular gerçeklik hayallerden örülü olduğu için okuyucu bu kurguda kendini hisseder. Dolayısıyla oluşturulan bu kurgu (metafizik) artık okuyucunun kendi gerçekliği ya da hayaline dönüşür ki bundan hareketle de A seçeneği doğru yanıt olur.

(Cevap A)

18. Encümen-i Şuara müdavimleri milli duygu ve kavramların ifadesindeki yalınlaşmanın, netleşmenin ilk işareti sayılabilecek eserler verirler. Vatan, millet, siyaset, adalet, Batılılaşma ve getirdiklerinden hoşnutsuzluk, gibi konuları işlerler. Bu konular hicviyelerde, gazellerde açık açık işlenir. Encümen şiirinde aşk da konu olarak vardır.

(Cevap B)

19. Yeni Lisan makalesini en fazla dil yönünden eleştirdikleri için Ali Canip de dil eleştirilerine karşı dil savunuculuğu yapmış ve kendinden önceki edebiyat topluluklarını Batı hayranlığı ile suçlamıştır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Türkçülüğün Esasları, Ziya Gökalp → Makale
Eğil Dağlar, Yahya Kemal → Makale
Evrak-ı Eyyam, Cenap Şehabettin → Makale
Çal Çoban Çal, Süleyman Nazif → Makale
Sanata Dair ise Halit Ziya Uşaklıgil tarafından yazılmış bir denemedir.

(Cevap D)

2. 1950'li yılların romanında "aydın bakışın egemen" olduğu aydınlanma ön plandayken 60'lı yıllardan sonraki romanlarda aydınlatmanın yanında insanı tanıma ve iç dünyasına nüfuz etme ön plana çıkar. Romancı, artık topluma tepeden bakan ve onu yönlendiren, kendisini ilahi güçlerle donanmış doğaüstü bir varlık görmez; insana yaklaşır, onu tanımaya, onun güvenini kazanmaya ve onunla arkadaş, dost olmaya çalışır.

(Cevap A)

3. Toplumcu çizgide eser veren yazarlar, sosyal hayatın içerisinde kadının yerini ve yaşadığı çeşitli problemleri, toplumsal problemler çerçevesinde dikkatlere sunmuşlardır. Bunlar: Suat Derviş, Afet Ilgaz Muhteremoğlu, Sevgi Soysal ve Füruzan Tekil'dir. "C" şıkkında verilen "Nazan Bekiroğlu", 1950 sonrasında daha çok "Milliyetçi-Maneviyatçı Görüşe Sahip Olan" kadın yazarlarımızdandır.

(Cevap C)

4. Tanzimatla başlayan Batılılaşma devleti sosyal, siyasi ve ekonomik yönden etkilemiştir. Özellikle Batı etkisindeki Türk edebiyatçıları Batı'yı birebir kopya etmişlerdir. Yazdıkları eserlerde bu gösteren sanatçılar adaptasyon eserler yazmışlar üzgünlüğü bir türlü yakalayamamışlardır. Batı tekniğinde en sağlam roman ve öyküler yazan Halit Ziya Uşaklıgil bile bu etkiden kurtulamamıştır. Mai ve Siyah romanı Madam Bovary'le aynıdır. İsimler değiştirilmiş ve adapte edilmiştir. Bu benzerlik Batı hayranlığının ne derece olduğunu gösterir niteliktedir.

(Cevap A)

5. Milli edebiyat ve Memleket edebiyatı sanatçıları eserlerinde toplumu ve toplumsal sorunları işlemişlerdir. Milli edebiyat ve Cumhuriyet edebiyatı sanatçıları eserlerinde Anadolu'yu konu etmişlerdir. E seçeneğinde verilen Abdülhak Şinasi Hisar ise toplumsal sorunları değil bireysel konulara ağırlık vermiştir.

(Cevap E)

6. Soruda verilen şiir Mehmet Akif'indir. Mehmet Akif dilin alışılmışkalıplarını yıkmak gibi bir amacı yoktur. Akif'in asıl gayesi toplumsal çözülmeye dikkat çekmektir. Bunun içinde şiirlerin somutlama, düzyazıya yakın bir şiir anlayışı, okuyucunun dikkatini çekmek için uyak, yineleme ve ahenk gibi şiirsel ögeleri kullanıp gerçekçi bir şiir oluşturmuştur.

(Cevap B)

7. Verilen öncüllerde III. öncül ve V. öncül yer değiştirmelidir. "Zehra" Nabizade Nazım'ın "Sergüzeşt" Samipaşazâde Sezai'nin eseridir.

(Cevap D)

8. Parçada verilen;

- Milli edebiyatın en önemli hikaye yazarı
- Konularını, çocukluktan ve tarihten alması
- Yeni Lisan ve Milli edebiyat hareketini başlatması gibi özellikler "Ömer Seyfettin"e aittir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. Sabahattin Ali, edebiyata 1925'te şiirle başlar, bir süre sonra roman ve hikâye türüne yönelir. Toplam 65 hikâyesi bulunan yazarın ilk kitabı "Değirmen"dir. Moda olan masa başı romantik hikaye geleneğine bağlı bir yazardır.

(Cevap D)

10. Mehmet Akif toplumla ilgili duyarlılıkları olan bir şairdir. İçinde yaşadığı toplumun değerler dünyası ve meseleleri onu çok ilgilendirir. Akif, gerçekliğiyle toplumun daha sıradan meselelerine de yönelmiştir. Sokaklar, insanlar, aileler, kadınlar ve çocuklar onun şiirinde kendilerine en geniş yeri bulurlar. Bizzat kendisinin yaygınlaştırdığı "manzum hikâye" türüyle toplumla ilgili manzaralar çizer.

(Cevap D)

11. Millî Edebiyat Hareketinin devam ettiği tarihler 1911 ve 1922 arasıdır.

Balkan Savaşları (1912–1913)

I. Dünya Savaşı (1914–1918)

İstiklal Savaşı (1922)

Trablusgarp Savaşı (1911–1912) yıllarında yapılmıştır. Fakat II. Dünya Savaşı 1939–1945 yılları arasında yapılmıştır. Bu savaş Millî Edebiyat hareketi tarihi dışında gerçekleşmiştir.

(Cevap A)

12. Şahabettin Süleyman, 1903–1913 arasında "Bir Tecrübe, Dayak ve Fedakâr" gibi aşk ve sefahat hayatını anlatan hikâyeler yazmıştır. 1913'te Sabah gazetesinde "Evvel Zaman İçinde" genel başlığıyla yayımlanan hikâyeleri, Sultan II. Abdülhamit ve onun devrindeki devlet ricali yanında onlarla mücadele eden bazı Jöntürkleri de hicvederken, "Derebeyi" adlı hikâyede direk II. Abdülhamit'i hicvetmiştir.

"Mukafat ve Muallim" hikâyelerinde öğretmenlik mesleğini konu edinmiştir. "Tekellüm hikâye: Fecr-i Âtî yazarlarının kullandığı, daha çok iki şahsın konuşması biçiminde yazılan tiyatroya benzer hikâyelerdir. En çok ilgi gösteren de Şahabettin Süleyman'dır. "A" şıkkında verilen "Bütün hikâyeleri aşk teması etrafındadır." ifadesi yanlıştır.

(Cevap A)

13. II. Meşrutiyet yılları Osmanlı basını için hem serbest hem de yasakçı yılları ifade eder. Bu dönemde kadın ve çocuk dergilerinde büyük artışlar olmuştur. Baskı kalitesi artmış, ilk yıllardaki süreli yayın fazlalığı I. Dünya Savaşı'yla iyice azalmıştır. "C" şıkkında verilen, "… resimli yayınlar azalmıştır." ifadesi yanlıştır. Bu dönemde bir yayının resimli bir cazibe ve kalite göstergesi olduğundan yayınların çoğu resimli çıkmaktadır.

(Cevap C)

14. Servet-i Fünun sanatçısı olup toplumsal konularda eser veren Süleyman Nazif'tir.

Servet-i Fünun sanatçıları

- Halit Ziya Uşaklıgil
- Mehmet Rauf
- Tevfik Fikret
- Cenap Şahabettin
- Hüseyin Cahit Yalçın
- Süleyman Nazif

Süleyman Nazif'in eserleri

- Gizli Figanlar
- Firak-ı Irak
- Batarya ile Ateş
- Malta Geceleri
- Çal Çoban Çal

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Ercümen-i Şuara müdavimleri de bir asırdır sürüp giden yenileşme gayretlerinin bir parçası olarak çağdaşlaşmaya çalışan şiirdeki kültürel ikilemi hisseder ve bir kutupta "köhne" Doğu'nun, diğer kutupta "alafranga" Batı'nın şiir malzemesi dururken birini tercih yerine ikisinin karışımından yeni bir terkip bulmaya çalışırlar. Batı sanatı karşısında Türk sanatkarlarının "ben olarak kalırken o olmak ideali 18 yy. sonundan günümüze kadar bir kültür politikası olagelmiştir. Encümenin şiir çalışmalarını bu sürecin ve bu arayışın bir halkası olarak düşünmek doğru olur. "Ben olarak kalırken o olmak" politikası değişimin olması gerektiğini fakat bunun benlikten ayrılmadan olacağını belirtir.

(Cevap B)

2. Puslu Kıtalar Atlası, İhsan Oktay Anar'ın Post modern türdeki eseridir. Mahur Beste, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bireysel roman türündeki eseridir. Bizim Köy, Mahmut Makal'ın köy romanı türündeki eseridir Dersaadet'te Sabah Ezanları ise Atilla İlhan'ın tarihi roman türündeki eseridir.

(Cevap B)

3. Tanzimat Dönemi'nde riskli bir uğraş olan devlet büyüklerini yerme de söz konusudur. Verilen şiir Ziya Paşa'ya aittir. Paşa gazelinde "Bir zamanlar ben de Bab-ı Âlî denilen şifa evinde bulundum orada, Eflatun'u bile beğenmeyen deliler gördüm." diyerek hükümet kapısında çalışan yetkilileri eleştirmektedir.

(Cevap D)

4. Eski edebiyatın zevk ve anlayışıyla yetişen Ziya Paşa, Tanzimat edebiyatının kurucusu İbrahim Şinasi ile tanıştıktan sonra Şiir ve İnşa makalesini yazmış ve bu makalede halk şiirini yüceltmiş ve divan şiirini eleştirmiştir.

(Cevap B)

5. Bu dönem içerisinde çağının tanığı olarak yaşadığı devirdeki tarihsel olayları romanlaştıran yazarlarımız da vardır. Demokrat Parti'nin iktidar sürecini bu çerçevede romanlaştıran, bu dönemdeki siyasal olayları anlatan romanlar kaleme alınmıştır. Bunlar;

- Samim Kocagöz – İzmir'in İçinde
- Attila İlhan – Bıçağın Ucu, Sırtlan Payı, Yaraya Tuz Basmak
- Vedat Türkali – Bir Gün Tek Başına
- Tarık Buğra – Dönemeçte
- Yılmaz Karakoyunlu – Yorgun Mayıs Kısrakları
- Nesrin Turhallı – İhtilalin Süvarisi
- Ahmet Kekeç – Derin Roman
- Ayşe Kulin – Gece Sesleri
- Ali Arslan – Serçez

(Cevap E)

6. Kendilerine ülkücü adını veren grupların bakış açısından yaşanan sosyal olayları ve siyasal çatışmaları geniş bir perspektiften değerlendirip okura sunan romancılar da vardır. Öne çıkan adlardan Tarık Buğra, "Dünyanın En Pis Sokağı" ve "Gençliğim Eyvah"da 70'li yılların sağ-sol eksenli siyasal çatışmalarını romana taşırken; Yahya Akengin, otobiyografik karakterli "Dönüş" acıları romanında 1970'li yıllarda büyük kente üniversite eğitimi almak için gelen dört taşralı gencin, istemeyerek sürüklendikleri olayları ve eğitimlerini tamamlayamadan köylerine dönüşlerini işler.

(Cevap E)

7. Edebiyatımızın çeşitli dönemlere ayrılmasının amacı incelemeyi kolaylaştırmaktır. bu ayrımı yaparken ise toplumun etkilendiği medeniyetlerin etkisi baz alınmıştır. Örneğin klasik edebiyata geçilirken İslam'dan dolayısıyla Arap ve Farslardan; Yeni edebiyata geçilirken ise Batı dünyasından etkilenilmiştir.

(Cevap D)

8. Tanzimat Dönemi'nde 1864 yılında ortaya çıkan ilk tartışma, Şinasi ile Said Bey arasında gerçekleşen sade dil tartışmasıdır. Şinasi'ye göre Türkçe bağımsız yabancı dillerin gramer boyunduruğundan uzak olmalı, fikrini beyan ederken bilimsel tartışmanın da kriterlerini koymuş görünüyordu. Bu tartışma Şinasi ile Said bey'in gazetelerinde başladığı için A seçeneği doğru anıttır.

(Cevap A)

9. Türkçe'de her metnin tek bir ortak noktası vardır: o da dili kullanarak ürün vermeleridir.

(Cevap A)

10. Bilindiği gibi Tanzimat sonrası Türk edebiyatı kendi içinde iki döneme ayrılır. 1860 – 1876 arası ilk döneme Tanzimat'ın I. kuşağına mensup Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa ve Ahmet Midhat gibi yazar ve şairler damgasını vurmuştur. 1876 II. Abdülhamit tahta geçtikten sonra edebiyatta II. dönem açılır ve bu döneme Recaizade Mahmut Ekrem, Samipaşazade Sezai, Abdülhak Hamit gibi sanatçıların ağırlığı hissedilir. Bu gruplaşmalar ve tartışmalar Edebiyat-ı Cedide'nin doğuşunu hazırlamıştır. Bu edebî tartışma Recaizade Mahmut Ekrem ve Muallim Naci arasında meydana gelmiştir. Muallim Naci'nin eski tarz şiirlerini Recaizade Mahmut Ekrem önce Zemzeme III eseri ile ardından Takdir-i Elhan eseri ile eleştirir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Faik Ali Ozansoy 1896–1908 yılları arasında yazdığı şiirleri Fâni Teselliler ve Temâsil adlı eserlerinde toplamıştır. Şairin ilk kitabı Fâni Teselliler 7 bölüm ve 1 önsözden oluşur. Önsöz "Hasbihal" başlıklıdır. Neşâid-i Garam, Tabiat, Kainata Karşı, Hafâyâ-yı Leyâl, Dicle, Ehân-ı Perişân, Elhan-ı Fena bölümlerin adlarıdır. Eserde toplam 58 şiir bulunmaktadır. Bu kitabın önsözü (Hasbihal) şiire ilişkin içerdiği görüşler ve üslup bakımından "Abdülhak Hamit'in Makber Mukaddimesine" benzetilmiştir.

(Cevap D)

12. Edebiyat-ı Cedide topluluğunun diğer bir ismi Hüseyin Cahit Yalçın hikâyelerini iki dönemde yazmıştır. II. Meşrutiyet öncesi ve Malta Sürgünü sonrası. Hikâyelerini üç kitapta toplamıştır. Hayat-ı Muhayyel, Hayat-ı Hakikiye Sahneleri, Niçin Aldatırlarmış. Soruda hikâyelerini topladığı eserlerden biri sorulmuştur. A seçeneği "Niçin Aldatırlarmış" doğru seçenektir.

(Cevap A)

13. Klâsik Türk edebiyatında mensur şiiri hatırlatan sanatkârane söyleyiş içerisinde yazılmış metinlere rastlanır. Bu tür metinler Fransız edebiyatında "prose poetigue" (şairane yazı) diye isimlendirilir. Bu sanatlı parçalara Halit Ziya'nın ve Mehmet Rauf'un romanlarında rastlanır. Fakat bunlar tam anlamıyla mensur şiir değildir.

(Cevap C)

14. Garipçilerin en fazla eleştirdikleri konu şairane üsluptur. Çünkü onlara göre şiirde kullanılan kelimeler seçme kelimelerden ziyade sıradan halkın kullandığı mizahî, esprili dil olmalıdır.

(Cevap B)

15. Orhan Veli, Ahmet Haşim'in bir dizesine alaycı bir tavırda farklı bir bakış açısıyla yaklaşmıştır. Bu anlatım türüne **"parodi"** denir.

(Cevap C)

16. Türk edebiyatında şiir hakkında en derli-toplu poetika Necip Fazıl'a aittir. Bu eser, on dört bölümden oluşur ve şiirin hemen hemen bütün sorunlarını, çıkmazlarını sistemli olarak açıklar. Bu esere göre şair ise ilahi emanetin sahibi olarak tanımlanır.

(Cevap C)

17. Yahya Kemal Beyatlı, bir yönüyle parnasyen bir yönüyle sembolisttir. ParnasyenlerdenJose Maria Heredia, sembolistlerden Verlaine ve hocası Albert Sorel'in etkileri ile Divan şiirine farklı açılardan bakmaya başlamış bir neo-klasiktir.

(Cevap E)

18. Edip Cansever, çok küçük yaşta yazmaya başlamış bir şairdir. İlk şiirinde Garip akımının etkisi görülür. "İkindi Üstü" adlı eserini ve Orhan Veli'yi sonradan çok eleştirmiş ve bu eserin yok hükmünde olması için çok çalışmıştır.

(Cevap C)

19. "Mecm'un-Nezair" bir nazire mecmuasıdır, sözlüğe örnek olamaz.

(Cevap C)

20. A, C, D, E seçeneklerinde verilen oyunlarla yazarları doğru eşleştirilmiştir. Fakat B seçeneği yanlıştır. Çünkü "Yağmur Sıkıntısı" adlı oyun Melih Cevdet Anday'a değil Oktay Rıfat Horozcu'ya ait bir eserdir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Oğuz Atay'ın Tutunamayanlar adlı eserinin kahramanı Selim'dir. Yaşar Kemal'in Orta Direk romanının baş kahramanı Meryemce'dir.

(Cevap D)

2. Soruda eserleri verilen eleştirmen Fethi Naci'dir. Fethi Naci son dönemde Marksist anlayışıyla eserler kaleme almıştır. Eleştiride Ataç yolunda ilerleyen Fethi Nâci sanatı gerçekliğin değiştirilmesi yönünde görür. Nesnel eleştiriye karşı çıkan bir yazardır Naci.

(Cevap E)

3. Sohbet; deneme, fıkra ve makale gibi türlerden konunun işlenişi ve anlatışı yönüyle ayrılır. Sohbetin en belirgin özelliği, yazarın okuyucuyla karşılıklı konuşurmuş gibi bir hava içerisinde yazılmasıdır. Bu da konunun işlenişi ve anlatımı yönüyle diğer türlerden farklı olduğunu gösterir.

(Cevap E)

4. (A), (C), (D) ve (E) şıklarında verilen yazar eser eşleştirmesi doğrudur. Ancak (B) şıkkında verilen "Düşünceye Saygı" adlı eser Cemal Süreyya'ya değil, "Mehmet Fuat Bengü"ye ait deneme türünde bir eserdir.

(Cevap B)

5. Mehmet Akif, şiirlerini yedi kitaptan meydana gelmiş olan "Safahat"ta toplamıştır. Safahat'ın yedi bölümü sırayla şu şekildedir:

I. Safahat (1. kitap)
II. Süleymaniye Kürsüsü (2. kitap)
III. Hakkın Sesleri (3. kitap)
IV. Fatih Kürsüsünden (4. kitap)
V. Hatıralar (5. kitap)
VI. Asım (6. kitap)
VII. Gölgeler (7. kitap)

Diğer şıklarda verilen eserler:

Eski Şiirin Rüzgârıyla – Yahya Kemal

Türkçe Şiirler – M. Emin Yurdakul

Kendi Gök Kubbemiz – Yahya Kemal

Han Duvarları – Faruk Nafiz Çamlıbel'e aittir.

(Cevap C)

6. Fecr-i Âtî mensupları arasında hikâye ve romana yönelen isimler, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Refik Halit Karay, Şahabettin Süleyman, Cemil Süleyman Alyanakoğlu, Ali Süha Delibaşı ve İzzet Melih Devrim'dir. Ali Canip yöntem bu dönem hikâye ve roman yazarları arasında yer almamaktadır.

(Cevap C)

7. Batı medeniyeti dairesindeki edebiyatımızın genel adı "Yenileşme Devri Türk Edebiyatı"dır. Bu terimle eş anlamlı olarak kullanılan diğer terimler:

- Yeni Türk Edebiyatı
- Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı
- Avrupaî Türk Edebiyatı
- Modern Türk Edebiyatı'dır.

"XX. Yüzyıl Türk Edebiyatı" bu terimler arasında yer almamaktadır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

8. Yazı hayatına Fecr-i Ati topluluğunda başlayıp, Modern Türk edebiyatının en önemli romancılarından olan kişi Yakup Kadri Karaosmanoğlu'dur.

Romanları:
- Kiralık Konak
- Nur Baba
- Hüküm Gecesi
- Sodam ve Gomore
- Yaban
- Ankara
- Bir Sürgün
- Panorama
- Hep O Şarkı

Öyküleri:
- Bir Serencam
- Rahmet
- Milli Savaş Hikayeleri

(Cevap D)

9. Cumhuriyet döneminde edebiyat, bütün türleriyle kültürel geleneğin kapılarını yeniden açmaya başlamıştır. Bu bağlamda Yahya Kemal'deki, "kolektif ruh", Mehmet Akif'teki "İttihat-ı İslam", Ziya Gökalp'teki kültürel geleneği Osmanlı ötesine uzatan "Ma'şeri Vicdan" ve "Milli tarih", Necip Fazıl'daki "büyük doğu", Sezai Karakoç'taki "diriliş" kavramları bir bakıma Cumhuriyetten Osmanlı birikimine yeniden bakma ve bu birikimden yeni anlayışlar çıkarma girişimi olarak düşünülebilir.

(Cevap C)

10. İsmet Özel'in şiirinin asıl gücü sözcük seçiminden gelir. 1974'e kadarki şiirlerinde slogan düzeyine düşmeyen Marksist ideolojinin savunusunu yapan şiirleri hemen hemen aynı söyleyiş ustalığı ile bu tarihten sonra yöneldiği İslâmî dünya görüşü ile yazdığı şiirlerinde de sürdürülür. Onun bu dönüşümünün simgelerinden olan şiir "Âmentü"dür.

(Cevap A)

11. Edebiyatta ülkeler arası etkileşimin olması arayışa, çeviriye, kültürel ilişkilere, iletişim ya da seyahatlere bağlanabilir. Fakat bu durumlar olmasaydı bu düzeyde bir edebi etkileşimden bahsedilemezdi. Ekonomik yeterliliğin ya da imkânın geniş olması tek başına edebi etkilenme için yeterli sebep oluşturamaz.

(Cevap D)

12. Postmodern romanda gerçekle hayal iç içedir. Çünkü postmodernizm nesnelliği reddeder. (B) Postmodern yazar modern dünyanın olumsuzlukları içinde karamsar bir tavır takınmaz. Onu belli ölçüde kabullenir fakat ciddiye almaz, alaycı tavır sergiler bundan dolayı ironi ve parodi düşkünlüğü bu eserlerde hissedilir. (C) Yazar bu akımda okuyucuyu da olaya dahil etme amacındadır. Okuyucu birçok noktada kurmacanın bir parçası olduğuna inanır. (D) Postmodern romandaki çoğulculuk anlayışı anlatıcı açısından da geçerlidir. Yani birden çok anlatıcı - bunlardan biri de yazar olabilir.

(Cevap A)

13. A, B, D, E seçenekleri romantizm ile varoluşçuluk arasındaki temel farklar olarak verilebilir. Ama C seçeneğinde verilen bilgi yanlış olduğu için farklılık olarak addedilemez. Romantizmde içerik olarak mutluluk ve neşe kavramları yer almaz. Aksine hüzün, keder, elem, ölüm gibi konular yer alır. Bu konular insanda romantizmi hareketlendirir.

(Cevap C)

14. Fecr-i Âtî'nin kurulduğunu bildiren habere göre yayım organı olarak "Fecr-i Âtî" dergisi düşünülmüş ama dergi bir türlü çıkarılamamıştır. Topluluk daha sonra "Servet-i Fünûn" dergisi etrafında bir araya gelmiştir.

(Cevap B)

15. Yazarın varsayım olarak kurguladığı bir gerçeği sebep-sonuç ilişkisi içinde ve mantık dairesinden uzaklaşmadan ortaya sunduğu eserdir deneysel roman. Bu roman türü yazarın laboratuvara girmeden oluşturulan bir deneyi anımsatır. Natüralizm'in önemli roman türüdür ve gözlenmesi zor olaylarda faydalanılır.

(Cevap E)

16. Hisar topluluğu, 1950–1957 arasında toplam 277 sayı çıkan Hisar Dergisi etrafında toplanan gençlerin oluşturduğu yapıdır. Derginin şairleri Munis Faik, Selahattin Batu, Mehmet Çınarlı, İlhan Geçer, Gültekin Samanoğlu, Bekir Sıtkı, Yavuz Bülent Bakiler ve Bahattin Karakoç gibi isimlerdir. Enis Batur 70'li yıllarda yazmaya başlayan bir sanatçıdır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Sosyal roman, toplumu ilgilendiren olayların işlendiği romanlardır. B seçeneğinde verilen Dokuzuncu Hariciye Koğuşu Peyami Safa'ya aittir. Safa bu eserde 13 yaşında geçirdiği bir hastalığını anlattığı için eser otobiyografik roman sınıfına girer.

(Cevap B)

2. Aylak Adam Yusuf Atılgan'a aittir. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın geleneğin dışına çıkıp kurumları ve kişileri eleştirdiği eseri Saatleri Ayarlama Enstitüsü adlı eseridir.

(Cevap C)

3. Servet-i Fünûn döneminin en önemli şairi olan Tevfik Fikret son dönemde aruzu Türkçeye en iyi uygulayan üç şairden biridir. Şiirlerinde ağır, ağdalı bir dil kullanan sanatçı dönemin politikasından dolayı anlaşılması güç bir anlatımı tercih etmiştir. Şiirlerinde uyak düzenini değiştirerek müstezattan farklı yeni bir nazım şekli geliştirmiştir. Politik şiirlerinde konuşma dilinin özelliklerinden faydalanmıştır. Servet-i Fünûn sanatçıları ve Tevfik Fikret Türkçe sözcüklerden faydalanmak yerine kullanımı bitmiş kelimeleri ve yeni terkipleri şiire sokmuşlardır.

(Cevap C)

4. "Sanat şahsi ve muhteremdir" anlayışı ile şiir yazan Ahmet Haşim toplumsal ve sosyal olayları konu alan şiirler yazmamıştır. Şiirlerinde halkı aydınlatmaktan çok şiirin bireyi aydınlatma gibi bir misyonunun olduğunu benimsemiştir. Diğer şıklardaki şairler ise toplumsal olaylara değinmişlerdir.

(Cevap C)

5. Verilen şiir incelendiğinde dizeler belirli ölçülerle yazıldığı görülür. İçeriğinde ise şiirin sabah kalkmış bir insan profilini verir. Son derece yalın bir dille yazılan şiir konuşma dilinden alınan sözcüklerle perçinlenmiş sade bir şiir örneğidir. Seçeneklerde verilen imgelere yer verme olayı bu şiir için yanlış cevaptır.

(Cevap D)

6. Keşanlı Ali Destanı adlı epik tiyatro Haldun Taner'in eseridir.

(Cevap A)

7. "Ok" şiiri dışındaki tüm şiirlerini aruzla yazan şiiri araç değil amaç edinen ve saf (öz) şiirler yazmaya çalışan şair Yahya Kemal'dir.

(Cevap B)

8. Tarık Buğra – Siyah Kehribarlar adlı eseri yoktur. Eserin adı Siyah Kehribar'dır. Eser Kurtuluş Savaşı'nı konu alan bir eser değil, I. Dünya Savaşı sonunda Mussolini'nin İtalya'sında geçen trajik olayları anlatır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. Ekonomik, sosyal, siyasi düzenin bozulması, adalet mekanizmasının işlememesi, gelenek ve adetlerin yanlışlığı gibi toplumu ilgilendiren konular, yöneticilerin yanlış uygulamaları ve bazı toplum kesimleri de mizah ve hicvin konusu olagelmiştir. Böyle durumlarda mizah ve hiciv toplumsal boyut kazanır. Mizah yazarı, yönetimin baskıcı ya da beceriksiz uygulamalarını ya da toplumun aksayan yanlarını komik ögesi çerçevesinde sergileme, yerme yoluna gider. Bu yönüyle baktığımızda mizah yıkıcı düşünceyi bünyesinde taşıyormuş gibi görünse de sonuçta aksayan tarafları zekanın gülümseyen yanıyla sergilemesi ve göstermesiyle aslında yapıcı bir işleve sahiptir.

(Cevap E)

10. 18. yüzyılın sonunda Giritli Ali Aziz Efendi tarafından yazılan "Muhayyelat-ı Aziz Efendi" klasik öykü çizgisi içinde ortaya çıkan değişmenin ilk örneği olarak dikkat çeker. İçinde üç hayal ve her hayalin başında bir çerçeve öykü bulunur. Çerçeve öykünün içinde değişik şekillerde birbirine bağlanmış birkaç öykü yer alır. 1897'de yazılan eser ilk olarak 1852'de basıldıktan sonra 1873'e kadar üç baskının daha olması gördüğü ilgiyle açıklanabilir. Yenileşme Dönemi sanatçıları tarafından da okunan bu öykü dizisinin değişik eserlerde ilgisini bulmak mümkündür. "C" şıkkında verilen "manzum öykü olması" ifadesi yanlıştır. Çünkü klasik öykü tarzında yazılmıştır.

(Cevap C)

11. "Araba Sevdası" romanında ele alınan konular şunlardır:

- Yanlış Batılılaşma / Batı özentisi (Züppe tip)
- Kültür yozlaşması sonucu genç kuşakların takındığı yanlış tavır
- Gençlere verilen yanlış eğitim
- Aşk (Bihruz Bey – Periveş Hanım)

"D" şıkkında verilen "Kölelik" konusuna yer verilmemiştir.

(Cevap D)

12. Parçada özellikleri verilen ve nesnel eleştiriyi yaygınlaştırmaya çalışan Tahir Alangu üç cilt halinde "Cumhuriyetten Sonra Hikaye ve Roman" adlı eseri yayınlamış. Özellikle öykücülükte ün yapmış sanatçılarımızı gerçeklik ekseninde kesin yargılara varmaktan çekinmeden eleştirel yöntemle ele almıştır. Yöntem ve tekniğini eleştirilecek esere göre belirleyen eleştirmen şablon kullanmaya karşıdır. Doğru yanıt D seçeneğidir.

(Cevap D)

13. Türk edebiyatında ilk gazete "Takim-i Vakayi"dir. Ancak, günlük gazete anlayışını oluşturan ilk özel gazetedir. O da "Tercüman-ı Ahval"dir.

(Cevap C)

14. Millî Edebiyat'ın en önemli hikâye yazarı kuşkusuz Ömer Seyfettin'dir. Yeni Lisan hareketinin başındaki üç isimden biridir. Onun Yeni Lisan'ın ortaya koyduğu sanat ve hayat görüşünü anlattığı yazılarının yanı sıra Türk milliyetçiliği konusunda yazdıkları da önemlidir.

Ömer Seyfettin'i diğer tezli yazarlardan ayıran en önemli taraf hikâye sanatındaki başarısıdır. Türk edebiyatında kısa hikâye onunla önemli bir merhale kaydetmiştir. Samipaşazade Sezai ve Halit Ziya'nın eserleriyle önemli bir noktaya gelmiş olan Türk hikâyesi Ömer Seyfettin ile birlikte olgunluk kazanarak Cumhuriyet devri hikâyesine bağlanır.

(Cevap C)

15. Öncülde verilen bilgilerden V. öncül dışındakiler doğrudur. V.öncülde verilen bilgide Servet-i Fünûn sanatçılarının etkilendiği akım sembolizm değil, realizm, parnasizm olmalıdır. Sembolizmin etkilediği topluluk ise Fecr-i Âti topluluğudur.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK TÜRKÇE ÖABT KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Müfide Ferit – Aydemir

Ömer Seyfettin – Kızıl Elma Neresi?

Yeni Turan - Halide Edip

Altunordu – Ahmet Hikmet Müftüoğlu

Bu eserlerin konusu Türkçülük ve Turancılık üzerine kuruludur. Bu da Türk mitolojisiyle alakalıdır. Ancak Ahmet Mithat Efendi'nin "Taaffüf" eseri Yunan mitolojisine dayanmaktadır.

(Cevap C)

2. Anılar, günü gününe yazılmadığı için günlük türünden ayrılır.

(Cevap A)

3. D'de verilen Bir Gün Mutlaka şiiri Kemal Özer'e değil Ataol Behramoğlu'nun şiiridir.

(Cevap D)

4. Gazetenin günlük yaşama girmesi birçok yazın türünün ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Makale, deneme, fıkra, röportaj gibi türler gazete çevresinde gelişen yazı türleridir. Günlük ise kişinin kendi duygu ve düşüncesini anlatması sebebiyle kişisel hayatı konu alan metinler içerisinde yer alır.

(Cevap E)

5. Parçada durum öyküsünden bahsedilmiş ve Türk edebiyatında bu türde ürün vermeyen istenmiştir. Seçeneklerde Memduh Şevket Esendal, Vüsat O. Bener, Sait Faik Abasıyanık, Oktay Akbal durum öyküsü türünde eser vermişlerdir. Ama Ömer Seyfettin ise olay örgüsü (maupassant) tarzında eserler vermiştir.

(Cevap D)

6. "Lisân-ı Osmaninin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülahazât-ı Şâmildir" adlı makalede Namık Kemal edebiyat ve dil sorununu işlemiştir. Bu makale Milli edebiyat döneminde Ömer Seyfettin'in Yeni Lisân makalesinde yol çizmiştir.

(Cevap A)

7. Celalettin Harzemşah Mukaddimesi'nde Namık Kemal tiyatro hakkındaki görüşlerini belirtmiştir. Sorudaki I. öncüle Ziya Paşa yerine Namık Kemal getirilmelidir.

(Cevap A)

8. Parnasizm akımı, edebiyatımıza Tanzimat Döneminde değil, Servet-i Fünûn Döneminde girmiştir.

(Cevap B)

9. Soruda verilen şiir Mehmet Emin Yurdakul'un "Zavallı Ben" adlı şiirinden alınmıştır. Aynı zamanda Mehmet Emin Yurdakul Milli edebiyatın kurucularından biridir. Şiirde de Milli edebiyatın özelliğini yansıtmıştır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

10. Çobanıl Şiirler – Oktay Rıfat Horozcu'ya aittir. Diğer seçeneklerde verilen eser – yazar eşleştirmeleri ise doğrudur.

(Cevap D)

11. Tanzimat dönemi sanatçısı olan Ziya Paşa birçok beyiti ve dizesiyle atasözüne benzeyen özlü sözleri ile meşhurdur.

A seçeneğinde geçen "Zîrâ bu terâzû o kadar sıkleti çekmez",

B seçeneğinde "Nâ-merd olayım çarha eğer minnet edersem"

C seçeneğinde iki mısra ve D seçeneğindeki iki mısra hakimâne şiir örneği taşır ve Ziya Paşa'ya aittir.

E seçeneği Yaşar Kemal'e ait olup şarap, boğaz, ay ışığı klasik şiirin yansımalarıdır.

(Cevap E)

12. Ahmet Mithat Efendi, "Eyvah" adlı piyesinde çok eşli evlilik konusunu duygusal bir açıdan işlemiştir. Eşinden habersiz başka bir kadınla da evlenen, bunu eşinden saklayan, haftanın yarısını ilk eşinin yanında ikinci yarısını yeni evlendiği kadının evinde geçiren birinin, sonunda, sevdiği her iki eşini kaybetmesi ve "Eyvah" diyerek pişman olması sahnelenir.

(Cevap E)

13. Türk edebiyatında küçük öykü, öncelikle Sami Paşazade Sezai'nin kaleminden çıkan ürünlerle Batı tarzında başarılı örneklerine kavuşur. "Küçük Şeyler" adlı kitabında yer alan öyküleri, araştırmacılar tarafından Türk edebiyatında modern anlamda, kısa öykünün başlangıcı kabul edilir. "B" şıkkında verilen "Uzun öykülerden oluşmaktadır." ifadesi yanlıştır.

(Cevap B)

14. Fatma Aliye Hanım, önceleri "Meram" takma adıyla eserler vermiştir. Fatma Aliye Hanım'ın adını ilk defa kullandığı romanı "Muhâdârât"tır.

(Cevap C)

15. Verilen öncüllerden V. öncül dışındaki öncüller doğrudur. V. öncülde geçen "Yeşil Gece" romanı Cumhuriyet Dönemindeki dini düşünce ile bilimsel düşüncenin çatışmasını anlatan roman türüdür.

Fatih ve Harbiye'de Peyami Safa savaş sırasında ortaya çıkan "Doğu-Batı sorununu Neriman'ın üzerinden anlatmaktadır. Dolayısıyla bu iki roman aynı konuyu değil, farklı konuları anlatan romanlardır.

(Cevap E)

16. Parçada verilen bilgilere baktığımızda;

- Geçmişte yaşanan olaylara dayanması
- Kişinin yaşadıklarını ve gözlemlediklerini anlatması ifadeleri, "anı"nın özelliğidir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. 1839'da Tanzimat, 1856'da Islahat Fermanı'nın ilan edilmesiyle Osmanlı İmparatorluğu, her alanda Batı'ya yöneldiğini resmen açıklamış oluyordu. Tanzimat edebiyatının hazırlık dönemi ilklere imza atılan bir dönemdir. bu dönemdeki Batılılaşma hareketi, Batı düşüncesinin felsefi temellerine inilmediği için yüzeysel olmuştur. Tanzimat Edebiyatı, 1860'ta Agaf Efendi ile Şinasi'nin çıkardığı Tercüman-ı ahval gazetesiyle başlar. Bu edebiyatın asıl kurucuları Şinasi, Namık Kemal ve Ziya Paşa'dır.

(Cevap C)

2. Realist roman; olayları, insanları ve toplumları gerçekçi açıdan yansıtan romanlardır. Stendhal'in Kızıl ile Kara'sı, Tolstoy'un Savaş ve Barış'ı, Halit Ziya'nın Mai ve Siyah'ı realist akımın etkisindedir.

(Cevap D)

3. Günümüz Türk edebiyatında şiirler daha çok serbest ölçüyle yazılmaktadır. Edebiyatımızda şiirde ölçüyü reddeden ilk edebi topluluk Garipçiler olmuştur. Orhan Veli, Ziya Osman, Cahit Sıtkı, Arif Nihat Asya, Behçet Necatigil ve Yavuz Bülent Bakiler gibi şairler serbest ölçüyü başarıyla kullanmışlardır.

(Cevap A)

4. Natüralist Roman; olayları ve kişileri bir bilim adamı gözüyle inceleyen Natüralistler, gerçekçiliği ileri boyutlara götürmüşlerdir. Emile Zola'nın Meyhanesi, Alphonse Daudet'in Jack'i natüralist roman örnekleridir.

(Cevap E)

5. Edebi akımlara göre roman türleri şunlardır:

- Klasik roman
- Romantik roman
- Realist roman
- Natüralist roman

(Cevap B)

6. Romantik roman; olayların duygusal açıdan yansıtılmasına önem veren romantizm, klasizme tepki olarak kuralcılığı reddeder. Victor Hugonun Sefilleri, N. Kemal'in İntibahı bu türe uygun örneklerdir.

(Cevap C)

7. Psikolojik (tahlil/çözümleme) romanlar; roman kahramanlarının ruh çözümleriyle onların insanlara ve topluma bakışı yansıtılır. Bu romanlarda olaydan çok, olayların kişi üzerindeki yansımaları ve kişinin tepkileri konu edilir. Ruhun derinliklerine inilir, bilinçaltındaki gizemli istekler açığa çıkarılmaya çalışılır. Psikolojik roman türünün ilk örneği Madam de La Fayette'nin "La Princesse de Celeves" adlı eseridir. Türk edebiyatında psikolojik roman türünün ilk örneği ise M. Rauf'un "Eylül" adlı romanıdır.

(Cevap E)

8. Tanzimat'a kadar romanın yerini toplumumuzda destanlar, halk hikayeleri, efsaneler, mesneviler ve masallar tutmuştur. Türk edebiyatına roman, Tanzimat'la girmiştir. Batılı anlamda modern Türk romanının kurucusu ise Halit Ziya Uşaklıgil sayılır. Türk romanı, teknik açıdan Servet-i Fünun döneminde güçlenmiş, Cumhuriyet Dönemi'nde de iyice gelişmiştir.

(Cevap A)

9. Macera (Serüven) Romanları; okuyucuyu gerilim içinde tutanı şaşırtıcı, değişik ve esrarlı olayları sürükleyici bir anlatımla anlatan romanlara denir.

Macera romanlarına şu örnekler verilebilir;

- Robinson Crusoe (Daniel Defoe)
- İki Sene Mektep Tatili (Jules Verne)
- Define Adası (Stevenson)
- Kim (Rudyard Kipling)
- Hasan Mellah (A. Mithat Efendi)

(Cevap A)

10. Tarihsel Romanlar: Tarihi gerçeklerden yola çıkılarak oluşturulan romanlardır. Yazar, tarihi gerçekleri kendi hayal gücü ile birleştirerek anlatır. Tarihsel roman, romantizmin bir ürünüdür. Bu türün ilk örneğini İngiliz yazar Walter Scott vermiştir. Türk edebiyatında ise Ahmet Mithat'ın Yeniçeriler ile Batılı anlamda ilk tarihsel roma N. Kemal'in Cezmi adlı romanıdır. Devlet Ana (K. Tahir), Küçük Ağa (T. Buğra), Deli Kurt (N. Atsız) vb. bu türün önemli örnekleridir.

(Cevap B)

11. **Roman-hikâye farkları şunlardır;**

- Hikaye kısa olduğundan anlatım yalın, özlü ve anlaşılır; romanda ise anlatım daha ağır ve sanatlıdır.
- Öyküde ayrıntıya inilmediğinden hikâye öğeleri yüzeyseldir, ayrıntılı değildir.
- Hikayede bir olay bulunmasına karşılık romanda birbirine bağlı olaylar zinciri vardır.
- Hikayede temel öğe olaydır, romanda ise temel öğe karakter yani kişidir.

(Cevap D)

12. Öykü türünün kurucusu İtalyan sanatçı "Boccacio"; ilk öykü "Decameron"dur. Fransız edebiyatında Maupassant, Rus edebiyatından Çehov, Amerikan edebiyatından O' Henry öykü türünün ustalarıdır.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

13. Olay Öyküsü (Maupassant Tarzı); yazar, "çarpıcı" bir olayla okuyucunun ilgisini canlı tutmayı amaçlar. Gerilimi önce artırıp sonra azaltır. Olay adım adım gelişir. Okuyucunun kafasında bir takım sorular uyandırılır. Giriş, gelişme, sonuç basamaklarıyla olay sonlandırılır. Olay öyküsünün dünya edebiyatındaki öncüsü Fransız sanatçı, Guy de Maupassant'tır. Türk edebiyatında ise Ö. Seyfettin, R. Halit Karay, R. Nuri Güntekin, Y. Kadri Karaosmanoğlu, Sabahattin Ali, Orhan Kemal, Samim Karagöz sayılabilir.

(Cevap B)

14. Durum/Kesit Öyküsü; yazar, ya yaşamdan okuyucuya bir kesit sunar ya da insanlık durumunu belli bir ortam içinde aktarır. Durum öyküsünde olayın ve gerilimin yerini belli bir ortamdan kaynaklanan izlenimler, çağrışımlar alır. Rus santçı Anton Çehov tarafından geliştirdiği için bu tür öykülere Çehov tarzı öykü de denilmektedir. Türk edebiyarında Sait Faik, M. Şevket Esendal gibi sanatçılar bu türün başarılı öneklerini vermişlerdir.

(Cevap C)

15. Satirik şiir; toplumdaki düzensizlikleri, tutarsızlıkları, kişilik çarpıklıklarını iğneli ve alaylı bir dille anlatan, eleştiren şiirlerdir. Divan edebiyatındaki hicviyeler ile Halk edebiyatında taşlamalar, Yeni Türk edebiyatında da yergiler bu şiir türünün örnekleridir. Duyguya değil de akla dayanan bir şiir türü olduğu için satirik şiir, didaktik şiir olarak da kabul edilir. Edebiyatımızda Şeyhi, Bağdatlı Ruhi, Nefi, Seyrani, Ziya Paşa, Neyzen Tevfik, O. Veli… bu türün örneklerini vermişlerdir.

(Cevap E)

16. Mensur Şiir; duygu, düşünce ve hayalleri şiirde olduğu gibi incelikle, ahenkle düzyazı biçiminde anlatan şiirlere denir. Bu tür şiirlere mensure adı da verilmiştir. Mensur şiir türü, 19. yüzyılda Fransa'da doğmuş; bu terim ilk kez Baudelaire'in Küçük Mensur Şiirler (1860) adlı eserinde kullanılmıştır. Mensur şiir, edebiyatımıza Servet-i Fünun döneminde Halit Ziya Uşaklıgil'in Mensur Şiirler adlı eseriyle de girmiştir. Ayrıca Mehmet Rauf, Siyah İnciler, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Erenlerin Bağından, Okun Ucundan önemli örneklerdir.

(Cevap A)

17. Didaktik şiir; bir düşünceyi aşılamak, bir konuda bilgi ve öğüt vermek amacıyla bilim, sanat, felsefe, ahlak, din… gibi alanlarda öğretici nitelikte yazılan ve birtakım kuralları, ilkeleri öğretmeyi amaçlayan şiirlere denir. Fabl, hiciv, manzum hikaye, tekke ve tasavvuf edebiyatının bazı şiirleri bu türün örneklerini oluşturur. Eski Yunan edebiyatında Hesiodos (İşler ve Günler) bu türün ilk örneklerini veren kişidir. Türk edebiyatında didaktik türe örnek olabilecek birçok eser vardır: Yusuf Has Hacib'in Kutadgu Bilig'i, Edip Ahmet'in Atabet-ül Hakayık'ı, Aşık Paşa'nın Türklere tasavvufu öğretmek için yazdığı Garipname'si, Nabi'nin oğluna devrin yaşayış ve geleneklerini, İslam ahlakını öğretmek için yazdığı "Hayriye" adlı mesnevisi didaktik eser örnekleridir.

(Cevap A)

18. **Dünya Edebiyatının En Ünlü Yapma Destanlar şunlardır;**

- Üç Şehitler Destanı: F.H. Dağlarca
- Aeneis: Vergilius/Latin Destanı
- Henriade: Volteire/Fransız Edebiyatı
- Os Lusladas: Camoens/Portekiz Edebiyatı
- Kaybolmuş Cennet: J. Milton/İngiliz Edebiyatı
- Kurtarılmış Kudüs: T. Tasso/İtalyan Edebiyatı
- Çılgın Orlando: Ariosto/İtalyan Edebiyatı
- İlahi Komedya: Dante/İtalyan Edebiyatı

(Cevap C)

19. **Dünya edebiyatının en ünlü doğal destanları şunlardır;**

- İlyada ve Odyssela: Yunan edebiyatı
- Şehname: İran edebiyatı
- Kalevela: Fin edebiyatı
- Mahabharata: Hint edebiyatı
- Ramayana: Hint edebiyatı
- Nibelungen: Alman edebiyatı
- Boewulf: İngiliz edebiyatı
- İgor: Rus edebiyatı
- La Cid: İspanyol edebiyatı
- Chansen de Röland: Fransız edebiyatı
- Oğuz Kağan: Türk edebiyatı
- Gılgamış: Sümerler
- Şinto: Japonlar

(Cevap B)

20. Gerçek yaşamdan söz eden türler şunlardır; gezi yazıları, söyleşi, anı, günlük, biyografi, otobiyografi, mektup ve söylevdir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Edebi (yaratıcı) türler şunlardır; şiir, öykü, roman, tiyatro, fabl, masal, efsane ve denemedir.

(Cevap A)

2. **Bilgi aktarımına yönelik (öğretici) türler şunlardır;**
- Makale
- Fıkra
- Eleştiri
- Röportaj

(Cevap E)

3. **Yeni Türk şiirini nazım biçimleri şunlardır;**
- İkili
- Terzarima
- Dörtlü
- Sone
- Balad
- Triyole

(Cevap E)

4. **Günlük türünün özellikleri şunlardır;**
- Anlatılanlar öznel bir yaklaşımla verilir.
- "İç konuşma" tekniğinden yararlanılır.
- Her türlü anlatım biçiminden, tekniğinden yararlanılır.
- Günlük terimi Tanzimat'tan sonra "ruzname" ile karşılanmıştır. Divan edebiyatındaki vakayinameler de bir tür günlük sayılır.
- Edebiyatımızda günlük terimini ilk kez F. Rıfkı Atay kullanmıştır.
- Günlük, anı ile karıştırılmamalı. Günlük günü gününe yazılırken anı yaşananlar bellekte kalan biçimiyle oluşturulur.

(Cevap B)

5. Edebiyatımızda sohbet türünün önde gelen temsilcileri Nurullah Ataç, Suut Kemal Yetkin ve Şevket Rado'dur.

(Cevap E)

6. Kendi alanlarında şöhret kazanmış bilim, sanat ve devlet adamlarının yaşadıkları dönemlerde başlarından geçen ilgi çekici olayları ve bilgileri gözlemleri ışığında kaleme aldıkları yazılara "anı (hatıra)" adı verilir. Anı türünün en belirgin özellikleri, yaşanılan olayların sonradan yazıya dökülmesi ve anlatan kişinin bakış açısıyla sınırlı olmasıdır. Anıların sonradan yazıya döken kişi, bütün yaşadıklarını değil, yalnızca hatırladıklarını kaleme alacaktır. Hatta bazı olaylar, eksik veya yanlış söz konusu dönemin olayları, kişileri ve özellikleriyle ilgili birer tarihi belge kabul edilir. Anı türü her ne kadar kişisel bilgileri içermekteyse de anı yazarının dürüst, samimi ve sorumluluk duygusuyla hareket etmesi gerekir. Edebiyatımızın meşhur anı (hatıra) yazarları şunlardır: Babür Şah, Halit Ziya Uşaklıgil, Fatih Rıfkı Atay ve Mithat Cemal Kuntay'dır.

(Cevap D)

7. Edebiyatımızdaki en meşhur eleştiri yazarları, Namık Kemal, Ahmet Mithat Efendi, Muallim Naci, Ali Canip Yöntem, Mehmet Kaplan, Orhan Şaik Gökyay vb. sanatçılardır.

(Cevap A)

8. Edebiyatımızda Cenap Şahabettin, Ahmet Rasim, Ahmet Haşim, Falih Rıfkı Atay, Nurullah Ataç, Ahmet Hamdi Tanpınar, Necip Fazıl Kısakürek, Suut Kemal Yetkin ve Cemil Meriç önemli deneme yazarlarıdır.

(Cevap C)

9. Edebiyatımızın en meşhur yazarları; Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa, Şemsettin Sami, Cenap Şahabettin, Fuat Köprülü, A. Hamdi Tanpınar, Mümtaz Turhan, Mehmet Kaplan vb. Edebiyatımızdaki ilk makaleyi Şinasi Tercüman-ı Ahval (Tercüman-ı Ahval-ı Mukaddimesi) gazetesinde yazmıştır.

(Cevap B)

10. Âşık edebiyatı, din dışı konuları işleyen ve "âşık" adı verilen saz şairlerinin sazları eşliğinde söyledikleri ürünleri kapsayan halk edebiyatı koludur. Daha çok kasaba, köy ve yeniçeri ocaklarında gelişmiştir. Halkın yaşayışını, sorunlarını, zevklerini, üzüntülerini, sevinçlerini dile getirir. Diyar diyar gezen bu âşıklar, şiirlerini belli şekillere bağlı kalarak söyler ve son dörtlükte kendi adını veya mahlasını kullanır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Türk edebiyatı, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren her alanda Batı'ya yönelir. Günlük yaşamdaki Batılılaşma isteği de edebiyatı ve sanatı doğrudan etkilenmiştir. Batı kültürü etkisindeki Türk edebiyatı şu başlıklar altında incelenecektir:

- Tanzimat Edebiyatı (1860–1895)
- Servet-i Fünun Edebiyatı (Edebiyat-ı Cedide 1895–1901)
- Fecr-i Ati Edebiyatı (1909–1912)
- Milli Edebiyat (1911–1923)
- Cumhuriyet Dönemi Edebiyatı (1923-…)

(Cevap A)

12. **Tanzimat Edebiyatının Hazırlık safhasında gerçekleştirilen bazı önemli yenilikler şunlardır:**

- İlk resmi gazete Takvim-i Vekayi'nin çıkarılması
- İlk yarı resmi gazete Ceride-i Havadis'in çıkarılması
- Şinasi, Ethem Pertev Paşa gibi sanatçıların Fransız şiirinden yaptığı çeviriler
- Hayrullah Efendi'nin Hikaye-i İbrahim Paşa ve İbrahim-i Gülşeni adlı oyun denemesi
- Yusuf Kamil Paşa'nın Fransız yazarı Fenelon'dan yaptığı ilk roman çevirisi
- Edebiyatımızda ilk dergi Münif Paşa'nın çıkardığı Mecmua-i Fünun'un çıkışı
- İlk mizah dergisi Diyojen'in Teodor Kasap tarafından 1869'da çıkarılması
- Günlük türünde yazılan ilk eser Direktör Ali Bey'in Seyahat Jurnali'nin yazılması

(Cevap B)

13. Orta Nesir; sade ve süslü nesrin özelliklerini bir arada taşıyan nesir türüdür. Tarih kitaplarında, tezkirelerde ve vakanüvislerin eserlerinde orta nesre rastlanır.

(Cevap B)

14. Mahallileşme Akımı; Türk dilinin ve edebiyatının kendi içinde olgunlaşması ve millileşmesi anlamında halk etkisindeki yerli bir harekettir. Eskiden beri var olan dilde sadelik hareketinin 18. yüzyılda tekrar canlılık kazanmasıdır.

- Bu akım yerlileşme hareketidir. Bu akımla halk hayatı edebiyata girmiştir. Türk edebiyatı halk zevki ve sanatıyla zenginleşmiştir.
- Türkçe; halk deyimleri, halk söyleyişiyle zengin, esprili ve sade bir yorum kazanmıştır.
- Mahallileşme hareketi özellikle Nedim ve Şeyh Galip'te kendini bulmuştur. Halk koşma ve türkülerinin etkisiyle oluşan şarkı en güzel örneklerini Nedim'de bulur.
- Edebiyatımızda çok etkili bir akım olmasa da Divan edebiyatı geleneği içinde Milli edebiyata kadar olan zaman içinde yerlileşme adına atılmış önemli bir adımdır.

(Cevap C)

15. **Ahmet Vefik Paşa'nın eserleri şunlardır:**

- Zor Nikah (Moliere'den uyarlama)
- Zoraki Tabip (Moliere'den uyarlama)
- Kocalar Mektebi (Moliere'den uyarlama)
- Kadınlar Mektebi (Moliere'den uyarlama)
- Şecere-i Türk (tarih)
- Lehçe-i Osmani (dil)

(Cevap D)

16. Ziya Paşa'nın eserleri şunlardır:

- Harabat (ilk edebiyat tarihi)
- Eş'ar-ı Ziya
- Külliyat-ı Ziya Paşa (seçme şiirleri)
- Şiir ve İnşa (makale)
- Defter-i Amal (çocukluk anıları)
- Zafer-name (nazım-nesir karışık hiciv)
- Rüya (Mülakat şeklindeki röportajın ilk örneği)

(Cevap A)

17. İkinci dönem Tanzimat edebiyatı, 1876'dan başlayarak Servet-i Fünun edebiyatının kuruluşuna (1895) kadar sürer.

Başlıca temsilcileri şunlardır:

- Recaizade Mahmut Ekrem
- Abdülhak Hamit Tarhan
- Samipaşazade Sezai
- Muallim Naci
- Nabizade Nazım
- Direktör Ali Bey

(Cevap E)

18. İlk dönem Tanzimat edebiyatı, 1860'ta ilk özel gazete Tercüman-ı Ahval'in çıkarılmasıyla başlar, 1876'ya kadar devam eder.

Bu dönemin önemli temsilcileri şunlardır:

- İbrahim Şinasi
- Namık Kemal
- Ziya Paşa
- Ahmet Mithat Efendi
- Ahmet Vefik Paşa
- Şemsettin Sami

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. "Kiralık Konak" Türk toplumundaki, "baba-oğul-torun" arasındaki üç nesil çatışmasının anlatıldığı bir eserdir.

(Cevap D)

2. Parçada verilen;

- Eşkal-i Zaman
- Gülüp Ağladıklarım
- Muharrir Bu Ya

adlı deneme, sohbet ve fıkra türündeki eserler "Ahmet Rasim"e aittir.

(Cevap D)

3. Ömer Seyfettin'in hikâyesi mevcut olanla olması gereken arasındaki büyük tezada dayanmaktadır. Bu durum hikâyenin zaman zaman ince bir mizah duygusuyla örülmesini de gerektirir. Özellikle Tos ve Efruz Bey hikâyelerinde mizah duygusu ağır basar. Soruda devrin fikrî ve siyasî oluşumlarını eleştiren hikâye sorulduğu için doğru cevap "Efruz Bey"-dir. Tos hikâyesinde ise batıl inançlar gibi insanın yaşamını derinden etkileyen unsurlar mizahi dille anlatılmıştır.

(Cevap C)

4. Özellikleri verilen eser ve yazarı "Adalet Ağaoğlu – Bir Düğün Gecesi"dir. Adalet Ağaoğlu'nun romanları arasında anlatım tekniği bakımından bir yere sahip olan "Bir Düğün Gecesi", bir yanıyla 12 Mart dönemini işleyen romanlar arasında da yer almasına rağmen daha çok modernist özellikler taşır. Romanda 70'li yıllarda Türk toplumunun genel bir tablosunu sunan Adalet Ağaoğlu, dönemin askerden bürokrata, iş adamından avukata, devrimcisinden gericisine kadar farklı üst düzey görevlerde bulunmuş, farklı dünya görüşüne sahip tiplerini bir düğünde buluşturur.

(Cevap B)

5. Çok Sesli Bir Ölüm ve Çözülme Rasim Özdenören'e aittir. Yazarın Gül Yetiştiren Adam, İpin Ucu, Yumurtayı Hangi Ucundan Kırmalı, Yaşadığımız Günler, Ben ve Hayat ve Ölüm gibi eserleri de vardır.

(Cevap B)

6. Tanzimat sonrası Türk edebiyatında mizah ve hiciv, klasik edebiyat dönemine göre daha ileri düzeyde gelişme gösterir. Bunda Türk edebiyatının Batılı çehre kazanmaya başlamasının yanında gazete ve dergiler de etkili olur. Yenileşme döneminde bir tür olarak gelişen mizaha yönelik gazete ve dergiler de çıkarılmıştır. Bu dergilerden Ali Reşit ve Filip Efendi'nin sahip oldukları, Terakki gazetesinin aynı adla çıkan haftalık eki "Terakki (1870)" ise ilk Türkçe mizah dergisidir.

(Cevap D)

7. Tanzimat Dönemi gelişen Batıcılık anlayışı edebiyata da yansımıştır. Recaizade Ekrem ve Abdulhak Hamit Tarhan'ın kurduğu modern yapıyı devam ettiren ve geliştiren kişi Tevfik Fikret'tir.

(Cevap B)

8. Nabizade Nazım tarafından 1891'de yayınlanan Karabibik ilk köy romanıdır. Romanda olay örgüsü basit, dili sade ancak yerel ağız özelliği kullanılarak anlatılmıştır. Romanda köy halkı anlatılır. "E" şıkkında verilen "Türk edebiyatında köy hayatını anlatan ilk öyküdür" ifadesi yanlıştır. Çünkü "Karabibik" öykü değil romandır. Köy hayatını anlatan hikâyeler daha önce Ahmet Mithat Efendi tarafından kaleme alınan "Bahtiyarlık" adlı öyküdür.

(Cevap E)

9. Resimli Türk Edebiyatı, Nihat Sami Banarlı'ya aittir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

10. "D" şıkkında verilen "Türk edebiyatının ilk romanıdır." ifadesi yanlıştır. Türk edebiyatının ilk romanı "Taaşşuk-u Talat ve Fitnat"tır. İntibah, Türk edebiyatında ilk edebî roman olarak kabul edilir. Batı roman tekniğiyle yazılması, realist tasvirlere ve mekânlara yer vermesi, psikolojik tahlillere gitmesi bakımından edebiyatımızda ilklerdendir. Roman kahramanlarını tasvir ederken klasik edebiyatımızın etkileri görülür.

(Cevap D)

11. "Huşenk" İbnürreşat Ali Ferruh'a ait bir tiyatrodur. Konusu namus kavramı, aşk ve bu aşka müdahale etrafında gelişir.

Diğer şıklarda verilen eserler ise,

Liberte – Abdülhak Hamit

İçli Kız – Abdülhak Hamit

Kara Bela – Namık Kemal

Hikâye-i İbrahim Paşa be- İbrahim-i Gülşeni - Hayrullah Efendi

(Cevap C)

12. Önce romantik, daha sonra gerçekçi ve natüralist edebi ekollere bağlı kalarak öykü yazan, köy gerçekçiliğini geniş olarak Türk edebiyatına getiren Nabizade Nazım'dır. Nabizade Nazım'ın öyküleri şunlardır: Yadigarlarım, Bir Hatıra, Karabibik (roman olarak da kabul edilir), Sevda, Hasba, Seyyie-i Tesamüb, Zavallı Kız, Hâlâ Güzel, Bir Fakir Aile, Enginde'dir.

(Cevap E)

13. Türk romanının gelişiminde Tanzimat edebiyatının ikinci kuşağı ve Ara Nesil mensupları, birinci kuşaktan devraldıkları mirası daha ileriye götürmüşlerdir. Romanın üslup ve anlatım teknikleri bakımından gelişmesinde rol oynamışlardır. Türk romanının daha sonra Batılı anlamda ilk başarılı ve büyük örneklerini verecek olan Servet-i Fünun mensuplarının işleyip geliştirebilecekleri zemini oluşturmuşlardır.

(Cevap B)

14. Nurullah Ataç'tan alınan bu yazıda Yahya Kemal üzerine düşünceler dile getirildiği için eleştiri bir yazar eleştirisi niteliği taşımaktadır.

(Cevap E)

15. (A), (C), (D) ve (E) şıklarında verilen Tanzimat dönemine ait sözlük ve gramer kitaplarıdır. Ancak (B) şıkkında verilen "Revzen-i Mahlü" adlı eser Serveti Fünun dönemi şairlerinden Tevfik Fikret'e aittir.

(Cevap B)

16. A, C, D ve E'de verilen bilgiler doğrudur. B seçeneğinde geçen "Ortadirek ve Yer Demir Gök Bakır" romanları Orhan Kemal'e değil, Yaşar Kemal'e aittir.

(Cevap B)

17. Tanzimat sonrasında Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatında mizah ve hiciv manzum eserlerle temsil edilmenin yanında düzyazıda da geniş bir alan bulmuştur. Recaizade Mahmut Ekrem'in "Araba Sevdası" buna örnektir. Eser, alafranga züppe tipinin içinden çıktığı topluma yabancılaşmışlığının mizahi dille sergilenmesi üzerine kurulur.

(Cevap A)

18. Akif Paşa'nın "Adem Kasidesi'nden sonra dikkati çeken öteki şiiri "Mersiye"sidir. Şair, sade ve samimi bir dille ve hece vezniyle torununun ölümü üzerine yazdığı bu koşma tarzındaki "Mersiye"de ölüm olgusunu ve düşüncesini klasik anlayıştan farklı bir şekilde ele alır. Şair bu mersiye ile klasik anlayışın ölüm sonrasını pek sorgulamayan tavrının dışına çıkarak, torununun küçük yaşta ölümünün ruhunda yarattığı derin ıstırabın etkisiyle ölümü ve ölüm sonrasını sorgulamaya girişir. Metafizik derinlik kazanmayan, mezarlık âlemiyle ve bilhassa insan bedeni üzerinde duruşuyla sınırlı kalan söz konusu şiir, devrinden çok sonra yeni yeni açılımlara imkân hazırlar yahut hiç değilse metinler arası bağ kurabileceğimiz kadronun bir yanını verir görünmektedir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. "Efruz Bey"de Efruz Bey, "Yaprak Dökümü"nde Ali Rıza ve Şevket, "Aşk-ı Memnu"da Behlül, "Şık"da Şöhret Bey Batılı tipler olarak karşımıza çıkar. Yaşar Kemal'in Ağrı Dağı Efsanesi'nde ise Mahmut Han'a karşı geleneklerini savunan Gülbahar ile Ahmet'in aşkı anlatılır.

(Cevap C)

2. Öykülerinde yalın bir dil ve mizahı ön plana çıkaran Milli edebiyat dönemi yazarları Refik Halit ve Reşat Nuri Güntekin'dir.

(Cevap D)

3. A seçeneğinde verilen "Şiir ve İnşa" makalesi Ziya Paşa'ya aittir.

(Cevap A)

4. Aşk-ı Memnu, Yakup Kadri'nin değil Halit Ziya'ya ait yasak aşkı konu edinen ve yanlış Batılılaşmayı anlatan bir eserdir.

(Cevap E)

5. İlk köy romanı Nabizâde Nazım'ın "Zehra" adlı eseri değil "Karabibik" adlı eseridir. Zehra ise Nabizâde Nazım'ın ilk psikolojik roman denemesidir.

(Cevap A)

6. Ahmet Vefik Paşa'nın Molière'den yaptığı uyarlamalar ve çevirilerin önemli bir kısmı mizah ve hiciv içinde barındıran komedilerdir (A) (D).

İbrahim Şinasi tarafından 1859'da yazılan "Şair Evlenmesi" adlı tiyatro oyunu mizahi ögelerle örülüdür. Görücü usulü evliliği mizahi yollarla anlatır (B).

Direktör Ali Bey'in yazdığı ve uyarladığı oyunları da mizah ve hiciv ögeleri üzerine kuruludur (C).

(E) şıkkında verilen "Vuslat" Recaizade Mahmut Ekrem'in Namık Kemal'in "Zavallı Çocuk" adlı eserinden etkilenerek yazdığı tiyatrodur.

(Cevap E)

7. Romanın kurmaca dünyasında yazar kimliğiyle zaman zaman beliren Namık Kemal'in iyileri bir tarafa kötüleri bir tarafa topladığını ve iyilerin yanında yer aldığını söyleyebiliriz. Bu da onun ahlakçı anlayışından kaynaklanır.

(Cevap B)

8. Mehmet Emin'in başlattığı şiir anlayışını geliştiren ve tamamlayan Rıza Tevfik Bölükbaşı'dır. Rıza Tevfik, "Çocuk Bahçesi" dergisinde yayımladığı bir açık mektupla Mehmet Emin'in şiirini beğendiğini, kendisinin de artık böyle şiirler yazacağını açıklar. Mehmet Emin'in şiirindeki ahenksizliğin farkında olan Rıza Tevfik, milli şiir estetiğinde eksik bulduğu ahengi tamamlama arayışını sürdürür. O şiirdeki ahenk eksikliğinin "halk şiir geleneğine bağlı" şiir yazarak çözümleneceğine inanmaktadır. 1911'de yayımladığı "Divan" adlı şiiriyle bunun ilk örneğini verir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. Millî Edebiyat şu üç temel üzerine oluşturulmuştur.

- Dilde sadeleşme
- Anadolu insanına yönelme, Anadolu zenginlikleri
- Halk edebiyatı

Yukarıda verilen üç özelliği ifade eden "E" şıkkıdır.

(Cevap E)

10. Ali Süha Delibaşı, yazı hayatının başlarında mensurelerini "Mezalim-i Elem" adıyla kitaplaştırmak istediyse de başaramamıştır.

(Cevap C)

11. 1860'ta Agâh Efendi ve Şinasi'nin çıkardığı gazete Tercüman-ı Ahval'dır Ceride-i Havadis 1841, Takvim-i Vakayi 1831, Tercüman-ı Hakikat 1878 ve Tasvir-i Efkâr 1862 yıllarında yayım hayatına başlamıştır.

(Cevap A)

12. Bir yerden bahsetmekte zorlanan, gözlem yapmaktan çekinen, gerçekliği ve gözlemi ön plana almayan bir yazar realizm ve naturalizme bağlı kalarak eser veremez.

(Cevap E)

13. Kara Kitap: Orhan Pamuk – Roman
Kılavuz: Bilge Karasu – Roman
Yağmur Kaçağı – Attila İlhan – Şiir
Unutma Bahçesi: Latife Tekin – Roman
Ruh Üşümesi: Adalet Ağaoğlu – Roman

(Cevap C)

14. Soruda verilen parça Reşat Nuri Güntekin'in Anadolu Notları'ndan alınmıştır. Reşat Nuri, bu eserini öğretmenlik yaptığı zamanda aldığı notları bir araya getirerek yazmıştır.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Öğrencinin konuşma sırasında temel bağlantıları atlaması, neden-sonuç ve olay sıralamasını yani hikâyeyi kavrama eksikliğinden kaynaklanmaktadır.

(Cevap C)

2. Hızlı okuma etkinliklerinde ilk olarak aktif görme alanını genişletmeye yönelik çalışmalar yaptırılmalıdır. Bu amaç için kelimeler yatay ve dikey halinde sayfanın ortasına yazılıp, kelimeleri okumadan kelimeler üzerinde göz jimnastiği yapılabilir.

(Cevap B)

3. Dizartri konuşma organlarındaki yapısal bir bozukluktan kaynaklanır. Bu problem sinirlerle ilgili olduğundan düzeltilmesinde nörologlardan yardım alınmalıdır.

(Cevap B)

4. Artikülasyon bozukluğu kişinin yaşına ve konuşma gelişimi dönemine uygun olarak konuşmasında beklenen düzgünlüğü ve ses uyumunun olmamasıdır.

(Cevap D)

5. Okuyucunun okuma esnasında kelimelerin değil düşüncelerin takibini yapması anlamayı kolaylaştırır. Okuyucunun okurken tek tek kelimelerin anlamını değil cümlelerin anlamını göz önünde bulundurması gerekir. Bu strateji okuma esnasında bütüncül bir bakış açısı kullanmayı gerektirir.

(Cevap C)

6. Analitik ya da çözümleyici puanlama anahtarında metin değerlendirilmesinde ayrıntılı bir bilgi verir. Analitik puanlama anahtarı sayesinde yazılı anlatımın hangi yönünün güçlü hangi yönünün zayıf olduğu ortaya çıkarılabilir.

(Cevap A)

7. Medya eğitimi medyanın tüm alanları ile ilgilidir. Medya eğitimi sürecinde kültürel değerlerin kazandırılması ya da dayatılması değil bu değerlerin araştırılması ve anlaşılması esastır.

(Cevap E)

8. Bilgilendirici metin yapılarından tanımlamada metinler bir konu, kavram, olay, nesne, kişi, fikir ve özellikler hakkında bilgi verir. Edebiyat tarihimizdeki ilk makale çalışması ve makale türleri hakkında bilgiler sunulmakta, makale türü tanımlanmaktadır.

(Cevap A)

9. Karşılaştırma yapısındaki metinlerde iki veya daha fazla konu karşılaştırılır veya kıyaslanır. Olaylar, kavramlar ve insanlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar belirlenerek ortaya konur. Karşılaştırma metinlerin öğretiminde venn diyagramlarından da yararlanılabilir.

(Cevap C)

10. Yazar olaylar ve sonuçları arasındaki ilişkiyi göstermek istiyorsa neden ve sonuçları arasındaki ilişkiyi göstermek istiyorsa neden-sonuç türü metin yapısı kullanır. Neden-sonuç ilişkilerinin en iyi görselleştirilmesini sağlayan araçlar balık kılçığı diyagramıdır. Balık kılçığının gövdesine temel olay ve durum yazılır, balık kılçığının diğer dallarına ise olayın, kavramın nedenleri, alt nedenleri ve sonuçları yazılabilir.

(Cevap C)

11. Sıralama türü metinlerde öğrenciler genel konuyu bulmalı, metinde geçen her bir aşamayı belirlemeli ve aşamalar arası farklılıkları açıklamalıdır. Sıralama yapısına sahip olan bilgilendirici metinlerdeki olayların ve bilginin akış sırasına göre öğrencilerden sıralamaları istenebilir, bunun için akış şeması kullanılabilir.

(Cevap A)

12. Hikâye yüzü, görsel bir öğrenme stratejisidir. Bu strateji, hikâye edici metinlerin öğelerinin hatırlanması, tanımlanması ve anlaşılmasını sağlamak için görsel şema oluşturma işlevi görür. Bu strateji görünümü nedeniyle ilkokul öğrencileri için eğlencelidir ve onların daha çok dikkatlerini çekebilir.

(Cevap C)

13. Öğretmenin, öğrencinin eğlenceli bir aktiviteyle metni anlayıp anlamadığını kontrol etmek için kullandığı stratejilerden birisi de hikâye piramididir. Bu stratejide öğrenciler, sadece belirli sayıdaki kelimeleri kullanarak hikâyeyi açıklar. Hikâye piramitleri ilkokul öğrencilerinin sınırlandırılmış kelimelerle analiz etme ve anlatma becerilerini geliştirir. Bunun yanında metin analizinde anahtar kelime ve kelimeleri kavrama becerisini arttırır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Eleştirel dinleme herhangi bir olay veya durumun iyiliği, doğruluğu, sunuluş şekli gibi hususlarda yargıya varmayı gerektiriyor. Rıza öğretmenin yaptığı çalışmadaki propagandayı belirleme çalışması bir eleştirel dinleme etkinliğidir.

(Cevap A)

2. Macide reklâm filmine ilişkin izlediklerini olduğu gibi yansıtmış, bir değişikliğe uğratmamıştır. Bu cevap gerçekleşen öğrenmenin bilgi düzeyinde olduğunu göstermektedir. Davut ise izlediği reklâm filmini propaganda esasları açısından inceleyip filmin tüketiciyi aldatabileceğine ilişkin bir yargı söz konusudur.

(Cevap B)

3. **Örnek olay incelemesi yönteminde uyulacak rehber ilkeler şunlardır;**

- Örnek olay öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olmalıdır.
- Örnek olayda temel ayrıntılar iyi belirlenmiş olmalıdır.
- Gerçek bir olay sınıfta tartışılacaksa yer, zaman ve kişi isimleri değiştirilmelidir.
- Sorun analiz edilmeli ve bu analizde öğretmen tarafından kilit sorular hazırlanmalıdır.
- Olaya ilişkin olarak ya yazılı bir materyal verilmeli ya da video gösterilmelidir.
- Olayın çözümünde öğrencilerin doğru yolda olduklarını kontrol ederek yanlış çözümlere gitmeleri önlenmelidir.
- İnceleme sonunda ortaya çıkan ilke ve sonuçları görüş birliğine vararak kaydetme ve öneriler geliştirilmelidir.

(Cevap C)

4. Dinleme öncesinde amaç belirlemek önemli bir stratejisidir. Bu stratejinin temel amacı seçici dinlemeyi sağlamak, ana hatları ayrıntılarından ayırmaktır. Bu strateji dinleme sürecinin seçici ve sistematik yapılması için oldukça kritiktir.

(Cevap B)

5. Dinleme öncesi kullanılacak stratejilerden beyin fırtınası öğrencide 'bu konu bende ne çağrıştırıyor?'u oluşturmak içindir. Dinleme öncesi yapılacak beyin fırtınası öğrencilerin ön bilgilerinin harekete geçirmek için etkilidir.

(Cevap D)

6. Zihinde canlandırma özellikle şiir hikâye gibi estetik dinlemeyi gerektiren dinleme metinleri öncesinde kullanılabilecek bir stratejidir. Bu strateji ile estetik dinleme için gerekli olan duygular da harekete geçirilebilir.

(Cevap C)

7. Dinleyicileri etkilemek amacıyla yeri geldikçe duygusal ve etkileyici konuşmalara söylev türüne örnektir. Söylevin temel amacı yapılan icraatları coşkulu bir şekilde anlatıp dinleyiciyi coşturmaktır.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

8. Öğretmenin gerçekleştirdiği dinleme sonrası etkinlik öz değerlendirme çalışmasıdır. Bu çalışma ile öğrenciler kendilerini dinleme sürecindeki becerilerine yönelik olarak değerlendirme fırsatı yakalamış olur.

(Cevap E)

9. Hikâye anlatımı çocukları eğlendirirken hayal dünyalarının da gelişmesini sağlar. Öğretmenler hikâye anlatırken öğrencilere model olmalıdır. Hikâye anlatımında dört aşama söz konusudur.

a. Hikaye seçimi
b. Hikaye anlatmaya hazırlık
c. Anlatımı destekleyecek ve zenginleştirecek unsurları belirleme
d. Hikaye anlatımı

Hikâye anlatımında da anlatıcının hikâyenin olay örgüsünü aktarabilmesi oldukça önemlidir. Bunun dışında sesini kullanabilme düzeyi ve anlatımı zenginleştirici unsurları kullanımına dikkat edilmelidir.

(Cevap C)

10. Okuma amacını oluşturma okuma öncesi zihinsel kurulum için önemlidir. Ancak kişinin okuma sürecinde anlamlandırmasını sağlayacak en önemli unsur ön bilgilerdir. Kişi okuyacağı materyale ilişkin ön bilgilerini sürece yansıtabilirse anlamlı öğrenme desteklenmiş olur.

(Cevap B)

11. Konuşmanın dört temel niteliği vardır. Bunlar;

a. Fiziksel: Sesin iletilmesi için gerekli fiziksel süreçler ile ilgilidir. I numara ile verilen konuşmanın fiziksel niteliği ile ilgilidir

b. Fizyolojik: Konuşma sürecinin bedensel alt yapısını açıklar. Gerekli olan fiziksel olaylar ve özellikleri açıklar

c. Psikolojik: Birey açısından konuşma ve dilin önemi ile ilgilidir. II numara ile bu nitelik vurgulanmaktadır

d. Toplumsal: Dil ve konuşmanın sosyal yaşam açısından önemi ile ilgili niteliktir. III numaralı açıklama bu nitelik ile ilgilidir.

(Cevap A)

12. Ölçme ve değerlendirmenin yapıldığı sorularda soru kökü iyi okunmalıdır. Soru kökü bizden ölçme mi ya da değerlendirme mi istiyor dikkat edilmelidir. Değerlendirme istenen sorularda öncülle veya şıklar okunduktan sonra "olmuşta ne olmuş" diye sorduğumuzda bu soruya cevap alıyorsak o şıkta değerlendirme yapılmıştır. Sorudaki I. öncül dışındaki öncüllerde değerlendirme yapılmış, I. öncülde ise sadece ölçme yapılmıştır.

(Cevap A)

13. Popüler yapıtla yazınsal değeri olan yapıtlar arasındaki en büyük fark popüler yapıtların konusunu günlük olaylardan alması yada ona paralel ilerlemesidir. Yazınsal yapıtlarda ise düşle gerçek iç içe girebilir. Bu yapıtlarda neyin gerçek neyin hayal ürünü olduğu kestirilemez.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Ele alınan konuyu farklı boyutlardan destekleyerek geliştiren metinlere tamamlayıcı metinler denir. Metin farklı açılardan bilgi ve yorumlarla zenginleştirilir. Verilen örnek metinde işlenen konu farklı boyutları ile ele alınmaya çalışılmıştır.

(Cevap C)

2. Öğretmenin gerçekleştirdiği çalışma metin inceleme sürecinde yapılabilecek bir etkinliktir. Bu etkinlik sayesinde öğretmen metnin daha iyi anlaşılmasını sağlayarak öğrencilerin metni anlama düzeylerini kontrol etmiş olur.

(Cevap B)

3. Öğretmenin kullandığı metin türü hikâye edici metindir. Metin bilgi vermekten çok bir olayın serim, düğüm, çözüm kapsamında anlatılmasını içermektedir.

(Cevap C)

4. Öğretmenin ilk sorusu yüzeysel anlama sorusudur, sorunun cevabı metin içerisinde kelimesi kelimesine mevcuttur. İkinci soru ise öğrencinin düşünce ve fikirlerini organize edip, özgün bir cevap sunmasını gerektiren sentez düzeyindedir.

(Cevap A)

5. Sebep ve sonuç ilişkisine dayalı metinler genellikle "bundan dolayı, bunun için, bunun sonucu olarak, bu sebepten, nedeniyle" vb. kelimeler kullanılmaktadır. Verilen örnek metinde beslenme ve ile sağlıklı yaşam arasındaki ilişki neden-sonuç arasından ele alınmıştır.

(Cevap C)

6. Neden sonuç ilişkilerinin görselleştirilmesinde kullanılabilecek en uygun görsel balık kılçığıdır.

(Cevap A)

7. Program amaçlarının gözlenebilen ve ölçülebilen davranışlar olarak ifade edildiği yaklaşım davranışçı yaklaşımdır. Yenilenen programda programın amacı, bireyin doğrudan gözlenebilen davranışlarının yanı sıra dolaylı olarak gözlenebilen tutumlarını, değerlerini ve becerilerini de kapsayan 'kazanımlar' biçimimde ifade edilmiştir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

8. Öğretim ilkelerinden açıklık ilkesine göre, eğitim - öğretim etkinliklerinde kullanılan kavram, sözcük ve açıklamaların öğrenciler tarafından kolayca anlaşılabilecek biçimde düzenlenmesi öğrenmeyi kolaylaştırır ve öğrenmenin kalıcı olmasını sağlar. Öğretim sürecinde dilin etkili kullanımı, eğitsel araç - gereçlerden yararlanma ve öğrencilerin eğitim - öğretim etkinliklerinde olabildiğince çok duyu organını kullanmasını sağlamak öğrenmeyi olumlu olarak etkilemektedir. Açıklık; öğretim sürecinde bilgilerin bilinenden bilinmeyene, basitten karmaşığa doğru sırayla verilmesi ve öğrenilen bilgilerin yaşamın hangi alanlarında kullanılacağının belirtilmesidir.

(Cevap E)

9. Empati, iletişim sürecinde karşıdaki bireyin duygu ve düşüncelerinin doğru olarak anlaşılmasıdır. Öğretim öğretmen-öğrenci arasındaki iletişime dayanır. İletişimin kesintisiz, etkili ve çatışmasız sürdürülmesi öğretim hizmetinin niteliğini etkiler. Empati, iletişimin sürekliliği için önemlidir.

Öğretmenin öğretimde öğrenciyle empati kurması:

Öğrenci açısından: Anlaşıldığı hissi yaratır. Kendini rahat ve güvende hisseder.

Öğretmen açısından: Öğrencinin anlaşılması, ihtiyaçlarının farkına varılmasını sağlar.

Öğretim açısından: Kesintisiz etkili bir iletişimle yürütülen etkili bir eğitim ortamı oluşturur.

Sınıfta İletişim

Sınıfta iletişim öğretmen - öğrenci, öğrenci - öğrenci arasında çok boyutlu olarak oluşmaktadır. Etkili bir iletişimin olması için öğretmene büyük görev düşmektedir. Öğretmenin tutumu, sınıf içerisinde seçeceği her yöntem ya da araç gereç, sınıfta iletişimi kolaylaştırabileceği gibi zorlaştırabilir bir özelliğe de sahip olabilir.

Sınıf İçi İletişimi Geliştirmek İçin

1. Öğretmen konuşma yeteneğini geliştirmeli
2. Dersi iyi bir şekilde planlamalı
3. Öğrenci ihtiyaçları, yetenek ve ilgilerini değerlendirmeli
4. Öğrencilerin ilgisini dağıtan durumları ortadan kaldırmalı
5. Öğrencileri dikkatli bir şekilde dinlemelidir.

Sınıf İçi İletişimde Öğretmen ve Öğrenciden Kaynaklanan Engeller

- İletişime girme amaçlarını tam olarak algılamamaları
- Güvensizlik
- Temel gereksinimlerinin yeterli karşılanmaması
- Ortak yaşantı alanlarının sınırlı oluşu
- Gelecek kaygıları
- Sevgi ve saygıda karşılık görülmemesi

(Cevap B)

10. Kalıplayıcı öğretmen kuralları kendisi koyar. Kurallara uyulması konusunda oldukça katıdır. Öğrenciler bir kuralı çiğnediğinde düzeltmede aceleci davranırlar. Kalıplayıcı ve otoriter bir ortam öğrencilerde yaratıcı düşünmenin gelişimini engellemektedir. Ayrıca bu öğretmen tutumları sınıfta olumlu bir atmosferin oluşmasını engellemektedir. Sınıf yönetimi kural koymak ve bu kuralları uygulamak değildir. Sınıf yönetimi, kaynakları örgütleme, çevreyi etkili biçimde düzenleme, öğrenci gelişimini gözleme, ortaya çıkabilecek sorunları tahmin edip önlemler alabilme gibi unsurları içeren sınıftaki hayatın bir orkestra gibi yönetilmesidir.

Etkili sınıf yönetimi sadece sınıftaki süreğen olaylara ve davranış yönetimine dikkat edilmesini değil aynı zamanda öğretmenlerin öğretim uygulamalarında nasıl davranacaklarına ve bu uygulamaları nasıl örgütleyeceklerine de dikkat edilmesini gerektirir. Öğretmen, öğrencilerin davranış sorunlarını ortadan kaldırmak, öğretme ve öğrenme çevresini yaratmak ve devam ettirmek için gerekli olan hazırlıkları yaparak uygulamalı ve sürdürebilmelidir.

(Cevap E)

11. Eğitim programının ölçme ve değerlendirme öğesinde bulunması gereken öncelikli ve temel özellik program hedefleri ile uyumlu olmalıdır.

(Cevap C)

12. "Zehra Şifa Türkçe sınavından sıfır aldı." ifadesi bir ölçmedir. Zehra Şifa'nın Türkçe bilgisi sınavla gözlenmiş ve gözlem sonucu, sıfır puanla eşleştirilmiştir. Zehra Şifa'nın Türkçe bilgisini ölçmek amacıyla kullanılan test, bir eşit aralıklı ölçektir. Eşit aralıklı ölçekler, tanımlanmış bir sıfır noktasından itibaren eşit birimlere bölmelenmiş ölçme araçlarıdır. Eşit aralıklı ölçeklerde tanımlanmış (keyfi, itibari) sıfır kullanılmaktadır. Tanımlanmış sıfır ise ölçülen özelliğin gerçekte hiç olmadığı anlamına gelmez; sadece bir başlangıç noktasıdır. Yani Zehra Şifa'nın sıfır puan alması, Türkçe dersi ile ilgili hiçbir şey bilmediği anlamına gelmez, Zehra Şifa sadece testteki hiçbir soruya doğru yanıt verememiştir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Sanatçı psikolojisinin, biyografisinin, kişilik yapısının ve bilinçaltı gibi hususi özelliklerinin eserine yansıdığı üzerine temellenen psikanaliz, sanatçıya dönük bir eleştiri kuramıdır. Biyografik malzemelerin tespiti bir edebiyat tarihçisinin vazifesi iken, bir edebiyat eleştirmeni ise bu derlenen çalışmaları, edebi eserin anlam alanını artırmak için bir malzeme olarak kullanmakla yükümlüdür.

(Cevap E)

2. Sanatçının psikolojisini anlamak amacıyla kullanılan psikanalitik kuramda sadece eser merkezli bir okuma yöntemi de gelişmiştir. Edebi metinlerdeki kişilerin psikolojisini anlamaya dönük çalışma, bu tarz bir incelemenin sonucudur. Ayrıca Carl Gustav Jung ile birlikte psikanalizin çalışma sahası genişlemiş ve toplumsal düzeyde psikolojik incelemeler ağırlık kazanmıştır.

(Cevap D)

3. Masksizm'in ilk sanat teorisyeni sayılan Plehanov eserlerin sosyal gerçeklik anlayışla da açıklanabileceğini söyler ve kanaatlere ulaşır:

- Sanatın kökeni iştir, faydadır, ihtiyaçtır.
- Yaşamak için yapılan işler sanatın bütününü kucaklar.
- Sanatçı bağlı olduğu sınıfın ideolojisini yansıtır.
- Burjuvazi, aristokrasi ve işçiler öne çıkar.
- Sınıf çatışması sebebiyle hayata işçilerin egemen olması ana fikrini işleyen eserler, toplumsal gerçekçi eserleri oluşturur.

(Cevap D)

4. Anlatımcılık edebi eserde duyguyu merkeze aldığından romantik eserlerde ve lirik şiirde kendine daha geniş bir kullanım alanı bulur. Didaktik, düşünceye dayalı ya da duygu aktarımını hedeflemeyen eserlerde anlatımcılığın imkânlarından faydalanmak olası değildir. Anlatımcılığın en önemli teorisyenlerinden kabul edebileceğimiz Tolstoy kurama yeni bir boyut getirir. Tolstoy sanatçının duygularını aktarmasının yanı sıra okuyucunun da bu duygulara ortak olması gerektiğini savunur. Bu sayede okuyucu ve yazarın ortak paydada buluştuğu estetik bir boyut ortaya çıkar.

(Cevap A)

5. Marksist eleştiride edebiyat eseri, sınıf çıkarlarını dile getiren bir ideolojidir. Sanatı üst yapının bir parçası olduğu için dönemin ideolojisini yansıtacak, bilinçli ya da bilinçsiz olarak egemen sınıfın çıkarlarına hizmet edecektir. Bundan dolayı toplumun altyapısı, üstyapısını ve dolayısı ile ideolojisini belirleyecek, sanat eseri de bu ideolojiyi yansıtan bir yapıt olacaktır. Marksist eleştiri, sosyolojik eleştiri gibi genellikle bir sanat olayının nedenlerini araştırır. Ancak sosyolojik eleştiri bu nedenlerin çeşitli olabileceğini iddia ederken Marksist eleştiri ekonomik koşulları ve toplumdaki sınıf çatışmalarını esas alır ve olayı bunlarla açıklar.

(Cevap B)

6. Ekspresyonizm olarak da adlandırılan anlatımcılık, insanın coşkudan hareketle kendi benini hiçbir kurala bağlı olmadan ifade etmesidir. Anlatılan husus, dış dünyadan çok, benin dış dünyayı yorumlama tarzına yöneliktir. Sanatkar anlatımcılığın kendine sunmuş olduğu imkanla adeta kendi benini gözden geçirir. Böylelikle ortaya koymuş olduğu sanat eserinde, dış dünyada gördüğünü olduğu gibi taklit etmeyerek muhayyilesinin imkanlarıyla, kendi benliğiyle baş başa kalmış olur.

(Cevap E)

7. Edebi eserlerin toplumu yansıttığını söyleyenlerin başında Rene Wellek ve Austin Warren gelmektedir. Onlara göre edebiyatla toplum arasındaki ilişkileri incelemede en çok kullanılan metot edebi eserlerin, sosyal olayların ifadesi ve vesikaları olarak incelenmesidir. Hatta edebiyat sosyal bir belge olarak kullanıldığı zaman sosyal tarihin ana hatlarını ortaya koyabilecek kadar gerçekçidir. Edebiyat sosyolojisi yalnız eseri değil eserin üreticisini, yayıncısını, okuyucusunu ve içinde oluştuğu toplumu, yani eserin arka planını da ele alarak esere farklı açılımlar kazandırır. Diğer bir sosyolojik yaklaşım ise iç okuma ve dış okuma metodudur. İç okuma, çoğunlukla edebi metinlerin içeriklerinin sosyolojik veriler gözetilerek çözümlenmesidir. Dış okuma ise edebiyat eserleri ile bunları üretenlerin arasındaki ilişkiyi merkeze alarak yapılan okuma biçimidir.

(Cevap E)

8. A, B, C ve D seçeneklerindeki kazanım ile uygulamalar birbirleriyle uyumludur ancak E seçeneğindeki "fiillerin anlam ve özelliklerini fark eder" kazanımı iş, oluş ve durum fiilleri ile ilgilidir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. Klasisizm, romantizm, realizm gibi edebi akımlar doğrultusunda gelişen eleştiri metotları, eserleri açıklamak ve anlamlandırmak için tarihi gelişmenin önemli olduğunda birleşirler. Bu bağlamda birçok farklı eleştirme ve okuma biçimi ortak biçimde tarihsel eleştiri metodundan yararlanır. Tarihi ya da tarihsel eleştiri kuramına göre, bir metnin anlaşılması için o metnin yazarının hayat hikayesinin de bilinmesi gerekir. Zira yazarın çokluğu yetiştiği muhit, aldığı eğitim, ideolojik tutumu gibi tarihsel süreçle sıkı sıkıya bağlı veriler, edebi eser eleştirisinde önemli veriler olarak kabul edilir. Bu yönüyle tarihsel eleştiri kuramıyla sanatçıyı merkeze alan edebiyat kuramları arasında benzerlik vardır.

(Cevap C)

10. Sanat sosyolojisi ve edebiyat sosyolojisinin ortaya çıkmasına imkân veren sosyolojik eleştiri, edebiyat ile toplumsal alan arasındaki ilişkileri inceleyerek, edebiyat-toplum ilişkisinin değişik yönlerini, yansımalarını ortaya koymaya çalışır. 19. yüzyılda Batı'da bu yeni çalışma alanı 20. yüzyılda belli bir yöntem ve sistem haline gelmiştir. Georg Lukacs'ın düşüncelerinden doğan edebiyat sosyolojisinin ilk tutarlı sistemini, Lucien Goldmann II. Dünya Savaşı'ndan sonra sistemleştirmiştir. Türkiye'de ise edebiyat sosyolojisi akademik bir disiplin çerçevesinde ancak 20. Yüzyılın ikinci yarısından sonra yaygınlık kazanmıştır.

(Cevap D)

11. Toplumcu gerçekçiliğe göre de sanat yansıtmadır. Fakat burada işaret edilen gerçeklik, devrimci gelişme içinde görülür ve doğrudan tarihi somutlukla, işçi sınıfının eğitimi gözetilerek yansıtılır. Toplumcu gerçekçilikte yansıtılan gerçeklik, aynı zamanda ideal olanı da içerir. Sosyalist realizm olarak bilinen bu akımda, sanatkar toplumu her yönüyle anlatmalı, ancak onu olması istendiği veya olacağı şekilde de tanımlamalıdır.

(Cevap A)

12. Tarihsel eleştiri, edebi eserlerin tarihsel süre içerisindeki yerini ve anlamını kavrayabilmek ve eseri tahlil edebilmek için eserin yazıldığı dönemin bütün şartlarını; daha önceki gelişmeleri ve eserin yazılmasından sonraki eserle ilgili her faktörü değerlendirmek esasına dayanan bir görüştür. Eserin tarihi gelişme içinde sosyal, siyasi, ekonomik, kültürel vb. yönleri incelenerek bunlardan hangilerinin ne şekilde eserin anlaşılmasına katkıda bulunduğunu anlayabilmek üzere edebiyat incelemelerinde kullanılan bir metottur.

(Cevap B)

13. Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı Öğretici Metinleri özellikleri şunlardır;

- Öğretici metinler bakımından bu dönemde büyük ilerlemeler kaydedilmiş; deneme, makale, gezi yazısı, hatıra, fıkra, eleştiri… alanlarında önemli eserler verilmiştir.
- Bilgi verme, düşündürme, açıklama amaçlanmış; metnin yapısı dil ve anlatımı, kullanılan motifler bu amaçlara göre belirlenmiştir.
- Kurtuluş Savaşı'ndan yeni çıkmış olan ülkenin Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda büyük bir kalkınmaya girişmesi sonucunda millete ve milletin kültürüne yönelmiş, Anadolu ve Anadolu insanı konu edilmiştir.
- Öğretici metinlerde günlük konuşma dilindeki Türkçe sözcükler, halk söyleyişlerindeki tamlamalar kullanılır; Arapça ve Farsça sözcüklere fazla yer verilmez.
- Bu dönem yazıları, öğretici metinlerde terim ve kavramları, gündelik hayata ait sözcük ve sözcük gruplarını kullanarak edebi bakımdan güçlü bir anlatıma ulaşmayı amaçlarlar.
- Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatı öğretici metinlerde yazı dilinin konuşma diline yaklaştırılması, açık ve sade bir dilin kullanılması daha fazla okura ulaşmasını sağlamıştır.

(Cevap D)

14. Balık Kılçığı (Neden-Sonuç ya da Ishikawa Diyagramı) tekniğinin özellikleri şunlardır;

- Belli bir sonuca neden olan temel faktörleri bulmaya ve bunların etkilerini belirlemeye yönelik bir analiz ve karar verme tekniğidir.
- Beyin fırtınasıyla geliştirilmesi etkinliğini artırır. Katılanların ortak uzmanlığını yansıtır.
- Tüm faaliyetleri bir arada görme, aralarındaki ilişkileri inceleme fırsatı sunar.
- Bilinenlerden hareketle bilinmeyenlere doğru giden sistematik bir yöntemdir.
- Sonuca ilişkin bilinen ve şüphelenilen tüm faktörlerin ortaya konmasını sağlar.
- Diyagramın hazırlanması iletişimi güçlendirir. Herkesin dikkatini bir noktaya toplamasını sağlar.
- Başlı başına eğitici bir çalışmadır, herkesin bilgisini geliştirir.
- Konuya hakimiyeti sınamak için oldukça iyi bir tekniktir.
- Tüm sorunlara uygulanabilir.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

15. Soruda verilen tanımlardan A seçeneği yanlış eşleştirilmiştir. Verilen tanım makalenin değil denemenin tanımıdır. Makaleyi denemeden ayıran yönü yazarın düşüncelerini kesin sonuca vararak aktarmasıdır.

(Cevap A)

16. "Arkası Yarın" **tekniğinin özellikleri şunlardır;**

- Sınıf ortamında olay, öykü, hikaye okunur veya bir film izletilir.
- Verilen metnin amacına uygun bir yerinde metnin kesilir.
- Sınıftaki tüm öğrencilerden hikayenin veya filmin devamında neler olabileceği konusunda tahminler alınır.
- Tüm tahminler alındıktan sonra metnin orijinal sonu gösterilir veya okunur.
- Tahminler ile orijinal sonlar arasında karşılaştırma yapılır.
- Öğrencilerde kestirimde bulunmayı sağlamak amacıyla kullanılmaktadır.

(Cevap C)

17. Soru incelendiğinde verilen bilgiler 10. sınıf edebiyat konuları olduğu görülür. Verilen öncüller şu şekilde olmalıdır:

Olay Çevresinde Oluşan Edebî Metinler – Battalnâme

Coşku Ve Heyecanı Dile Getiren Metinler – Nefes

Öğretici Metinler – Nasrettin Hoca Fıkraları

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. **Görsel okuma tekniğinin özellikleri şunlardır;**

- İmgeleri anlama ve yorumlama etkinliğidir.
- Bireyin görme esnasında sahip olduğu ve diğer duyusal deneyimleri ile geliştiren görme yeteneklerinin bir grubudur.
- Yazılı metinlerin dışında kalan şekil, sembol, resim, grafik, tablo, beden dili, doğa ve sosyal olaylar ile kitle iletişim araçları ve bilişim teknolojilerini okuma, anlama ve yorumlamayı kapsamaktadır.
- Ayrıca öğrencilerin duygu, düşünce ve bilgilerini değerlendirerek çizim, fotoğraf, grafik, elektronik metin vb. görseller aracılığıyla anlam kurması, kurulan anlamı paylaşması ve başkalarına aktarması da "görsel sunu" olarak adlandırılmaktadır.
- Metinlerdeki işaret, sembol, grafik, renk ve resim kavramlarına odaklanan yeni bir okuryazarlık tekniğidir.
- Metin okumalarına geçmeden önce öğrencilere bazı resimler gösterilip bunlar üzerinde kompozisyon yazmalarını isteme.
- Fotoğraf, film, slayt gibi malzemelerle güdümlü konuşmalar gerçekleştirmek.

(Cevap D)

2. Yapısalcı eleştiri, yazarı ve okuru hem dışlar, eser temel alır ve onu, hem metin içi, hem de metin dışı ilişkileriyle ele alan sistem yani dil terimiyle açıklar. Onlara göre edebiyat biliminin nesnesi edebiliktir. Çünkü o yıllarda edebiyat bilimcileri, bir edebiyat eserini değerlendirmek için edebilik dışında biyografi, psikoloji, politika, sosyoloji, felsefeyi temel alıyorlardı. Ancak bir süre sonra gelişen Yapısalcılık, kültür tarihini ihmal etmiş ve yerine eserin yapısını koymuştur. Böylece ölçü olarak güzel kavramı, biçime; biçim de yapıya dönüştü.

(Cevap A)

3. Fısıltı grupları, iki dakika gibi kısa bir zaman için oluşturulmuş tartışma gruplarıdır. Öğrenciler oturdukları yerde gruplara bölünür. Öğretmen tarafından bir soru sorulur. Soru gruplar tarafından fısıldayarak tartışıldıktan sonra görüşlerini yazarlar. Yazılar temsilcileri tarafından öğretmene iletilir. Böylece öğrencilerin derse katkıları ve tekrar çalışmaya geçmeleri sağlanır.

(Cevap B)

4. Üniversite veya yüksekokullarda bazı dersler tamamen veya kısmen seminer biçiminde düzenlenir. Bu derslerde öğrenciler tek veya küçük gruplar halinde inceleme, araştırma ve çalışmalara girişirler. Öğretmen çalışmaları için ön bilgileri verir. Kaynakları gösterir. Her öğrenciye rehberlik eder. Sonuçlar sınıfça tartışılır ve çalışmalar değerlendirilir.

(Cevap E)

5. **Tartışma yönteminin özellikleri şunlardır;**

- Fikirler, resim, model, harita, film gibi araçlarla açıklanmalıdır.
- Tartışmalarda amaç ve ön hazırlık gereklidir.
- Öğrencileri demokratik yaşama hazırlar.
- Öğretmen, bir tür gözlemci ve yönetici olarak görev yapar.
- Hem duyuşsal hem de bilişsel hedeflere ulaşmak mümkündür.

(Cevap E)

6. Tartışma yöntemi, çocuğu zihinsel olarak geliştirdiği gibi onları eğitip, demokratik yaşama da hazırlar. Bir yaşama biçimi olan demokrasi anlayışı, öğrenci sıralarında verilmek suretiyle onları hayata hazırlar. Bu yöntem, bilişsel öğrenme alanında bilgi düzeyinin üzerine öğrencileri çıkarıp, bilginin ikinci ve üçüncü basamağı olan kavrama ve uygulama düzeyince bilgilerin aktarılmasını hedefler. Öğrenciler bu yöntem ile farklı görüşler ileri sürerek konunun en doğru çözümünü bulmayı öğrenirler. Bu beceri hoşgörüye dayalı bir toplum için gerekli bir beceridir.

(Cevap C)

7. **Problem çözme yönteminin sınırlılıkları şunlardır;**

- Her konuda uygulamaya elverişli değildir.
- Öğrenciler problemi çözmek için gerekli materyal ve kaynakları sağlayamayabilirler.
- Öğrenmenin değerlendirilmesi güçtür.
- Problem oluşturma bazen yöneticilerle, velilerle veya diğer ilgililerle anlaşmazlığa neden olabilir.
- Fazla zaman gerektirebilir.
- Önemli sosyal problemleri anlayacak olgunluğa erişmemiş öğrencilerle bu yöntemi uygulamak güçtür.

(Cevap C)

8. **Problem çözme yönteminin basamakları şunlardır;**

I. Problemin belirlenmesi
II. Problemin tanımlanması ve sınırlandırılması
III. Problemle ilgili bilgilerin toplanması
IV. Problemin çözümüyle ilgili hipotezler ileri sürme
V. Belirlenen çözüm yollarının uygulanması
VI. Problemin çözülmesi ve sonuca varılmasıdır.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

9. Halk hikayeleri halkı eğlendirmekle kalmaz. Eğlencenin yanında eğitmek ve ders vermek de bu türün işlevlerindendir. Okuma-yazma bilmeyen halkın roman ihtiyacını karşılamış ve hem kendi kültürümüze ait hem de başka kültürlere ait hikayeleri öğrenmelerine fırsat sağlamıştır. Bu hikayelerde gelenek, görenekler, görgü kulları ve tarihimizle ilgili birçok bilgiyi bulabiliriz. Bazı dini kuralların öğretildiği de olur. Anlatıcı bazen hikâyede olayların akışını durdurarak konuya paralel bilgiler verir. Örneğin imanın altı şartından biri olan kadere iman konusunda Behçet Mahir bir hikayesinde bilgi vermiştir. Halk hikayelerinin diğer bir eğitici işlevi dil ve dilin doğru kullanımıyla ilgilidir. Fakat halk hikayelerinin felsefe konularında bilgi verdiğinden bahsedemeyiz.

(Cevap D)

10. **Anlatım yönteminin sınırlılıkları şunlardır;**

- Öğretmen coşkulu ve güdüleyici değilse öğrenci ilgisi kısa sürede azalır.
- Bir ders kitabında kolaylıkla bulunabilecek bilgileri ele alıyorsa zaman kaybına neden olur.
- Anlatma, kitabın tekrarı olmamalıdır. Kitaba bir şeyler katmalıdır.
- Bu yöntemi uygularken konunun öğrenciler için çekici hale getirilmesi gereklidir.
- Öğretim sırasında öğrencilere soru sormak için izin verilmediği için geri dönütü ortadan kaldırır, eksik iletişime neden olur.
- Duyuşsal ve psiko-motor alanla ilgili hedefler çok az gerçekleşir.
- Bu yöntemle öğretilen bilgilerin pratikte uygulanması güçtür.
- Sadece anlatım yönteminin kullanılması öğretimin etkisini azaltır, ezberciliğe teşvik eder.

(Cevap B)

11. Yürütücü biliş, öğrencinin kendi düşünme süreçlerinin ve öğrenme yollarının farkındalığı ile bunları kontrol süreçlerinden oluşur. Metabilişsel süreçlerle ilgilidir. Öğrencilerin hangi konuyu, ne zaman, ne şekilde ve hangi yollarda öğreneceğini bilmesidir. Bu stratejiyi kullanan kişiler güçlü ve zayıf yönlerini bilmektedirler, doğal olarak da bu strateji içsel zeka göstergesidir.

(Cevap B)

12. **Türkçe öğretim programında kullanılan yöntem seçimini etkileyen bazı faktörler aşağıda sıralanmıştır;**

- Ulaşılacak hedefler
- Öğretmenin yöntem konusundaki becerisi
- İçeriğin yapısı
- Süre ve maliyet
- Kullanım kolaylığı
- Öğrenci sayısı, derslik ve büyüklüğü
- Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyidir.

(Cevap E)

13. **Problem çözme yönteminin özellikleri şunlardır;**

- Öğrencilerde bilimsel düşünme yeteneği kazandırır.
- Elde edilen bilgilerin değerlendirilmesini sağlar.
- Algılama ve akılda tutma daha uzun süreli olur.
- Hem bilişsel hem de duyuşsal öğrenmeyi sağlar.
- Öğrencilerin sorumluluklarını geliştirir.
- Öğrenciler bağımsız düşünmeyi öğrenirler ve birbirlerinin fikirlerinden yararlanırlar.
- Öğrenciler başarısız oldukları durumlarda da öğrenme imkanına sahip olurlar.
- Problem çözme yöntemi, ünite ve konuları ilgi çekici hale getiri.

(Cevap D)

14. Problem çözme yöntemi, özellikle günümüzde, bilim adamları tarafından çok önem verilen bir yöntemdir. Bu yöntemin, öğrencilerin zihinsel gelişimlerini sağlamada birçok yararı olduğu saptanmıştır. Problem çözme yöntemi ile ilgili Amerika ve Avrupa'da basılmış birçok eser vardır. Özellikle 20. yüzyılın başlarında bu konuda birçok eser yazan J. Dewey'in araştırmalarında belirttiği gibi her yaştaki insanın bu yöntem hakkında bilgilendirilmesi gerekmektedir. Bu yöntemle ilgili birçok tanımlama yapılmıştır. Öğrenciler için problem olan bir konunun aydınlatılmasında ve o problemin çözülmesinde uygulanan metoda "problem çözme yöntemi" denir.

(Cevap A)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

15. Gerçek ya da hayali olan bir olayın öğrenciler tarafından ayrıntılı bir şekilde incelenmesine "örnek olay incelemesi" denir. Olayı anlatan ve gerekli verileri kapsayan bir rapor üzerinde çalışan öğrenciler olayı öğrenir, analiz eder ve değerlendirirler. Tartışarak olayın nedenleri ve çözümüne ilişkin önerile getirirler. Örnek olayda olayın nedeni, nasıl olduğu, neden olduğu durumlar ve sonuçlar tartışılarak alternatif çözüm yolları gösterilmelidir. Bu yöntem özellikle sosyal bilimlerde daha çok kullanılır. Sosyal bilimlerde birçok konu örnek olaylarla anlatılabilir. Bu yöntemin de, daha etkili kullanılabilmesi için, diğer yöntemler gibi yararları, sınırlılıkları ve öğretmenlerin bilmesi gereken rehber ilkeleri vardır.

(Cevap A)

16. **Örnek olay incelemesi yönteminin sınırlılıkları şunlardır;**

- Uzun zaman alır.
- Öğretmenin dersten önce çok iyi hazırlanmasını gerektirir.
- Kalabalık sınıflarda uygulanması zordur.
- İncelenmesi düşünülen olaya tam olarak uyan bir örnek olay yazmak güç olabilir.
- Öğretmen tartışmayı yönetmede ve değerlendirmede zorluklarla karşılaşabilir.

(Cevap C)

17. Bir gezi sonrası görülen yerlerin anlattırılması konuşma becerisine yöneliktir.

(Cevap D)

18. **Örnek olay incelemesi yönteminin faydaları şunlardır;**

- İnsani problemleri kişileştirilmeden çözüm sağlanır.
- Öğrenci merkezli bir yöntem olduğundan öğrencilerin katılımı yüksektir.
- Öğrencilerde problem çözme yeteneği gelişir.
- Konuları anlama, kavrama, analiz ve değerlendirme becerisi gelişir.
- Öğrencilerde empatik davranış geliştirir.

(Cevap B)

19. Tekrar, kısa süreli tekrarlarla bilginin kısa süreli bellekte daha uzun süre kalması sağlanır. Ezberleme görevi da bulunan bu strateji, sürekli tekrarlar kullanıldığı takdirde unutmayı önlemektedir. Konuyu sesli olarak tekrarlama, yazıya aktarma, metnin bazı bölümlerini aynan yazıya aktarma gibi etkinlikleri içerir.

(Cevap E)

20. **Örnek olay incelemesi yönteminin özellikleri şunlardır;**

- Öğrencileri gerçek hayata hazırlamak amaçlanır.
- Gerçek ya da hayali bir olay kullanılır.
- Bilgiler örnek olay ile daha etkili kavranılır.
- Öğrenciler verileri analiz eder ve değerlendirirler.
- Öğrenciler sonuna çözüm önerirler.
- Tartışma yöntemi ile beraber kullanılır.
- Öğretmen tartışmayı yönlendirir.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. **Araştırma-inceleme stratejisinin aşamaları şunlardır;**

- Bilimsel düşünme ve yaratıcılığının ön planda olması
- Problemin hissedilmesi
- Problemin tanımlanması ve sınırlanması
- Problemle ilgi bilgi toplama
- Problemin çözümü için hipotez kurma
- Problemin çözümü için veri toplama
- Toplanan verilerin analiz edilmesi
- Hipotezlerin doğrulduğunun test edilmesi
- Problemi çözme, sonuca ulaşma ve değerlendirmedir.

(Cevap D)

2. Duyuşsal Stratejiler, duygusal ve güdüsel etmenlerden oluşan engelleri ortadan kaldırmak amacıyla kullanılmaktadır. Dikkatin kesintiye uğramaması için kaygıyı azaltma, endişeyi kontrol etme, güdülenmeyi sağlama, konsantrasyonu sürdürme gibi etkinlikleri içerir.

(Cevap A)

3. **Buluş yoluyla öğretimin aşamaları şunlardır;**

- Öğretmen örnek verir
- Öğrenciler örneği açıklar
- Öğretmen ek örnek verir
- Öğrenci ek örneği açıklar
- Öğretmen ek örnekleri ve örnek olamayanları verir
- Öğrenci bu örnekler karşılaştırır ve duruma uymayanları tespit eder
- Öğretmen öğrencilerin belirlediği özellikleri ve ilkeleri açıklar
- Öğrenciler ilke ve genellemelere ulaşır
- Öğrenciler ek örnek verir.

(Cevap B)

4. **Araştırma ve inceleme stratejisinin özellikleri şunlardır;**

- Uygulama ve üzerindeki hedefleri kazandırılmasında etkili olan bu stratejiyi Dewey geliştirmiştir.
- Öğretmen rehber, öğrenci ise sürecin merkezindedir.
- Üst düzey hedefler için uygundur.
- Tümevarım ve Tümdengelim kullanır.
- Gerçek hayatta karşılaşılan problemleri çözme becerisi sağlar.
- Problem çözmenin basamaklarını uygulaması gerçekleştirilir.
- Sınıf içi veya sınıf dışı etkinlikler şeklinde gerçekleştirilebilir.
- Öğrenciler zihinsel deneyimleriyle öznel bilgilerini oluşturur.

(Cevap E)

5. **Sunuş yoluyla öğretimin özellikleri şunlardır;**

- Ausebel tarafından geliştirilmiştir. Bilişsel kurama dayanır.
- Nesnel bilginin aktarılmasında faydalanılır, tümdengelim ve akıl yürütme yolunu kullanır.
- Özellikle bilgi düzeyinde hedeflerin kazandırılmasında etkilidir.
- Öğretmen bilgileri hazır bir şekilde ardışık ve aşamalık özelliğine uygun olarak aktarır.
- Dersin başında ön örgütleyicileri kullanır.
- Anlamlı öğrenmeyi savunduğundan ezbere karşıdır.
- Kavram haritalarından sıklıkla faydalanır.
- Ön organize edicilerin sunumu, bilginin sunulması ve bilişsel yapının güçlendirilmesinden oluşur.
- Soyut konuların öğretiminde, dersin giriş ve sonuç kısmında, kalabalık gruplarda ve zamanın kısıtlı olduğu durumlarda kullanılır.
- Soru cevap ve araç gereçlerle desteklenmezse soyut ve temelsiz öğrenmelere neden olur.
- Ön öğrenme eksiğinin bulunduğu konularda kullanılır.

Beden dili, jest ve mimikler etkili bir şekilde kullanılmalı.

- Farklı yöntem ve tekniklerle desteklenmelidir.

(Cevap E)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

6. **Buluş yoluyla öğretimin özellikleri şunlardır;**

- Bruner tarafından geliştirilmiştir ve bilişsel ekole dayanmaktadır.
- Kavrama ve üzerindeki hedeflerin kazandırılmasında kullanılır.
- Öğretmenin rehberliğinde merak, keşfetme ve başarılı olma arzusuyla genellemelere ulaşma etkinliğidir.
- Öğretmen ve öğrenci arasında etkileşim yoğundur.
- Tümevarım akıl yürütme yolu kullanılır.
- Sezgisel düşünmeyi sağlar.
- Öğrencilere ulaşılacak sonuçlar önceden söylenmez.
- Yapılandırılmamış ve yapılandırılmış buluş metodu kullanılır.

(Cevap C)

7. Anlatıcı, anlattığı olayların içince yer almaz. Olayları yansız bir şekilde aktarır. Yazar, gözlemci konumundadır. Yalnızca gördüklerini anlatabilir. Yazarın bildikleri kahramanın bildiklerinden daha azdır. Bu bakış açısında kahramanların gizli bilgilerine, iç dünyalarına, duygularına ve hayallerine yer verilmez. Olaylar üçüncü tekil kişi ağzından anlatılır. Gözlemlerini adeta bir kamera tarafsızlığı ile okuyucuya nakleder. Bir yansıtıcı konumundadır. Onun bilme, görme, duyma yetenekleri geçmiş ve geleceğe uzanmadığı gibi, kahramanların ruh hallerine de yetişemez.

(Cevap C)

8. **Kahraman bakış açılı birinci tekil (ben) anlatıcının özellikleri şunlardır;**

- Anlatıcı romanın kahramanlarından biridir. Olayları kendi bakış açısından anlatır. Anlattıkları duydukları, gördükleri ve bildikleri ile sınırlıdır. Bu anlatıcı, aynı zamanda olay örgüsünün bütün yükünü üstlenen asıl kahraman olabileceği gibi, daha da geri planda yer almış kahramanlardan biri de olabilir.
- Kahraman anlatıcı, kendi dil ve üslubunu kullanır ve birinci tekil şahıs ağzıyla konuşur. Okuyucu ile daha sıcak, samimi be inandırıcı bir diyalog kurmasıyla okuyucuya daha yakındır. Özellikle eserin hatıra defteri, günlük, mektup tarzında kaleme alınması, bu etkiyi daha çok güçlendirir.

(Cevap D)

9. **Türkçe öğretim programında seçilecek metinlerde aranacak özellikler şunlardır;**

- Metinler, Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olmalıdır.
- Atatürk ilke ve inkılâplarına aykırı ifadelere yer verilmemelidir.
- Seçilecek metinlerin, edebi metinlerin özellikleri, anlatım biçimi ve yapısı gözden uzak tutulmadan milli kültürümüze, ahlak anlayışımıza, yasalarımıza, geleneklerimize, örf ve adetlerimize, milletimizin bölünmez bütünlüğüne uygun olmasına özen gösterilmelidir.
- Siyasi kutuplaşmalara yol açacak bölücü ve ideolojik ifadelere yer verilmemelidir.
- Seçilecek metinler sınıf ve yaş seviyesine uygun olmalıdır.
- Seçilen metinler öğrencileri iyiye, güzele, doğruya yöneltmeli; iyi alışkanlıklar kazandırılmalıdır.
- Metinler dil, anlatım ve içerik açısından dönemini en iyi temsil eden örneklerden seçilmelidir.

(Cevap A)

10. Anlatıcı; masalı, efsaneyi, hikâyeyi, romanı okuyucu/dinleyici durumundaki bizlere anlatan varlıktır. Adı geçen eserlerin iç dünyalarında olup biten her şeyi gören, bilen, duyan, idrak eden; kendine has imkan, tercih, dil ve üslubuyla biz okuyucu/dinleyicilere anlatan varlıktır anlatıcı. Anlatıcının değişim süreci ikiye ayrılır: “Sözlü dönem anlatıcısı” ve “yazılı dönem anlatıcısı”.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

11. Eleştirel dinlemede, her konuşmacının anlattıklarının hızla analizi yapılarak sunduğu bilgilerin kendi kişisel yorumu mu, gözlem mi, yoksa iktibas mı, olduğu ortaya konulmalıdır. Her üç durumda da bilgilerin inanırlık payı farklılık arz eder. Eleştirel dinleme süreci bir sorgulama ve karşılattırma sürecidir. Bu süreçte, dinleyici, konuşmacının söylediği sözlerin kendi uzmanlık alanına mı dayandığını, ne ölçüde genel ya da öznel bir anlayışın yer aldığını, ortaya atılan bilgilerin geçerliliğini koruyup korumadığını düşünür. Süreçte sorgulama, karşılattırma ve yeni değerler elde etme anlayışı yer aldığından, ileti sözel kanaldan hızlı bir şekilde aktarılır. Anlamlandırma ve değerlendirme sürecinde üst düzey düşünme becerileri kullanıldığından, eleştirel dinlemede, dinleyici, çok hızlı olmalıdır. Yani "Eleştirel dinlemede, her konuşmacının anlattıklarının yavaş bir şekilde analiz edilmesi gerekmektedir. Eğer dinleyici bu analizi hızlı yapar ve ilişkileri kaçırırsa eleştiri yapamaz. Özellikle konuşucunun ifadelerinin yavaşlatılması gereği de bundandır." İfadesi yanlıştır.

(Cevap A)

12. Kip; eylemlerin zaman, kişi ve anlam özelliklerine biçimlenmesidir. Kipler, bildirme ve tasarlama kipleri olarak incelenmektedir. Bildirme kipleri geniş, şimdiki, görülen geçmiş, öğrenilen geçmiş, gelecek zamandır. Bunlar yukarıda eylemde zaman zaman bölümünde incelenmiştir. Kipler zaman eklerinden ayrı olarak cümlede yer alamayacakları için zaman ekleri ile bit bütün halinde bulunurlar.

(Cevap C)

13. 1960 anayasasıyla gelen özgürlükçü düşünce siyaseti de etkilemiştir. Bu dönemde, liberal kapitalist sistemin biçimlendirdiği söylem düzeyi karşısına, Marksist ideoloji, alternatif bir söylemle çıkmıştır. İdeolojik anlayışın her alanda benimsendiği o günlerde, sanattaki her adım, Marksist dünya görüşüyle değerlendirilmeye başlanmıştır. Yeni dönemle birlikte ideolojik içerik baş tacı edilmiştir. Şiirimizde birdenbire büyük bir şiir değişikliği olmuş ve öteden beri cılız çıkan Marksist şairlerin sesi gürleşmeye başlamıştır.

(Cevap E)

14. Herhangi bir sanat veya bilim dalına bağlı uzmanların ya da siyasi bir parti, dernek ve teşkilata bağlı kişilerin toplanıp önceden belirlenmiş olan konular üzerinde yaptıkları toplantılar ve konuşmalara "kongre" denir.

(Cevap B)

15. **Rulman tekniğinin özellikleri şunlardır;**

- Konuşma halkası gibi öğrenciler çember şeklinde dizilirler.
- Ortaya ise farklı öğrenciler tarafından başka bir çember şeklinde dizilim olur ve ortadaki öğrencilerin yüzü dış tarafta yani dıştaki öğrencilere olur.
- Bir konu hakkındaki tartışmaya sırayla katılırlar.
- Konuşma halkasıyla tek farkı içteki öğrenciler ile dıştaki öğrenciler sadece kendisine yüzü dönen öğrenci ile fikir alışverişi yaparlar.
- 2 tane iç içe çember vardır ve her iki çemberde de eşit sayıda karşılıklı sandalyeler vardır. Sandalyelere oturan öğrencilere öğretilmek istenen hedef ya da konu verilir.
- Öğrenciler konuyu sadece karşısındaki arkadaşıyla tartışır.

(Cevap E)

16. Parçada açıklanan metin türü çatışmacı metindir. Bu tür metinler karşılaştırma ve kıyaslamayı ön plana alan, analizci bir yapıya sahiptir. Tamamlayıcı metinler daha çok sentezleyicidir, olay, kavram ya da düşünceler birçok açıdan açıklanıp tanımlanmaya çalışılır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Öğretmenin çalışma öncesinde öğrencilerine verdiği puanlama çizelgesi bir rubrik örneğidir. Puanlamaya ilişkin bir anahtar sunmuştur.

(Cevap B)

2. Öğretmenin yaptığı çalışma bir işbirlikli öğrenme etkinliğidir. Bu çalışmanın değerlendirilmesinde grup, akran ve öz değerlendirmenin kullanılması temele alınan yaklaşım açısından ve soruda belirtilen amaçlara ulaşma için uygun olacaktır.

(Cevap A)

3. Hikâye anlatımı bir süreçtir, bu doğrultuda hikâye anlatımı öğretimi sadece hikâyenin anlatım bölümü ile sınırlı tutulmamalıdır. Öğretmenin verdiği ölçütler yalnızca hikâye anlatımı aşaması ile ilgilidir. Çalışmada hikâye anlatım sürecinin hikâye seçimi, anlatmaya hazırlık, etkili anlatım için zenginleştirici unsurları belirleme gibi unsurlar göz ardı edilmiş süreç hikâyenin anlatımına indirgenmiştir.

(Cevap D)

4. Öğretmenin belirttiği plan dairesel aşamalandırmadır. Bu aşamalandırma yapısında olaylar sona doğru hikâyenin ana karakterini hikâyenin başındaki noktaya doğru götürür.

(Cevap D)

5. **Öykü oluşturma tekniğinin özellikleri şunlardır;**

- Belirlenmiş bir konu üzerinde öğrencilerin bir araya gelerek yazılı çalışma yapmasıdır.
- Yaratıcı düşünme ve hayal gücü ile yazılı ifade becerilerinin güçlendirilmesidir.
- Öğrencilere resimler, kelimeler, kısa cümleler verilerek öğrencilerden öykü yazmaları istenir.
- Yarım bırakılan bir öykünün tamamlanması etkinliğidir.

Verilen bir karikatürdeki boş konuşma balonlarını öğrencilerin doldurmasıdır.

- Metnin sonunu öğrenciler yazdığından, orijinal metin sonu söylenmemelidir.

(Cevap D)

6. Sınıf içinde anlatılacak hikâyenin basit ve iyi organize edilmiş olmasına, mutlaka bir mesajının olmasına, akıcı ve zengin bir dili olmasına ve tekrarlar içermesine dikkat edilmelidir. Tekrarlar hikâyenin anlaşılmasını kolaylaştırıcı unsurlardır.

(Cevap E)

7. Her masal, dinleyene ve anlatana ayrı bir tat vermesinin yanında çeşitli dersler de verir. Özellikle de hayvan masallarında ilk anda gülme ve eğlenme esas gibi görünse de asıl amaç eğitimdir. Bu masallarda sadece çocukların değil her yaştan insanın alacağı dersler vardır. Doğruluk, dürüstlük, emanete ihanet etmeme, iyilik etme, büyüklerin sözünü dinleme gibi değerleri hatırlatır. Bu değerleri hayvanlar üzerinden anlatarak insanların onlardan örnek almasını sağlar. Hayvanları tanımamızı, hayvanların dostluklarını, düşman gibi görünen hayvanların dostluklarını anlatır. Hayvan avlamanın tekniklerini anlatmaz, böyle bir şeyi de okurlarına iletmek istemez.

(Cevap B)

8. Yapılan çalışmanın ilk bölümünde konuşmanın duygu ve düşüncelerin aktarılmasındaki önemi vurgulanmıştır. Öğretmen öğrencilerde konuşmanın temel işlevlerinden sosyal ve psikolojik nitelik açısından farkındalık oluşturmak istemiştir.

(Cevap D)

9. Birinci bölümde öğretmenin kullandığı öğretim yöntemi tartışmadır. Tüm sınıfça gerçekleştirildiği için büyük grup tartışmasıdır. Öğrenciler ele alınan konu ile ilgili görüş ve düşüncelerini açıklamışlardır. Tartışma öncesi konuya açıklık getirmek için bir gösteri etkinliği kullanmıştır.

(Cevap B)

10. Öğretmenin çalışması öğrencilerin oluşturdukları özgün bir içeriğin öğrenciler tarafından canlandırılmasına dayanmaktadır. Bu drama yönteminin temelini oluşturmaktadır. Öğrenciler bu sayede sürece etkin olarak katılıp, kendi duygu ve düşüncelerini ifade etme olanağı bulur. Bu çalışma konuşma eğitimi açısından oldukça etkilidir.

(Cevap B)

11. Etkili bir konuşma bir plan dâhilinde gerçekleştirilmelidir. Plansız, spontan bir akış etkili konuşma için uygun değildir.

(Cevap D)

12. Lebdeğmez konuşma becerilerini geliştirmek için kullanılan bir eğitsel oyundur. Aşık atışmalarında bir tür olan lebdeğmezde dudak ünsüzleri olan p, b, m harflerinin söylenmesi yasaktır.

(Cevap B)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Melis Hanım'ın öğrencilerinin okuma düzeylerini değerlendirmedeki amacı dönem başında onları okuma yeterlikleri açısından tanımaktır, değerlendirme tanılayıcı bir değerlendirmedir. Her öğrenciyi okuma yeterlikleri açısından değerlendirdiği için ölçüt mutlaktır.

(Cevap C)

2. Duraklama hatası çocuğun bir kelimeyi okumak için 2 saniye beklemesi durumudur. Sesli okuma sırasında öğrencinin kelimeyi okumak için uzun süre duraklaması durumunda öğretmen ilgili kelimeyi söylemelidir. Bu öğrencinin hem okumayı devam ettirmesini sağlar, hem de öğrencinin o ana kadarki anlamasının sekteye uğramasını önler.

(Cevap C)

3. Köy seyirlik oyunlarında en önemli teknik araç-gereç sahnede kullanılanlardır. Bunlar, ya tüfek, tabanca, bıçak, keser gibi "gerçek aksesuarlar veya tüfek ve at yerine sopa kullanımı gibi uydurma (yalancı) aksesuarlar ya da sandalye yerine çömelmiş insan gibi" canlı aksesuarlardır.

(Cevap A)

4. Ters çevirme hatası kelimenin tamamını, hecelerini ya da harflerini geriye çevirme şeklinde görülen okuma hatasıdır. Çevirme hatasının çok fazla tekrar etmesi öğrencinin özel öğrenme güçlüğü (disleksi) yaşadığının bir göstergesi olabilir. Öğretmen rehber öğretmen aracılığıyla öğrenciyi Rehberlik Araştırma Merkezi'ne yönlendirmeli ve varsa özel öğrenme güçlüğü belirlenip gerekli önlemlerin alınmasını sağlamalıdır.

(Cevap C)

5. Hazırlık, yazmanın konu seçme ve planlama aşamasıdır. Bu aşamada yazılacak konu, metin türü, hedef kitle ve amaç belirlenir, konuyla ilgili çeşitli fikirler üretilir, bu fikirler düzenlenir ve amaca uygun bir yazı planı oluşturulur. Tashih yazılanın paylaşma-yayımlama sürecinden önce

(Cevap E)

6. Öncülde verilen tez-antitez, üç kişiden oluşan iki grup ve kendi görüşünü kabul ettirme sadece münazarada vardır. Diğer seçenekteki sunum şekilleri sadece ikna etme yöntemi uygulanarak yapılır.

(Cevap B)

7. A, B, C ve D seçeneklerinde geçen metinle belli konularda okura bilgi vermeyi amaçlayan metinlerdir. E seçeneğinde geçen metin ise yazınsal metine örnektir. Yazınsal metinde amaç okura bilgi vermek değil yazarın kendi duygu ve düşüncelerini hissettiği gibi anlatmasıdır. Gerçekle hayal iç içe girer ve objektif anlatım vardır.

(Cevap E)

8. Sorunun öncülünde verilen bilgilere baktığımızda I. öncül dışında kalanlar doğrudur. I. öncülde verilen bilgide ise öğretmenliğin maddi kazanç için yapıldığı bilgisidir. Öğretmenlik maddi değil, manevi doyum veren meslektir. Aşkla sevgi ile yapılır. Geleceğin neslini yetiştiren öğretmenler manevi kazancı olan manevi yönden doymuş insanlardır.

(Cevap A)

9. **Anlatım yönteminin olumlu yönleri şunlardır;**

- Anlatma yönteminde konu mantıklı bir sıra ve düzen içerisinde verilir.
- Çok bilginin kısa zamanda verilebilmesini sağlayan bir yöntemdir.
- Zaman, emek ve masraftan tasarruf sağlar.
- Telkin yapmaya, bazı duygu ve düşünceleri vermeye uygundur.
- Soyut kavramları vermeye uygundur.
- Bilgileri kalabalık gruplara iletmek için yararlıdır.
- Oturumda sürpriz bir bilgi ile karşılaşamayacağı için öğretmene güven duygusu verir.
- Konuşma ile yapılacak bir açıklama, öğrenme etkinlikleri sırasında öğrencilerin karşılaşacakları güçlüklerin giderilmesini sağlar.
- Öğrencileri sınıfta kontrol altında tutmak kolaydır.

(Cevap A)

10. Verilen parça incelendiğinde parçanın bir roman değerlendirmesi olduğu görülür. Karşılaştırmalara, kanıtlanabilirlik açısından istatistikî ölçüye, beğenilip beğenilmemesine, kimlerin daha çok ilgi gösterdiğine değinilmiştir. Bundan dolayı bu tür makale örneğidir.

(Cevap C)

11. Tanrısal (İlahi) bakış açısı yazar her şeyi bilen konumdadır. Yaşanmış, yaşanan, yaşanacak olan her şeyi bilir, görür, duyar. Kahramanın kafasından geçen en gizli bilgileri bilir. Anlatıcı anlattığı olayın içinde yer almaz, müdahale etmez. Olaylara geniş açıdan bakar. Üçüncü tekil şahıs ağzıyla anlatır. Bu tür kullanımın olduğu seçenek C seçeneğindedir. Yazar, kahramanın duygularını ve aklından geçeni vermiştir.

(Cevap C)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır:

adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik.

CEVAP: D

2. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve aşağıdaki gibi tanımlamaktadır: 1) Anadilde iletişim, 2) Yabancı dillerde iletişim, 3) Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, 4) Dijital yetkinlik, 5) Öğrenmeyi öğrenme, 6) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, 7) İnisiyatif alma ve girişimcilik, 8) Kültürel farkındalık ve ifade

CEVAP: E

3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme bir süreçtir. Belirli bir zamanda yapılıp bitirilemez. Eğitim süreci boyunca yapılır.

CEVAP: B

4. "Metinler aracılığıyla kendini tanıma ve tanıtma becerisini geliştirme ve çeşitli alışkanlıklar edinme," ifadesi bu özel amaçlar arasında yer almaz.

CEVAP: E

5. Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için; bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Türkçe Dersi Öğretim Programı temel alınarak "Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'de yer alacak olan kazanımların belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri dikkate alınmalıdır.

CEVAP: E

6. Yazılı sınavlar yapılandırılırken öğrencilerin üst düzey bilişsel becerilerin kullanılmasına imkân sağlayan çeşitli madde türlerinden yararlanılmalıdır. Hazırlanan maddeler, mümkün olduğunca yazılı (kısa metin, şiir, tablo, grafik vb.) ve görsel unsurlar (karikatür, fotoğraf, resim vb.), grafik düzenleyiciler (kavram haritaları, zihin haritaları vb.) gibi öncüllere yer verilerek zenginleştirilmeli ve bunların aktif kullanımlarını gerektirmelidir.

CEVAP: D

7. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uygulanması sürecinde her sınıf düzeyinde 8 tema işlenmesi öngörülmüştür. Bu temalardan; "Erdemler", "Millî Kültürümüz", "Millî Mücadele ve Atatürk" temalarının her sınıf düzeyinde işlenmesi zorunludur.

CEVAP: A

8. Okuma kültürü teması içinde yer alan konular şunlardır: bilgi okuryazarlığı, çoklu okuryazarlık, dijital okuryazarlık, dil sevgisi, edebî şahsiyetler, e-kitap, eleştirel okuryazarlık, kitabevi, kitaplar, kütüphaneler, metinler arasılık, okuma alışkanlığı, okuma serüveni, okuma sevgisi, okur kimliği, sözlük kültürü, süreli yayınlar, teknoloji okuryazarlığı, yaratıcı okuma, yazılı kültür, z-kitap, z-kütüphane vb.

Medya okuryazarlık konusu iletişim teması içinde yer alır.

CEVAP: C

9. Metin türleri 3 ana biçim altında toplanmıştır: Bilgilendirici, hikâye edici, şiir.

CEVAP: E

10. Yazar ve şairlerin biyografilerinde yalnızca edebî yönleri ön plana çıkarılmalıdır.

CEVAP: C

11. a) Çizgi film vb. izletilerek örtülü anlamlar hakkında çıkarımda bulunulması sağlanır.

b) Öğrencilerin dinlediklerindeki/izlediklerindeki tutarlılığı sorgulamaları sağlanır.

Maddeleri, "Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir." kazanımıyla açıklanır.

CEVAP: B

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. Not alarak, katılımlı, grup hâlinde dinleme gibi yöntem ve teknikleri uygulamaları sağlanır. "Dinleme stratejilerini uygular." kazanımıyla ilgilidir.

CEVAP: D

2. Öğrencilerin verilen bir konu hakkında görsellerle destekleyerek kısa sunum hazırlamaları ve prova yapmaları sağlanır. "Hazırlıklı konuşma yapar." kazanımına yöneliktir.

CEVAP: E

3. "Öğretmen, öğrenci, sınıf, okul" kavramları birbirini çağrıştırmaktadır.

CEVAP: B

4. Dil bilgisi konularında öğretmenin yapması gereken konuyu öğrencilere sezdirme yoluyla vermektir.

CEVAP: A

5. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre dil bilgisi ayrı bir alan olarak görülmemektedir. Diğer alanlar içerisinde sezdirme yoluyla verilmelidir.

CEVAP: E

6. I. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder. (söz varlığı)

II. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur. (akıcı okuma)

III. Metin türlerini ayırt eder. (anlama)

CEVAP: C

7. I. Yazılacak metnin konusu, amacı, hedef kitlesi ve türü belirlenir. (Yazmanın hazırlık aşamasıyla ilgilidir.)

II. Metnin ana düşüncesi/iletisi belirlenir. (Yazmanın planlama aşamasıyla ilgilidir.)

III. Yazı planına uygun biçimde metin yazılır. (Yazmanın taslak oluşturma aşamasıyla ilgilidir.)

CEVAP: A

8. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre dört temel dil becerisi işleniş süreci şu şekildedir: Dinle – konuşma- okuma- yazma

CEVAP: A

9. Türkçe Dersi yazma aşamaları sırasıyla şu şekildedir: Planlama- hazırlık- taslak metin oluşturma- düzetme ve geliştirme- metni paylaşma

CEVAP: A

10. Yukarıdaki metinde sınıf içinde görüşülen bir konu hakkın da beyin fırtınası yoluyla ortaya çıkarma yolu anlatılmaktadır.

CEVAP: B

11. "Metin türlerini ayırt eder." kazanımı anlama alt başlığı ile ilgilidir.

CEVAP: A

12. "Okuduklarını özetler." Kazanımı anlama alt başlığı ile ilgilidir.

CEVAP: E

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK

1. (A), (B), (C) ve (D) kavram ağı ile ilgilidir. (E) şıkkı ise gözlemle ilgilidir.

CEVAP: E

2. "Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler." kazanımı söz varlığı ile ilgilidir.

CEVAP: C

3. Öğretmenin ilk yapması gereken, öğrencilere "işitme/duyma" ile "dinleme"nin farklı kavramlar olduğunu sezdirmek olmalıdır. Çünkü öğrenciler "işitme"yi dinlemek olarak görmektedir.

CEVAP: B

4. "Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir." kazanımının içeriği şu şekildir:

a) Medya metinlerindeki örtülü anlamı belirlemesi sağlanır.

b) Medya metinlerinin hedef kitlesi ve amacının sorgulanması sağlanır.

CEVAP: A

5. Diyalogda "gözleri parlamak" deyimi geçmektedir. Deyimler bir millete aittir. Yabancılara dil öğretirken sıkıntı çekilir. Deyimin anlaşılmadığı fark edilerek tekrar karşıdakinin anlayacağı şekilde söylenerek telafi yoluna gidiliyor.

CEVAP: C

6. Ali, Mehmet, Fatma ve Selin'in soruları cevabı tamamen metnin içeriği ile ilgilidir. Cevabın kaynağı metindir. Turgut'un sorusu ise bir önceki metinle karşılaştırmadır. Cevabın kaynağı iki metnin içeriği ile ilgilidir.

CEVAP: A

KOZMİK ODA YAYINCILIK

TÜRKÇE ÖABT

KOZMİK ODA YAYINCILIK

7. **Soru-cevap tekniğinin özellikleri şunlardır;**

- Öğrencileri düşünmeye yönelterek öğretim sürecine katmak amacıyla kullanılmaktadır.
- Öğretimin etkili ve yetersiz yönlerini tespit edip, önemli bölümleri vurgulamaya yarar.
- Öğrencileri derse katmak ve konuları tekrar etmek amacıyla faydalanılmaktadır.
- Dersin her kademesinde ve farklı amaçlarla ele alınabilir.
- Sorular sınıfın tümüne sorulmalı, cevap vermeye gönüllü olan öğrencilerden başlanılmalıdır.
- Doğru cevap veremeyenler için ipucu verilir.
- Sorular belli bir sıra veya listeye göre sorulmamalıdır.
- Doğru cevaplar için pekiştireçlerden faydalanılmalıdır.
- Farklı zorluk düzeyindeki sorulardan yararlanılmalıdır.

(Cevap A)

8. **Öykü temelli öğrenme tekniğinin özellikleri şunlardır;**

- Öğretmen tarafından temel noktaları belirlenmiş hikayeler aracılığıyla, öğrencilerin bilgiye bizzat ulaşmasını sağlayan bir öğretim tekniğidir.
- Öğretilecek olan konular, bilgiler hikâye veya öykü biçiminde verilir.
- Öğrenciler kendilerine verilen öyküdeki kişilerin yerlerine kendilerini koyarak ve yaparak-yaşayarak öğrenirler.
- Öğrenciler bir olayın oluş nedenlerini yaşayarak keşfeder.
- Empati, iletişim ve sosyal beceriler geliştirir.

(Cevap A)

9. **Metin Dışı Anlam Kurma tekniğinin özellikleri şunlardır:**

- Dıştan içe ve içten dışa olmak üzere iki yolla yapılmaktadır.
- Metindeki bir kavram, düşünce, resim vb. okuyucuyu ön yaşantıları ile ilişki kumaya yöneltir.
- Okuyucu kısa bir süre için karşılaştığı kavram ve düşüncelerin etkisiyle önündeki metinden ayrılması, metnin yanında yeni bir metin oluşturup ilk metne geri dönmesidir.
- Öğrenci metinde çözemediği bir kavramı, kelimeyi dışarıdan yardım alarak çözüp metni yorumlamasıdır.
- Bu teknikte öğrenci dışarıdan bilgi, düşünce ve tecrübe getirerek merkezdeki düşünceyi zenginleştirmeye çalışır.
- Merkezdeki düşünceden hareketle önbilgisini etkin bir şekilde kullanmaya çalışır.
- Yüksek sesle düşünen okuyucular kullanmaktadır.

(Cevap C)

10. **Metinler arası anlamlandırma tekniği;**

- Benzerinden yararlanma tekniği sayesinde farklı dönemlerde yazılmış metinlerdeki duygu, imge dünyası ve tema gibi özelliklerin kıyaslanmasıdır.
- İki farklı metindeki kahramanlar, olay örgüleri, zaman, mekân gibi unsurların karşılaştırılmasıdır.
- Eleştirel ve kıyaslayıcı okuma ile tarihi bilgiler ve metindeki olaylar hakkında bir mukayeseye gidilmesidir.
- Bir metnin bir başka birincil metinle olan ilişkisi, bağıntısı ve hatta metinlerin dönüşme uğramasıdır.
- Bir yapıtla ondan öncekiler ve sonrakiler arasında kurulan ilişkilerin okur tarafından algılanmasıdır.
- Metinler arası ilişki biçimleri, alıntılama, gönderme, anıştırma, yansılama, öykünme, kolaj, montaj ve yeni yeniden yazma şekillerinde karşımıza çıkar.
- Her metnin kendinden önceki metinlerle biçimsel ve anlamsal olarak ilişkili olmasıdır.

(Cevap E)

11. **Eğlenti tekniğinin özellikleri şunlardır;**

- Sınıfın duvarlarına birkaç konu asılır.
- Sınıf eşit sayıda gruba ayrıldıktan sonra 3–5 dakikalık sürede istediği konuda fikirlerini söylemeleri ve bu düşüncelerini duvardaki kâğıtlara kaydetmeleri istenir.
- Süre bitince grup saat yönünde döner ve yeni konunun bulunduğu posterin önüne gelerek daha önce o konuda diğer grupların ürettiği fikirleri okur.
- Daha sonra o grup da konu hakkında ürettiği fikirleri tahtaya yazar.
- Her grup kaydedilen tüm fikirleri görene kadar dairesel olarak dönme devam eder.

(Cevap D)

KOZMİK ODA YAYINCILIK
TÜRKÇE ÖABT
KOZMİK ODA YAYINCILIK